

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

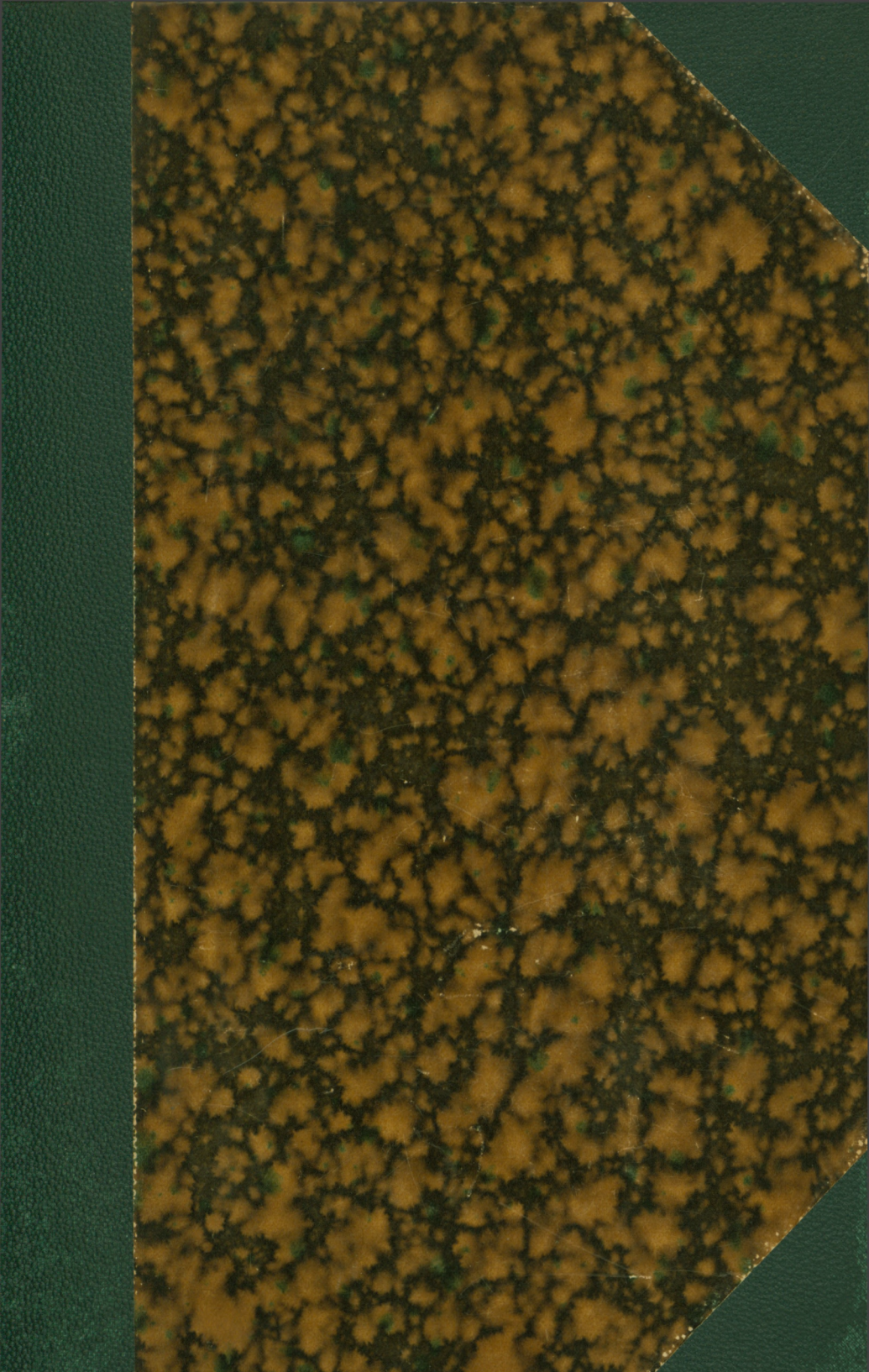
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1930.

74. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1931.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

Pag	Pag		
Aarhus Byraads Havneudvalg	230	Berthelsen, Agnes, Fru	524
Aarhus Kommune....	80, 156, 158	Berthelsen, Jens	524
Aarhus Vognmandsforening ..	434	Bierbum, C, Bankdirektør....	558
»Alfred«, M/S	563	Birk, Anton, Broderihandler,	
Andersen, Abraham	184	Konkursbo	527
Andersen, Angelo	291	Bjerregaard, N, Grosserer ..	709
Andersen, Carl, Husejer	566	Blumensaadts Fabriker, N N,	
Andersen, Edmund, Lygtekon-		Aktieselskabet	122, 674
trollør	147	Bording, Landbrugsminister ..	454
Andersen, Else, Enkefrue	553	Bornholms Laane- og Diskon-	
Andersen, Emil, Købmand, hans		tobank, Aktieselskab	375
Dødsbo	558	Brandt, Harald, Forpagter ..	169
Andersen, J Brix, Overgartner	709	Brugsforening, Mønsted	165
Andersen, J P, Kasserer	280	Bruhn, Joh P O, Skibsreder ..	124
Andersen, Jens, Andersen	434	Bruno, Otto, Automobilejer ..	156
Andersen, M, Sagfører	152	Bruun, J V, Restauratør	85
Andersen, Niels, Gaardejer ..	582	Brøcker, H R, Landsrétssagf..	152
Andersen, Valdemar, Sagfører	761	Buch, K, Kaptajn	230
Andreasen, C, Muremester ..	284	Budde, Schou & Co, Firmaet	762
Assekuranzverein von Küsten-		Bugge, J, Forstander	709
fahrrern in Schulau.....	230		
		»Carl F J Carlsons og Hustru	
Bach, K Petersen, Vinhandler,		Camilla Carlsons Legat«, Be-	
Konsul	110	styrelsen for	626
Bager, O, Lagerekspedient ..	321	Christensen & Jensen, Firmaet	339
»Baltica«, Assurance-Compag-		Christensen, A V,	40
niet	544	Christensen, Ankjær Villiam,	
Banken for Holbæk og Omeg.,		fhv Viktualiehandler	519
Aktieselskab	558	Christensen, Arno, Radiofor-	
Bayer, Frederik, Overretssagf	532	handler	291
Bech, Jørgen, kgl Fuldmægtig	506	Christensen, Asmus, Gaardejer	455
Bechmann, H G, Dommer	388	Christensen, C M, Mejeribe-	
Becker, Carl, Overretssagfører	177	styrer	571
Bedsted-Grurup Sogneraad ..	404	Christensen, C P, Gaardejer..	131
Berg, Otto N C	755	Christensen, Carl, Redaktør..	657

	Pag		Pag
Christensen, H, Gaardejer	93	Eau de Cologne & Parfumerie	
Christensen, Hestbek, Fabriks-		Fabrik, Glockengasse Nr	
ejer	411	4711, gegenüber der Pferde-	
Christensen, Magnus, Købmand	651	post	674
Christensen, Mogens, Radio-		Eeg, Peder, Sagfører	220, 532
forhandler	291	»Effort«, Maskinfabrik	192
Christensen, N C, Blikkensla-		Eilersgaard, Svend, Redaktør	248
germester, hans Enke	23	Electrical Fono - Films Com-	
Christensen, Oline Petrine,		pany, Aktieselskabet	677
Enke, f Petersen Schou ..	23	Erichsen, Andreas, Grosserer	248
Christiansen, H H, Grosserer	558	Erichsen, Ch A, Husejer	683
Christiansen, Herman Valde-		Esbjerg Byraad	746
mar, Fabrikant	269	Finansministeren paa Statens	
Christiansen, P, Direktør	280	Jordfonds Vegne	329
Citroën Automobiles, Aktiesel-		Finansministeriet	139
skab	82	Folkebanken for København	
»Codan« Aktieselskab ...	100, 192	og Frederiksberg	149
Cohen, Henry, Grosserer, hans		Forenede danske Motorejeres	
Dødsbo	558	Forsikringsafdeling, Aktie-	
Cridland, E, Enkefru	558	selskab	211
Crone, V, Prokurist	558	Foreningen af danske Manu-	
Dahl, Firmaet Brødrene	475	faktur-Grossisters Akkord-	
Dana, Fabriken	738	og Konkurs-Afdeling	527
Dana, Aktieselskabet	472	Foreningen af Grossister i To-	
Dansk Murerforbunds Middel-		baksbranchen af 1927	450
fart Afdeling	359	Forretningslokalenævnet paa	
Dauidsen, Jens Chr, fhv Ud-		Frederiksberg	224
deler	165	Forsikringsaktieselskabet	
De danske Statsbaner	544	»Nye Danske af 1864«	487
De forenede Bryggerier, Aktie-		Forsikrings-Aktieselskabet	
selskab	437	»Palnatoke«	440
De forenede Handels- og Op-		Forsikringsraadet ...	269, 279, 535
lagspladser, Aktieselskab ..	40	Forsikringsselskabet »London«	211
Den danske Landmandsbank,		Frederiksberg Birks Skifteret	40
Hypothek- og Vekselbank,		Frederiksberg Birk, Tinglys-	
Aktieselskab	475	ningsdommeren i	149
Departementet for Told- og		Frederiksen, Albert, Gaardejer	636
Forbrugsafgifter	355	Freuchen, Peter, Forfatter ..	28
Det forenede Dampskibsselskab	722	Færøernes gensidige Forsik-	
Det oversøiske Compagni, Ak-		ringsforening for Seilfartøjer	
tieselskab i Likvidation	67	til Fiskeribrug	465
Direktoratet for Københavns		Gaarde, F E, Restauratør	220
Skattevæsen	506	Gentofte Kommunalbestyrelse	388
Dragsted, Landsretssagfører ..	162	Gether, Henrik, Direktør	657
Dunlop Rubber, Co, Aktiesel-		Gildsigs Eftf, H C, Firmaet ..	40
skab	721		

Pag	Pag		
Goldschmidt, Louis, fhv Proprietær	532	Holm, Jacob, & Sønners Fabrikker, Aktieselskab	446
»Grand«, Dansk Cycleværk, Firmaet	571	Holmen, C, Grosserer	355
Gransgaard, Karen Marie	524	Holstrup, Hilmar, Disponent ..	437
Gransgaard, Mads, Partikulier	524	Hougaard, Søren Chr, Lærer	544
Grundejerforeningen »Søndervang«	131	Hvidebo, Parcellforening	25
Hafnia, Det danske Livsforsikrings Aktieselskab	93	Højgaard, K, Gaardejer	139
Halberg, E, Hotelejer	114	Hørup, A L, Viktualiehandler ..	398
Handelsbanken i Tønder	579	Importkompagniet ved Abraham Andersen	184
Hansen & Co, Firmaet	172	Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) ..	203
Hansen, Augusta, Enkefru	147	Jenisch, Wilhelm Ernst Ludwig Rucker, Freiherr v	305
Hansen, Carsten, Købmand ..	701	Jensen, A P, Mejeriejer	117
Hansen, Georg Julius Gotlieb Fackmann	727	Jensen, Carl Frederik, Skovrider	639
Hansen, Hans Olof, fhv Folketingsmand	450	Jensen, Edvard, Gaardejer ..	411
Hansen, I G, Møller	686	Jensen, Eliith, Repræsentant ..	362
Hansen, I P, Støberiarbejder	147	Jensen, Else Marie, f Andersen, Enke	563
Hansen, Karen Emilie, Frøken	636	Jensen, Emil, Købmand	558
Hansen, Oscar, Grosserer	709	Jensen, Helene Marie	9
Hansen, Peder	158	Jensen, Henrik, Husmand	240
Hansen, Peter, Handelsmand ..	261	Jensen, Jens Peter, fhv Gaardejer	139
Hansen, Rasmus Jessen, Drejer	169	Jensen, Johs, Dekorator	709
Hansen, S, Gaardejer	107	Jensen, Karen	411
Hansen-Bonderup, Tømrermester	709	Jensen, Kristian Olaf, Tjenestekarl	636
Hasselbalchs Forlag	28	Jensen, Lars Christian, Herrekviperingshandler, hans Dødsbo	398
Hassel-Jensen, Johs, Fabrikant	192	Jensen, M G, Møllejejer	586
Hassing, Alfred G, Boghandler	28	Jensen, Mads, Formand	709
Hauerslev Lottes, F A, Repræsentant	487	Jensen, Maren Kirstine, f Andersen, Enke	566
Hecht-Petersen, Proprietær ..	261	Jensen, Marker Peter, Baadfører	35
Heidemann, Aage, Automobilforhandler	158, 353	Jensen, Tobias, Grosserer	762
Heinesen, Peter, Købmand ..	465	Johannsen, O W, Ingeniør, cand polyt	459
Henius, Emil	691	Johansen, Axel Robert Laurids	104
Henius, Emilie, Enkefru	691	Johansens Eftf, P, Firmaet	513
Herlufsen, Børge, Trikotagehandler	162		
Hersted, O, fhv Vognfabrikant	454		
Hestbek Christensen, Fabrikker	411		
Hestnes, H, Direktør	287		

	Pag		Pag
Juncker, N, Direktør	382	Larsen, V, Tandlæge	558
Juul, C Sehestedt, Kammerherre, Hofjægermester	329	Lassen, F, Driftsbestyrer	25
Jørgensen, Anders, Landmand	566	Lauritzen, Hans, Overretssagf	398
Jørgensen, L H, Købmand	513	Lauritzen, Otto, Tømrer og Murer	359
Jørgensen, Restauratør	203	Lausen, F, Godsejer	459
Jørgensen, Theresia, Fru	82	Lerche, C C L, Kammerherre, Lensgreve	124
Kaad, Hans Peter, hans Konkursbo	484	Lindstorff & Gebauer, Firmaet, dets Konkursbo	40
Kalko, Axel, Overretssagfører	134	Ljungberg, Peter Christian Vilhelm Elias, Tjenestekarl	394
Kauffeldt, Willy, Konsul	254	Lolland-Falsters Andels Foderstofforening	190
Kjeldgaard, Martin, Tømmerhandler	368	»London«, Forsikringsselskab	211
Kjær, Holger, Købmand	558	London Guarantee & Accident Company, Ltd	353
Klein, Ella Johanne, f Petersen	177	Lorent, Julius de, Købmand ..	701
Klein, Otto Ditlev, hans Dødsbo	177	Lottes, F A, Hauerslev, Repræsentant	487
Klemmensen, Frk, Manufakturhandler	284	Lund, Christian Jepsen, Adjunkt	408
Kløv, Peder	566	Lund, Emil, Ingeniør	371
Knutzen & Jensen, Firmaet ..	484	Lund, Rudolf, Blikkenslager, hans Konkursbo	13
Koch, Dagmar, Frk	321	Madsen, C, Dr	558
Koch, Richert von, Dr	677	Madsen, N, Vognmand	80
Koda, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark	203	Maskinfabriken »Effort«	192
Koefoed, C C, Slagtermester ..	418	Matthiesen, P, Fabrikant	497
Kolding Byraad	563	Menighedsraadet for Veggerby-Bislev Sogne	53
Kolding Kommune	579	Michaelsen, Anna Marie Cathrine, født Hansen	749
Kommunehospitalet i København	727	Michaelsen, Niels Thorvald Henrik Michaelsen, Kommissionsnær	749
Korn- og Foderstofkompagniet, Aktieselskabet	722	Mikkelsen, J P, Inspektør	107
Kristensen, J A, Rutebilejer ..	158	Mikkelsen, Kristiane, f Sørensen	566
Kyhl, Svend, Direktør	362	Mishiku, S, Direktør	67
Københavns Kul- og Koks-Kompagni, Aktieselskab	739	Moeslund, Knud, Repræsentant	738
Københavns Magistrat	4, 446	Mortensen, Anna Margrethe Lisbeth	104
Københavns Sporveje	211	Mouritzen, A J K, Købmand ..	704
Laaneforeningen for Lærere og Lærerinder under Københavns Kommune	4	Mouritzen, Karen Nielsine, Fru	704
Larsen, Adelhard Valdemar, Arbejdsmand	519	Mülhens, Ferd	674
Larsen, M, Købmand	651	Mønsted Brugsforening	165

Pag	Pag		
Nautrup—Sæby—Vile Sogne- raad	746	Pedersen, Peder Rasmus, fhv Sognefoged	175
Nedergaard, Maren Kirstine, Fru	553	Pehrsson, William, Aktiebolag	184
Nielsen, A & Co, Firmaet ..	190	Petersen, Anna, Enkefru	519
Nielsen, Ejnar, Repræsentant..	98	Petersen, Anna, f Berg, Enke- fru	347
Nielsen, H C, Mejeriejer	117	Petersen, Axel, Ingeniør	677
Nielsen, K V, Prokurist	558	Petersen, Axel, & Fritsche, Ak- tieselskabet	344
Nielsen, L P, Forretningsfører	4	Petersen, C, Garageejer	721
Nielsen, Laurits, Statshusmand	371	Petersen, Chr, Forsørgelses- forstander	197
Nielsen, N P, Bagermester ..	686	Petersen, Dines & Co, Handels- firmaet	501
Nielsen, Niels Peter, Godsejer	442	Petersen, Ejvind	197
Nilsson, N, Tilskærer	88	Petersen, Hans, Hotelejer og Hestehandler	240
Nybjerg, Edv, Ingeniør	709	Petersen, M P, Proprietær ...	402
Nyholm, V J, Direktør	85	Petersen, Maren Kirstine, En- kefru	47
Nørgaard, L, Forvalter	709	Petersen, Marie, født Plath....	197
Nørresundby Tømmerhandel..	23	Petersen, Severin, Vaskeri- ejer	114
Olsen, Anders, Arbejdsmand ..	172	Petersen, Svend Eduard, Ty- pograf	197
Olsen, Anna Sofie, Frk	442	Petersen Bach, K, Vinhandler, Konsul	110
Olsen, Axel, Forretningsfører	709	Philipson, Paul, Vekselerer ..	254
Olsen, C, Konsul	279	Politimesteren i Hassing og Refs Herreder	404
Olsen, Carl Laurids, Statshus- mand	347	Politimesteren i Randers	32
Olsen, Gerhard, fhv Boels- mand	394	Politimesteren i Roskilde	761
Olsen, Jens Peter, Murer	408	Post- og Telegrafvæsnet	217
Olsen, Mogens V Chr	217	Poulsen, Vilhelm, Hotelejer ..	122
Olsen, Sven, Smedemester ..	398	Privatbanken i København ...	691
Ortmann, C F	40	Radio-Corporation of America, U S	762
Ostara, S/S	339	»Radioimportøren«, Firmaet ..	291
Overnævnet for Huslejesager	85	Randers Kommune som Ejer af Randers Gasværk	739
Oversea Timber Company, Ak- tieselskab	287	Randers Malt- og Melassefa- brik	382
»Palnatoke«, Forsikrings-Ak- tieselskab	440	Rasmussen, Frida Marie	35
Pedersen, Jacob, Grosserer ..	98	Rasmussen, Marie, Enkefru ..	535
Pedersen, Hans Kristian, Tje- nestekarl	636	Recks Opvarmnings Comp, Aktieselskab	664
Pedersen, Harald, Fiskehandler	524	Reinecke, I A	563
Pedersen, Niels Vendelbo, Gaardejer	524		
Pedersen, Nielsine, Fru	668		
Pedersen, P Chr, fhv Vin- handler, hans Konkursbo ..	668		
Pedersen, P Chr, Gaardejer	524		

	Pag		Pag
Ridtland, N, Lokomotivfyrbøder	544	Thaysen, L, Arkitekt	265
Ringkøbing Amtsraad	639	Theilgaard, Albert, Ingeniør, cand polyt	134
Rosenmeier, Sofus, Gaardejer	418	Thomasen, Sigrid, Fru	47
Rosing, Roar, Firmaet	217	Thomsen, O Chr Vejkonduktør	497
Roste, Fabrikant	738	Thomsen, Richard Børge, Konsul	279
Royal Exchange Assurance..	440	Thorengaard, S, Mejeriforpagter	571
Røder, Chr & H F, Entreprenører	88	Thuesen, Hanne, Frk, hendes Dødsbo	114
Røgen-Sporup Sogneraad	175	Thye, Georg, Sagfører	162
Sehested, Helga, Frk	414	Tinglysningsdommeren i Frederiksberg Birk	149
Sehested, Jørgen, Stamhusbesidder	414	Tolderlund, J C, Civildommer	139
Sehestedt, C Juul, Kammerherre, Hofjægermester	329	Tybjerg, J, Redaktør	709
Skattedepartementet 305, 626, 683		Tychsen, T, Direktør	472
Skifteretten for Nørhald m fl Herreder	532	Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri	402
Statens Jordfond	329	Tønder Amts og Bys Sygehus, Bestyrelsen for	265
Statsbanernes Jydsk-Fyenske Sygekasse	544	Veggerby-Bislev Sogne, Menighedsraadet for	53
Stauning, Statsminister	454	Vestergaard, Niels, Gaardejer	394
Steffensen, Anthon, Gaardejer	582	Viborg Brændsels - Compagni	368
Stender, W, Gaardejer	375	Vilstrup, Svend Krarup, Forvalter	487
Sundstrup, Niels Christian Carl Vilhelm	32	Vølund, Aktieselskabet	664
Svendborg Brugsforening	344	Weibech, Hans, Landmand ...	455
Sverbæk, N M, Hotelejer	110	Winsløw, Fr, Firmaet	13
Sønderby, Chr G, Grosserer ..	501	Wittrøck, P H, Rodemester ..	709
Sønderup By og Omegns Elektricitetsforsyning	586		
»Søndervang«, Grundejerforeningen	131	Zahle, Justitsminister	454
Sørensen, Chr, Aftægtsmand ..	139		
Sørensen, J P, Statshusmand..	53	Ørum, Chr, Overretssagfører..	139
Sørensen, Kristine, Frk ..	224, 755	Ørum-Hansen, S, Maskinfabrikant	100
Sørensen, Marie, født Petersen	139		

Kriminelle Sager.

Pag	Pag		
Alén, Erik Adolph	584	Jacobsen, Jens	618
Andersen, Christian Gustav ..	207	Jensen, Leo Christian	752
Andersen, Edvard, Peter Koordt	313	Jørgensen, Jens Jørgen Villy,	
Arentoft, Jens Nielsen	725	Trainsoldat	555
		Jørgensen, Otto	317
Billér, Peder Frederik	350		
Brix, Hans	593	Kennet, Ejner Kristen Richardt	407
		Krarup, Niels Erik Vang	36
Christensen, Christian	515		
Christensen, Jens, fhv Spare-		Larsen, Aage Edvard	577
kassedirektør	210	Larsen, Anton Christian	607
Christensen, Niels Andersen ..	631	Larsen, Einer Laurits	573
Christiansen, Laurids	299	Larsen, Hans Christian Val-	
Christiansen, Marius Peter ..	642	demar	494
Clausen, Jens Emil	648	Laugesen, Niels Knud	232
		Lauritsen, Frederik Kristian..	301
Dam, Thorvald Ludvig Svane	234	Lindell, Einar Mauritz Conrad	509
		Lund, Jens Christian	384
Eff, Valentin	59		
		Madsen, Mads Peter	59
Fogtmann, Ejnar	421	Madsen, Thorvald	631
Fogtmann, Hans	421	Mikkelsen, Edelhardt Malling	649
Fogtmann, Harald	421	Mogensen, Helge Gotfred Chri-	
Fuglsang, Carl Marinus	734	stian Wulff	318
		Mølbach, Hjalmar Christian ..	318
Gram, Peter	576		
Gramming, Viggo Emanuel ..	294	Nielsen, Anton Peter	65
		Nielsen, Harry Otto	313
Hansen, Ejner Andreas	304	Nielsen, Ingeborg Christina, f	
Hansen, Eli Machholdt	10	Lorenzen	599
Hansen, Hans	623	Nielsen, Julius August	234
Hansen, Rosa Marie Amalie..	10	Nielsen, Peter	599
Hansen, Sofus Lars Christian			
Holger	392	Ojgaard, Marinus	541
Hansen, Svend Aage	671	Olsen, Svend Aage Bucicek ..	577
Hansen, Valdemar Peter	689	Olsen, Thorvald	197
Hansen, Viggo	254		
Hansen, Vilhelm Christian	492	Paulsen, Ove	696
Holm, Frederik Otto	649	Pedersen, Axel H E F	168
Holm, Karlo (Carlo) Peter Emil	649	Pedersen, Carl	1
Holst, Niels Nielsen	468	Pedersen, Jens Johannes	365
		Pedersen, Jens Peter	611
Illum, Anton Carl Pedersen,		Pedersen, Peder Martin	734
Direktør	457	Petersen, Erling Stahl	620
		Petersen, Ove Oluf Henry	245

Petersen, Tyge Herman	10	Seeck, Theodor Bruno Mein-	
Petersen, Valdemar Crone	604	hardt	538
Poulsen, Elias Marinus	243	Simonsen, Anton Theodor	267
Poulsen, Hans	8	Sørensen, Laurits Birgittus	
Puge, Hans Jørgen Jørgensen	60	Marius	588
		Sørensen, Søren Marinus	758
Rasmussen, Hans Nielsen	654	Thomsen, Nicolaus Magnus	
Reimer, Julius Valdemar	616	Orloff	462
Rothe, Henning Waage Ewald	79	Thøgersen, Ferdinand Emil	293, 326
Rune, Kristian Niels Jul	642	Wennevold, Karl	136
Schmidt, Andreas Petersen ..	642		

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Aager	Eksekutorer
Afkræftelse	Embedsforbrydelser
Afpresning	Eneret
Afvisning	Entreprise
Agenter og Handelsrejsende	Erstatning
Aktier	Fattigvæsen
Aktieselskab	Foreninger
Alimentation	Forfatterret
Andelsforetagender	Forpagtning
Anke	Forsikring
Arbejdsstridigheder	Fyr
Arkitekter	Fængsling
Arv	Færøerne
Arveafgift	Gader
Auktion	Gaveafgift
Automobiler	Gaver
Banker	Gæld
Bedrageri	Gældsbreve
Befordring	Handel
Betaling	Havne
Betinget Dom	Hospitaler
Bevis	Huse og Husmænd
Brandstiftelse	Hæleri
Brugsforeninger	Hævd
Brugsret	Interessentskab
Butikslukning	Island
Bøder	Jærnbaner
Børn	Kaution
Børsforretninger	Kommunalvæsen
Børsomsætning	Konkurrence
Dokumenter	Konkurs
Dokumentfalsk	Kontrakt
Domme	Konventionalbod
Domstolene	Kære
Dyrplageri	Køb og Salg
Ejendomsret	Leje
Eksekution	Len

Licitationer		Sygehuse
Likvidation		Sædelighedsforbrydelser
Maal og Vægt		Søfart
Maskiner		Sø- og Handelssager
Medskyld		Testamente
Modregning		Tilbud
Mæglere		Tinglysning
Mønt		Tjenesteforhold
Næringsvæsen		Tjenestemænd
Nævningesag		Told
Offenlig Myndighed	og Orden,	Transport
Forbrydelser mod		Trusler
Opgørelse		Tvangsakkord
Pant		Tyveri
Patent		Udlandet
Pension		Udpantning
Politiforseelser		Umyndige
Pressen		Umyndiggørelse
Prækclusion		Undsigelse
Radio		Vanærende Handlinger
Regnskab		Varemærker
Reklamation		Veje
Retspleje		Veksellerere
Sagførere		Veksler
Servituter		Veneriske Sygdomme
Sikkerhedsanstalter		Vidner
Sindssyge		Voldgift
Skatter		Voldsforbrydelser
Skibe		Værneting
Smitte		Ægteskab
Strafattest		Ærefornærmelser
Strafferetspleje		

SAGREGISTER

Aager.

Pag

En Pengeudlaaner P havde gennem halvandet Aar som Generalfuldmægtig for M laant en Familiefader S Penge til Termisrenter og senere til at leve for mod Veksler og Gage-transporter, der slugte næsten hele hans Gage. Ved Bedømmelsen af Mellemværendet toges intet Hensyn til en Opgørelse, som P erklærede at have udarbejdet efter senere tilintetgjorte løse Notater eller til hans modstridende Forklaringer, hvorimod S's Forklaring herom lagdes til Grund, og da de herefter afbetalte 7900 Kr stod i aabenbart Misforhold til de S ved Checks udbetalte 5758 Kr med Renter, fandtes S efter Aftalelov § 31 ikke pligtig yderligere at indfri en til M udstedt Veksel paa 1800 Kr, og M kendtes uberettiget til at fuldbyrde en for Vekslen erhvervet Dom 321

Afkræftelse.

I et Tilfælde, hvor den egenlige Prøvelse af en i et Konkurs rettidig anmeldt Fordring paa Kurators Anmodning, men af Hensyn til Kreditor og efter dennes Ønske var blevet udsat, først fra 5 Juli til 2 Aug og derefter til 30 Aug, antoges det, at Fristen efter Konkurslov § 30 maatte regnes fra sidstnævnte Dato, selv om Prøvelsen kunde have fundet Sted den 5 Juli og 2 Aug. Den af Kreditor fremsatte Paastand om Afvisning af en af Konkursboet den 9 Sept anlagt Afkræftelsessag toges derfor ikke til Følge 13

En Kornhandler K, der havde Penge tilgode hos en Gaardejer F og efterhaanden forstrakte F med de fornødne Penge til Gaardens Drift for senere at overtage Høsten, lod, kort før F gik fallit, Høsten tærske og overtog Kornet, men under Hensyn til K's Kendskab til F's Forhold og til, at K havde dækket paatrængende Krav paa F, blev Overdragelsen af Høsten afkræftet efter Konkurslov § 24 484

En insolvent Købmand, der skyldte ca 35 000 Kr i Told og Tillægsafgift paa sit Kreditoplag af Spiritus, indbetalte Dagen før Afgiften forfaldt ca 12 000 Kr paa sin Kassekredit i en Bank, for hvilken hans Moder havde stillet Pant, og lod næste Dag Restskylden herpaa, ca 3000 Kr, indbetale ved en Svoger, der fik Pantet udleveret. Kort efter gik Købmanden fallit, og Moderen godtgjorde da Boet det sidstnævnte Beløb; men

	Pag
da ogsaa de 12 000 Kr antoges at være betalt for at frigøre Moderens Pant, blev denne Disposition afkræftet overfor hende i Henhold til Konkurslov § 28, saa at hun ogsaa maatte erstatte Boet dette Beløb.....	668
Afpresning.	
En Fabrikant, der vilde paabegynde Fremstilling af Grebe, modtog af en Arbejder, der søgte Plads hos ham, nogle Æmner (det Halvfabrikat, hvoraf Grebene smedes) som han forstod Arbejderen havde stjaalet hos en Konkurrent. Da Arbejderen senere søgte at afpresse Fabrikanten et Beløb ved Truselsbreve om at melde ham til Politiet for Hæleri, anmeldte Fabrikanten Arbejderen for Pengeafpresning. Arbejderen blev for disse Truselsbreve anset efter Strfl § 245, medens Fabrikanten blev idømt betinget Straf for Hæleri	631
Afvisning.	
En Sag hvorunder en Husejer paastodes tilpligtet at anerkende at den ham tilhørende Eiendom ikke havde undergaaet en saa gennemgribende Forandring, at den i sin Helhed maatte anses for en nyopført Bygning, afvist fra Landsretten, da Spørgsmaalet var endelig afgjort ved tidligere Dom.....	755
Agenter og Handelsrejsende.	
H tiltraadte den 1 Juni 1929 en Stilling som Repræsentant hos K mod en ugenlig Løn af 115 Kr og fri Rejse, dog at denne Lønningsform kun skulde gælde til 1 Aug, hvorefter det skulde afgøres, om han fremtidig skulde have fast Gage eller Provision. Den 18 Juli blev H opsagt til Fratrædelse straks, ikke anset godtgjort, at H havde været ansat paa Prøve, og han antoges herefter at have Krav paa et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder, jfr Lov Nr 243 af 8 Maj 1917 § 86.	98
Aktier.	
Spørgsmaal om, i hvilket Omfang Direktøren for et A/S havde Optionsret til de af Moderselskabet ejede Aktier	67
Aktieselskab.	
Indbetaling af tegnet Aktiekapital til et likviderende Aktieselskab kunde ikke afgøres ved Modregning med Krav paa Selskabet. Et dansk Aktieselskab A, der besad en Opfindelse til Fremstilling af Talefilms, overdrog i 1925 Eneretten til Udnyttelsen heraf for det britiske Imperium til det ledende engelske Filmsudlejningsselskab F, som bl a forpligtede sig til ikke at have Interesser i konkurrerende Metoder. Efter at de hid-	287

tidige Stumfilms i 1929 var ved at fortrænges af Talefilms, uden at F endnu kunde tilfredsstille Efterspørgslen ved Hjælp af A's Metode, søgte F sig løst fra den nævnte Forpligtelse, og da A ikke vilde indgaa herpaa, benyttedes den Majoritet af Aktier i A, som var overgaaet til de Englændere, der ejede største Delen af Aktierne i F og ledede denne Koncern, til at lade en Generalforsamling i A vedtage en Beslutning om Op-hævelse af denne Forpligtelse. F bevarede derimod sin Ret efter Kontrakten og kom endog under Indflydelse af ameri-kanske Konkurrenter. Da denne Beslutning, som aabenbart forfulgte F's Intertesser, efter hvad der var oplyst ikke antoges at være i A's Interesse, ansaas den ikke for gyldig vedtaget i A ved F-Koncernens Stemmer mod de andre Ak-tionærers Protest 677

Alimentation.

En Mand, der havde haft Samleje med en Pige i det Tidsrum hvori hendes uægte Barn kunde være avlet, blev efter Blod-typebestemmelser, hvorefter han ikke kunde være Fader til Barnet, frifundet for at bidrage til dets Underhold 35

En Moder, der under en Sag om Underholdsbidrag til sit uægte Barn nægtede at underkaste sig og Barnet Blodtypeprøve, antoges ikke at kunne stilles som om en saadan Prøve havde afgivet Bevis mod en sagsøgt Mands Faderskab..... 636

Efter at en Alimentant havde været forgæves efterlyst og Politi-mesteren senere havde skønnet et Underholdsbidrag uerholde-ligt hos ham, bestemte Indenrigsministeriet, at han endnu havde Forsørgelsesret i A Kommune, da hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i B havde hvilet paa Grund af modtaget Fat-tighjælp. A søgte da ved Domstolene B erkendt som hans Forsørgelseskommune, og dette Spørgsmaal blev ikke afvist, da Spørgsmaalet om der af Politiet ved Inddrivelsen af Un-derholdsbidragene var begaaet Fejl, der bevirkede, at Bi-dragene ikke kunde anses som Fattighjælp efter Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7, ikke var undraget Domstolene ved Fattig-lov 9 April 1891 § 59..... 746

Andelsforetagender.

En Deltager i et Andelsmejeri, hvis Vedtægter hverken indeholdt noget om Forpligtelse til at forblive i Selskabet en vis Periode eller om Opsigelse, ansaas berettiget til at udtræde af dette efter passende Varsel — et halvt Aar — mod at afvikle sine Forpligtelser overfor Mejeriet 402

Et Andelsselskab var stiftet til Oprettelse af et Elektricitets-værk, og i Vedtægterne var bestemt, at Kapitalen skulde til-vejebringes ved Laan mod Andelshavernes solidariske Ansvar, og at Selskabet herfor skulde have Pant i Anlægget. Selskabets

	Pag
Bestyrelse sluttede derefter Kontrakt med en Møllejejer, der kendte Vedtægterne, om Levering af Elektricitet, men da der ikke ved Kontrakten var givet Selskabet Pant i Anlægget, var Kontrakten ikke bindende for Selskabet	586
Anke.	
En Kvinde, der for Landsretten havde tabt en Sag angaaende Ombygning af et Automobil, fandtes at have afskaaret sig fra at paaanke Dommen, som var afsagt den 18 Oktober 1929, derved, at hun den 2 November 1929 uopfordret havde opfyldt Dommen ved at betale de idømte Sagsomkostninger uden at tage Forbehold om Anke	82
En Sagsøger, hvis Krav mod en Fagforening i Anledning af en Blokade ikke var taget til Følge, men som havde faaet tilkendt et mindre Beløb i Strejkeunderstøttelse, indkrævede og modtog efter Dommen dette sidste Beløb. Herved fandtes han ikke at have givet Afkald paa at paaanke Dommen iøvrigt, jfr Rpl § 395	359
I en Sag, hvor kun den ene af to solidarisk Sagsøgte var dømt, blev den anden inddraget under Anken af den første	519
En Bødevedtagelse paaanket efter Rpl § 962.....	576
Arbejdsstridigheder.	
En Forening af Tobakgrossister, der bl a søgte at regulere Tilgangen af Mellemandlere, tilskrev ved Optagelsen et Medlem M, at det var en Forudsætning herfor, at der intet som helst Samarbejde fandt Sted med N. N gik derved glip af en ham af M lovet Stilling som Repræsentant, og skønt Foreningen hævdede kun at have sigtet til Kompagniskab, dømtes den til at yde N Erstatning herfor. Sagen paakendt af Sø- og Handelsretten	450
Arkitekter.	
En Arkitekt, der var Medlem af Akademisk Arkitektforening og plejede at beregne sine Honorarer efter Foreningens Takster, fik for et Byggeforetagende ved Sygehuset i Tønder tilkendt Honorar i Ovsst hermed, hvilket Beløb skønnedes passende. — Tillige tilkendtes der ham Godtgørelse for Lønning af en Konduktør. At Arkitekten oprindelig havde opgivet sit Honorar til 24 000 Kr efter en Overslagssum af ca 450 000 Kr, udelukkede ham ikke fra senere at kræve Honorar beregnet efter den endelige Byggesum ca 580 000 Kr	265
Arv.	
Nogle herboende Arvinger efter en i Nebraska i Amerika død Slægtning fik fra Boets Administrator A Meddelelse om Arven	

med Forespørgsel om Arvingernes Adresse og om disse var de rette. Alle Arvinger sendte derefter i Forening gennem Udenrigsministeriet Fuldmagt for den danske Konsul. Inden Fuldmagten var naaet frem, blev Arven imidlertid udlagt til de af A kendte Arvinger, til hvem han derefter sendte Beløbene efterhaanden som han fik deres Adresser. To herved forbigaaede Arvinger søgte i Hh t Fr 11 Sept 1839 § 2 deres Arv betalt af de andre Arvinger. Disse fandtes dog kun pligtige at aflevere hvad hver havde faaet for meget, da de ikke var ansvarlige for den fejlagtige Udlodning og ej heller fandtes at have paadraget sig solidarisk Ansvar ved Modtagelsen af de dem enkeltvis tilsendte Beløb. Renter tilkendtes e O først fra Forligsklagen 566

Arveafgift.

Ifølge et gammelt hamburgsk Testamente bestyredes Kalø Gods til Fordel for en hamburgsk Familiestiftelse og derefter nu for Indehaveren af et hamburgsk Fideikommis. Selv om Godset efter tysk Ret betragtedes som en selvstændig juridisk Person, blev det m H t Arveafgift her i Landet opfattet som et Fideikommis.

Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 8 a antoges at hjemle Arveafgiftspligt ved Succession i et udenlandsk Fideikommis bestaaende af fast Ejendom her i Landet, jfr §§ 4 b og 19 305

I to Ægtefællers Testamente var bl a bestemt, at hvis Enken giftede sig igen, skulde største Delen af Formuen overgaa til et Legat, dog skulde hun have Indtægten af hele Formuen, saa længe hun levede. Da Pligten til at svare Arveafgift af Formuen efter Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 15, 1 Stk først indtraadte ved Indtægtnydelsens Ophør, antoges Afgiften efter § 17 at maatte beregnes af Formuens Værdi ved en derefter foretaget Opgørelse eller Anmeldelse, uanset at Formuen allerede var blevet endelig udlagt og overgaaet til Legatets Bestyrelse, da Enken giftede sig 626

Auktion.

Efter at en Gaard var begært tvangssolgt for resterende Skatter, betalte Kredittorens Sagfører Restancen for selv at stille Pantet til Auktion, men mod hans Protest fremmedes den allerede begærte Auktion. Da Tvangssalg var uundgaaeligt, kunde Ejeren og forskellige Panthavere ikke af den Grund faa Auktionen omstødt.

Udtalt af Landsretten, at Fogden ikke har Hjemmel til at antage Sagførerbistand for Skatteydernes Regning ved Inddrivelse af Amtstueskatter 139

Automobiler.

- En Skovvej skar Maribo—Bandholm Jærnbane i en privat Overkørsel, hvor der ikke i mange Aar havde været Bomme. Føreren af et lukket Automobil, der vidste, at Vejen skar Banen, men ikke kendte Stedet, blev paakørt af et Tog, med den Følge at hans to Passagerer døde. Da han ikke havde set sig tilstrækkelig for, idet han hverken havde bemærket Advarselstavlen eller Toget, ligesom han ikke havde hørt dettes Signal, blev han straffet efter Strfl § 198 og Motorlov § 29 med simpelt Fængsel i 1 Md og frakendt Førerret for 5 Aar. 36
- En Tiltalt, der under Kørslen med sin Motorvogn maatte antages at have været saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke havde det fornødne Herredømme over sine Handlinger, straffet efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr § 24, 1 samt frakendt Førerret for 2 Aar 60
- Et Automobil kørte uden i Tide at give Signal og uden at sagte Farten bagfra tæt forbi en Cyklist og mellem denne og en modgaaende Sporvogn. Cyklisten kom herved, idet hun i det fedtede Føre kom til at svinge med Cyklen, over mod Automobil og blev ramt af dettes Nummerlygte og slynget af Cyklen. Automobilisten fandtes at have gjort sig skyldig i Uagtsomhed og dømtes til at erstatte Skaden 104
- En Repræsentant A havde overladt en paa et Hotel ansat Portier P sit Automobil til midlertidig Forvaring. Under A's Fraværelse benyttede P uden Tilladelse Automobil til en Udflugt, hvorunder han ved Sammenstød beskadigede Automobil. Bl a under Hensyn til at Hotellet havde averteret med Automobilgarager, maatte der gaas ud fra, at P havde været bemyndiget til at modtage Automobil til Opbevaring paa Hotelejerens Vegne, og denne blev derfor anset ansvarlig for den ved P's ulovlige Benyttelse tilføjede Skade 122
- K, der ikke var tilfreds med et købt Ruteautomobil, forhandlede med Sælgeren S om at faa et andet leveret i Stedet, og efter at det var lykkedes S at sælge Vognen til T, annullerede han Salget til K. Selv om endelig Aftale om Levering af en anden Vogn til K ikke antoges at være kommet i Stand, fandtes K efter de stedfundne Forhandlinger, naar han ikke aftog en anden Vogn, i al Fald at maatte yde S Vederlag for hans Medvirken ved Salget af den første Vogn 158
- En Sporranser under Københavns Sporveje var den 23 Febr 1926, 10 og 18 Febr 1928 nær ved at blive paakørt af Automobiler; han paadrog sig Nervechok, og da han efter de sidste Uheld fik en traumatisk Neurose, blev han afskediget med Pension. Kun det sidste Uheld antoges imidlertid at have været Aarsag til hans Sygdom, og vedkommende Forsikringsselskab dømtes da til at erstatte Sporvejene den herved forøgede Pensionsbyrde indenfor det Beløb, som vilde have tilkommet ham selv i Erstatning, hvis han ikke havde haft Pension.

	Pag.
Derimod havde Sporvejene ikke Krav paa Erstatning for ikke nærmere dokumenteret Tab ved Sygeløn til en Afløser ..	211
I Anledning af at en Postkontrollør var blevet paakørt af en Motorcykel og kommet til Skade, tilkendtes der kun Postvæsnet af den ham ellers tilkommende Erstatning et mindre Beløb for Funktionshonorar til en Stedfortræder under hans Sygdom	217
Et Automobil A kørte paa Strandvejen bagfra tæt forbi et Lastautomobil B med den Følge at A's Baghjulsnæv greb fat i Navkapslen paa B's Forhjul, hvorved B, hvis Fører ikke passede tilstrækkelig paa, blev drevet helt ud i Siden af Vejen og 7,70 m længere fremme paakørte og dræbte en Fodgænger. Begge Førere blev da straffet efter Strfl § 198 og Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 jfr § 29, for B tillige § 30	234
Paa Middelfart-Odense Landevej kørte et Automobil A med ca 50 km/Time Fart forbi et i højre Side af Vejen holdende Automobil B uden i Tide at give Signal, skønt der opholdt sig Mennesker ved dette, og paakørte da en af disse S, der gik over Vejen forom B. Herfor dømtes A's Fører til at yde S Erstatning, dog nedsat til omtrent det halve, da S ikke havde set sig tilstrækkelig om	280
Ved Reparation af et Automobil spildte en Mekaniker lidt Benzin ved Afskrubning af Benzinhanen, og da en Elektriker derefter skiftede Amperemetret uden at afbryde den elektriske Strøm, antændtes Benzindampene af nogle elektriske Gnister. Den Skade, Vognen derved led, dømtes Værkstedets Indehaver til at erstatte vedkommende Forsikringsselskab	353
En Lastvogn L bakkede ud paa en 4,25 m bred Vej, idet en Motorvogn M med en Fart af 20—25 km/Time kørte forbi i den modsatte Side af Vejen, og da M kom for langt ud paa Græskanten, væltede den i Grøften. Da L havde givet Signal inden Udkørslen og standset inden den naaede udover Vejens Midte, fandtes L ikke ansvarlig eller medansvarlig for Skaden.	440
Idet en Motorvogn A paa Landevejen mellem Ringsted og Sorø overhaledede en foran kørende Motorvogn B udfor en mødende Lastvogn, stødte Hjørnet af A's Kofanger mod Forkanten af B's venstre Bagskærm med den Følge at B kørte i Grøften 10 m fremme, hvorved B's Fører bl a fik et Kraniebrud med paafølgende traumatisk Neurose. Da det ikke var oplyst at B's Fører kunde have undgaaet at køre i Grøften, dømtes A's Fører til at erstatte hele Skaden	487
En Vognmand, som et Par Dage om Ugen udførte Fragtkørsel med Motorvogn mellem Stenmagle og København, idet han tildels modtog og afleverede Fragtgods dels paa sin Bopæl i Nyrup, dels i en Fragtcentral i København, behøvede hertil Amtsraadets Tilladelse efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2, jfr § 1, 2 Stk	494

- Pag
- En Motorvogn A, der paa en 5,5 m bred inddiget Vej indhentede en Fodgænger F i Vejens højre Side, gav Signal i 40—50 m Afstand og sagtnede Farten, da der samtidig kom en Motorvogn i Møde. Lige da denne var kommet forbi F, traadte F lidt til venstre, men blev i det samme $1\frac{1}{2}$ m fra Diget væltet af A's højre Forskærm med et Ben paa hver Side af Hjulet og dræbt ved Faldet, skønt A standsede uden at overkøre F. A's Fører, der havde kørt for nær op ad F uden behørigt at sørge for at denne var advaret, straffedes efter Strfl § 198 med en Bøde af 600 Kr og fradømtes Førerret for 2 Aar.
- For Sørgetøj m m til Begravelsen tilkendtes der ikke Afdødes Svigersøn Erstatning, da Kravet var ganske udokumenteret. — Afdøde ansaas ikke for »Forsørger« overfor sin Svigermoder, som han havde ydet Smaating for ca 100 Kr aarlig 515
- En Motorvogn A svingede en December Morgen paa Tagensvej udenom en forankørende Hestevogn, og idet A's Lygter formentlig rettedes mod en Fodgænger F, der midt paa den brede Gade ventede paa at komme over, sprang F noget tilbage, men ramtes herved af en modgaaende Motorvogn B og faldt forover mod A's Forskærm og dræbtes. Mellem Motorvognene var en Afstand af mindst 2 m. A's Fører dømtes da til at yde F's Enke Erstatning for Tab af Forsørger. Hverken B's Fører eller F fandtes at have nogen Skyld 519
- En Motorvogn paakørte en Aften paa Aarhus—Grenaa Landevej en sænket Jærnbanebom, skønt denne var afmærket med rød Lygte og Ledvogteren desuden advarede med en Haandlygte. Vognen blev knust af Toget, og en af Passagererne omkom. Uagtet Føreren hævdede, at Belysningen af Bommen havde været utilstrækkelig, og at han havde antaget at den hidrørte fra en foran kørende Vogn, fandtes han at have kørt saa uforsvarligt, at han maatte erstatte hele Skaden..... 544
- En Motorcyklist M vilde paa Algade i Holbæk efter at have givet Signal og bremsset køre bagfra til højre forbi en Fodgænger F, der skraaede over Gaden, men idet F i sidste Øjeblik, da han opdagede M, sprang ind mod Fortovet, blev han paakørt af M og døde. Herfor blev M straffet efter Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 jfr § 29 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 22 jfr § 6 med en Bøde af 500 Kr.
- F fandtes ikke at have gjort sig skyldig i saadan Uagtsomhed, at Erstatningen til hans Enke og Børn for Tab af Forsørger nedsattes, jfr Motorlov § 38, 1 Stk 620

Banker.

Efter at en Bank havde nægtet at modtage resterende Renter af en Panteobligation og senere sat en Trediemand K i Stand til at benytte Obligationen til at gøre Udlæg i den pantsatte

<p>Gaard, maatte Skyldneren S sælge denne som af K forlangt. Efter offentlig Kritik af Bankens Optræden indgik Banken paa at voldgive Spørgsmaalet om S's Erstatningskrav i den Anledning, og Voldgiften paalagde Banken en Erstatning af 10 000 Kr. Voldgiften havde ikke taget Stilling til Spørgsmaalet om Bankens Ansvar for Tabet, men e O antoges dette ej heller at have været Aftalen. Voldgiftskendelsen fandtes derimod ugyldig, fordi Voldgiften, der kun havde modtaget Meddelelser fra Parterne gennem de af dem valgte Voldgiftsmænd og ikke gjort Banken bekendt med en af S udarbejdet mangelfuld Opførelse af Tabet, ikke havde givet Parterne Lejlighed til at møde for den og varetage deres Tarv.....</p>	375
<p>En Bank overdrog sine Interesser i en Fabrikvirksomhed til K, bl a paa Vilkaar at en under Virksomheden hørende Forretning skulde likvidere. Efter de forudgaaede Forhandlinger antoges det at have været Meningen hermed, at denne Forretning skulde ophøre, og da Banken lod en anden Køber overtage den likviderende Forretnings væsenlige Værdier m m og fortsætte denne, tilkendtes der K et betydeligt Afslag i Købesummen</p>	475

Bedrageri.

Straf herfor idømt	110
<p>En Tiltalt, der bl a som Kasserer for Dansk Arbejdsmandsforbunds Ringsted-Afdeling havde tilegnet sig ialt 6435 Kr af Forbundets Midler og skjult Tilegnelsen anset efter Straffelovens § 253 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.....</p>	65
Straf for Bedrageri idømt	245
<p>En Sagfører S modtog ved Salget af en Klient F's Forretning Købesummen ca 1000 Kr til Fordeling mellem F's Kreditorer. F blev imidlertid erklæret konkurs, og medens F holdt sig skjult, foregav S overfor Boet, at han havde afleveret Pengene til F med Fradrag af sit Salær. Dette Foregivende fandtes imidlertid usandfærdigt, og for at have forholdt Boet hvad der tilkom det blev S straffet efter Strfl § 252 og frakendt Sagførerret efter Rpl § 137, 1 Stk.....</p>	294
Straf for Bedrageri idømt	313
<p>Anset bevist at en Gaardejer havde faaet sin Tjenestekarl til at kvittere for sin Løn ved at lægge Pengene paa Bordet, men derefter igen havde taget Pengene til sig, skønt han senere paastod at have betalt dem. Han blev herfor straffet af Landsretten for Ran, af Højesteret efter Strfl § 252.....</p>	350
Straf for Bedrageri idømt	648, 696

Befordring.

En Vognmand, som et Par Dage om Ugen udførte Fragtkørsel med Motorvogn mellem Stenmagle og København, idet han

	Pag
tildels modtog og afleverede Fragtgods dels paa sin Bopæl i Nyrup, dels i en Fragtcentral i København, behøvede hertil Amtsraadets Tilladelse efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2, jfr § 1, 2 Stk	494
Betaling.	
Betaling til en Brugsforening fra Kunder, der skyldtes baade for Varer, for hvilke Uddeleren har Ansvarret, og for andet, maatte afskrives forholdsmæssigt.....	165
Betinget Dom.	
En 50-aarig ustraffet Færing, der til Bevis for sin Adkomst til en Del af et Jordstykke, som ifølge forskellige Vidneudsagn tilkom ham, havde udfærdiget et falsk Gavebrev herpaa, idømt betinget Straf efter Strfl § 268.....	584
Bevis.	
Anset bevist, at T, der under et Besøg hos en Kammerat A havde modtaget en Check af denne og derved erfaret Numret paa A's Bankkonto og hvor han gemte sit Checkhefte, og som samme Dags Aften uden Grund rejste fra Byen, havde tilegnet sig og falskelig udfyldt en af A's Checkblanketter, som var blevet hævet samme Dag, og som ifølge en Skriftsagkyndigs Erklæring var udfyldt og underskrevet med T's Haandskrift	365
Brandstiftelse.	
Et tiltalt Ægtepar anset, Manden for Brandstiftelse og Assurancesvig efter Strfl § 281, 2 Stk og 259, Hustruen for Brandstiftelse efter Strfl § 281, 2 Stk, hver især med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	599
Brugsforeninger.	
En Brugsforenings Uddeler var antaget bl a paa Vilkaar, at han skulde uddele de af Styrelsen indkøbte Varer mod kontant Betaling og holde Foreningen skadesløs for Tab han maatte paaføre den, og at Kredit, som han fandt det formaalstjenligt at yde, var for hans egen Regning og maatte godtgøres Foreningen ved den maanedlige Opgørelse, hvis Styrelsen forlangte det. Desuagtet og skønt Uddeleren i stort Omfang havde ydet Kredit bl a til Styrelsens Medlemmer, tilkom de ved hans Varesalg opstaaede Fordringer Foreningen, og denne var efter Uddelerens Fratræden alene berettiget til at inddrive dem, medens Uddeleren vedblivende hæftede for Beløbet.	

	Pag
Betaling til Foreningen fra Kunder, der skyldte baade for Varer, for hvilke Uddeleren bar Ansvar, og for andet, maatte afskrives forholdsmæssigt	165
En Uddeler for en Foderstofforening havde, efter at der var fremkommet Underskud i hans Beholdning, i Foreningens Navn indkøbt Varer til Fordeling mellem Medlemmerne, skønt han ikke efter sin Stilling var bemyndiget hertil. Allerede fordi det ikke var oplyst, at Varerne var kommet Foreningen tilgode, frifandtes denne for at tilsvare Købesummen.....	190
En Brugsforening var ikke pligtig at betale nogle Partier Kaffe, som dens Bestyrer i Modstrid med Foreningens Love havde købt i Foreningens Navn, og som ikke var kommet Foreningen tilgode	344

Brugsret.

En Stamhusbesidder havde overladt en Slægtning F, der havde forpagtet Hovedgaarden, Brugsretten over en Møllegrund til Drift af et Kartoffeltørreri for 50 Aar, dog at Kontrakten straks kunde hæves, hvis F ophørte med at drive Virksomheden. Under Forhandlingerne havde det været forudsat, at Tørreriet ikke modtog Kartoffler til Tørring, naar det var fordelagtigere at sælge dem, og det antoges da, at Kontrakten ikke kunde hæves, fordi Tørreriet midlertidig havde ligget stille i Aarene 1923—1928.....	414
---	-----

Butikslukning.

Forhandling af visse maanedlige og fjortendags Smaahefter («Novellemagasinet» og lign) efter Lukketid fra et Avishus paa fast Stadesplads anset tilladt efter Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b.....	538
»Blæksprutten« og Almanaker kunde ikke forhandles som Tidsskrifter fra en Kiosk efter Lukketid i Hh t Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b.....	541

Bøder.

En Vedtagelse af Bøde og Konfiskation for ulovlig Omløben med Varer, medførte ikke som en Dom efter Fr 23 April 1845 § 2 Fortabelse af Retten til at omføre Husflidsvarer til Salg, hvilket ej heller fulgte af Rpl §§ 931, 2 Stk og 936....	267
En Bødevedtagelse paaanket efter Rpl § 962.....	576

Børn.

En Mand, der havde haft Samleje med en Pige i det Tidsrum hvori hendes uægte Barn kunde være avlet, blev efter Blodtypebestemmelser, hvorefter han ikke kunde være Fader til Barnet, frifundet for at bidrage til dets Underhold	35
--	----

	Pag
Et Barn, der var avlet i Tiden fra midt i Juli til midt i Sept 1926, medens Ægtefællerne fra April 1926 til Jan 1927 havde boet hver for sig, Hustruen i Silkeborg og Manden i København, hvor Hustruen kun havde besøgt ham i Okt 1926 og haft Samleje med ham, ansaas ikke for Ægtebarn.....	197
Børsforretninger.	
En Grosserer, deltog andelsvis med 250 000 Kr Aktier, hvorpaa intet var indbetalt, i et Konsortium i Privatbanken til Støtte af Kursen paa Bankens Aktier. Skønt der ikke var sket skriftlig Anmeldelse af Bankens Krav i den Anledning i hans Dødsbo, i hvilket bl a Bankens Direktør var Eksekutor, ansaas Kravet ikke for afskaaret ved Proklamaet i Boet, idet Kravet paa forskellig Maade bl a ved at være anført i Boopgørelsen var behandlet som anmeldt i Boet, hvad Afdødes i uskiftet Bo siddende Enke ogsaa antoges at have været klar over....	691
Børsomsætning.	
En Vekselerer V havde foreslaaet en Spekulant K blandt sine Kunder at købe en Post Aktier i Folkebanken, der imidlertid nogle Maaneder senere standsede sine Betalinger paa Grund af sin Forbindelse med en Storbedrager P. Skønt K under sine Forhandlinger med V havde lagt Vægt paa at Folkebanken ikke havde Forbindelse med P eller P's Selskaber, og skønt V havde sin Interesse for Folkebanken fra et af disse Selskaber og havde erhvervet Aktierne fra dette, fandtes V ikke ansvarlig for K's Tab, da det ikke var oplyst, at V havde haft Formodning om at dette Selskab stod under P's Indflydelse	254
Dokumenter.	
At en Tredjemand nægtede at lade sin Korrespondance om Sagen fremlægge, kom ikke Parten til Skade, jfr Rpl §§ 299 og 300	339
En Moder, der under en Sag om Underholdsbidrag til sit uægte Barn nægtede at underkaste sig og Barnet Blodtypeprøve, antoges ikke at kunne stilles som om en saadan Prøve havde afgivet Bevis mod en sagsøgt Mands Faderskab.....	636
Dokumentfalsk.	
Straf herfor idømt	313
Anset bevist, at T, der under et Besøg hos en Kammerat A havde modtaget en Check af denne og derved erfaret Numret paa A's Bankkonto og hvor han gemte sit Checkhefte, og som samme Dags Aften uden Grund rejste fra Byen, havde tilegnet sig og falskelig udfyldt en af A's Checkblanketter,	

	Pag
som var blevet hævet samme Dag, og som ifølge en Skriftsagkyndigs Erklæring var udfyldt og underskrevet med T's Haandskrift	365
Straf for Dokumentfalsk idømt	573
En 50-aarig ustraffet Færing, der til Bevis for sin Adkomst til en Del af et Jordstykke, som ifølge forskellige Vidneudsagn tilkom ham, havde udfærdiget et falsk Gavebrev herpaa, idømt betinget Straf efter Strfl § 268.....	584
Straf for Dokumentfalsk idømt	696

Domme.

Den frifindende Dom i en Straffesag om Bedrageri var ikke res judicata under en Injuriesag om det samme Forhold.....	248
--	-----

Domstolene.

Efter at Gotha Bankens danske Livsforsikringsbestand i Hh t Lov-Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 25 i Juli 1924 var taget under Administration af Forsikringsraadet og nogle Tilbud om Forsikringernes Overtagelse var torkastet, nedsatte Raadet paa Grundlag af en pr 1 Jan 1928 foretaget Opgørelse de forsikredes Krav til 81 ³ / ₄ pCt af de enkelte Forsikringssummer. En forsikret gjorde derimod gældende, at Nedsættelsen i Hh t §§ 29 og 31 skulde ske i Forhold til de enkelte Forsikrings Præmiereserve pr 1 Aug 1924. Dette fandtes imidlertid hverken nødvendigt efter nævnte Lov eller almindelige Retsregler, og Raadet havde derfor i dette Tilfælde, hvor der kunde ventes at fremkomme Dækning for alle Forsikringssummer, været beføjet til at foretage Nedsættelsen som sket. Raadet blev derfor frifundet.....	535
Efter at en Alimentant havde været forgæves efterlyst og Politimesteren senere havde skønnet et Underholdsbidrag uerholdeligt hos ham, bestemte Indenrigsministeriet, at han endnu havde Forsørgelsesret i A Kommune, da hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i B havde hvilet paa Grund af modtaget Fattighjælp. A søgte da ved Domstolene B erkendt som hans Forsørgelseskommune, og dette Spørgsmaal blev ikke afvist, da Spørgsmaalet om der af Politiet ved Inddrivelsen af Underholdsbidragene var begaaet Fejl, der bevirkede, at Bidragene ikke kunde anses som Fattighjælp efter Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7, ikke var undraget Domstolene ved Fattiglov 9 April 1891 § 59.....	746

Dyrplageri.

En Fodermester, som paa Marken havde nødslagt en Kvie, der led af Stivsyge, ved at skære Halsen op paa den uden dog at faa Pulaaren overskaaret, og som ikke forvissede sig

	Pag
om at den var død, idet den endnu fandtes levende nogle Timer senere, straffet efter Lov Nr 152 af 17 Maj 1916 § 1....	576
Ejendomsret.	
En Forfatter og en Forlægger havde forsynet en Bog med Paatryk om, at Bogen ikke maatte udlaanes af Biblioteker, Læseselskaber, Foreninger el lign. En Boghandler, der hos Forlæggeren havde købt et Eksemplar af Bogen med Kendskab til, at Bogen kun solgtes med det nævnte Forbehold, kendtes uberegtiget til at udlaane Bogen til sit Lejebibliotek.....	28
En Kornhandler K, der havde Penge tilgode hos en Gaardejer F og efterhaanden forstrakte F med de fornødne Penge til Gaardens Drift for senere at overtage Høsten, havde ikke derved erhvervet nogen Ret over Høsten forud for F's andre Kreditorer	484
Eksekution.	
Efter at D var dømt til at betale et Beløb til K, afkrævede T, som havde faaet Fordringen overdraget, D Beløbet, men da Transporten ikke var medfulgt, deponerede D Pengene i Nationalbanken til Fordel for K, hvis Adresse han ikke kendte, og krævede Depositogebytret betalt af T. Herved var D ikke frigjort for sin Skyld, og T havde ikke paadraget sig Ansvar ved derefter at gøre Udlæg hos D.....	152
Eksekutorer.	
En Executor testamenti, der havde forbrugt et Dødsbos Midler, blev, skønt hans Ansvar var forsikret og Beløbet erstattet, straffet for Kasseangel efter Strfl § 135, jfr § 144, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder. Bestyrelsen af en Ejendom, der ifølge Testamentet var overdraget til en anden, men var overgaaet til Eksekutor, antoges at være foretaget af ham i denne hans Egenskab. Da Handlingen fandtes vanærende, blev hans Beskikkelse som Sagfører frakendt ham i Hh t Rpl § 137, 1 Stk.....	654
Embedsforbrydelser.	
En Kriminalbetjent, der under en Afhøring af en for Tyveri sigtet Person, havde tilføjet denne et Slag paa højre Kind og et Slag paa venstre Kind, bl a med den Følge at den afhørte fik en Sprængning af venstre Trommehinde, anset efter Strfl § 125, jfr § 144 og efter dens § 203 med en Bøde af 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 8 Dage.....	593
En Executor testamenti, der havde forbrugt et Dødsbos Midler, blev, skønt hans Ansvar var forsikret og Beløbet erstattet,	

Pag

straffet for Kassemangel efter Strfl § 135, jfr § 144, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder.

Bestyrelsen af en Ejendom, der ifølge Testamentet var overdraget til en anden, men var overgaaet til Eksekutor, antoges at være foretaget af ham i denne hans Egenskab.

Da Handlingen fandtes vanærende, blev hans Beskikkelse som Sagfører frakendt ham i Hh t Rpl § 137, 1 Stk..... 654

Eneret.

A, der af en Fabrik F havde faaet Eneforhandlingsret til en Æltemaskine »Maren«, kunde ikke hæve Overenskomsten, fordi F's tidligere Agent, der havde maattet tage to solgte Maskiner tilbage for egen Regning, havde solgt disse igen til Fordel for F. — At F havde solgt nogle Maskiner, efter at A havde hævet Overenskomsten, ansaas berettiget..... 192

Entreprise.

Tilkendt en Bygherre Erstatning for forskellige Mangler ved et af en Entreprenør opført Hus ved Nedskrivning af den for Entrepresummen udstedte Panteobligation..... 88

En Sag om Erstatning for forskellige Mangler ved Opførelse af et Statshusmandshus 371

Erstatning.

Ikke antaget, at en indstævnt Overretssagfører havde paadraget sig Erstatningsansvar overfor Appellanten m H t et Beløb som Overretssagføreren havde faaet udbetalt paa en udenlandsk Klient's Vegne for at frafalde en Konkursbegæring mod det Selskab, for hvilket Appellanten var Direktør, bl a fordi Klientens Telegram til Overretssagføreren om en med Appellanten truffet Ordning ikke havde været tydeligt og Appellanten ikke havde villet afvente nærmere Oplysninger..... 134

En Sagfører S₁ indgav for en Klient K gennem en anden Sagfører S₂ Konkursbegæring mod F. Beslutning om Konkursen udsattes til 11 Juli. Lørdag den 9 Juli gav K S₁ Ordre til at tage Begæringen tilbage, hvilken Ordre S₁'s Kontor paa Grund af Sygdom m m først 11 Juli lod gaa videre til S₂, der modtog den 12 Juli, efter at Konkursen var erklæret; under F's Kære over Konkursdekretet gav desuden hverken S₁ eller S₂ Meddelelse om at K havde frafaldet Begæringen. S₁ og S₂ dømtes da i Forening til at erstatte F hans Omkostninger og Tab ved Konkursen..... 162

Hestene for en belæstet Roevogn løb løbsk ved at Vognstangen gik løs, fordi Bolten, der holdt den, gik itu, og Vognen, der af sig selv trillede ned ad den skraanende Gade, overkørte en Mand, som stod paa Fortovet og saa efter de løbske

	Pag
Heste. Idet Brudet paa den slidte Bolt hidrørte fra at Vognstangen flere Gange under Kørsel var stødt mod en foran kørende Vogn, fandtes Vognens Ejer ansvarlig for Skaden.	169
En Vinter, da der paa et Tag i Svendborg laa store Snemasser, som frøs til Is, styrtede en Dag en Klump Is og Sne ned i Hovedet paa en Mand paa Gaden. Da Husejeren ikke havde gjort noget for at afværge Faren, dømtes han til erstatte Skaden	172
K havde af S købt en rød Hoppe til sin Søn V, men da der nogen Tid efter Købet i Løbet af et Par Uger dannede sig større og mindre hvide Pletter paa Hoppen, fik K tilkendt en Erstatning herfor hos S. Da V som Vidne under denne Sag urigtig havde benægtet at have behandlet Hoppen med Lysol, og det antagelig var denne Benægtelse, som havde bevirket, at der var paalagt S Erstatning, idet der iøvrigt intet var oplyst om at Hoppen havde været farvet, dømtes V til at erstatte S det ham derved paaførte Tab.....	240
En Oktober Aften noget efter Kl 6 væltede en Motorcyklist M, idet han mødte en tom Arbejdsvogn paa en Bivej, hvis Vejbane kun var 3 m bred. Det antoges, at M var blevet ramt af en løs Sætfjæl, der ragede skraat udover Vognens venstre Side med Benene udad, og da M havde kørt paa et Cykelspor ved Siden af Vejbanen, maatte Kusken endog have været ovre i Vejens venstre Side. Han og Køretøjets Ejer dømtes derfor til at yde M Erstatning, dog nedsat under Hensyn til at M, hvem Kusken først havde opdaget i sidste Øjeblik, ikke havde givet Signal.....	394
En Forening af Tobakgrossister, der bl a søgte at regulere Tilgangen af Mellemandlere, tilskrev ved Optagelsen et Medlem M, at det var en Forudsætning herfor, at der intet som helst Samarbejde fandt Sted med N. N gik derved glip af en ham af M lovet Stilling som Repræsentant, og skønt Foreningen hævdede kun at have sigtet til Kompagniskab, dømtes den til at yde N Erstatning herfor.	
Sagen paakendt af Sø- og Handelsretten	450
DL 6—10—5 fandtes ikke anvendelig paa den Skade som en Hoppe paa et Dyrskue tilføjede en anden Hoppe ved at sparke den uden at den derved dræbtes eller maatte nedslaa.	582
Et Sygehus, der kun tog halv Betaling for Sygekassemedlemmer, kunde ikke kræve det overskydende betalt af den, der havde forvoldt en Sygekassepatient Skade.....	639
En Købmand, der havde solgt et Hus paa Landet, hvori der viste sig at være Hussvamp, og som i al Fald ved Fornyelsen af et raadent Gulv Aaret forinden maatte have faaet Formodning om Svampen, dømtes til at yde Køberen Erstatning, ogsaa for nogen Forringelse af Handelsværdien udover hvad Istandsættelsen kostede.....	651

	Pag
Kommunehospitalet frifundet i en Sag hvorunder en paa St Hans Hospital anbragt Person paastod sig tilkendt Erstatning for den ham overgaaede Frihedsberøvelse.....	727

Fattigvæsen.

Efter at en Alimentant havde været forgæves efterlyst og Politimesteren senere havde skønnet et Underholdsbidrag uerholdeligt hos ham, bestemte Indenrigsministeriet, at han endnu havde Forsørgelsesret i A Kommune, da hans Erhvervelse af Forsørgelsesret i B havde hvilet paa Grund af modtaget Fattighjælp. A søgte da ved Domstolene B erkendt som hans Forsørgelseskommune, og dette Spørgsmaal blev ikke afvist, da Spørgsmaalet om der af Politiet ved Inddrivelsen af Underholdsbidragene var begaaet Fejl, der bevirkede, at Bidragene ikke kunde anses som Fattighjælp efter Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7, ikke var undraget Domstolene ved Fattiglov 9 April 1891 § 59.....	746
---	-----

Foreninger.

Paa en Generalforsamling i Aarhus Vognmandsforening vedtoges det at indgive samlet Tilbud paa Kommunens Kørsler. Et Medlem M indgav imidlertid et lavere Tilbud og fik ved Licitationen største Delen af Arbejdet overdraget. Herved fandtes M ikke at have overtraadt Foreningens Prisliste, der ikke antoges at omfatte saadan Licitation, og M frifandtes derfor for at erlægge en ham af Bestyrelsen for saadan Overtrædelse ikendt Bøde	434
En Forening af Tobakgrossister, der bl a søgte at regulere Tilgangen af Mellemandlere, tilskrev ved Optagelsen et Medlem M, at det var en Forudsætning herfor, at der intet som helst Samarbejde fandt Sted med N. N gik derved glip af en ham af M lovet Stilling som Repræsentant, og skønt Foreningen hævdede kun at have sigtet til Kompagniskab, dømtes den til at yde N Erstatning herfor.	
Sagen paakendt af Sø- og Handelsretten	450
En Centralforening af Parcellforeninger og Villaejere financierede Opførelse af Medlemmernes Huse paa den Maade, at Foreningen belaaente de af dem udstedte Akkomodationsobligationer i en Bank og betalte Byggeudgifterne, men da Foreningen ikke havde tilstrækkelige Midler, brugte Forretningsføreren delvis de nye Byggelaan til Færdiggørelse af tidligere Byggesager. For det Laantagerne herved paaførte Tab fandtes ogsaa Foreningens Bestyrelsesmedlemmer ansvarlige, da de trods deres Kendskab til Foreningens utilstrækkelige Midler og økonomiske Vanskeligheder ikke havde sat sig ind i Forretningsgangen og efter at være blevet bekendt med denne havde godkendt at den fortsattes i to Maaneder, uden	

	Pag
at der var Udsigt til at Underskudet derved kunde bringes ud af Verden, og idet de ej heller havde paaset at Fremgangsmaaden derefter ændredes	709
Forfatterret.	
Saa vel Udsendelse ved Radio som offentlig Gengivelse af saadan Udsendelse ved Højtaler for Gæsterne i en Restauration var uberettiget efter Lov Nr 72 af 1 April 1912 §§ 1 d og 2 c uden Forfatterens Tilladelse.	
Det samme galdt offentlig Benyttelse af Grammofonplader.	203
Forpagtning.	
I Anledning af at S i 1918 overtog den af hans Fader hidtil drevne Restauration, forpligtede han sig til, saalænge hans Forældre var i Live, at betale disse et ugenligt Beløb samt deres Indkomstskat og at udrede alle med Driften forbundne Udgifter. Efter at Faderen var død, oprettede S's i uskiftet Bo hensiddende Moder i 1921 et Testamente, hvorefter Restaurationen skulde tilfalde S mod Ækvivalent til en Søster, bl a i en Villa, hvorhos Børnene tiltraadte en Bestemmelse om, at Overdragelsen kunde ske i levende Live paa nærmere Vilkaar. Ikke antaget, at der ved den trufne Ordning var givet S og senere hans Enke en uopsigelig Ret til uforstyrret Brug af Restaurationen. Moderen kendtes herefter berettiget til at opsigse Forholdet til 1 Juli 1930.....	47
Forsikring.	
Livsforsikringslov Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 26 om Forsikringsraadets Beføjelse overfor indenlandske Selskaber til at indkræve hvad der mangler i Forsikringsfonden m m, uden at de forsikrede kan rejse noget Krav mod Selskabet, hjemlede Raadet Ret til e O at modtage delvis Betaling til fuld Afgørelse. — I Lighed hermed antoges § 48, der gør §§ 26—31 anvendelige overfor udenlandske Selskabers herværende Afdeling, e O at have beføjet Raadet til i Anledning af Gothabankens manglende Indbetalinger at fritage denne for Ansvar overfor de forsikrede mod Betaling af et forholdsvis betydeligt Beløb til et Selskab, til hvilket Raadet overdrog Bankens herværende Forsikringer.....	269
Lignende Domme	279
Ved Reparation af et Automobil spildte en Mekaniker lidt Benzin ved Afskrubning af Benzinhanen, og da en Elektriker derefter skiftede Amperemetret uden at afbryde den elektriske Strøm, antændtes Benzindampene af nogle elektriske Gnister. Den Skade, Vognen derved led, dømtes Værkstedets Indehaver til at erstatte vedkommende Forsikringsselskab	353

	Pag
En gensidig Forsikringsforening for Sejlfartøjer, der havde overtaget Kaskoforsikring for en Motor-kutter »Krostindur«, efter at denne var synet af Forsikringens Tillidsmand, var ikke løst fra sine Forpligtelser, fordi Skibet var mindre manøvre-dygtigt under Sejl alene.	
Forsikringen hæftede i Forhold til de af Forsikringen omfattede Værdier for Bjærgeløn for at have slæbt Skibet i Havn paa Island, efter at Skruen var gaaet løs, skønt Faren for Skibet beroede paa at det vanskelig kunde naa ind ved Sejl alene.....	465
Efter at Gotha Bankens danske Livsforsikringsbestand i Hh t Lov-Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 25 i Juli 1924 var taget under Administration af Forsikringsraadet og nogle Tilbud om Forsikringernes Overtagelse var forkastet, nedsatte Raadet paa Grundlag af en pr 1 Jan 1928 foretaget Opgørelse de forsikredes Krav til $81\frac{3}{4}$ pCt af de enkelte Forsikrings-sommer. En forsikret gjorde derimod gældende, at Nedsæt-telsen i Hh t §§ 29 og 31 skulde ske i Forhold til de enkelte Forsikrings Præmiereserve pr 1 Aug 1924. Dette fandtes imidlertid hverken nødvendigt efter nævnte Lov eller alminde-lige Retsregler, og Raadet havde derfor i dette Tilfælde, hvor der kunde ventes at fremkomme Dækning for alle Forsik-ringssommer, været beføjet til at foretage Nedsættelsen som sket. Raadet blev derfor frifundet.....	535

Forvaring.

En Repræsentant A havde overladt en paa et Hotel ansat Portier P sit Automobil til midlertidig Forvaring. Under A's Fra-værelse benyttede P uden Tilladelse Automobil til en Ud-flugt, hvorunder han ved Sammenstød beskadigede Auto-mobilet. Bl a under Hensyn til at Hotellet havde averteret med Automobilgarager, maatte der gaas ud fra, at P havde været bemyndiget til at modtage Automobil til Opbevaring paa Hotelejerens Vegne, og denne blev derfor anset ansvarlig for den ved P's ulovlige Benyttelse tilføjede Skade	122
--	-----

Forældelse.

Straf efter Aktieselskabslov Nr 468 af 29 September 1917 § 56 forældedes ikke i Hh t Strfl § 66.....	210
Forældelsesfristen for et Erstatningskrav, der regnedes fra Begyndelsen af Sept 1922, fandtes efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 2 ikke afbrudt ved en den 27 Juli 1927 henvist For-ligsklage, som først efterfulgtes af Stævning den 10 Nov s A uden at der forelaa tilstrækkelig Undskyldning for For-sinkelsen	284
Ved Udpantning for Skat i en fast Ejendom og Udpantningens Tinglæsning paa Ejendommen var der ikke tilvejebragt et	

saadant særligt Retsgrundlæg, som efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 i Slutn udelukkede Kravets Forældelse i 5 Aar.

Den ved Udpantningen erhvervede Ret til gennem Tvangsauktion at søge Fyldestgørelse i den udpantede Ejendom ansaas derimod ikke forældet i Hh t nævnte Lov..... 579

Fremmede Domstolsafgørelser.

Et af et Forsikringselskab S mod en Forsikringstager F anlagt Søgmaal, der alene tilsigtede at opnaa en Afgørelse af, om de danske Domstole, saafremt S skulde beslutte sig til at anlægge Sag her i Landet om et af F mod S ved tyske Domstole rejst og af disse paadømt Forsikringskrav, vilde være bundet til uden selvstændig Prøvelse at lægge de afsagte tyske Domme til Grund ved Paadømmelsen, blev efter F's Paastand afvist, da S efter almindelige processuelle Grundsatninger e O ikke fandtes at have Krav paa at opnaa en saadan Afgørelse mod Modpartens Protest..... 93

Fremmed Ret.

Ifølge et gammelt hamborgsk Testamente bestyredes Kalø Gods til Fordel for en hamborgsk Familiestiftelse og derefter nu for Indehaveren af et hamborgsk Fideikommis. Selv om Godset efter tysk Ret betragtedes som en selvstændig juridisk Person, blev det m H t Arveafgift her i Landet opfattet som et Fideikommis.

Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 8 a antoges at hjemle Arveafgiftspligt ved Succession i et udenlandsk Fideikommis bestaaende af fast Ejendom her i Landet, jfr §§ 4 b og 19 305

Det Erstatningsansvar, der paahvilede nogle herværende Arvinger efter en i Nebraska afdød Slægtning overfor nogle forbigaaede Arvinger efter den afdøde, bedømtes efter dansk Rets almindelige Erstatningsregler 566

Fuldmagt.

En Uddeler for en Foderstofforening havde, efter at der var fremkommet Underskud i hans Beholdning, i Foreningens Navn indkøbt Varer til Fordeling mellem Medlemmerne, skønt han ikke efter sin Stilling var bemyndiget hertil. Allerede fordi det ikke var oplyst, at Varerne var kommet Foreningen tilgode, frifandtes denne for at tilsvare Købesummen..... 190

Livsforsikringslov Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 26 om Forsikringsraadets Beføjelse overfor indenlandske Selskaber til at indkræve hvad der mangler i Forsikringsfonden m m, uden at de forsikrede kan rejse noget Krav mod Selskabet, hjemlede Raadet Ret til e O at modtage delvis Betaling til fuld

	Pag
Afgørelse. — I Lighed hermed antoges § 48, der gør §§ 26—31 anvendelige overfor udenlandske Selskabers herværende Afdeling, e O at have beføjet Raadet til i Anledning af Gothabankens manglende Indbetalinger at fritage denne for Ansvar overfor de forsikrede mod Betaling af et forholdsvis betydeligt Beløb til et Selskab, til hvilket Raadet overdrog Bankens herværende Forsikringer.....	269
Lignende Domme.....	279
En Brugsforening var ikke pligtig at betale nogle Partier Kaffe, som dens Bestyrer i Modstrid med Foreningens Love havde købt i Foreningens Navn, og som ikke var kommet Foreningens tilgode	344
En Sagfører, der havde ført en Sag for en Klient om en Skadeserstatning, hævdede uden Bemyndigelse det tilkendte Beløb ca 15000 Kr hos vedkommende Forsikringsselskaber og kvitterede herfor med Klientens Navn. Denne, der troede at Beløbet først vilde blive betalt efter Appelfristens Udløb, men fik udbetalt 4000 Kr af Sagføreren, erfarede senere, at denne havde hævet Beløbet. Sagføreren holdt ham imidlertid hen, bl a med at Forsikringsselskaberne vedblivende hæftede for Beløbet, og først efter at Sagføreren 6—7 Uger derefter var forsvundet, henvendte Domhaveren sig til Domfældte og forlangte det ham ved Dommen tilkendte Beløb udbetalt. Under Hensyn til Domhaverens Optræden efter at han havde erfaret Udbetalingen til Sagføreren, fandtes imidlertid Forsikringsselskaberne at være frigiort ved den skete Udbetaling til denne	657
Fyr.	
Ved Udvidelsen af Aarhus Havn forlængedes Østmolen mod Nord ved Hjælp af en Række Sænkekasser, og ca 250 m nordøst for Vinkelfyret paa den gamle Moles Spids blev der med Fyrvæsnets Godkendelse udlagt en Lystønde med rødt Blink, hvilket blev bekendtgjort i Efterretninger for Søfarende med Tilkendegivelse af at Farvandet mellem Lystønden og Fyret var spærret. Et Motorskib for Indgaaende, hvis Fører havde set Lysbøjen, men desuagtet var sejlet mellem Bøjen og Fyret og derved var stødt paa Sænkekasserne, maatte selv bære Skaden herved, uanset at det gamle Vinkelfyr ikke var blevet forandret	230
Fængsling.	
En Kendelse om Forlængelse af Fængslingen over to sigtede ophævedes af Landsretten, men stadfæstedes af Højesterets Kæremaalsudvalg, idet der fandtes at være særlig Grund til at antage, at de Sigtede vilde bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen, jfr Rpl § 780, 2 c.....	59

	Pag
Nægtet en for Ildspaaesættelse sigtet Person Erstatning for Anholdelse og Fængsling	136
En af Vestre Landsret afsagt Fængslingskendelse stadfæstet ..	197
En af en for Overtrædelse af Strfl § 299 sigtet Person fremsat Begæring om Ophævelse af den mod ham anordnede Fængsling ikke taget til Følge.....	293
Ikke tilkendt tre for Brandstiftelse eller Meddelagtighed heri tiltalte Personer Erstatning for Varetægtsfængsel allerede fordi der var grundet Formodning om de Tiltaltes Skyld.....	421
Færøerne.	
Efter Forsikringslov Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 48 antoges Forsikringsraadet i Anledning af manglende Indbetalinger fra Gothabankens herværende Afdeling til Forsikringsfonden at have kunnet træffe en for de forsikrede, der havde dansk Statsborgerret, bindende Ordning med Banken, herunder for en Færing, skønt Loven ikke gjaldt for Færøerne.....	279
En gensidig Forsikringsforening for Sejlfartøjer, der havde overtaget Kaskoforsikring for en Motorkutter »Krostindur«, efter at denne var synet af Forsikringens Tillidsmand, var ikke løst fra sine Forpligtelser, fordi Skibet var mindre manøvre-dygtigt under Sejl alene.	
Forsikringen hæftede i Forhold til de af Forsikringen omfattede Værdier for Bjærgeløn for at have slæbt Skibet i Havn paa Island, efter at Skruen var gaaet løs, skønt Faren for Skibet beroede paa at det vanskelig kunde naa ind ved Sejl alene.....	465
En 50-aarig ustraffet Færing, der til Bevis for sin Adkomst til en Del af et Jordstykke, som ifølge forskellige Vidneudsagn tilkom ham, havde udfærdiget et falsk Gavebrev herpaa, idømt betinget Straf efter Strfl § 268.....	584
Gader.	
En stor Fabrik i Sundbyøster udstedte i 1923 en Deklaration om tværs gennem Grunden til Gade at udlægge et Areal, som Magistraten naar som helst kunde overtage, dog kunde de derværende Bygninger blive liggende, saalænge de benyttedes til Fabrikdrift, men naar saadan Benyttelse ophørte og Ejeren ønskede at iværksætte anden Bebyggelse eller Udstykning, skulde han ryddeliggøre Gadearealet. I 1929 brændte en af Fabrikens Bygninger, men Magistraten kunde da ikke i Hh t Deklarationen, saaledes som denne efter de forudgaaede Forhandlinger maatte forstaas, forbyde at opføre en ny Fabrikbygning paa Grunden.....	446
Gasværker.	
Et Kulkompagni S havde solgt en Ladning Gaskul til Randers Gasværk (cif Randers at levere ultimo Februar 1929, men	

Pag

efter at Gasværket havde indrømmet en Henstand med Leve-
ringen i Anledning af Isvanskeligheder, annullerede S uberet-
tiget Kontrakten. Gasværket foretog da Dækningskøb hos S,
men den derved købte Ladning kom af Grunde, hvorfor S
havde Ansvar, først til Randers 15 April, hvorved Værket,
der kun havde Kul til 15 Marts, led Tab udover Prisforskellen.
S, der antoges at have været bekendt med at Gasværket
saaledes vilde komme i Vanskeligheder, dømtes da til at er-
sætte Værket ogsaa dette yderligere Tab.....

739

Gaveafgift.

Gaver fra en i Udlandet boende Fader antoges ikke at være
undergivet Gaveafgift efter Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 48,
2 Stk, jfr § 8, men derimod Indkomstskat efter Lov Nr 149
af s D § 4 c, jfr § 5 b.

En blind Mand, hvis Villa var udlejet billig til en Slægt-
ning, der sørgede for hans Pleje, maatte efter Lov Nr 149 af
10 April 1922 § 4 b svare Indkomstskat af den normale Leje-
værdi, idet Lejeforskellen antoges vederlagt ved Plejen....

683

Gaver.

En gammel Mand K overgav 2000 Kr til en Bekendt S, da
denne købte en Gaard, uden at der affattedes noget skrift-
ligt herom. Efter K's Død gjorde hans Arvinger gældende,
at Pengene var ydet som Laan, og da dette foruden ved Ud-
talelser af K bestyrkedes bl a ved et Brev fra S's Hustru til
K, hvori omtaltes Renter, ligesom S engang havde sendt
ham 100 Kr, dømtes S til at udbetale Beløbet.....

524

Gæld.

Ikke antaget, at et af en Fabrikejer til et Hønsersis Oprettelse
venskabeligt ydet rentefrit Laan kunde forlanges indfriet,
fordi Hønseriet var flyttet til en anden Ejendom.....

411

Et i de sønderjydske Landsdele i 1924 udstedt Gælds-brev for
10 000 Kr, hvori af Laangiverens Tillidsmand var indføjet,
at Tilbagebetaling skulde ske værdifast paa Dollargrundlag
New-York Notering, maatte indfries med 10 000 Kr og ikke
efter den lavere Dollarkurs nu.....

455

En gammel Mand K overgav 2000 Kr til en Bekendt S, da
denne købte en Gaard, uden at der affattedes noget skrift-
ligt herom. Efter K's Død gjorde hans Arvinger gældende,
at Pengene var ydet som Laan, og da dette foruden ved Ud-
talelser af K bestyrkedes bl a ved et Brev fra S's Hustru til
K, hvori omtaltes Renter, ligesom S engang havde sendt
ham 100 Kr, dømtes S til at udbetale Beløbet.....

524

Gældsbreve.

- Antaget at et af en Sælger af en fast Ejendom til Køberen udstedt Gældsbevis, der nogle Aar efter Handlen blev fundet blandt den assisterende Sagførers efterladte Papirer, skulde have Gyldighed ogsaa efter at Handlen var endelig berigtiget. 107
- Ikke fundet godtgjort, at en Indstævnt, der havde faaet en Ejendom overdraget af en ufyldstgjort Panthaver, bl a paa Vilkaar, at Overdragerens Prioritet skulde kvitteres til Udslettelse, ved en særlig Aftale havde forpligtet sig til at udstede et Gældsbreve til Appellanten som Vederlag for, at denne, til hvem det paagældende Pantebrev var haandpantset, gav Tilladelse til, at Prioriteten kvitteredes til Udslettelse. 110

Handel.

- Et Firma i Malmø S solgte et Parti Pindebrænde i Ruller til K, der stadfæstede Handlen i en Skrivelse, hvori bl a stod, at Pindene hugges ca 1 Tomme i Firkant og bundtes saaledes at det udvendige af den yderste Rand er hvidt Træ frit for Bark; men i S's Anerkendelse heraf tilføjedes, at Rullerne hovedsaglig hugges af Props. Det leverede Brænde svarede ikke til Beskrivelsen, idet der bl a fandtes tynde Splinter, trekantede Stykker og Stykker af forskellig Tykkelse, men først efter at have modtaget nogle Leveringer reklamerede K herover. Da der ikke af Props kunde hugges Pindebrænde nøjagtig efter Beskrivelsen uden uforholdsmæssig Bekostning, medens Brændet var købt meget billigt, antoges der ikke ved Forhandlingerne at være lagt afgørende Vægt paa Pindenes Form og Størrelse, hvorfor K ikke kunde afvise Brændet, men maatte nøjes med et mindre Afslag i Købesummen 184
- Da et Parti Optændingsbrænde (Olietræ) ikke havde den Optændingsevne, der var lovet ved Salget, tilkendtes der Køberen et Afslag i Købesummen. 368
- Et Parti islandske saltede Faareskind var solgt fra Borgarnæs paa Island cif København netto efter indvejet autoriseret Vægt. Ved Ankomsten hertil viste det sig, at Vægten var betydelig mindre end i de autoriserede Vejeres Attester anført. Da der imidlertid ikke var oplyst nogen Fejl ved disse, lagdes de til Grund for Afregningen.
- Skønt Afskibningen var sket fra Reykjavik, lagdes Vejningen efter Slagtningen i det nærliggende Borgarnæs til Grund, da Vejningen i saadanne Tilfælde sædvanlig sker i fersk Tilstand efter at Skindene, der maa saltes nogle Timer efter Flaningen, er tørre.
- At Vejningen i Strid med den islandske Instruks var foretaget af Mænd, der samtidig udførte andet Arbejde hos Sælgerne, fandtes efter Forholdene paa Stedet og den sædvanlige Fremgangsmaade e O ikke at skade Vejerattesterne. 501

	Pag
En Købmand forhandlede telefonisk med en Grosserers Repræsentant A om Køb af et større Parti Melassefoder, hvorom der sendtes ham Slutsedler, men han foretog sig intet overfor disse og følgende skriftlige Henvendelser og svarede undvigende i Telefon. Handlen antoges da at være kommet i Stand som af A forklaret.	
Et af en Mægler foretaget »Tvangssalg« til Sælgeren selv e O lagt til Grund for Beregningen af dennes Erstatningskrav mod Køberen, idet det ikke havde været muligt at opnaa højere Bud fra anden Side.....	513
En Møller S, der havde solgt sin Bagerivirksomhed bl a mod at Køberen K hver Uge skulde købe eller formale 12 Sække Rugmel for ham, kunde ikke, efter at K havde ophørt hermed paa Grund af Klager over Melet, og S derefter havde holdt sig passiv i to Aar, kræve Erstatning for Afbrydelsen.....	686
Et Kulkompagni S havde solgt en Ladning Gaskul til Randers Gasværk (cif Randers at levere ultimo Februar 1929, men efter at Gasværket havde indrømmet en Henstand med Leveringen i Anledning af Isvanskeligheder, annullerede S uberettiget Kontrakten. Gasværket foretog da Dækningskøb hos S, men den derved købte Ladning kom af Grunde, hvorfor S havde Ansvar, først til Randers 15 April, hvorved Værket, der kun havde Kul til 15 Marts, led Tab udover Prisforskellen. S, der antoges at have været bekendt med at Gasværket saaledes vilde komme i Vanskeligheder, dømtes da til at ersatte Værket ogsaa dette yderligere Tab.....	739

Havne.

Ved Udvidelsen af Aarhus Havn forlængedes Østmolen mod Nord ved Hjælp af en Række Sænkekasser, og ca 250 m nordøst for Vinkelfyret paa den gamle Moles Spids blev der med Fyrvæsnets Godkendelse udlagt en Lystønde med rødt Blink, hvilket blev bekendtgjort i Efterretninger for Søfarende med Tilkendegivelse af at Farvandet mellem Lystønden og Fyret var spærret. Et Motorskib for Indgaaende, hvis Fører havde set Lysbøjen, men desuagtet var sejlet imellem Bøjen og Fyret og derved var stødt paa Sænkekasserne, maatte selv bære Skaden herved, uanset at det gamle Vinkelfyr ikke var blevet forandret	230
M/S »Alfred«, der stak 2,6 m dybt, og som ved Ankomsten til Kolding Havn vilde lægge til et Bolværk, hvor der efter de offentliggjorte Meddelelser var 3 m Vand, stødte med Skruen mod et ca 1 m langt Stykke Træ paa Bunden af Vandet, og Maskinen led Skade. Herfor fandtes Havnen ikke ansvarlig, da der ikke var oplyst nogen Forsømmelse af Havnens Tilsyns- og Vedligeholdspligt, og Havnen ikke i Almindelighed havde Ansvar for hvad der maatte være sunket til Bunds.	563

Hospitaller.

Se Sygehuse.

Huse og Husmænd.

- Antaget, at den ved en almindelig Vurdering til Ejendomsskyld efter Overskyldraadets Cirk af 13 Nov 1926 foretagne Ansættelse af Grundværdien af et i Henhold til Lov Nr 537 af 4 Okt 1919 oprettet Husmandsbrug var ugyldig som Grundlag for Ansættelsen af Jordrenten i Henhold til nævnte Lovs § 6, 2 Stk, idet der efter nævnte Bestemmelse skal tages Hensyn til den faktiske Kulturtilstand ved hver Ansættelse samt bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanbringelse er tilført Jorden, hvilket ikke blot gælder egenlige Grundforbedringer, men enhver Forøgelse af Kulturtilstanden 53
- En Kvinde, der havde et Hus med Jord til Leje paa 8 Aar i Hh t Lov Nr 373 af 30 Juni 1919 § 18, forhandlede med Godsejeren om at denne overtog Jorden og at hun beholdt Hus og Have mod Vedligeholdelse heraf. Da de fik at vide at en saadan Ordning stred mod Loven, antoges deres Aftale kun at være gaaet ud paa en midlertidig Ordning..... 442

Hæleri.

- Straf herfor idømt 318
- En Fabrikant der vilde paabegynde Fremstilling af Grebe og som af en Arbejder, der søgte Plads hos ham, modtog nogle Æmner, (o: det Halvfabrikat, hvoraf Grebene smedes) som han forstod Arbejderen havde stjaalet hos en Konkurrent, idømt betinget Straf for Hæleri, skønt Værdien af Æmnerne i sig selv var meget ringe..... 631

Hævd.

- Ved Udstykning af en Mark ved Roskilde til Villabebyggelse anlagde Ejeren omkring 1905 bl a en 7 Alen bred Gangsti fra Byen til en tværs over Marken anlagt Vej; Stien lagdes med Halvdelen til hver af to ved denne liggende Grunde, der efter Planen kun havde Adgang ad denne. I Skødet af 1917 paa den ene af disse Grunde bemærkedes, at Stien stedse skulde henligge til fri Færdsel for alle Lodsejerne. Ved Skødet i 1928 paa den anden af disse Grunde optoges ingen saadan Bestemmelse, og Køberen af denne fandtes da at kunne forbyde en anden af Lodsejerne A i Kvarteret at færdes ad Stien, da der ikke saas at være tillagt A nogen Ret dertil, og Stien ej heller var saaledes indrettet til Benyttelse for A, at han havde erhvervet Hævd derpaa..... 408

Interessentskab.

En Fabrikant F, som af O havde faaet overleveret en af denne opfundet Kloakrenser for at søge at bringe noget ud af Opfindelsen til fælles Fordel, søgte uden videre Patent herpaa i eget Navn og udnyttede Opfindelsen, idet han gjorde gældende at Retten hertil alene tilkom ham. Idet Fællesskabet herefter fandtes bortfaldet, dømtes F til at yde O Erstatning for hvad denne kunde have faaet ud af Opfindelsen.... 497

Island.

Efter Forsikringslov Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 48 antoges Forsikringsraadet i Anledning af manglende Indbetalinger fra Gothabankens herværende Afdeling til Forsikringsfonden at have kunnet træffe en for de forsikrede, der havde dansk Statsborgerret, bindende Ordning med Banken, herunder for en Islænder..... 279

Et Parti islandske saltede Faareskind var solgt fra Borgarnæs paa Island cif København netto efter indvejet autoriseret Vægt. Ved Ankomsten hertil viste det sig, at Vægten var betydelig mindre end i de autoriserede Vejeeres Attester anført. Da der imidlertid ikke var oplyst nogen Fejl ved disse, lagdes de til Grund for Afregningen.

Skønt Afskibningen var sket fra Reykjavik, lagdes Vejningen efter Slagtningen i det nærliggende Borgarnæs til Grund, da Vejningen i saadanne Tilfælde sædvanlig sker i forsk Tilstand efter at Skindene, der maa saltes nogle Timer efter Flaningen, er tørre.

At Vejningen i Strid med den islandske Instruks var foretaget af Mænd, der samtidig udførte andet Arbejde hos Sælgerne, fandtes efter Forholdene paa Stedet og den sædvanlige Fremgangsmaade e O ikke at skade Vejerattesterne. 501

Jærnbaner.

En Motorvogn paakørte en Aften paa Aarhus—Grenaa Landevej en sænket Jærnbanebom, skønt denne var afmærket med rød Lygte og Ledvogteren desuden advarede med en Haandlygte. Vognen blev knust af Toget, og en af Passagererne omkom. Uagtet Føreren hævdede, at Belysningen af Bommen havde været utilstrækkelig, og at han havde antaget at den hidrørte fra en foran kørende Vogn, fandtes han at have kørt saa uforsvarligt, at han maatte erstatte hele Skaden..... 544

Kaution.

E O ikke anset tilstrækkelig godtgjort, at en Bygherre B, der havde givet Arbejdet i Entreprise til E, saaledes at E skulde tillægge alt Materiale, havde paataget sig Kaution for E's

	Pag
Forpligtelse overfor et Aktieselskab, der havde leveret Tømmen til Byggeforetagendet, skønt det af Selskabets Direktør og af dets tidligere Forretningsfører var forklaret, at B til dem havde udtalt: »De skal ikke komme til at lide noget Tab ved E, det indestaar jeg Dem for«, uden at B dog havde villet afgive en skriftlig Kautionserklæring.....	23
Ved Stiftelsen af et Banklaan paa 8000 Kr betingede de to Kautiønister K ₁ og K ₂ sig overfor Skyldneren, at 3000 Kr heraf skulde benyttes til Dækning af en dem tidligere paa-hvilende Kautiøn. Da de ikke meddelte noget herom til en tredje Kautiønist K ₃ , som de havde stillet Krav om, og som troede at hele Laanet blev udbetalt som Driftslaan, hæftede K ₃ i Forhold til K ₁ og K ₂ kun for Resten. Skønt Betaling af de 3000 Kr endnu ikke var affordret K ₁ og K ₂ , kunde de kræve deres Retsforhold i saa Henseende til K ₃ paakendt af Retten.....	398
En Enke E havde som Endossent paategnet en Veksel stor 2000 Kr, hvilken S havde trukket paa hendes Søn for Købet af hans Forretning. Ikke anset bevist, at Enken desuagtet havde paataget sig at indestaa S for Veksels hele eller halve Beløb	553
For at skaffe en Købmand S en Akkord, hvortil skulde bruges 30 000 Kr, fik S nogle af sine Venner til i tre Grupper A, B og C at kavere hver for en Bankkredit paa 10 000 Kr. A, der var knyttet til Banken, fik nogle Aar senere S til at stille forlods Sikkerhed for den Kredit A hæftede for og til at afdrage denne. Efter at B og C havde maattet indfri de to andre Krediter, krævede de forholdsvis Dækning herfor af A, men A blev e O frifundet, da det ikke var godtgjort, at det havde været Meningen at der skulde være nogen Forbindelse mellem de tre Krediter.....	558
En Kautiøn for en Varekredit fandtes ikke at omfatte nogle Vekseldiskontoer, som antoges ikke med Rette at være debiteret Køberen.....	571

Kommunalvæsen.

En Sognefoged F, der inddrev Skatter til Sogneraadet efter Restancelister, indbetalte til Sogneraadetsformanden S a conto Beløb mod særskilte Kvitteringer og foretog Afregning ved Restancelistens Aflevering, idet F samtidig afleverede de særskilte Kvitteringer. Efter nogle Aars Forløb gjorde Sogneraadet gældende, at F havde et Tilsvar efter den af S førte Kassebog; men F fri fandtes, da Sogneraadet ikke havde godtgjort, at der ikke som af F tilsigtet var foregaaet en fuldstændig Afregning ved Afleveringen af Restancelisten og Kvitteringerne	175
--	-----

	Pag
En af Sogneraadet mod Politimesteren anlagt Sag til at høre en af ham meddelt Paategning paa et Næringsbevis kendt ugyldig, under hvilken Sag Næringsbevisets Indehaver havde givet Møde, paakendt i Realiteten.....	404

Konkurrence.

Ved Ophævelsen af et Kompagniskab om nogle Udsalg af Radioartikler bestemtes i den skriftlige Overenskomst, at hver især var berettiget til at oprette nye Filialer under det hidtil brugte Navn. E O fandtes det ikke bevist, at det tillige var aftalt, at saadanne nye Udsalg skulde ligge i en vis Afstand fra de gamle	291
A/S A C Illum havde annonceret om Realisation til nedsatte Priser fra en Onsdag af en Mængde forskellige Varer bl a fra forrige Sæson og Restpartier. Dette betragtedes som et Udsalg, og da det ikke var afholdt efter Reglerne i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5, idømtes der Direktøren en Bøde af 500 Kr	457
Firmaet Københavns Porcelænsmaleri forhandlede Porcelæns- genstande, som det havde indført fra Udlandet som hvidt Porcelæn og derpaa dekoreret og brændt her i Landet samt forsynet med Mærket: »K P M — Haandmalet Københavns Porcelænsmaleri«, saaledes at dette Mærke dækkede det udenlandske Fabrikmærke. Firmaets Indehaver straffedes herfor efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 1, jfr Lov Nr 107 af 1 April 1926, men fandtes ikke skyldig i Overtrædelse af Lovens § 9.....	468
En Fabrikant der vilde paabegynde Fremstilling af Grebe og som af en Arbejder, der søgte Plads hos ham, modtog nogle Æmner, (o: det Halvfabrikat, hvoraf Grebene smedes) som han forstod Arbejderen havde stjaalet hos en Konkurrent, idømt betinget Straf for Hæleri, skønt Værdien af Æmnerne i sig selv var meget ringe.....	631
En Stempelfabrikant, der begyndte en med sin tidligere Forretning F konkurrerende Virksomhed i samme Gade og her benyttede sit registrerede Varemærke i Form af et Stempel som Lysskilt, skønt det bortset fra Navnet ganske lignede F's Lysskilt, samt brugte F's Kataloger med nyt Omslag, fandtes herved skyldig i Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9	689

Konkurs.

I et Tilfælde, hvor den egenlige Prøvelse af en i et Konkurs rettidig anmeldt Fordring paa Kurators Anmodning, men af Hensyn til Kreditor og efter dennes Ønske var blevet udsat, først fra 5 Juli til 2 Aug og derefter til 30 Aug, antoges det, at Fristen efter Konkurslov § 30 maatte regnes fra sidstnævnte

	Pag
Dato, selv om Prøvelsen kunde have fundet Sted den 5 Juli og 2 Aug. Den af Kreditor fremsatte Paastand om Afvisning af en af Konkursboet den 9 Sept anlagt Afkræftelsessag toges derfor ikke til Følge	13
Ikke antaget, at en indstævnt Overretssagfører havde paadraget sig Erstatningsansvar overfor Appellanten m H t et Beløb som Overretssagføreren havde faaet udbetalt paa en udenlandsk Klients Vegne for at frafalde en Konkursbegæring mod det Selskab, for hvilket Appellanten var Direktør, bl a fordi Klientens Telegram til Overretssagføreren om en med Appellanten truffet Ordning ikke havde været tydeligt og Appellanten ikke havde villet afvente nærmere Oplysninger.....	134
En Sagfører S ₁ indgav for en Klient K gennem en anden Sagfører S ₂ Konkursbegæring mod F. Beslutning om Konkursen udsattes til 11 Juli. Lørdag den 9 Juli gav K S ₁ Ordre til at tage Begæringen tilbage, hvilken Ordre S ₁ 's Kontor paa Grund af Sygdom m m først 11 Juli lod gaa videre til S ₂ , der modtog den 12 Juli, efter at Konkursen var erklæret; under F's Kære over Konkursdekretet gav desuden hverken S ₁ eller S ₂ Meddelelse om at K havde frafaldet Begæringen. S ₁ og S ₂ døbtes da i Forening til at erstatte F hans Omkostninger og Tab ved Konkursen.....	162
Skønt Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 (Konkurslov § 48 a) giver Adgang til at udsætte Behandling af en indgivet Begæring om Konkurs for at Skyldneren kan søge Tvangsakkord, antoges der ikke at være Hjemmel til at Skyldneren i dette Tidsrum i Strid med Konkurslov § 2, jfr § 50 kunde give en Akkordforening Sikkerhed for dens Omkostninger herved til Skade for Boet, hvis Konkurs paafulgte.....	527
Skyldneren har Ret til at faa sine Indsigelser mod de i hans Konkursbo anmeldte Fordringer paakendt af Skifteretten, jfr Konkurslov §§ 88 og 89, jfr § 93. En Skyldner, der ikke havde fremsat behørig Indsigelse mod en Fordring, kunde ikke faa Fordringens Anerkendelse omstødt.....	532
Efter at Gotha Bankens danske Livsforsikringsbestand i Hh t Lov-Bek Nr 299 af 30 Juni 1922 § 25 i Juli 1924 var taget under Administration af Forsikringsraadet og nogle Tilbud om Forsikringernes Overtagelse var forkastet, nedsatte Raadet paa Grundlag af en pr 1 Jan 1928 foretaget Opgørelse de forsikredes Krav til 81 ⁹ / ₄ pCt af de enkelte Forsikringssummer. En forsikret gjorde derimod gældende, at Nedsættelsen i Hh t §§ 29 og 31 skulde ske i Forhold til de enkelte Forsikrings Præmiereserve pr 1 Aug 1924. Dette fandtes imidlertid hverken nødvendigt efter nævnte Lov eller almindelige Retsregler, og Raadet havde derfor i dette Tilfælde, hvor der kunde ventes at fremkomme Dækning for alle Forsikringssummer, været beføjet til at foretage Nedsættelsen som sket. Raadet blev derfor frifundet.....	535

Kontrakt.

En Forfatter og en Forlægger havde forsynet en Bog med Paa-tryk om, at Bogen ikke maatte udlaanes af Biblioteker, Læseselskaber, Foreninger el lign. En Boghandler, der hos Forlæggeren havde købt et Eksemplar af Bogen med Kendskab til, at Bogen kun solgtes med det nævnte Forbehold, kendtes uberettiget til at udlaane Bogen til sit Lejebibliotek. 28

Et Handelsselskab S havde af en Fabrikant F faaet overdraget Eneforhandlingsretten af en Piske- og Røremaskine og forpligtet sig til aarlig at aftage mindst 50 Maskiner, svarende til en S leveret Prøvemaskine. I Løbet af nogle Maaneder aftog S 36 Maskiner og videresolgte Størstedelen, men maatte efterhaanden tage de fleste tilbage paa Grund af Købernes Utilfredshed. Uanset at Maskinerne antoges at svare til Prøvemaskinen, fandtes S at have været berettiget til i Hh t Kontrakten at hæve denne og tilbagelevere de modtagne Maskiner, idet disse maatte antages at have lidt af væsentlige Mangler i Brugen; derimod blev det ikke paalagt F at udrøde Erstatning i Hh t Kontraktens særlige Bestemmelser om Misligholdelse 100

K, der ikke var tilfreds med et købt Ruteautomobil, forhandlede med Sælgeren S om at faa et andet leveret i Stedet, og efter at det var lykkedes S at sælge Vognen til T, annullerede han Salget til K. Selv om endelig Aftale om Levering af en anden Vogn til K ikke antoges at være kommet i Stand, fandtes K efter de stedfundne Forhandlinger, naar han ikke aftog en anden Vogn, i al Fald at maatte yde S Vederlag for hans Medvirken ved Salget af den første Vogn 158

En Vekselerer V havde foreslaaet en Spekulant K blandt sine Kunder at købe en Post Aktier i Folkebanken, der imidlertid nogle Maaneder senere standsede sine Betalinger paa Grund af sin Forbindelse med en Storbedrager P. Skønt K under sine Forhandlinger med V havde lagt Vægt paa at Folkebanken ikke havde Forbindelse med P eller P's Selskaber, og skønt V havde sin Interesse for Folkebanken fra et af disse Selskaber og havde erhvervet Aktierne fra dette, fandtes V ikke ansvarlig for K's Tab, da det ikke var oplyst, at V havde haft Formodning om at dette Selskab stod under P's Indflydelse 254

Konventionalbod.

A, der af en Fabrik F havde faaet Eneforhandlingsret til en Æltemaskine »Maren«, kunde ikke hæve Overenskomsten, fordi F's tidligere Agent, der havde maattet tage to solgte Maskiner tilbage for egen Regning, havde solgt disse igen til Fordel for F. — At F havde solgt nogle Maskiner, efter at A havde hævet Overenskomsten, ansaas berettiget. 192

Kære.

En tiltalts Kæremaal over Landsrettens Beslutning under Domsforhandlingen om at nægte retslig Afhøring af nogle Vidner og Skøns mænd afvist ifølge Rpl § 968, 2 Stk.	254
---	-----

Køb og Salg.

K havde købt et Hotel, saaledes at Handlen bl a var betinget af, at han kunde faa den fornødne Beværterbevilling. Bevillingen blev givet paa Vilkaar, at der samtidig blev nedlagt to andre Bevillinger, og da der viste sig Vanskeligheder ved at opfylde dette Vilkaar, undlod K at berigtige Handlen. Skønt der ikke kunde gaas ud fra, at K ikke kunde have faaet løst Bevillingsspørgsmaalet uden uforholdsmæssige Omkostninger, men det maatte antages, at det skyldtes ham, at Handlen ikke blev endelig berigtiget, frifandtes han dog under et Erstatningssøgsmaal fra Sælgerens Side, da denne ikke havde godtgjort noget Tab og ej heller paavist noget andet Grundlag for sit Krav	114
Antaget at en Sælgers Oplysninger om et Mejeris Overskud m v havde været saa vildledende, at Køberen ikke var pligtig at vedstaa den indgaaede Handel.....	117
Ved Salget af et Gods skulde efter Overenskomsten Slottets Bibliotek medfølge i Handlen, dog at Sælgeren havde Ret til at udtage de Bøger, som havde personlig Interesse for ham. Undtaget fra Overdragelsen var derimod bl a »Skilderier og Kobberstik. Alt Indhold i Kister, Skabe, Skuffer, Kommoder og Kasser.« Efter Handlens Afslutning fandtes der i et Skab i et andet Værelse end Biblioteket en saakaldt Blokbog, der viste sig at være af stor Værdi. Da det ikke var godtgjort, at den var indlemmet i Biblioteket, og det var ganske uvist, om den havde været bestemt hertil, antoges den allerede af denne Grund at falde udenfor det Indbo, der efter Overenskomsten skulde medfølge i Handlen.....	124
Sælgeren af en lavtliggende Byggegrund i Sundbyøster, der vidste, men ikke havde gjort Køberen bekendt med, at Magistraten krævede Grunden opfyldt til 1,90 m over daglig Vande for at tillade Bebyggelse, dømtes til at yde Køberen Godtgørelse herfor	147
K havde af S købt en rød Hoppe til sin Søn V, men da der nogen Tid efter Købet i Løbet af et Par Uger dannede sig større og mindre hvide Pletter paa Hoppen, fik K tilkendt en Erstatning herfor hos S. Da V som Vidne under denne Sag urigtig havde benægtet at have behandlet Hoppen med Lysol, og det antagelig var denne Benægtelse, som havde bevirket, at der var paalagt S Erstatning, idet der iøvrigt intet var oplyst om at Hoppen havde været farvet, dømtes V til at erstatte S det ham derved paaførte Tab.....	240

- En Kreaturhandler S, der havde haft nogle Tilfælde af Kastning hos sine Køer, solgte nogle Kælvekvier til K dels underhaanden, dels Dagen efter ved Auktion. S havde sagt til K, at Kvierne havde gaaet sammen med en Ko, der havde kastet, men som han vist fik Erstatning for, og ved Auktionen udtaltes, at der havde været Kastning siden sidst, og at der ikke garanteredes for Kastning. Herved fandtes K saaledes advaret om Risiko, at han ikke kunde gøre S ansvarlig for at Kvierne viste sig at lide af smitsom Kastning og smittede K's Besætning 261
- En Bank overdrog sine Interesser i en Fabrikvirksomhed til K, bl a paa Vilkaar at en under Virksomheden hørende Forretning skulde likvidere. Efter de forudgaaede Forhandlinger antoges det at have været Meningen hermed, at denne Forretning skulde ophøre, og da Banken lod en anden Køber overtage den likviderende Forretnings væsenlige Værdier m m og fortsætte denne, tilkendtes der K et betydeligt Afslag i Købesummen 475
- En Købmand, der havde solgt sit Hus som det var og forefandtes, men paa Spørgsmaal nægtet at der var Svamp, skønt Gulvene 8 Aar tidligere var istandsat for Svamp, dømtes til at yde Køberen Erstatning, da næsten alle Gulvene viste sig at være ødelagt af Blaasplintsvamp og gul Tømmersvamp. Derimod kunde Købet ikke hæves..... 701

Leje.

- Opsigelse af en Søns Forpagtning paa ubestemt Tid af en Restauration hørte ikke under Huslejenævnet..... 47
- I 1924 lejede L af E nogle Forretningslokaler for 10 000 Kr aarlig, uden at Kontrakten forelagdes Nævnet til Godkendelse. I 1928 indbragte L Lejemaalet for Nævnet, der udtalte, at det vilde have godkendt den i 1924 aftalte Leje, men Overnævnet, hvortil Sagen blev indbragt, nedsatte Lejen til 8000 Kr fra Lejemalets Begyndelse. Hertil ansaas Overnævnet kompetent, uanset at denne Institution ikke eksisterede, da Sagen skulde være forelagt Nævnet, og Reglerne om Sagens Behandling ogsaa da var anderledes end nu.
- Idet det ikke antoges, at L ved Forhandlingerne for Nævnet havde givet et forbindende Afkald paa Retten i Hh t Boliglov Nr 83 af 1 April 1925 § 30 til Tilbagebetaling af den for meget erlagte Leje, dømtes E til Tilbagebetaling af 17 000 Kr.
- Udtalt, at saadant Afkald, forinden Lejens Størrelse er godkendt eller fastsat af Nævnet, er uforbindende..... 85
- Antaget at en Ejendom havde undergaaet en saa gennemgribende Forandring, at den i sin Helhed maatte anses for en nyopført Bygning, og at Fastsættelse af Lejen herefter i

	Pag
Medfør af Boliglov Nr 228 af 18 Maj 1923 § 1, 9 Stk laa udenfor Nævnets Kompetence	224
 Len.	
Ifølge et gammelt hamburgsk Testamente bestyredes Kalø Gods til Fordel for en hamburgsk Familienstiftelse og derefter nu for Indehaveren af et hamburgsk Fideikommis. Selv om Godset efter tysk Ret betragtedes som en selvstændig juridisk Person, blev det m H t Arveafgift her i Landet opfattet som et Fideikommis.	
Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 8 a antoges at hjemle Arveafgiftspligt ved Succession i et udenlandsk Fideikommis bestaaende af fast Ejendom her i Landet, jfr §§ 4 b og 19....	305
Bestemmelsen i Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 § 3, 4 Stk om Erstatning for Jord afstaaet ved Lensafføsningen forstaaet som den lyder, saaledes at Værdien fastsættes til den Pris, som en forstandig Køber vilde give for Jorden, saafremt den tilhørte en middelstor Bondegaard. Jorden maatte altsaa vurderes som Led i et saadant Landbrug, og da man ikke kunde forkaste Overskyldraadets Antagelse om, at den samlede Værdi af Jord og Bygninger til en saadan Gaard er mindre end Prisen for Jorden og Bebyggelsen hver for sig, maatte en herefter beregnet Mindreværdi fordeles forholdsvis ogsaa paa Jorden	329
 Licitationer.	
Paa en Generalforsamling i Aarhus Vognmandsforening vedtoges det at indgive samlet Tilbud paa Kommunens Kørsler. Et Medlem M indgav imidlertid et lavere Tilbud og fik ved Licitationen største Delen af Arbejdet overdraget. Herved fandtes M ikke at have overtraadt Foreningens Prislister, der ikke antoges at omfatte saadan Licitation, og M frifandtes derfor for at erlægge en ham af Bestyrelsen for saadan Overtrædelse ikendt Bøde	434
 Likvidation.	
En Bank overdrog sine Interesser i en Fabrikvirksomhed til K, bl a paa Vilkaar at en under Virksomheden hørende Forretning skulde likvidere. Efter de forudgaaede Forhandlinger antoges det at have været Meningen hermed, at denne Forretning skulde ophøre, og da Banken lod en anden Køber overtage den likviderende Forretnings væsentlige Værdier m m og fortsætte denne, tilkendtes der K et betydeligt Afslag i Købesummen	475

Maal og Vægt.

Et Parti islandske saltede Faareskind var solgt fra Borgarnæs paa Island cif København netto efter indvejet autoriseret Vægt. Ved Ankomsten hertil viste det sig, at Vægten var betydelig mindre end i de autoriserede Vejeres Attester anført. Da der imidlertid ikke var oplyst nogen Fejl ved disse, lagdes de til Grund for Afregningen.

Skønt Afskibningen var sket fra Reykjavik, lagdes Vejningen efter Slagtningen i det nærliggende Borgarnæs til Grund, da Vejningen i saadanne Tilfælde sædvanlig sker i forsk Tilstand efter at Skindene, der maa saltes nogle Timer efter Flaeningen, er tørre.

At Vejningen i Strid med den islandske Instruks var foretaget af Mænd, der samtidig udførte andet Arbejde hos Sælgerne, fandtes efter Forholdene paa Stedet og den sædvanlige Fremgangsmaade e O ikke at skade Vejerattesterne.

501

Maskiner.

Et Handelsselskab S havde af en Fabrikant F faaet overdraget Eneforhandlingsretten af en Piske- og Røremaskine og forpligtet sig til aarlig at aftage mindst 50 Maskiner, svarende til en S leveret Prøvemaskine. I Løbet af nogle Maaneder aftog S 36 Maskiner og videresolgte Størstedelen, men maatte efterhaanden tage de fleste tilbage paa Grund af Købernes Utilfredshed. Uanset at Maskinerne antoges at svare til Prøvemaskinen, fandtes S at have været berettiget til i Hh t Kontrakten at hæve denne og tilbagelevere de modtagne Maskiner, idet disse maatte antages at have lidt af væsentlige Mangler i Brugen; derimod blev det ikke paalagt F at udrede Erstatning i Hh t Kontraktens særlige Bestemmelser om Misligholdelse

100

Medskyld.

Et Automobil A kørte paa Strandvejen bagfra tæt forbi et Lastautomobil B med den Følge at A's Baghjulsnav greb fat i Navkapslen paa B's Forhjul, hvorved B, hvis Fører ikke passede tilstrækkelig paa, blev drevet helt ud i Siden af Vejen og 7,70 m længere fremme paakørte og dræbte en Fodgænger. Begge Førere blev da straffet efter Strfl § 198 og Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 jfr § 29, for B tillige § 30

234

Modregning.

Indbetaling af tegnet Aktiekapital til et likviderende Aktieselskab kunde ikke afgøres ved Modregning med Krav paa Selskabet.

287

Mæglere.

- Et af en Mægler foretaget »Tvangssalg« til Sælger selv e O
lagt til Grund for Beregning af Sælgers Erstatningskrav mod
Køber, idet det ikke havde været muligt at opnaa højere Bud
fra anden Side 513

Mønt.

- Et i de sønderjydske Landsdele i 1924 udstedt Gældsbrief for
10 000 Kr, hvori af Laangiverens Tillidsmand var indføjet,
at Tilbagebetaling skulde ske værdifast paa Dollargrundlag
New-York Notering, maatte indfries med 10 000 Kr og ikke
efter den lavere Dollarkurs nu..... 455

Næringsvæsen.

- En Vedtagelse af Bøde og Konfiskation for ulovlig Omløben
med Varer, medførte ikke som en Dom efter Fr 23 April
1845 § 2 Fortabelse af Retten til at omføre Husflidsvarer til
Salg, hvilket ej heller fulgte af Rpl §§ 931, 2 Stk og 936.... 267
- Bestemmelsen i Beværterlov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 27 om
Flytning af Handel med stærke Drikke antoges ikke at om-
fatte et før Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 meddelt Næringsbevis. 404
- Forhandling af forskellige maanedlige og fjortendags Smaa-
hæfter (»Novellemagasinet« o lign) anset for fri Næring..... 539
- Til at drive Beværtning paa den danske Færge mellem Hel-
singør og Helsingborg krævedes der ifølge Lov Nr 99 af
29 Marts 1924 § 21, jfr § 1, Bevilling fra Handelsministeriet.. 604
- Forbudet i Fr 13 Febr 1775 § 1 mod Omløben med Varer om-
fattede Raderinger, selv om disse maatte betragtes som Kunst-
værker og var fremstillet af den Kunstner, der lod dem
omføre 649

Nævningesag.

- En Tiltalt var af Nævningerne fundet skyldig til Straf efter
Strfl §§ 185 og 210 men ikke i Forsøg paa Voldtægt. Straffen
blev ved Landsrettens Dom fastsat til Forbedringshusarbejde
i 18 Maaneder, men ved Højesterets Dom nedsat til lige
Straf i 8 Maaneder..... 407

Offenlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod

- En Tiltalt, der havde slaet en kommunal Sporvognskonduktør,
som havde sat ham ud af Sporvognen, da han ikke vilde
flytte sig for de andre Passagerer, straffet efter Straffelovens
§ 100, jfr § 98.

En anden Tiltalt, som bl a ved at skubbe til Vognstyre-
ren, efter at denne havde paagrebet Voldsmanden for at hindre
ham i at undløbe før Politiet kom tilstede, havde givet Volds-

manden Lejlighed til at fjærne sig, straffet efter Straffelovens § 108, 2 Stk.....	577
--	-----

Opgørelse.

Opgørelse af et Mellemværende mellem en Statshusmand og en Enkefrue, hidrørende fra et af dem under deres Forlovelsestid i Fællesskab drevet Landbrug.....	347
--	-----

Pant.

Efter at en Gaard var begært tvangssolgt for resterende Skatter, betalte Kreditforeningens Sagfører Restancen for selv at stille Pantet til Auktion, men mod hans Protest fremmedes den allerede begærte Auktion. Da Tvangssalg var uundgaaeligt, kunde Ejeren og forskellige Panthavere ikke af den Grund faa Auktionen omstødt.....	139
---	-----

En Bank, som uden nærmere Undersøgelse havde modtaget en Akkomodationsobligation, der viste sig at være falsk, til Sikkerhed for det eneste Vitterlighedsvidnes Gæld, havde herved handlet saa uforsigtigt, at den allerede af den Grund ikke havde Krav paa Erstatning af Statskassen efter Tinglysningslov §§ 30 og 31.	
---	--

Det samme Resultat var af Landsretten støttet paa at Banken burde have sikret sig, at Udstederen af Akkomodationsobligationen var enig i at den benyttedes til Sikkerhed for en andens Gæld.....	149
--	-----

En Sagfører, der af en mangeaarig Klient havde faaet nogle Panteobligationer i Haandpant, og som uden at gøre Klienten opmærksom paa at han ikke længere varetog dennes Interesser, satte Obligationerne til Tvangsauktion og overtog dem og derefter de pantsatte Ejendomme for uforholdsmæssig lave Bud, var pligtig at yde Klienten Erstatning i Forhold til de virkelige Værdier.....	220
---	-----

Patent.

En Fabrikant F, som af O havde faaet overleveret en af denne opfundet Kloakrenser for at søge at bringe noget ud af Opfindelsen til fælles Fordel, søgte uden videre Patent herpaa i eget Navn og udnyttede Opfindelsen, idet han gjorde gældende at Retten hertil alene tilkom ham. Idet Fællesskabet herefter fandtes bortfaldet, dømtes F til at yde O Erstatning for hvad denne kunde have faaet ud af Opfindelsen....	497
--	-----

Et Patent paa en Varmekedel, der ifølge Patentkravet bl a kendetegnedes ved at de lodrette vandførende Rør indbyrdes var sammensvejet til en lukket Væg mellem Brændselmagasinet og Røgkanalerne, omfattede ikke en saadan Kedel med tæt sammenstillede Rør, der ikke var sammensvejede.....	664
--	-----

For Benyttelsen af nogle amerikanske Patenter indgik de danske Radiofabrikanter i 1926 paa at svare en Afgift af Netto-
 prisen for hvert solgt Radioapparat, hvorved skulde forstaaes
 alle indbyrdes sammenbyggede eller forbundne, fast monte-
 rede Organer efter hidtil gældende Praksis. Senere blev det
 almindeligt at indbygge Eliminatorer og Højttalere i Radio-
 apparatet; men efter de stedfundne Forhandlinger fandtes
 Afgiften kun at skulle beregnes af det, der i 1926 almindeligt
 henregnedes til Modtagerapparater.

Det antoges at have været Meningen, at Afgiften, der
 ogsaa blev afkrævet Køberen udenfor Købesummen eller op-
 gaves denne særlig, kun skulde beregnes af Salgsprisen uden
 Tillæg af Afgiften. 762

Pension.

Ikke fundet godtgjort at der var tilsagt en fhv Sergent der
 blev afskediget fra en Stilling som Disponent i A/S De for-
 enede Bryggerier anden Pension end den som var hjemlet i
 det for Bryggeriets Funktionærer gældende Pensions-
 reglement 437

Politiforseelser.

En Hotelgæst straffet efter Lov Nr 52 af 15 Maj 1875 §§ 22,
 2 Stk for at have opgivet urigtigt Navn til Hotelværten. 365

En bl a for Overtrædelse af Lov om Tilsyn med Fremmede og
 Rejsende af 15 Maj 1875 § 22, jfr Lov Nr 57 af 31 Marts 1928
 § 9 tiltalt Person frifandtes med Hensyn til dette Forhold, da
 det for Højesteret var oplyst, at Straffen var afgjort ved en
 i 1929 vedtaget Bøde. 696

Pressen.

Efter at der var indledet Strafforfølgning mod en Fallent F for
 omfattende Bedragerier, omtalte et Dagblad Sagen bl a under
 Overskrift Millionbedrager og med Fremhæven af at F
 havde opnaaet Laan ved falsk Status. Efter at F var frifundet
 af Nævninge for Bedragerierne, anlagde han Injuriesag mod
 Bladets Redaktør R, men da F i al Fald havde udvist et i
 højeste Grad uforsvarligt Forhold, ikendtes der kun R en
 mindre Bøde og ingen Erstatning.

Den frifindende Dom i Straffesagen var ikke res judicata
 under Injuriesagen 248

Prækclusion.

En Grosserer, deltog andelsvis med 250 000 Kr Aktier, hvorpaa
 intet var indbetalt, i et Konsortium i Privatbanken til Støtte
 af Kursen paa Bankens Aktier. Skønt der ikke var sket skrift-

lig Anmeldelse af Bankens Krav i den Anledning i hans Dødsbo, i hvilket bl a Bankens Direktør var Eksekutor, ansaas Kravet ikke for afskaaret ved Proklamaet i Boet, idet Kravet paa forskellig Maade bl a ved at være anført i Boopgørelsen var behandlet som anmeldt i Boet, hvad Afdødes i uskiftet Bo siddende Enke ogsaa antoges at have været klar over.... 691

Radio.

Saa vel Udsendelse ved Radio som offentlig Gengivelse af saadan Udsendelse ved Højtaler for Gæsterne i en Restauration var uberettiget efter Lov Nr 72 af 1 April 1912 §§ 1 d og 2 b uden Forfatterens Tilladelse 203

For Benyttelsen af nogle amerikanske Patenter indgik de danske Radiofabrikanter i 1926 paa at svare en Afgift af Netto-prisen for hvert solgt Radioapparat, hvorved skulde forstaaes alle indbyrdes sammenbyggede eller forbundne, fast monterede Organer efter hidtil gældende Praksis. Senere blev det almindeligt at indbygge Eliminatorer og Højtalere i Radioapparatet; men efter de stedfundne Forhandlinger fandtes Afgiften kun at skulle beregnes af det, der i 1926 almindeligt henregnedes til Modtagerapparater.

Det antoges at have været Meningen, at Afgiften, der ogsaa blev afkrævet Køberen udenfor Købesummen eller opgaves denne særlig, kun skulde beregnes af Salgsprisen uden Tillæg af Afgiften..... 762

Regnskab.

En Sognefoged F, der inddrev Skatter til Sogneraadet efter Restancelister, indbetalte til Sogneraadsformanden S a conto Beløb mod særskilte Kvitteringer og foretog Afregning ved Restancelistens Aflevering, idet F samtidig afleverede de særskilte Kvitteringer. Efter nogle Aars Forløb gjorde Sogneraadet gældende, at F havde et Tilsvær efter den af S førte Kassebog; men F frifandtes, da Sogneraadet ikke havde godtgjort, at der ikke som af F tilsigtet var foregaaet en fuldstændig Afregning ved Afleveringen af Restancelisten og Kvitteringerne 175

En Sag angaaende Beregningen af det Appellanten overdragne Udbytte af en Forretning, i hvilken Henseende bl a hele Regnskabsaaaret fandtes at maatte lægges til Grund..... 472

Reklamation.

En Møller S, der havde solgt sin Bagerivirksomhed bl a mod at Køberen K hver Uge skulde købe eller formale 12 Sække Rugmel for ham, kunde ikke, efter at K havde ophørt hermed paa Grund af Klager over Melet, og S derefter havde holdt sig passiv i to Aar, kræve Erstatning for Afbrydelsen..... 686

Retspleje.

Et af et Forsikringsselskab S mod en Forsikringstager F anlagt Søgemaal, der alene tilsigtede at opnaa en Afgørelse af, om de danske Domstole, saafremt S skulde beslutte sig til at anlægge Sag her i Landet om et af F mod S ved tyske Domstole rejst og af disse paadømt Forsikringskrav, vilde være bundet til uden selvstændig Prøvelse at lægge de afsagte tyske Domme til Grund ved Paadømmelsen, blev efter F's Paastand afvist, da S efter almindelige processuelle Grundsatninger e O ikke fandtes at have Krav paa at opnaa en saadan Afgørelse mod Modpartens Protest.....	93
Ankesagens Omkostninger i det væsentlige paalagt en Appellant, der forgæves procederede til Frifindelse, skønt han fik den idømte Erstatning noget nedsat, jfr Rpl §§ 316 og 318.....	172
Ankesagens Omkostninger hævet, skønt Appellanten fik Medhold, da hans Indsigelse ikke var fremsat i forrige Instans.	287
Skønt Betaling endnu ikke var affordret to Kautiønister, kunde de allerede nu kræve deres Retsforhold til en tredje Kautiønist, der paa Grund af deres Forhold overfor ham nægtede at hæfte sammen med dem, paakendt af Retten.....	398
En af Sogneraadet mod Politimesteren anlagt Sag til at høre en af ham meddelt Paategning paa et Næringsbevis kendt ugyldig, under hvilken Sag Næringsbevisets Indehaver havde givet Møde, paakendt i Realiteten.....	404
En Højesteretsstævning afvist, da Appellanten maatte antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form at den maatte udelukke ham fra paa egen Haand at optræde som Part i Retsager.	454
Sagens Omkostninger ogsaa ved Anken paalagt en Appellant, der i forrige Instans havde fremsat uhjemlede Indsigelser og forsømt at fremkomme med Oplysninger, der ved Anken førte til Nedsættelse af den ham idømte Erstatning, jfr Rpl § 319	497
To forbigaaede Arvinger efter en i Nebraska afdød Slægtning søgte i Hh t Fr 11 Sept 1839 § 2 deres Arv betalt af de andre Arvinger, til hvem deres Arv var udlagt. Disse fandtes dog kun pligtige at aflevere hvad hver havde faaet for meget, da de ikke var ansvarlige for den fejlagtige Udlodning og heller ikke fandtes at have paadraget sig solidarisk Ansvar ved Modtagelsen af de dem enkeltvis tilsendte Beløb. Da Arvingerne først efter Indstævningen havde erkendt sig pligtige til at aflevere, hvad de havde faaet for meget, dømtes de til at betale Sagsomkostninger i første Instans, hvorimod de fik tilkendt Omkostningerne ved Anken.....	566
Da Besvarelsen af et Vidnespørgsmaal ikke fandtes at være af Betydning for en Retssag blev Vidnets Protest mod at besvare Spørgsmaalet taget til Følge.....	721

Sagførere.

- Ikke antaget, at en indstævnt Overretssagfører havde paadraget sig Erstatningsansvar overfor Appellanten m H t et Beløb som Overretssagføreren havde faaet udbetalt paa en udenlandsk Klient's Vegne for at frafalde en Konkursbegæring mod det Selskab, for hvilket Appellanten var Direktør, bl a fordi Klientens Telegram til Overretssagføreren om en med Appellanten truffet Ordning ikke havde været tydeligt og Appellanten ikke havde villet afvente nærmere Oplysninger..... 134
- En Sagfører S₁ indgav for en Klient K gennem en anden Sagfører S₂ Konkursbegæring mod F. Beslutning om Konkursen udsattes til 11 Juli. Lørdag den 9 Juli gav K S₁ Ordre til at tage Begæringen tilbage, hvilken Ordre S₁'s Kontor paa Grund af Sygdom m m først 11 Juli lod gaa videre til S₂, der modtog den 12 Juli, efter at Konkursen var erklæret; under F's Kære over Konkursdekretet gav desuden hverken S₁ eller S₂ Meddelelse om at K havde frafaldet Begæringen. S₁ og S₂ dømtes da i Forening til at erstatte F hans Omkostninger og Tab ved Konkursen..... 162
- En Sagfører, der af en mangeaarig Klient havde faaet nogle Panteobligationer i Haandpant, og som uden at gøre Klienten opmærksom paa at han ikke længere varetog dennes Interesser, satte Obligationerne til Tvangsauktion og overtog dem og derefter de pantsatte Ejendomme for uforholdsmæssig lave Bud, var pligtig at yde Klienten Erstatning i Forhold til de virkelige Værdier 220
- En Sagfører S modtog ved Salget af en Klient F's Forretning Købesummen ca 1000 Kr til Fordeling mellem F's Kreditorer. F blev imidlertid erklæret konkurs, og medens F holdt sig skjult, foregav S overfor Boet, at han havde afleveret Pengene til F med Fradrag af sit Salær. Dette Foregivende fandtes imidlertid usandfærdigt, og for at have forholdt Boet hvad der tilkom det blev S straffet efter Strfl § 252 og frakendt Sagførerret efter Rpl § 137, 1 Stk..... 294
- En Executor testamenti, der havde forbrugt et Dødsbos Midler, blev, skønt hans Ansvar var forsikret og Beløbet erstattet, straffet for Kasseangel efter Strfl § 135, jfr § 144, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder.
- Bestyrelsen af en Ejendom, der ifølge Testamentet var overdraget til en anden, men var overgaaet til Eksekutor, antoges at være foretaget af ham i denne hans Egenskab.
- Da Handlingen fandtes vanærende, blev hans Beskikkelse som Sagfører frakendt ham i Hh t Rpl § 137, 1 Stk..... 654
- En Sagfører, der havde ført en Sag for en Klient om en Skadeserstatning, hævede uden Bemyndigelse det tilkendte Beløb ca 15 000 Kr hos vedkommende Forsikringsselskaber og kvitterede herfor med Klientens Navn. Denne, der troede at Beløbet først vilde blive betalt efter Appelfristens Udløb,

men fik udbetalt 4000 Kr af Sagføreren, erfarede senere, at denne havde hævet Beløbet. Sagføreren holdt ham imidlertid hen, bl a med at Forsikringssselskaberne vedblivende hæftede for Beløbet, og først efter at Sagføreren 6—7 Uger derefter var forsvundet, henvendte Domhaveren sig til Domfældte og forlangte det ham ved Dommen tilkendte Beløb udbetalt. Under Hensyn til Domhaverens Optræden efter at han havde erfaret Udbetalingen til Sagføreren, fandtes imidlertid Forsikringssselskaberne at være frigiort ved den skete Udbetaling til denne

657

Servituter.

Ved Udstykning af en Mark ved Roskilde til Villabebyggelse anlagde Ejeren omkring 1905 bl a en 7 Alen bred Gangsti fra Byen til en tværs over Marken anlagt Vej; Stien lagdes med Halvdelen til hver af to ved denne liggende Grunde, der efter Planen kun havde Adgang ad denne. I Skødet af 1917 paa den ene af disse Grunde bemærkedes, at Stien stedse skulde henligge til fri Færdsel for alle Lodsejerne. Ved Skødet i 1928 paa den anden af disse Grunde optoges ingen saadan Bestemmelse, og Køberen af denne fandtes da at kunne forbyde en anden af Lodsejerne A i Kvarteret at færdes ad Stien, da der ikke saas at være tillagt A nogen Ret dertil, og Stien ej heller var saaledes indrettet til Benyttelse for A, at han havde erhvervet Hævd herpaa.....

408

En stor Fabrik i Sundbyøster udstedte i 1923 en Deklaration om tværs gennem Grunden til Gade at udlægge et Areal, som Magistraten naar som helst kunde overtage, dog kunde de derværende Bygninger blive liggende, saalænge de benyttedes til Fabrikdrift, men naar saadan Benyttelse ophørte og Ejeren ønskede at iværksætte anden Bebyggelse eller Udstykning, skulde han ryddeliggøre Gadearealet. I 1929 brændte en af Fabrikens Bygninger, men Magistraten kunde da ikke i Hh t Deklarationen, saaledes som denne efter de forudgaaede Forhandlinger maatte forstaa, forbyde at opføre en ny Fabrikbygning paa Grunden.....

446

Sikkerhedsanstalter.

En psykisk degenereret, impulsiv og moralsk defekt Mand med stærk Hang til Spiritus og Ubeherskethed af Drifter og Impulser under Beruselse, og som en Aften i beruset Tilstand fra Gaden havde raabt Trusler paa Livet mod en tidligere Kæreste, hvem han ogsaa i sin Tid havde truet og slaaet, kunde ikke indespærres efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 som farlig for den almindelige Sikkerhed.....

326

En 32aarig, i middel Grad aandssvag Mand, der til Tider forfaldt til overdreven Nydelse af Alkohol, som jævnlig havde

	Pag
været straffet for Betleri, og som nu i 12 Tilfælde havde vist uterlige Tilnærmelser mod Kvinder i Vaskekældre og lignende Steder, efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk dømt til at tvangsindlægges paa en Anstalt for arbejdsføre aandssvage.	509
En for Uterlighed tiltalt Person, der ikke kunde antages at være utilregnelig, men ganske ude af Stand til paa egen Haand at klare sig i Livet, dømt til at tvangsindlægges paa et Sindsygehospital efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927.....	758
Sindssyge.	
En Højesteretsstævning afvist, da Appellanten maatte antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form at den maatte udelukke ham fra paa egen Haand at optræde som Part i Rets-sager.....	454
Kommunehospitalet frifundet i en Sag hvorunder en paa St Hans Hospital anbragt Person paastod sig tilkendt Erstatning for den ham overgaaede Frihedsberøvelse.....	727
Skatter.	
Udtalt af Landsretten, at Fogden ikke har Hjemmel til at antage Sagførerbistand for Skatteydernes Regning ved Inddrivelse af Amtstueskatter.....	139
S, der drev Rutebiltrafik mellem Aarhus og Odder, og som boede og havde sine Vogne i Odder, var pligtig at svare Erhvervs-skat til Aarhus Kommune, hvor han var Medejer af en større Rutebilstation, der var af afgørende Betydning for hans derfra udgaaende Rute.....	156
Lignende Sag.....	158
En Dansk, der nu havde fast Bopæl i Kairo som Dommer ved de internationale Domstole i Ægypten, medens hans Hustru og Datter endnu boede og førte Hus i Gentofte, hvor han ogsaa selv tog Ophold under Feriebesøg, var ikke pligtig at svare Indkomstskat til Gentofte Kommune efter Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 1, 1 Pkt.....	388
Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 4 e om Beskatning af Friaktier anvendt paa Overførsel af Beløb fra en Dispositionsfond til Aktiekapitalen i et Aktieselskab, i hvilket Aktierne kun lød paa en vis Brøkdel af Selskabsformuen og der derfor ikke udstedtes nye Aktiebrev ved Overførslen.....	506
Gaver fra en i Udlandet boende Fader antoges ikke at være undergivet Gaveafgift efter Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 48, 2 Stk, jfr § 8, men derimod Indkomstskat efter Lov Nr 149 af s D § 4 c, jfr § 5 b.	
En blind Mand, hvis Villa var udlejet billig til en Slægtning, der sørgede for hans Pleje, maatte efter Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 4 b svare Indkomstskat af den normale Lejeværdi, idet Lejeforskellen antoges vederlagt ved Plejen....	683

Skibe.

Til at drive Beværtning paa den danske Færge mellem Helsingør og Helsingborg krævedes der ifølge Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 § 21, jfr § 1, Bevilling fra Handelsministeriet. 604

Smitte.

En Kreaturhandler S, der havde haft nogle Tilfælde af Kastning hos sine Køer, solgte nogle Kælvekvier til K dels underhaanden, dels Dagen efter ved Auktion. S havde sagt til K, at Kvierne havde gaaet sammen med en Ko, der havde kastet, men som han vist fik Erstatning for, og ved Auktionen udtaltes, at der havde været Kastning siden sidst, og at der ikke garanteredes for Kastning. Herved fandtes K saaledes advaret om Risiko, at han ikke kunde gøre S ansvarlig for at Kvierne viste sig at lide af smitsom Kastning og smittede K's Besætning 261

En Slagter S købte sidst i August en Kvie med den Meddelelse, at der om Sommeren havde været et Tilfælde af Kastning i den Besætning, hvorfra den var solgt i Marts. S solgte straks Kvien til K, den kastede Kalven den 20 Sept, og det viste sig, at den led af Kastsyge, som den havde haft inden Leveeringen. Da S havde undladt at gøre K bekendt med at Kvien var mistænkt for Kastsyge, dømtes han til at erstatte K Tabet ved at der nogen Tid senere viste sig Kastsyge i K's Besætning 418

Strafattest.

Under en Arbejdskonflikt, hvor der anvendtes Strejkebrydere til Losningsarbejde, og hvor der i den Anledning var opstaaet Uroligheder, og Politiet havde tilkaldt Dragoner, havde et Medlem (A) af en Fagforening under Optøjer paa Havnepladsen kastet en Sten efter Dragonerne. Dette Forhold, for hvilket A blev straffet efter Strfl § 99, jfr § 46 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i en Maaned, ansaas e O ikke for en i den offentlige Mening vanærende Handling, og Dommen maatte derfor efter Cirk Nr 123 af 20 Aug 1925 ikke optages i en A efter 5 Aars Forløb meddelt Straffeaattest..... 32

Strafferetspleje.

Stadfæstet en af en Undersøgelseskommission afsagt Kendelse hvorved Løsladelse af en fængslet, for Meddelagtighed i omfattende Bedragerier sigtet Person, blev nægtet, da Betingelserne for Anvendelse af Retsplejelovens § 780, II a og c fremdeles skønedes at være til Stede..... 79

Anke fra en Domfældt, der ved Dommens Afsigelse havde frafaldet Anke og først begært saadan under Strafudstaaelsen efter et Aars Forløb, afvist som for sent fremsat..... 168

	Pag
En Forundersøgelse om et strafbart Forhold fremmet uden Hensyn til om der forelaa særlig Mistanke mod de Sigtede; jfr Rpl §§ 817 og 825.....	210
En Tiltalt, der af Landsretten var fundet skyldig i Vold efter midl Straffelov § 1, 2 Stk, blev af Højesteret kun straffet efter Strfl § 203. Da Straffen imidlertid stadfæstedes, blev Omkostningerne ved Anken paalagt Tiltalte, idet Anken var begært af ham	492
Vederlag til Forsvarer under Reassumtionsforhør bør fastsættes af Underretten	734
 Sygehuse.	
Et Sygehus, der kun tog halv Betaling for Sygekassemedlemmer, kunde ikke kræve det overskydende betalt af den, der havde forvoldt en Sygekassepatient Skade.....	639
 Sædelighedsforbrydelser.	
En Tiltalt var af Nævningerne fundet skyldig til Straf efter Strfl §§ 185 og 210 men ikke i Forsøg paa Voldtægt. Straffen blev ved Landsrettens Dom fastsat til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder, men ved Højesterets Dom nedsat til lige Straf i 8 Maaneder.....	407
En Mand, der skønt han endnu var under Lægebehandling for Syfilis, men hvis Saar var helet, i Tillid til en Udtalelse af Lægen om at det kunde gaa med nogen Forsigtighed, havde Samleje med sin Kæreste, der ogsaa led af Syfilis, frifandies for Straf efter Strfl § 181	462
En Tiltalt anset efter Strfl §§ 185 og 210 med Forbedringshusarbejde i 15 Mndr.....	243
En Tiltalt for Uterlighed overfor en 7-aarig Pige efter Strfl §§ 176, jfr 173 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	304
En Tiltalt for Forførelse af Kvinder under 16 Aar anset efter Strafl § 174 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.	317
En tiltalt Mand anset for Uterlighed og Blodskam med flere Døtre efter Strfl § 176, jfr § 161 sammenholdt dels med § 173, dels med § 174, efter § 161, jfr tildels § 174, samt efter § 195, jfr § 47 med Tugthusarbejde i 8 Aar.....	588
En for Uterlighed sigtet Person, der ved Landsretten var dømt efter Strfl § 176, jfr § 174, frifundet ved Højesteret.....	611
En Tiltalt for uterligt Forhold overfor sin Steddatter og Datter anset efter Strfl § 176, jfr § 162 og tildels § 173 samt efter Strfl § 176, jfr §§ 161 og 173, det hele sammenholdt med Strfl § 64, med Tugthusarbejde i 3 Aar.....	618
En Tiltalt for Uterlighed overfor Smaa piger anset efter Strfl § 185 og 176, jfr § 173 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, dog betinget.....	623

	Pag
En Tiltalt anset efter Strfl §§ 185 og 210 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.....	671
En Tiltalt anset efter Strfl §§ 185 og 210 med Forbedringshusarbejde i 3 Aar.....	725

Søfart.

Ved Udvidelsen af Aarhus Havn forlængedes Østmolen mod Nord ved Hjælp af en Række Sænkekasser, og ca 250 m nordøst for Vinkelfyret paa den gamle Moles Spids blev der med Fyrvæsnets Godkendelse udlagt en Lystønde med rødt Blink, hvilket blev bekendtgjort i Efterretninger for Søfarende med Tilkendegivelse af at Farvandet mellem Lystønden og Fyret var spærret. Et Motorskib for Indgaaende, hvis Fører havde set Lysbøjen, men desuagtet var sejlet imellem Bøjen og Fyret og derved var stødt paa Sænkekasserne, maatte selv bære Skaden herved, uanset at det gamle Vinkelfyr ikke var blevet forandret 230

En Købmand aftalte med et Rederi, at et til Hamborg ankommet Parti Majs for en bestemt Fragt skulde losses til Lægter den 31 Jan og føres til Aarhus med S/S »Hjelm«, der ventedes til Hamborg den 4 Febr. »Hjelm« kom paa Grund af Isvanskeligheder ikke til Hamborg som ventet, og Partiet blev derfor liggende i den af Rederiet lejede Lægter til den 2 April. De herved paaløbne Omkostninger fandtes Købmanden, som kendte Rederiets Konnossementsbestemmelser, der tog Forbehold om saadanne Omkostninger, e O pligtig at godtgøre Rederiet 722

Ved Indsejlingen om Aftenen til Limfjorden over Hals Barre havde Føreren af Motorskonnert »Carla« overladt Navigeringen til Bedstemanden uden at give ham Instruksjonen til Bedstemanden uden at give ham Instruksjonen, og denne sejlede da i Strid med Adg Nr 4 af 22 Jan 1887 Art 25 i bagbords Side af Løbet. Idet »Carla« vilde vige udenfor Løbet for det mødende S/S »Aalborghus«, der sejlede i samme Side af Løbet, blev den ramt af »Aalborghus«s Stævn, der ved Bakning svingede styrbord over, hvorved »Carla« sank og Skibsdrengen druknede. Føreren blev da straffet efter Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84, 1 Stk, og Bedstemanden efter Sølov 1 April 1892 § 293.

Derimod fandtes de ikke at have voldt Skibsdrengens Død paa en saadan Maade, at de ikendtes Straf efter Strfl § 198. 734

Sø- og Handelssager.

En Sag hvorunder en Forening af Tobaksgrossister sagsøgte til Erstatning overfor N, fordi den ved Optagelsen af et Medlem M havde tilskrevet denne, at det var en Forudsætning for Optagelsen, at der intet som helst Samarbejde fandt

Sted mellem ham og N, hvorved N gik glip af en ham af M lovet Stilling som Repræsentant, paakendt af Sø- og Han- delsretten	450
---	-----

Testamente.

En Mand T, der var umyndiggjort og hengiven til overdreven Alkoholnydelse, underskrev den 13 April 1928 for Notarius et af hans Sagfører affattet Testamente, hvorved han bl a tillagde sin Datter af et tidligere Ægteskab alt hvad han kunde raade over og begrænsede Arven til sin nuværende Hustru, med hvem han ikke boede sammen, mest muligt. Da Notarius ikke var gjort bekendt med Umyndiggørelsen, atte- sterede han ikke T's Fornuft, og Testamentet blev derfor den 12 Sept 1928, da T var indlagt paa Kommunehospitalet i højfebril og ofte uklar Tilstand, i en Læges Nærværelse rathaberet for Notarius, der skønnede at T var sin Fornuft mægtig. Testamentet ansaas gyldigt, da det bl a efter Te- stamentsvidnernes Forklaring fandtes godtgjort, at T den 13 April havde været ved sin Fornufts fulde Brug; han antoges e O ogsaa den 12 Sept at have forstaaet Dispositionerne....	177
--	-----

Tilbud.

Efter at D var dømt til at betale et Beløb til K, afkrævede T, som havde faaet Fordringen overdraget, D Beløbet, men da Transporten ikke var medfulgt, deponerede D Pengene i Na- tionalbanken til Fordel for K, hvis Adresse han ikke kendte, og krævede Depositogeburet betalt af T. Herved var D ikke frigjort for sin Skyld, og T havde ikke paadraget sig Ansvar ved derefter at gøre Udlæg hos D.....	152
---	-----

Tinglysning.

En Bank, som uden nærmere Undersøgelse havde modtaget en Akkomoderationsobligation, der viste sig at være falsk, til Sikkerhed for det eneste Vitterlighedsvidnes Gæld, havde herved handlet saa uforsigtigt, at den allerede af den Grund ikke havde Krav paa Erstatning af Statskassen efter Ting- lysningslov §§ 30 og 31. Det samme Resultat var af Landsretten støttet paa at Banken burde have sikret sig, at Udstederen af Akkomoda- tionsobligationen var enig i at den benyttedes til Sikkerhed for en andens Gæld.....	149
---	-----

Tjenesteforhold.

Et Selskab, som uden Grund havde nægtet sin Direktør paa en Rejse for Selskabet fornødne Rejsepenge, maatte erstatte ham	
---	--

	Pag
hans Tab ved at han maatte sælge af sine Ejendele under deres Værdi	287
Ikke antaget at en afskediget Repræsentant for et Firma havde haft Krav paa Opsigelsesvarsel eller ved sin Afskedigelse havde fortjent Provision tilgode hos Firmaet.....	738

Tjenestemænd.

En københavnsk Lærer L gav for et Laan en Laaneforening Forskrivning paa 51 Kr 99 Øre mdl af hans Lønning, eventuelt Pension. Før Laanet var tilbagebetalt, blev L afskediget og fik efter Afskedigelsesgrunden kun tilstaaet en ekstraordinær (mindre) Pension. Da Bestyrelsesvedtægten for Kommunen bestemte, at Forskrivninger paa Pension ikke maatte indeholde Forpligtelse til Afdrag af mere end 25 pCt af Pensionsbeløbet, fandtes Magistraten berettiget til at vægre sig ved at udbetale mere end 25 pCt af den L tillagte Pension til Laangiveren, skønt denne herefter kun vilde faa udbetalt 14 Kr 13 Øre mdl.....	4
---	---

Told.

En Grosserer fandtes ikke at have godtgjort Rigtigheden af de af ham mod Beregningen af nogle ham paahvilende Toldafgiftsbeløb fremsatte Indsigelse. Der ikendtes ham en Bøde af 200 Kr for unødigt Anke.....	355
---	-----

Transport.

Et Firma, der var i økonomiske Vanskeligheder, overdrog til sin Hovedkreditor et angivet Beløb af sit Tilgodehavende hos et andet Firma, med hvilket det stod i Forretningsforbindelse. Efter de stedfundne Forhandlinger antoges Overdragelsen kun at angaa Udbyttet af en bestemt Forretning.	
En Erklæring, hvorved et Firma forpligtede sig til, naar et Beløb var indgaaet, at betale dette til en Kreditor, antoges ikke at indeholde en Overdragelse af Beløbet.....	40
Efter at D var dømt til at betale et Beløb til K, afkrævede T, som havde faaet Fordringen overdraget, D Beløbet, men da Transporten ikke var medfulgt, deponerede D Pengene i Nationalbanken til Fordel for K, hvis Adresse han ikke kendte, og krævede Depositogebytet betalt af T. Herved var D ikke frigjort for sin Skyld, og T havde ikke paadraget sig Ansvar ved derefter at gøre Udlæg hos D.....	152
En københavnsk Lærer L gav for et Laan en Laaneforening Forskrivning paa 51 Kr 99 Øre mdl af hans Lønning, eventuelt Pension. Før Laanet var tilbagebetalt, blev L afskediget og fik efter Afskedigelsesgrunden kun tilstaaet en ekstraordinær (mindre) Pension. Da Bestyrelsesvedtægten for Kommunen	

bestemte, at Forskrivninger paa Pension ikke maatte indeholde Forpligtelse til Afdrag af mere end 25 pCt af Pensionsbeløbet, fandtes Magistraten berettiget til at vægre sig ved at udbetale mere end 25 pCt af den L tillagte Pension til Laangiveren, skønt denne herefter kun vilde faa udbetalt 14 Kr 13 Øre mdl.....	4
---	---

Trusler.

En psykisk degeneret, impulsiv og moralsk defekt Mand med stærk Hang til Spiritus og Ubeherskethed af Drifter og Impulser under Beruselse, og som en Aften i beruset Tilstand fra Gaden havde raabt Trusler paa Livet mod en tidligere Kæreste, hvem han ogsaa i sin Tid havde truet og slaet, kunde ikke indespærres efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 som farlig for den almindelige Sikkerhed.....	326
---	-----

Tvangsakkord.

Skønt Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 (Konkurslov § 48 a) giver Adgang til at udsætte Behandling af en indgivet Begæring om Konkurs for at Skyldneren kan søge Tvangsakkord, antoges der ikke at være Hjemmel til at Skyldneren i dette Tidsrum i Strid med Konkurslov § 2, jfr § 50 kunde give en Akkordforening Sikkerhed for dens Omkostninger herved til Skade for Boet, hvis Konkurs paafulgte.....	527
---	-----

Tyveri.

Straf herfor idømt	8, 16, 245, 318
Anset bevist at en Gaardejer havde faaet sin Tjenestekarl til at kvittere for sin Løn ved at lægge Pengene paa Bordet, men derefter igen havde taget Pengene til sig, skønt han senere paastod at have betalt dem. Han blev herfor straffet af Landsretten for Ran, af Højesteret efter Strfl § 252.....	350
Straf for Tyveri idømt	384
En Trainsoldat anset for Kasernetyveri efter Straffelovens § 230, jfr Straffelov for Krigsmagten § 172.....	555
Tre Tiltalte anset for Tyveri, de to tillige for Overtrædelse af Motorlovens § 21, jfr § 42.....	642
Straf for Tyveri idømt	752

Udlandet.

En Dansk, der nu havde fast Bopæl i Kairo som Dommer ved de internationale Domstole i Ægypten, medens hans Hustru og Datter endnu boede og førte Hus i Gentofte, hvor han ogsaa selv tog Ophold under Feriebesøg, var ikke pligtig at svare Indkomstskat til Gentofte Kommune efter Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 1, 1 Pkt.....	388
--	-----

Gaver fra en i Udlandet boende Fader antoges ikke at være undergivet Gaveafgift efter Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 48, 2 Stk, jfr § 8, men derimod Indkomstskat efter Lov Nr 149 af s D § 4 c, jfr § 5 b.

Udpantning.

Ved Udpantning for Skat i en fast Ejendom og Udpantningens Tinglysning paa Ejendommen var der ikke tilvejebragt et saadant særligt Retsgrundlag, som efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908 § 1 i Slutn udelukkede Kravets Forældelse i 5 Aar.

Den ved Udpantningen erhvervede Ret til gennem Tvangsauktion at søge Fyldestgørelse i den udpantede Ejendom ansaas derimod ikke forældet i Hh t nævnte Lov..... 579

Umyndige.

En paa en Aandssvageanstalt anbragt Kvinde, der var aandsvag i lettere Grad, uden Modstandskraft overfor Fristelser og uden Evne til at klare sig ude i Livet, blev efter Øvrighedens Begæring erklæret umyndig saavel i formueretlig som i personlig Henseende 9

Umyndiggørelse.

En fhv Sagfører umyndiggjort saavel i formueretlig som i personlig Henseende, da han led af Sindssygdом og maatte antages ved uforsvarlig Adfærd at udsætte sin Velfærd for Fare. 761

Undsigelse. Se under Trusler.

Vanærende Handlinger.

Se Strafattest 32

En Eksekutors Forbrug af et Dødsbos Midler, hvorfor han, skønt hans Ansvar var forsikret og Beløbet erstattet, blev dømt efter Strfl § 135, jfr § 144, 2 Stk til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder, anset for en i den offentlige Mening vanærende Handling 654

Varemærker.

Et Varemærke for Hønsfoderet »Lægæg« fændtes i sin Helhed at have en saadan Lighed med et tidligere registreret Mærke for Hønsfoderet Gi'-Æg, bl a indeholdende Billedet af tre Høns, at det ikke burde registreres efter Varemærkelov Nr 57 af 12 Jan 1915 § 1 (Lov 11 April 1890 § 4 Nr 5)..... 382

Et Varemærke for Sæber og Parfymen m m bl a indeholdende Tallet 711 fandtes ikke i sin Helhed at ligne et tidligere registreret Varemærke for Eau de Cologne m m med Tallet 4711 saa meget at det kunde forlanges udsløttet af Varemærkeregistret 674

Veje.

Ejeren af en Ejendom udstykkede denne i Parceller. Køberne af disse var efter Købekontrakten pligtige at være Medlemmer af en Parcellforening og betale de af denne i Forhold til Parcellernes Areal fastsatte Afgifter til Veje m m. Antaget, at E ikke i Egenskab af Skødehaver hæftede overfor Foreningen for Afgifter af Parceller, der var solgt paa Købekontrakt. E derfor alene dømt til i Ovsst m sin Paastand at betale Afgifter for de Parceller, som han faktisk laa inde med, enten fordi de var usolgt, eller fordi Salget var gaaet tilbage.... 25

Vedligeholdelsespligt. I 1912 stiftedes ved tinglæst Deklaration en Ret for en Ejendom A til »Kørsel samt anden Færdsel« ad en Vej paa Naboejendommen B mod et Vederlag een Gang for alle. Den Ejeren af B efter Deklarationen paa-hvilende Vedligeholdelsespligt antoges e O vedblivende at bestaa, ogsaa efter at Ejeren af A siden 1920 havde iværksat Kørsel af Grus ad Vejen med store Lastautomobiler fra en paa A værende Grusgrav, og Ejeren af B blev derfor kendt pligtig til at friholde Ejeren af A for Vedligeholdelse af Vejen. 80

Ejeren af en Ejendom (E) udstykkede denne i Parceller. Køberne af disse var efter Købekontrakterne pligtige at være Medlemmer af en Grundejerforening og betale de af denne ligelig paa samtlige Parceller efter deres Areal fordelte Bidrag til Vejfond m m. Antaget, at E, efter at han efter samtlige Parcellers Bortsalg paa Grund af Misligholdelse fra de paagældende Køberes Side flere Aar efter Salget havde annulleret Handlen om to Parceller, var pligtig til fra Annulationernes Dato at deltage for de to Parcellers Vedkommende i Udgifterne til de nuværende Vejes Vedligeholdelse m m i Ovsst m Købekontrakternes Bestemmelser 131

Ved Udstykning af en Mark ved Roskilde til Villabebyggelse anlagde Ejeren omkring 1905 bl a en 7 Alen bred Gangsti fra Byen til en tværs over Marken anlagt Vej; Stien lagdes med Halvdelen til hver af to ved denne liggende Grunde, der efter Planen kun havde Adgang ad denne. I Skødet af 1917 paa den ene af disse Grunde bemærkedes, at Stien stedse skulde henligge til fri Færdsel for alle Lodsejerne. Ved Skødet i 1928 paa den anden af disse Grunde optoges ingen saadan Bestemmelse, og Køberen af denne fandtes da at kunne forbyde en anden af Lodsejerne A i Kvarteret at

	Pag
færdes ad Stien, da der ikke saas at være tillagt A nogen Ret dertil, og Stien ej heller var saaledes indrettet til Benyttelse for A, at han havde erhvervet Hævd derpaa.....	408
Veksellerere.	
En Vekselerer V havde foreslaaet en Spekulant K blandt sine Kunder at købe en Post Aktier i Folkebanken, der imidlertid nogle Maaneder senere standsede sine Betalinger paa Grund af sin Forbindelse med en Storbedrager P. Skønt K under sine Forhandlinger med V havde lagt Vægt paa at Folkebanken ikke havde Forbindelse med P eller P's Selskaber, og skønt V havde sin Interesse for Folkebanken fra et af disse Selskaber og havde erhvervet Aktierne fra dette, fandtes V ikke ansvarlig for K's Tab, da det ikke var oplyst, at V havde haft Formodning om at dette Selskab stod under P's Indflydelse	254
Veksler.	
En Pengeudlaaner, der havde erhvervet Dom efter en Veksel, kendtes i Hh t Aftalelov § 31 uberettiget til at fuldbyrde Dommen. At Udstederen ikke ovsst m Rpl § 444 var mødt under Vekselsagen og havde forbeholdt sine Indsigelser, der under en anden Retssag var hævdet overfor Vekselejerens, afskar ham ikke fra bagefter at gøre disse gældende.....	321
En Enke E havde som Endossent paategnet en Veksel stor 2000 Kr, hvilken S havde trukket paa hendes Søn for Købet af hans Forretning. Ikke anset bevist, at Enken desuagtet havde paataget sig at indestaa S for Vekslens hele eller halve Beløb	553
Veneriske Sygdomme.	
En Mand, der skønt han endnu var under Lægebehandling for Syfilis, men hvis Saar var helet, i Tillid til en Udtalelse af Lægen om at det kunde gaa med nogen Forsigtighed, havde Samleje med sin Kæreste, der ogsaa led af Syfilis, frifandtes for Straf efter Strfl § 181	462
Vidner.	
K havde af S købt en rød Hoppe til sin Søn V, men da der nogen Tid efter Købet i Løbet af et Par Uger dannede sig større og mindre hvide Pletter paa Hoppen, fik K tilkendt en Erstatning herfor hos S. Da V som Vidne under denne Sag urigtig havde benægtet at have behandlet Hoppen med Lysol, og det antagelig var denne Benægtelse, som havde bevirket, at der var paalagt S Erstatning, idet der iøvrigt intet var op-	

	Pag
lyst om at Hoppen havde været farvet, dømtes V til at erstatte S det ham derved paaførte Tab.....	240
Et Vidnes Protest mod at besvare et Spørgsmaal taget til Følge, da dets Besvarelse ikke skønnedes at være af Betydning for Sagen.....	721

Voldgift.

Efter at en Bank havde nægtet at modtage resterende Renter af en Panteobligation og senere sat en Trediemand K i Stand til at benytte Obligationen til at gøre Udlæg i den pantsatte Gaard, maatte Skyldneren S sælge denne som af K forlangt. Efter offentlig Kritik af Bankens Optræden indgik Banken paa at voldgive Spørgsmaalet om S's Erstatningskrav i den Anledning, og Voldgiften paalagde Banken en Erstatning af 10 000 Kr. Voldgiften havde ikke taget Stilling til Spørgsmaalet om Bankens Ansvar for Tabet, men e O antoges dette ej heller at have været Aftalen. Voldgiftskendelsen fandtes derimod ugyldig, fordi Voldgiften, der kun havde modtaget Meddelelser fra Parterne gennem de af dem valgte Voldgiftsmænd og ikke gjort Banken bekendt med en af S udarbejdet mangelfuld Opførelse af Tabet, ikke havde givet Parterne Lejlighed til at møde for den og varetage deres Tarv.....	375
En Ingeniør E, der havde besørget Udkørsel af Mergel for en Godsejer, forelagde efter Kontrakten nogle Tvistepunkter om Betalingen for Hedeselskabet, som efter et forgæves Møglingsmøde senere paa Godsejerens Foranledning traf Afgørelse om Stridsspørgsmaalene. Da der ikke var givet E Lejlighed til at fremsætte sine Synspunkter eller Underretning om at der vilde blive afsagt Voldgiftskendelse, fandtes denne ikke bindende for ham, men ny Afgørelse af Hedeselskabet maatte søges. At Voldgiftsforhandlingerne var ledet af den Funktionær, der paa Hedeselskabets Vegne havde ført Tilsyn med Arbejdet paa begge Parters Vegne, skadede e O ikke Voldgiftskendelsen.	459

Voldsforbrydelser.

En Tiltalt, der af Landsretten var dømt efter midlertidig Straffelov § 1, 2 Stk, anset af Højesteret med samme Straf efter Strfl § 203	492
En Tiltalt dømt for Vold efter Strfl § 203, jfr Grundsætningen i Strfl § 206 (betinget Dom).....	207
En Tiltalt anset for Vold efter Strfl § 203.....	232
En Tiltalt anset efter Strfl § 203, jfr Grundsætningen i §§ 205 og 206 med en Bøde af 200 Kr.....	299
En Tiltalt anset for Vold mod sagesløs Person efter midl Strfl § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.	301

	Pag
En Tiltalt for Vold mod sagesløs Person anset efter midl Strfl § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Mndr..	392
En Kriminalbetjent, der under en Afhøring af en for Tyveri sigtet Person, havde tilføjet denne et Slag paa højre Kind og et Slag paa venstre Kind, bl a med den Følge at den afhørte fik en Sprængning af venstre Trommehinde, anset efter Strfl § 125, jfr § 144 og efter dens § 203 med en Bøde af 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 8 Dage.....	593
En Tiltalt anset for Vold mod sagesløs Person efter Strfl 1 April 1911, § 1, 2 Stk.....	607
En Tiltalt anset for Vold mod sagesløs Person efter midl Strfl 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Pkt med Tvangsarbejde i 8 Maanedr.	616

Værneting.

I Anledning af et Sammenstød i Kielerkanalen mellem S/S »Ostara« og S/S »Charbomine« stilledes fra begge Sider Garantier for mulige Erstatningskrav og aftaltes Værneting. Det blev imidlertid ikke til noget med en saadan Sag. E O fandtes det ikke godtgjort, at en Ladningsejer, der i sit Svar paa et lignende Tilbud kun havde akcepteret Garantien, ubetinget havde bundet sig til det tilbudte Værneting ogsaa for et almindeligt Erstatningssøgemaal, tilmed da det ikke var godtgjort, at Rederiet ubetinget var bundet i saa Henseende.	339
--	-----

Ægteskab.

Dom til Separation paa Grund af dyb Uoverensstemmelse mellem Ægtefællerne og uden Underholdsbidrag til Hustruen, der i det væsenlige bar Skylden. Spørgsmaal om Manden havde forsømt sin Underholdspligt.	
En under Separationssagen først to Aar efter Hustruens Ægteskabsbrud fremsat Paastand om Skilsmisse ej taget til Følge, jfr Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 59, 2 Stk.....	197
En Enke E havde som Endossent paategnet en Veksel stor 2000 Kr, hvilken S havde trukket paa hendes Søn for Købet af hans Forretning. Nogen Tid før Vekslen forfaldt, oprettede S Ægtepagt, hvorved Fællesboet blev Hustruens Særeje med Undtagelse af ca 2000 Kr, som han hurtig forbrugte bl a til Betaling af Gæld. Da det ikke var godtgjort, at S havde beholdt fuldt tilstrækkelige Midler til Dækning af sine Forpligtelser, kunde E ifølge Lov Nr 56 af 18 Marts 1925 § 33 efter at have indfriet Vekslen kræve Dækning herfor hos S's Hustru af de ved Ægtepagten til hendes Særeje overførte Værdier..	553
Antaget at der forelaa en — ved den senere indtrufne Skilsmisse ikke bortfaldet — Aftale mellem to Ægtefæller om, at Hustruen for sit Arbejde i Mandens Forretning skulde have Halvdelen af Overskudet.....	704

Pag

En Ægteemand, der i mange Aar med Hustruens Vidende havde staaet i Forhold til en anden Kvinde, fik i Marts 1925 Stilling i en anden By, hvortil han flyttede; men inden Familien var fulgt efter, drog han andetsteds hen i Juli s A. Samlivet mellem Ægtefællerne blev ikke senere genoptaget, og fra Begyndelsen af 1926 traadte han i Forhold til en Kvinde, med hvem han fik tre Børn. Skønt Samlivets Ophævelse saaledes hovedsagelig skyldtes Manden og Hustruen modsatte sig Skilsmisse, blev Ægteskabet, efter at Ægtefællerne i henved 6 Aar havde levet hver for sig, opløst efter Mandens Paastand i Hh t Ægteskabslov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55, idet Hustruen ikke antoges at have noget alvorligt Ønske om at forny Samlivet i dette ødelagte Ægteskab, og Børnene nu var voksne. 749

Ærefornærmelser.

Efter at der var indledet Strafforfølgning mod en Fallent F for omfattende Bedragerier, omtalte et Dagblad Sagen bl a under Overskrift Millionbedrager og med Fremhæven af at F havde opnaaet Laan ved falsk Status. Efter at F var frifundet af Nævninge for Bedragerierne, anlagde han Injuriesag mod Bladets Redaktør R, men da F i al Fald havde udvist et i højeste Grad uforsvarligt Forhold, ikendtes der kun R en mindre Bøde og ingen Erstatning.

Den frifindende Dom i Straffesagen var ikke res judicata under Injuriesagen 248

En Repræsentant idømt Bøde af 1000 Kr subsidiært simpelt Fængsel i 40 Dage efter Strfl §§ 215 og 217 for forskellige mod en Direktør fremsatte ubeføjede Beskyldninger og Sigtelser 362

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Torsdag den 6 Marts.

Nr 7/1930.

Rigsadvokaten

mod

Carl Pedersen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1929: Tiltalte Carl Pedersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører O Bay, 80 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Steglich-Petersen betaler Tiltalte Carl Peder-
sen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Næstved Købstad m v, tiltales Carl Pedersen til Straf efter Straffelovens § 251 eller § 253 for Bedrageri ved den 25 Juni 1929 i Ringsted i bedragerisk Hensigt at have købt 15 Grise bl a paa Vilkaar, at Ejendomsretten skulde være hos Ringsted Andelssvineslagteri, til dette var fyldestgjort for Købesummen 650 Kr — foruden Omkostninger m v 25 Kr — hvilke 650 Kr Slagteriet betalte Leverandøren af Grisene, Handelsmand Anton Hansen, hvorefter Tiltalte uden at berigtige Købesummen faa Dage senere solgte Grisene i Fakse.

Tiltalte er født den 23 Februar 1894 og ikke tidligere straffet.

Tiltalte nægter sig skyldig i det Forhold, han tiltales for.

Det er oplyst, at Tiltalte den 18 Juni 1929 telefonisk anmodede om at blive optaget som Medlem af Ringsted Andelssvineslagteri, og at Tiltalte, formentlig samme Dag anmodede om af Slagteriet at faa leveret 10 Pattegrise; der blev svaret, at han maatte vente til »næste Tirsdag«, d: den 25 s M. Tiltalte fik derefter fra Slagteriet tilsendt en den 18 Juni 1929 dateret Erklæring om, at han har tegnet sig som Andelshaver i Slagteriet, hvilken Erklæring Tiltalte nogle Dage senere underskrev og tilbagesendte Slagteriet.

Grisehandler Anton Hansen har som Vidne forklaret, at han den 25 Juni 1929 paa Torvet i Ringsted forhandlede med Tiltalte om dennes Køb af Pattegrise. Tiltalte sagde straks, at han ingen Penge havde, og at han derfor ikke kunde købe Grise, medmindre han fik dem gennem Slagteriet. Hansen mente, at dette nok kunde lade sig gøre, og da Slagteriets Opkøber J M Jensen kort efter kom over Torvet, forelagde han ham Sagen, og efter at Jensen havde godkendt Grisene, solgte Hansen til Tiltalte 15 Pattegrise for 650 Kr paa Slagteriets Vilkaar. Vidnet mener, at der absolut ikke kunde være Tvivl om, at Tiltalte efter det passerede var fuldt ud paa det rene med, at Grisene solgtes ham med det sædvanlige Forbehold i Slagteriets Kontrakter, at Ejendomsretten først gaar over til Køberen, naar Købesummen er fuldt betalt, hvorved han har bemærket, at disse Vilkaar er almindelig kendt blandt Landboerne.

Opkøber J M Jensen, Ringsted, har bl a som Vidne forklaret:

Da Vidnet en Torvedag i Juni d A indfandt sig paa Slagteriet, blev det sagt ham, at Tiltalte havde været paa Slagteriet for at forhøre, om han kunde faa Grise. Vidnet, der forud havde faaet at vide fra Slagteriet, at Tiltalte havde henvendt sig der om Grise, havde søgt at skaffe saadanne, men havde ingen kunnet faa. Da Vidnet senere passerede Torvet, kaldte Handelsmand Anton Hansen paa ham og sagde, at her var den Mand, som skulde have haft Grise paa Slagteriet. Anton Hansen paaviste derefter nogle Grise, som Manden — Tiltalte — havde set paa. Vidnet besigtigede derefter 15 Grise, og da han fandt disse gode og svarende til Prisen, sagde han, at han ikke kunde se, at der var noget i Vejen for, at Tiltalte kunde faa Grisene paa den Maade. Hermed mente han, at Tiltalte kunde faa Grisene gennem Slagteriet paa de sædvanlige Kontraktsbetingelser, blandt andet med Ejendomsforbehold, indtil hele Købesummen var betalt. Det er almindelig kendt mellem Landboere, at Slagteriets Kontrakter med Andelshavere, naar de køber Grise paa Kredit, indeholder saadanne Vilkaar. Om Vidnet udtrykkelig sagde til Tiltalte, at han vilde faa en Kontrakt til Underskrift, mindes han ikke, men han gik ud fra, at Tiltalte som Andelshaver i Slagteriet kendte dette Vilkaar for Køb af Grise paa Kontrakt.

Den 29 Juni fik Handelsmand Anton Hansen af Slagteriet udbetalt de fornævnte 650 Kr. I Slagteriets Hovedbog over Salg af Pattegrise indførtes, at Tiltalte i Ugen til den 29 Juni har afkøbt Slagteriet 15 Pattegrise paa Kontrakt til et Beløb af 675 Kr, hvoraf de 25 Kr er beregnet som sædvanligt Vederlag for Renter og Omkostninger.

Den 2 Juli tilsendte Slagteriet Tiltalte til Underskrift Kontrakt paa

15 Grise. Kontrakten indeholdt Slagteriets sædvanlige Vilkaar, at Ejendomsretten først overgaar, naar Købesummen er fuldt betalt, og at Købesummen betales, naar Svinene leveres til Slagting, senest 6 Maaneder fra Købedatoen. Denne Kontrakt blev imidlertid ikke underskrevet af Tiltalte og ikke senere tilbagesendt Slagteriet.

Tiltalte har forklaret, at han paa Torvet i Ringsted Tirsdag den 11 eller 18 Juni købte Grisene af Hansen paa 6 Maaneders Kredit, han saa vel, at Hansen talte med Opkøber Jensen, men hørte ikke, hvad de forhandlede om; det er ikke blevet tilkendegivet ham, at han købte dem paa Vilkaar: Ejendomsforbehold; han vil heller ikke have kendt Slagteriets Kontrakter og vidste derfor ikke, at de indeholdt dette Vilkaar. Det var først, da han om Aftenen hentede Grisene, at Slagteriet blev omtalt. Ved denne Lejlighed sagde Anton Hansen nemlig, at nu havde han faaet Pengene fra Slagteriet. Da han ikke kom til at erhverve den Ejendom, han paa den Tid, han købte Grisene, var i Færd med at købe, solgte han atter Grisene for ca 600 Kr 2 a 3 Dage, efter at han havde købt dem.

Overfor Politiet hævdede Tiltalte gentagne Gange, at han stadig var i Besiddelse af de omhandlede Grise og først, da han blev opfordret til at fremvise dem, indrømmede han at have solgt dem.

Tiltaltes Forklaring om, at han har købt Grisene af Grisehandler Hansen paa 6 Maaneders Kredit, er i sig selv ganske usandsynlig under Hensyn til, at han var Hansen ganske ubekendt, og Hansen har da ogsaa under sin Vidneforklaring udtalt, at han aldrig vilde være gaaet ind paa at sælge Tiltalte Grisene paa Kredit.

Efter de af Vidnerne Hansen og Jensen afgivne Forklaringer i Forbindelse med det iøvrigt oplyste maa det imidlertid anses tilstrækkeligt godtgjort, at Grisene er solgt Tiltalte den 25 Juni gennem Slagteriet og paa dettes sædvanlige Vilkaar.

Det findes derhos efter det foreliggende ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har været paa det rene med, at Salget er sket med sædvanligt Ejendomsforbehold, hvorved bemærkes, at Slagteriet, hvori Tiltalte, som anført havde indmeldt sig som Andelshaver den 18 Juni, ikke havde nogetsomhelst nærmere Kendskab til ham og hans Forhold. Idet endnu bemærkes, at Tiltalte til flere Rapporter har forklaret, at han var klar over, at Grisene var solgt ham paa Slagteriets sædvanlige Betingelser — Forklaringer, hvis Rigtighed han vel har bestridt inden Retten — findes Tiltalte ved i Strid med Ejendomsforbeholdet at sælge Grisene som anført og til egen Fordel forbruge Købesummen, uanset at han efter sine økonomiske Forhold var ganske ude af Stand til da — og som det har vist sig ogsaa senere — at betale Slagteriet dettes Tilgodehavende, at have gjort sig skyldig i Bedrageri overfor Slagteriet.

Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 253 med en Straf, der efter Omstændighederne og under Hensynstagen til midlertidigt Straffelovstillæg § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Fredag den 7 Marts.

Nr 319/1929. Forretningsfører for »Laaneforeningen for Lærere og Lærerinder under Københavns Kommune« L P Nielsen
(Gamborg)

mod

Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Forstaaelsen af en Gageforskrivning.

Østre Landsrets Dom af 2 December 1929: Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Forretningsfører L P Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Laaneforeningen i Skrivelse af 10 Februar 1926 til Magistratens Lønnings- og Pensionskontor har taget Forbehold overfor Magistratens Forstaaelse af Vedtægtens § 89.

Med denne Bemærkning og i Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Forretningsfører for »Laaneforeningen for Lærere og Lærerinder under Københavns Kommune« L P Nielsen til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 December 1923 udstedte daværende Lærer under Københavns Kommune, Otto Wildt Jørgensen, en Obligation, hvorved han erkendte, at han som Medlem af »Laaneforeningen for Lærere og Lærerinder under Københavns Kommune« af Statsanstalten for Livsforsikring havde modtaget et Laan, stort 4000 Kr, som han forpligtede sig til at forrente og

afbetale ved en maanedlig Indbetaling i 15 Aar, stor 31 Kr 44 Øre. Han deponerede derhos som Haandpant for Laanet et Forsikringsdokument for en hos Statsanstalten tegnet Livsforsikring, stor 10 000 Kr, og forpligtede sig til at betale de maanedlige Præmier og eventuelle Tillægspræmier for Forsikringen.

Under 12 December 1923 gav han derhos i Anledning af Laanet Laaneforeningen Ret til at erholde udbetalt af hans Lønning, eventuelt Pension, 51 Kr 99 Øre maanedlig, og denne Anvisning blev den 13 s M af vedkommende Skoleinspektør forsynet med Paategning om, at »Ovenstaaende Gageanvisning er noteret«.

Under 1 Maj 1929 blev Jørgensen, der den 1 Oktober 1919 var blevet ansat i Kommunens Tjeneste, afskediget paa Grund af Forhold, der medførte Fortabelse af hans ved Kommunens Bestyrelsesvedtægt hjemlede ubetingede Ret til Pension. Der blev imidlertid i Henhold til Vedtægtens § 32, hvorefter det i saadanne Tilfælde bestemmes af Kommunalbestyrelsen, hvorvidt der skal tilstaaes Tjenestemanden Pension, og i bekræftende Fald, af hvilken Størrelse, tilstaaet Jørgensen en ekstraordinær Pension af 590 Kr 11 Øre aarlig, hvortil kommer Dyrtidstillæg 88 Kr 52 Øre aarlig, tilsammen 56 Kr 55 Øre maanedlig.

Københavns Magistrat har nu vægret sig ved at udbetale Statsanstalten for Livsforsikring mere end 25 pCt af det Jørgensen tillagte maanedlige Pensionsbeløb med Dyrtidstillæg, eller 14 Kr 13 Øre maanedlig, og Laaneforeningens Forretningsfører, L P Nielsen, der ifølge den mellem Foreningen og Statsanstalten gældende Ordning er bemyndiget til i et Forhold som dette at optræde paa Statsanstaltens Vegne, søger da, under denne Sag Magistraten kendt pligtig at udbetale Statsanstalten det i Jørgensens Anvisning af 12 December 1923 angivne Beløb, 51 Kr 99 Øre maanedlig, fra den 1 i den første efter Dommens Afsigelse indtrædende Maaned, af den ham tillagte Pension, indtil der ialt er betalt 2874 Kr 09 Øre (Restskylden ifølge Obligationen pr 1 Juni 1929) tillige med Renter, 5 pCt aarlig, fra 30 Juni 1929 af det til enhver Tid skyldige Beløb.

Magistraten paastaar sig frifundet.

Til Støtte herfor paaberaaber Magistraten sig følgende:

Under Forberedelserne til Dannelsen af den ommeldte Laaneforening blev der til Magistraten indsendt Andragende om, at der til Sikkerhed for Laan, som optoges i Foreningen, maatte kunne benyttes Anvisninger paa den vedkommende Laantager hos Københavns Kommune tilkommende Gage, eventuelt Pension. Magistraten udtalte i denne Anledning i Skrivelse af 5 Januar 1907, at

»Magistraten intet har at erindre imod, at Anvisninger paa Gage eller — forsaavidt Laantageren inden Laanets Afvikling udtræder af Skolevæsenets Tjeneste — paa Pension udstedes af Lærere eller Lærere under Kommunen til den paatænkte Forening. Anvisningen vil være at udstede af Laantageren selv, ikke, som ansøgt, af vedkommende Skoleinspektør, men saaledes, at den paategnes af sidstnævnte, forsaavidt Laantageren endnu gør Tjeneste, eller af Stadens Hovedbogholderi, for saa vidt den paagældende er pensioneret.«

Efter at Foreningen var traadt i Virksomhed, meddelte Skoledirek-

tionen ved Cirkulære af 16 Marts 1907 Skoleinspektørerne de fornødne Instruktioner i Overensstemmelse hermed.

Den 31 Marts 1920 udfærdigedes en ny Bestyrelsesvedtægt for Københavns Kommune; i dennes § 89 bestemmes følgende:

1. Tjenestemænd kan efter nærmere af den samlede Magistrat, jfr § 10, fastsatte Regler give Forskrivninger paa deres Løn, men saadanne Forskrivninger har alene Retskraft, naar de gives til Laanefond eller Pengeinstituter, som af den samlede Magistrat, jfr § 10, er anerkendt som berettigede til at modtage dem, og de maa ikke indeholde Forpligtelse til Afdrag af mere end 25 pCt af de Lønbeløb, som udbetales til Tjenestemanden.

2. Tilsvarende Regler gælder med Hensyn til Forskrivninger paa Efterindtægt, Ventepenge og Pension.«

Under Henvisning til disse Bestemmelser tilskrev Magistraten under 7 Juni 1920 Laaneforeningen, at det efter Magistratens Formening maatte anses for nødvendigt, at ogsaa de tidligere anerkendte Laaneforeninger fik ny Anerkendelse, og at Foreningen derfor maatte indgive ny Ansøgning, forsaavidt den vedblivende ønskedes behandlet som anerkendt Laaneforening.

Foreningen indgav den 18 s M saadan Ansøgning, hvorefter den samlede Magistrat under 23 September 1920 vedtog, »at den ansøgte Anerkendelse meddeles Foreningen, idet de Betingelser, paa hvilke Anerkendelse tidligere er meddelt, fremdeles opretholdes, hvorhos de udstedte Forskrivninger ikke maa indeholde Forpligtelse til Afdrag af mere end 25 pCt af de Beløb, som udbetales Laantageren som Løn, Efterindtægt, Ventepenge eller Pension.«

Ved Skrivelse af 17 Oktober 1925 til Foreningen indskærpede Magistraten den saaledes fastsatte Ordning og henlede Opmærksomheden paa, at de lønanvisende Kontorer kun kan give Tilsagn vedrørende Indeholdelse i Tjenestemændenes Løn, medens Notering vedrørende Forskrivninger paa Efterindtægt, Ventepenge og Pension maa foretages af Kontoret for Lønnings-, Pensions- og Enkeforsørgelsessager.

Endelig har Magistraten i Forbindelse med sin Skrivelse af 17 Oktober 1925 under 19 December s A bl a tilskrevet Foreningen, at, saafremt denne maatte ønske straks ved Laanets Stiftelse at faa Tjenestemandens Forskrivning noteret i Lønnings- og Pensionskontoret, for saa vidt angaar Efterindtægt, Ventepenge og Pension, vilde der intet være til Hinder herfor, men Magistraten maatte da ønske, at Noteringen fandt Sted i Overensstemmelse med en fremsendt Formular. Magistraten tilføjede, at man med den i Formularen anførte Henvisning til Bestyrelsesvedtægtens § 89, 2 Stk, bl a sigtede til den i nævnte Paragraf angivne Procentbegrænsning, saaledes at Noteringerne er begrænset til 25 pCt af de Beløb, der udbetales som Efterindtægt, Ventepenge eller Pension.

I Tilslutning til det af Magistraten saaledes indtagne Standpunkt gør den her under Sagen gældende, at Vedtægtens § 90 bestemmer, at bortset fra de i § 89 nævnte Forskrivninger kan endnu ikke udbetalt Løn, Efterindtægt, Ventepenge eller Pension ikke bortgives, sælges eller pantsættes, og at Bestemmelserne i Vedtægtens § 89 maa forstaas saaledes, at de der omhandlede Forskrivninger ikke kan indeholde Forpligtelse til Af-

drag af mere end 25 pCt af de Beløb, der som Løn, Efterindtægt, Væntepenge eller Pension (med eventuelle Tillæg) til enhver Tid udbetales den paagældende, og at en Forskrivning, der er givet af en Tjenestemand, der senere afskediges med Pension, derfor maa reduceres til højst at omfatte 25 pCt af Pensionen (med Tillæg).

Hvad særlig angaar det foreliggende Tilfælde, henviser Magistraten derhos til, at den her omhandlede Pension er indrømmet som en Naadesakt, jfr Vedtægtens § 32.

Sagsøgeren gør derimod gældende, at den af Jørgensen den 12 December 1923 givne Forskrivning paa 51 Kr 99 Øre maanedlig af hans »Lønning, eventuelt Pension« maa forstaas saaledes, at han derved har fraskrevet sig det anførte maanedlige Beløb, ogsaa af hans Pension, uanset om det overstiger 25 pCt af denne. Dette er — hævder Sagsøgeren — ikke i Strid med Vedtægtens § 89 eller de i Magistratens Beslutning af 13 September 1920 indeholdte Regler, og det er et naturligt Led i Foreningens Virksomhed, at Laantageren straks forpligter sig til af sin Gage og eventuelle Pension at afgive et fast maanedligt Beløb. Hvis en saadan Ordning ikke kan gennemføres, vil det gaa ud over Foreningens andre Medlemmer, idet samtlige Medlemmer hæfter solidarisk overfor Statsanstalten for de dem af denne ydede Laan.

Retten maa imidlertid være enig med Magistraten i, at Vedtægtens § 89 ikke indeholder Hjemmel for en Tjenestemand til at give Forskrivning paa mere end 25 pCt af hans Pension. Dette er udtrykkelig udtalt i Paragraffens Punkt 2, forsaavidt angaar det Tilfælde, at den paagældende allerede ved Forskrivningens Udstedelse er afskediget med Pension, og Bestemmelsen i Punkt 1 maa naturligt forstaas saaledes, at den kun tillader at give Forskrivning paa 25 pCt af de Lønbeløb, som til enhver Tid udbetales Tjenestemanden. Efter den Sammenhæng, der bestaar imellem Bestemmelserne i Punkt 1 og Punkt 2, kan en Forskrivning paa Pension, som gives, medens Tjenestemanden er i Funktion, derfor ikke antages at gælde for mere end 25 pCt af Pensionen. Denne Forstaaelse af Vedtægtens § 89 er da ogsaa hævdet af Magistraten i dennes ovennævnte Skrivelse af 19 December 1925 til Laaneforeningen, uden at der fra Foreningens Side ses at være reist nogen Protest herimod.

Overfor det anførte kan Hensynet til det indbyrdes Forhold mellem Laaneforeningens Medlemmer ikke komme i Betragtning. Det kan i øvrigt bemærkes, at Jørgensen, der er født den 26 Januar 1897, saaledes ved Laanets Ydelse kun var 26 Aar gammel og altsaa ifølge Vedtægtens §§ 26 og 27 (der — bortset fra Tilskadekomst i Tjenesten — kræver, at Tjenestemanden har fyldt 30 Aar) ikke var pensionsberettiget.

Magistraten vil saaledes være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Magistraten med 200 Kr.

Nr 38/1930.

Rigsadvokaten
mod
Hans Poulsen (Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 228.

Vestre Landsrets Dom af 11 Januar 1930: Tiltalte Hans Poulsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Dahl, i Salær 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 100 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 100 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Tiltalte Hans Poulsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Hans Poulsen ved 2 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 4 December 1929 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. Efter Straffelovens § 229 IV for groft Tyveri derved, at han antagelig den 28 September 1929 mellem Kl ca 5 og Kl ca 9 Aften, efter at være steget over Indhegningen om den til Maskinfabrikant K Krarups Smede- og Maskinværksted, Anholtsgade 12 i Aarhus hørende Gaard, til hvilken Gitterporten var aflaaet, fra nævnte Gaard har tilegnet sig 8 Stk Blyblokke a ca 50 kg til en Værdi af ialt ca 200 Kr, hvilke Blokke tilhørte Firmaet Brdr Dahl, Grønnegade 58, Aarhus.

II. Efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri, derved at han, antagelig kort før ovennævnte Tidspunkt, fra Aarhus Havns nordre Mole har tilegnet sig en Fiskehandler Engberg Rasmussen af Aarhus tilhørende, til 15 Kr vurderet, Trækvogn, der stod frit fremme paa Molen.

Tiltale er født den 30 Juli 1902 og er tidligere, foruden at han ved Svendborg Købstad og Thorseng Birks Ret den 23 Marts 1923 er tildelt Advarsel for Betleri, anset ved Vordingborg Købstad og Vordingborg søndre Birks Rets Dom af 19 December 1923 efter Lov 3 Marts 1860 § 3, Forordning af 13 Februar 1775 § 4 og Plakat af 27 November 1839, § 1, saaledes at Varetægtsarresten traadte i Stedet for Straf og ved Nykøbing Falster Købstad m v Rets Dom af 27 Maj 1926 efter Lov

3 Marts 1860 § 3, jfr Lov 1 April 1911 § 8, I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage.

Tiltalte har nægtet sig skyldig, idet han har forklaret, at han den paagældende Dag, ca Kl 7½ Aften ved Havnen i Aarhus har købt Blyet for 40 Kr kontant af en ham ubekendt Person, muligvis en Sømand. Han gik ud fra, at Personen var i lovlig Besiddelse af Blyet, som henstod paa en Trækvogn. Efter hans videre Forklaring anmodede Personen ham om at stille Trækvognen tilbage efter Afbenyttelsen.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte, da han var paa Vej til en Produkthandler Samsing for at sælge Blyet, anmodede to unge Mandspersoner om at hjælpe ham med at trække Vognen. Efter disses Forklaring faldt under Transporten en Fiskekasse, som var anbragt ovenover Blyblokkene, af Vognen, og Tiltalte udtalte da noget lignende som »Skynd jer for Satan at faa Kassen samlet op, saa at ingen kan se, hvad der er i Bunden.« Da Politiet efter Anmeldelsen af de nævnte to Personer kom til Stede hos Produkthandleren, benægtede Tiltalte først i Strid med Sandheden at have falbudt Blyet til denne. Af Fabrikant Krarup og Forvalter hos Brødrene Dahl, C Sørensen, er Blokkene, der var forsynede med et Mærke, genkendt som henhørende til et Parti Blyblokke, der beroede i Krarups Gaard. Efter det oplyste var Blokkene endnu til Stede Fredag den 27 September 1929 ved Arbejdstidens Ophør.

Det fremgaar endvidere af Sagen, at den af Tiltalte benyttede Trækvogn er frakommet Fiskehandler Engberg Rasmussen kort før den 28 September. Tiltaltes Forklaring om den Maade, hvorpaa han er kommet i Besiddelse af Trækvognen og Blyet findes som ganske usandsynlig at maatte forkastes, og efter det iøvrigt foreliggende findes det ubetænkeligt at statuere, at han ved Tyveri har tilegnet sig saavel Blyblokkene som Trækvognen. I Mangel af sikker Oplysning om, hvorvidt den i Anklageskriftet ommeldte Gitterport har været aflaset paa det Tidspunkt, da Tyveriet maa antages at have fundet Sted, findes Tyveriet af Blokkene alene at kunne tilregnes Tiltalte som simpelt Tyveri.

Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 228 med en Straf, der i Medfør af Straffelovstillæggets § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 60 Kr.

Nr 30/1930.

Politimesteren i Helsingør
m o d

Helene Marie Jensen.

Østre Landsrets Kendelse af 7 December 1929: Under denne Sag har Politimesteren i Helsingør m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse saavel i formueretlig som i personlig Henseende af Alumne paa Ebberødgaard Helene Marie Jensen.

født 27 Marts 1895. Da de fremkomne Oplysninger imidlertid findes ikke at give Føje til at tage denne Begæring til Følge,

bestemmes:

Den ovennævnte Begæring kan ikke tages til Følge. Der tillægges de for Politimesteren i Helsingør m v og for Helene Marie Jensen beskikkede Sagførere, henholdsvis Overretssagfører L Hallager og Højesteretssagfører C C Heilesen, i Salær hos det offentlige 40 Kr til hver.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Om Helene Marie Jensen foreligger bl a Erklæringer fra Kommunehospitalet i København, hvorefter hun er imbecil og uden Evne til socialt at klare sig ude i Livet, og fra den sjællandske Aandssvageanstalt, hvorefter hun er aandssvag i lettere Grad og ganske mangler Modstandskraft overfor Fristelser.

Herefter og efter det om hendes Færd iøvrigt oplyste findes Begæringen om, at hun umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende, at burde tages til Følge.

Thi bestemmes:

Helene Marie Jensen umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende.

Dertillægges Højesteretssagfører Møldrup og Henriques i Salær for Højesteret hver 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Mandag den 10 Marts.

Nr 31/1930.

Rigsadvokaten

mod

Tygo Herman Petersen (F Bülow),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1930: Tiltalte Tygo Herman Petersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og i Erstatning betale til Snedkermester Peder Hvalby Christensen Vejgaard, Ulfborg, 100 Kr, til Grosserer A R Hermann, Odense, 400 Kr, til Læge Bjarni Bjarnason, Akureyri, 520 Kr og til Firmaet I Heine-mann & Johs Lichtinger, München, 925 Kr. Saa bør og Tiltalte udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Gottlieb Jacobsen, 50 Kr. De idømte Erstatningsbeløb at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Tiltaltes Forhold under Nr 1 og 2 findes som i Dommen sket at burde henføres under Strfl § 257, medens han for sine Forhold under Nr 3 og 4 vil være at anse efter Strfl § 251.

Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til Erstatningerne og Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tygo Herman Petersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Henseende til de idømte Erstatninger og Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at staa. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 9 Afdeling, tiltales Tygo Herman Petersen for Bedrageri,

1

overfor Snedkermester Peder Hvalby Christensen Vejgaard, Ulfborg, ved den 15 November 1926 paa Møbler, der senere skulde leveres, at have modtaget et Forskud, stort 100 Kr, uden Hensigt eller Evne til at levere de omhandlede Møbler og til egen Fordel svigagtigt forbrugt det nævnte Beløb,

2

overfor Grosserer A R Hermann, Vestergade 68, Odense, ved efter i December 1927 til eventuelt Videresalg at have modtaget forskellige Malerier og Effekter til samlet aftalt Værdi 400 Kr at have videresolgt disse Effekter og til egen Fordel svigagtigt forbrugt de derved indkomne Beløb,

3

overfor Læge Bjarni Bjarnason, Akureyri, ved den 3 April 1928 paa Møbler, der skulde leveres i April Maaned s. A uden Hensigt eller Evne til at levere disse Møbler at have modtaget et Forskud, stort 400 Kr, samt til Fragt 120 Kr og til egen Fordel svigagtigt forbrugt disse Beløb, og

4

overfor Firmaet E Heinemann & Johs Lichtinger, München, ved i Tiden formentlig 3—16 April 1928 at have købt og modtaget Varer til Beløb, 1056 Kr, 76 Øre, hvoraf betaltes kontant 131 Kr 76 Øre, og for Ræstkøbessummen 925 Kr at have udstedt tvende, henholdsvis pr 3 Juli og 20 August 1929 forfaldende Veksler for henholdsvis 500 Kr og 425 Kr uden

Hensigt eller Evne til senere at betale disse og til egen Fordel svigagtigt forbrugt de ved Videresalget af de nævnte Varer indkomne Beløb.

Tiltalte er født den 1 April 1870 og tidligere ved Dom anset:

Ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 13 Oktober 1894 efter Straffelovens § 253 med Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage, og

ved samme Rets Dom af 22 December 1903 efter Straffelovens §§ 260 og 261 med Fængsel paa Vand og Brød i 6 × 5 Dage.

I 1925 og 1926 har der været indledet Undersøgelser mod Tiltalte for Bedrageri, men disse er sluttede uden Tiltale.

ad 1. Ovenanførte Anmelder har som Vidne forklaret, at da han til ovennævnte Tidspunkt henvendte sig til Tiltalte i dennes Møbelhandel, hvor han søgte en Buffet, sagde Tiltalte, at han havde staaende ude i Byen en Buffet som den ønskede, som Anmelderen kunde faa den følgende Dag, og at han let kunde skaffe en af samme Slags, og i Tillid hertil købte Anmelderen 2 Buffeter for 150 Kr, hvorpaa han forudbetalte 100 Kr Anmelderen har derpaa gentagne Gange affordret Tiltalte Møblerne uden Resultat, og da han i den følgende Maj Maaned var her i Byen, enedes han paa Tiltaltes Anmodning med denne om, at han for de 100 Kr skulde have 12 Stole, som skulde leveres i Løbet af 3 Dage. Dette skete ikke, og Anmelderen har siden mange Gange rykket Tiltalte for Stolene eller Pengene uden Resultat.

Under den i Februar 1928 paabegyndte Forundersøgelse lovede Tiltalte at betale de 100 Kr i Løbet af en Uge, men dette er fremdeles ikke sket.

ad 2. Ovenanførte Anmelder har som Vidne forklaret, at han, der har haft forskelligt Forretningsmellemværende med Tiltalte, paa ovenanførte Tidspunkt havde overladt Tiltalte de nævnte Effekter til Salg til opgivne Priser, saaledes at Tiltalte skulde have sin Fortjeneste ved eventuelt at opnaa højere Priser. Da han ikke fik Afregning fra Tiltalte, fordrede han gentagende Effekterne sendt, og dette har Tiltalte ogsaa lovet, ja, endog engang sagt, at de var sendt, men han har fremdeles hverken faaet Effekterne eller Afregning.

ad 3. Ovenanførte Anmelder har som Vidne forklaret, at han ved den anførte Lejlighed i Anledning af, at han skulde stifte Hjem paa Island, af Tiltalte købte et Spisestue- og Sovekammermøblement for godt 1200 Kr, hvilke Møbler, som Anmelderen i det væsentlige købte efter Forevisning paa andre Møbellagre, i samme Maaned af Tiltalte skulde sendes til Island og saaledes, at Anmelderen efter at have betalt det ovenanførte Forskud skulde betale Resten i 4 Rater med 3 Maaneders Mellemløb, uden at Købekontrakt eller Veksel fordredes udstedt. Tiltalte har senere fremsat forskellige Udflugter for at forklare, at Møblerne ikke var afsendt, ja, endog opgivet, at de var afsendt. Anmelderen har hverken faaet Møbler eller Pengene tilbage, og Tiltalte har end ikke overholdt en senere truffet Aftale om i hvert Fald at eftersende Møbler til det betalte Forskuds Værdi.

ad 4. Ovenanførte Anmelder har under Henvisning til, at der paa den Tid, Varerne — hvoraf en Del først er leverede omkring 19 Maj 1928, til hvilket Tidspunkt den sidste Veksel er udstedt — blev købt,

havde været foretaget mange forgæves Fogedforretninger hos Tiltalte og var indledet Politiundersøgelser mod ham for flere bedragelige Forhold, samt til, at Tiltalte under 22 Maj 1928 har oprettet med en Trediemand en Konsignationskontrakt, hvorefter samtlige Varer i Tiltaltes Forretning tilhørte Trediemand, uden at Tiltalte overfor Anmelderens Repræsentant, da denne forhørte sig om hans økonomiske Forhold, har givet nogen Oplysning herom, sigtet Tiltalte for at have ladet sig udlevere Varerne uden Betalingshensigt.

Tiltalte har i det hele nægtet sig skyldig og paa forskellige Punkter benægtet Rigtigheden af Anmeldernes Forklaringer; han har erkendt at have modtaget de ommeldte Beløb og Effekter, og at han som Følge heraf staar i Gældsforhold til Anmelderne, men han har ikke haft nogen bedragerisk Hensigt ved disse Transaktioner. Han har ad Forhold 1) henvist til, at han ikke kunde skaffe Buffeterne og ikke Stolene til den forudsatte Pris, ad Forhold 2) gjort gældende, at Effekterne var solgt ham i fast Regning, ad Forhold 3) at han meget vel har været i Stand til at levere Møblerne, men Anmelderen har ikke afgivet den aftalte Købekontrakt og Veksel for Restskylden, og ad Forhold 4), at han vel har solgt Varerne med Fordel og anvendt Pengene til andet, men han troede absolut, at han kunde betale til Forfaldstid.

Efter det oplyste om Tiltaltes økonomiske Forhold — der har fra 12 November 1926 til 10 Marts 1928 været afholdt 11 forgæves Fogedforretninger hos Tiltalte, ofte for smaa Beløb — og under Hensyn til Anmeldernes Forklaringer, der vil være at lægge til Grund, findes Tiltaltes ovennævnte Forhold at maatte anses som svingagtige efter Straffelovens § 257, og han vil derfor efter denne Bestemmelse være at anse med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

Tiltalte vil derhos efter derom nedlagt Paastand have at betale de nedenfor anførte Erstatninger.

Nr 41/1930.

Firmaet **Fr Winsløw**

mod

Blikkenslager Rudolf Lunds Konkursbo.

Vestre Landsrets Kendelse af 25 Januar 1930: Denne Sag henvises til Aarhus Købstads Ret til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Omkostningerne ved Behandlingen af Sagen for begge Retter indtil nu vil Appellanten have at betale Indstævnte med 200 Kroner.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Sagens Omkostninger for begge Retter indtil nu betaler Appellanten Firmaet Fr Winsløw til Indstævnte Blikkenslager Rudolf Lunds Konkursbo med 200 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Kendelses Afsigelse.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Aarhus Købstads Skifterets Dekret af 12 April 1929 blev Blikkenslager af Aarhus Rudolf Lunds Bo taget under Konkursbehandling, og under 25 s M anmeldte Landsretssagfører G Holst Knudsen som Sagfører for det under denne Sag sagsøgte Firma, Fr Winsløw af Aarhus, en Fordring i Boet paa 46 801 Kr 07 Øre med Renter og Omkostninger, idet Landsretssagføreren samtidig bemærkede, at Fordringen, da en væsenlig Del af den hidrørte fra Fallentens Forpligtelser som Vekseltrassent, formentlig vilde blive nedsat, hvorfor han forbeholdt sig at fremkomme med nærmere Specifikation. I Skrivelse af 14 Juni 1929 meddelte Kurator i Konkursboet, Landsretssagfører Bjøring, Landsretssagfører Holst Knudsen, at han havde givet Fordringen følgende Antegning: »Fordringen anerkendes ikke, da Fallentens Bøger intet udviser om denne Fordring. Kreditors Konto udviser kun et Tilgodehavende stort Kr 33,51. Kreditor opfordres til at fremlægge Specifikation om leverede Varer. Da Kreditor endvidere angiveligt har modtaget Betaling ved Kundeveksler og Transporter, opfordres Kreditor til at opgive Specifikation over disse Transaktioner, der formodes at være afkræftelige. — Omkostningerne anerkendes ikke, da Fordringen først er overgivet til Incasso efter Fallitten,« hvorhos Kurator bad Landsretssagfører Holst Knudsen om at foretage det videre fornødne allerede forinden Fordringens Prøvelse den 5 Juli 1929 og henvende sig til ham desangaaende.

Faa Dage derefter — antagelig den 19 eller den 20 Juni — telefonerede Landsretssagfører Holst Knudsen til Kurator, og under den paafølgende Telefonsamtale med Kurators Fuldmægtig, Sagfører Hansen, bad han under Henviisning til, at Tilvejebringelse af en Specifikation af det paagældende Mellemværende vilde blive meget omstændelig, om, at Kurator vilde henvende sig til Firmaet Fr Winsløw og ved Gennemgang af Fallentens Konto i Firmaets Bøger selv fremskaffe de ønskede Oplysninger. Sagfører Hansen lovede paa Kurators Vegne at imødekomme Landsretssagfører Holst Knudsens Ønske, men meddelte samtidig, at han maatte have Fallenten med ved den Lejlighed, og da Fallenten den 15 s M var blevet indlagt paa Hospital maatte Henvendelsen til Firmaet derfor vente, til han blev rask. Landsretssagfører Holst Knudsen erklærede sig indforstaaet hermed og gav tillige Samtykke til, at Fordringens Prøvelse udsattes, indtil Specifikation af Kreditors Tilgodehavende forelaa.

Paa Skiftesamlingen den 5 Juli 1929, paa hvilken Kreditor ikke lod sig repræsentere, blev Fordringens Prøvelse i Henhold til denne Aftale derefter udsat i 4 Uger.

Da det imidlertid trak ud med Fallentens Sygdom, meddelte Kurator i et den 19 Juli 1929 dateret, til »Firmaet Fr Winsløw v/ Hr Landsretssagfører Holst Knudsen« stilet Brev, at der paa Skiftesamlingen den 5 Juli 1929 blev meddelt den omhandlede Fordring en Antegning af det i Brevet af 14 Juni 1929 angivne Indhold, hvorefter Brevet indeholder følgende Passus:

»Jeg tillader mig endvidere at meddele Dem, at ny Skiftesamling til Prøvelse af disse Fordringer afholdes Fredag den 2 August d A Kl 10 Form paa Tinghuset, og skal jeg opfordre Dem til der at give Møde og varetage Deres Interesser, idet Fordringen ellers kun vil blive anerkendt med ovenciterede Anmærkning. — Saafremt De maatte ønske det, vil Henvendelse dog forinden kunne ske til undertegnede, og jeg skal da ordne det fornødne for Dem.« —

Landsretssagfører Holst Knudsen telefonerede derefter atter til Kurators Kontor og fremsatte paany Anmodning om, at Tilvejebringelsen af de af Kurator forlangte Oplysninger maatte ske paa den tidligere aftalte Maade, og som Følge heraf maatte Sagen altsaa bero, indtil Fallenten var blevet udkrevet fra Hospitalet og i Stand til at bistaa Kurator ved Gennemgangen af sin Konto i Firmaets Bøger.

Den 30 Juli 1929 blev Fallenten udkrevet med Paalæg om ikke at færdes udendørs før efter den 3 August 1929, og paa Skiftesamlingen den 2 August 1929 blev Fordringens Prøvelse derfor paany udsat. I Midten af August Maaned fandt Kurators og Fallentens Besøg hos Firmaet endelig Sted, og Fallenten anerkendte ved denne Lejlighed Firmaets Vareopgørelse samt dets Opgørelse af Antal og Størrelse af de Veksler, der eventuelt var afkræftelige. Paa en Skiftesamling den 30 August 1929 blev der af Kurator givet Meddelelse herom, idet han samtidig bebudede Anlæggelse af Afkræftelsessøgsmål mod Firmaet med Hensyn til de omhandlede Veksler. Efter at der fra de Sagsøgte var fremkommet en Fortegnelse over disse, blev det paa et Kreditor møde den 3 September 1929 besluttet at anlægge saadan Sag.

Under denne Sag, i hvilken Stævning er indleveret til Berømmelse den 9 September 1929, har Kurator derefter paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale de paagældende Vekslers Paalydende med 7580 Kr 87 Øre tilligemed nærmere angivne Renter, subsidiært tilpligtet at udlevere Vekslerne til Konkursboet, samt betale Sagens Omkostninger. De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, hvorhos de har nedlagt en subsidiær Paastand om Frifindelse.

Efter Parternes Ønske er Proceduren udstykket, saaledes at særskilt Paakendelse af Afvisningspaastanden skal finde Sted.

Til Støtte for denne Paastand gør de Sagsøgte navnlig gældende, at Prøvelse af den omhandlede Fordring, der er rettidigt anmeldt i Konkursboet, er sket i Skiftesamlingen den 5 Juli 1929, jfr Kurators fornævnte Brev af 19 s M, og at den i Konkurslovens § 30 til Anlæg af Sag fastsatte Frist af 4 Uger »efter den Skiftesamling, hvori Prøvelse af vedkommende Fordring har fundet Sted«, herefter forlængst var udløbet,

da Stævningen blev udtaget. De Sagsøgte har vel samtykket i Udsættelse med den nærmere Prøvelse af Fordringen, hvilket var nødvendigt, da fornøden Dokumentation for den ikke forelaa, men har ikke tiltraadt, at fornævnte Frist skulde løbe fra et senere Tidspunkt end den 5 Juli 1929, hvilken Frist de forøvrigt ikke vil have været opmærksom paa under de stedfundne telefoniske Forhandlinger.

Det fremgaar nu vel af det foranstaaende, at Prøvelse af Fordringen kunde have fundet Sted paa Skiftesamlingerne den 5 Juli og 2 August 1929, og at Udsættelserne har fundet Sted paa Kurators Anmodning; men da dette er sket af Hensyn til de Sagsøgte og efter deres Ønske, vil Fristen efter Konkurslovens § 30 først kunne regnes fra den den 30 August 1929 afholdte Skiftesamling, paa hvilken den egentlige — omend paa Grund af Afkræftelsesspørgsmaalet foreløbige — Prøvelse af Fordringen foretoges. Idet Sagen herefter er rettidigt anlagt, vil de Sagsøgtes Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge, men Sagen vil være at henvise til Underretten til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Nr 33/1930.

Rigsadvokaten
m o d

Rosa Marie Amalie Hansen og Eli Machholdt Hansen (Bache),

der tiltales for Tyveri og Hæleri.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1929: De Tiltalte Rosa Marie Amalie Hansen, Eli Machholdt Hansen og Carl Hans Nielsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Rosa Hansen i 120 Dage, Eli Hansen i 80 Dage og Carl Nielsen i 60 Dage. For Tiltalte Niensens Vedkommende udsættes Straffens Fuldbyrkelse, og Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Doms Afsigelse, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 Kap 3 anførte Betingelser overholdes. De Tiltalte bør derhos een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, dog at det den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten, Sagfører Thomsen, Skelskør, i Salær og som Godtgørelse for Rejsseudgifter tilkommende Beløb, 175 Kr, alene udredes af de Tiltalte Rosa Hansen og Eli Hansen een for begge og begge for een. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Rosa Marie Amalie Hansen og Eli Machholdt Hansen og dels af det offentlige for Indstævntes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket, dog at Straffetiden for Eli Machholdt Hansens Vedkommende findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:
 Landsrettens Dombør, forsaa vidt paa ankæt
 er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden for
 Eli Machholdt Hansen bestemmes til 120 Dage.
 Salær for Højesteret til Højesterets sagfører
 Bache betaler de Tiltalte Rosa Marie Amalie
 Hansen og Eli Machholdt Hansen een for begge
 og begge for een 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Korsør Købstad m v, har Statsadvokaten for Sjælland ved Anklageskrift af 18 November 1929 sat Rosa Marie Amalie Hansen, Eli Machholdt Hansen og Carl Hans Nielsen under Tiltale til Straf. Rosa Marie Amalie Hansen

a) efter Straffelovens § 238 for Hæleri ved i sit Hjem paa Slagterivej i Skelskør at have modtaget og fordulgt nedennævnte Effekter, uagtet hun vidste eller havde Formodning om, at de var stjaalne,

I. en Del Beklædningsgenstande m v hidrørende fra Tyveri begaaet af Christian Hansen, Edvard Hansen og mulig flere fra Manufakturhandler Søndergaard's Forretning i Fuglebjerg i Oktober 1927,

II. nogle Sække Kartoffler, Værdi ca 15 Kr, hidrørende fra Tyverier begaaede af Edvard Petersen, Ejner Larsen og Edvard Hansen fra Gaardejer Peter Olsen og Gaardejerske Jønsigne Nielsen, Skelskør Mark, i Vinteren 1928/29,

III. nogle Sække Kul og noget Optændingsbrænde hidrørende fra Tyverier begaaede af Edv Petersen og Edvard Hansen fra Skelskør Svineslagteri i Vinteren 1928/29,

IV. 5 Ænder hidrørende fra Tyveri begaaet af Edv Petersen og Edv Hansen fra Gaardejerske Ane Hansen i Baadslunde i Vinteren 1928/29,

V. en Del Beklædningsgenstande m v hidrørende fra Tyverier begaaede af Edvard Petersen, Chr Hansen og Edvard Hansen fra Vedskølle og Stubberup Brugsforeninger i Tiden Februar til April 1929,

VI. 4 Par Kopper, 2 Kander og et Fad (Værdi 5 a 6 Kr) hidrørende fra Tyveri begaaet af Edvard Petersen fra Civiletaternes Sommerhus i Kobæk i Foraaret 1929,

b) efter Straffelovens § 228 for Tyveri ved i 1928—1929 at have stjaalet en Del Pergamentpapir (mindst 320 Ark) og i Februar 1929 en Del Kødvarer fra Skelskør Svineslagteri.
 Eli Machholdt Hansen

a) efter Straffelovens § 228 for Tyveri ved i Januar 1928 i Forening med den domfældte Edvard Hansen at have stjaalet en Del Cigaretter (Værdi ca. 5 Kr) fra Cigarhandler Hansens Automat, Strandgade 17, Skelskør,

b) efter Straffelovens § 238 for Hæleri ved at have modtaget nedennævnte Koster, uagtet han vidste eller havde Formodning om, at de var stjaalne,

I. nogle Sække Skraaning og Korn, Værdi ca 100 Kr, hidrørende fra Tyveri begaaet af Edv Petersen paa Annebjerggaarden i Vinteren 1928/29,

II. en Skjorte, Cigarer, Vin og Sokker hidrørende fra Tyverier begaaede af Edv Petersen, Chr Hansen og Edvard Hansen fra Vedskølle og Stubberup Brugsforeninger i Tiden Februar til April 1929.

Carl Hans Nielsen

efter Straffelovens § 238 for Hæleri ved at have modtaget nedennævnte Koster, uagtet han vidste eller havde Formodning om, at de var stjaalne,

a) 10 a 12 Brædder, Værdi 24 Kr, hidrørende fra Tyveri begaaet af Edv Petersen fra Havnepladsen i Skelskør i November eller December 1928,

b) 2 a 3 Sække Kartoffler, Værdi ca 10 Kr, hidrørende fra Tyverier begaaede af Edv Petersen (og mulig flere) paa Magleby Mark i Vinteren 1928/29.

De Tiltalte er født henholdsvis den 23 April 1902, den 21 August 1908 og den 18 Juli 1889, og ingen af dem er fundet tidligere straffet.

Foreløbig bemærkes, at de i Anklagen nævnte Edvard Petersen, Christian Hansen og Edvard Hansen, hvis fulde Navne er Edvard Valdemar Petersen, Christian Machholdt Hansen og Edvard Machholdt Hansen, ved Dom afsagt af Retten for Korsør Købstad m v den 17 September 1929 og for Christian Machholdt Hansens Vedkommende stadfæstet af Østre Landsret D D hver især er anset med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder bl a for de i nærværende Sag ommeldte Tyverier. Den ligeledes nævnte Ejner Larsen, hvis fulde Navn er Lars Ejner Marius Larsen, er derhos ved samme Rets Dom af 12 April 1929 anset med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder for Tyveri. Han er derhos ved samme Rets Dom af 26 Juli s A kendt skyldig som Medgerningsmand bl a i det i Anklagen under II nævnte Tyveri fra Gaardejer Olsen.

Chr Hansen, Edvard Hansen, Rosa Marie Amalie Hansen og Eli Machholdt Hansen er Søkende, Carl Nielsen er gift med en Søster til disse, og Edvard Petersen kommer meget hos Familien Hansen. Eli boede i Hjemmet, Slagterivej, Skelskør, hos Faderen, og Rosa Marie boede ogsaa der og stod for Husholdningen, medens Christian og Edvard boede andetsteds. Ingen af Familien bortset fra Tiltalte Rosa synes at have haft noget fast Arbejde.

Ad Tiltalen mod Rosa Marie Amalie Hansen:

a I. Ved det paagældende Tyveri blev stjaalet for ca 3000 Kr Varer.

Edvard Hansen og Chr Hansen har efter først at have tilstaaet sig medskyldige i dette Tyveri senere taget deres Tilstaaelse tilbage, men er efter samtlige foreliggende Omstændigheder anset skyldige heri som Medgerningsmænd. Under deres detaillerede Tilstaaelse har de ogsaa forklaret, at Størstedelen af de stjaalne Effekter toges med til Hjemmet i Skelskør.

Ved Ransgningen fandtes i Hjemmet paa Slagterivej 1 hvid Silke-tricotine Underkjole, Koste Nr 94, 1 Stk mørkeblaat riflet Klæde, Koste Nr 109, og 4 store nye Badehaandklæder, Koster Nr 123, 144 og 150, samt et Stk hvidt Flonel, Koste Nr 156, som bestjaaene Manufakturhandler Søndergaard med Sikkerhed har genkendt som stjaalet i hans Forretning.

Bestjaalne er derhos temmelig sikker paa, at et i Hjemmet paa Slagterivej forefundet Stk rødt Nanking er stjaalet i Forretningen, hvorhos der sammesteds er fundet en Del Tøj, en lyserød Kjole, en kulørt Zefyrkjole, en blaa Lastingkjole, nogle Forklæder, Chemiser og adskillige andre Ting, der ganske svarer til de i Forretningen førte Varer.

Tiltalte Rosa Hansen har nægtet at kende noget til Indbrudstyveriet samt paastaet, at alle de forefundne Effekter er Ting, som hun selv har købt.

I Betragtning af de foreliggende Omstændigheder, derunder at hun maa have vidst, jfr ogsaa de øvrige nedenfor behandlede Forhold, at Brødrene stjal, og at de paagældende Effekter er fundet i Hjemmet, hvis hele Ordning passedes af hende, findes det ubetænkeligt mod hendes Benægtelse at statuere, at hun har modtaget eller forfulgt de paagældende Koster, uagtet hun har været paa det rene med, at de hidrørte fra Tyveri, og hun vil herefter være at anse skyldig i det i Anklagen nævnte Forhold.

II. De Domfældte Edvard Petersen og Edvard Hansen har forklaret, at de, Edvard Petersen flere Gange, Edvard Hansen en Gang, har bragt af dem, i Forening, og for Edvard Petersens Vedkommende derhos enten af ham alene eller efter hans med Ejnar Larsens Tilstaaelse stemmende Forklaring i Forening med denne eller i Forening med Eli Hansen, der har nægtet sin Medskyld, hos Gaardejer Peter Olsen eller Gaardejerske Jensigne Nielsen i Vinteren 1928/29 stjaalne Kartoffler til Familien Hansens Hjem, og at disse Kartoffler blev brugt i Husholdningen, som Tiltalte Rosa Marie førte. Edvard Petersen har derhos forklaret, at i Familien Hansens Hjem var de paa det rene med, at det var stjaalne Kartoffler, samt at han udtrykkelig har sagt dette til Tiltalte Rosa, som endog havde opfordret ham til at skaffe sig Kartoffler ved Tyveri.

Tiltalte Rosa har nægtet Rigtigheden heraf, men under Hensyn til alt det foreliggende, derunder de daarlige økonomiske Forhold i Hjemmet, Familien Hansens Indblanding i Tyverierne og Edvard Petersens bestemte Forklaring, findes det ubetænkeligt at anse Tiltalte skyldig efter Anklagen.

III. Med Hensyn hertil har Edvard Petersen forklaret, at han efter Opfordring af Tiltalte Rosa i Vinteren 1928/29 i 4 Gange, deraf en Gang sammen med Edvard Hansen, fra Skelskør Svineslagteri har stjaalet ialt 12—14 Sække Kul, og at han en Gang alene har stjaalet 2 Sække Brænde, samt at de har givet Tiltalte Rosa det stjaalne. Han har endvidere fortalt hende, hvor han havde stjaalet Kullene og Brændet.

Edvard Hansen har forklaret, at han en Gang sammen med Edvard Petersen har stjaalet Kul fra Skelskør Svineslagteri, og at de bragte de stjaalne Kul hjem og lagde dem i Brændesrummet. Efter hans Forklaring blev der ikke sagt noget til Tiltalte Rosa om, at Kullene var stjaalne.

Under Hensyn til samtlige foreliggende Forhold, derunder ogsaa at Familien Hansen ikke har gjort Rede for, hvor de har faaet Kul fra i Vinteren 1928—29, findes det, uagtet Tiltalte nægter sig skyldig, ubetænkeligt at anse hende skyldig efter Anklagen.

IV. Domfældte Edvard Petersen har forklaret, at han og Edvard

Hansen efter Opfordring af Tiltalte Rosa kort før Jul 1928 paa en Gaard i Baadslunde stjal 7 a 8 Ænder. Han bragte 3 af Ænderne til Tiltalte Carl Nielsen, og Resten blev i Julen spist hos Familien Hansen.

Edvard Hansen har forklaret, at de stjal Ænderne som anført og overgav dem til Tiltalte Rosa, til hvem han sagde, »at det var nogle, de havde hittet.«

Tiltalte Rosa benægter at kende noget til Tyveriet af Ænderne eller overhovedet at have faaet saadanne af Edvard Petersen eller sin Broder Edvard.

Det findes dog efter samtlige foreliggende Omstændigheder og særlig de af Edvard Petersen og Edvard Hansen afgivne Forklaringer ubetænkeligt at anse hende skyldig i dette Forhold efter Anklagen.

V. Med Hensyn til Tyverierne fra Vedskølle og Stubberup Brugsforeninger maa det efter det foreliggende antages, at de er begaaet henholdsvis af Edvard Petersen og Chr Hansen og af disse og Edvard Hansen, mulig flere, i Forening. Angaaende Tyverierne fra Vedskølle Brugsforening har Edvard Petersen forklaret, at der bl a blev stjaalet noget Chokolade, som Tiltalte Rosa fik, og noget Vin, som de alle, ogsaa Tiltalte, drak i Forening, idet Edvard Petersen paa Forespørgsel fortalte, at de havde hentet det i Vedskølle Brugsforening.

Der er derhos i Rosas Hjem fundet Skjorter, Kitler og mange andre Koster hidrørende fra Tyverierne i Vedskølle og Stubberup, om hvilke Edvard Petersen har forklaret, at de er overgivet hende af ham og af hendes Brødre samtidig med, at det blev sagt, at de var stjaalne.

Domfældte Chr Hansen har derhos forklaret, at Edvard Petersen delte ud af de stjaalne Effekter i Hjemmet. Edvard Petersen har særlig fremhævet at have givet Tiltalte en Del Beklædningsgenstande, Strømper, Underkjoler og Sko, som tildels er fundet i Hjemmet og genkendt af bestjaalne efter Farye, Mønster og Udseende som Ting af den Slags, der er stjaalet.

Selv om Chr Hansen senere har taget sin Forklaring tilbage, findes det dog efter samtlige foreliggende Forhold ubetænkeligt at anse Tiltalte Rosa, der nægter at kende noget til, at de i Hjemmet forefundne heromhandlede Ting er stjaalne, men ikke har kunnet gøre Rede for, hvorledes hun har erhvervet de hos hende forefundne Ting, for skyldig i det i Anklagen nævnte Forhold.

VI. Med Hensyn til disse Genstande har Edvard Petersen ligeledes forklaret at have stjaalet dem som anført og derefter at have givet Tiltalte Rosa dem, idet han senere fortalte hende, at de var stjaalet i en Brugsforening i Egeslevmagle. Tiltalte erkender her at have faaet de paagældende Genstande af Edvard Petersen, men paastaar, at hun sagde, at hun ikke vilde have dem, hvis han ikke havde købt dem, hvortil han svarede, at de var købt hos en Isenkrammer.

Efter det foreliggende, derunder ogsaa at de 4 Overkopper er mærkede »C S« (det vil sige »Civiletaternes Sommerkoloni«), findes det ligeledes i dette Tilfælde ubetænkeligt at anse Tiltalte for at have været i ond Tro og skyldig efter Anklagen.

b) Hos Tiltalte, der var ansat som Rengøringskone paa Svineslagteriet og har haft Nøgler til Slagteriet, er der forefundet 320 Ark Perga-

mentpapir af ganske samme Kvalitet og Størrelse som Slagteriets Papir, der ligger frit tilgængeligt om Dagen paa Slagteriets Loft.

Domfældte Petersen har forklaret, at Tiltalte har haft en hel Stabel Pergamentpapir i Hjemmet, og at der stadig blev serveret stegte Flæskesnit og Mørbrad m. m., ligesom han har set Fedt i Blærer i Spisekammeret. Han ved ogsaa, at Tiltalte gav væk til Familien af saadanne Ting, og Tiltalte sagde stadig til ham, at hun købte disse Ting paa Slagteriet.

Slagteriets Bogholder Gunnar Lisner har forklaret, at Arbejderne paa Slagteriet ikke kan købe Varer af nogen Art paa Slagteriet.

Fyrbøderen paa Slagteriet P. O. Jørgensen har derhos forklaret, at han en Morgen i Februar d. A. Kl. ca. 5 saa Tiltalte staa inde i Pøsemageriet og pakke en Del Kød ind i Pergamentpapir.

Tiltalte har nægtet at have begaaet Tyveri fra Slagteriet og har ligeledes benægtet nogensinde at have sagt, at hun købte Varer paa Slagteriet, samt i det hele Rigtigheden af Fyrbøderens Forklaring. Pergamentpapiret, for hvis Benyttelse hun dog ikke kan gøre nærmere Rede, og Kødet, Familien har spist, vil hun have købt.

Efter samtlige foreliggende Omstændigheder, derunder det om Tiltaltes Forhold ad a foreliggende, og at det ved det oplyste er antageliggjort, at man, uanset Familiens daarlige økonomiske Forhold, spiste meget Kød i Hjemmet, og den meget lette Adgang der har været for Tiltalte til at tilegne sig saadant, uden at det har kunnet kontrolleres, findes det ubetænkeligt ogsaa i dette Forhold at anse hende skyldig efter Anklagen.

Ad Tiltalen mod Eli Machholdt Hansen:

a) En ikke under Sagen tiltalt Person Peter Christoffer Rasmussen har forklaret, at han en Aften tilfældig traf Eli Hansen og Edvard Hansen staaende ved Cigarhandler Hansens Automat, og Eli, der lige havde trukket 1 eller flere Pakker Cigaretter ud af Automaten, trak, medens han saa derpaa, 2 Pakker Cigaretter ved blot at trække Skuffen ud.

Da han Dagen efter traf Eli, omtalte denne, at han havde stjaalet Cigaretterne af Automaten.

Edvard Hansen har efter først at have nægtet Tyveriet forklaret, at han og Eli vilde trække Cigaretter ud paa sædvanlig Maade mod Betaling, men det viste sig da, at Automaten var itu, idet Eli vedblev uden Betaling at trække Cigaretter ud.

Nærmere har ikke kunnet oplyses, men under Hensyn til de 2 afgivne Forklaringer findes det ubetænkeligt at anse Tiltalte Eli, der nægter at have været med til noget saadant Tyveri, skyldig i Tyveri overensstemmende med Anklagen.

b) I. Edvard Petersen har herom forklaret, at han 2 à 3 Gange i Vinteren 1928/29 efter Opfordring af Tiltalte Eli, der da havde en Gris, har stjaalet Skraaning, hver Gang 1 Sæk, og vistnok Byg eller Blandsæd til den i Laden paa »Annebjerggaard«, og at han og Eli 2 à 3 Gange i Forening har stjaalet hver en Sæk Skraaning, samt at han og Edvard Hansen ligeledes i Forening har stjaalet Skraaning sammesteds.

Bestyrer Jespersen, »Annebjerggaard«, har forklaret, at der i Vinteren 1928—29 henstod en Mængde Sække — specielt gamle Gødnings-

sække mrk »Det danske Gødningskompagni København, 18 % Superfosfat 100 Kg« — i Laden. Han har ikke mærket, at der blev stjaalet Skraaning, og Grunden hertil er, at der jævnlig blev transporteret nogle Sække Skraaning til andre Gaarde. Han ansætter Værdien af en Sæk Skraaning til 16 Kr.

Edvard Hansen har nægtet at være medskyldig i noget saadant Tyveri.

Tiltalte Eli har nægtet at vide noget om disse Tyverier eller nogen-sinde at have modtaget Foderstoffer af Edvard Petersen eller af sin Broder Edvard, derimod angiver han at have købt sit Grisefoder hos Købmand Larsen og Købmand Anders Jespersen i Skelskør. Begge disse Købmænd benægter imidlertid, at Tiltalte har købt Grisefoder hos dem. I Udhuset i Brødrene Machholdt Hansens Hjem er fundet flere Sække fuldstændig svarende til de Sække, Skraaning har været opbevaret i paa »Annebjerggaard«. Det er derhos oplyst, at man sædvanligvis ikke faar Skraaning i saadanne Sække, naar man køber hos de Handlende.

Under Hensyn til det saaledes foreliggende findes det ligeledes ubetænkeligt at anse Tiltalte, for hvis Vedkommende der ikke under dette Forhold er rejst Tiltale for Tyveri, skyldig i Hæleri overensstemmende med Anklagen.

Med Hensyn til Tyverierne fra Vedskølle og Stubberup Brugsforeninger har de Domfældte Christian Hansen og Edvard Petersen, om hvis Deltagelse i disse Tyverier der henvises til det under Rosa Hansens Forhold a V anførte, begge forklaret, at de Effekter, Edvard Petersen fik fra Tyveriet i Stubberup, uddelte han i Hjemmet paa Slagterivej.

Edvard Petersen har derhos særlig forklaret, at Eli har faaet 1 Skjorte og Cigarer hidrørende fra Tyverierne i Vedskølle og Sokker og Tobak stjaalet i Stubberup og været med til at drikke Vinen, der var stjaalet i Vedskølle, ved hvilken Lejlighed det muligt blev sagt, at den var stjaalet i Vedskølle, men det var i hvert Fald noget, alle var klare over.

I Hjemmet paa Slagterivej er foruden adskillige andre Ting hidrørende fra de ommeldte Tyverier fundet 2 Natskjorter og 1 hvid Skjorte (Koster Nr 45, 45 a og 8), som er genkendt af Bestjaalne Carl Hansen, Vedskølle, som Ting af den Slags, der er blevet stjaalet i Brugsforeningen. Der er derhos fundet et Stykke graaligt Klæde (Koste Nr 53) ganske svarende til nogle Stykker Klæde (Koster Nr 162, 163 og 164) fundne hos en anden af de Domfældte, Ludvig Thomsen, om hvilke denne har forklaret, at Eli har givet hans Hustru det, og alle disse Stykker Klæde er ligeledes genkendt af Brugsforeningsuddeler Hansen som den Slags, der er blevet stjaalet. Eli har med Hensyn til dette Tøj forklaret at have købt det i København for ca 1½ Aar siden og iøvrigt benægtet at kende noget til Tyverierne eller at have deltaget i Udbyttet af dem.

Efter alt det foreliggende, derunder Forholdene i Familien, og at der hos denne er fundet adskillige andre Koster fra disse Tyverier, findes det ubetænkeligt at anse Tiltalte ogsaa skyldig i dette Forhold efter Anklagen.

Herefter vil de Tiltalte være at anse:

Rosa Marie Amalie Hansen og Eli Machholdt Hansen efter Straffelovens §§ 228 og 238 for begges Vedkommende under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost efter Omstændighederne Rosa Hansen i 120 Dage og Eli Hansen i 80 Dage, samt Carl Hans Nielsen efter Straffelovens § 238, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

For Tiltalte Carl Nielsens Vedkommende findes dog Straffens Fuldbyrkelse at burde udsættes og Straffen bortfalde under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 Kap 3 anførte Betingelser.

Tirsdag den 11 Marts.

Nr 237/1929. Aktieselskabet **Nørresundby Tømmerhandel**
(Jørgensen)

mod

Blikkenslagermester **N C Christensens** i uskiftet Bo hensiddende Enke **Oline Petrine Christensen**, født Petersen Schou (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse i Henhold til et af hendes afdøde Mand afgivet Kautionsløfte.

Vestre Landsrets Dom af 29 Juni 1929: Sagsøgte, Blikkenslagermester N C Christensens i uskiftet Bo hensiddende Enke, Fru Oline Petrine Christensen, født Petersen Schou, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Nørresundby Tømmerhandel, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand principalt ud paa Tilkendelse af 9500 Kroner 10 Øre med Renter. Efter samtlige foreliggende Oplysninger, der tildels er tilvejebragt efter Dommens Afsigelse, kan det ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at Blikkenslager Christensen har paataget sig Kaution for Rugholms Forpligtelse overfor Appellanten. Dommen vil saaledes efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at standes. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Nørresundby Tømmerhandel, til Indstævnte, Blikkenslagermester N.C. Christensens i uskiftet Bo hensiddende Enke Oline Petrine Christensen, f. Petersen Schou, med 400 Kroner.

Det idømtes at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af, at Blikkenslager Christensen paatænkte at opføre to Huse i Nørresundby, henvendte Sagsøgerne, A/S Nørresundby Tømmerhandel, sammesteds, sig til ham med Tilbud om Levering af Tømmermateriale til Husene. Da Christensen imidlertid i Maj 1928 gav Murermester P. Chr. Pedersen, kaldet Rugholm, Arbejdet i Entreprise, saaledes at denne skulde tillægge alt Materiale, henviste Christensen Sagsøgerne til denne, og i den følgende Tid leveredes der af Sagsøgerne efter Rekvisition af Rugholm en Del Materiale til Byggearbejdet. Efter nogle Maaneders Forløb viste det sig, at Rugholm, hvis økonomiske Forhold var daarlige, ikke kunde fuldføre Entreprisen, og ved en af Sagsøgerne paa Grundlag af et oprettet Forlig hos Rugholm foretaget Udlægsforretning opnaaedes ingen Dækning for deres Tilgodehavende, der bl. a. omfattede flere kontante Forstrækninger, de havde ydet Rugholm for at sætte ham i Stand til at fortsætte Arbejdet. Idet Sagsøgerne har anbragt, at Christensen ved en Forhandling, der fandt Sted ved Arbejdets Overdragelse til Rugholm, hvis daarlige økonomiske Forhold var dem bekendt, har indestaaet dem for, at de ikke skulde komme til at lide noget Tab ved deres Leverance til Byggearbejdet, har de under nærværende Sag, efter at Christensen er afgaaet ved Døden, paastaaet Sagsøgte, hans i uskiftet Bo hensiddende Enke, Fru Oline Petrine Christensen, født Petersen Schou, i Nørresundby, tilpligtet at betale dem det under Fogedforretningen opgiorte Beløb, 9500 Kr 10 Øre, samt et Beløb af 300 Kr, som de herudover har udlagt for Rugholm, ialt 9800 Kr 10 Øre, tilligemed Renter 6 pCt aarlig af 9204 Kr 13 Øre fra den 15. November 1928, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne henvist til nogle Forklaringer, der er afgivne af Direktør i ovennævnte Aktieselskab, T. Cortes, og dennes tidligere Forretningsfører, Direktør Holst. Ifølge disse Forklaringer ytrede Sagsøgerne under den ovennævnte Forhandling Betænkelighed ved at levere til Rugholm, og efter at nogle yderligere Bemærkninger var vekslet, udtalte Christensen: »De skal ikke komme til at lide noget Tab ved Rugholm, det indestaar jeg Dem for.« Da der derpaa blev Tale om, at Christensen skulde afgive en skriftlig Kautions-

erklæring, erklærede han, at han ikke vilde indlade sig herpaa, og de ovennævnte Vidner har tilføjet, at Christensen under Forhandlingerne slog sig for Brystet, idet han udtalte: »Mit Ord er lige saa godt som noget skrevet.« Efter at Christensen var gaaet, var begge Vidner enige om, at Aktieselskabet i Tillid til hans Tilsagn kunde indlade sig med Rugholm. Efter Direktør Holsts Vidneforklaring faldt de anførte Ytringer muligvis paa en Tid, da der allerede var leveret Rugholm Vareer, om end kun til rene Smaabeløb. Da Rugholm i Efteraaret 1928 kom i Vanskeligheder, der indvirkede paa Arbejdets Fortsættelse, afholdtes der, efter hvad der bl. a. ved Direktør Cortes' Vidneforklaring er oplyst, paa et Sagførerkontor i Nørresundby et Møde, paa hvilket Direktør Cortes foreholdt Christensen hans Løfte om at indestaa for Betalingen af Sagsøgenes Tilgodehavende, men Christensen tog Afstand herfra, idet han hævdede, at han kun havde udtalt, at han haabede, at Sagsøgerne ikke vilde tabe noget ved Rugholm. Christensen har derefter lige til sin Død fastholdt, at han ikke har paataget sig nogen Kautionsforpligtelse for Rugholm. Det er oplyst, at Christensen noget efter den oftnævnte Forhandling i Maj 1928 vægrede sig ved at efterkomme en Henstilling fra Sagsøgerne om at give dem Skadesløsbrev i Husene, ligesom han afslog en Anmodning om at paategne en Veksel vedrørende Skylden. Det fremgaar derhos af de under Sagen afgivne Forklaringer, at Sagsøgerne ved nogle Lejligheder, hvor der kunde have været Anledning for dem til at omtale, at de havde denne Sikkerhed, saaledes overfor den Sagfører, der financerede Byggeforetagendet, har undladt dette.

Efter det foreliggende kan det ikke anses udelukket, at de af Christensen overfor Sagsøgerne under Forhandlingerne i Maj 1928 fremsatte Ytringer kan være blevet misforstaaet af disse, og overfor Sagsøgte Benægtelse kan det navnlig ikke ved Direktørerne Cortes' og Holsts Vidneforklaringer anses tilstrækkelig godtgjort, at Christensen har afgivet noget Kautionsløfte. Herefter vil Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagsøgerne vil derhos have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 12 Marts.

Nr 280/1929.

Parcelforeningen **Hvidebo**
(Overretssagf Poul Jacobsen)

mod

Driftsbestyrer **F Lassen (Bruun)**,

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af Indstævntes Forpligtelse til at svare Kontingent og Vejafgift til Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 19 Oktober 1929: Sagsøgte, Driftsbestyrer F Lassen, bør til Sagsøgerne, Parcelforeningen »Hvidebo«, be-

tale 78 Kr 63 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 25 Juli 1929, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Parcelforeningen »Hvidebo« til Indstævnte, Driftsbestyrer F Lassen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1920 udstykkede Driftsbestyrer F Lassen den ham tilhørende Del af Matr Nr 23 a af Hvidovre By og Sogn i 31 Parceller i Henhold til nærmere i Købekontrakterne indeholdte fælles Regler bl a med Hensyn til Forpligtelse til at være Medlem af den Grundejer- eller Parcel- eller Vejforening, der maatte være eller blive dannet af de omliggende Parcelejere og til at være underkastet de Vedtægter, der til enhver Tid lovligt maatte blive fastsat af Flertallet. Den 29 Juni 1923 blev den i Købekontrakterne omtalte Parcelforening stiftet af de daværende Parcelejere, og i de for Foreningen, der fik Navnet »Hvidebo«, vedtagne Love hedder det bl a i § 4:

»De til Anlæg af Vej, Kloak og Vandledninger medgaaende Udgifter fordeles paa Medlemmerne i Forhold til Parcellernes Nettoareal, og det fastsættes paa den aarlige Generalforsamling, hvormedet der skal opkræves for det paagældende Regnskabsaar. For indeværende Regnskabsaar fastsættes Afgiften til 1 Øre pr Kv-Alen, hvoraf Halvdelen betales den 1 Juli, den anden Halvdel 1 Januar. De Medlemmer, som haver Parceller til Hvidovrevejen, betaler kun ½ Øre pr Kv-Alen. Til Foreningens Administration erlægges hvert Medlem ved Indmeldelsen et Indskud af 1 Kr pr Parcel, samt et aarligt Kontingent af 1 Kr. Betalingen skal erlægges, inden en Maaned efter Forfaldsdagen til Kassereren, i modsat Fald betales Inkassationsomkostningerne.«

I 1926 laa Driftsbestyrer Lassen inde med forskellige Parceller, der vel havde været solgt, men som han havde maattet tage tilbage paa Grund af Misligholdelse fra de paagældende Køberes Side. Da Drifts-

bestyrer Lassen ikke vilde betale de de nævnte Parceller paahvilende Kontingent og Vejbidrag til Foreningen »Hvidebo«, paastod Foreningen, der hævdede, at han var pligtig til at være Medlem af samme for de af ham ejede Parcellers Vedkommende, ham under en Retssag dømt til at betale de da forfaldne Medlemsbidrag for de nævnte Parceller samt kendt pligtig til fremtidig at betale Afgift og Medlemskontingent til Foreningen for de af ham ejede Parcellers Vedkommende i Henhold til Foreningens Love og Vedtagelser. Driftsbestyrer Lassen paastod sig frifundet imod at betale de nævnte Ydelser forsaavidt angik en Parcel, som han selv dyrkede, men ved nærværende Rets den 27 November 1926 afsagte — upaaankede — Dom blev han dømt efter Foreningens Paastand.

Under nærværende Sag gør Foreningen »Hvidebo« gældende, at der paa forskellige af de af Lassen paa Købekontrakt solgte Parceller hviler Restancer af Kontingent og Vejafgift til Foreningen, hvilke Restancer denne ikke har kunnet erholde betalt hos Parcellernes Købere, og at Driftsbestyrer Lassen, der endnu ikke har givet Skøde paa disse Parceller, derfor som Ejer af disse maa i Overensstemmelse med ovennævnte Dom være pligtig til at betale disse Beløb, hvorfor de paastaar ham dømt principalt til at betale disse Restancer, der er opgjort til 391 Kr 83 Øre, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 Juli 1929, samt tilpligtet i Fremtiden at betale Kontingent og Vejafgift til Foreningen af samtlige Parceller, paa hvilke han har Skøde, i Henhold til Foreningens Love og Vedtægter for Tiden $\frac{1}{12}$ Øre pr Kv-Alen den 1ste i hver Maaned samt yderligere 1 Kr pr Matr Nr hver 1 Januar. Til Støtte for denne Paastand har Foreningen anført, at Sagsøgte ellers fuldstændig vilde kunne sabotere den nævnte Dom ved at sælge Parcellerne paa Købekontrakt til Straamænd, og at det vil være Foreningen fuldstændigt umuligt at klare Udgifterne til de forskellige Vejanlæg m m, naar en Del af Parcellerne saaledes er i Hænderne paa Personer, der hverken kan eller vil betale. Subsidiært paastaar Foreningen Sagsøgte dømt til at betale 78 Kr 63 Øre med Renter som nævnt, hvilket Beløb efter affattet Opgørelse er Summen af de Restancer, der paahviler Parcellerne Matr Nr 23 ff, 23 fg, 23 fq, 23 fv og 23 fz for den Tid, Sagsøgte har besiddet disse Parceller.

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af det i Sagsøgernes subsidiære Paastand anførte Beløb, idet han er og stadig efter Afsigelsen af nævnte Dom har været villig til at betale de nævnte Ydelser for de Parcellers Vedkommende, som han faktisk ligger inde med, fordi de ikke er solgt, eller fordi Salget er gaaet tilbage, men han bestrider, at han kan være pligtig til at betale Afgifter m m, forsaavidt angaar de ved Købekontrakt frasolgte og af Parcelkøberne endnu besiddende Parceller, paa hvilke han endnu er Skødehaver, idet det ikke af hans Egenskab som Skødehaver kan udledes nogen Slags Kautionsforpligtelse overfor Foreningen for Parcelkøbernes pligtige Ydelser til samme, og han har i saa Henseende bl a henvist til, at han ikke er i Stand til at kontrollere disse Købere i deres Forhold til Foreningen, og at han ikke, blot fordi han er Skødehaver, kan paatage sig nogen Betalingspligt. Med Hensyn til den oftnævnte Dom gør han gældende, at den ham ved Dommen paalagte Forpligtelse til at betale »for de af ham ejede Parcellers Ved-

kommende» kun kan forstås paa den af ham hævdede Maade, altsaa som en Forpligtelse til at betale for de Parceller, som han faktisk ligger inde med.

Retten finder at maatte give Sagsøgte Medhold i, at han ikke i sin Egenskab af Skødehaver hæfter overfor Foreningen »Hvidebo« for Afgift m m til samme af saadanne Parceller, der af ham er solgt paa Købekontrakt, hvorved bemærkes, at en saadan Forpligtelse ikke kan udledes af ovennævnte Dom og ej heller kan begrundes i det mellem Sagsøgte og Parcelkøberne ved Udstykningen og Oprettelsen af Foreningen »Hvidebo« opstaaede Forhold, jfr ogsaa Lovenes §§ 2 og 3, hvorefter Køberne ifølge Købekontrakt, selv om de ikke er Skødehavere, i Forhold til Foreningen anses som Ejere. Herefter vil Sagsøgte alene være at dømme efter Sagsøgernes subsidiære Paastand, der stemmer med Sagsøgtes egen Paastand i Sagen.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 13 Marts.

Nr 26/1930: Boghandler Alfred G Hassing (Møller)

mod

Forfatteren Peter Frøuchen paa egne og Steen Hasselbalchs Forlags Vegne (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Udlaan fra sit Lejebibliotek af en af Indstævnte offentliggjort Bog.

Forbudsforretning af 25 November 1929.

Østre Landsrets Dom af 6 Januar 1930: Sagsøgte, Boghandler Hassing, bør være uberettiget til i det at han ejede Lejebibliotek at udlaane den af Sagsøgeren, Forfatter Peter Frøuchen, paa Steen Hasselbalchs Forlag udgivne Bog »Nordkaper« paa Trods af det i Bogen nedlagte Forbud. Det af Københavns Byrets Fogedkontor I under 25 November 1929 nedlagte Forbud — mod, at Sagsøgtes Lejebibliotek udlaaner Sagsøgerens paa Steen Hasselbalchs Forlag udgivne Bog »Nordkaper«, paa Trods af det i Bogen nedlagte Forbud — kendes lovliggjort og forfulgt. Denne Sags og Forbudssagens Omkostninger befaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:
 Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Boghandler Alfred G. Hassing, til Indstævnte, Forfatteren Peter Freuchen paa egne og Steen Hasselbalchs Forlags Vegne, med 300 Kroner.

Det idømte at udræde inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Forfatteren Peter Freuchen har i Efteraaret 1929 paa Steen Hasselbalchs Forlag udgivet en Bog med Titlen »Nordkaper«, han har ladet Bogen forsyne med et trykt Forbud bl a mod, at Lejebiblioteker udlaaner Bogen uden Samtykke af Forfatteren, Boghandler Hassing, indehaver af Bogladen i »Politikens« Hus, der havde indkøbt et Eksemplar af Bogen direkte paa Forlaget og ved Købet var vidende om det i Bogen indeholdte Forbud, udtalte i et Interview i »Politiken« for den 24 November 1929, at han paa Trods af Forbudet vilde udlaane Bogen i det af ham drevne Lejebibliotek, kaldet »Boghallens Lejebibliothek«. Under 25 s M blev der efter Begæring af Bogens Forfatter og Forlægger af Københavns Byrets Fogedkontor I overført Boghandler Hassing nedlagt Forbud mod, at hans Lejebibliothek udlaaner den ommeldte Bog paa Trods af det i Bogen nedlagte Forbud. Under Forbudsforretningen har Rekvisitus udtalt, at han allerede havde udlaant Bogen.

Under denne Sag har nu Sagsøgeren, Forfatter Peter Freuchen paa egne og paa Steen Hasselbalchs Vegne nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Boghandler Hassing, kendes uberettiget til i det af ham ejede Lejebibliotek at udlaane den af Sagsøgeren paa Steen Hasselbalchs Forlag udgivne Bog »Nordkaper«, paa Trods af det i Bogen nedlagte Forbud, hvorhos Sagsøgeren har paastaet det ovenomhandlede Forbud kendt lovlig gjort og forfulgt.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og Forbudet ophævet som ulovligt nedlagt.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand anført, at Sagsøgte, der har købt den nævnte Bog vidende om det i samme indeholdte Forbud mod Udlaan bl a af Biblioteker, har gjort sig skyldig i et klart Kontraksbrud. Den gældende Lov om Forfatterret og Kunstnerret af 1 April 1912 indeholder vel ikke Forbud mod, at et saadant Udlaan finder Sted, men den kan paa den anden Side ikke antages at udelukke, at der ved udtrykkelig eller stiltiende Aftale gives Forfatteren en større Beskyttelse end Loven direkte hjemler. Naar en Køber har købt en Bog, der indeholder Forbud mod Udlaan, og han ved Købet var vidende om Forbudets Eksistens, har han derved paataget sig en Forpligtelse til ikke at udlaane Bogen, og naar han desuagtet udlaaner den i Strid med Forbudet, gør han sig skyldig i et Retsbrud overfor den paagældende Forfatter og For-

lægger. Naar Forfatterretten er legemliggjort i en bestemt Genstand, en offentliggjort Bog, maa den følge de almindelige civilretlige Retsregler. Sagsøgeren har i denne Forbindelse henvist til, at det ved en lang Række Domme er statueret, at man ved Køb af almindelige Handelsvarer er forpligtet til at respektere de Forbehold, som Sælgeren har stillet for Salget, saaledes at f Eks en Køber, selv om han ikke har paataget sig en udtrykkelig Forpligtelse, handler retsstridigt ved at udslette Kontrolnumre, som Sælgeren har anbragt paa Varens Indpakning i den Hensigt at kontrollere, at Varen ikke bliver solgt til Underpris. Sagsøgeren har endvidere anført, at det i Almindelighed ved Salg af Manuskripter af dramatiske Arbejder betinges, at Manuskripterne ikke maa udlaanes, bl a ogsaa for at hindre, at de benyttes til private Theaterforestillinger, hvoraf der ifølge Loven ikke skal svares Afgift til Forfatterne, og at et saadant Vilkaar altid er blevet anset for lovligt og bindende for Køberen. Sagsøgeren har kun fulgt den Linje, der allerede er lagt. Sagsøgeren har iøvrigt fremhævet, at den af ham benyttede Fremgangsmaade, hvis den bliver almindelig benyttet, vil være af væsenlig økonomisk Betydning for Forfatterne, der gennem Biblioteksudlaanene lider et stort Skaar i deres Indtægter, men at det i Virkeligheden ogsaa for Publikum vil være en Fordel, at Biblioteksudlaanene ophører, idet det forøgede Bogsalg, der vil blive en Følge heraf, vil gøre det muligt at nedsætte Prisen paa Bøgerne meget betydeligt, saaledes at ogsaa mindre bemidlede vil blive sat i Stand til at anskaffe sig de Bøger, de har Interesse i.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at et Forbud, som det under Sagen omhandlede, er i Strid med Forfatterloven og derfor uforbindende. Saa længe Forfatterens Værk kun foreligger i Manuskript, kan der tages hvilket som helst Forbehold, og Sagsøgerens Henvisning til den Ordning, der er almindeligt gældende ved Salg af Theatermanuskripter, er derfor uden Betydning. Først naar Værket er offentliggjort, kommer det Problem frem, hvorledes der paa den ene Side kan gives Forfatteren Adgang til i videst muligt Omfang at skaffe sig økonomisk Udbytte af sit Arbejde, og der paa den anden Side kan sikres Publikum Adgang til at erhverve sig Oplysning ved Læsning af det offentliggjorte Værk. Denne Afvejelse af de to modstridende Hensyn er af politisk Natur, og derfor tilkommer det Lovgivningsmagten at foretage denne Afvejelse, saaledes at der tages retfærdigt Hensyn baade til Forfatternes og Publikums Interesser. Det har da ogsaa gennem Tiderne været dansk Rets Standpunkt, at det i Loven fastsættes, hvad der falder ind under Begrebet Offenliggørelse, og hvilke Indskrænkninger i Offenlighedens Adgang til et Værk der kan ske, naar Værket engang er offentliggjort. Hvad særlig den nugældende Lov om Forfatterret og Kunstnerret af 1 April 1912 angaar, har Sagsøgte henvist til, at det i Lovens § 13, sidste Pkt, er bestemt, at Anmeldelser eller kortfattede Referater af offentliggjorte Værker i intet Tilfælde kan anses for Indgreb i den en Forfatter eller andre ifølge Loven tilkommende Eneret til Offenliggørelsen af et Værk, men hvis det af Sagsøgeren anlagte Kontraktssynspunkt lagdes til Grund, vilde Forfatteren eller Forlæggeren ved et Forbud i Bogen mod Anmeldelser eller Referater kunde gøre den nævnte Lovbestemmelse ganske illusorisk, hvad dog selvfølgelig er uan-

tageligt. Paa samme Maade kunde et Forbud, hvis det maatte anses for hjemlet, ophæve Bestemmelsen i Lovens § 14 b om, at Optagelse af enkelte tidligere udgivne mindre Digte eller Stykker, bl a i Læsebøger og Skolebøger, under visse nærmere angivne Betingelser ikke kan anses som Krænkelser af Forfatterretten. Naar Loven paa den anden Side i §§ 1 e, 14 d og 15, har indrømmet en Forfatter Adgang til at forbyde en vis Benyttelse af et Værk, vilde den saaledes givne Beføjelse være ganske overflødig, hvis han kunde paaberaabe sig Kontraktfrihedens Grundsætning.

Sagsøgte har yderligere henvist til, at der i § 1 i Lov om Eneret til fotografiske Arbejder af 13 Maj 1911 er tillagt dem, som har frembragt et originalt Fotografi, Ret til at formene andre at eftergøre det af ham forfærdigede Fotografi ved at gøre Anmeldelse paa nærmere angivet Maade om, at han forbeholder sig Eneret og ved tillige at forsyne ethvert af ham udgivet Eksemplar af Fotografiet med sit Navn og Ordet »eneberettiget«, men hvis Sagsøgerens Standpunkt var berettiget, vilde den paagældende ved et simpelt Forbehold kunde sikre sig en Eneret uden at have iagttaget Lovens Forskrifter. Under Henviſning til det saaledes anførte har Sagsøgte gjort gældende, at det af Forfatteren i nærværende Tilfælde tagne Forbehold, der ikke har Hjemmel i Loven, maa være uden Betydning.

Det er nu vel rigtigt, at Lovgiveren af Hensyn til Almenheden har gjort forskellige Indskrænkninger i den Eneret til at offentliggøre sit Skrift, som iøvrigt efter Forfatterlovens § 1 tilkommer Forfatteren, og det er en Selvfølge, at Forfatteren ikke ved et Forbud kan udelukke den begrænsede Benyttelse af hans Værk, som Loven netop har villet sikre Offenheden, medmindre Loven i det enkelte Tilfælde hjemler et saadant Forbud, jfr f Eks Forfatterlovens § 14 d. Men herom drejer det sig ikke i det foreliggende Tilfælde. Loven giver ingen præceptive Regler om Forhandling, Udlaan eller Udleje af et lovligt offentliggjort Skrift; der er ikke med Hensyn hertil givet Forfatteren særlige Rettigheder, men der er ej heller paalagt ham særlige Indskrænkninger. Saadanne særlige Indskrænkninger findes heller ikke at kunne udledes af Lovgivningens Grundsætninger eller Sagens Natur, og det kan derfor ikke antages, at der i saa Henseende gælder andre Regler end for Varer i Almindelighed. Navnlig kan det heller ikke siges, at Publikum, naar et Værk først er offentliggjort, efter dansk Ret skulde have et retsligt Krav paa faktisk at kunne komme i Besiddelse af Eksemplarer af Værket ved Leje eller Laan. Ikke blot er Forfatteren frit stillet med Hensyn til det Antal Eksemplarer, hvori han vil lade Værket udkomme i Handlen, men det staar ham ogsaa, saalænge Forfatterretten bestaar, ganske frit, om han vil lade det udkomme i nyt Oplag, naar det er udsolgt, saaledes at det meget vel kan tænkes, at Publikum faktisk er udelukket fra Adgang til et offentliggjort Skrift. Men hertil kommer, at Formaalet med det heromhandlede Forbud jo aldeles ikke er at hindre, at Publikum faar Adgang til at læse Bogen, men alene er at sikre Forfatteren et økonomisk Vedderlag, naar Værket udbydes til Udlaan til en større Kreds. Forfatteren kan efter den gældende Lovgivning frit træffe Aftale med sin Forlægger med Hensyn til den nærmere Maade, hvorpaa hans Værk skal for-

handles, og for saa vidt man ved Salg af en Vare med Retsvirkning kan forbyde Køberen at udlaane eller udleje den til andre, maa dette ogsaa antages at kunne ske med Hensyn til et lovligt offentliggjort Skrift. Det synes nu at maaftte følge af almindelige Retsgrundsætninger, at en Køber, der erhverver en Genstand, med Hensyn til hylken det af Sælgeren er tilkendegivet ham, at den ikke maa udlaanes eller udlejes, maa være pligtig at respektere Forbudet, naar dette tjener et Formaal der har Krav paa Retsbeskyttelse. At nu Sagsøgeren kan have en berettiget Interesse i, at den af ham udgivne Bog »Nordkaper« ikke kommer til Udlaan i Sagsøgte's Lejebibliotek, uden at der herfor ydes ham et særligt Vederlag, synes ikke at kunne benægtes, idet Bogens Salg kan tænkes at blive skadet ved saadant Udlaan, og Sagsøgte, der som foran nævnt var vidende om Forbudet, da han købte Bogen, findes derfor at have handlet retsstridigt ved paa Trods af Forbudet at have udlaant Bogen, og det nedlagte Fogedforbud har derfor været berettiget. Sagsøgerens Paastand vil herefter være at tage til Følge. Denne Sags og Forbudssagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 200 Kr.

Tirsdag den 18 Marts.

Nr 323/1929. Malersvend Niels Christian Carl Vilhelm Sundstrup (F Bülow).

mod

Politimesteren i Randers Købstad m v (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at faa udstedt Straffekort uden Tilførsel om en ham overgaaet Straffedom.

Vestre Landsrets Dom af 15 Oktober 1929: Sagsøgte, Politimesteren i Randers Købstad m v, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Malersvend Niels Christian Carl Vilhelm Sundstrup, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsøgeren og for Sagsøgte ved Landsretten beskikkede Sagførere, Overretssagførerne Sørensen og Johnsen, i Salær 60 Kr. til hver, hvilke Beløb tilligemed de Parternes beskikkede Sagførere under Forberedelsen, Sagfører Meyer og Overretssagfører Langballe, tillagte Salærer, henholdsvis 60 Kr. og 40 Kr., udredes af det offentlige.

Færdig fra Trykkeriet den 26 Marts 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 2

Tirsdag den 18 Marts.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.
For Højesteret har Indstævnte frafaldet Afvisningspaastanden.

Efter det for Højesteret oplyste skyldtes Urolighederne den foreliggende meget tilspidsede Arbejdskonflikt, under hvilken der maa antages at have været stærk Bevægelse mellem Arbejderne. Det bemærkes herved, at Appellanten var Medlem af en Fagforening. Efter alt saaledes Foreliggende findes Appellantens Handling ikke at kunne anses vanærende i den offentlige Mening og hans Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Malersvend Niels Christian Carl Vilhelm Sundstrup er berettiget til at faa Straffeattest udstedt til sig selv uden Tilførsel om den ham ved Vestre Landsret den 16 November 1922 overgaaede Straffedom. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F Bülow og Bache hver 150 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgeren, Malersvend Niels Christian Carl Vilhelm Sundstrup af Randers, der ved nærværende Rets Dom af 16 November 1922 dels for Overtrædelse af §§ 1 og 4 i Politivedtægten for Randers Købstad efter Lov af 4 Februar 1871 § 6, dels efter Straffelovens § 99, jfr

§ 46, blev anset med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned, overfor Sagsøgte, Politimesteren i Randers Købstad m v, havde fremsat Begæring om Udfærdigelse af Straffeattest for sig, fik han fra Sagsøgte Meddelelse om, at den begærte Attest i Medfør af Reglerne i Justitsministeriets Cirkulære Nr 123 af 20 August 1925 om Strafferegistre, Straffekort, Akter i Straffesager og Straffeattester Afsnit VII B 3 ikke vilde kunne udfærdiges uden Tilførsel om den fornævnte Sagsøgeren overgaaede Straffedom, da det Forhold, i hvilket Sagsøgeren ved Dommen var kendt skyldig, efter Justitsministeriets Formening maatte anses som vanærende. Sagsøgeren, for hvem der under 13 Juli 1929 af Sagsøgte er udfærdiget Straffeattest med den fornævnte Tilførsel, har derpaa under nærværende Sag paastaet sig kendt berettiget til af Sagsøgte at faa Straffeattest udstedt uden Tilførsel om Straffedommen.

Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anbragt, dels at Udstedelse af Straffeattest som begært, ikke kan fremtvinges ved Domstolene, dels at Sagsøgeren i al Fald ikke har paavist en retlig Interesse heri.

Bestemmelserne i fornævnte Cirkulæres Afsnit VII findes imidlertid at maatte forstaas saaledes, at Sagsøgeren er berettiget til uden Angivelse af en retlig Interesse at faa udstedt Straffeattest for sig overensstemmende med de i Cirkulæret indeholdte Regler, efter hvilke Berettigelsen af i den for Sagsøgeren udstedte Straffeattest at optage fornævnte Tilførsel afhænger af, om han ved Dommen er kendt skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Da Afgørelsen heraf henhører under Domstolene, vil den af Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge.

Ved Dommen er det anset godtgjort, at Sagsøgeren den 17 Marts 1922 under de daværende Uroligheder i Randers deltog i Opløb og Optøjer paa Randers Havneplads samt kastede en Sten efter de af Politimesteren til Ordenens Opretholdelse tilkaldte Dragoner.

Efter Beskaffenheden af de Handlinger, hvorfor Sagsøgeren er anset efter Straffelovens § 99, jfr § 46, og under Hensyn til Karakteren af de paagældende Uroligheder, maa Sagsøgeren anses at have gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgeren og for Sagsøgte ved Landsretten beskikkede Sagførere i Salær 60 Kr til hver, hvilke Beløb tilligemed de Sagsøgerens og Sagsøgtes beskikkede Sagførere under Forberedelsen tillagte Salærer, henholdsvis 60 Kr og 40 Kr, bliver at udrede af det offentlige.

Nr 305/1929. Baadfører **Marker Peter Jensen (Bache)**
 m o d
Frida Marie Rasmussen (Bruun),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt den 20 September 1927 af Retten for Maribo Købstad m v: Indstævnte Fisker Marker Peter Jensen, Bandholm, bør til Sagsøgerinden Frida Marie Rasmussen, Fejø, og det af hende den 17 Februar 1927 fødte Barn Ketty Michella Rasmussen betale de i Lov af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 ommeldte Bidrag efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 7 Oktober 1929: Underretsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Samtykke indanket for Højesteret.

Efter Dommens Afsigelse er der paany taget Blodprøver af Appellanten, Indstævnte og hendes Barn. I Erklæring af 28 Februar 1930 har Universitetets retsmedicinske Institut efter Undersøgelse af Prøverne udtalt, at Undersøgelsen gav nøjagtig samme Resultat som den i August 1928 foretagne, og at Appellanten efter Blodtypebestemmelsen ikke kan være Fader til Barnet.

I det Undersøgelsernes Resultat lægges til Grund for Dommen, vil Appellanten være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Baadfører Marker Peter Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Frida Marie Rasmussen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bruun 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden Frida Marie Rasmussen, Fejø, paastaaet Indstævnte Marker Peter Jensen, Bandholm, dømt til at betale Underholdsbidrag overensstemmende med Lov 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 til hende og hendes den 17 Februar 1927 fødte Barn Ketty Michella Rasmussen, idet hun gør gældende, at Indstævnte har haft

Samleje med hende i Undfangelsestiden, der ved Retslægeraadets Skrivelse af 29 August 1927 er angivet til noget efter Midten af April 1926 til noget efter Midten af Juni s A.

Indstævnte har erkendt at have haft Samleje med Sagsøgerinden bl a den 5 Juni 1926, og da han saaledes har haft Samleje med Sagsøgerinden i Undfangelsestiden, vil han være at dømme efter Sagsøgerindens Paastand.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Appellanten i Henhold til den ham af Højesteret i Medfør af Retsplejelovens § 423 givne ekstraordinære Anketilladelse den af Retten for Maribo Købstad m v den 20 September 1927 afsagte Dom forandret derhen, at han frifindes.

Indstævnte har — trods lovligt stævnet — ikke givet Møde.

Under 21 August 1928 har Universitetets retsmedicinske Institut, for hvilket der af Appellanten efter Dommens Afsigelse har været forelagt Blodprøver af Indstævnte og Appellanten samt det under Sagen omhandlede Barn, udtalt, at Blodprøven af Indstævnte var af Blodtype I (O), af Barnet af Blodtype III (B) og af Appellanten af Blodtype I (O), og at Appellanten efter Blodtypeundersøgelsen ikke kan være Fader til Barnet. Retslægeraadet har under 22 August 1929 udtalt, at det kan tiltræde den af Institutet afgivne Erklæring af 21 August 1928.

Efter Dommens Afsigelse har saavel Appellanten som Indstævnte afgivet yderligere Forklaringer i Sagen, hvorhos der i denne er afgivet Forklaringer af Montør Einar Helge Emil Jensen og af Vand- og Gasmester Bredegaard, uden at der herved er fremkommet noget Bevis for, at Indstævnte paa Barnets Avlingstid ogsaa har haft Samleje med de to nævnte Mænd.

Efter det oplyste har Parterne derimod haft Samleje med hinanden indenfor det Tidsrum i hvilket Barnet ifølge den i Dommen omtalte Erklæring fra Retslægeraadet kan være avlet, og Appellanten findes herefter, uanset den foreliggende Blodtypeundersøgelse, at maatte tilpligtes at betale de ham ved Dommen paalagte Bidrag.

Dommen vil saaledes være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil være at ophæve.

Onsdag den 19 Marts.

Nr 44/1930.

Rigsadvokaten
mod

Niels Erik Vang Krarup (Stein),

der tiltales for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven.

Østre Landsrets Dom af 24 Januar 1930: Tiltalte Niels Erik Vang Krarup bør straffes med simpelt Fængsel i 1 Maaned og betale

Sagens Omkostninger, derunder i Salær og som Godtgørelse for Rejsseudgifter til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagsfører L Hanson, Maribo, 200 Kr. Retten til at være Fører af Motor-køretøj frakendes derhos Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Saa bør Tiltalte og udrede i Erstatning til Fru Henrikke Frederiksen 3000 Kr og til Liniemester C M Andersen, Nørreballe, som Værge for Karen Dorthea Petersen, 300 Kr, Sigrid Petersen 800 Kr, Aage Frederiksen 4000 Kr, Solveig Frederiksen 5500 Kr og Henry Frederiksen 6500 Kr. De idømte Erstatningsbeløb at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Niels Erik Vang Krarup 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Maribo Købstad m v, tiltales i Henhold til Anklageskrift af 13 December 1929 Niels Erik Vang Krarup til Straf for uagtsomt Manddrab efter Straffelovens § 198 og for Overtrædelse af Lov om Motorkøretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927 § 29, jfr §§ 38, 41 og 42, ved den 23 April 1929, da han som Fører af Motorvogn L 5076 paa Vaarskovvejen i Merritskov skulde passere Banelinien Maribo-Bandholm, ikke at have udvist fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, saaledes at Motorvognen blev paakørt af et samtidig kommende Motortog, hvorved Tiltaltes to Passagerer, Fodermester Richardt Julius Frederiksen og Hustru Karen Kirstine, f Andersen, blev slynget ud af Motorvognen og paadrog sig Kvæstelser, som medførte, at begge samme Dag afgik ved Døden.

Tiltalte er født den 18 December 1907 og ikke fundet forhen straffet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Vaarskovvej, der i Retning Vest—Øst fører gennem Merritskov, skærer Maribo—Bandholm Banelinien, der i Retning Syd—Nord løber gennem Skoven. Overkørslen er ubevogtet og hverken forsynet med Bomme eller Led.

Paa Vaarskovvejen findes ca 68 m vest for Banelinien et Knæk, hvorfra der er uhindret Udsigt frem ad Vejen over Banen. Fra samme Sted ses tydeligt to Tavler, forsynede med Paaskriften »Pas paa Toget«, der er anbragte paa begge Sider af Banelinien, ca 20 m fra denne,

hvorimod der ikke er Udsigt til Siderne paa Grund af tæt Skov. I en Afstand af ca 28 m vest for Banen er der paa Grund af stærk Udhugning mellem Træerne fri Udsigt til Siderne, saaledes at der mod Syd haves Udsigt over Banelinien til et Sted, hvor denne ca 40 m fra Overkørslen forsvinder bag en ca 3 m høj Jordvold. Ved Advarsels-tavlen vest for Banelinien er Linien overskuelig ca 30 m Syd for Overskæringen. Fra ca 13 m vest for Overkørslen til denne er der til højre for Vejen frit Terræn uden anden Bevoksning end Græs.

Den ovennævnte Ulykke fandt Sted nævnte Dags Formiddag ca Kl 9¹/₄. Det syd fra kommende Motortog ramte Automobilet, der, kommende vest fra, var kørt ud paa Banelinien, ud for højre Baghjul, saaledes at hele Overdelen af Automobilet blev afrevet. Ved Sammenstødet blev saavel den splintrede Overdel som Tiltalte, der sad paa Førersædet til højre, og de to Passagerer, der sad paa Bagsædet, slynget ud langs Banelinien, saa at Passagererne kom til at ligge i Grøften øst for Banelinien, ca 16 m Nord for Overkørslen. En kort efter tilstedekomende Læge konstaterede, at Fru Frederiksen var død straks ved Sammenstødet, medens Fodermester Frederiksen var kommet alvorligt til Skade og var bevidstløs. Frederiksen blev bragt til Maribo Sygehus, hvor han nogle Timer senere afgik ved Døden. Døds-aarsagen var for begge Vedkommende Kvæstelse af Hjernen. Frederiksen og Fru Frederiksen var ved deres Død henholdsvis ca 48 Aar og ca 45 Aar gamle. Tiltalte havde kun paadraget sig overfladiske Læsioner.

Tiltalte, der var ansat som Kommis hos Faderen, Købmand Krarup, Bandholm, har forklaret, at han var Ejer af det paagældende Automobil, med hvilket han af og til kørte for Forretningens Kunder. Automobilet var lukket og forsynet med Glasruder paa hele Forsiden og ved Siderne. Vinduerne i Førerrummet var ikke til at lukke op. Tiltalte havde den paagældende Dag Kl 9 Formiddag efter Anmodning afhentet Fodermester Frederiksen og Hustru paa Vaarskov for at køre dem til Maribo. Tiltalte, der var kommet til Vaarskov ad Koholte-Vejen, kørte efter Frederiksens Anvisning fra Vaarskov gennem Merritskov imod Skibevejen. Han, der ikke tidligere havde kørt ad denne Vej, var vidende om, at der paa den var en Jærnbaneoverskæring, men han hævder, at han antog, at denne var nærmere ud mod Skibevejen. Han har dog erkendt, at han, naar han havde passeret den saakaldte Langelinie, nemlig den i Retning Nord-Syd gaaende Vej midt i Skoven, burde have tænkt paa, at Jærnbanelinien var nær ved. Han, der kørte med en Fart af 25—30 km i Timen, hørte ikke noget Fløjtesignal fra det kommende Tog og bemærkede, idet han ikke holdt Udkig til Siderne, men kun fremefter, ikke Advarsels-Tavlen ca 20 m vest for Overskæringen eller Toget, før Automobilets Forparti var paa Banesporet. Han saa da Toget umiddelbart til højre for ham, og saa nær, at han ikke ved at sætte Fart paa kunde komme forbi det. I det samme hørte han et Brag, hidrørende fra, at Toget ramte Automobilet. Han erindrer herefter ikke, hvad der passerede, før han fandt sig selv liggende i Skoven, lidt Nord-Øst for Overkørslen. Tiltalte har tilføjet, at han ikke var inde i Toggangen

og derfor ikke vidste, at der paa dette Tidspunkt skulde komme et Tog fra Maribo.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der fra Motortoget blev givet tydeligt Fløjtesignal for Overkørslen. Togfører H P Hansen har forklaret, at han, der kørte med en Fart af ikke over 45 km i Timen, paabegyndte Signalet ca 100 Meter fra Overskæringen og slap Knappen til Signalfløjten ca 20 Meter fra Overskæringen. Næsten i samme Øjeblik bemærkede han et lukket Automobil, der kom kørende paa Vaarskovvejen i Retning fra Vaarskov. Han kan ikke sige med Sikkerhed, hvor stærkt Automobilet kørte, men han anslaa Farten til 40—45 km. Toget var paa daværende Tidspunkt ca 10—15 Meter fra Overskæringen, og Automobilet var i noget nær samme Afstand. Da Automobilets Fører tilsyneladende slet ikke havde bemærket Toget, var han med det samme klar over, at der vilde ske noget, hvorfor han øjeblikkelig standsede Motoren og satte Bremserne paa, men det viste sig umuligt at standse Toget før Overskæringen. Automobilet var lige kommet over Sporene med Forhjulene, da den forreste højre Kant af Motorvognen ramte Automobilet paa højre Side. Toget standsede 30 m Nord for Overskæringen.

Det skal herved bemærkes, at Maribo—Bandholm Jærnbane er bygget som indhegnet Bane, og at det for de indhegnede Baner paa Lolland udfærdigede Ordensreglement er gældende for den. Ifølge de i Sagen afgivne Erklæringer af Banens Bestyrelse og Driftsbestyrer har den paagældende Overkørsel, der er en Overkørsel for en privat Vej, imidlertid i lang Tid, formentlig ca 30 Aar, ikke været forsynet med Led, hvilket Forhold saavel Banen som den private Lodsejer, for hvis Vej Overkørslen er etableret, har tolereret, bl a paa Grund af den stærkt indskrænkede Ret til Færdsel ad Vejen, og fordi denne er forsynet med Led, hvor den til begge Sider udmunder i de uden for Skoven tilstødende Veje. Det formenes fra Banens Side, at Fjernelsen af Leddet er sket efter Aftale mellem Banen og Lodsejerne. I Medfør af Ordensreglementets §§ 10 og 12, jfr Politianordning af 17 November 1903 § 3 paahviler det Banen at vedligeholde Leddene, medens Aabningen og Lukningen af de for private Veje anbragte Led paahviler de til disse Overkørsler henviste Brugere. I Henhold til Politianordningens § 3 er det forbudt uvedkommende at benytte private Overkørsler.

Efter alt foreliggende kan det ikke med Sikkerhed afgøres; hvorvidt Motortoget er fremført med større Hastighed end tilladt i Ordensreglementet, nemlig 45 km i Timen.

Ved det oplyste maa det anses godtgjort, at Tiltalte ikke har udvist fornøden Agtpaaivenhed og Forsigtighed, idet han, der ikke havde bemærket den i behørig Afstand fra Overkørslen anbragte Advarsels-Tavle eller de fra Toget rettidig og med tilbørlig Varighed afgivne Fløjte-Signaler, kørte ind paa Overkørslen uden at have bemærket det sig nærmende Tog. Idet Tiltalte som Følge heraf har Ansvar for Sammenstødet og dermed ogsaa for Fodermester Frederiksens og Hustrus Død, vil han være at anse efter Straffelovens § 198 og i Medfør af Motorlovens § 41 for Overtrædelse af dens § 29 efter Omstændighederne og under et med simpelt Fængsel i 1 Maaned.

I Medfør af Motorlovens § 42 vil derhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj være at frakende Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne.

Under Sagen har Maribo—Bandholm Banen paastaaet sig tilkendt i Erstatning hos Tiltalte 97 Kr 60 Øre. Da Spørgsmaalet om Banens Medansvar for Ulykken ikke foreligger til Afgørelse under nærværende Sag, vil denne Paastand ikke kunne tages under Paakendelse her under Sagen.

Fru Henrikke Frederiksen, afdøde Fodermester Frederiksens fraskilte Hustru, 59 Aar gammel, til hvem Frederiksen ifølge Skilsmissebevillingen var pligtig at udrede i Underholdsbidrag 350 Kr aarlig, senere ved Overenskomst mellem Parterne ændret til 30 Kr maanedlig, har paastaaet sig tillagt i Erstatning hos Tiltalte 4883 Kr 04 Øre, svarende til det Beløb, som en Livrente af den nævnte Størrelse vil koste efter Statsanstaltens Tariffer.

Endvidere har Liniemester C M Andersen, Nørreballe, som Værg for afdøde Fru Frederiksens to Børn af et tidligere Ægteskab: Karen Dorthea Petersen, født 4 August 1912, Sigrid Petersen, født 29 August 1914, og Ægtefællernes tre fælles Børn: Aage Frederiksen, født 7 April 1919, Solveig Frederiksen, født 4 Januar 1922 og Henry Frederiksen, født 2 Maj 1924, paastaaet sig i sin nævnte Egenskab tilkendt Erstatning hos Tiltalte for Børnenes Tab af Forsørger efter Rettens Skøn, dog mindst 22 050 Kr.

Efter det foreliggende findes Tiltalte at være pligtig til at udrede i Erstatning til Fru Henrikke Frederiksen 3000 Kr, og, idet bemærkes, at afdøde Frederiksen og Hustru som Fodermesterfolk havde en samlet Aarsindtægt af ca 4500 Kr, til Liniemester Andersen i hans Egenskab af Værg for de nævnte Børn henholdsvis til Karen Petersen 300 Kr, Sigrid Petersen 800 Kr, Aage Frederiksen 4000 Kr, Solveig Frederiksen 5500 Kr og Henry Frederiksen 6500 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og som Godtgørelse for Rejseudgifter til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører L Hanson, Maribo, 200 Kr.

Tirsdag den 25 Marts.

Nr 228/1929. Firma H C Gildsigs Efft ved dets Indehavere C F Ortmann og A V Christensen (Gamborg)

m o d

De forenede Handels- og Oplagspladser Aktieselskab
(Overretssagfører Poul Jacobsen)

o g

Nr 255/1929. Firma H C Gildsigs Efft ved dets Indehavere C F Ortmann og A V Christensen (Gamborg)

m o d

Frederiksberg Birks Skifteret som behandlende **Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende »De forenede Handels- og Oplagspladser«s Forpligtelse til at lægge Halvdelen af en for Misligholdelse af en a meta Forretning oppebaaret Erstatningssum fra sig.

Sø- og Handelsrettens Dom af 13 Juli 1929: Sagsøgerne, De forenede Handels- og Oplagspladser A/S, bør til de Indstævnte, Firmaet H C Gildsigs Eftf ved Indehaverne C F Ortmann og A V Christensen, betale 492 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Januar 1929, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Tiltale af de Indstævnte i denne Sag fri at være. De Indstævnte, Firmaet H C Gildsigs Eftf, bør anerkende, at de ikke har Krav paa nogen Del af den af Sagsøgerne hos Firmaet Castellini & Co i Milano inkasserede Erstatning paa ca Kr 65 698,—. De Indstævnte, Frederiksberg Birks Skifteret, bør anerkende, at Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo ikke har Krav paa nogen Del af den nævnte Erstatning. Sagens Omkostninger betaler de Indstævnte, Firmaet H C Gildsigs Eftf, til Sagsøgerne med 800 Kr. For de Indstævnte, Frederiksberg Birks Skifterets Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten Firmaet H C Gildsigs Eftf ved dets Indehavere C F Ortmann og A V Christensen frafaldet sin Paastand om Tilkendelse af Provision 430 Kroner 73 Øre, og Appellantens principale Paastand gaar herefter ud paa, at Indstævnte »De forenede Handels- og Oplagspladser A/S« dømmes til Betaling af 26352 Kroner 50 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 15 Januar 1929, og at Indstævnte Frederiksberg Birks Skifteret dømmes til at anerkende, at Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo ikke har Krav paa nogen Del af den i den indankede Dom omhandlede Erstatning. Indstævnte Frederiksberg Birks Skifteret har med Rettens Tilladelse nedlagt Paastand om, at »De forenede Handels- og Oplagspladser Aktieselskab« dømmes til at betale Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo 25 860 Kroner 50 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 15 Januar 1929, til Betaling sker.

»De forenede Handels- og Oplagspladser A/S« procederer til den indankede Doms Stadfæstelse.

Efter det oplyste, derunder den med »De forenede Handels- og Oplagspladser«, stedfundne Brevveksel og navnlig en Skrivelse fra disse af 9 September 1921, hvori udtrykkelig udtales, at de 30 000 Kroner omhandlede Vindinge og Trolles Andel i Avance paa et Parti Høstbindegarn, maa der gaas ud fra, at Transporten af 16 Januar 1919 kun angik Avancen paa et bestemt Parti Bindegarn. Efter det foreliggende, derunder den Passivitet, som De forenede Handels- og Oplagspladser indtil denne Sags Opkomst har udvist, maa der dernæst gaas ud fra, at vedkommende Forretning ikke har givet noget Udbytte.

Da der herefter savnes Grundlag for det af Oplagspladserne rejste Modkrav, vil de have at lægge Halvdelen af den oppebaarne Erstatningssum fra sig. Da den af Appellanten paaberaabte Skrivelse af 10 April 1921 — hvorom der ikke er givet Meddelelse til »De forenede Handels- og Oplagspladser« — efter sit Indhold forudsætter Beløbets Indbetaling til Firmaet Lindstorff & Gebauer, findes denne Skrivelse ikke at indeholde fornøden Hjemmel for Appellantens Paastand om Tilkendelse af det paagældende Beløb. Idet Skifterettens Paastand herefter vil være at tage til Følge, vil der være at give Dom som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

De forenede Handels- og Oplagspladser, A/S bør til Appellanten Firmaet H C Gildsigs Eftf ved Indehaverne C F Ortmann og A V Christensen betale 492 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Januar 1929 til Betaling sker, men bør iøvrigt for deres Tiltale i denne Sag fri at være. Til Frederiksberg Birks Skifteret som behandlende Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo bør De forenede Handels- og Oplagspladser A/S, betale 25 860 Kroner 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 15 Januar 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1916 købte Firmaet Lindstorff & Gebauer — som det maa antages gennem F A Rich — af Firmaet C Castellini & Co., Milano, 40 000 kg Sejlgarn. Som Følge af de særlige Forhold under Krigen kunde Lindstorff & Gebauer ikke i eget Navn opnaa Udførselstilladelse for Partiet fra Italien, og der blev derfor den 23 Oktober 1916 mellem F A Rich paa Castellinis Vegne og Lindstorff & Gebauer afsluttet Overenskomst, hvorved Partiet blev overdraget til Firmaet H C Gildsigs Eftf, der — mod en Provision af 2 pCt af Indkøbsprisen — var gaaet ind paa, at dets Navn blev benyttet ved Import af Varerne. Som Sikkerhed for Dokumenternes Indløsning skulde Lindstorff & Gebauer i Landmandsbanken stille bekræftet Remburs til Gunst for F A Rich eller Ordre. Da der imidlertid senere opstod Vanskeligheder med Hensyn til Rembursforholdene, blev Kontrakten — for den da endnu ikke leverede Dels Vedkommende — i September 1917 overdraget til A/S Nordisk Handelselskab, der kort efter blev sammensluttet med De forenede Han-

dels- og Oplagspladser A/S, Sagsøgerne i denne Sag. Imidlertid var der af de 40 000 kg Seilgarn blevet leveret først 17 250 kg og senere 14 556 kg, hvoraf en Del paa Grund af Vanskelighederne ved at faa Varerne hertil var blevet solgt i Italien, og den 24 Oktober 1918 blev der mellem Sagsøgerne og Lindstorff & Gebauer truffet Aftale om, at Kontrakten med Hensyn til Resten af Partiet, 8194 kg skulde betragtes som en meta Forretning mellem disse to Firmaer. Denne Rest blev imidlertid aldrig leveret.

Sagsøgerne har i den Anledning gennem en Aarrække ført Proces i Italien mod Firmaet Castellini & Co, og Sagen endte i 1927 med et Forlig, hvorefter Sagsøgerne har faaet udbetalt et Erstatningsbeløb af ca Kr 65 698. Dette Beløb angik tillige et andet Køb, og den Del af Beløbet, der vedrører det her omhandlede Parti, andrager ifølge Sagsøgernes Opgørelse — efter Fradrag af Omkostninger og Udlæg — Kr 52 213, i hvilket Beløb Sagsøgerne dog yderligere skønsmæssig vil fradrage Kr 2000 for ikke dokumenterede Udgifter til Rejser, Oversættelsesarbejder m m, saaledes at Nettobeløbet sættes til Kr 50 213.

Efter at Sagsøgerne havde opnaaet dette Resultat, fremsatte Firmaet H C Gildsigs Effv — under Henviisning til, at Lindstorff & Gebauer i 1921 til dem havde transporteret deres Fordring paa Sagsøgerne — Krav om at faa udbetalt Halvdelen af det indvundne Beløb, og Sagsøgerne, der anser dette Krav for ubeføjet, har derefter gjort en Række forgæves Forsøg paa at opnaa Firmaets Anerkendelse af, at det ikke har noget saadant Krav.

Imidlertid var Firmaet Lindstorff & Gebauer, hvis eneste ansvarlige Indehaver var Grosserer Aage Gebauer, i Oktober 1921 gaaet fallit, og Frederiksberg Birks Skifteret, der behandlede Konkursboet, havde i 1922 faaet Oplysning om, at Tilgodehavendet hos Sagsøgerne maatte betragtes som værdiløst. Skifteretten havde derefter ikke foretaget sig videre med Hensyn til dette Forhold, men efter at Erstatningssummen var indgaaet, maatte Sagsøgerne dog være forberedt paa, at der ogsaa fra Konkursboets Side vilde blive rejst Krav om Andel i denne.

Sagsøgerne har derefter under denne Sag indstævnet Firmaet H C Gildsigs Effv ved dets Indehavere C F Ortmann og A V Christensen og nedlagt Paastand om, at disse tilpligtes at anerkende, at de ikke har Krav paa nogen Del af den af Sagsøgerne hos Firmaet Castellini & Co i Milano indkasserede Erstatning paa ca Kr 65 698 for et Parti ikke leveret Seilgarn, subsidiært at Sagsøgerne tilpligtes at betale de Indstævnte Kr 246,00 eller mere subsidiært Kr 492,00, i begge Tilfælde med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Januar 1929.

Sagsøgerne har derhos indstævnet Frederiksberg Birks Skifteret og overfor denne nedlagt Paastand om, at Skifteretten tilpligtes at anerkende, at Firmaet Lindstorff & Gebauers Konkursbo ikke har Krav paa nogen Del af det ovennævnte af Sagsøgerne indkasserede Erstatningsbeløb.

Medens Frederiksberg Birks Skifteret har indskrænket sig til paa Konkursboets Vegne at nedlægge Paastand om Friindelse, har Firmaet H C Gildsigs Effv dels paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, dels nedlagt Paastand om, at Sagsøgerne dømmes til at betale Firmaet

Kr 26 783,23 med Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15 Januar 1929.

Dette Beløb fremkommer derved, at Firmaet foruden at gøre Krav paa Halvdelen af den indvundne Erstatningssum tillige gør gældende, at det i Henhold til den ovennævnte Overenskomst af 23 Oktober 1916 har Ret til en Provision af 2 pCt af Købesummen for hele Partiet, og at det kun har faaet Provision af de først leverede 17 250 kg, men aldrig af de senere leverede 14 556 kg. Af Provisionen for denne Del af Partiet skal Sagsøgerne dog kun udrede Halvdelen, der udgør Kr 430,73. For de ikke leverede 8194 kg er Købesummen angivet til ca 24 600 Kr, hvoraf Provisionen bliver 492 Kr, der skal udredes af den inkasserede Erstatningssum, inden den Firmaet tilkommende Halvdel af denne kan beregnes. Idet Firmaet iøvrigt anerkender Sagsøgernes Opgørelse af Erstatningens Nettobeløb, men ikke kan indrømme Berettigelsen af at fradrage 2000 Kr for ikke dokumenterede Udgifter, sættes Erstatningens Nettobeløb til Kr 52 213,00
Naar herfra trækkes Provisionen..... — 492,00

udkommer	Kr 51 721,00
hvoraf Firmaet gør Krav paa Halvdelen eller.....	— 25 860,50
Naar hertil lægges Provisionsbeløbene.....	— 430,73
og	— 492,00

udkommer Kr 26 783,23

Til Støtte for sit Krav om Halvdelen af Erstatningsbeløbet gør Firmaet gældende, at Lindstorff & Gebauer, der i Henhold til den ovennævnte Aftale om a meta Forretning vilde have været berettiget til at faa dette Beløb udbetalt, har transporteret sin Fordring til H C Gildsigs Efft ved Skrivelse af 10 April 1921, hvori udtales: »Saafremt vor Fordring hos De forenede Handels- og Oplagspladser maatte indgaa, forpligter jeg mig til at udbetale til H C Gildsigs Efft det Beløb, der bliver til Rest, efter at min Gæld til Van der Lely er betalt.« Da nu van der Lely er fyldestgjort paa anden Maade, eller i al Fald ikke har ønsket at fremsætte Krav om Andel i den her omhandlede Fordring, maa hele Fordringen tilkomme H C Gildsigs Efft.

Sagsøgerne bestrider ikke, at Lindstorff & Gebauer havde Ret til Halvdelen af Fortjenesten ved Handlen med Castellini & Co., men gør gældende, at de selv har et større Modkrav i følgende Anledning: Sagsøgerne havde i 1919 et Mellemværende med Firmaet C Vindinge & Th Trolle, og dette Firma gav den 16 Januar 1919 Sagsøgerne Transport paa »et Beløb, stort 30 000 Kr — — — af vort Tilgodehavende hos Firmaet Lindstorff & Gebauer.«

Denne Transport blev samme Dag anmeldt for Lindstorff & Gebauer, og til Trods herfor har dette Firma — som det fremgaar af foreliggende Udskrifter af de paagældende Konti i begge Firmaers Hovedbøger — den nærmest paafølgende Tid udbetalt Vindinge & Trolle Beløb, der tilsammen andrager mere end 30 000 Kr. Sagsøgerne har derved erhvervet et Krav paa Lindstorff & Gebauer, som de nu gør gældende til Modregning mod disses Fordring paa Halvdelen af Erstatningssummen. Om

denne Fordring maatte være transporteret til H C Gildsigs Eftf er uden Betydning, da en bestaaende Adgang til Modregning ikke bortfalder ved Fordringens Transport, naar det ikke drejer sig om et negotiabelt Dokument.

Fra de Indstævntes Side gøres det herimod i første Række gældende, at Sagsøgerne slet ikke har nogen Fordring, der kan bringes i Modregning mod Lindstorff og Gebauers Fordring. Den omtalte Transport fra Vindinge & Trolle angik nemlig kun dette Firmas eventuelle Andel i Avancen paa et Parti Bindegarn, og den paagældende Forretning gav ingen Avance, men derimod Tab. At Transporten kun angik denne Avance, er udtrykkeligt meddelt Sagsøgerne af Lindstorff & Gebauer i Skrivelse af 18 Januar 1919, hvorved de anerkendte Forkyndelsen af Transporten, uden at Sagsøgerne har gjort Indsigelse herimod. Men selv om Transporten ikke kan antages at have været begrænset til den omtalte Avance, gøres det gældende, at der ikke fra Lindstorff & Gebauers Side er foretaget Udbetalinger til Vindinge & Trolle, saaledes som Sagsøgerne hævder. Til de paagældende Posteringer i Bøgerne svarer nemlig ikke virkelige Udbetalinger, men Posteringerne er rent regnskabsmæssige.

Hvorledes det nu end forholder sig hermed, hævder de Indstævnte dernæst, at Sagsøgernes eventuelle Modregningsret overfor Lindstorff & Gebauer under ingen Omstændigheder kan gøres gældende overfor Firmaet Gildsigs Eftf. Det skal nemlig for det første være en Forudsætning for Adgangen til Modregning, at de paagældende Fordringer bestaar mellem de samme Personer, hvad der ikke er Tilfældet her. Men dernæst er Gildsigs Eftf's Krav i Virkeligheden et Krav direkte paa Firmaet Castellini & Co, da Handlen oprindelig er indgaaet i Gildsigs Eftf's Navn, og Sagen i Italien er ført med dette Firma som Sagsøger, saaledes at Sagsøgerne har inddrevet Fordringen og nu ligger inde med Beløbet paa dette Firmas Vegne og derfor uden videre er pligtige at lægge Beløbet, der er Gildsigs Eftf's Ejendom, fra sig. Gildsigs Eftf har vel i sin Tid til Brug ved Indkasseringen formelt overdraget sit Krav til Sagsøgerne, men det var kun, fordi disse skulde rejse Kravet overfor Castellini, idet Gildsigs Eftf ikke vilde ofre Penge paa Sagen.

Frederiksberg Birks Skifteret har paa Lindstorff & Gebauers Konkursbos Vegne støttet H C Gildsigs Eftf's Procedure, for saa vidt denne gaar ud paa at godtgøre, at det omhandlede Krav tilkommer Firmaet Lindstorff & Gebauer. Derimod gør Skifteretten gældende, at der ikke foreligger nogen gyldig Transport af Fordringen fra Lindstorff & Gebauer til Gildsigs Eftf. Den saakaldte Transport er nemlig kun et Til-sagn om at ville betale, naar en bestemt Fordring indgaar, og Lindstorff & Gebauer har faktisk haft fri Dispositionsret med Hensyn til Beløbet.

Overfor det af de Indstævnte H C Gildsigs Eftf anbragte har Sagsøgerne anført følgende: Hvad de fordrede Provisionsbeløb angaar, da er Kravet om Provision af de i sin Tid — omkring 1917—18 — leverede 14 556 kg forældet, og bortset herfra er det ikke bevist, at Sagsøgerne skal betale denne Provision. Med Hensyn til de 492 Kr, der forlanges i Provision af de sidste 8194 kg hævdes det, at der ikke skal betales Provision af Erstatningsbeløb, men kun af Varer, der kom hjem.

Subsidiært gøres det gældende, at Sagsøgerne i alt Fald kun skal betale Halvdelen af Provisionen eller 246 Kr. Forsaavidt angaar Kravet om Halvdelen af Erstatningsbeløbet, hævder Sagsøgerne, at den omtalte Transport fra Vindinge & Trolle paa 30 000 Kr er blank efter sin Ordlyd, og at det ikke er bevist, at den kun angaar en bestemt Avance. At Lindstorff & Gebauer har udtalt dette i et Brev til Sagsøgerne, maa være uden Betydning, og med Hensyn til de Udbetalinger, der har fundet Sted fra Lindstorff & Gebauer til Vindinge & Trolle, maa man holde sig til, hvad Bøgerne udviser. Det Krav, Sagsøgerne derved har erhvervet mod Lindstorff & Gebauer, kan dernæst lige saa vel benyttes til Modregning overfor Gildsigs Eftf. Fordringen er ikke noget negotiabelt Dokument, og Sagsøgerne har derfor de samme Indsigelser mod Gildsigs Eftf som mod Lindstorff & Gebauer. Det er urigtigt, at Erstatningsbeløbet skulde være inddrevet paa Gildsigs Eftf's Vegne. At dette Firmas Navn er benyttet, er en ren Formalitet. Handlen var en a meta Forretning mellem Sagsøgerne og Lindstorff & Gebauer, og da alene Sagsøgerne er optraadt udadtil, har Lindstorff & Gebauer eller deres Sukcessorer kun et Krav mod Sagsøgerne.

Med Hensyn til Provisionsbeløbene har Gildsigs Eftf imod det her anførte navnlig gjort gældende, at Fordringen paa det første Beløb ikke er forældet, fordi Gildsigs Eftf aldrig før nu under Sagen har vidst, at det paagældende Parti var leveret. Der skal endda fra Sagsøgenes Side have foreligget en svigagtig Fortielse, der udelukker Forældelse. Desuden har Kravet tilstrækkeligt skriftligt Grundlag i Kontrakten, saaledes at den 5-aarige Forældelsesfrist efter Lov 22 December 1908 ikke er anvendelig.

Under Domsforhandlingen har bl a Grosserer Aage Gebauer og Grosserer C Vindinge afgivet Vidneforklaring. Disse Forklaringer gaar ud paa, at Transporten fra Vindinge & Trolle til Sagsøgerne alene angik den forventede Avance paa et Parti Bindegarn, at den paagældende Kontrakt ikke gav Avance, men betydeligt Tab, samt at der til Trods for Posteringerne i de to Firmaers Hovedbøger ikke i Januar og Februar 1919 er sket Udbetalinger fra Lindstorff & Gebauer til Vindinge & Trolle.

Hvad først angaar de af Gildsigs Eftf fordrede Provisionsbeløb, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at Fordringen paa det første Beløb, Kr 430 73, maa betragtes som forældet, hvorved bemærkes, at der ikke er tilvejebragt det i Lov af 22 December 1908 § 1 i Slutningen omhandlede særlige Retsgrundlag for Fordringen, samt at de Indstævnte maa antages let at have kunnet skaffe sig Oplysning om, hvilke Partier der var leveret i Henhold til Kontrakten. Derimod findes de Indstævnte at have Krav paa, at det sidste Beløb, Kr 492, udredes af Erstatningssummen, og de Indstævntes Pastand vil for saa vidt være at tage til Følge.

Med Hensyn til de Indstævntes Krav om Halvdelen af Erstatningssummen bemærkes foreløbig, at for saa vidt Sagsøgerne har et Krav, der kan bringes i Modregning mod Lindstorff & Gebauers Fordring, maa denne Modregningsret ogsaa kunne gøres gældende overfor H C Gildsigs Eftf, idet navnlig den Betragtning, at dette Firma skulde have en Slags Ejendomsret over det hos Castellini & Co indkasserede Beløb, ikke

kan anses for holdbar. Hvad Sagsøgernes paastaaede Krav mod Lindstorff & Gebauer angaar, maa der for det første gives Sagsøgerne Medhold i, at Vindinge & Trolles Transport af 16 Januar 1919 efter sin Ordlyd ikke angaar noget bestemt Krav, men Firmaets Tilgodehavende i Almindelighed. At dernæst Lindstorff & Gebauer i Skrivelse af 18 s M har meddelt Sagsøgerne, at Vindinge & Trolles Tilgodehavende »drejer sig om en Avance paa et Parti Bindegarn«, kan ikke have den Virkning, at Transporten begrænses hertil, naar der — som det maa antages — i Virkeligheden har været eller er fremkommet andet Tilgodehavende for Vindinge & Trolle, og Sagsøgernes Undladelse af at tage Forbehold overfor denne Meddelelse kan heller ikke have nogen Betydning i denne Henseende. Der maa herefter gaas ud fra, at Transporten, som den lyder, har angaaet ethvert Tilgodehavende hos Lindstorff & Gebauer. Med Hensyn til de Udbetalinger, som derefter ifølge Bøgerne skal have fundet Sted, har ganske vist saavel Grosserer Gebauer som Grosserer Vindinge nu forklaret, at Posteringsne ikke dækker over virkelige Udbetalinger, men deres Forklaringer har — som det efter saa mange Aars Forløb er ganske naturligt — ikke været synderlig klare og bestemte. Under disse Omstændigheder findes Bøgernes Udvisende at maatte lægges til Grund, og der maa herefter gaas ud fra, at Lindstorff & Gebauer til Trods for den for dem anmeldte Transport har udbetalt Vindinge & Trolle mindst 30 000 Kr. Lindstorff & Gebauer maa derfor overfor Sagsøgerne være ansvarlige for Transportens Beløb. Idet dette Krav nu af Sagsøgerne gøres gældende til Modregning, bliver Følgen, at Lindstorff & Gebauer eller nu deres Konkursbo ikke har noget at fordre hos Sagsøgerne, og det bliver herefter ikke nødvendigt at afgøre, om Lindstorff & Gebauers Skrivelse af 10 April 1921 til H C Gildsigs Eftf har indeholdt en gyldig Transport eller ikke.

Herefter vil Sagsøgernes subsidiære Paastand overfor de Indstævnte, Firmaet H C Gildsigs Eftf, være at tage til Følge, saaledes at der tilkendes dette Firma 492 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 Januar 1929, til Betaling sker, medens Sagsøgerne iøvrigt vil være at frifinde for de Indstævntes Tiltale.

Endvidere vil Sagsøgernes Paastand overfor Frederiksberg Birks Skifteret være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil H C Gildsigs Eftf have at godtgøre Sagsøgerne med 800 Kr, medens Sagens Omkostninger for Skifterettens Vedkommende findes at kunne ophæves.

Nr 248/1929. Fru **Sigrid Thomasen** (Steglich-Petersen)

m o d

Enkefru **Maren Kirstine Petersen** (Harboe),

betræffende Appellantindens Forpligtelse til at fravige Forpagtningen af en Indstævnte tilhørende Café.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1929: Sagsøgte, Fru Sigrid Thomasen, bør fravige Forpagtningen af Café »Ny Zeeland« senest den 1 Januar 1930. Sagsøgerinden, Enkefru Maren Kirstine Petersen, kendes ejendomsberettiget, foruden til det i Ejendommen værende og til den faste Ejendom som saadan hørende Inventar, til det der beroende løse Inventar samt til det ligeledes der beroende Service og øvrige Løsøre, som hører til Restaurationen. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden frafaldet Afvisningspaastanden. I Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste dog at Tidspunktet for Fraflytningen findes at burde bestemmes til 1 Juli 1930.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Appellantinden Fru Sigrid Thomasen senest bør fravige Forpagtningen af Caféen »Ny Zeeland« den 1 Juli 1930. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden til Indstævnte, Enkefru Maren Kirstine Petersen, med 100 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1908 opførte Restauratør Peter Petersen paa en af Københavns Magistrat lejet Grund, Mitchellsgade Nr 12, en Bygning, i hvilken han og hans Hustru Maren Kirstine Petersen drev en Café kaldet »Ny Zeeland«, og hvor de tillige havde Bopæl. Da Restauratør Petersen blev svagelig, bistod Ægtefællernes Søn Selmer Petersen fra Aaret 1917 Forældrene i Forretningen, der havde faaet et betydeligt Omfang, og i Aaret 1918 traadte Forældrene helt tilbage fra Driften af Forretningen og fraflyttede Ejendommen, hvor Sønnen nu tog Bolig. Om Ordningen af Forholdet i den Anledning udstedte Sønnen den 15 November 1918 et saalydende Dokument:

Færdig fra Trykkeriet den 2 April 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 8

Tirsdag den 25 Marts.

»Jeg undertegnede Selmer Petersen, der fra og med den 15 November 1918 har forpagtet den af min Fader hidtil drevne Forretning Cafe »Ny Zeeland«, Mittchellsgade Nr 12, forpligter mig herved til, saalænge min Fader, Restauratør P Petersen, eller min Moder, Fru M Petersen, er i Live, og saalænge jeg har ovennævnte Restauration i Forpagtning, i Afgift at betale Restauratør P Petersen, henholdsvis Fru M Petersen, 170 Kr, skriver Et Hundrede og Syvti Kroner om Ugen.

Beløbet skal udbetales hver Fredag, første Gang Fredag den 22 November d A.

Endvidere forpligter jeg mig til at udrede alle de med Driften af ovennævnte Forretning forbundne Udgifter, samt den min Fader, henholdsvis Moder, paalignede Indkomstskat.«

I April 1920 afgik Petersen ved Døden, og hans Enke Maren Kirstine Petersen — Sagsøgerinden i denne Sag — forblev derefter hensidende i uskiftet Bo i Henhold til Testamente med de 2 Fællesbørn: Selmer Petersen og Fru Karen Abrahamsen, f Petersen; Selmer Petersen fortsatte Driften af Forretningen paa samme Maade, som da Faderen levede.

Den 13 Januar 1921 oprettede Enkefru Petersen med Tiltrædelse af de nævnte 2 Børn et Testamente, hvori bl a bestemmes:

»I.

Min Søn Restauratør Rasmus Peter Selmer Petersen, der for egen Regning driver den mig tilhørende Restauration »Café Ny-Zeeland«, som han har forpagtet mod en ugentlig Afgift til mig af 200 Kr, har faaet overladt til Ejendom det ved hans Tiltrædelse forefindende Varelager, og har godtgjort sin Søster Halvdelen af Lagerets Værdi kontant.

II.

Ved min Død skal Restaurationsforretningen og Restaurationsbygningen »Café Ny Zeeland« beliggende paa den af Magistraten lejede Grund, Leje Nr 215 i Vestervold Kvarter ved Mittchellsgade, med alt rette Tilhørende og Tilliggende, Inventar, Service m v, tilfaldende min Søn Restauratør Selmer Petersen.

III.

Som Ækvivalent for det ved foranstaaende Paragraf min Søn Selmer Petersen tillagte, bestemmer jeg, at der ved min Død skal tilfalde min

Datter Karen Elba Abrahamsen, f Petersen, i Ægteskab med cand jur Charles Andreas Abrahamsen som hendes Særeje følgende:

a) Villaen, Hortensiavej Nr 10.

b) Hele mit Indbo, Husgeraad, Smykker, Pretiosa etc,

c) paalægger jeg min Søn Selmer Petersen at udrede til sin Søster — ligeledes som hendes Særeje — en Kapital stor 20 000 Kr.«

og

»V.

Mine Børn erklærer sig ved deres nedenstaaende Tiltrædelse enige i, at saafremt jeg i levende Live maatte ønske effektueret de i §§ 2 og 3 a og c nævnte Overdragelser, da kan dette ske naarsomhelst, uden Udgift for mig, saaledes at der samtidig:

1) tinglyses, med 1 Prioritets Panteret i »Café Ny Zeeland«s Bygninger, Inventar og Service, Forpligtelse for min Søn Selmer Petersen til at svare mig 200 Kr ugentlig saa længe jeg lever —

2) tinglyses paa Villaen Hortensiavej Nr 10 Deklaration om at der tilkommer mig — efter eget Valg — enten Fribolig, saalænge jeg lever, i Villaens hele 1 Sals Lejlighed, eller en aarlig Ydelse af 1000 Kr at udbetale aarlig forud, saalænge jeg lever.«

Allerede den 5 Marts 1921 afgik Selmer Petersen ved Døden, og hans Enke Sigrig Petersen — Sagsøgte under nærværende Sag — der hensad i uskiftet Bo efter ham, indtil hun efter Sagens Anlæg blev gift med Snedkermester Thomasen, har siden ført Forretningen videre paa Mandens Borgerskab, og der er — uden at nogen særlig Aftale er truffet — siden forholdt som i Selmer Petersens Tid, dog at den egentlige Afgift, der paa et tidligere Tidspunkt var forhøjet til 200 Kr, paa Sagsøgtes egen Foranledning er forhøjet til 225 Kr.

Ved Opsigelse af 29 December 1928 har Sagsøgerinden opsagt Forholdet til Ophør senest 1 Juli 1929, og da Sagsøgte, der i Skrivelse af 2 Januar 1929 protesterede, stadig siden har nægtet at anerkende Opsigelsen, har Sagsøgerinden under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at fravige Forpagtningen af Café »Ny Zeeland« senest den 1 Juli 1929, og at Sagsøgerinden kendes ejendomsberettiget, foruden til det i Ejendommen værende og til den faste Ejendom som saadan hørende Inventar, til det der beroende løse Inventar samt til det ligeledes der beroende Service og øvrige Løsøre, som hører til Restaurationen, hvorhos hun har paastaaet Dommen gjort exigibel uden Hensyn til dens eventuelle Indankning for Højesteret.

Sagsøgte paastaar principalt Sagen afvist; subsidiært paastaar hun sig frifundet, mest subsidiært paastaar hun, at Fraflytningen dog kun kan forlanges med et af Retten givet Varsel tidligst til Oktober Flyttedag 1929; hun har endvidere protesteret imod, at Dommen gøres exigibel uden Hensyn til dens mulige Paaanke; hun har endelig forbeholdt sig i særskilt Sagsanlæg at nedlægge Paastand om Erstatning for forskellige Udgifter m m, hun har haft i Anledning af Forpagtningsforholdet.

Sin Paastand om Afvisning støtter Sagsøgte paa, at der til Opsigelse af Forholdet kræves Godkendelse af Nævninstitutionen. Saadan God-

kendelse foreligger ikke, hvorimod saavel 4de Huslejenævn som Overnævnet har afvist Sagen som ikke henhørende under Nævnets Kompetence. Under Hensyn til Ordlyden af Kontrakten af 15 November 1918 og til Beskaffenheden af det ved denne oprettede Forhold, der efter de bl a om Forretningens Omsætning og Avance foreliggende Oplysninger maa antages i hvert Fald fra først af at have indeholdt et betydeligt Moment af Gave fra Forældrene til Sønnen, finder Retten ligesom Overnævnet, at der mangler Føje til at betragte det mellem Parterne bestaaende Forhold med Hensyn til »Cafe Ny Zeeland« som et Lejemaal om de i Ejendommen Mitchellsgade 12 værende Lokaler. At der til Caféen hører en Beboelseslejlighed, hvilken Lejlighed Sagsøgte iøvrigt er fraflyttet efter Indgaelsen af sit Ægteskab med Snedkermester Thomsen, kan ikke føre til noget andet Resultat. Sagsøgtes Paastand om Afvisning vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

Sin subsidiære Paastand støtter Sagsøgte paa, at det ved Dokumentet af 15 November 1918 og ved Testamentet var Meningen, at Selmer Petersen for stedse skulde beholde »Ny Zeeland« med alt, hvad dertil hørte, og at dette særligt tydeligt havde fundet sit Udtryk i Testamentet, hvorefter Selmer Petersen skulde beholde »Ny Zeeland« i Sagsøgerindens levende Live og endelig overtage den ved hendes Død, hvilken Ordning ved Selmer Petersens og hans Søsters Tiltræden af Testamentet maa anses som en uigenkaldelig Arvepagt, saaledes at Forpagtningsforholdet i Virkeligheden var uopsigeligt, og i denne Selmer Petersens Ret til uopsigeligt at drive »Ny Zeeland« formener Sagsøgte, at hun som Selmer Petersens i uskiftet Bo hensiddende Enke er indtraadt, hvad hun gør gældende, at Sagsøgerinden ogsaa har udtalt til hende.

Med Hensyn til Inventaret, Servicet m m gør Sagsøgte gældende, at det ved den i sin Tid truffne Ordning var bleven Selmer Petersens, altsaa nu hendes Ejendom, i Modsætning til det af ham i sin Tid overtagne Varelager, med Hensyn til hvilket det senere var blevet bestemt, jfr Testamentets § 1, at han skulde betale Halvdelen af dets daværende Værdi 30 000 Kr, altsaa 15 000 Kr, til sin Søster, hvad han ogsaa har gjort. Sagsøgte har endvidere henvist til, at der i Selmer Petersens Hovedbog inden Status pr 1 Januar 1922 findes anført et saalydende Notat:

»Varelager og Inventar overdraget til R P S Petersen af Enkefru M R Petersen uden noget yderligere Vederlag, mod at Restauratør R P S Petersen betaler Fru M K Petersen 225 Kr ugentlig, samt vedligeholder Ejendommen Mitchellsgade Nr 12 samt betaler Grundlejen og andre Afgifter Ejendommen vedrørende«, hvoraf efter hendes Mening fremgaar, at Inventaret, hvorunder maa indbefattes Servicet, var Selmer Petersens Ejendom.

Sagsøgerinden har næst bestemt at benægte nogensinde at have udtalt til Sagsøgte som af denne paastaaet »Forretningen er jo Din« eller Ytringer af lignende Art, henvist til, at Dokumentet af 15 November 1918 om Forholdet kun bruger Udtryk som »forpagtet den af min Fader hidtil drevne Forretning« og »saalænge jeg har ovennævnte Restauration i Forpagtning«. Hun gør endvidere gældende, at der i Testamentet hverken direkte eller forudsætningsvis bestemmes noget om Forholdene i levende

Live; at der kun tales om, at Selmer Petersen har faaet Varelageret overladt til Ejendom, men at det iøvrigt helt igennem forudsættes, at »Ny Zeeland« er hendes, og at den først efter hendes Død eller efter en af hende i levende Live senere oprettet særlig Disposition skulde — henholdsvis kunde — blive Selmer Petersens Ejendom; hun har endelig hævdet, at hun i hvert Fald ikke ved det passerede er bundet ved Testamentet og til det i samme paatænkte Arrangement, men at hun til enhver Tid kunde forandre dette.

Med Hensyn til Inventar, Service m m paastaar hun, at det af Dokumenterne fremgaar, at dette som oprindelig i Status efter Selmer Petersens Tiltrædelse var ansat til 8000 Kr, og som i den sidste Status er ansat til 6750 Kr, aldrig har været overdraget Selmer Petersen, og at det derfor er hendes, selv om Selmer Petersen og Sagsøgte i Tidens Løb har anvendt ikke ubetydelige Summer til dets Vedligeholdelse; hun benægter Rigtigheden af det ovenfor anførte Notat i Hovedbogen, hvortil hun intetsomhelst Kendskab har.

Mod Sagsøgerindens Benægtelse finder Retten det ikke godtgjort, at hun har erkendt overfor Sagsøgte, at »Ny Zeeland« var dennes paa en saadan Maade, at ingen Forandring i Forholdet kunde ske, og der maa ligeledes gives Sagsøgerinden Medhold i, at de oftnævnte Dokumenter end ikke hjemler Selmer Petersen — endsige hans Enke — nogen ubetinget Ret til, forudsat at han — respektive hun — opfyldte deres kontraktmæssige Forpligtelser, at forblive hensiddende i uforstyrret Brug af »Ny Zeeland«, saalænge de selv maatte ønske at forblive ved Forpagtningen. Efter det oplyste har Spørgsmaalet om Opsigelighed eller Ikke-Opsigelighed aldrig før været fremme, idet Ordningen er oprettet mellem Forældre og Søn som et Familiearrangement, uden at der er truffet detaillerede Aftaler paa alle Punkter, da man efter det nære Forhold mellem Parterne mente, at alt vilde gaa uden Vanskeligheder, og under samme Betingelser er Sagsøgte i sin Tid gledet ind i Forholdet, der altsaa maa karakteriseres som et vedvarende Kontraktsforhold uden Tidsbegrænsning. Dette Kontraktsforhold har Sagsøgerinden, uanset at der ikke foreligger nogen Misligholdelse fra Sagsøgtes Side været berettiget til at opsigte, og der vil derfor forsaavidt være at give hende Medhold i hendes Paastand Nr 1; derimod finder Retten under Hensyn til den lange Tid, i hvilken Forholdet har bestaaet og Omfanget af Forretningen og Sagsøgtes i samme begrundede Forpligtelser, at der med Hensyn til Fraflytningen, der vil betyde en stor Forandring i Sagsøgtes Livsforhold, bør gives Sagsøgte en længere Henstand, der passende vil kunne fastsættes saaledes, at Sagsøgte vil have at fraflytte Forretningen til den 1 Januar 1930.

Retten finder endvidere, at det efter alt foreliggende, jfr bl a Testamentets § 2, maa anses som godtgjort, at Inventar, Service m m tilhører Sagsøgerinden, hvorved bemærkes, at der ikke vil kunne tillægges det ommeldte Notat i Forretningens Hovedbog nogen Betydning, da det ikke er nærmere oplyst, hvornaar eller efter hvis Ordre Notatet er skrevet. Der vil saaledes ogsaa være at give Sagsøgerinden Medhold i hendes Paastand Nr 2. Derimod finder Retten ingen Anledning til som af Sagsø-

gerinden paastaet at gøre Dommen exigibel uden Hensyn til dens eventuelle Indankning for Højesteret.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Onsdag den 26 Marts.

Nr 303/1928. Statshusmand J P Sørensen (Møller)
mod

Menighedsraadet for Veggerby-Bislev Sogne
(den kst Kammeradvokat),

betræffende Størrelsen af den Jordrente, der vil være at erlægge af en Appellanten tilhørende Parcel.

Vestre Landsrets Dom af 5 Nov 1928: De Sagsøgte, Menighedsraadet for Veggerby-Bislev Sogne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Statshusmand J P Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for de Sagsøgte beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ejstrup, et Salær af 150 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt samme Paastand som for Landsretten, medens Menighedsraadet, der ikke har gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand om Frifindelse begrundet paa, at det ikke er rette Sagvolder, har principalt paastaet Dommen stadfæstet, subsidiært, at Appellanten kendes berettiget til at faa Jordens Værdi ansat ved en ny Vurdering pr 1 Januar 1927 efter Reglerne i Lov Nr 537 af 4 Oktober 1919 § 6, 2 Stk, idet der ved denne Vurdering ses bort fra den Værdiforøgelse, der efter de af Statskonsulent Hansen i en Erklæring af 22 Juli 1929 tilvejebragte Oplysninger maa antages gennem Ejrens Arbejde eller Kapitalanvendelse at være tilført Jorden siden første Vurdering.

Statskonsulent Hansen har i sin Erklæring skønnet, at der fra 1 April 1924 og til Erklæringens Afgivelse til Iværksættelse af, hvad der rettelig kan komme ind under Begrebet »Grundforbedring« af Ejendommen, ialt af Appellanten er anvendt et Beløb, der ligger i Nærheden af 1800 Kroner, hvoraf der i Tiden før 1 Januar 1927 skønnes at være anvendt eller disponeret over mindst en Tredjedel, højst Halvdelen. Det er derhos oplyst, at Appellanten — vistnok i 1926 — har faaet et Grundforbedringslaan paa 1500 Kroner.

Efter den af Vurderingsraadet pr 1 Januar 1927 foretagne, af

Overskyldraadet stadfæstede Vurdering af Appellantens Ejendom er Jorden ansat overensstemmende med Reglerne i Overskyldraadets Cirkulære af 13 November 1926. Ifølge disse Regler skal Jorden ansættes som om den hørte til en middelstor Bondegaard »i middelgod Kultur«. I Cirkulæret er derhos bestemt, at Fradrag i Grundværdien for Forbedringer kun kan ske i saadant Omfang, som hjemles ved Lov Nr 352 af 7 August 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme.

Denne Fremgangsmaade ved Værdiansættelse er i Strid med Reglerne i Lov Nr 537 af 4 Oktober 1919 § 6, 2 Stk, hvorefter der maa antages at skulle tages Hensyn til den faktiske Kulturtilstand ved hver Ansættelse, hvorhos der skal bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanvendelse er tilført Jorden siden første Vurdering.

Hvad angaar den nærmere Forstaaelse af denne sidste Bestemmelse, bemærkes, at Loven maa anses derved at have tillagt Ejeren en Fradragsret ikke blot for egentlige Grundforbedringer, men for enhver Forøgelse i Kulturtilstanden, der er fremkommet ved hans Arbejde eller Kapitalanvendelse altsaa ogsaa i Tilfælde, hvor Arbejdet ikke gaar ud over en ordentlig Jordbrugers almindelige Behandling af Jorden. Derimod maa Bestemmelsen paa den anden Side antages at hjemle, at Jorden med den nysanførte Begrænsning skal ansættes til dens fulde Værdi ved Ansættelsestidspunktet, og det maa derfor være uden Betydning, om den ved en tidligere Vurdering er blevet sat lavere, fordi man da ikke har kendt Jordens sande Beskaffenhed eller de Værdier, den indeholdt.

Herefter findes Appellantens Paastand at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at betale til Appellanten med 500 Kroner, hvorhos Salæret til den for Indstævnte beskikkede Sagfører udredes af det offentlige. Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Menighedsraadet for Veggerby-Bislev Sogne, er uberettiget til hos Appellanten, Statshusmand J P Sørensen, at indkræve Jordrente af den af Menighedsraadet til ham solgte Præstegaardsparcel beregnet efter en større Værdi end den ved den oprindelige Ansættelse fastsatte, 2600 Kroner, saalænge der ikke har fundet Vurdering Sted i Medfør af Lov Nr 537 af 4 Oktober 1919 § 6, 2 Stk. Den ved 6 almindelige Vurdering til Ejendomsskyld efter Overskyldraadets Cirkulære af 13 November 1926 foretagne Ansættelse af Grundværdien af Appellantens Jorder ugyldig som Grundlag for

Ansættelse af Appellantens Jordrente til Menighedsraadet. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Menighedsraadet til Appellanten med 500 Kroner, i Salær til Overretssagfører Ejstrup udredes 150 Kroner af det offentlige. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

De Indstævnte idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutteddel af 14 April 1925 købte Sagsøgeren, Statshusmand J P Sørensen af Kirketorp, af Statens Jordlovsudvalg Lod Nr 12, stor 20,3 ha Land, hvoraf ca Halvdelen var Hedejord af Kirketorp Præstegaards Jorder, idet Købet, hvorefter Overtagelsen regnedes fra den 1 s M, afsluttedes i Medfør af Reglerne i Lov Nr 537 af 4 Oktober 1919 om Afhændelse af Præstegaardsjorder, jfr Lov Nr 557 af samme Dato om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentligt Eje. Forinden Handlens Afslutning var det af Jordlovsudvalget meddelt Sagsøgeren, at Købesummen for Lodden, fastsat efter Reglerne i førstnævnte Lovs § 5 indtil videre vilde blive 2600 Kr. Ved Købekontrakt af 13 August 1925 og Skøde af 12 Januar 1926 fik Sagsøgeren derefter Ejendommen overdraget af de Sagsøgte, Menighedsraadet for Veggerby-Bisleve Sogne. Om Sagsøgerens Forpligtelser hedder det i Købekontraktens Post 3 overensstemmende med Reglerne i førstnævnte Lovs §§ 5 og 6:

»Ved Salget erlægges ikke nogen Købesum, men der paalægges Ejendommen en periodevis bestemt halvårlig Afgift, der foreløbig udgør $2\frac{1}{4}$ pCt af den Sum, hvortil Jordværdien ansættes af vedkommende Vurderingsraad, svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Ejendommen, saafremt denne henhørte til en middelstor Bondegaard.

Den halvårlige Jordrente erlægges bagud i hver 11 Juni og 11 December Termin, første Gang i 11 December Termin 1925 for Tiden fra 1 April 1925 til 11 December 1925. — — — — —

Ved hver følgende almindelig Vurdering til Ejendomsskyld foretager Vurderingsraadet en ny Vurdering af Jorden. Saa længe Jorden anvendes jordbrugsmæssig, skal Værdien ligesom ved den første Vurdering ansættes til den Sum, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt denne henhørte til en middelstor Bondegaard. Er der givet Jorden en anden Anvendelse, skal der ved Vurderingen tages Hensyn hertil. Ved Omvurderingen skal der bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanvendelse er tilført Jorden siden første Vurdering.«

Ved 6 almindelige Vurdering til Ejendomsskyld blev Værdien af Jorden ansat til samme Beløb 3500 Kr som Grundskylden efter Lov Nr 352 af 7 August 1922 om Beskatning til Staten af faste Ejendomme.

Denne Ansættelse blev af Sagsøgeren paaklaget til Overskyldraadet, men stadfæstet af dette, der henviste til Raadets Cirkulære af 13 November 1926 til Vurderingsraadene i Landdistrikterne angaaende Vurdering af de i Henhold til Jordlovene Nr 557 og 537 af 4 Oktober 1919 oprettede Statshusmandsbrug. Det hedder heri bl a:

»Naar Jord afhændes af Staten til Oprettelse af Husmandsbrug i Henhold til Lov Nr 557 af 4 Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentlig Eje eller Lov Nr 537 af s D om Præstegaardsjorders Afhændelse (Jordlovene) skal der ifølge de nævnte Loves § 3 henholdsvis § 5, af Vurderingsraadet foretages en Ansættelse af Værdien (Købsummen af Jorden). For disse Ansættelser der foretages efter nærmere Begæring fra Statens Jordlovsudvalg, og som opføres paa særlige Fortegnelser, er der givet Regler i Overskyldraadets Meddelelse til Vurderingsraadene af 21 Januar 1921, hvilke Regler vedblivende gælder.

De ovennævnte Ansættelser lægges alene til Grund for Beregningen af Jordrenten til Staten, ikke tillige for Svarelsen af Grundskyld til Stat og Kommune. De benyttes endvidere kun for Tiden indtil den først paafølgende almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld.

Det bestemmes nemlig i Jordlovenes § 5, henholdsvis § 6, at Vurderingsraadet ved hver følgende almindelige Vurdering til Ejendomsskyld skal foretage en ny Vurdering af Jorden til Brug ved Jordrenteberegningen, og denne Bestemmelse forstaas derhos saaledes, at der ikke herved foreskrives en særlig Vurdering af Jorden til Brug ved Beregningen af Jordrenten ved Siden af Vurderingen til Grundskyld, men at der ved den almindelige Vurdering kun skal foretages een Ansættelse af Jorden, der lægges til Grund saavel for Beregningen af Jordrenten som for Beregningen af Grundskylden, idet Jordrenten beregnes af den Grundværdi, der opføres paa de sædvanlige Vurderingsfortegnelser over den almindelige Vurdering.«

Videre siges i Cirkulæret:

»1) Medens efter de almindelige Vurderingsregler Ejendommens faktiske Anvendelse ikke er afgørende, for saa vidt som der skal tages Hensyn til tilstedeværende Muligheder for en anden og bedre økonomisk Anvendelse end den faktiske, skal der ved Vurderingen af de heromhandlede Statshusmandsbrug saavel ved Ejendomsskyldsværdien som ved Grundværdien, kun regnes med Jordens Værdi efter dens faktiske Anvendelse til Landbrug, saa længe der ikke er givet Tillædelse til at benytte Jorden paa anden Maade. — — — — —

2) Ved Ansættelsen af Grundværdien af de omhandlede Statshusmandsbrug gælder den almindelige Regel, at Jorden skal ansættes, som om den hørte til en middelstor Bondegaard i middelgod Kultur.

Jordens faktiske Kulturtilstand ved Vurderingen er altsaa uden Betydning. Ligeledes er det uden Betydning i hvilken Kulturtilstand Jorden befandt sig i sin Tid ved Erhvervelsen fra Staten, navnlig kan ej heller den Omstændighed, at Jorden da maatte have været i ringere Kulturtilstand end nu ved Vurderingen, bevirke et Nedslag i Grundværdiansættelsen nu.«

Idet Sagsøgeren gør gældende, at den stedfundne Forhøjelse af Jor-

dens Værdi til Svarelse af Jordrente fra 2600 Kr til 3500 Kr har været uberettiget, og at de i fornævnte Cirkulære fra Overskyldraadet givne Forskrifter for Omvurderinger af de heromhandlede Statshusmandsbrug i hvert Fald delvis er ulovmedholdelige, har han under denne Sag nedlagt Paastand om, at Menighedsraadet for Veggerby-Bislev Sogne kendes uberettiget til hos Sagsøgeren at indkræve Jordrente af den af Menighedsraadet til ham solgte Præstegaardsparcel beregnet efter en større Værdi end den ved den oprindelige Ansættelse fastsatte Kr 2600, saa længe der ikke har fundet Vurdering Sted i Medfør af Jordlovene, og at den ved 6 almindelige Vurdering til Ejendomsskyld i Medfør af Overskyldraadets Cirkulære af 13 November 1926 foretagne Ansættelse af Grundværdien for Sagsøgerens Jord kendes ugyldig som Grundlag for Ansættelse af Sagsøgerens Jordrente til Menighedsraadet.

Det sagsøgte Menighedsraad procederer til Friifindelse.

For saa vidt Raadet principalt har begrundet denne Paastand med, at det ikke er rette Sagvolder, da det ingen Indflydelse har paa den heromhandlede Værdiansættelse og ej heller er interesseret heri, kan der under Hensyn til Bestemmelserne i Lov om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m m Nr 286 af 30 Juni 1922 §§ 34 og 62, 3 Stk, ikke gives de Sagsøgte Medhold heri.

Med Hensyn til Værdiforhøjelsens Ulovmedholdelighed gør Sagsøgeren følgende gældende:

Som anført blev det inden Købet meddelt Sagsøgeren, at Prisen (Værdien) paa den købte Parcel, fastsat efter den i Lov Nr 537 af 4 Oktober 1919 § 5 omtalte specielle Vurdering, vilde blive 2600 Kr svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Ejendommen, saafremt denne henhørte til en middelstor Bondegaard. Den saaledes fastsatte Værdi kan efter den citerede Lovs § 6 ved de senere Omvurderinger blive undergivet Forandring, nemlig for saa vidt Jorden anvendes til andre Formaal end ved første Vurdering, eller derved, at Konjunktursvingninger i Mellemtiden har fundet Sted; derimod fremgaar det af nævnte Lovparagrafs 2 Stykke, 4 Pkt, at der skal bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanvendelse er tilført Jorden. Den Forhøjelse af Parcelens Værdi, som mulig her har fundet Sted, maa nu netop tilskrives Ejerens Arbejde med Jorden, idet dennes Anvendelse er uforandret, og idet Landbrugets Konjunkturer er dalet i Tiden mellem Købet og den 6 Vurdering til Grundskyld, som fandt Sted i Slutningen af 1926. Heraf følger, at Forhøjelsen af Værdiansættelsen har været uberettiget, og den skyldes i det væsentlige det Hensyn, som Vurderingsraadet har taget til Overskyldraadets fornævnte Cirkulære af 13 November 1926, der under Punkt 2 foreskriver, at Jorden skal ansættes som om den hørte til en middelstor Bondegaard i middelgod Kultur. Disse sidste Ord, der ikke findes i Loven, bevirker, at det for Ansættelsen bliver uden Betydning, i hvilken Kulturtilstand Jorden var ved Erhvervelsen, og er derfor i Strid med Jordlovens Regel, hvoraf det fremgaar, at Erhververen overtager Jorden til den Værdi, den har ifølge sin Kulturtilstand, og at alle senere Forandringer i Kulturtilstanden ikke faar Indflydelse paa Jordrenten, som — bortset fra de ovennævnte 2

specielle Tilfælde, der ikke foreligger her — uforandret maa bestemmes efter den oprindelige Værdiansættelse.

I disse Betragtninger findes der ikke at kunne gives Sagsøgeren Medhold.

Efter det oplyste er den oprindelige Vurdering i 1924 foretaget paa den Maade, at den samlede Jordskyld paa Kirketorp Præstegaards Jorder af Vurderingsraadet blev fordelt paa de udstykkede Parceller og paa den ved Præsteembedet tilbageblivende Parcel, hvorhos Raadet ved den 6 almindelige Vurdering i 1926 overensstemmende med Cirkulæret af 13 November 1926 vurderede den heromhandlede Jord til 3500 Kr, saaledes at denne Vurdering blev lagt til Grund saavel ved Beregningen af Jordrenten som af Grundskylden. Dette findes sket med Føje, idet det maatte være Sagsøgeren som Køber klart, at han ikke erhvervede Parcellen for en bestemt Sum (Købesum, Værdi) — en saadan Sum nævnes ej heller i Købekontrakt eller Skøde — men i Henhold til de samlede Regler i Loven af 4 Oktober 1919 om Salg af Præstegaardsjorder, hvis Princip er, at ingen Udbetaling fra Køberen finder Sted, men at Vederlaget af ham berigtiges gennem halvaarlige Ydelser udgørende en nærmere fastsat foranderlig Procent af det solgtes Værdi, bestemt efter periodiske Omvurderinger. Den heromhandlede Lov maa efter sit Indhold antages i væsenlig Grad at have for Øje at hindre privat Spekulation med Jorder i offentlig Eje, der udbydes til Salg, og dette Formaal skønnes bedst at kunne naas, naar Jordens Værdi ved de periodiske Omvurderinger ansættes som værende i middelgod Kultur; den særlig høje Kulturtilstand, som skyldes Ejerens Forbedring af Jorden, kommer derved ham selv tilgode, medens den forsømmelige eller udygtige Jordbruger afskæres fra i afgiftsmæssig Henseende at lukrere ved sin daarlige Drift, idet der ved Jordrentens Fastsættelse ses bort fra den derved fremkaldte Værdiforringelse. Det er vel rigtigt, at de her citerede Ord »i middelgod Kultur« ikke er optaget i Lovens Tekst, men Administrationens Benyttelse af dem i Cirkulæret findes efter det anførte stemmende med Lovens Formaal og ikke stridende mod dens Ord. Naar det som nævnt i Lovens § 6, 2 Stk, 4 Pkt siges, at der ved Omvurderingen skal bortses fra den Værdiforøgelse, der gennem Ejerens Arbejde eller Kapitalanvendelse er tilført Jorden siden 1 Vurdering, er disse Ord — som det ogsaa er hævdet af Administrationen — at forstaa saaledes, at der herved er sigtet til egenlige Grundforbedringer, derimod ikke til den almindelige Drift af Jorden. Loven maa nemlig forudsættes at gaa ud fra, at hver enkelt Erhverver er pligtig at drive Jorden forsvarlig som Landbrugsjord, og den ved saadan almindelig Drift fremkaldte Bedring i Kulturtilstanden, som væsenlig beror paa Jordens virkelige Godhed, hvilken mulig er overset ved den første Vurdering, idet den har været skjult paa Grund af den daværende daarlige Kulturtilstand, vilde det ikke være stemmende med Lovens Formaal at lade Ejeren alene inddrage som Gevinst, idet det udelukkedes at tage Hensyn til den ved Omvurderingen. Da saaledes de anvendte Principper for Omvurderingen af det heromhandlede Statshusmandsbrug findes hjemlet ved Loven, og da Vurderingsraadets og Overskyldraadets Skøn om Værdien af Jor-

den indenfor de givne Rammer er uddragne Domstolenes Prøvelse, hvorved iøvrigt bemærkes, at det ikke er bestridt, at den foreliggende Vurdering af Jorden svarer til dens Værdi, maa der ved Sagens Paa-kendelse gaas ud fra, at den skete Forhøjelse af Jordens Værdi til 3500 Kr er rigtig, og den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-hæves, hvorhos der vil være at tillægge den for de Sagsøgte beskikkede Sagfører et Salær paa 150 Kr, som udredes af det offentlige.

Mandag den 31 Marts.

Nr 67/1930.

Anklagemyndigheden

mod

Mads Peter Madsen og Valentin Eff.

Kendelse afsagt den 8 Marts 1930 af Retten for Kolding Købstad m v: Anklagemyndighedens Begæring om Forlængelse af Fængslingen af Mads Peter Madsen og Valentin Eff bør efterkommes. Fristen i Medfør af Retsplejelovens § 780, næstsidste Stk, fastsættes til den 22 Marts d A Kl 4 Eftm.

Vestre Landsrets Kendelse af 13 Marts 1930: De Fængs-lede Mads Peter Madsen og Valentin Eff bør løslades.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Vestre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsmini-steriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Anklagemyndig-heden.

Efter de i Sagen foreliggende Oplysninger findes der at være særlig Grund til at antage, at de sigtede vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen saavel ved indbyrdes Aftaler som ved at paavirke Vidner til at afgive urigtige Forklaringer. Underret-tens Kendelse vil derfor være at stadfæste, saaledes at den deri fastsatte Frist sættes til den 23 April d A Kl 4 Eftm.

Thi bestemmes:

Underrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den i Retsplejelovens § 780 næstsidste Stykke omtalte Frist fastsættes til den 23 April d A Kl 4 Eftm.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Uanset Tidspunktet for en eventuel Vidneafhøring af Kokken Vigant Nielsen, findes de i Retsplejelovens § 780, Pkt 2 c ommeldte Betingelser for en Fængsling af begge de sigtede vedblivende at være tilstede, saalænge en endelig Afhøring af samtlige Vidner og Sagens Afslutning ikke har fundet Sted, i hvilken Henseende bemærkes, at Domsforhandlingen i Sagen maa antages at skulle foregaa under Medvirken af Nævninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den paakærede Kendelse er afsagt den 8 Marts 1930 af Retten for Kolding Købstad m v.

Som Sagen i Øjeblikket foreligger, drejer det sig med Hensyn til Fængslingens Forlængelse alene om, hvorvidt de i Retsplejelovens § 780, 2 c ommeldte Betingelser er til Stede.

Det maa anses godtgjort, at det i den paakærede Kendelse ommeldte Vidne tidligst vil komme tilbage til Danmark en Gang i Løbet af April Maaned d A.

Da Anklagemyndigheden, efter at dens Begæring om Forlængelse af Fængslingen i 8 Dage ved en tidligere Kendelse var taget til Følge, dernæst har indskrænket sig til som Grund for den nu begærede Forlængelse af Fængslingen med ikke under 3 Uger, bl a at anføre, at »der formentlig ønskes yderligere Vidneførsel«, og dertil føjet, at der i Øjeblikket ikke ønskes foretaget retslige Skridt ud over Fængslingsfristens Forlængelse, findes det ikke paa Grundlag heraf for Tiden at kunne statuere, at der med Hensyn til nogen af de Fængslede efter Sagens Omstændigheder foreligger særlig Grund til at antage, at de vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen.

Som Følge heraf vil Fængslingen over de i den paakærede Kendelse nævnte være at ophæve, hvorfor

bestemmes: — — —

Nr 15/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Jørgen Jørgensen Puge (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Motorlovens § 24.

Dom afsagt af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 30 September 1929: Tiltalte, Gaardejer Hans Jørgen Jørgensen Puge,

bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse bøde 200 Kr til Statskassen og for et Tidsrum af et Aar fra Dommens Dato at regne han sin Ret til at være Fører af Motorkøretøj forbrudt, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 26 November 1929: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at det Tidsrum, for hvilket Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte Hans Jørgen Jørgensen Puge, regnes fra Landsretsdommens Afsigelse. Tiltalte bør derhos udrede Sagens Omkostninger for Landsretten. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter Dommens Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil den være at stadfæste, dog at Retten til at være Fører af Motorkøretøj findes at burde frakendes Tiltalte for 2 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Hans Jørgen Jørgensen Puge i 2 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrups betaler Tiltalte 100 Kroner.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der i Henhold til Politimesterens Anklageskrift af 22 Juli d A rejst Tiltale mod Gaardejer Hans Jørgen Jørgensen Puge, der er født den 22 Maj 1881, og, afset fra en ham ifølge Vedtagelse den 5 Oktober 1917 inden Stubbekøbing Herreds Politiret ifaldende Bøde af 280 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr 77 af 17 Februar 1917, ikke ses tidligere at være straffet eller mulkteret, for Overtrædelse af Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 24 ved den 26 Maj d A at have ført Motorvogn i beruset eller dog i en af Spiritus paavirket Tilstand, hvorhos der er nedlagt Paastand paa Frakendelse af hans Ret til at være Fører.

Ifølge Sagens Oplysninger opholdt Tiltalte sig i Tiden fra Kl 6 Eftermiddag til Lukketid Kl ca 11 paa Eskildstrup Hotel, hvor han var invi-

teret til Aften, gik derefter hjem med den i samme Stationsby boende fhv Gaardejer Hans Jørgen Jørgensen og kørte ved 1 Tiden derfra mod Gunslev, hvor han har sit Hjem, idet han var alene i sin Motorvogn L 4273. Ved Neble Skov kørte Tiltalte under Forbikørslen af en paa Vejen henstillet Lastmotorvogn i Grøften med de to højre Hjul og først med Bistand af forskellige Personer, der var paa Tilbagevejen fra en Fest i Neble Skov, lykkedes det at faa Vognen op af Grøften, hvorefter Tiltalte blev kørt hjem af Købmand Viggo Jens Poul Hansen, der var medvirkende til at faa Vognen paa ret Køl igen.

Tiltalte har om sit Spiritusforbrug den paagældende Aften opgivet at have nydt 2 Pilsnere, 2 Snapse og 2 Glas Cognac paa Eskildstrup Hotel og derefter 1 Pilsner i H J Jørgensens Hjem, men har hævdet ikke herved at være blevet saaledes paavirket, at han har manglet det fornødne Herredømme over sine Handlinger, og har udelukkende tilskrevet Vanskeligheden ved paa den smalle Vej at komme forbi den der henstillede Lastvogn, at Kørselsuheldet indtraf.

Efter hvad der under Sagen er fremkommet, er Vejbanen det paagældende Sted 3 m bred, Græsrabatten paa den Side, hvor Lastvognen stod, 45 cm, paa den modsatte 20 cm bred, og Lastvognen samt Tiltaltes Vogn henholdsvis 1,65 m og 1,75 m brede. Selv om Lastvognen nu maatte have staaet helt ude paa Græsrabatten, har der herefter været saa ringe Plads til at passere forbi, at det ikke findes at kunne tilregnes Tiltalte som uforsvarlig Kørsel, at hans Motorvogn under Forsøget derpaa er skredet ned i den iøvrigt kun 20 cm dybe Grøft med de højre Hjul.

Ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer er det ikke blevet godtgjort, at Tiltalte har drukket mere Spiritus, end af ham selv erkendt, men ifølge Udsagn af de Vidner, som kom til Stede paa Vejen, hvor Vognen var skredet ud, gjorde han et nervøst Indtryk, hvilket efter et enkelt Vidnes Udsagn tyrede sig ved, at han rystede paa Hænderne, uden at de paagældende Vidner dog har kunnet udtale sig med Bestemthed om, hvorvidt Nervøsiteten stod i Forbindelse med Spiritusnydelse. Et andet Vidne, Vognmand V G Mortensen, som under Tiltaltes Ophold paa Hotellet havde Lejlighed til at iagttage ham og det Selskab, han var i, har forklaret, at Deltagerne drak godt, formentlig mindst 10 Genstande hver, uden at Tiltalte, efter hvad han bemærkede, holdt sig tilbage, at Tiltaltes blege Ansigtsfarve røbede, at han havde faaet for meget at drikke, samt at han efter Vidnets Formening var kendelig beruset, da han ved Lukketid forlod Hotellet. Det er derhos af samme Vidne overensstemmende med, hvad ogsaa Vidnet, Mekaniker Holger Hvid, der var med til at hjælpe Tiltaltes Vogn op af Grøften, har erkendt, blevet forklaret, at de nogle Dage efter Kørselsuheldet talte indbyrdes om Muligheden af, at Tiltaltes Kørselsuheld skyldtes Spiritusnydelse.

Ifølge en under Sagen fremlagt Erklæring fra Tiltaltes Læge er Tiltalte en meget svag Mand, der lider af en ret fremskreden Sygdom af Hjærte og Lever, hvorfor Lægen indtrængende har fraraadet ham at nyde Spiritus udover et enkelt Glas Øl, ligesom Erklæringen yderligere gaar ud paa, at Tiltalte er saa svag, at en Anstrængelse alene (som f Eks Nattevaagen) kan være farlig for ham, at han godt kunde tænkes

at blive overfaldet af stor Træthed, blot uden Nydelse af Spiritus, samt at Attestudstederen vilde tro, at Tiltalte ikke taaler meget Spiritus.

Efter det saaledes foreliggende findes det nu tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte under Kørslen med sin Motorvogn har været saaledes paa-virket af Spiritus, at han ikke har haft det fornødne Herredømme over sine Handlinger, og han vil derfor efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, ifr § 24 1 være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde efter Om-stændighederne af 200 Kr samt i Medfør af nævnte Lovs § 42 1 være at frakende Retten til at være Fører af Motorkøretøj for et Tidsrum af et Aar fra Dommens Dato at regne.

Saa betaler Tiltalte og de med Sagens Behandling forbundne Om-kostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 30 Sep-tember 1929 afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, Hans Jørgen Jør-gensen Puge, til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes følgende:

Ifølge en af Politibetjent Johansen, Orehoved, den 29 Maj d A op-taget Rapport har Mekaniker Holger Hviid forklaret, at han kunde se, at Tiltalte var kendelig beruset, og at dette efter hans Formening havde været en medvirkende Aarsag til, at Tiltaltes Vogn kom i Grøften. Ved sit Møde i Retten for Nykøbing F Købstad m v den 29 Juli d A forklarede Hviid som Vidne, at han havde fundet Tiltalte nervøs, men erklærede, at han ikke overfor Betjenten havde sagt, at Tiltalte var beruset, og ikke heller, at dette var Grunden til Kørselsuheldet. Ifølge en den 5 September d A af Overvagtimester Pedersen optaget Rapport forklarede Hviid da, at han ikke vilde benægte, at han til Politibetjent Johansen har forklaret som i dennes Rapport anført, og at han under Arbejdet med at faa Vognen op ad Grøften, hvormed Tiltalte hjalp til, blev klar over, at Tiltalte var noget paavirket af Spiritus, hvorhos han erklærede, at naar han inden Retten havde afgivet en anden Forklaring, var det sket af Hensyn til Tiltalte, fordi han ved, at denne ikke har Raad til at betale nogen Bøde. I Retsmødet den 16 September d A henholdt Hviid sig imidlertid til sin tidligere afgivne Vidneforklaring og vilde ikke indrømme, at han overfor Statspolitiet havde erkendt, at Tiltalte var paavirket af Spiritus.

Ifølge ovennævnte Politirapport af 29 Maj d A forklarede Købmand Viggo Jens Poul Hansen og Tømrersvend Johannes Rasmussen, der ved den paagældende Lejlighed var i Følge med Købmand Hansen, at de kunde mærke, at Tiltalte var kendelig beruset, men ved deres Møde i Retten den 29 Juli d A erklærede begge som Vidner, at de ikke havde faaet det Indtryk, at Tiltalte var beruset, og at de ej heller overfor Politibetjent Johansen havde udtalt, at saadant var Tilfældet.

Efter den indankede Doms Afsigelse har Fru Anna Louise Brinck-

Petersen, Nr Alslev, for Underretten som Vidne forklaret, at hun, efter at Tiltaltes Vogn var kommet op paa Vejen, kom til at køre med den til Nr Alslev med Købmand Poul Hansen som Fører, selv siddende paa Bagsædet ved Siden af Tiltalte, hvem hun ikke tidligere har kendt end mindre talt med. Hun havde ikke noget Indtryk af, at Tiltalte havde faaet for meget at drikke. I al Fald var der ikke noget, der gjorde hende opmærksom herpaa, hverken ved hans Holdning, Tale eller Spirituslugt, og der blev under Kørslen, som kun varede i 10 Minutter, fra Tiltaltes Side talt om, at Grunden til, at hans Vogn kom i Grøften, var den Omstændighed, at Lastvognen havde holdt paa den smalle Vej.

For Landsretten har Mekaniker Hviid, Købmand Hansen og Tømrersvend Rasmussen paany afgivet Forklaringer, hvorhos Politibetjent Johansen, Overvagtimester Pedersen og Kriminalbetjent Rasmussen har afgivet Forklaringer, de to sidstnævnte om de med Afhøringen af Hviid til Rapporten af 5 September d A forbundne Omstændigheder. Hviid, Hansen og Johannes Rasmussen har forklaret overensstemmende med de af dem for Underretten afgivne Vidneforklaringer. Politibetjent Johansen har fastholdt, at de tre nysnævnte Vidner ved Afhøringen til Rapporten af 29 Maj d A udtalte sig som til Rapporten anført.

Hestehandler Hans Kjær, Vaalse, har for Landsretten som Vidne forklaret, at han fulgte Tiltalte ud, da denne den paagældende Aften forlod Eskildstrup Hotel. Der var intet i Tiltaltes Optræden, der gav Vidnet det Indtryk, at Tiltalte var paavirket af Spiritus. Vidnet havde paa Hotellet tilfældig iagttaget den i Underretsdommen nævnte Vognmand V G Mortensen, der iøvrigt var ham ubekendt. Mortensen støjede op og slog ud med Armene paa en saadan Maade, at Vidnet fik det Indtryk, at Mortensen var paavirket af Spiritus. Da Vidnet havde hørt Tale om, at Mortensen skulde føre en Lastbil fra Hotellet, sagde han til Tjener Skafte, at denne skulde lade være med at servere for Mortensen.

Tjener Otto Skafte, Eskildstrup, har for Landsretten som Vidne forklaret, at Hestehandler Kjær den ommeldte Aften sagde til Vidnet, at denne ikke maatte servere mere Spiritus for Mortensen, fordi Mortensen var kørende med Automobil. Da Kjær var den, som betalte Fortæringen ved Gildet, efterkom Vidnet hans Opfordring. Han lagde ikke Mærke til, hvorvidt Mortensen var paavirket af Spiritus.

Vognmand Mortensen har endelig for Landsretten som Vidne forklaret, at han ikke den paagældende Aften følte sig paavirket af Spiritus. Han havde nok faaet noget at drikke, men det havde ikke paavirket ham synderligt.

Efter det foranførte maa det antages, at Vidnerne Hviid, Hansen og

Færdig fra Trykkeriet den 9 April 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 4

Mandag den 31 Marts.

Johannes Rasmussen til de optagne Politirapporter har forklaret anderledes end i Retten, og der findes efter alt foreliggende ikke at kunne tillægges de paagældende Vidneforklaringer nogen Betydning.

Selvom der nu maatte kunne bortses fra Vidnet Mortensens i Underrettsdommen gengivne Forklaring, der bl a gaar ud paa, at Tiltalte efter Vidnets Formening var kendelig beruset, da han ved Lukketid forlod Hotellet, findes det, naar Tiltaltes egen Forklaring om det Kvantum Spiritus, han i Løbet af Aftenen havde nydt, lægges til Grund, under Hensyn til den i Dommen anførte Lægeerklæring om Tiltaltes Mangel paa Evne til at taale Spiritus, ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte under Kørslen med sin Motorvogn den paagældende Nat har været saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke har haft det fornødne Herredømme over sine Handlinger. Dommen, der har samme Resultat, og hvis Bestemmelser iøvrigt tiltrædes, vil derfor kunne stadfæstes, dog at det Tidsrum, for hvilket Køretilladelsen frakendes Tiltalte, vil være at regne fra nærværende Doms Afsigelse.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 1 April 1930.

Nr 16/1930.

Rigsadvokaten

mod

Anton Peter Nielsen (F Bülow),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 9 Januar 1930: Anton Peter Nielsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder. Saa bør Nielsen og udrede i Erstatning til Dansk Arbejdsmandsforbunds Ringsted Afdeling 6435 Kr samt udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede For-

svarer, Sagfører K Svendsen af Ringsted, 500 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
F Bülow betaler Tiltalte Anton Peter Nielsen
80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Anton Peter Nielsen er ved Anklageskrift af 25 September 1929, saaledes som det er ændret ved Tillægsanklageskrift af 18 December s A, sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf for Bedrageri efter Straffelovens § 253:

A

ved i Tiden fra 24 Oktober 1924—21 Maj 1929 som Kasserer for Dansk Arbejdsmandsforbunds Ringsted-Afdeling og den dertil knyttede Sygekasse af de ham i denne Egenskab betroede Midler svigagtigt til eget uberettiget Brug at have tilvendt sig ialt ca 6435 Kr — nemlig af egenlige Forbundsmidler i Kasseunderskud 2807 Kr 65 Øre og ikke bogførte Indtægter ca 2780 Kr og af Sygekassens Midler 847 Kr — og skjult Tilegnelsen, dels ved urigtig Bogføring, dels ved at undlade at føre til Indtægt i sine Bøger Kontingenter, som Medlemmerne havde indbetalt til ham.

B

ved svigagtigt til egen Fordel til en Marskandiser i Ringsted den 18 Juni 1929 for 14 Kr at have solgt 2 hos ham beroende, Dansk Arbejdsmandsforbunds Ringstedafdeling tilhørende Salonrifler.

Tiltalte er født den 16 Oktober 1890 og ikke fundet tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte fundet skyldig i de Forhold, hvorfor han tiltales. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 253 med en Straf, der efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder. Endvidere vil han efter derom nedlagt Paastand være at dømme til at udrede den nedennævnte Erstatning.

Nr 47/1929. Direktør **S Mishiku**, London (Cohn),
m o d

Det oversøiske Compagnie Aktieselskab i Likvidation (Bang),

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Erstatning for Tab forvoldt ved Indstævntes retstridige Optræden overfor ham.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1928: De Sagsøgte, Det oversøiske Compagnie A/S og Privatbanken i København A/S, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør S Mishiku, i denne Sag fri at være. Til de Sagsøgte, Det oversøiske Compagnie A/S, betaler Sagsøgeren 105 665 Kr 35 Øre med Renter deraf 6 pCt aarlig fra den 15 Maj 1928, til Betaling sker — mod at erholde udleveret 6400 £ Aktier i »The Oriental Overseas Trading Company Ltd.« Til de Sagsøgte betaler Sagsøgeren derhos Sagens Omkostninger med 3000 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten, Direktør S Mishiku, paastaet Det oversøiske Compagni (D O C) der nu er i Likvidation, dømt til at betale en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Efter Sagens tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Appellanten havde en vis Optionsret til de af D O C ejede Aktier i O T O. Denne Rets Omfang var dog uklar. Der kan vel ikke gives Dommen Medhold i, at Appellantens Optionsret kun skulde kunne bygges paa de Aktier, som han havde overtaget ved Aktiefordelingen, men Højesteret maa med Dommen være enig i, at Appellanten ikke havde Krav paa Aktier, svarende til de 500 Aktier, som han endelig havde solgt til D O C. Endvidere kan Appellanten efter de foreliggende Oplysninger om Aftalens Indhold i hvert Fald ikke antages at have haft Ret til mere end Halvdelen af de Aktier, som han og D O C iøvrigt til enhver Tid tilsammen besad.

Som Følge heraf var det af Appellanten i Skrivelse af 3 Maj 1928 stillede Krav for vidtgaaende, og Appellanten, som maa antages kun at have ønsket Aktieoverføringen, saafremt han der ved blev i Stand til at beherske Aktiemajoriteten, kan herefter ikke støtte noget Erstatningskrav paa den af D O C indtagne Stilling til hans Forlangende.

Da derhos D O C, som i Dommen antaget, var berettiget til Kreditindskrænkningerne, ligesom Indkaldelse af Aktiekapitalen var berettiget, og da de med Hensyn til Appellantens Stilling i O T O foretagne Skridt under de foreliggende Omstændigheder ej heller var uberettigede, hvorved bemærkes, at D O C efter Stævningens Indhold maatte antage, at Appellanten vilde fra-træde Stillingen som Direktør, vil Indstævntes Frifindelsespaar-

stand være at tage til Følge. Herefter vil Dommen forsaavidt den er paaanket være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Direktør S Mishiku, til Indstævnte, Det oversøiske Compagni, Aktieselskab i Likvidation, med 3000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, Direktør S Mishiku, drev fra 1910 Forretning en gros og en detail i London. Omkring 1918 kom han i Forbindelse med den daværende Direktør for det i København hjemmehørende Aktieselskab Det oversøiske Compagnie: Fr Hoppe, hvilket førte til, at der i 1919 stiftedes et Datterselskab med Hjemsted i London, kaldet »The Oriental Overseas Trading Company Ltd.« — nedenfor betegnet som O T O — der skulde drive en gros Handel med orientalske Varer, særlig Japan- og Kinavarer. Til dette Selskab overdrog Mishiku hele sin Forretning. Han blev Selskabets administrerende Direktør, saaledes at han kun kunde afsættes, naar 75 pCt af Aktieindehaverne stemte derfor, og Medlem af Bestyrelsen, der iøvrigt bestod af Fr Hoppe som Formand og et Medlem af det oversøiske Compagnis — herefter kaldet D O C — Bestyrelse, Grosserer C A Buch.

O T O's Aktiekapital tænkte man sig oprindeligt sat til 3600 Aktier à 1 £, hvoraf to Trediedele skulde overtages af Mishiku og en Trediedel af D O C. I en Skrivelse af 3 Januar 1918 fra Direktør Hoppe i D O C's Navn hedder det:

»Foruden vil Det oversøiske Compagnie i København indrømme det nye Selskab en Kredit paa det samme Beløb som Aktionærernes Kapital. Hvis den indbetalte Kapital ønskes forøget, skal det oversøiske Compagnie — herefter kaldet D O C — have Option af at deltage med 50 pCt i de nye Aktier.«

Ved O T O's Registrering i London den 12 Marts 1919 blev Aktiekapitalen 5000 £. Den 8 September s A fordeltes disse Aktier saaledes, at Mishiku og D O C hver fik 2499 Aktier à 1 £ og de to Bestyrelsesmedlemmer, Fr Hoppe og Grosserer C A Buch, hver 1 Aktie à 1 £.

Den 30 Januar 1920 tilskrev Hoppe paa D O C's Vegne Mishiku et paa Engelsk affattet Brev, hvori det i Oversættelse hedder:

»I Overensstemmelse med Beslutning, taget af Bestyrelsen for

Oriental Overseas Trading Co Ltd, vil Kapitalen blive udvidet fra £ 5000 til £ 10000, saaledes at de nye Aktier tilbydes de hidtil værende Aktionærer med 1 ny Aktie for hver gammel Aktie. Vort Selskab vil være rede til at indbetale de £ 2500, som er tildelt os, saasnt det godtgøres, at saadan Betaling lovlig kan gøres og modtages. Vi ved, at Hr C A Buch vil være beredt til at overtage sin nye Aktie. For saa vidt angaar de Aktier, som tegnes af Dem i Overensstemmelse med Deres Ønsker og Aanden i hele Overenskomsten mellem Dem og os, tillader vi os herved at bekræfte den mellem os trufne Overenskomst:

Paa samme Tid som vi indbetaler vore egne nye Aktier, betaler vi for Deres Regning Beløbet af Deres Aktier og modtager Interims Certifikater eller originale Aktier for begge Beløb, idet vi holder de Aktier, som tegnes af Dem, for Deres Regning og til Deres Disposition som Sikkerhed, indtil vort Laan til Dem er blevet betalt. Vi forstaar, at Deres Aktier vil blive udstedt i adskillige mindre Poster, hvilket sætter Dem i Stand til lidt efter lidt at overtage, hvad De er i Sand til efter Deres finansielle Stilling. Som Præmie for disse udlagte Penge deltager vi med Dem i den Dividende, der falder paa Aktierne, saalænge vi besidder dem, med Halvdelen af den Dividende, som besluttes af Oriental Overseas Trading Co's Bestyrelse, men saaledes at vi altid sikres en Minimumsrente paa 6 pCt, nemlig den normale Diskonto, af det Beløb, der til enhver Tid skyldes. — — —.

Den heromhandlede Udvidelse fandt Sted, og Aktiefordelingen var herefter:

Mishiku	4998	£	Aktier
D O C	4998	„	„
Hoppe	2	„	„
Buch	2	„	„

Den 19 Marts 1924 afholdtes i London en ekstraordinær Generalforsamling i O T O, hvoraf Referatet i vedkommende Protokol i dansk Oversættelse lyder saaledes:

»Tilstedeværende: Herr Fr Hoppe (Formand)

Herr C A Buch

Herr S Mishiku

Herr L C Nielsen (Sekretær)

Man var enige om, at dette Møde var blevet lovlig indvarslet.

Referat: Referatet fra sidste Møde blev oplæst og bekræftedes.

Forøgelse af Kapitalen: Efter Forslag af Formanden, støttet af Herr S Mishiku, blev det enstemmig besluttet, at Compagniets Kapital skulde forøges til 15000 £ ved Udstedelse af 5000 Aktier paa 1 £ hver. Af den nye Kapital skulde kun 2000 £ overtages for Øjeblikket, nemlig 1000 £ tildelt Aktionærerne i Stedet for Udbetaling af Dividende, nemlig

A/S Det oversøiske Co 500 Aktier à 1 £ hver

Herr S Mishiku 500 „ „ 1 £ „

yderligere 1000 £ fordelt som følger:

Herr F Hoppe 32 Aktier à 1 £ hver

Herr C A Buch 32 „ „ 1 £ „

A/S Det oversøiske Co 936 „ „ 1 £ „

Med Hensyn til de tilbage værende 3000 £ overlades det til Bestyrelsens Bestemmelse, hvorledes de skulde fordeles.

Der gives Herr S Mishiku Ret til, hvis han maatte ønske det, at overtage Aktier til pari paa et hvilket som helst Tidspunkt fra Compagniet eller andre Aktionærer op til den samme Proportion af Selskabets fulde Kapital, som han forud for denne sidste Kapitalforøgelse har haft.»

Protokollatet er underskrevet af de i Referatet nævnte 4 Herrer.

Efter den ved denne Lejlighed skete Fordeling af Aktier havde Mishiku ialt 5498 Stk og D O C 6434 Stk.

Den 29 April 1924 solgte Mishiku 500 Aktier til D O C, der herefter besad 6934 Aktier, medens Mishiku ejede 4998.

Den 13 Marts 1925 fordeltes i et Bestyrelsesmøde i O T O de paa Generalforsamlingen i 1924 omtalte 3000 Aktier saaledes, at Mishiku og D O C hver fik 1402 og Hoppe og Buch hver 98 Stk.

Herefter havde Mishiku 6400 Aktier à 1 £, D O C 8336 Aktier à 1 £, Direktør Hoppe og Frue tilsammen 132 og C A Buch 132.

Den 30 Marts 1926 afholdtes i London ekstraordinær Generalforsamling i O T O, hvoraf Referatet i vedkommende Protokol i dansk Oversættelse lyder saaledes:

»Tilstedeværende: Herr F Hoppe (Formand)

Herr C A Buch

Herr S Mishiku

Herr L C Nielsen (Sekretær)

Man var enig om, at dette Møde var lovlig indvarslet.

Forøgelse af Kapitalen: Det blev besluttet, at Selskabet skulde forøges til 50 000 £ ved Udstedelse af 35 000 Aktier paa 1 £ Stykket. 5000 Aktier à 1 £ vilde blive fuldt indbetalte, paa de resterende 30 000 Aktier skal en Indkaldelse a 2/- ske med det samme, medens 18/- indkaldes senere, og saaledes at Aktierne fordeles som følger:

Det oversøiske Compagnie	2960	Aktier à 1 £	hver
Herr S Mishiku	1600	„ „ 1 £	„
Herr F Hoppe	68	„ „ 1 £	„
Fru A K Hoppe	100	„ „ 1 £	„
Herr C A Buch	118	„ „ 1 £	„
Fru S Mishiku	54	„ „ 1 £	„
Herr L C Nielsen	50	„ „ 1 £	„
Herr M Harita	50	„ „ 1 £	„

ialt: 5000 Aktier à 1 £ Stykket fuldt indbetalt.

Yderligere: Det oversøiske Compagnie 25 000 Aktier à 1 £ Stykket med 2/- indbetalt.

Herr S Mishiku 5000 Aktier à 1 £ Stykket med 2/- indbetalt.

Der gives Herr Mishiku Ret til, ifald han maatte ønske det, at overtage Aktier fra Compagniet til Pari Kurs paa et hvilket som helst Tidspunkt og til samme Proportion af Compagniets fulde Kapital, som han forud for denne sidste Kapitalforøgelse har haft.»

Det bemærkes, at Ordene: »eller andre Aktionærer« (or other shareholders) efter det oplyste blev overstreget af Direktør Hoppe ved Underskriften af Protokollen.

Fra 1 Januar 1928 at regne frattraadte Fr Hoppe Stillingerne som

Direktør i D O C og som Bestyrelsesformand m m i O T O. I O T O blev en Englænder Mr Evans Bestyrelsens Formand.

Blandt andet mellem denne og Mishiku førtes der i Foraaret 1928 Forhandlinger om Mishikus Stilling.

I et Brev af 1 Maj 1928, hvori Mishiku afslaa yderligere Diskussion, hedder det i dansk Oversættelse saaledes:

»I Anledning af den ovenfor nævnte Forøgelse af Kapitalen (21 Januar 1920) blev £ 2499 udlagt, og det blev fastslaaet, at min Laanekonto skulde debiteres med, eller at jeg skulde betale Rente efter en Rate af 6 pCt pro anno.

Paa denne Maade skylder jeg for Øjeblikket den Sum af £ 4401 (hvilket Beløb er underkastet Vekselkursen), og i Anledning heraf besidder D O C nu 6400 Aktier som Haandpant-Sikkerhed.«

— — — — —

»Den 19 Marts 1924 blev Compagniets autoriserede Kapital forøget til 15000 £, idet kun 2000 £ blev fordelt. Paa dette Tidspunkt var det ikke bekvemt for D O C at udlægge de Penge, der var nødvendige for at sætte mig i Stand til at overtage den fulde Aktie-Andel, som skulde tildeles mig, og det blev derfor aftalt mellem os, at en Bestemmelse skulde indføres i Compagniets Generalforsamlingsprotokol derhen, at jeg skulde have Ret til at overtage Aktier til et hvilket som helst Tidspunkt til Pari Kurs fra Compagniet eller andre Aktionærer op til samme Proportion af Compagniets fulde Kapital, som han (Mishiku) havde haft forud for den sidste Kapitalforøgelse. En lignende Bestemmelse er indført ved et følgende Møde (den 30 Marts 1926), da en yderligere Forøgelse af Aktiekapitalen blev besluttet. Jeg gentager, at da Hensigten med disse Indførsler var tydeligt at fastslaa det Faktum, at D O C ikke fandt det bekvemt at udlægge yderligere Penge, kunde de ikke paa nogen Maade eller paa noget Tidspunkt forstaaes saaledes, at de indeholdt den mindste Ændring af min uigenkaldelige Ret til paa hvilket som helst Tidspunkt at besidde 50 pCt af O T O's indbetalte Kapital.

De vil se, at Overenskomsten er blevet respekteret efter dens Mening af begge Parter gennem hele Compagniets Levetid.«

— — — — —

»Jeg erfarer nu gennem Deres Brev, at D O C er beredt til at afgive Aktie Certifikater Pund for Pund, efterhaanden som Gælden betales og yderligere, at de er villig til at betale mig den fulde Dividende som hvert Aar deklarereres, forudsat at jeg gaar ind paa følgende Konditioner:

- 1) At Laanene samles i eet Laan paa £ 4401.
- 2) At jeg fra den 1 April betaler 1 pCt over den danske Nationalbanks Diskonto, saaledes at Renten betales hvert Aars første April eller, hvis jeg maatte ønske det, i 2 Rater den 1 April og 1 Oktober hvert Aar.
- 3) Alle Dividender, der udbetales paa mine Aktier, krediteres min Laanekonto, indtil Skylden er bragt ud af Verden.
- 4) At D O C vil have Retten til at opsigte det hele Laan eller en Del af det ved at give 3 Maaneders Varsel om Deres Ønsker i saa Henseende.
- 5) Som et Alternativ, at D O C overtager mine ubetalte Aktier.

Vi skulde med een eller to mindre og ganske uvigtige Ændringer

ikke have nogen Vanskelighed ved at finde hinanden i Henseende til Punkt 1, 2 og 3. Derimod skærer Punkt 4 tværs igennem den fundamentale Ret, jeg har til at tilbagebetale Laanet gennem optjente Udbytter, det vil sige uden nogen Tidsbegrænsning. De vil, derom føler jeg mig forvisset, være enig med mig i, naar jeg siger, at jeg ikke under nogen Omstændighed vil indgaa paa at sætte D O C i Stand til at annullere mine fundamentale Rettigheder ved gennem 3 Maaneders Varsel at opsigte hele Laanet eller en Del af det.«

Den 3 Maj tilskrev Mishiku »Formanden og Bestyrelsen« i D O C et Brev, der i Oversættelse lyder saaledes:

»Jeg agter at benytte min Ret til i Overensstemmelse med min Overenskomst med Deres Selskab at overtage Aktier op til 50 pCt af den udstedte Aktiekapital i Oriental Overseas Trading Co Ltd, saaledes som ogsaa yderligere anerkendt og bekræftet ved Mødereferaterne, under tegnede af D'Herrer Hoppe og Buch.

Jeg vil derfor være Dem taknemmelig for, saasnart det maatte være Dem belejligt, at bekræfte min Udregning af det Antal Aktier, som jeg er berettiget til at overtage til Pari nemlig:

Fuldt indbetalt	1996 Aktier £ 1996.—.—.
Delvis indbetalte Aktier nu 5/- indbetalt	9994 Aktier £ 2498.10.—.

£ 4494.10.—.

Jeg tillader mig yderligere at notificere Dem, at jeg agter at tilbagebetale til Dem samtidig det Beløb De har udlagt for mig paa O T O Aktier, som er bleven tildelt mig, og for Øjeblikket er i Deres Besiddelse som Sikkerhed, tilligemed paaløben Rente.

Naar jeg har modtaget Deres Bekræftelse af mine Tals Rigtighed, skal jeg opgive Dem Navn eller Navne paa den eller de Personer, som jeg agter at bemyndige til paa mine Vegne at foretage de fornødne Udbetalinger i København mod Levering af det nævnte Antal Aktier, forsynet med blanko Transport.«

D O C ved dets Direktør T C Christensen svarede under 7 Maj saaledes:

»Vi er i Besiddelse af Deres ærede Skrivelse af 3 ds adresseret til Formanden og Bestyrelsen, hvilket Brev er blevet overgivet os til Besvarelse.

Med Hensyn til den første Del af Deres Brev kan vi ikke finde, at der eksisterer nogen Overenskomst mellem Dem og vort Selskab, for saavidt angaar Overtagelse af Aktier indtil 50 pCt af O T O's Aktiekapital. Vi har hørt, at man i Bestyrelsesmøde i O T O har været indforstaaet med, at der gives Dem Ret til paa en hvilken som helst Tid, ifald De maatte ønske det, at overtage Aktier fra Compagniet eller andre Aktionærer til Pari Kurs, men naturligvis kan Bestyrelsen i O T O ikke i et Møde forpligte en tredje Person eller et andet Selskab til at afgive nogen Del af deres Ejendele.

Imidlertid har vi forelagt Deres Forslag for de Personer, som har Interesse i de Aktier, der ejes herovre, og vi vil vende tilbage til Sagen senere.

Forsaavidt angaar det andet Spørgsmaal i Deres Brev bemærker vi, at De giver os Varsel med Hensyn til Deres private Laan hos os, hvilket vi herved akcepterer. Vi vil foreslaa, at Deres Konto gøres op i vore Bøger pr 15 Maj, og vi vil indlagt eller med Morgendagens Post sende Dem vor Regning for Renter etc op til den 15 Maj under den Forudsætning, at De stiller det omtalte Beløb til vor Raadighed den 15 Maj. I modsat Fald vil Renter løbe paa for de Dage, der yderligere hængaar. Under alle Omstændigheder gaar vi ud fra, at Kontoen omgaaende vil blive udlignet.

I et Brev af 11 Maj tilskrev D O C ved T C Christensen dernæst O T O i London saaledes:

»Vi har modtaget Varsel fra Banken om, at den Kredit, der er givet Dem, for Øjeblikket noget over 71 000 £, uopholdelig skal nedbringes til 50 000 £ og Tratter, som fremtidig forfalder udover dette Beløb, vil ikke blive fornyede.

Behag at disponere i Overensstemmelse hermed.«

Den ovennævnte Skrivelse af 7 Maj besvarede Mishiku med en Skrivelse af 10 samme Maaned, hvori han fremhævede, at Afgørelsen af hans Gæld maatte anses uadskillelig fra Spørgsmaalet om Erhvervelse af den Aktieandel, hvortil han forment at have kontraktmæssig Ret, og henviste til de tidligere paaberaabte »Overenskomster«: — Skrivelserne af 3 Januar 1918 og 30 Januar 1920 samt Generalforsamlingerne 1924 og 1926 i O T O.

I en Skrivelse af 16 Maj til D O C udtalte Mishiku, at han maatte holde Kompagniet ansvarlig for enhver Forsinkelse med Hensyn til prompte Behandling af disse Sager, da, som det hedder: »De maa kunne forstaa, at de Personer, der er beredt til at financiere mig, vil være ganske berettigede til at trække deres Støtte tilbage i Tilfælde af en urimelig Trænering fra Deres Side.«

I Anledning af det ovenfor refererede Brev af 11 Maj til O T O om Nedbringelse af Krediten tilskrev Mishiku den 22 samme Maaned D O C, at »et saadant Varsel fra Bankens og/eller D O C's Side ikke kan fortolkes anderledes end som et overlagt Forsøg paa at ødelægge O T O eller en vis Aktionær eller visse Aktionærers Interesser, da der ikke findes andre Alternativer for nævnte Selskab end enten at faa Vekslerne protesterede eller arrangere et forceret Salg af Lageret.« Den 23 Maj meddelte O T O's Bestyrelses Formand Evans Mishiku, at han (Evans) »i Forventning om, at D O C gaar ind paa vort Forslag om at indkalde paa den ikke indbetalte Kapital, sendte akcepterede Veksler — paa sædvanlig Maade.«

Den 22 samme Maaned havde O T O's Bestyrelse vedtaget Forslaget mod Mishikus Protest.

Mishiku lod sig derefter i det hele repræsentere af Overretssagfører Ch F Brorson, som den 25 Maj tilskrev D O C et Brev, hvori han under Henvisning til, at Kravet i Mishikus Brev af 3 Maj grunder sig paa hans kendelige og afgørende Forudsætning for overhovedet at være Aktionær og Direktør i O T O og derfor repræsenterende Alt, hvad han hidtil har tilført Selskabet, og den Eksistens, som dets Fremtid i Henhold til hans Rettigheder som Storaktionær vilde byde ham, — samt til, at en endelig

Besvarelse fra D O C's Side desuagtet, til vitterlig stor og voksende Fortræd for ham er tilbageholdt, begærer senest den førstkomende Onsdag den 30 ds Kl 12 Middag, et kompetent, utvetydigt og definitivt Svar, Ja eller Nej, idet det yderligere hedder:

»Udebliver et saadant Svar, betragter han sin Reklamation som endelig afslaaet, og D O C maa da, eventuelt med Privatbanken som Procesfælle, give Møde om det Erstatningsansvar i Hundredtusinder, som forelægges Domstolene.«

Formanden for D O C, Privatbankdirektør Reyn, meddelte samme Dag skriftlig Overretssagfører Brorson, at Bestyrelsen er indkaldt til Møde Lørdag den 2 Juni, — en tidligere Indkaldelse er paa Grund af flere Bestyrelsesmedlemmers Fraværelse umulig — og at det som Følge heraf ikke vil være muligt at give Dem det af Dem ventede Svar før tidligst i Løbet af nævnte Dag eller mulig Mandag den 4 Juni.

I Brev af 26 samme Maaned svarede Overretssagfører Brorson: — — — Fra Deres Selskabs Side er udstedt Parolen »forthwith«, og saa længe den er løbende, maa jeg betragte Deres Gaarsbrev som et Afslag paa mit, — og forbereder derfor paa Tirsdag Indstævningen.

Den 30 samme Maaned underrettede Direktør Reyn Overretssagfører Brorson om, at et til den 2 Juni berammet Bestyrelsesmøde i D O C var udsat til den 9 s M, da det var 2 af Bestyrelsesmedlemmerne umuligt at være her i Byen den 2 Juni. Brorson protesterede i en Skrivelse af 31 s M, og ved Stævning af 8 Juni indstævnedes han paa Mishikus Vegne de Sagsøgte: D O C og Privatbanken i København A/S til solidarisk Betaling af 671 286 Kr 33 Øre, hvortil han opgjorde Mishikus Tab ved at »tvinges til at opgive sin Stilling og sine Aktier«. Det anførtes nærmere, at der ved de ovenfor gengivne Tilsagn paa O T O's Generalforsamlinger af 19 Marts 1924 og 30 Marts 1926 »af signaturberettigede Repræsentanter for D O C var tillagt Mishiku Ret til naarsomhelst at optage til paalydende Værdi 4998/10 000 af dets Aktiekapital, men at D O C i sit ovenfor gengivne Svar af 7 Maj paa Mishikus Brev af 3 samme Maaned havde nægtet sig forpligtet ved sine nævnte Repræsentanters Løfter og »i Aarsagssammenhæng med dette Løftebrud og i Forstaaelse med eller Instruktion af A/S Privatbanken, der er det overbelastede Compagnis altafgørende Instans, har gjort det muligste for at invalidere Mr Mishiku i hans Egenskab af Aktionær i O T O for 8000 £ fuldt indbetalte og 5000 £ delvis indbetalte Aktier«. Herved henvises saa til Kreditnedsættelsen og O T O's Indkaldelse paa den ikke indbetalte Del af O T O's Aktiekapital, og det hævdedes, at det er »en Hovedforudsætning for ham, at han ved Optionen til Aktierne kunde erholde Stillingen som Forretningens første Partner«, idet han »kun paa dette Vilkaar har indskudt al sin Kapital og al sin Arbejdskraft og Evne til O T O«. Der forbeholdtes derhos Sagsanlæg mod fhv Direktør Hoppe, Grosserer C A Buch og andre.

Efter at der var holdt Bestyrelsesmøde i D O C — som det maa antages den 9 Juni dette Aar — tilskrev D O C's Sagfører under 20 Juni Overretssagfører Brorson et Brev, hvori det hedder:

»En Undersøgelse af D O C's Korrespondance og Protokoller viste intet, idet den omhandlede Forkøbsret ikke har været Genstand for nogen skriftlig Stadfæstelse mellem Direktør Mishiku og D O C, og idet Di-

rektør Hoppe (der jo ikke længere er knyttet til D O C's Ledelse) ikke har ladet noget herom tilføre D O C's Bestyrelsesprotokol, ligesaa lidt som der har været tilstillet D O C Genparter af Generalforsamlingsreferaterne fra O T O.

D O C maatte følgelig under disse Omstændigheder forbeholde sig nærmere Undersøgelse af Forholdet, forinden Standpunkt kunde tages til det fremsatte Krav.

Efter Fremkomsten af de med Deres Stævning fremlagte Genparter af Generalforsamlingsbeslutningerne af 19 Marts 1924 og 30 Marts 1926 i O T O er det konstateret, at der er givet Direktør Mishiku en vis Ret til Overtagelse af Aktier til pari Kurs, men det fremgaar ikke af Beslutningerne, at disse er tiltraadt paa D O C's Vegne, og det kan ikke anerkendes, at Direktør Mishikus Ret er af det Omfang som krævet.

D O C's nuværende Ledelse ønsker imidlertid ikke at rejse særligt Spørgsmaal om, hvorvidt d'Herrer Hoppe og Buch paa Generalforsamlingerne i O T O har forpligtet D O C eller ikke, men vil paa dette Punkt indskrænke sig til at forbeholde sig enhver Indsigelse, forsaavidt Retsagen føres frem.

D O C's Ledelse er følgelig villig til nu at overlade Direktør Mishiku Aktier i O T O til pari i det Omfang, som han maatte have Krav paa, saafremt han ved de nævnte Generalforsamlingsbeslutninger i O T O har erhvervet et Krav i saa Henseende over D O C.

Med Hensyn til Omfanget af dette eventuelle Krav skal derhos bemærkes:

Ved Generalforsamlingen den 19 Marts 1924 var Direktør Mishiku Ejer af 4998/10 000 af Aktiekapitalen i O T O.

Ifølge Generalforsamlingsbeslutningen af 19 Marts 1924 skulde han herefter være berettiget til at optage 2499 nye Aktier. Af disse har han overtaget 1902, nemlig 500 den 19 Marts 1924 og 1402 den 13 Marts 1925. Der resterer altsaa fra denne Emission 597. Det bemærkes herved, at Mishiku den 29 April 1924 har solgt 500 Aktier til D O C uden noget Forbehold om Tilbagekøbsret, og at disse 500 Aktier altsaa ikke indbefattes mere i Aftalen.

Ved Generalforsamlingen den 30 Marts 1926 vedtoges dernæst, at Mishiku skal være berettiget til af de nye Aktier at overtage til pari Kurs Aktier op til samme Forholdstal af den samlede Kapital, som han besad før denne sidste Generalforsamling. Da han besad 4998 + 1402 = 6400 af 15 000 Aktier, og da den nye Aktieudvidelse omfattede 5000 fuldt indbetalte og 30 000 delvis indbetalte Aktier, skulde han herefter være berettiget til at overtage 6400/15 000 af henholdsvis 5000 og 30 000 Aktier, eller 2133 og 12 800 Aktier. Da han har overtaget henholdsvis 1600 og 5000 Aktier, skulde han følgelig fra denne Emission være berettiget til yderligere at overtage 533 fuldt indbetalte og 7800 delvis indbetalte Aktier.

Omend der nu yderligere kunde rejses Spørgsmaal om, hvorvidt D O C skal tilsvare hele Beløbet, eller om dette ikke forholdsvis skal ydes af O T O's andre Aktionærer, skal jeg imidlertid paa D O C's Vegne meddele, at de foran opgjorte Aktiebeløb 597 plus 533 = 1130 fuldt betalte Aktier og 7800 delvis betalte Aktier i O T O er til Direktør

Mishiku's Disposition mod Indbetaling af £ 1130 og £ 1950 (5 sh paa 7800 Aktier) = 3080 £ omsat i danske Kroner til Indbetalingsdagens Kurs samt Regulering af Direktør Mishikus Skyld ifølge Opgørelse pr 15 Maj d A: 114519 Kr 13 Øre med Fradrag af de senere pr samme Dato krediterede 8853,78 Kr (jfr Breve til Mishiku af 13 og 14 Juni d A) eller 105 665,35 Kr med yderligere Rente til Indbetalingsdagen.

D O C forbeholder sig i Mangel af anden Aftale at tilbagekalde Tilbudet, saafremt det ikke akcepteres inden den 28 ds og/eller saafremt den paabegyndte Retssag incamineres, idet Tilbudet forudsætter, at Rets-sagen bortfalder.«

Tilbudet blev ikke modtaget, og under Sagen har Mishiku nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte dømmes til in solidum at betale ham 636 581 Kr 48 Øre med Renter deraf 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 8 Juni d A, idet Beløbet fremkommer saaledes:

- 1) Tab af Livsstilling som administrerende Direktør i Overseas Trading Comp lim med ca 1780 £ i aarlig Indkomst erstattet efter Aarslønnens tidobbelte Beløb 17 800 £
- 2) Mod Aflevering af hans Aktier for indbetalte 9250 £ i nævnte Company — heraf 6400 £ i Haandpant hos Det oversøiske Compagnie A/S, her — godtgøres ham herfor Aktieværdien i Maj d A med 200 pCt 18 500 „
- 3) Hans Optionsret for til Rest 4494 £ i nævnte Company, jfr hans Skrivelse af 3 Maj 1928 til Det oversøiske Compagnie A/S, godtgøres ham ifølge samme Aktieværdi med 4 494 „

Fra disse	40 794 £
vald til Stævningsdagens Kurs af 18,19½ Kr	742 246,83
drages A/S Det oversøiske Comps Modkrav	105 665,35

Herefter bliver Mishikus Restkrav Kr 636 581,48

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet D O C paa sin Side paastaar Mishiku dømt til at betale D O C de ovennævnte 105 665 Kr 35 Øre med Renter deraf 6 pCt aarlig fra den 15 Maj d A mod, at der udleveres ham 6400 £ Aktier i O T O, som af ham er givet D O C i Sikkerhed og af D O C er pantsat i Privatbanken.

Direktør Hoppe og Grosserer Buch har givet Møde under Sagen uden at nedlægge nogen Paastand.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren, der i Juni har opsagt sin Direktør-Stilling til Fratrædelse ved Aarets Udgang, gældende — i Tilknnytning til det ovennævnte i hans Stævning anførte — at han ved de titnævnte Tilførsler til O T O's Generalforsamlingsprotokol i Forbindelse med de af ham paaberaabte, ovenfor gengivne Skrivelser af 3 Januar 1918 og 30 Januar 1920 har erhvervet Ret til overfor D O C at kræve sig overdraget saa mange Aktier — efter den ovennævnte Proportion — at han derved ved Hjælp af egne og Hustrus samt Hr M Haritas Aktier faar Majoriteten af Aktier i O T O — »The control of the Company« —, at dette uberettiget er nægtet ham, at han derved — og ved forskellige Chikanerier er tvunget ud af sin Stilling ligesom hans

Interesse i at besidde Aktier i O T O er berøvet ham, og at han derfor har Krav paa Erstatning — og Udløsning som Aktionær — som nærmere i Paastanden angivet —.

De paaberaabte Chikanerier er i alt væsenligt — foruden Kreditedskæringen og Aktieindkaldelsen — det, at en Funktionær i D O C: A Vilhelmsen i Begyndelsen af Juni dette Aar af D O C blev sendt til London for at foretage visse Undersøgelser angaaende O T O's Forhold og i dette Selskab blev ansat for 3 Maaneder som »Manager«, og at O T O's Bestyrelses Formand Evans saavel før som efter Sagsanlægget skal være optraadt paa ubehørig og hensynsløs Maade overfor Sagsøgeren, bl a ved at lade foretage en uheldig Lagervurdering m m.

De Sagsøgte bestrider, at Sagsøgeren har erhvervet nogen Ret til at faa Aktier overdraget fra D O C. Efter de titnævnte Generalforsamlingsreferater eksisterer hans Ret kun som en Ret mod O T O.

De gør derhos gældende, at han i al Fald ikke har eller har haft Ret til at faa Aktier overdraget i det af ham hævdede Omfang, altsaa Proportion 4998/10 000, hvorved de nærmere henviser til den ovenfor gengivne Skrivelse af 20 Juni 1928 og fremhæver, at han kun kan forlange Aktier overdraget i det Forhold, hvori han allerede faktisk havde overtaget Aktier. De hævder, at Sagsøgeren ikke har nogen Ret til at modsætte sig, at Krediten fordres nedbragt, eller at der fandt Indkaldelse Sted paa de ikke-indbetalte Aktier i O T O, hvilke sidste Forhold — saavel som de paagældende Chikanerier, hvorover Sagsøgeren beklager sig — er dem uvedkommende, idet dette maa betragtes som en Sag mellem ham og O T O. Løvrigt er alt, hvad der er foretaget fra de Sagsøgte Side, kun Udtryk for berettiget Varetagelse af deres egne Interesser og sigter ikke, som Sagsøgeren mener, paa at skade ham, hvem den nye Ledelse tværtimod paa Grund af hans faglige Dygtighed har sat Pris paa at beholde som Direktør.

Yderligere fremhæver de Sagsøgte, at Sagsøgerens Paakrav i Skrivelse af 3 Maj har været uberettiget, og at Sagsøgeren ikke kan støtte noget Erstatningskrav overfor D O C — endsige overfor Privatbanken, paa at hans Krav blev uopfyldt eller »træneret«. For Privatbankens Vedkommende anføres det særligt, at den overhovedet ikke staaer eller har staaet i noget direkte Retsforhold til Sagsøgeren eller O T O og navnlig ikke har eller har haft nogen Forpligtelse overfor ham. Endelig hævdes det, at selv om Sagsøgeren kunde rejse noget Krav mod D O C, kunde det højst være et Krav paa at faa overdraget Aktier paa de finansielle Vilkaar, som han kunde dokumentere at have kunnet opnaa hos en Trediemand i Tiden omkring 3 Maj 1928.

Med Hensyn til Forstaaelse af Udtrykket: »fra Compagniet« i Generalforsamlingsreferaterne af 19 Marts 1924 og 30 Marts 1926 — hvilken Forstaaelse vil være afgørende for, om Mishiku's Optionsret haves overfor D O C eller kun overfor O T O — har Direktør Hoppe som Vidne forklaret, at han aldrig har tænkt sig andet, end at Udtrykket betød: D O C. Grosserer Buch har derimod forklaret, at hans Underskrift ved disse Lejligheder intet har at gøre med nogen Forpligtelse for D O C. Han er ikke anmodet om og har ikke lovet at repræsentere D O C der.

Med Hensyn til »Optionsretten«s Omfang har Buch forklaret, at Di-

rektør Hoppe stadig, ogsaa saa sent som 1926 har sagt til ham, at D O C altid havde Magten i O T O, idet D O C havde Aktiemajoriteten. Direktør Hoppe har bl a forklaret, at han og Mishiku ikke har næret Tvivl om, at Mishikus Optionsret havde det af Mishiku nu hævdede Omfang — Proportion 4998/10 000, men han har tidligere forklaret, at i Forhandlingerne mellem ham og Mishiku om denne Optionsret talte de egentlig aldrig om nogen bestemt Proportion, navnlig ej heller om Halvdelen af Aktierne, men det væsenlige var altid, at »det skulde være, som det hele Tiden havde været«. Hvad dette egentlig var, er maaske aldrig kommet klart frem, idet Forholdet var det, at D O C overtog den omtrentlige Halvdel og Mishiku den omtrentlige Halvdel, saa at Buch og Hoppe var »Tungen paa Vægtskaalen«. Endelig har Direktør Hoppe ogsaa forklaret, at naar man i 1926 risikerede, at »the control of the Company« gik tabt, har man vist ikke skænket dette en Tanke.

Selv forudsat, at Sagsøgeren maatte have Føje til at opfatte de trufne Aftaler som læggende en Salgsforpligtelse paa de af D O C overtagne Aktier i O T O, og selv forudsat, at han maatte have Føje til paa det foreliggende at gaa ud fra, at Direktør Hoppe i sin Egenskab af Leder af den daglige Drift i D O C, i Forbindelse med Buchs Underskrift i O T O's Generalforsamlingsprotokol havde sikret Sagsøgeren den ommeldte Ret, uden at nogen udtrykkelig Sanktion fra D O C's Bestyrelse som saadan var nødvendig, har han i al Fald ikke godtgjort nogen Føje til at stille de i Skrivelsen af 3 Maj 1928 indeholdte Krav, idet han ikke uden et ganske klart og utvetydigt Grundlag ses at kunne bygge sin Optionsrets Proportion — og dermed dens Omfang — paa andre Aktier end dem, han ved Aktiefordelingen overtog, og navnlig altsaa hverken paa saadanne, som han ikke havde overtaget eller de 500 Aktier, som han havde solgt, hvorved iøvrigt kan fremhæves, at Proportionen antagelig hele Tiden har støttet sig til faktisk Aktiebesiddelse. Allerede som Følge heraf har han været uberettiget til, som han har gjort, at betragte den af D O C tagne Stilling til nævnte Skrivelse som en saadan Fornægtelse af hans Ret, der kunde give ham Føje til ved Frasigelse af sin Direktør-Stilling at kræve Erstatning for det dertil knyttede Tab (Paastandens Punkt 1) eller til af D O C at kræve sig udløst af sin Aktiebesiddelse i O T O (Paastandens Punkt 2). Og da han intet har godtgjort om, at Kreditnedsættelsen overfor O T O var retsstridig overfor ham, og den Omstændighed, at A Vilhelmsen efter Stævningens Udtagelse er sendt til London i det ovennævnte Øjemed, ikke kan tillægges nogen Betydning i de heromhandlede Henseender, samt da de af Sagsøgeren iøvrigt under denne Del af Sagen paaberaabte Forhold maa være D O C som saadant og Privatbanken uvedkommende, vil Paastandens Punkt 1 og 2 ikke kunne tages til Følge.

Da der dernæst i Skrivelse af 20 Juni 1928 er tilbudt ham alt, hvad han efter sin Retsstilling kunde kræve hos D O C, vil det højeste, han under denne Sag kunde fordrø erstattet, være Tab, som han maatte have lidt ved, at han i Tiden fra 3 Maj til 20 Juni ikke fik Adgang til det Antal Aktier, som han maatte have Krav paa at købe.

Han har imidlertid — selv ganske bortset fra, om Skrivelsen af 3 Maj kan anses som et saadant effektivt Betalingstilbud, paa hvilket en

Erstatningsberegning kan støttes — ikke sandsynliggjort, at O T O Aktier omkring 3 Maj eller senere var af højere Værdi end pari, og som Følge heraf bliver der ikke Spørgsmaal om at tilkende ham Erstatning paa dette Punkt. Da han derhos ikke i sin Paastand har optaget noget om Pligt for D O C til mod Betaling at udlevere ham de Aktier, han maatte have Krav paa udover de D O C til Sikkerhed givne 6400 £ Aktier, vil D O C i det hele være at frifinde, ligesom Privatbanken, for hvis Vedkommende intet som helst Ansvarsgrundlag er godtgjort, ogsaa vil være at frifinde. Da dernæst det af D O C paa sin Side fremsatte Krav paa Betaling af 105 665 Kr 35 Øre, mod at nævnte 6400 £ Aktier udleveres, er uomtvistet, vil Sagsøgeren være at dømme efter denne Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 3000 Kr.

Nr 64/1930. **Henning Waage Ewald Rothe**

p a a k æ r e r

Kendelse afsagt den 14 Marts 1930 af den ved kgl Ordre af 26 Oktober 1929 nedsatte Undersøgelseskommission.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Da Arrestanten Rothe er sigtet for Meddelagtighed i omfattende Bedragerier, og da Betingelserne for Anvendelsen af Retsplejelovens § 780, II a og c fremdeles skønnes at være til Stede,

e r a g t e s:

Den af Overretssagfører Wreschner fremsatte Begæring om Arrestantens Løsladelse kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Undersøgelseskommissionen afsagte Kendelse, hvorved Løsladelse af Fængslede Henning Waage Ewald Rothe nægtes, er paakæret til Højesteret af Fængslede.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

b e s t e m m e s:

Undersøgelseskommissionens Kendelse bør ved Magt at stande.

Onsdag den 2 April.

Nr 318/1929. Vognmand **N Madsen** (Gamborg)
mod
Aarhus Kommune (Gelting),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at vedligeholde et Vejstykke.

Vestre Landsrets Dom af 5 November 1929: Sagsøgte, Vognmand N Madsen, som Ejer af Ejendommen Matr Nr 5 a m fl Skaade By, Holme Sogn, bør vedvarende friholde Sagsøgerne, Aarhus Kommune, og efterfølgende Ejere af Ejendommen, Matr Nr 3 i m fl sammesteds, »Grumstolen« kaldet, for Vedligeholdelse af det foranførte i Deklarationen af 30 September 1912 ommeldte Vejstykke. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, hvortil føjes, at Indstævntes Kørsel med svære Lastautomobiler upaatalt har fundet Sted siden 1920, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vognmand N Madsen, til Indstævnte, Aarhus Kommune, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Færdig fra Trykkeriet den 23 April 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 5

Onsdag den 2 April.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en den 5 Oktober 1912 tinglæst Deklaration af 30 September s A indrømmede den daværende Ejer af Ejendommen Matr Nr 5 a, 5 o, 5 z, 5 ø, 5 ac og 7 o Skaade By, Holme Sogn, for sig og efterfølgende Ejere til den daværende og fremtidige Ejere af Ejendommen Matr Nr 3 i, 4 oa, 5 b, 5 c, 5 i og 4 aa Skaade By, Holme Sogn kaldet »Grumstolen«, Ret til »Kørsel samt anden Færdsel« paa et privat Vejstykke, der gaar fra førstnævnte Ejendoms Gaardbygninger i nordvestlig og vestlig Retning til Aarhus-Odder Landevej. I Deklarationen anføres det, at Ejerne af Grumstolen havde ydet et Vederlag for Færdselsretten af 575 Kr een Gang for alle; iøvrigt bestemtes det, at Vedligeholdelse af Vejstykket paahviler Ejendommen Matr Nr 5 a m fl; og er Ejerne af Ejendommen Grumstolen uvedkommende. I Aaret 1915 erhvervede Sagsøgerne, Aarhus Kommune, Ejendommen Grumstolen, medens Sagsøgte, Vognmand N Madsen af Skaade, senere ved Arv blev Ejer af Ejendommen Matr Nr 5 a m fl. Paa begge Ejendomme findes Grusgrave, der udnyttes af vedkommende Ejer saaledes, at Vejen befares af de Køretøjer, derunder Lastautomobiler, hvorpaa Grus og Ral bortkøres fra Gravené. Efter at en Del Beboere i Skaade, hvis Ejendomme er udstykkede fra Ejendommen Matr Nr 5 a m fl, og hvem der af Sagsøgte eller hans Forgængere ved Deklarationen er indrømmet Ret til Færdsel ad Vejstykket, havde henvendt sig til Holme-Tranbjerg Kommune med Klage over Vejens nuværende Tilstand, lod Kommunen i Henhold til Lov om private Veje af 14 April 1865 afholde en Aastedsforretning til Fastsættelse og Fordeling af Bidrag til Vejens Istandsættelse og Vedligeholdelse. Herunder hævdede Sagsøgte, at den hans Ejendom til Fordel for Sagsøgerne ved Deklarationen paalagte Vedligeholdelsesforpligtelse ikke længere er forbindende for ham. Som Følge deraf paalagde Sogneraadet i Henhold til den anførte Lovs § 8 Sagsøgerne at anlægge Retssag til Afgørelse af Spørgsmaalet om deres Vedligeholdelsespligt. Under nærværende Sag har Sagsøgerne derefter nedlagt Paastand om, at Sagsøgte samt Efterfølgere som Ejere af den førstnævnte Ejendom, Matr Nr 5 a m fl af Skaade, tilpligtes vedvarende at friholde Sagsøgerne og efterfølgende Ejere af Ejendommen »Grumstolen« for enhver Vedligeholdelse af det foranførte i Deklarationen ommeldte Vejestykke. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tilstand, og har i sin retssag nedlagt Paa-

stand om, at Sagsøgerne kendes pligtige til at anerkende, at den ved Deklarationen paatagne særlige Vedligeholdelsespligt er bortfaldet, for saa vidt den gaar ud over den ved Deklarationen forudsatte i 1912 brugelige Færdsel.

Til Støtte for sine Paastande har Sagsøgte gjort gældende, at Udgiften til Vedligeholdelse af Vejstykket efter en i 1914 af Holme-Tranbjerg Sogneraad afsagt Kendelse om Fordeling af Vejudgifterne i Forbindelse med, hvad der er fremkommet under en afholdt Syns- og Skønsforretning, vil udgøre for Ejendommen Grumstolens Vedkommende 3-400 Kr aarligt og saaledes er langt større end det ved Deklarationens Oprettelse i 1912 kunde forudses, at denne Stigning i Udgifterne væsenlig skyldtes Trafik af Sagsøgernes store Lastautomobiler, der benyttes til Kørsel af Grus fra Kommunens Grusgrav, at der i 1912 ikke blev gravet Grus i Grusgraven, at der ikke dengang i nævneværdigt Omfang blev benyttet Lastautomobiler, og at det derfor ikke kunde forudses, at saadanne i de derefter forløbne Aar vilde blive anvendt til Transporten af Grus.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Kravet om Vedligeholdelse af det omhandlede Vejstykke er rejst, ikke af Sagsøgerne, men som ovenfor nævnt, af Ejerne af en Del fra Sagsøgtes Ejendom udstykkede Parceller, der har Færdselsret ad Vejen, at Sagsøgte selv befarer Vejen med Lastautomobiler til Transport af Grus fra den paa hans egen Ejendom værende Grusgrav, og at hans Gruskørsel navnlig i det sidste Aar har haft et betydeligt større Omfang end Sagsøgernes, selv om den er foregaaet med mindre Lastautomobiler. Det er dernæst af Sagsøgerne anført og ikke bestridt af Sagsøgte, at den forrige Ejer af Grumstolen i sin Tid købte Vejretten af Sagsøgtes Fader af Hensyn til den paa Ejendommen værende Grusgrav, og at Sagsøgtes Fader var klar herover.

Da nu Sagsøgerne findes at have Ret til al den Færdsel ad Vejstykket — ogsaa med Automobiler — som naturlig udøves til og fra deres Ejendom, og da den af dem udøvede Færdsel efter alt det foreliggende ikke er gaaet ud over, hvad der under Hensyn til Færdselsmidlernes Udvikling og Udnyttelsen af deres Ejendom har kunnet anses for normalt og paaregneligt, findes Sagsøgtes Indsigelser mod Deklarationens vedvarende Gyldighed at maatte forkastes, og Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Torsdag den 3 April.

Nr 316/1929. Fru **Theresia Jørgensen** (Selv)

mod

Citroën Automobiles Aktieselskab (Møller),

betræffende Tilbagelevering af et Automobil.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 18 Oktober 1929: De Sagsøgte Citroën Automobiles Aktieselskab bør for Tiltale af Sagsøgerinden Fru Theresia Jørgensen, Holte, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det indstævnte Selskab har principalt nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises fra Højesteret, idet det anføres, at Appellantinden den 2 November 1929 uopfordret paa Selskabets Sagførers Kontor har opfyldt Landsrettens Dom ved at betale de hende ved denne paalagte Omkostninger uden at tage noget Forbehold om Anke af Dommen. Da Appellantinden herefter maa anses at have afskaaret sig fra at paaanke Dommen, vil Sagen være at afvise fra Højesteret.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Selskabet med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Fru Theresia Jørgensen til Indstævnte, Citroën Automobiles Aktieselskab, med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden Fru Theresia Jørgensen, Holte, de Sagsøgte Citroën Automobiles Aktieselskab dømt til: Principalt, at udlevere et Sagsøgerinden tilhørende til Selskabet i September 1927 indleveret Automobil af Mrk Citroën, 5 HK, Type Cabriolet, Chassis Nr 63 980, Motor Nr 71 989 samt erstatte Afsavnet af samme med 2000 Kr, alt mod Tilbagelevering af et Sagsøgerinden fejlagtig af Selskabet i December 1927 udleveret Automobil af samme Firmamærke, men i det hele i ringere Stand og ganske forskelligt fra det af Sagsøgerinden indleverede.

Subsidiært, (saafremt Tilbagelevering af Automobil et ikke kan finde Sted), at betale Sagsøgerinden en Erstatning paa 4135 Kr mod Tilbagelevering af det Sagsøgerinden fejlagtig udleverede Automobil.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

I September 1927 indleverede Sagsøgerinden et af hende den 27 April 1926 købt Automobil Mrk Citroën, 5 HK, Type Cabriolet, Chassis Nr 63 980, Motor Nr 71 989 til A/S Citroëns Fabriker i Sydhavnen for at faa Automobil et repareret efter en Paakørsel. Indleveringen skete paa Foranledning af Forsikringsselskabet »National«, i hvilket Automobil et var forsikret.

Sagsøgerinden gør nu gældende, at det Automobil, der efter endt Reparation er udleveret hende af Citroëns Fabriker, er et helt andet Automobil end det, der af hende er indleveret, hvilket efter hendes Formening fremgaar deraf, at der findes nyslaaede Numre i Motoren paa det hende udleverede Automobil ligesom hun gør gældende, at den hende fejlagtig udleverede Vogn er af betydelig ringere Kvalitet end den af hende indleverede.

Under Sagen er der vedrørende den Sagsøgerinden udleverede Vogn fremlagt en af Justitsministeriets Motorsagkyndige for København m v Ingeniør Erik Falck afgivet Erklæring, hvori det bl a hedder:

»Ved en meget indgaaende Undersøgelse af det istemplede Motornummer — blandt andet ved Hjælp af en kraftig Lup — blev det fastslaaet, at der ikke var foretaget nogen Forandring af Nummeret, saaledes som man vil paastaa, og det maa derfor siges at være fastslaaet, at der ikke er sket nogen Ombytning af Motoren.

Nummeret staar kraftigt og tydeligt med ret store Tal, som kun gennem en let synlig Nedfiling af Stempingsstedet kan udslettes.

Endvidere er der afgivet Erklæring af 2 af Retten udmeldte Skøns-mænd, Ingeniør, cand polyt F Schmitto og Grosserer Hans Lystrup, der ved en Synsforretning har besigtiget den Sagsøgerinden udleverede Vogn, ved hvilken Lejlighed Sagsøgerinden fremlagde 2 Fabrikationsplader, der af hende var aftaget af Vognen, af hvilke Plader den ene bar Nummeret 71 989, medens den anden Plade, en tynd Aluminiumsplade bar Nummeret 63 980. I nævnte Erklæring besvarer Skønsmændene de dem forelagte Spørgsmaal saaledes:

Sp 1: Er det omprocederede Automobils Motornummer V A 71 989?

Svar: Ja.

Sp 2: Findes der paa Chassiset Kendetegn, der kan identificere Automobillet som værende det af Sagsøgerinden Fru Theresia Jørgensen af A/S Citroën ved Købekontrakt af 27 April 1926 købte Automobil?

Svar: Ja, Motornummeret V A 71 989, som er indhugget ovenpaa Motorens højre bageste Bærearml. Bogstaver og Chiffre staar klart og tydeligt og viser ikke Tegn til at være ændrede eller indhuggede ovenpaa andre Mærker eller Numre. —

Endvidere synes den ovenfor omtalte Aluminiumsplade med indgraveret Nr 63 980, som Fru Jørgensen har taget af Automobillet, at være identisk med den i Citroëns Skrivelse af 13 ds omhandlede Aluminiumsplade, som angiver Chassisets Fabrikationsnummer. —

Sp 3: Bærer Automobillet Mærker af at have været udsat for Overlast og paafølgende Reparation?

Svar: Der fandtes ikke andre Mærker eller Tegn paa Sfid, Overlast og Reparation end normalt paa et 4 Aar gammelt brugt Automobil. —

Den i Skønsmændenes Erklæring nævnte Skrivelse af 13 September fra Citroën oplyste bl a, at Fabriken aldrig mærker Chassisets Bestanddele med Chassisnummeret, men at dette Nummer er graveret paa en Aluminiumsplade.

Da der ikke af Sagsøgerinden er anført noget af Betydning til Støtte for hendes Paastand om, at der af de Sagsøgte skulde være udleveret hende en forkert Vogn, medens det tværtimod gennem de fremlagte Er-

klæringer maa anses godtgjort, at den Vogn, der er udleveret hende af de Sagsøgte efter stedfunden Reparation er identisk med den Vogn, der af hende var indleveret til Reparation, vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

Sagsøgerinden findes derhos at burde betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Fredag den 4 April.

Nr 267/1929. Direktør V J Nyholm (Henriques)

mod

Overnævnet for Huslejesager og Restauratør J V Bruun,

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en af det indstævnte Nævn afsagt Kendelse.

Østre Landsrets Dom af 25 September 1929: Sagsøgte, Overnævnet for Huslejesager, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør V J Nyholm, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte, Restauratør J V Bruun, betale 17 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 August 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det offentlige betaler Overretssagfører K Anker-Jensen i Salær 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Udtalelsen i Overnævnets Kendelse om Tilbagebetalingspligt i Henhold til Lovens § 30 tilsigter efter hvad der er oplyst af Overnævnet ikke at træffe nogen Afgørelse om Tilbagebetalingen.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastande være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 300 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanten Direktør V J Nyholm idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Ved Kontrakt af 10 Marts 1924 bortlejede Sagsøgeren, Direktør V J Nyholm, til Sagsøgte, Restauratør J V Bruun, nogle Stuelokaler og Kælderrum, indrettede til Restaurationsvirksomhed med Billardsalon, i den Sagsøgeren tilhørende Ejendom Trianglen Nr 2—4 — hvilke Lokaler siden 1922 havde været udlejet for 8300 Kr aarlig — for en aarlig Leje af 10 000 Kr indtil 9 Marts 1927, og derefter 12 000 Kr, hvilken Forhøjelse dog, da der opnaaedes Tilladelse til at drive den nævnte Billardsalon, traadte i Kraft allerede fra den 9 Marts 1926. Lejemaalet kunde opsiges med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel til Ophør en Maaned før den følgende Flyttedag, dog fra Ejerens Side ikke tidligere end til 9 Marts 1929.

Ved Skrivelse af 6 November 1928 indbragte Restauratør Bruun Lejemaalet, der ikke tidligere havde været forelagt Nævnet, for Forretningslokalenævnet, hvor Sagen foretoges i et Møde den 22 Januar 1928. Om Forhandlingerne i Mødet, hvor baade Ejer og Lejer var tilstede, skete følgende Tilførsel i Nævnets Protokol:

»Lejeren bemærkede, at der ikke ved hans Begæring er tilsigtet nogen Huslejeregulering med tilbagevirkende Kraft, idet han i saa Henseende er bundet ved den for den 5 aarige Periode fastsatte Leje, men han mente, at Lejen under de nuværende Konjunkturer, særlig i Beværterfaget, er for høj, og mente derfor, at en Nedsættelse kunde opnaas gennem Nævnet, efter at han er blevet bekendt med, at Kontrakten ikke er blevet forelagt Nævnet, hvad han først har faaet at vide for ganske nylig. Lejeren begærer dog Nævnets Ansættelse af Lejen, saaledes som Nævnet vilde skønne den rimelig paa Kontraktens Oprettelsestid.

Efter foretaget Besigtigelse og under Hensyn til de Nævnet forelagte Oplysninger skønnede Nævnet, at det efter de i 1924 foreliggende Forhold vilde have godkendt den i Kontrakten af 10 Marts 1924 fastsatte Leje.«

Denne Afgørelse blev derefter af Restauratør Bruun indbragt for Overnævnet, hvor Sagen behandlede i et Møde den 19 Februar 1929, hvorefter Overnævnet i et Møde den 30 April med to Stemmer (Formanden og et Medlem) mod to, og idet bemærkedes, at der overhovedet ikke saas at være godkendt nogen Leje tidligere for det heromhandlede Lejemaal, som det hedder: »fastsatte Lejen til 8000 Kr aarlig fra Lejemalets Begyndelse med Tilbagebetalingspligt i Henhold til Lov af 1 April 1925 § 30.«

Mod denne Kendelse protesterede Sagsøgeren i Skrivelse af 11 Maj, og efter at Overnævnet i et Møde den 21 s M havde vedtaget at svare, at Sagen ikke kunde genoptages, da intet nyt var fremkommet, har Sagsøgeren under nærværende mod Overnævnet og Restauratør Bruun anlagt Sag nedlagt Paastand paa, at den af Overnævnet under 30 April 1929 trufne Afgørelse kendes ugyldig.

Overnævnet har procederet til Frifindelse, medens Restauratør Bruun har nedlagt Paastand paa, at den af Overnævnet i Sagen trufne Afgørelse opretholdes, og at der i Konsekvens heraf gives Sagsøgte Bruun Dom for det ham efter Overnævnets Afgørelse hos Sagsøgeren tilkommende Beløb 17 000 Kr med Renter 5 pCt p a principalt fra Datoen for Overnævnets Afgørelse, den 30 April 1929, subsidiært fra Svarskriftets Fremlæggelsesdag, den 19 August 1929.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren i første Række gjort gældende, at Sagen overhovedet ikke med Gyldighed har kunnet indbringes for Overnævnet, da Overnævnet ikke eksisterede paa det Tidspunkt, da Sagen burde have været forelagt Nævnet, og der derhos overhovedet ikke forelaa nogen Kendelse eller egenlig Afgørelse af Forretningslokalenævnet, som kunde gøres til Genstand for Indbringelse for Overnævnet, samt at Overnævnet om det desuagtet havde taget Sagen under Behandling, i hvert Fald kun kunde forkaste den mellem Ejer og Lejer truffne Overenskomst med kvalificeret Majoritet, jfr Lov-Bekendtgørelse Nr 228 af 18 Maj 1923 § 3, 2 Stk. Endvidere har Sagsøgeren gjort gældende, at Restauratør Bruun udtrykkelig ifølge frivillig Overenskomst, efter at Nævns sagen var rejst, — som det fremgaar af det i Nævns-mødet den 22 Januar 1929 passerede — har erklæret sig bundet af de aftalte Vilkaar for den 5-aarige Periode. Sagsøgeren har med Hensyn hertil yderligere henvist til, at Restauratør Bruuns Udtalelser i Mødet den 22 Januar 1929 af samtlige Nævnets Medlemmer — ifølge en af disse den 10 September 1929 afgiven Erklæring — er opfattet som et klart Afkald paa et muligt Krav om Tilbagebetaling.

Med Hensyn til den første Række Indsigelser maa der gives de Sagsøgte Medhold i, at de i Boliglovgivningen til enhver Tid gældende Regler om Organisation af Nævnsinstitutionen og Fremgangsmaaden ved Sagens Behandling for denne ifølge deres Beskaffenhed maa komme til Anvendelse paa samtlige de for denne indbragte Sager, uanset at de burde være indbragt for Nævnsinstitutionen under en tidligere gældende Ordning af denne, og Sagsøgernes herpaa støttede Paastand om Tilsidesættelse af Overnævnets Afgørelse kan derfor ikke tages til Følge. Der kan derhos heller ikke gives Sagsøgeren Medhold i, at der ikke foreligger nogen Afgørelse af Forretningslokalenævnet, som i Henhold til Lov af 1 April 1925 § 6 kan indankes for Overnævnet.

Med Hensyn til den sidstnævnte Del af Sagsøgerens Anbringender har Restauratør Bruun — overensstemmende med hvad han har anført allerede overfor Overnævnet — gjort gældende, at det beror paa en Misforstaaelse, naar hans Udtalelser i Forretningslokalenævnet er opfattet som et ubetinget Afkald paa en eventuel Ret til Tilbagebetaling. Hans Udtalelser er fremsat i Forbindelse med Forhandlinger om og under Forudsætning af, at han fra Ejerens Side kunde opnaa Tilsagn om en ny Uopsigelighed i 5 Aar, og Hovedsagen for ham var ganske vist at faa en Lejenedsættelse for Fremtiden paa Grund af Forretningens Tilbagegang, men det har ikke været hans Mening at afskære sig fra, saafremt han iøvrigt ikke ved Forhandling med Ejeren kunde opnaa den ønskede Imødekommenhed at benytte sig af en ham efter Loven tilkommende Ret til Tilbagebetaling.

Han har endvidere anført, at hans Begæring til Nævnet — saafremt han havde givet et saadant Afkald — maatte være rettet paa en Nedsættelse af Huslejen for Fremtiden overensstemmende med Boliglovens § 10, sidste Stk og ikke, som ved Mødet den 22 Januar 1929 tilført, paa Fastsættelse af Lejen paa Kontraktens Oprettelsestid, samt at han, der ifølge den nugældende Boliglovs § 7, jfr § 10, 1 Stk, og Boligloven af 1923 § 3, overhovedet ikke med bindende Virkning har kunnet fraskrive

sig Retten til at faa Lejekontrakten forelagt Nævnet til Afgørelse om Lejens Størrelse, heller ikke paa Forhaand, forinden Nævnets Afgørelse forelaa, har kunnet give et gyldigt Afkald paa den i Lovens § 30 hjemlede Ret til Tilbagebetaling af den i Henhold til en ikke forelagt Lejekontrakt for meget erlagte Leje.

Overensstemmende med det fra Restauratør Bruuns Side hævdede og med, hvad der i Sagen er anført af Overnævnet, maa det antages, at det, da der ikke inden Sagens Indbringelse for Nævnsinstitutionen forelaa nogen gyldig vedtaget eller af Nævnet godkendt Lejekontrakt, har været Nævnets Opgave at fastsætte Lejens Størrelse fra Kontraktens Oprettelsestid at regne. Det maa endvidere efter Reglerne i Boligloven og særlig dens § 30 antages, at et Afkald paa Retten til Tilbagebetaling af for meget erlagt Leje som er afgivet forinden Lejens Størrelse er godkendt eller fastsat af Nævnet, er uforbindende, og selv om det antages, at dette dog ikke ubetinget gælder, naar Afkaldet er afgivet for Nævnet ved dettes Behandling af Sagen og under dettes Medvirkning, findes det dog betænkeligt efter Indholdet af det Nævnsprotokollen den 22 Januar 1929 tilførte overfor Sagsøgte Bruuns Benægtelse, at statuere, at han uden at være klar over, hvorom det drejede sig, har givet Afkald paa den ham efter Lovens § 30 tilkommende Ret.

Herefter, og idet der ikke er fremsat særlig Indsigelse mod Beregningen af det af Sagsøgte Bruun paastaaede Beløb, vil de Sagsøgte Paastand være at tage til Følge, dog at der kun vil kunne tillægges Bruun Renter som af ham subsidiært paastaaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der tillægges den for Overnævnet beskikkede Sagfører Salær som nedenfor bestemt.

Mandag den 7 April.

Nr 112/1929. **Entreprenører Chr & H F Røder (Cohn)**

mod

Tilskærer N Nilsson (Stein),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 5 April 1929: De Sagsøgte, Brødrene Chr og H F Røder, Lyngby, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Tilskærer N Nilsson, Husum, betale 5533 Kr samt Sagens Omkostninger med 400 Kr. Saa bøder og hver af de Sagsøgte 20 Kr til Statskassen. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Parterne kun indanket Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningspligt med Hensyn til de i Landsrettens Dom nævnte Poster 2, 7, 16 og 17, Omfanget af deres Erstatningspligt i Anledning af Husets daarlige Fundamentering og Manglerne ved Trappen fra Stuen til 1 Sal samt deres Pligt til at fjerne det fra Grunden opgravede Ler, at rengøre efter Haandværkerne, og at erstatte nogle manglende Ledninger.

Appellanternes Paastand gaar ud paa, at den dem ved Dommen paalagte Erstatning nedsættes, og Beløbet afgøres ved Nedskrivning af den af Indstævnte for Entreprisenummen den 10 Oktober 1927 til Appellanterne udstedte Panteobligation, stor 12 500 Kroner med 1ste Prioritets Panteret i Matr Nr 1489 af Husum. Indstævntes Paastand gaar ud paa, at Appellanterne tilpligtes at kvittere til Udslettelse af Pantebogen den af Indstævnte til Appellanterne udstedte Panteobligation mod Betaling af et ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, saavidt den er paaanket, være at stadfæste, saaledes at det tilkendte Beløb vil være at afgøre ved Nedskrivning af den af Indstævnte for Entreprisenummen udstedte Panteobligation.

Appellanterne vil derhos in solidum have at betale i Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg Kroner 178,10.

I Henseende til de ikendte Bøder vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, saaledes at den Indstævnte, Tilskærer Niels Nilsson tilkendte Erstatning afgøres ved Nedskrivning af den af Indstævnte for Entreprisenummen udstedte Panteobligation. Til Højesteretssagfører Stein betaler Appellanterne, Entreprenørerne Chr og H F Røder een for begge og begge foreeni Salær 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg Kroner 178,10. I Henseende til de ikendte Bøder bør Dommen ved Magt at stande.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 20 Juni 1927 bekræftede Brødrene Chr og H F Røder et af dem tidligere mundtlig afgivet og af Tilskærer N Nilsson akcepteret Tilbud om Opførelse af en Villa paa Matr Nr 1489 af Husum for en samlet Entreprisesum af 12 500 Kr. Hustegning og Beskrivelse skulde leveres gratis af Entreprenørerne. Til Sikkerhed for Entreprisens Betaling blev der samtidig med Arbejdets Paabegyndelse af Tilskærer Nilsson udstedt en Obligation paa 12 500 Kr med Pant i det nævnte Matr Nr. Det paagældende Hus blev opført og afleveret af Entreprenørerne omkring Nytaar 1928, men det viste sig straks at være saa mangelfuldt udført, at der ikke har kunnet faas Bygningsattest paa det. For at faa konstateret, hvilke Mangler der forelaa og hvor meget det vilde koste at afhjælpe dem, blev der den 10 Februar 1928 afholdt en Syns- og Skønsforretning paa Ejendommen af to af Københavns Byret udmeldte Skønsmænd. I Henhold til den af disse afgivne Erklæring formener Tilskærer Nilsson at have Krav paa en Erstatning af 4440 Kr for forskellige nærmere angivne Mangler samt paa Godtgørelse af de af ham afholdte Udgifter til Skønsforretningen, 475 Kr.

Foruden de foran anførte Mangler er der endvidere den Mangel, at Trappen fra Stue til 1ste Sal er gjort for stejl. Denne Mangel har medført, at Værelserne paa 1ste Sal ikke kan benyttes til Udlejning, men kun maa benyttes i Forbindelse med den i Stuen værende Lejlighed. Da Forholdet imidlertid er det, at Huset efter Tegningen skulde indrettes med 2 Lejligheder, nemlig en i Stuen og en paa 1ste Sal, hvilket var godkendt af Bygningskommissionen, har Entreprenørernes Undladelse af at opføre Huset med en Trappe fra Stuen til 1ste Sal overensstemmende med Tegningen og Beskrivelsen altsaa medført, at Nilsson bliver udelukket fra at faa den Lejeindtægt af 1ste Sal, som han, da Entreprisen blev indgaaet, kunde regne med.

Endelig har det vist sig, at Støbningen af de udvendige Kældermure ikke er udført i den Blanding, der har været foreskrevet af Bygningskommissionen, idet der er anvendt for lidt Beton. Dette har medført, at Kælderfundamentet er kasseret som ubrugeligt, og at Bygningsautoriteterne, der i en Skrivelse af 6 Juli 1928 var gaaet ind paa, at man i Stedet for Anbringelse af ny Fundamenter maatte nøjes med en Forstærkning af de tilstedeværende, i Skrivelser af 6 Marts og 15 Marts 1929 har krævet, at en Ommuring af Fundamenterne skal foretages, idet deres i Forvejen daarlige Tilstand yderligere var forværret.

Da der ikke mellem Parterne har kunnet opnaas Enighed om en Ordning af deres Mellemværende, har Tilskærer Nilsson anlagt denne Sag, hvorunder han endelig har nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Brødrene Chr og H F Røder, tilpligtes in solidum at betale ham en ved Rettens Skøn fastsat Erstatning, dog ikke over 12 500 Kr.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod, at de afhjælper Manglerne ved Sagsøgerens Villa Matr Nr 1489 af Husum, saaledes at Bygningsattest kan faas, og principalt saaledes, at Sagsøgeren tilpligtes at godtgøre dem Forskellen mellem de af Bygningsmyndighederne forlangte Udbedringer af Kælderydremurene paa Sagsøgerens Villa i Skrivelser af henholdsvis 20 Juli 1928 og 15 Marts 1929, dog ikke udover 2400 Kr.

Det ovenfor nævnte Beløb af 4440 Kr for forskellige ved Skønsforretningen af 10 Februar 1928 konstaterede Forhold fremkommer saaledes:

1. Afvanding af Grunden ved Opgravning, Levering af Dræn og Murstens-Skærver samt Tilfyldning af Kanalen, Udførelse af en 3 Fods Drænbrønd med Dæksel og Anbringelse af en elektrisk Pumpe med Installation	Kr 1100,00
2. Ophugning og Bortkørsel af det gamle Kældergulv samt Udførelse af nyt Kældergulv	,, 590,00
4. Etablering af Afløb fra Kloset	,, 25,00
5. Afstivning af Bjælke og Opsætning af Haandliste samt Liste over Fuger i Skillerum	,, 50,00
6. Anbringelse af Indskudsler paa 2m ²	,, 20,00
7. Ombytning af Vinduer (14 Stk) med nye Vinduer overensstemmende med Beskrivelsen	,, 1120,00
8. Anbringelse af 5 Stk Lysekrone Trimpler	,, 150,00
9. Levering af Tallerkenrække	,, 16,00
10. Liste i Køkkenet	,, 4,00
11. Ombytning af Dørgrebene	,, 12,00
12. Omlægning af de elektriske Ledninger	,, 100,00
13. Gavlmuren muret op under Tagstenene	,, 45,00
14. Skillerum muret til Spærene	,, 18,00
16. Lægning af ca 16 m ² Gulv bag Tagskraaningerne	,, 80,00
17. Paanagling af Vinkeljern paa Bjælkerne m m for 64 m ² Stueetage	,, 640,00
og 64 m ² Kælderetage	,, 256,00
18. Pudsning af Aftræksrør gennem Køkkenet	,, 15,00
19. Reparation af Utæthed mellem Væg og Gulvlister i Køkkenet	,, 4,00
20. Udfyldning af Mellemrum mellem Dørkarme og Mur..	,, 70,00
21. Forandring af Dør mellem Gang og Spisestue	,, 80,00
22. Ændring af Væglister for nær Kakkelovne	,, 20,00
23. Ændring af Loftsstigen	,, 25,00

Kr 4440,00

De Sagsøgte har ikke fremsat Indvendinger mod Posterne 5, 6, 8, 11, 13, 14 og 18—23, der angaar Udbedringer til et Beløb af ialt 509 Kr; derimod har de protesteret mod de øvrige Poster.

For saa vidt angaar Post 1 findes der nu ogsaa at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at en Afvanding af Grunden ved Dræning ligger udenfor Entreprisekontrakten, der aldeles ikke omtaler saadan Afvanding, og for saa vidt angaar Post 7 maa det ved de under Sagen afgivne Partsforklaringer samt Vidneforklaringer af de Sagsøgte Fader og Sagsøgte Chr Røders Hustru anses godtgjort, at Sagsøgeren og hans Hustru har godkendt Vinduerne i den Udførelse, de har faaet, bortset fra, at de ved en Feiltagelse er blevet tætnet med Papir i Stedet for med Hamp og ikke er forsynede med Vandnæser, hvilke Mangler maa antages at kunne afhjælpes for 50 Kr. Endvidere maa det efter det under Sagen oplyste — derunder de af Skønsmændene for Landsretten afgivne Forklaringer — antages, at den under Post 17 anførte Paanagling af Vinkel-

jern paa Bjælkerne m m er uforholden og ikke vil blive krævet af Bygningsautoriteterne, efter at de Sagsøgte overfor disse har afgivet Erklæring om, at de anvendte Bjælker er af Dimension $7 \times 8''$ i Stedet for $7 \times 7''$, som i Bygningsbeskrivelsen angivet. Da der endelig i Stedet for den under Post 9 opførte Tallerkenrække er leveret et Køkkenskab — som det maa antages efter Sagsøgerens Ønske — vil denne Post ej heller kunne komme i Betragtning. Derimod findes de Sagsøgte at maatte svare til de øvrige ved Skønforretningen af 10 Februar 1928 konstaterede Mangler med de af Skønsmændene i foranstaaende Specifikation angivne Beløb, idet der ikke er ført noget Bevis for, at Sagsøgeren skulde have godkendt den mangelfulde Liste i Køkkenet (Post 10), de uvending anbragte elektriske Ledninger (Post 12) eller Manglen af Gulv bag Tag-skraaningerne (Post 16), og idet den under Post 2 anførte Ophugning af det gamle Kældergulv og Anbringelse af nyt Kældergulv maa antages nødvendiggjort derved, at den til Gulvene og til Kælderydermurene anvendte Raabeton har været af daarlig Beskaffenhed. Den samlede Erstatning for de ved Skønforretningen af 10 Februar 1929 konstaterede Mangler vil herefter andrage 509 Kr + 849 Kr, ialt 1358 Kr.

Med Hensyn til Trappen fra Stuen til 1ste Sal har de Sagsøgte efter Sagens Anlæg tilvejebragt et Projekt, hvorefter denne Trappe kan lovliggøres derved, at den forlænges, og dens nederste Ende føres ud paa den foran Entreen værende Veranda. Denne Omforandring vil efter Skønsmændenes Erklæring koste 300 Kr. Sagsøgeren har nu ganske vist anført, at denne Forandring vil medføre forskellige Ulemper for ham og derfor paastaaet sig tillagt en Erstatning for Forringelse af Husets Værdi; men da Forandringen paa den anden Side, som af de Sagsøgte anført, medfører den Fordel, at der bliver selvstændig Indgang til Lejligheden paa 1ste Sal, og at Sagsøgeren altsaa faar sin Entré for sig selv, mener Retten ikke paa det foreliggende at kunne tillægge Sagsøgeren en saadan Erstatning.

Hvad endelig angaar Ommuringen af Husets Fundamenter er Kravet herom som foran nævnt stillet af Bygningsautoriteterne, fordi den anvendte Betonblanding har vist sig at være af altfor ringe Beskaffenhed. Efter Skønsmændenes Erklæring vil Udgifterne ved den forlangte Ommuring andrage ca 3000 Kr, bortset fra Udgifterne til Afstivning, som Retten efter de foreliggende Oplysninger mener at kunne ansætte til 200 Kr. Med Hensyn til denne Ommuring har de Sagsøgte anbragt, at de i Sommeren 1928, da Bygningsautoriteterne var indgaaet paa at nøjes med en Forstærkning af de tilstedeværende Fundamenter, var villige til at foretage denne, der kunde udføres for ca 600 Kr, men at de blev hindret heri af Sagsøgeren, og de anser sig derfor ikke for pligtige til nu at foretage en Ommuring uden mod Godtgørelse af Differencen. Da imidlertid de mere vidtgaaende Krav, som Bygningsautoriteterne nu har stillet, ikke skyldes Udsættelsen, men derimod at Fundamenterne har vist sig endnu daarligere end fra først af antaget, kan der ikke gives de Sagsøgte Medhold heri. Da der derhos findes at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at hans berettigede Krav ikke vil være fyldestgjort ved, at de Sagsøgte tilpligtes at afhjælpe Manglerne, saaledes at Bygningsattest kan faas, vil

de Sagsøgte være at tilpligte at yde Erstatning for saavel den mangelfulde Fundamentering som de tidligere omhandlede Mangler.

Da det endelig under Sagen er oplyst, at de Sagsøgte har undladt at fjerne det fra Grunden opgravede Ler og at rengøre efter Haandværkerne, samt at der mangler en paa Kloaktegningen vist Stikledning samt en Maalerledning, hvilke Manglers Afhjælpning skønsmæssig ansættes til tilsammen 200 Kr, vil den Erstatning, som de Sagsøgte vil have at tilsvare Sagsøgeren, være at ansætte til ialt 5533 Kr, hvorhos de vil have at betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

For ikke at have givet Møde under Forligsmæglingen vil de Sagsøgte derhos have at bøde 20 Kr til Statskassen.

Onsdag den 9 April.

Nr 136/1929. Gaardejer H Christensen (Cohn)

mod

Det danske Livsforsikrings Aktieselskab Hafnia (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at anerkende at nogle ved tyske Domstole afsagte Domme i en af ham mod Indstævnte anlagt Sag ikke er forbindende for danske Domstole.

Vestre Landsrets Kendelse af 8 Oktober 1928: Sagen henvises til Retten for Sønderborg Købstad m v til fortsat Forberedelse i Realiteten.

Vestre Landsrets Dom af 23 April 1929: Sagsøgte, Gaardejer Hans Christensen, bør anerkende, at de af Landretten i Hamburg den 19 Oktober 1926 og 4 Oktober 1927 afsagte Domme i en af Christensen mod Sagsøgerne under nærværende Sag: Det forenede danske Livsforsikrings A/S Hafnia anlagte Sag samt den af den Hanseatiske Overlandret i Hamburg den 27 Januar 1928 afsagte Døm i Anledning af Paaanke af Landrettens sidstnævnte Afgørelse er uforbindende for danske Domstole. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte inden 15 Dage til Sagsøgerne med 300 Kr. I Bøde til Statskassen betaler Sagsøgte 8 Kr.

Højesterets Døm

Den indankede Dom og den i Forbindelse med Dommen paaankede Kendelse er afsagt af Vestre Landsræt.

Den af Hafnia under Sagen nedlagte Paastand tilsigter, uden at Selskabet ønsker de danske Domstoles Afgørelse med Hensyn til Berettigelsen af selve det af Appellanten overfor Selskabet rejste Krav, at en af dem skulde afgøre om Domstolene, saafremt Appellanten skulde beslutte sig til at anlægge Sag her i Landet angaaende sit nævnte Forsikringskrav, vil være bundet til uden selvstændig Prøvelse af Retsforholdet at lægge de afsagte

tyske Domme til Grund ved Paadømmelsen. Efter almindelige processuelle Grundsætninger findes Hafnia imidlertid ikke mod Appellantens Protest at have Krav paa at opnaa en saadan Afgørelse under denne Sag. Sagen vil herefter, overensstemmende med Appellantens principale Paastand være at afvise fra Landsretten.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Hafnia at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

I Henseende til den Appellanten idømte Bøde vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises fra Vestre Landsret. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Det forenede danske Livsforsikrings-Aktieselskab Hafnia, til Appellanten Gaardejer H Christensen med 800 Kroner. I Henseende til den Appellanten idømte Bøde bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Landsretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den 27 Januar 1928 erhvervede Sagsøgte, Gaardejer Hans Christensen af Øster Sottrup, der i Aaret 1901 havde tegnet en blandet Livs- og Kapitalforsikring hos Sagsøgerne, Det forenede danske Livsforsikrings Aktieselskab Hafnia i København, Dom ved den Hanseatiske Overlandret i Hamburg over Sagsøgerne til Betaling af Forsikringssummen 5000 Kr i dansk Mønt eller det dertil svarende Beløb i tyske Mark paa Dommens Tid. Sagsøgerne, efter hvis Formening Sagsøgtets Forsikring i Aaret 1915 er omskrevet til en Markforsikring, stor 5625 Mark, har derpaa under nærværende ved Retten for Sønderborg Købstad m v behandlede Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at høre anerkendt, at saavel den fornævnte hanseatiske Overlandretsdom som tvende forudgaaende af Landretten i Hamburg den 19 Oktober 1926 og den 4 Oktober 1927 afsagte Domme er uforbindende for danske Domstole paa Grund af Sagens Anlæg ved urigtigt Værneting. Sagsøgte har under foreløbig Behandling af Sagens Formalitet paastaet den afvist.

Til Støtte for sin Afvisningspaastand har Sagsøgte gjort gældende, at Betingelserne for Anerkendelsessøgmaal ikke er tilstede, idet den mod de tyske Domme fremsatte Indsigelse først vil kunne fremføres, naar Sagsøgte maatte forlange disse Domme gjort eksigible her i Landet. Der maa imidlertid gives Sagsøgerne Medhold i, at de af Hensyn til mulige Dispositioner i Anledning af denne og andre lignende Forsikringer, som de efter deres uimodsagte Anbringende har tegnet i de sønderjydske Landsdele, allerede nu har Interesse i at faa det ommeldte Spørgsmaal afgjort.

Den nedlagte Afvisningspaastand vil derfor ikke være at tage til Følge, men Sagen vil være at henvise til Underretten til fortsat Forberedelse i Realiteten, hvorfor bestemmes: — — — — —

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Police af 13 Februar 1901 tegnede Sagsøgte, Gaardejer Hans Christensen af Øster Sottrup, en Kapitalforsikring hos Sagsøgerne, Det forenede danske Livsforsikrings A/S Hafnia i København, hvis Direktion i Policen erklærede Sagsøgte forsikret i Henhold til den for Selskabets Livsforsikrings-Afdeling gældende Plan ved en Kapitalforsikring stor 5000 Kr. Forsikringen skulde ifølge Policen betales Selskabet med en halvaarlig Præmie, stor 92 Kr 50 Øre, og den blev virksom den 1 Februar 1926 eller ved den Forsikredes Død, dersom denne maatte indtræffe forinden. Sagsøgte, hvis Bopæl, Øster Sottrup, den Gang hørte under det tyske Rige, betalte de halvaarlige Præmier til Sagsøgerne i Mark, saaledes at 9 Mk regnedes som 8 Kr. Da Kursen paa Mark efter Verdenskrigens Udbrud sank, opstod der Vanskeligheder for Sagsøgerne i Forholdet til deres sønderjydske Forsikrede, idet nogle af disse, uanset at de vedblivende indbetalte deres Præmier paa Kroneforsikringerne i Mark efter den ovenangivne faste Kurs 9 Mark = 8 Kr, forlangte den dem i Aaret 1915 tilfaldende Udbytteandel (Bonus) udbetalt efter Dagskursen, hvorved de vilde opnaa et større Markbeløb. Sagsøgerne, som ikke ubetinget kunde indgaa herpaa, udsendte derfor i det nævnte Aar til de Forsikrede et Cirkulære, hvori de vel erklærede sig villige til at opfylde Begæringen, men kun paa Betingelse af, at alle Indbetalinger til dem fremtidig skete efter Dagens Kurs. Det tilføjedes i Cirkulæreskrivelsen, at alle Policer, som i Anledning af Bonusudbetalingen skulde indsendes til Sagsøgernes Kontor i Aabenraa, vilde blive forsynet med Paategning om, hvilken Kurs der fremtidig skal lægges til Grund, og at Selskabet, der mente, at den hidtil brugte Beregning 8 Kr = 9 Mark i Længden vilde blive det fordelagtigste for de forsikrede, gik ud fra, at disse ønskede at opretholde den, naar det modsatte ikke begæredes. I saa Fald vilde Policerne blive forsynet med følgende Paategning: »Laut getroffener Vereinbarung haben die beiderseitigen Zahlungsverpflichtungen gemäss der Police nach dem Verhältnis 8 Kroner gleich 9 Mark zu erfolgen«.

Sagsøgte sluttede sig til Forslaget, og hans Police fik derfor under 31 Juli 1915 den ovenangivne Paategning meddelt af Sagsøgernes Agent i Aabenraa, efter at Sagsøgte den 28 s M med sin Underskrift havde kvitteret for den ham tilkommende Bonus. Kvitteringen er saalydende:

»Es wird hierdurch bescheinigt, dass ich den der obigen Police an Dags Dato har jeg modtaget det ovennævnte Police for Bonus med Gewinn nebst Zins und Zinseszins am 31 Dezember 1914 gutgeschriebenen Rente og Rentesrente den 31 December 1914 godskrevne Beløb

Betrag von

89 Kr 37 Øre

mit

.....
med 100 Mark 54 Pf

empfangen habe, indem die beiderseitigen Zahlungsleistungen aus der idet alle Betalinger fra begge Sider i Anledning af Policen skal ske i Police nach dem Verhältniß 8 Kronen gleich 9 Mark stets zu erfolgen Forholdet 8 Kroner lig 9 Mark. haben.«

Efter Paategningen paa Policen og Indholdet af Bonus-Kvitteringen gik Sagsøgerne ud fra, at Forsikringen nu var ændret til en Markforsikring, stor 5625 Mark, og Sagsøgte vedblev — uanset Markens yderligere Fald — at indbetale de halvårlige Præmier til Sagsøgerne med ca 100 Mark. Da Kapitalen ifølge Policen forfaldt til Udbetaling den 1 Februar 1926, krævede Sagsøgte 5000 Kr udbetalt, og da Sagsøgerne vægrede sig herved, anlagde han Retssag mod Selskabet ved Landretten i Hamburg. Selskabet mødte under Sagen og rejste Indsigelse mod Landrettens Competence under Paaberaabelse af, at dets rette Værneting ifølge den ved Forsikringens Tegning gældende Plan var København. Denne Indsigelse blev imidlertid forkastet af Landretten, som ved »Zwischenurteil« af 19. Oktober 1926 erklærede sig kompetent med den Motivering, at det oprindelige Værneting, som Retten erkendte var København, ved senere stiltiende Aftale mellem Parterne var ændret til Hamburg. Hafnia havde nemlig i Aaret 1910, da det fik Koncession til udvidet Virksomhed indenfor det tyske Rige, udfærdiget nye almindelige Forsikrings-Betingelser, stemmende med tysk Lovgivning, særlig den tyske Rigslov om de private Forsikrings-selskaber af 12 Maj 1901, der i sin § 89 indeholder følgende Bestemmelse, der i dansk Oversættelse lyder saaledes: »Med Hensyn til Sager, som paa Grund af indenlandsk Forsikringsforretning anlægges mod Selskabet, er den Domstol rette Værneting, hvor den (i § 86 Afsnit V S 3 paabudte) Filial befinder sig. Dette Værneting kan ikke udelukkes ved Overenskomst«. I § 19 i de nævnte nye Forsikrings-Betingelser underkastede Selskabet sig udtrykkelig Domstolene paa det Sted, hvor dets Generalbefuldmægtigede for det tyske Rige har sit Kontor, hvilket var Hamburg. Medens nu den ovenciterede § 89 i Rigsloven af 12 Maj 1901 af Landretten ikke fandtes at kunne bringes til Anvendelse paa de Forsikringer, som var løbende ved Lovens Ikrafttræden den 1 Januar 1902, udtalte Landretten, at Hafnia, der ifølge den forsikredes ikke udtrykkelig bestridte Paastand har tilstillet ham de ændrede Forsikringsbetingelser af 1910, derved har tilladt ham at afslutte en ændret Forsikringskontrakt, og af den Forsikrede ved sin Tavshed maa betragtes som havende modtaget Tilbudet, idet de nye Betingelser paa en vis Maade stillede Forsikringstageren gunstigere betingelser.

Efter Afgiselsen af denne Formalitetskendelse fortsattes Proceduren i Hamburg og afsluttedes ved Landrettens Dom af 4 Oktober 1927, der frifandt Hafnia og paalagde den forsikrede (Sagsøgeren) Sagens Omkostninger. Denne Dom blev indanket for den Høiesterets Overlandret i Hamburg, ved hvis Dom af 27 Januar 1928 Hafnia blev dømt til at betale den Forsikrede 5000 danske Kr eller deres Værdi i Reichsmark med Tillæg af 12 pCt Renter fra Stævningens Dato samt Omkostningerne for begge Instanser. For Overlandretten forelaa Værnetingssspørgsmaalet ikke, idet Landsrettens Afgørelse i saa Henseende er inappellabel, og Dommen

blev afsagt som Udeblivelsesdom, idet Hafnia ikke gav Møde. Den forsikrede har ikke forsøgt at skaffe denne Dom Eksigibilitet ved Sagsanlæg her i Landet, men Hafnia, der bl a af Hensyn til mulige Dispositioner i Anledning af denne og andre lignende Forsikringer i de sønderjydske Landsdele, allerede nu har Interesse i at faa afgjort Spørgsmaalet om, hvorvidt de forommeldte tyske Domme er forbindende for danske Domstole, har derpaa her ved Retten anlagt nærværende Sag, hvorunder Selskabet paastaar Sagsøgte tilpligtet at høre anerkendt, at de af Landretten i Hamburg den 19 Oktober 1926 og 4 Oktober 1927 afsagte Domme i den af Christensen mod Hafnia anlagte Sag samt den af den Hanseatiske Overlandret i Hamburg den 27 Januar 1928 afsagte Dom i Anledning af Paaanke af Landrettens sidstnævnte Afgørelse er uforbindende for danske Domstole paa Grund af Sagens Anlæg ved urigtigt Værneting.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, efter at en af ham nedlagt Afvisningspaastand ved Vestre Landsrets Kendelse af 8 Oktober 1928 er forkastet.

Foreløbig bemærkes, at naar Sagsøgte har støttet sin Paastand om Frifindelse paa, at Sagsøgerne, efter at Værnetingsindsigelsen ved Landrettens Dom af 19 Oktober 1926 som nævnt var forkastet, har fortsat Proceduren i Realiteten og derved skal have acquiesceret ved den truffene Afgørelse af Værnetingspørgsmaalet, kan der ikke gives ham Medhold heri.

Sagsøgte har derhos gjort gældende, at Sagen med Rette er anlagt mod Hafnia ved tysk Domstol, idet Hamburg er rette Værneting. Det drejer sig nemlig her — udvikler Sagsøgte — om et tysk Forsikringsforhold, der er stiftet med en tysk Undersaat, er underkastet tysk Ret, og stedse er blevet administreret af Selskabets Hovedagentur i Aabenraa, senere i Hamburg, hvor Generalagenturet er anmeldt til Handelsregistret. Under disse Omstændigheder mener Sagsøgte, at Reglen i § 89 i Rigsloven af 12 Maj 1901 maa komme til Anvendelse, saaledes at Hamburg bliver at anse som legalt Værneting. Dette kunde kun tilsidesættes, hvis positiv Vedtagelse af andet Værneting forelaa i den ældre Forsikringskontrakt, men saadant er ikke Tilfældet, idet den Plan for det sagsøgende Selskab, hvortil Policen henholder sig, alene hjemler København som fakultativt Værneting for Selskabet, men ikke nødvendiggør Anlæg af Retssager mod Selskabet i København. Dernæst hævder Sagsøgte videre, at Hamburg i hvert Fald er vedtaget Værneting mellem Parterne, hvilket maa følge af, at Sagsøgerne som i Landrettens Dom af 19 Oktober 1926 fastslaaet har tilstillet Sagsøgte de nye ændrede Forsikringsbetingelser af 1910.

I disse Betragtninger kan der ikke gives Sagsøgte Medhold, idet Retten — som ogsaa forudsat af Landretten i Hamburg — maa gaa ud fra, at Sagsøgerens Værneting ved Forsikringens Tegning saavel i Henhold til Bestemmelserne i Planen for Forsikrings-selskabet Hafnia som ifølge almindelig gældende Regler var København, hvor Selskabet har sit Sæde. Det kan dernæst ikke anses bevist, at Parterne senere har vedtaget et andet Værneting. En Aftale herom maatte for at komme i Betragtning være klar, men Retten kan ikke finde, at den blotte Tilsendelse

af de nye Forsikringsbetingelser af 1910 — hvis denne Tilsendelse virkelig har fundet Sted, hvad Sagsøgerne her for Retten bestemt har bestridt — kan betragtes som en Vedtagelse mellem Parterne af nyt Værneting.

Endelig har Sagsøgte anført, at Hamburg har været Sagsøgernes rette Værneting under den mod dem af ham ved Landretten dersteds anlagte Sag, idet Sagsøgerne ved Sagens Anlæg ejede og fremdeles ejer Gods i Tyskland, hvilket Værneting — det saakaldte »Gods-Værneting« — er hjemlet ved den tyske Civilproceslovs § 23, svarede til dansk Retsplejelovs § 248. Sagsøgerne ejer nemlig efter Sagsøgtes Fremstilling i Tyskland betydelige Tilgodehavender, særlig Præmiekrav; de har dersteds deponeret Værdier til Sikkerhed for Opfyldelse af deres Forpligtelser som Forsikrere, og de har endelig indtil 1928 ejet et større Krav i Mark mod Byen Altona.

Fra Sagsøgernes Side er det bestridt, at de ved Sagens Anlæg har ejet eller nu ejer noget Gods i Tyskland, der er egnet til at afgive Grundlag for et »Gods-Værneting« efter Z P O § 23, men det findes uforholdende at komme nærmere ind herpaa, da det af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgte ikke har paaberaabt sig dette Forhold overfor den tyske Domstol som Begrundelse af dennes Competence, og da Sagsøgte allerede som Følge heraf maa være afskaaret fra nu at bringe dette Punkt frem her for Retten til Begrundelse af Sagsøgernes paastaede Værneting i Hamburg.

Herefter maa det statueres, at der ikke har været Hjemmel for Sagsøgte til ved Sagsanlægget i Hamburg at drage Sagsøgerne under nærværende Sag fra deres Hjemting, og den af Sagsøgerne nedlagte Paastand vil derfor være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte vil have at godtgøre dem Sagens Omkostninger her for Retten med 300 Kr.

Sagsøgte vil paa Grund af Udeblivelse fra den befalede Forligsmægling have at bøde til Statskassen 8 Kr.

Nr 315/1929. **Grosserer Jacob Pedersen (Gamborg)**

mod

Repræsentant Ejnar Nielsen (Holtens-Bechtolsheim),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Erstatning for uberettiget Afskedigelse.

Østre Landsrets Dom af 3 December 1929: Sagsøgte, Grosserer Jacob Pedersen, bør til Sagsøgerne, Dansk Handels- og Kontor-medhjælperforbund for Repræsentant Ejnar Nielsen, betale de paastævnte 1789 Kr 66 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 14 Oktober 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Jacob Pedersen, til Indstævnte, Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund paa Repræsentant Ejnar Niensens Vegne, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter en Annonce i Berlingske Tidende søgte Repræsentant Ejnar Nielsen af Odense en Stilling som Repræsentant og Rejsende og modtog herefter en Skrivelse af 14 Maj 1929 fra Grosserer Jacob Pedersen, hvori han anmodedes om at komme til København for at underhandle om et eventuelt Engagement. Efter gentagne Forhandlinger tiltraadte Nielsen Pladsen fra 1 Juni 1929 at regne, saaledes at han skulde oppebære en ugentlig Løn af 115 Kr — foruden at have fri Rejse — idet det dog straks aftaltes, at denne Lønningsform kun skulde gælde indtil 1 August 1929, hvorefter det skulde afgøres, om han fremtidig skulde have fast Gage eller Provision.

I Skrivelse af 18 Juli 1929 meddelte Grosserer Pedersen Nielsen, at han var utilfreds med det opnaaede Salgsresultat, hvorfor han opsagde Nielsen til Fratrædelse straks.

Under Anbringende af, at Nielsen efter sin Stilling har Krav paa et Opsigelsesvarsel af tre Maaneder, og af, at han herefter har tilgode Løn for Tiden indtil Udgangen af Oktober Maaned 1929, har Dansk Handels- og Kontormedhjælperforbund for ham under denne Sag paastaaet Grosserer Pedersen dømt til Betaling af hans Løn til

31 Oktober 1929	1801 Kr 66 Øre
samt i Godtgørelse for nogle af Nielsen afholdte Udlæg	38 — 00 —

	1839 Kr 66 Øre
med Fradrag af a conto oppebaarne	50 — 00 —

altsaa 1789 Kr 66 Øre
tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 Oktober 1929.

Sagsøgte har paa sin Side anført, at Nielsen kun var antaget paa Prøve og derfor kunde afskediges uden Varsel. Under Henviſning hertil har han paastaaet sig frifundet.

Begge Parter har nedlagt forskellige subsidiaire Paastande.

Overfor Sagsøgernes Benægtelse er det ikke af Sagsøgte godtgjort, at Nielsen har været ansat paa Prøve, og idet der herefter maa gaas ud fra, at han har været fast ansat i Stillingen, maa han — jfr Lov af 8 Maj 1917 om Kommission, Handelsagentur og Handelsrejsende § 86 — antages at have været ansat med et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder til den første i en Maaned.

Herefter, og idet endnu bemærkes, at der ved Fastsættelsen af det Nielsen tilkommende Beløb maa gaas ud fra de Vilkaar, der paa Opsigelsens Tidspunkt var gældende mellem ham og Sagsøgte, samt at der ikke er Tvist om Beløbenes rigtige Udregning, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 200 Kr.

Fredag den 11 April.

Nr 89/1929. Maskinfabrikant S Ørum-Hansen (Petersen)
 m o d
 »Codan« Aktieselskab (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Indstævntes Berettigelse til at hæve en Kontrakt angaaende Levering af Bagerimaskiner.

Sø- og Handelsrettens Dom af 9 Marts 1929: Sagsøgeren, Maskinfabrikant S Ørum-Hansen, Køge, bør mod Udlevering af de ovennævnte 30 Stk »Codan« Maskiner til de Sagsøgte, Handelsselskabet »Codan« A/S, betale 8711 Kr 86 Øre. Det idømte at udrede og Dommen i det hele at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter samtlige for Højesteret foreliggende Oplysninger og under særligt Hensyn til en efter Dommens Afsigelse tilvejebragt ny Erklæring fra Teknologisk Institut, maa der gaas ud fra, at de af Appellanten leverede Maskiner har lidt af væsenlige Mangler i Brugen, saa at det indstævnte Selskab, uanset at Maskinerne maa antages at have svaret til den leverede Prøvemaskine, i Henhold til Kontraktens Bestemmelser har været berettiget til at hæve denne og tilbagelevere de modtagne Maskiner, hvorimod det maa billiges, at der ved Dommen ikke er paalagt Appellanten at udrede Erstatning i Henhold til Kontraktens særlige Bestemmelser om Misligholdelse af denne. Herefter vil Dommen kunne

stadfæstes, dog saaledes at der, efter Selskabets Paastand for Højesteret, vil være at tillægge dette Renter som nedenfor bestemt af det tilkendte Beløb.

Appellanten findes at burde godtgøre Indstævnte Sagens Omkostninger for Højesteret med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Appellanten, Maskinfabrikant S Ørum-Hansen, bør svare Renter 5 pCt aarlig fra den 12 September 1928, indtil Betaling sker, af det Indstævnte, Handelsselskabet »Codan«, Aktieselskab tilkendte Beløb 8711 Kroner 86 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 600 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Forhandlingskontrakt af 4 Januar 1928 overdrog Sagsøgeren, Maskinfabrikant S Ørum-Hansen, Køge, til de Sagsøgte, Handelsselskabet »Codan« A/S, Eneforhandlingsretten bl a for Danmark af den af ham fremstillede 12 Liter ØHK Piske- og Røremaskine »Codan«. Af Kontraktens Bestemmelser anføres følgende:

»Selskabet er forpligtet til at aftage mindst 50 Maskiner aarlig — — —

I Tilfælde af, at omhandlede Maskiner ved Brugen skulde vise sig at lide af væsentlige Fejl og Mangler, giver dette Handelsselskabet »Codan« Ret til straks at hæve Kontrakten, uden at der kan paalægges Selskabet nogen Erstatningspligt overfor Ørum-Hansen — — —

I Tilfælde af væsentlig Misligholdelse fra en af Parternes Side, er den anden Part berettiget til straks at erklære Kontrakten hævet og den misligholdende Part er i saa Tilfælde forpligtet til at betale Medkontrahenten Erstatning for Misligholdelsen.

Selskabet betaler Ørum-Hansen for hver ØHK Piske- og Røremaskine uden Kødhakke en Pris af Kr 380,—. — — —

Selskabet betaler den 1 i hver Maaned kontant til Ørum-Hansen de Maskiner og Tilbehør det i den foregaaende Maaned har faaet leveret ifølge Opgørelse fra Ørum-Hansen. — — —

Ørum-Hansen leverer Maskinerne frit i København. ØHK Piske- og Røremaskine »Codan« fremstilles i den Type og i den Udførelse i hvilken Selskabet allerede har modtaget en Prøvemaskine fra Ørum-Hansen. Denne giver et Aars Garanti for enhver Art af Fabrikations- og Materialefejl.»

Forinden Kontraktens Oprettelse var der ført Forhandlinger mellem Parterne, hvorefter Maskinen skulde udføres som en nøjagtig Kopi af

en udenlandsk Maskine, kaldet »den lille Hobart«, men i større Dimensioner og med stærkere Motor.

»Codan« aftog i Tiden indtil Juni 1928 36 Maskiner og solgte Størstedelen af dem, men efterhaanden fremkom fra de fleste af Køberne Reklamationer, navnlig gaaende ud paa, at Maskinen efter faa Timers Arbejde gik i Staa og ikke kunde sættes i Gang igen. Ørum-Hansen erklærede sig villig til at afhjælpe Manglerne og sendte sin Mekaniker til de paagældende Kunder, men det lykkedes ikke at stille Kunderne tilfreds, og »Codan« maatte tage de fleste af Maskinerne tilbage og levere et andet Fabrikat i Stedet. Af 24 solgte Maskiner er kun 6 forblevet hos Køberne; der angives at anvende disse Maskiner til ekstraordinært let Brug. Da »Codan« ikke overholdt de i Kontrakten fastsatte Betalingsvilkår, forlangte Ørum-Hansen ved Skrivelse af 31 Juli 1928 sit Tilgodehavende betalt senest den 8 August. »Codan« svarede den 1 August ved sin Sagfører, »at Handelsselskabet, da Maskinerne ved Brugen har vist sig at lide af væsentlige Fejl og Mangler, i Medhold af Kontraktens Bestemmelser hæver Kontrakten og holder Dem ansvarlig for enhver Skade, der maatte være opstaaet for Selskabet i Anledning af, at de leverede Maskiner har været ukontraktmæssige.«

Ørum-Hansen har derefter under denne Sag paastaet »Codan« dømt til at betale til Rest for leverede Røremaskiner 2688 Kr 14 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra 4 Juni 1928, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet og Ørum-Hansen dømt til mod Tilbagelevering af 30 Stk Røremaskiner af Mærke »Codan« at betale 3711 Kr 86 Øre, nemlig Prisen for 30 Maskiner à Kr 380, eller 11 400 Kr med Fradrag af de af Sagsøgeren fordrede 2688 Kr 14 Øre, som de Sagsøgte erkender at skyldes, samt en Erstatning efter Rettens Skøn ikke over 8000 Kr for Tab, som de Sagsøgte paa forskellig Maade har lidt ved den ukontraktmæssige Levering.

Ørum-Hansen paastaar sig frifundet for »Codan«s Tiltale, idet han bestrider, at Selskabet har været berettiget til at hæve Kontrakten. Han gør gældende, at Maskinerne, der — bortset fra en af »Codan« ønsket Forbedring — er konstruerede nøjagtig som en leveret Prøvemaskine, har været kontraktmæssige. De Mangler, der har vist sig, har været uvæsentlige og er blevet rettet, og naar Køberne har været utilfredse, skyldes det, at »Codan«s Agenter dels har lovet mere, end Maskinen kan yde, dels ikke har instrueret Køberne rigtigt om Brugen. Endvidere kan Reklamationerne formentlig sættes i Forbindelse med Betalingsvanskeligheder for Køberne.

»Codan« har under Sagen ladet Maskinen undersøge og prøve af Teknologisk Institut og desuden ladet optage Skønsforretning.

Erklæring af 10 Oktober 1928 fra Teknologisk Instituts Smedekonsultation er saalydende:

»Efter Deres Anmodning har vi afskilt og undersøgt Piske- og Røremaskinen af Fabrikat: S Ørum-Hansen, Køge, mærket Nr 30 Type A.«

Det viser sig, at Aarsagen til, at Trækket paa det laveste Gear undertiden svigter, skyldes, at den forskydelige Pal, der har til Opgave at sammenkoble Akslen med Tandhjulet, undertiden klemmer fast i Notgangen, saaledes at Fjederen ikke kan smække Palen op i Indgreb med

Tandhjulets Notgang. Denne Fejl er fremkommet ved, at det lille Tandhjul grundet paa mangelfuld Smøring har revet Akslen, saaledes at Grader eller evtl Spaaner hindrer Palen i sin frie Bevægelse.

Tandhjulkassen var delvis fyldt med en tungtflydende Smøreolie. Denne Olie er af en saadan Konsistens, at den ved sin almindelige Temperatur ikke vil kunne trænge ud af Kassen ved Løbefladerne mellem de bevægelige Dele, men Konstruktionen forhindrer ikke, at Olien trænger ud, naar den under længere Tids Gang af Maskinen er blevet opvarmet til en Temperatur, hvor Olien bliver tyndtflydende. Tandhjulkassen er ikke forsynet med udvendige Smørehuller for Lejerne. Disse skal altsaa smøres ved Olien, der befinder sig i Kassen, hvilket medfører, at Smøringen ikke bliver tilstrækkelig effektiv, naar man bruger Konsistensfedt eller lignende sværtflydende Smøremidler.

Bortset fra nogle Huller i Stativet, der er boret for store, er Maskinarbejdet ellers nøjagtigt og omhyggeligt udført.«

I Erklæring af 11 Oktober 1928 fra Bage- og Mellaboratoriet ndtales bl a:

»Det konstateredes, at Maskinen efter ca 3½ Times Brug til Røretning afgav betydelige Mængder Smøreolie paa en saadan Maade, at Beholderens Indhold ødelagdes. Samme Forhold bemærkedes efter ½ Times Forløb, saafremt Maskinen benyttedes til Honningkagedeig. Efter 7 Timer 20 Min Drift svigtede Maskinens 1 Gear og kunde ikke senere anvendes.«

I Skønserklæring af 15 Oktober 1928 hedder det bl a:

»1) Efter 2 Timers Arbejde i en lind porøs Masse, bestaaende af Smør, Sukker og Mandelmasse til Wienerbrød blev Gearkassen saa varm, at det deri værende Fedt og Olie drev ud forneden og flød ud i Piskekedlen.

2) Gearene kunde vanskelig skiftes og kunde til Tider sætte sig fuldstændig fast.

3) Maskinen kunde ikke røre denne porøse Masse paa 2 og 3 Gear.«

Ørum-Hansen har gjort forskellige Indvendinger dels mod »Codan«s Fremgangsmaade, idet han navnlig ikke har faaet Adgang til at øve Kontrol med, hvilke Maskiner der udtoges til Brug for Teknologisk Institut og for Skønsmændene, dels mod selve de foretagne Undersøgelser, der ikke har taget Hensyn til, at Maskinen er bygget til intermitterende Drift og kun beregnet til det Brug, der forekommer i mindre Bagerier, Konditorier og lignende. Han har derfor ladet optage en ny Skønseretning.

De nye Skønsmænds Erklæring af 7 December 1928 besvarer en Række af Sagsøgeren stillede Spørgsmaal og gaar bl a ud paa, at der ved den undersøgte Maskine ikke er konstateret hverken Fabrikations- eller Materialefejl, at Maskinen, der er bygget til intermitterende Drift, virker upaaklageligt i saadan Drift, at de foreviste Maskiner er i Overensstemmelse med den foreviste Prøvemaskine med Undtagelse af Deigkroger, der er af en anden Konstruktion end den oprindelig leverede og fordrer betydelig større Kraft, samt at en Maskine som denne i en Bageri- eller Konditorvirksomhed vil være i Brug normalt 6—7 Minutter

og højest ca 15 Minutter ad Gangen. Hvis Maskinen kører ud over denne Maximaltid, vil det virke ødelæggende paa Dejgen m v.

Ved Domsforhandlingen har samtlige Skøns mænd og Erklæringsudstedere givet nærmere Forklaring, uden at det er lykkedes at tilvejebringe nærmere Overensstemmelse mellem de forskellige Synspunkter.

Det er ikke angivet i Forhandlingskontrakten, hvad Maskinen skal kunne præstere, men efter alt foreliggende finder Retten at maatte gaa ud fra, at Maskinen ikke har svaret til Forudsætningerne, idet det navnlig ikke kan antages at være tilstrækkeligt, at Maskinen kan være i Brug i et saa kort Tidsrum som 15 Minutter ad Gangen. Fejlen kan muligvis sættes i Forbindelse med, at Maskinen — som i det sidste Skøn fremhævet — er blevet forsynet med en Dejgkrog af en saadan Konstruktion, der kræver betydelig større Kraft end den oprindelige, men den Omstændighed, at dette er sket efter Handelsselskabets Ønske, vil ikke kunne fritage Fabrikanten for Ansvar for, at Maskinen trods denne Forandring virker tilfredsstillende. Herefter findes »Codan« at have været berettiget til at hæve Kontrakten som sket og at have Krav paa Tilbagebetaling af den for de leverede Maskiner erlagte Købesum.

Derimod findes der efter Omstændighederne og navnlig under Hensyn til, at »Codan« ikke har sørget for ved Kontraktens Indgaaelse at faa præciseret, hvilke Fordringer Maskinen skulde opfylde, og hvilke Prøver der skulde finde Sted, inden Maskinen bragtes paa Markedet, ikke at burde tillægges »Codan« nogen Erstatning for yderligere Tab ved, at Maskinen ikke har svaret til Forudsætningerne. Med denne Indskrænkning vil der saaledes være at give Dom efter de Sagsøgtes Paastand.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 330/1929. Vognmand **Axel Robert Lauridz Johansen**
(Aagesen)

m o d

Fru Anna Margrethe Lisbeth Mortensen (Trolle efter Ordre),
betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 3 December 1929: Sagsøgte, Vognmand Axel Robert Lauridz Johansen, bør til Sagsøgerinden, Fru Anna Margrethe Lisbeth Mortensen, betale de paastævnte 1509 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 5 Oktober 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Sagens Oplysninger kan det ikke antages, at Indstævnte har villet dreje tilvenstre foran Automobilet, der, hvad

hun maa have mærket, var umiddelbart bag ved hende. Der maa derimod gaas ud fra, at hun, da Appellanten uden i Tide at give Signal og uden at sagne Farten, kørte tæt forbi hende mellem hende og Sporvognen, i det fedtede Føre er kommet til at svinge med Cyklen og derved kommet over imod Automobilet.

Da Appellanten ved at køre som anført har gjort sig skyldig i Uagtsomhed og derved har foraarsaget Skaden vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Trolle betaler Appellanten, Vognmand Axel Robert Lauridz Johansen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag gør Sagsøgerinden, Fru Anna Margrethe Lisbeth Mortensen, gældende, at hun Natten mellem den 30 April og 1 Maj 1929 Kl 12,45, da hun cyklede ud ad Godthaabsvej, bagfra blev kørt ned af Sagsøgte, Vognmand Axel Robert Lauridz Johansen, der uden at iagttage de fornødne Forsigtighedsregler førte sit Automobil K 947. Ved Paakørslen blev hun slynget af Cyklen og forslog ved Faldet Hovedet saaledes, at hun fik et ca 8—9 cm langt Slagsaar i Nakkeregionen og en deraf følgende Hjernerystelse. Hun har siden været syg og har været behandlet først paa Frederiksberg Hospital til den 1 Juni og siden paa Ry Rekreationshjem ved Roskilde og derefter i Hjemmet; hun har været under stadig Lægebehandling indtil den 16 September, men er endnu ikke rask og har i Tiden til 30 Oktober ikke kunnet paatage sig noget Arbejde; hun har iøvrigt heller ikke endnu kunnet faa nogen Beskæftigelse.

I Anledning af det hende overgaaede Ulykkestilfælde, for hvilket Sagsøgte efter hendes Formening bærer Ansvar, paastaar hun Sagsøgte dømt til at betale hende følgende Beløb:

1) Erstatning for mistet Fortjeneste i 26 Uger fra den 1 Maj 1929 à 42 Kr	1092 Kr
2) Erstatning for Betaling for Ekstrahjælp i Hjemmet i Maa- nederne Maj—Juli 1929	150 —
3) for Sveie og Smerte	500 —
	<hr/>
	1742 Kr
med Fradrag af et Beløb stort	233 —
som hun under sin Sygdom har modtaget i Dagpenge fra Sygekassen »Fremtids Haab«	

ialt 1509 Kr

med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 5 Oktober d A.

Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet, subsidiært frifundet mod Betaling af et Beløb efter Rettens Skøn, hvorhos han har paastaet sig tilkendt — eventuelt til Modregning — hos Sagsøgerinden i Erstatning for den hans Automobil paaførte Skade, 64 Kr 88 Øre.

Sagsøgte har forklaret, at han til nævnte Tid kom kørende ad Godthaabsvej udad i højre Side med en Fart af 20—25 km i Timen. Han havde i nogen Afstand bemærket, at der foran ham, ligeledes i højre Side af Vejen, omtrent midt imellem den yderste højre Sporvejskinné og Fortovet, befandt sig en cyklende Dame. Da han var nogle Meter fra hende, brugte han sit Signalthorn 2 Gange, og umiddelbart derefter var Automobilers Forparti ud for hendes Baghjul. Hun drejede nu uden forudgaaende Tegn til Forandring af sin Kørselsretning brat tilvenstre imod Automobilet, hvorved hun kørte imod dettes højre Nummerlygte, der er anbragt ved Vindspejlet, og slyngedes ved Sammenstødet af Cyklen. Han drejede i samme Øjeblik, som Paakørslen skete, sin Vogn tilvenstre og bremsede kraftigt, hvorved Bagparten af Vognen gled tilhøjre, saaledes at Vognen skred noget ud og med venstre Forskærm kolliderede med en mod Byen kørende Sporvogn, ved hvilket Sammenstød hans Vogn led Skade til ovennævnte Beløb. Han hævder, at Sammenstødet alene skyldtes Sagsøgerindens pludselige Drejning til venstre, idet han har kørt i enhver Henseende forsvarligt, hvorved han ogsaa henviser til, at Politiet har henlagt Sagen, samt til, at den eneste, der har kunnet afgive nogen Forklaring til Oplysning om Sammenstødet, nemlig Vognstyreren paa den paakørte Sporvogn, som Vidne har udtalt, at Sagsøgte kørte langsomt, at han gav Signal, at Sagsøgerinden uden at give Tegn drejede tilvenstre, at Sagsøgte straks bremsede, og at ogsaa han (Vidnet) som sin bestemte Mening udtalte, at Sagsøgerinden bærer selv Skylden for det skete.

Sagsøgerinden har erklæret, at hun ikke tror, at hun drejede tilvenstre, hvad der paa det paagældende Sted ejheller var nogen Anledning til, og at hun, der har cyklet i mange Aar, aldrig skifter Kørselsretning uden rent automatisk at give Tegn, men hun kan paa Grund af sin Hjernerystelse iøvrigt intet erindre om det passerede.

Da Sagsøgte selv har erkendt, at han i det sigtbare Vejr i god Tid saa Sagsøgerinden foran sig, samt at Føret var fedtet, hvilket burde have opfordret ham til at køre med en saadan Forsigtighed, at han ikke kunde komme til at paakøre Sagsøgerinden, finder Retten, uanset om Sagsøgerinden har foretaget en Drejning som paastaet, at det ikke er godtgjort, at Skaden ikke kunde være undgaaet ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu fra hans Side, og han vil herefter være pligtig at yde Sagsøgerinden Erstatning, medens denne, fra hvis Side der ikke er bevist nogen Uagtsomhed, vil være at frifinde for det af ham fremsatte Erstatningskrav.

Med Hensyn til det af Sagsøgerinden fremsatte Erstatningskrav bemærkes, at det maa anses som godtgjort, at hun — ligesom i tidligere Aar — var antaget til Tjeneste hos Bryggeriet »Stjernen« for en ugentlig Løn af 42 Kr fra den 28 April 1929, hvilket Arbejde i Reglen varer og ogsaa i Aar har varet i ethvert Fald til 30 Oktober, at hendes Datter Else Mortensen, der havde Arbejde udenfor Hjemmet til 12 Kr om Ugen,

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 31 Juli 1920 afhændede Sagsøgte, daværende Vej-assistent af Kjellerup, nu Inspektør paa Arbejdsanstalten i Viborg, J P Mikkelsen, til Sagsøgeren, Gaardejer S Hansen af Gl Ry, den Sagsøgte tilhørende Ejendom »Brunshaab« i Asmild Sogn. Sagsøgte var, da Salgsforhandlingerne foregik, i en vanskelig økonomisk Situation, hvorfor han, der havde en større Gæld til Kjellerup Handels- og Landbrugsbank, havde maattet forpligte sig overfor Banken til ikke at sælge Ejendommen paa anden Maade end godkendt af Bankraadets Formand, Læge Schjerup af Kjellerup. I Slutseddelen fastsattes Købesummen til 132000 Kr, der ifølge et af en Sagfører i Kjellerup kort efter udfærdiget Udkast til Skøde skulde berigtiges ved, at Sagsøgeren skulde overtage den paa Ejendommen hvilende Kreditforeningsgæld, 75000 Kr, indfri en i Ejendommen ved Skadesløsbrev sikret Gæld til A/S Viborg Bank, stor 30000 Kr, medens 27000 Kr skulde udredes kontant. Ifølge de trufne Aftaler skulde dette Beløb anvendes dels til Betaling af et Beløb, stort 20000 Kr, som Sagsøgte skyldte ifølge Veksel til A/S Viborg Bank, og med Hensyn til hvilket Banken havde faaet Dom over Sagsøgte, dels — efter Læge Schjerups Forlangende — for saa vidt angaar de resterende 7000 Kr som Indbetaling til fornævnte Bank i Kjellerup som Afdrag paa Sagsøgtes Gæld der. Ved Erhvervelsen af Vekseldommen over Sagsøgte var der imidlertid paaløbet Vekselgælden til A/S Viborg Bank Omkostninger, hvortil kom Renter m v, ialt et Beløb af 1253 Kr 98 Øre, og da Læge Schjerup ikke vilde give Tilladelse til, at dette Beløb fragik i de Banken i Kjellerup tiltænkte 7000 Kr af Salgssummen, indgik Sagsøgeren paa at udrede de 1253 Kr 98 Øre udover den stipulerede kontante Købesum, uden at der dog i den Anledning foretoges nogen Ændring i Udkastet til Skødet, der blev underskrevet den 2 August 1920. Beløbet blev — antagelig samme Dag — af Sagsøgeren tilstillet Viborg Bank, og ligeledes samme Dag underskrev Sagsøgte et »Bevis« af følgende Indhold:

»Undertegnede Vejassistent Mikkelsen i Kjellerup tilstaar herved at jeg skylder Rentier S Hansen i Kjellerup den Sum 1253 Kr 98 Øre, som jeg erkender er forfalden til Betaling.

Kjellerup den 2 August 1920.

J P Mikkelsen.«

I 1925, da den Sagfører, der havde ordnet Dokumenterne vedrørende Ejendomshandlen, var afgaaet ved Døden, fandtes dette Gældsbevis i ustemplet Stand i hans Arkiv — som det maa antages — i et Chartequé med Paaskriften: »Vejassistent Mikkelsen, Kjellerup«, blandt en Del andre Papirer bl a angaaende Ejendommen »Brunshaab«, og blev derefter udleveret til Sagsøgeren. I et Brev af 14 Oktober 1927 anmodede denne Sagsøgte om at indfri Beviset, og da Sagsøgte vægrede sig herved, har Sagsøgeren under denne Sag i Henhold til Gældsbeviset paastaet ham dømt til at betale 1253 Kr 83 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 August 1920, subsidiært fra den 10 August 1923, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Ejendomsmægler P Chr Jensen Dueholm, der oprindeligt var i Kompagni med Sagsøgeren angaaende Købet af »Brunshaab«, har som

Vidne forklaret, at det er hans Opfattelse, at Købesummen i sin Tid paa Foranledning af en Henvendelse fra Viborg Bank blev forhøjet med et Omkostningsbeløb paa mellem 1000 og 1500 Kr, og det var Meningen, at det fornævnte Gældsbevis kun skulde gælde, til Handlen var endelig berigtiget, hvilket han støtter paa, at den paagældende Sagsfører efter hans Kendskab til denne aldrig vilde lade Dokumenter af varig Betydning henligge ustemplede og blandt Papirer, der, som i nærværende Tilfælde, ikke længere har Betydning. Efter Dueholms videre Forklaring bortfaldt ved denne Forhøjelse af Købesummen Spørgsmaalet om, hvorvidt der skulde gives Vilkaarspenge, vistnok 1500 Kr, til Sagsøgte, hvis Handlen om »Brunshaab« gav Fortjeneste.

Under Henviisning til denne Forklaring, som delvis støttes af en af Sagsøgtes Hustru afgivet Vidneforklaring, gør Sagsøgte, der ikke vil fragaa at have underskrevet Gældsbeviset, til Støtte for sin Frifindels-paastand gældende, at han overhovedet intet skylder Sagsøgeren i Anledning af den omhandlede Ejendomshandel. Naar imidlertid henses til, at den paastaaede Forhøjelse af Købesummen ikke har fundet Udtryk i Skødet, der derimod indeholder en anden Bestemmelse, der er Udtryk for en Forhøjelse af Købesummen, idet Sagsøgeren efter Skødet — i Modsætning til, hvad der var fastsat i Slutsedlen — skal tilsvare Ydelserne af Kreditforeningsgælden pr 11 Juni Termin 1920, findes det mod Sagsøgerens Benægtelse ikke tilstrækkeligt godtgjort, at der er truffet Aftale om, at det paagældende Omkostningsbeløb skulde bæres endeligt af Sagsøgeren som et Tillæg til Købesummen, ligesom den Omstændighed, at Gældsbeviset er dateret samme Dag som Skødet, samt at det ikke senere er tilintetgjort eller kvitteret, taler imod, at det kun skulde have Gyldighed, til Handlen blev endelig berigtiget. Sagsøgtes i det saaledes af ham anførte begrundede Frifindels-paastand vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Sagsøgte har endvidere anført, at Gældsbeviset ikke er kommet gyldig til Eksistens som saadant, da vedkommende Sagsfører har opbevaret Beviset paa Sagsøgtes, ikke paa Sagsøgerens Vegne, hvilket bl a er indiceret derved, at Beviset har været opbevaret i et med Sagsøgtes Navn forsynet Charteque, samt at Gældsbeviset fejlagtig er blevet udleveret til Sagsøgeren, der derfor ikke er i retmæssig Besiddelse af det. Da imidlertid Sagsøgerens Forklaring om, at Gældsbeviset blev udstedt efter Forhandling med ham, ikke findes at kunne tilsidesættes, vil der heller ikke kunne tages Hensyn til det af Sagsøgte saaledes anførte. Sagsøgte vil herefter være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand, dog saaledes at det, da Gældsbeviset efter sit Indhold ikke er rentebærende, ikke mod Sagsøgtes Protest vil kunne paalægges ham at svare Renter af det indsøgte Beløb fra et tidligere Tidspunkt end Forligsklagens Dato, den 10 August 1928.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Onsdag den 16 April.

Nr 167/1929. Vinhandler, Konsul **K Petersen Bach** (Bruun)
mod
Hotelejer **N M Sverbæk** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at udstede et Gældsbevis til Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 1 Maj 1929: Sagsøgte, Hotelejer N M Sverbæk, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Konsul K Petersen Bach, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vinhandler, Konsul K Petersen Bach, til Indstævnte, Hotelejer N M Sverbæk, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 17 August 1926 blev Hotel »Harmonien« i Sæby stillet til Tvangsauktion. I Hotellet indestod en 1 Prioritet paa 76 000 Kr til Ny jydsk Købstads Kreditforening, en 2 Prioritet paa 47 000 Kr til Jydsk Hypotekforening, en 3 Prioritet stor til Rest ca 46 000 Kr oprindeligt udstedt til N M Pultz, men af denne transporteret til Konsul Kragelund i Aalborg, overfor hvem Pultz havde paataget sig Selvskyldnerkaution for Beløbet, og en 4 Prioritet stor til Rest 18 500 Kr ligeledes udstedt til Pultz, men af ham haandpantset til Sagsøgeren, Vinhandler Konsul K Petersen Bach i København, for forskellige Laan, som Sagsøgeren havde ydet Pultz. Ved Auktionen blev Konsul Kragelund højstbydende med et Bud, der naaede ind i hans Prioritet, men derefter begærede Pultz afholdt 2 Auktion, som blev foretaget den 7 September 1926. Paa denne Auktion bød Pultz ind i sin Prioritet, hvorefter han begærede sig Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Panthaver. Som Betingelse for Antagelse af hans Bud blev der forlangt Sikkerhedsstillelse som blev præsteret af Pultz ved et Kautionsbevis af 11 September 1926 under-

skrevet af Sagsøgeren og Overretssagfører Per Holm, hvorved de paa-gældende indestod for Pultz's Opfyldelse af Auktionskonditionerne indtil et Beløb af 20000 Kr. Pultz søgte nu at fremskaffe en Køber til Hotellet og bortsolgte det først til en Person ved Navn Bisgaard Sørensen, og da denne ikke kunde opfylde sine Forpligtelser, til Tjener Christensen paa Hotel Phoenix i Viborg. Vilkaarene for den sidstnævnte Handel var bl a, at Christensen skulde overtage de 3 første i Hotellet indestaande Prioriteter — hvorved dog bemærkes, at Konsul Kragelund havde givet Tilsagn om at kvittere sin Prioritet til Udslettelse af Pantebogen, naar den var nedbragt til 10000 Kr — og at han skulde betale 15000 Kr kontant. Christensen saa sig ikke i Stand til at fremskaffe det kontante Beløb, og Pultz søgte derfor atter at fremskaffe en Køber til Hotellet og kom saa i Begyndelsen af Februar Maaned 1927 i Forbindelse med Sagsøgte, Hotelejer N M Sverbæk i Sæby. Imidlertid havde Jydsk Hypotekforening, da det saaledes trak ud med Tilvejebringelse af en endelig Ordning fremsat Krav paa Indbetaling af Restancer m v overfor Sagsøgeren og Overretssagfører Holm, der den 3 Februar indbetalte 11 807 Kr 22 Øre og den 17 Marts yderligere 3100 Kr. Den 7 Februar 1927 indfandt Pultz og Sagsøgte sig paa Sagsøgerens Kontor i København, hvor de forhandlede med Sagsøgeren om Køb af Hotellet, og paa Rejsen fra København den 8 Februar blev Pultz og Sagsøgte enige om Vilkaarene for Handlen og oprettede samme Dag Slutseddell, hvorhos de besluttede at anmode Sagfører Rømer i Sæby, der er Sagfører for Hypotekforeningen, om at udfærdige Transportkøbekontrakt fra Pultz til Sagsøgte. Da det, forinden dette skete, var nødvendigt at træffe Aftale med Konsul Kragelund om, paa hvilke Vilkaar hans 3 Prioritet kunde blive indestaande i Hotellet, blev Transportkøbekontrakten udfærdiget paa Overretssagfører Grünwalds Kontor i Aalborg, idet han var Konsul Kragelunds juridiske Raadgiver, i Overværelse af Sagfører Rømer, Pultz, Sagsøgte, Konsul Kragelund og dennes Søn, Fabrikant Kragelund. Saavel Overretssagfører Grünwald som Konsul Kragelund fremhævede under Forhandlingerne inden Transportkøbekontraktens Udstedelse, at Hotellet tidligere var blevet solgt for dyrt, og da det var dem bekendt, at Sagsøgeren og Overretssagfører Holm havde udbetalt ca 11 000 Kr til delvis Fyldestgørelse af deres Kautionsforpligtelse, og at Pultz's økonomiske Forhold var meget vanskelige, spurgte de Pultz og Sagsøgte, hvorvidt der var Underhaandsaftaler om, at Sagsøgte skulde betale mere for Hotellet end i Slutsedlen fastsat, hvorefter Sagsøgte skulde overtage de 3 første Prioriteter, medens 4 Prioritet skulde kvitteres til Udslettelse. Dette benægtedes af Pultz, og Konsul Kragelund, der lagde afgørende Vægt paa, at Hotellet nu blev bortsolgt til en saadan Pris, at Køberen kunde antages at klare sig, gik herefter ind paa at lade sin Prioritet indestaa i Hotellet og at kvittere den til Udslettelse, naar den var nedbragt til 7000 Kr. Endvidere paatog Konsulen sig at betale de i 11 Juni Termin forfaldende Renter til Kredit- og Hypotekforeningen, at opgive Kravet paa Pultz' Selvskyldnerkaution for 3 Prioritet, at frafalde ethvert Krav paa Sagsøgeren og Overretssagfører Holm som Selvskyldnerkautionister for Auktionskonditionerne Opfyldelse og at udrede forskellige Restancer m v. Der blev saa udfærdiget Transport-

købekontrakt i Overensstemmelse hermed, og efter at Sagsøgeren den 19 Februar havde givet Tilladelse til Udslettelse af 4 Prioritet, skete dette, hvorpaa der senere meddeltes Sagsøgte Fogedudlægsskøde.

Det gøres nu fra Sagsøgerens Side gældende, at der under de foran omtalte Forhandlinger paa hans Kontor den 7 Februar mellem ham og Sagsøgte blev truffet en endelig Aftale om, at Sagsøgte, saafremt Handlen gik i Orden, med Kaution fra sin Moder skulde udstede Gældsbevis til Sagsøgeren paa 15 000 Kr af afdrage med 500 Kr hver 1 Januar og 1 Juli og at forrente med 6 pCt p a fra den 13 Februar 1927, mod at Sagsøgeren paa sin Side gav Tilladelse til, at den til ham haandpantatte 4 Prioritet kvitteredes til Udslettelse. Herefter har Sagsøgeren under nærværende Sag søgt Sagsøgte til Betaling af de forfaldne 1500 Kr og til at udstede Gældsbevis til Sagsøgeren for 13 500 Kr begge Beløbene at forrente med 6 pCt p a fra den 13 Februar 1927 og Gældsbeviset at afdrage med 500 Kr hver 1 Januar og 1 Juli, første Gang den 1 Juli 1929.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, idet han nægter at have udstedt et Gældsbevis som det ovennævnte til Sagsøgeren eller at have forpligtet sig dertil.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren i første Række henvist til en af Pultz under Sagen afgivet Vidneforklaring, der gaar ud paa følgende:

Da Pultz var kommen i Forbindelse med Sagsøgte, meddelte han denne, at han ikke kunde sælge Hotellet uden Sagsøgerens Samtykke paa Grund af den foran omtalte Haandpantætning, og han opfordrede derfor Sagsøgte til at rejse med ham til København for at forhandle med Sagsøgeren. Sagsøgte, der havde erklæret sig rede til at betale indtil 175 000 Kr for Hotellet, indgik under Forhandlingerne paa mod Sagsøgerens Opgivelse af Haandpantretten at udstede Gældsbevis til ham paa Vilkaar som i Sagsøgerens Paastand gengivet. Der blev ikke optaget nogen Bestemmelse herom i Slutsedlen, fordi Sagsøgte ønskede, at det skulde se ud, som om han ikke skulde give mere end den i Slutsedlen nævnte Købesum for Hotellet, og det blev trods Forespørgslerne ved Transportkøbekontraktens Udfærdigelse benægtet, at der forelaa Underhaandsaftaler om Betaling af en større Købesum end i Slutsedlen nævnt. Da Sagsøgte den 13 Februar overtog Hotel »Harmonien«, var Pultz sammen med ham der, og han udfærdigede da i Henhold til tidligere Aftaler dels en Skylderkæring til Pultz, hvorved han tilsagde denne en Provision bestaaende i en vis Procent af Hotellets Omsætning i Tiden indtil Juni Termin, dels Gælds brevet til Sagsøgeren. Da Gælds brevet til Sagsøgeren var underskrevet af Sagsøgte, beholdt han det

Færdig fra Trykkeriet den 30 April 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 6

Onsdag den 16 April.

for at skaffe sin Moders Kautionserklæring tegnet paa det, idet Sagsøgte dog nu bestred at have givet Løfte om at skaffe Kaution fra sin Moder for mere end 8000 Kr. Pultz fik imidlertid ikke Gældsbeviset tilbage, idet Sagsøgte først indtog det Standpunkt, at han ikke vilde udlevere det, før han havde faaet Fogedudlægsskøde, men senere nægtede han at have underskrevet noget Gældsbevis, eller at have lovet at gøre det. Pultz indgav derpaa Anmeldelse til Politiet, men det lykkedes ikke under den indledende Undersøgelse at fremskaffe Oplysninger af Betydning i Sagen.

Sagsøgeren har som Part forklaret i Overensstemmelse hermed for saa vidt angaar de paa hans Kontor stedfundne Forhandlinger, idet han har tilføjet, at han opgav sit Haandpant, der stadig havde været i hans Sagførers Besiddelse, uden at sikre sig Gældsbeviset, fordi han stoledes paa Pultz og Sagsøgte, og fordi Pultz havde meddelt ham, at Sagsøgte havde underskrevet Gældsbeviset.

Overretssagfører Holm har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren, straks efter at han havde forhandlet med Pultz og Sagsøgte, ringede ham op og meddelte ham Resultatet af Forhandlingerne, og at denne Meddelelse var i Overensstemmelse med de Forklaringer, der under Sagen er afgivet af Pultz og Sagsøgeren.

Der foreligger endvidere en Vidneforklaring fra Frøken Magda Elvira Jensen, der var ansat paa Hotel »Harmonien«, da Sagsøgte overtog det den 13 Februar, og som forblev der til den 1 Marts næstefter. Denne Forklaring gaar ud paa, at hun den 13 Februar bragte Skrivematerialer til Sagsøgte og Pultz, fordi der skulde udfærdiges et Dokument, og at hun om Aftenen, da Pultz rejste, hørte ham sige til Sagsøgte: »Ja, saa ordner De nok den Sag med Deres Moder, hun kommer jo en af Dagene, og De har jo Dokumentet,« hvorpaa Sagsøgte slog sig paa Lommen og sagde: »Ja, det er her.« Det samme Vidne har endvidere hørt, at Pultz tidligere paa Dagen, da hun blev præsenteret for Sagsøgte, fremsatte en Bemærkning, hvoraf fremgik, at Sagsøgtes Moder skulde gaa i Kaution for ham, og hun ved, efter hvad Sagsøgte har sagt til hende, at han ventede sin Moder i Besøg, men Moderen kom ikke, medens Vidnet var paa Hotellet.

Endelig har Sagsøgtes Moder forklaret, at hendes Søn har spurgt hende, om hun vilde gaa i Kaution for ham i Anledning af Hotelkøbet,

og at hun først svarede: »nu faar vi se», men senere afslog det. I den Anledning bemærkede hendes Søn, at det ikke gjorde noget, da Konsul Kragelund ikke havde forlangt Kaution.

Den af Sagsøgte afgivne Partsforklaring gaar derimod ud paa, at han intet kendte til Retsforholdet imellem Pultz og Sagsøgeren, at han gik ud fra, at Konsul Kragelund var den virkelige Sælger, og at Konferencen mellem ham, Pultz og Sagsøgeren paa sidstnævntes Kontor i København alene havde til Formaal at bevæge Sagsøgeren til at købe Kragelunds Prioritet for derved at lette Handelsindgaaelse, hvad Sagsøgeren dog afslog at gøre. Medens der er Overensstemmelse mellem Sagsøgte, Pultz' og Sagsøgerens Forklaringer, for saa vidt som de alle er enige om, at dette sidste Punkt er blevet drøftet, bestrider Sagsøgte derimod bestemt at have forpligtet sig til at udstede det omtalte Gældsbevis, eller at der har været Tale herom. Sagsøgte vil overhovedet ikke da have været vidende om, at Pultz havde en Prioritet i Hotellet paa 18 500 Kr.

Selv om Sagsøgtes Forklaring i hvert Fald paa dette sidste Punkt har Sandsynligheden imod sig, skønnes der dog efter det foreliggende ikke at være tilvejebragt Bevis for, at han har forpligtet sig til at udstede Gældsbevis til Sagsøgeren som af denne paastaet. Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 223/1929. Vaskeriejer **Severin Petersen** (Bruun)

m o d

Hotelejer **E Halberg** og Frk **Hanne Thuesens Dødsbo** (Henriques),

betræffende Erstatning for Ophævelse af en Handel om et Hotel.

Arrestforretning 7 Februar 1929.

Vestre Landsrets Dom af 28 Maj 1929: De Sagsøgte, Hotelejer E Halberg og Frøken Hanne Thuesens Dødsbo, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vaskeriejer Severin Petersen, i denne Sag fri at være. Den ovennævnte Arrest ophæves. Sagsøgeren bør til det sagsøgte Dødsbo betale 200 Kr. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste kan der ikke gaas ud fra, at Halberg ikke kunde have faaet løst Bevillingsspørgsmaalet uden uforholdsmæssige Omkostninger, men det maa antages, at det skyldtes ham, at en Ordning ikke kom i Stand, og at Handlen saaledes ikke blev endelig berigtiget.

Da imidlertid Appellanten ikke overfor Indstævntes Benægtelse har godtgjort, at der herved er paaført ham noget Tab, og han heller ikke har paavist noget andet Grundlag for det paa-
staaede Krav, vil de Indstævnte efter deres Paastand være at
frifinde, og Dommen vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at
burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vaskeriejer Severin Petersen, til de Indstævnte, Hotelejer E Halberg og Frk Hanne Thuesens Dødsbo, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Som Følge af, at Ejeren af Centralhotellet i Løgumkloster, i hvilket Sagsøgeren, Vaskeriejer Severin Petersen i Esbjerg, havde indestaaende en Panteobligation paa 24750 Kr med Prioritet næst oprindelig 50000 Kr til Kreditforeningen for industrielle Ejendomme, ikke opfyldte de ham overfor Sagsøgeren paahvilende Forpligtelser, besluttede denne at foranledige, at Hotellet blev bragt over paa andre Hænder. Sagsøgeren kom i den Anledning i Forhandling med Sagsøgte, Hotelejer E Halberg og hans Forlovede, Frøken Hanne Thuesen, der var Husbestyrerinde hos ham. Forhandlingerne resulterede i, at der den 18 Juni 1928 blev oprettet en Slutteddel mellem Sagsøgeren og Halberg, hvori det blandt andet hedder:

»Petersen sælger til Halberg »Centralhotellet« i Løgumkloster,

Overtagelsen finder Sted den 1 August dette Aar, og Sælgeren skal, saa snart ske kan foretage alle Skridt som maatte være fornødne eller formaalstjenlige for at faa den nuværende Ejer og Bruger fjernet fra Ejendommen, ligesom han som ufyldstgjort Panthaver skal faa fremmet Tvangsauktionen over det solgte mest muligt, saaledes at Skøde kan fordres udstedt uden unødigt Tidsspilde fra hans Side.

Handelen er betinget af at Ejendommen tilslaaes Pedersen ved den aftalte Tvangsauktion, og af at Køberen kan faa den fornødne Bevilling til at drive Hotellet, som det hidtil og endnu drives.

Købesummen fastsættes saaledes:

Køberen overtager tilsvarende og forrenter det paa Ejendommen hvilende Laan til den industrielle Kreditforening, oprindelig stort 50000 Kr.

Inden denne Uges Udgang deponerer Køberen 5000 Kr i Handelsbanken i Esbjerg — dette Beløb udbetales med Renter til Sælgeren,

saasart Skødet er tinglyst, men falder tilbage til Køberen, hvis Skødet ikke er tinglyst senest den 11 Dec d A eller Køberen faar nægtet den til Driften fornødne Bevilling.

Køberen er pligtig at fremme Bevillingsspørgsmaalet mest muligt.

Køberen udsteder til Sælgeren en 5 pCt rentebærende Panteobligation med Pant i det solgte næst den nuværende Restgæld til den industrielle. Obligationen affattes efter Justitsministeriets Formular.

Obligationen skal lyde paa 9500 Kr.

— — — —

Alle af Udsættelsen af den nuværende Vært og Ejer forvoldte Omkostninger er Sælgerens derunder alle Tvangsauktionsomkostninger, medens Køberen afholder alle Omkostninger ved selve Skødeudstedelsen, derunder Stempling og Tinglysning.«

Da Halberg intet ejede og kun kunde gennemføre Handlen ved økonomisk Støtte fra Frøken Thuesen, med hvem han i en nærmere Fremtid skulde giftes, var hun til Stede under og deltog i de Forhandlinger, der gik forud for Slutsedlens Oprettelse, ligesom hun senere deponerede det i Slutsedlen nævnte Beløb af 5000 Kr i Handelsbanken i Esbjerg. Overdragelsen af Hotellet til Halberg skete iøvrigt paa den Maade, at Sagsøgeren transporterede første 10 000 Kr af sin Panteobligation til Halberg, hvorefter denne paa en den 23 August 1928 afholdt Tvangsauktion bød ind i sin Del af Prioriteten og fik Hotellet udlagt som ufyldstgjort Panthaver. Halberg overtog derpaa Driften af Hotellet og indgav til vedkommende Myndighed Ansøgning om Bevilling til at drive Beværtning og Gæstgiveri med Ret til Udsenkning af stærke Drikke, og denne Ansøgning blev bevilget paa Vilkaar, at der samtidig med Bevillingens Udstedelse til Halberg blev nedlagt to Bevillinger til Udsenkning af stærke Drikke i Løgumkloster. Halberg rettede nu Henvendelse til forskellige Beværtere i Løgumkloster om Køb af de for ham nødvendige to Bevillinger, men opnaaede kun at faa een Bevilling paa Haanden til en Pris af 2500 Kr, hvorved bemærkes, at det, efter hvad der maa antages ifølge de under Sagen tilvejebragte Oplysninger, ikke paa det daværende Tidspunkt vilde have været muligt at tilvejebringe den anden Bevilling for et mindre Beløb end 5 à 6000 Kr. I den Anledning ansøgte Halberg om Udsættelse med at købe de tvende Bevillinger foreløbig til Udgangen af Aaret 1929, men denne Ansøgning blev afslaaet, idet Bevillingnævnet for Løgumkloster udtalte, at det ikke kunde tilraade at bevilge det ansøgte, da der ikke forelaa Oplysning om, at Halberg kunde give Garanti for Indløsningen af Bevillingerne, naar de kunde faas paa rimelige Vilkaar. Da Halberg saaledes var ude af Stand til at opnaa Ret til Udsenkning af stærke Drikke, undlod han at tage Skøde paa Hotellet, hvorefter Sagsøgeren i Marts Maaned d A overtog det og senere bortforpagtede det.

For at hindre, at Frøken Thuesen hævede det i Handelsbanken i Esbjerg deponerede Beløb paa 5000 Kr lod Sagsøgeren den 7 Februar d A foretage Arrest i det, og derefter har han under nærværende Sag paastaet Arresten stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt, hvorhos han har søgt Halberg og — efter at Frøken Thuesen den 27 Marts d A er afgaaet ved Døden — hendes Dødsbo tilpligtet in solidum at betale de

nævnte 5000 Kr tilligemed Renter deraf 6 pCt p a fra den 1 August 1928, indtil Betaling sker.

Begge de Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet det sagsøgte Dødsbo tillige har nedlagt Paastand om, at Arresten ophæves som ulovlig, og at der for Tort, Tab og Kreditspilde ved Arrestens Foretagelse tillægges Dødsboet en Erstatning af 300 Kr.

Som det fremgaar af Slutsedlen, var Handlen afhængig af, at Halberg fik Bevilling til Udskænkning af stærke Drikke, og da Parterne var klare over, at Udstedelse af en ny Bevilling eventuelt vilde blive gjort afhængig af Nedlæggelse af ældre Bevillinger, blev det i Slutsedlen bestemt, at Omkostningerne herved skulde afholdes af Halberg med indtil 1000 Kr, men at yderligere Omkostninger skulde deles lige. Nærmere Aftale om, hvor stort et Beløb der maatte anvendes i det ovennævnte Øjemed mangler, og herefter maa enhver af Parterne som Forudsætning for at være bunden ved Slutsedlen kunne kræve Omkostningsbeløbet holdt indenfor rimelige Grænser. Da nu Sagsøgeren har forholdt sig ganske passiv overfor de Vanskeligheder, der opstod ved Erhvervelsen af de to Bevillinger, som skulde nedlægges, og end ikke har præciseret, hvor stor Bekostning han vilde gaa med til, findes Sagsøgte Halberg under de saaledes foreliggende Omstændigheder at have været berettiget til at anse Forudsætningen for Handlen for bristet og til derfor at træde tilbage fra denne. Herefter vil Sagsøgte Halberg allerede af denne Grund være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale, hvoraf følger, at det sagsøgte Dødsbo ogsaa maa frifindes. Den ommeldte Arrestforretning vil derhos være at ophæve, og der vil for Tab, Tort og Kreditspilde være at tillægge Frøken Thuesens Dødsbo en Erstatning af 200 Kr hos Sagsøgeren.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale de Sagsøgte med 300 Kr.

Torsdag den 24 April.

Nr 36/1929. **Mejeriejer A P Jensen (Kemp)**
 mod
Mejeriejer H C Nielsen (Ingen),

betræffende Erstatning for Annulation af en Handel om et Mejeri.

Østre Landsrets Dom af 23 Januar 1929: Sagsøgte Mejeriejer A P Jensen bør til Sagsøgeren Mejeriejer H C Nielsen betale det paa-stævnte Beløb 15000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 24 Maj 1928, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de i Sagen foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Indstævnte under Salgsforhandlingerne er fremkommet med Udtalelser om, at den aarlige Fortjeneste af Mejeriet havde andraget omkring 30 000 Kroner. For Højesteret er det imidlertid oplyst, at Indstævntes Regnskaber viste for 1924 et Underskud af 2016 Kroner 56 Øre, for 1925 et Overskud af 7153 Kroner 17 Øre, for 1926 et Overskud af 7976 Kroner 80 Øre og for 1927 et Underskud af 3979 Kroner 7 Øre. Det er endvidere for Højesteret oplyst, at Indstævntes Mælkesalg til en Videreforhandler, ca. $\frac{1}{3}$ af den samlede Mælkemængde — hvilket Salg ikke af Indstævnte var oplyst under Salgsforhandlingerne — skete paa saadanne Vilkaar, at det medførte Tab for ham. Da Indstævntes Oplysninger om Forretningen herefter maa antages at have været villedende paa afgørende Punkter, har Appellanten ikke været pligtig at vedstaa Handlen, og han vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 2000 Kroner. For uden rimelig Grund at have anlagt Retssag bør Indstævnte bøde 200 Kroner til Statskassen.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Mejeriejer A P Jensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Mejeriejer H C Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 2000 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. Til Statskassen bøder Indstævnte 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Mejeriejer H C Nielsen, der i en Aarrække havde boet i England, købte i 1924 gennem Mægler J M Rasmussen Mejeriet Holbæk Mælkeforsyning, som han drev i de følgende Aar. Da han ønskede paany at tage Bopæl i England, henvendte han sig i Sommeren 1927 til Rasmussen og bad denne sælge Mejeriet for ham. Rasmussen søgte paa forskellig Maade at skaffe Køber, og foranlediget ved et af ham i »Mælkeritidende« for den 20 Januar 1928 indrykket Avertissement — hvorefter et »Bymejeri paa Sjælland med ca 2 Millioner Pund Mælk, som alt sælges fra Vogne og Butiker« kunde købes særlig billigt — henvendte Sagsøgte Mejeriejer A P Jensen sig med eventuelt Køb for Øje den 21 Januar 1928 til Sagsøgeren for at erholde nærmere Oplysninger. Sagsøgte besaa Mejeriet, og Sagsøgeren gav ham en Række Oplysninger blandt andet om Omsætningen og Fortjenesten og foreviste ham ogsaa nogle Salgsbøger, men tilbød, da Kassebøger og Hovedbøger

beroeede hos hans Revisor, at sende Sagsøgte en Opgørelse over sidste Maanedes Salg. I Henhold hertil tilstillede han ham den 23 Januar et saalydende Brev:

»Vi har i sidste Md indvejet 120 417 Pd Sød Mælk som har kostet Kr 9068 11. Leverandørerne har faaet tilbagesendt 35 601 Pd Skm til Noteringen, vi har solgt i Byen af Sød Mælk 33 542 Pd dette foruden hvad Kuskene har solgt som er 6 à 700 Pd daglig.

Ejendomsskylden her er Kr 70 000. Lejen af de 3 Butiker i Byen er Kr 2500.

Ovenstaaende som er Privat er i Overensstemmelse med Mejeriets Bøger.«

Efter Modtagelsen af dette Brev aflagde Sagsøgte paany et Besøg for at faa yderligere Oplysninger, og ved et Møde i Roskilde den 30 Januar enedes Parterne om Sagsøgtes Køb af Mejeriet for en Pris af 110 000 Kr, hvorom der samme Dag oprettedes og af Parterne underskrevet saalydende Slutseddel:

»Jeg undertegnede Mejeriejer H E Nielsen sælger herved Holbæk Mælkeforsyning til Mejeriejer A P Jensen af Sorø for en Købesum af 110 000 Kr, der afgøres paa følgende Maade, Køberen overtager de i Mejeriet indestaaende Prioriteter ca 65 500 Kr og udsteder til Sælgeren en Obligation stor ca 4500 Kr og udbetaler kontant ved Overtagelse 40 000 Kr. I Handelen medfølger alt til Mejeriet hørende, Bygningen, Maskiner, Redskaber, Spande, Heste og Vogne kort sagt alt, undtagen fra Handelen er kuns Ejerens strengt private Indbo samt hans Privatbil, hvorimod Lastbilen medfølger i Handelen, ligeledes medfølger alle de Mejeriet tilhørende Butikker med tilhørende Indbo. Sagførerpengene deles ligelig mellem begge Parter. Sælgeren betaler alene til Mejeriejer Rasmussen 1½ pCt af Salgssummen som betales ved Papireernes Underskrift. Overtagelsesdagen er fastsat til 1 Marts 1928. Lager og Mejeri-artikler overtages til Fakturapris.«

Sagsøgte nægtede senere at underskrive definitiv Købekontrakt om Mejeriet og i det hele at vedstaa Handlen, idet han paaberaabte sig, at der paa forskellige Punkter skulde være givet ham urigtige Oplysninger. Efter at gentagne Forhandlinger om en mindelig Ordning var endt uden Resultat, har Sagsøgeren den 31 Marts 1928 solgt Mejeriet til en Tredjemand for 96 000 Kr.

Under Anbringende af at Sagsøgtes Vægning ved at opfylde den mellem Parterne indgaaede Handel i Overensstemmelse med Slutsedlen af 30 Januar 1928 har været ganske uberettiget, har Sagsøgeren under denne ved Retten for Sorø Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at erstatte ham dels Forskellen mellem den for Mejeriet opnaaede og den mellem Parterne akkorderede Købesum 14 000 Kr, dels forskellige ved Handlens Annulation forvoldte Omkostninger til Rejser og Sagførerbistand 1000 Kr, ialt 15 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 24 Maj 1928.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Under Sagens Forberedelse er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgeren samt en Række Vidneforklaringer, herunder blandt andet af

Sagfører H Toftbøl; ved Domsforhandlingen har begge Sagens Parter afgivet Forklaring.

Han*) gør til Støtte for denne Paastand for det første gældende, at han allerede ved den til Udfærdigelse af de endelige Salgsdokumenter bestemte Sammenkomst i Holbæk den 7 Februar har annulleret Handlen og har haft Føje hertil, idet han efter de mellem Parterne førte Forhandlinger maatte gaa ud fra, at hele den i Mejeriets Ejendom indestaaende Prioritetsgæld kunde overtages fast af ham, medens han ved det nævnte Møde blev underrettet om, at den paa 3 Prioritet indestaaende Gæld til en tidligere Ejer af Mejeriet til Beløb 37 500 Kr (foruden — som for ham oplyst — at skulle afdrages med 3000 Kr ved Ejer-skifte og 3000 Kr aarlig) for den tilbagestaaende Dels Vedkommende forfaldt til Betaling i December Termin 1931.

Sagsøgeren benægter, at Sagsøgte ved den nævnte Lejlighed hævdede Handlen. Han hævder, at Oplysningen om det nævnte Forhold — der ikke havde været omtalt, idet det ikke havde været ham præsent, men ved det heromhandlede Møde paa Sagsøgerens Initiativ straks meddeltes Sagsøgte — alene foranledigede denne til at forlange Udsættelse med at underskrive de endelige Dokumenter, for at en Ordning i Overensstemmelse med, hvad der af begge Parter havde været forudsat, kunde blive truffet, og at Sagsøgte endog lovede selv at forhandle med vedkommende Obligationsejer herom. Sagsøgeren indledede paa sin Side straks Forhandlinger om en for Sagsøgte tilfredsstillende Ordning blandt andet med Banken for Holbæk og Omegn, der stillede sig velvilligt, hvorom Sagsøgte samme Dag fik Oplysning, og i Løbet af 1 eller 2 Dage traf Sagsøgeren med Banken Aftale om, at denne skulde sætte ham i Stand til at overholde Vilkaarene i Slutseddelen, til hvilket Formaal den var villig til at overtage Obligationen. Dette har Sagsøgerens Sagfører telefonisk meddelt Sagsøgte, der erklærede herefter at maatte overtage Mejeriet.

Sagsøgte har ikke godtgjort ved den ovennævnte Sammenkomst at have afgivet Erklæring om Handlens Ophævelse, og efter de under Sagen afgivne Parts- og Vidneforklaringer, særlig Toftbøls — der i det hele bekræfter Sagsøgerens ovenanførte Fremstilling — maa det derhos antages, at Sagsøgte har anerkendt, at Manglen paa det heromhandlede Punkt var afhjulpet paa fyldestgørende Maade, hvilket ogsaa er bestyrket ved, hvad der er oplyst om Indholdet af de efter den Tid mellem Parterne førte Forhandlinger. At Sagsøgte den 18 Februar telefonisk gav Sagsøgerens Sagfører Meddelelse om, at han ikke vilde have Mejeriet, maa — forsaavidt denne Meddelelse støtter sig paa det nu omtalte Forhold, hvilket efter det foreliggende maa antages — herefter blive uden Betydning.

Sagsøgte gør til sin Frifindelse dernæst gældende, at Sagsøgeren har givet ham urigtige Oplysninger om Mejeriets Omsætning, hvorfor han er berettiget til at nægte at vedstaa Handlen eller i hvert Fald til et Afslag i Købesummen svarende til det paastævnte Beløb. — Sagsøgeren bestrider at have givet Sagsøgte urigtige Oplysninger i nogen Henseende.

*) 5: Sagsøgte.

Foreløbig bemærkes i denne Henseende, at Angivelserne i den fornævnte Annonce — der som bemærket skyldtes Mægler Rasmussen, der mente fra tidligere Tid at have fornødent Kendskab til Forholdene — efter det foreliggende ikke har dannet Grundlag for den indgaaede Handel, og at det efter de iøvrigt under Forhandlingerne givne Oplysninger særligt maa antages at være uden Betydning, at Mælkemængden i Annoncen er angivet til »ca 2 Millioner Pund«, medens den har vist sig for 1927 at have udgjort 1 682 353 Pund.

Sagsøgte hævder imidlertid, at ogsaa visse af de under selve Salgsforhandlingerne givne Oplysninger var urigtige eller vildledende, hvilken Opfattelse han vil være naaet til faa Dage efter Slutseddelsens Underskrift. Efter at der var opstaaet Uenighed mellem Parterne, rejste han derfor Krav om Adgang til en nærmere Undersøgelse af Forretningens Bøger, der ogsaa stilledes til Disposition for ham eller hans Sagfører. Om Udfaldet af det derefter foretagne Eftersyn hedder det i en Skrivelse af 27 Februar 1928 fra Sagsøgte til Sagsøgeren:

»Efter at Sagfører Langkjær paa mine Vegne har undersøgt Holbæk Mælkforsynings Bøger, og det ved denne Undersøgelse er konstateret, dels at der er Aftigelser til min Skade paa forskellige Punkter, og dels navnlig at ca en Tredjedel af det mig opgivne Salg er en gros Salg, tilbyder jeg at overtage Mejeriet mod et Afslag i Købesummen af 15 000 Kr, Femten Tusinde Kroner, forsaavidt en saadan Ordning kan opnaas uden at der herom skal være Retssag.

Vil Herr Nielsen ikke indgaa herpaa men vil fastholde og søge gennemført ved Sagsanlæg, at jeg skal vedstaa Handlen ifølge Slutsedlen, forbeholder jeg mig mit oprindelig tagne Standpunkt, at Handlen af mig er annulleret. — — —«

Ligesom i denne Skrivelse kun et enkelt Forhold — Salg af en Del af Mælkemængden en gros — er fremdraget, saaledes findes Sagsøgte ej heller her under Sagen at have godtgjort, at Sagsøgeren paa andre Punkter har givet ukorrekte Oplysninger, saa at alene Spørgsmaalet om Betydningen af det nævnte Forhold bliver tilbage.

Det omhandlede Salg til en Videreforhandler drejede sig efter det foreliggende for Tiden fra 7 Januar 1928 til 10 Februar s A om gennemsnitlig 623 Pund daglig, medens det samlede Salg maa antages at have udgjort ca 1800 Pund om Dagen overensstemmende med, hvad der i den citerede Skrivelse af 23 Januar er oplyst for det der angivne Tidsrum. Sagsøgte henviser til, at Avancen paa saadant en-gros-Salg er langt mindre end paa direkte Salg til Forbrugerne. Da det nævnte Forhold ikke har været Genstand for Omtale fra Sagsøgerens Side under de forudgaaende Forhandlinger, hævder Sagsøgte, at han har været berettiget til at gaa ud fra, at hele Salget skete fra Mejeriets egne Vogne og Udsalg, i hvilken Forudsætning han ogsaa maatte bestyrkes ved Udtryksmaaden i Skrivelsen af 23 Januar 1928; han opgør Differencen i Bruttofortjenesten ved de to Salgsmaader til 13 à 14 000 Kr aarlig og gør gældende, at den højere Bruttofortjeneste ikke vilde føre nogen nævneværdig Forøgelse af Forretningens almindelige Udgifter med sig.

Sagsøgeren erkender, at det nu omhandlede Forhold ikke har været særlig paapeget af ham under Salgsforhandlingerne. Han hævder imid-

lertid, at dette ikke skyldes nogen Fortielse fra hans Side, idet Sagsøgte tværtimod har faaet alle de Oplysninger, han ønskede. Da det maatte være en Selvfølge, at en Del af Salget skete en gros, og det endog udtrykkelig var paa Tale, at Mejeriet leverede Mælk til forskellige andre Butiker end dets egne, maatte det blive Sagsøgtes Sag at kræve nærmere Oplysning om Forholdet mellem Detail- og en-gros-Salget, hvis han, uanset at han var sat i fuld Kundskab om Forretningens Omsætning og Brutto- og Nettofortjeneste, lagde Vægt derpaa.

Sagsøgte maa antages at erkende at være sat i Kundskab om Mejeriets Brutto- og Nettofortjeneste; han har derhos under Partsforklaring erkendt, at Sagsøgeren under de første Forhandlinger gjorde opmærksom paa, at Salg af Mejeriets Varer fandt Sted fra nogle andre Butiker end Mejeriets, men han vil have forstaaet, at saadant Salg var ganske underordnet. Herefter findes der ogsaa paa dette Punkt at maatte gives Sagsøgeren Medhold i det af ham anførte.

Under de efterfølgende Forhandlinger mellem Parterne har Sagsøgte vægret sig saavel ved at overtage Mejeriet endog mod noget Afslag i Købesummen som ved at betale noget Beløb i Erstatning for sin Ophævelse af Handlen.

Sagsøgte har erkendt, at den for Mejeriet opnaaede Købesum er passende, og herefter og efter det foran udviklede, samt idet bemærkes, at ingen særlig Indsigelse er fremsat imod den for forskellige Omkostninger paastaaede Erstatning af 1000 Kr, vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 600 Kr.

Nr 27/1930. Aktieselskabet N N Blumensaadts Fabrikker
 (Trolle)
 m o d
 Hotelejer Vilhelm Poulsen (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte en Skade paa et Automobil.

Vestre Landsrets Dom af 18 Januar 1930: Sagsøgte, Hotelejer Vilhelm Poulsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S N N Blumensaadts Fabrikker, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 125 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Sagens Oplysninger, derunder at Hotellet havde averteret med Automobilgarager, maa der gaas ud fra, at Portier Nygaard har været bemyndiget til at modtage Automobil til Opbevaring paa Indstævntes Vegne. Herefter og da der efter alt

foreliggende ikke kan lægges afgørende Vægt paa, at Appellanten ikke havde laaset Automobilet, maa Indstævnte være ansvarlig for den ved Nygaards ulovlige Benyttelse deraf Appellanten tilføjede Skade.

I Henhold til det anførte vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Hotelejer Vilhelm Poulsen, bør til Appellanten, Aktieselskabet N N Blumensaadts Fabriker, betale 2197 Kroner 15 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 Marts 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 September 1927 om Aftenen eller mulig næste Morgen ankom den hos Sagsøgerne, A/S N N Blumensaadts Fabriker i Odense, ansatte Repræsentant Vilhelm Jensen af Hassersis til Fredericia med et Sagsøgerne tilhørende Automobil, der af dem var stillet til Raadighed for Repræsentanten. Ved Ankomsten standsede han ved Jærnbanehotellet og anmodede den paa bemeldte Hotel ansatte Portier og Hotelkarl Frederik Jensen Nygaard om at tage Automobilet i Forvaring, hvad Nygaard derpaa gjorde, idet han kørte Automobilet om i Hotellets Gaard, hvor han henstillede det. Om Morgenen den 17 September 1927 tog Repræsentant Jensen med Jærnbanen til Odense efter at have givet Nygaard Besked om, at han vilde komme tilbage samme Dags Eftermiddag eller Aften. Efter at Jensen var afrejst til Odense, satte Nygaard, der forinden havde bedt sig fri for sin Tjeneste paa Hotellet, sig uden Tilladelse i Besiddelse af Automobilet og kørte med dette til Aarhus, og da Nygaard samme Aften vilde køre tilbage til Fredericia, stødte han ved Viadukten syd for Hørning sammen med et andet Automobil. Herved blev Sagsøgernes Automobil saaledes beskadiget, at det har maattet repareres med en Bekostning af 1404 Kr 18 Øre, der er afholdt af Sagsøgerne. Idet Sagsøgerne har anbragt, at Sagsøgte, Hotelejer Vilhelm Poulsen i Fredericia, som Ejer af Jærnbanehotellet maa være ansvarlig for Nygaards uretmæssige Brug af Automobilet, har de under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale de nævnte 1404 Kr 18 Øre med Tillæg af Transportudgifter til Aarhus Redningskorps, 50 Kr, Repræsentantens Udgifter ved Befordring m m, medens Automobilet henstod til Reparation, 342 Kr 97 Øre, samt Godtgørelse til Repræsentanten for tabt Arbejdsindtægt i samme Tidsrum, 400 Kr, ialt 2197 Kr 15 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den

16 Marts 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Søgmaal har Sagsøgerne gjort gældende, at Jensen ved sin Aflevering af Automobilet til Nygaard har overgivet dette til Forvaring paa Jærnbanehotellet, og at Sagsøgte i sin Egenskab af Hotellets Ejer maa være pligtig at tilsvare Erstatning for den Skade, der er overgaaet Automobilet, inden dette atter var bleven tilbageleveret Jensen. Sagsøgerne har herved navnlig anført, at det maa paahvile Sagsøgte at føre fornødent Tilsyn med de Personer, hvis Tjeneste han benytter i sin Virksomhed. At Sagens Oplysninger findes det ikke med tilstrækkelig Tydelighed at fremgaa, at Jensen ved Afleveringen har betinget sig, at Automobilet blev henstillet i en særskilt aflaaet Garage, og da det derhos er uomtvistet, at Jensen har forsømt at laase Automobilet saaledes, at det ikke kunde benyttes uden hans Medvirkning, findes Sagsøgte, der ikke kan anses at have udvist nogen Forsømmelighed i Henseende til at føre Tilsyn med Nygaard ikke ved det af Nygaard udviste Forhold at have paadraget sig nogen Erstatningspligt. Som Følge heraf vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 125 Kr.

Mandag den 28 April.

Nr 168/1929. Skibsreder **Joh P O Bruhn** (Cohn)

mod

Kammerherre, Lensgreve **C C L Lerche** (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en paa Grevskabet Lerchenborg beroende »Blokbog« medfulgte ved Appellantens Køb af Grevskabet.

Østre Landsrets Dom af 27 Maj 1929: Sagsøgte, Kammerherre, Lensgreve C C L Lerche, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Skibsreder Joh P O Bruhn, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 2000 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 3000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skibsreder Joh P O Bruhn, til Indstævnte, Kammerherre, Lensgreve C C L Lerche, med 3000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1927 førtes der Forhandlinger mellem Sagsøgte, Kammerherre, Lensgreve C C L Lerche, og Sagsøgeren, Skibsreder Joh P O Bruhn, om sidstnævntes Køb af Grevskabet Lerchenborg. Forhandlingerne endte da, uden at Enighed opnaaedes, idet der bl a ikke var naaet Overenskomst med Hensyn til, hvorvidt Slottets Bibliothek skulde medfølge i Handlen. I Brev af 19 August 1927 fra Sagsøgerens Repræsentant, Overretssagfører A Rold Lundbye, til Sagsøgtes Sagfører, Overretssagfører Gunnar Sally, udtaltes det — efter en Beklagelse af, at Forhandlingerne havde været forgæves, da det i Realiteten formentlig kun var »periferiske Punkter«, som skilte Parterne — at saafremt en Beslutning om Salg af Lerchenborg paany maatte opstaa, var Sagsøgeren stadig Reflektant til Lerchenborg, hvorefter det hedder: »og jeg har i vedlagte Udkast til Slutseddel om »Lerchenborg« søgt at give en Kodifikation af vore Forhandlinger i Fredags paa Basis af Deres Udkast, og mener jeg at kunne gennemføre Handelen paa dette Grundlag.« I de vedlagte Salgsvilkaar anføres bl a, at alt Indbo medfølger alene med følgende Undtagelser:

» — — — —
Bibliotheket.

Alle Bøger, idet dog henstilles meget fra Køberens Side, at Bøger uden personlig Interesse for Sælgeren ikke medtages af Sælgeren — — —.«

I en den følgende Dag dateret Sværskrivelse fra Overretssagfører Sallys Medarbejder, Overretssagfører C F Lerche, bringes nogle Ændringer i Forslag, deriblandt at der udtages Løsøreeffekter efter den af Grevinden affattede Fortegnelse.

I denne Fortegnelse over det Indbo, der skulde være undtaget fra Salget, var Bøgerne ikke nævnt; Fortegnelsen var ordnet efter Rummene paa Slottet og begyndte med Bibliotheket, hvor forskellige Stole var undtagne. Iøvrigt skal det af Fortegnelsen kun fremhæves, at Kunstgenstande aldeles gennemgaaende var forbeholdt Sælgeren, og at Fortegnelsen slutter saaledes:

Undtages ogsaa:

Alle Malerier (undtagen de over Kaminerne indfældede Malerier) endvidere Skilderier og Kobberstik. Alt Indhold i Kister, Skabe, Skuffer, Kommoder og Kasser.«

Ifølge Sagsøgerens endelige Købetilbud — der gik ud paa for en Købesum af ca 2 $\frac{1}{4}$ Mill Kr at købe Lerchenborg Gods med Tilhørende bl a af ca 3000 Td Land — skulde i Salget medfølge foruden paastaaende Bygninger med grund-, mur- og nagelfaste Appertinentier og den Sælgeren tilhørende Del af Besætning og Inventar etc, alt Indbo paa Slottet, i Bygningerne, i Haven og Stalde alene med Undtagelse af de paa den vedhæftede Liste, — der i det hele stemmer med den ovennævnte Fortegnelse — opførte Effekter. Ejendommen skulde overtages pr 15 Oktober 1927. Tilbudet var dateret 12 Oktober og var bindende til Kl 5 Eftermiddag den nævnte Dag, inden hvilket Klokketlet Akceptpaategning fandt Sted, hvilket telefonisk meddeltes Køberens Repræsentant. Faa Minuter senere oplystes det gennem telefonisk Samtale mellem Parternes Repræsentanter, at Tilbudet var at forstaa saaledes, at Bibliotheket skulde medfølge i Handlen. Køberen erklærede sig, da Sælgeren havde opfattet Tilbudet som ikke omfattende Bibliotheket, villig til at annullere den skete Akcept imod selv at blive fritstillet, medens Sælgeren hævdede, at det netop var Resultatet af tidligere langvarige Forhandlinger om dette Punkt, at Bibliotheket — i hvert Fald i Principet — var forbeholdt, og at Køberen som bekendt hermed maatte være bundet ved sit Tilbud, uanset at det fra Sælgerens Side var overset at Bibliothekets Bøger — da Ordet »Bibliothek« i Fortegnelsen over de undtagne Effekter efter det i Listen anvendte System maatte opfattes som en Betegnelse af Lokaliteten — ikke var udtrykkelig undtaget. Den 15 Oktober forsynedes Tilbudet med saalydende Supplement: »I Anledning af Forhandlingerne om Bibliothekets Medfølgen i Handlen er Parterne enedes om, at Spørgsmaalet løses saaledes, at de to (2) store Skabe i den lange Gang i Kavalerfløjen medfølger i Handelen, samt at Lensgreve Lerche har Ret til at udtage af Bibliotheket de Bøger, som har personlig Interesse for Lensgreven.«

Samme Dag betaltes første Rate af Købesummen, ligesom Handlen iøvrigt opfyldtes overenskomstmæssigt fra Køberens Side. Skødet, der i det væsenlige er i Overensstemmelse med Slutseddelen af 12 Oktober 1927, og hvorefter bl a denne ved opstaaende Tvistspørgsmaal er Supplement til Salgsoverenskomsten i Skødet, er dateret 28 Oktober 1927.

I Dagene efter den 15 Oktober bortflyttede Lensgreve Lerche en stor Mængde Bøger fra Bibliotheket, der efter det foreliggende maa antages at have omfattet noget over 20 000 Bind. I Skrivelse af 27 Oktober 1927 gør Overrettsagfører Lundbye overfor Overrettsagfører Sally gældende, at Lensgreven har udøvet den ham tilkommende Udtagningsret af Bibliotheket i langt højere Grad, end Sagsøgeren kunde tiltræde: »Meningen var, at Lensgreven fik Tilladelse til at udtage Bøger af særlig Interesse for ham af Bibliotheket, men heraf følger, at ikke enhver Bog af Interesse for Greven kunde borttages, og navnlig ligger der den naturlige Begrænsning i Tilladelsen, at Bogsamlingens Karakter af Bibliothek ikke maa betragtes Bogsamlingen — — — Hr Bruhn skønner, at Lensgreven har medtaget mindst Halvdelen af Bibliothekets Indhold og kun efterladt Udskudsbøger — — — Hr Bruhn — — — fremsætter Forlangende om, at Bibliothekets Tilstand redresseres saaledes, at det virkelig faar Karakteren af et Bibliothek paa »Lerchenborg«

Slot — — —.« I Overretssagfører Salys Svar paa dette Brev hedder det bl a: »Derimod maa jeg bestemt protestere mod det af Dem anlagte Synspunkt, at Greven kun skulde have Ret til at udtage Bøger af »særlig Interesse«, idet jeg absolut ikke kan erkende, at denne Begrænsning skulde ligge i Ordene »personlig Interesse«, som dog efter Ordene har en langt større Rækkevidde. Jeg erindrer i denne Forbindelse om, at der under de mundtlige Forhandlinger blev henvist til Hr Bruhns tidligere Tilbud, ifølge hvilket hele Bibliotheket var undtaget fra Handelen, idet der alene »henstilledes«, at Sælgeren nøjedes med at fjerne Bøger af personlig Interesse, og at det paagældende Supplement netop blev formuleret paa Grundlag af det tidligere Tilbud.« I Brev af 29 November 1927 fra Overretssagfører Lundbye til Overretssagfører Sally siges det med Hensyn til Tilbageleveringen af Bibliotheket, at Hr Bruhn gør Krav paa, at tre Fjerdedele af det bortfjernede leveres tilbage, og nogle Dage efter fandt der en Sammenkomst Sted i det Hus i Jyderup, hvori de udtagne Bøger var anbragt, og hvor bl a Parterne og Sagførerne fra begge Sider var tilstede. En Gennemgang af det store Antal Bøger — Angivelserne af Antallet varierer fra 6 à 7000 til ca 10 000 — fandt ikke Sted, men efter hvad der maa antages, naaedes der ret hurtig Enighed om, at en betydelig Del af dem skulde leveres tilbage, uden at Køberen stillede mere bestemte Krav i saa Henseende. Lensgreve Lerche henvendte sig derefter til Underbibliothekar C Dumreicher, der i Januar 1928 gennemgik Bøgerne og foretog en Deling af disse i to Dele, den ene og største af disse omfattede Bøger, hvormed Slottets Bibliothek efter dettes hele Karakter rettest burde være forsynet, den anden og mindre (anslaaet til henved 3000 Bind) omfattede Værker, for hvis Vedkommende den private Interesse for den tidligere Ejer i at bevare dem — af Familie- eller Pietets- eller rent personlige Hensyn — maatte anses for den overvejende. Den førstnævnte Grupe blev kort efter Delingen — 8 à 14 Dage senere — afleveret til Slottets Bibliothek, hvorefter der ikke fra Køberens Side fremkom Indvendinger om Mangler ved Bibliotheket, bortset fra Genstanden for nærværende Sag.

Efter sit Gennemsyn af Bøgerne i det fornævnte Hus begav Bibliothekar Dumreicher sig til den andetsteds i Jyderup beliggende Villa, hvor Lensgreve Lerche har Bopæl. Her blev han tilfældig opmærksom paa forskellige uordnede Papirer, bl a et Pergamentsomslag indeholdende Breve m m, derunder en haandskrevet og uindbundet Lægebog og 6 kolorerede Billedblade, løst sammenhæftede med en Snor, og et 7 af samme Art, der laa løst. Han fik Tilladelse til at medtage Lægebogen og Bladene til nærmere Undersøgelse og til eventuel Indlemmelse i Universitetsbibliotheket, der imidlertid videresendte dem til Det kgl Bibliothek, der bestemte Billedbladene som henhørende til de saakaldte »Blokboøger«, nærmere betegnet som en »Planetbog« og værende af saa stor Værdi, at Bibliotheket ikke ønskede at modtage dem, medmindre Ejeren efter disse Oplysninger vilde gentage sit Tilbud. Efter at Blokboogens Sjældenhed, særlig ved en Udtalelse fra Kupferstichkabinett der staatlichen Museen i Berlin af 8 August 1928, var fastslaaet, blev den for en Købesum af ialt 100 000 Kr erhvervet af Ny Carlsbergfondet og overført til Den kgl Kobberstiksamling under Statens Museum for Kunst.

Bibliothekar Dumreicher offentliggjorde i Dagspressen en Beretning om det skete Fund, og efter saaledes at være blevet bekendt med dette, gjorde Sagsøgeren i Skrivelse af 21 September 1928 overfor Sagsøgte Krav paa Salgssummen, hvilket Krav Sagsøgte afviste bl a under Henvi-ning til, at det paagældende Kunstværk ikke havde hørt til Bibliotheket, hvor det ejheller havde beroet, idet det var opbevaret i et Skab i Lens-grevens Værelse.

Under denne ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren anbragt, at den omhandlede »Blok-bog« efter de i det akcep-terede Købetilbud benyttede almindelige Udtryk maa anses indbefattet under det til Sagsøgeren solgte, da den ikke er nævnt blandt de særlig undtagne Effekter, og at den mere specielt maa henhøre til det til Sag-søgeren overdragne Bibliothek, idet den efter sin Beskaffenhed maa be-tragtes som en Bog, i hvilken Henseende han har henvist til en af Dr phil Frøken Ellen Jørgensen afgivet Udtalelse, og det maa være ligegyldigt, om den i Overdragelsesøjeblikket var anbragt udenfor sin rette Plads, hvilket Sagsøgeren iøvrigt ikke vil erkende; idet Sagsøgeren yderligere hævder, at det ved Sagsøgte Overladelse af Værket til Universitets-bibliotheket og hans senere Salg deraf maa anses godtgjort, at Bogen ikke har været af personlig Interesse for ham, og at han derfor har været uberettiget til at undtage den fra Overdragelsen i Kraft af den ham særlig indrømmede Udtagelsesret, har han paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham 100 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 10 Januar 1929; subsidiært har han paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af de af ham ved Salget til Ny Carlsberg-fondet hidtil indvundne 25 368 Kr 60 Øre med Renter som nysanført og Sagsøgeren derhos kendt berettiget til hos Ny Carlsbergfondet at oppe-bære Restkøbesummen 70 000 Kr paa de Vilkaar og til de Terminer, som er fastsat ved Salget til nævnte Fond.

Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse i det hele; subsidiært har han alene paastaet sig dømt efter den af Sagsøgeren nedlagte subsidiære Paastand.

Til sin Frifindelse gør Sagsøgte i første Række gældende, at »Blok-bogen« hører til de mange Ting, der som beroende i Kister, Skabe etc ikke er paavist Køberen og udtrykkelig er undtaget fra Overdragelsen. Ved det af Lensgreven og hans Hustru i Kraft af nævnte Bestemmelse foretagne Eftersyn af alle Gemmer stødte de paa den, der beroede i et Skab i Lensgrevens Værelse sammen med gamle Dokumenter, Breve m m. Den fremtraadte ikke som nogen Bog, men forefandtes som 7 løse Træsnit, (de 6 dog ombundet med en Snor), der slog dem som mærkelige

Færdig fra Trykkeriet den 7 Maj 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 7

Mandag den 28 April.

og ejendommelige, og som de straks samme Dag medtog til deres Privatbolig. Om Træsnittene som sammenhørende og paa Bagsiden forsynede med en kort haandskrevet Tekst historisk maatte være at bestemme som en Bog (»Bogen før Bogen«) maa være ligegyldigt, idet dens Betydning i al Fald nu — som af Direktøren for Kupferstichkabinett der staatlichen Museen udtalt — beror paa Kunstværdien af den skarpe og fine Tegning, hvorfor den er optaget i den kgl Kobberstiksamling, hvis Direktør ligeledes har fremhævet dens meget høje Kunstværdi, og at den nærmest falder ind under nævnte Samlings Omraade. Et andet Eks-emplar er indlemmet i det berlinske Kobberstikkabinet. Det er herefter yderligere i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Overenskomsten om, at Malerier, Skilderier og Kobberstik ikke medfølger i Handlen, at Blokbogen undtages herfra. — Den har særlig aldrig tilhørt Bibliotheket paa Lerchenborg. Den var som bemærket ikke faktisk optaget i dette, den bærer ikke det Stempel, hvormed de til Bibliotheket hørende Værker ellers stemples, og den er ikke anført i noget af de over Samlingen til forskellige Tider optagne fuldstændige Kataloger. Den falder ogsaa udenfor dets Rammer. Der forefindes ingen Samling af Haandskrifter og lign. Bibliothekar Dumreicher, der i Februar 1923 som Lensnævnets Konsulent meget nøjagtigt gennemgik Bogbestanden, har karakteriseret Samlingen som et kvantitativt stort, men kvalitativt ikke ualmindeligt Brugsbibliothek, vel forsynet med populær Literatur i næsten alle Discipliner og derved godt egnet til den mangeaarige og specielle Opgave: et Ullaansbibliothek for Lerchenborg Gods og Omegn, men uden boglig Sjældenheder (Bogbind, gamle Tryk og lign). Den er af Bestyrer af Skandinavisk Antikvariat H Rasmussen i Henhold til Anmodning fra Administrationskomitéen for Grevskabet Lerchenborg i 1909 registreret og vurderet til 27 061 Kr 00 Øre, og til samme Værdi ansattes Bibliotheket, da det i 1923 blev tideikommisseret. Lensnævnet har ej heller fundet Anledning til i Anledning af Blokbogens Fund at foranstalte Afløsningsopgørelsen ændret.

Sagsøgte gør dernæst gældende, at selv naar den af Sagsøgeren hævdede Opfattelse af Træsnittene som en Bog og som et Værk henhørende under Bibliotheket lægges til Grund, maa Sagsøgeren være afskaaret fra nu at fordre Bogen tilbage eller stille Krav om Betaling

af Købesummen derfor. At Bøgerne skal have personlig Interesse for Sagsøgte indeholder ingen virkelig Afgrænsning, da intet er antydnet om, hvilke Hensyn der herved skal være afgørende. At de nævnte Ord ikke er snævert at forstaa og i Virkeligheden kun tilsigter at give en Kvantitetsgrænse, fremgaar af Sagsøgerens Sagførers Skrivelser af 27 Oktober 1927 og 29 November s A, og afgørende er det, at det ved det i Mødet i December 1927 passerede er overladt Sagsøgte selv at bestemme, hvilke Bøger han ansaa for at være af personlig Interesse for ham, og ved den paafølgende Tilbagelevering af Bøger til Bibliotheket, der ikke forud for denne Sag har givet Anledning til nogensomhelst Reklamation fra Sagsøgerens Side, maa Spørgsmaalet være endelig afgjort. I Sælgerens Dispositionsbeføjelser over de udtagne Bøger gælder ingen Indskrænkning. At en Bog, oprindeligt udtaget alene paa Grund af Sælgerens Interesse for den og uden nogetsomhelst Kendskab til dens Værdi, senere viser sig at være af større Mærkelighed eller Værdi end antaget, saa at de oprindelige Hensyn maa vige for andre Interesser, forandrer intet i Ejendomsforholdet med Hensyn til den med fuld Berettigelse undtagne Bog. Det er ogsaa efter det hele Forløb af Forhandlingerne ganske utænkeligt, at Sagsøgeren vilde have modsat sig Undtagelsen af de under Sagen omhandlede Træsnit — fra Bibliotheket eller fra det øvrige overdragne Løsøre — hvis der havde været nogen Foranledning til at gøre særligt opmærksom derpaa, men enhver Anledning hertil har manglet.

Under Sagen er Forklaringer afgivet af Parterne og endvidere af Lensgrevinde Lerche, Overretssagfører C F Lerche, Overretssagfører Lundbye, Dr phil Frøken Ellen Jørgensen og Underbibliothekar Dumreicher.

Saa vel Sagsøgte som hans Hustru har i deres Forklaringer bekræftet Sagsøgtes Fremstilling af de Forhold, hvorunder Blokbogen fandtes, og denne Fremstilling vil være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger og er ogsaa ubestridt, at Køberen ikke, efter hvad der forelaa for ham om Bibliothekets Indhold, kunde gøre sig nogen Forventning om, at der i dette skulde forekomme Sjældenheder af særlig Værdi — hvorved ogsaa kan henvises til, at Møbler (herunder den overdragne Del af Bibliotheket) i Skødet til Stempelretterretning er ansat til en Værdi af 20 000 Kr — endsige at de i saa Fald ikke vilde blive undtaget, hvilket vel endog har været nærliggende, og i hvilken Henseende intet Forbehold er taget.

Det maa imidlertid anses for uforløst at komme nærmere ind herpaa eller paa Betragtninger iøvrigt, der har Bogens Henhørende til Bibliotheket til Forudsætning. Der findes nemlig at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at det maa betragtes som ganske uvist, om »Blok-bogen« — der ikke er anskaffet i Sælgerens Besiddelsestid, og om hvis Erhvervelse ingen Oplysning har kunnet tilvejebringes — efter dens Findested og Fremtrædelsesform har været bestemt til at indlemmes i Bibliotheket, og at det i hvert Fald ikke er godtgjort, at saadan Indlemmelse nogensinde er sket. Da Bogen efter Overdragelsesdokumen-

ternes Indhold herefter maa antages at falde udenfor det Indbo, der skulde medfølge i Handlen, vil allerede af den anførte Grund Sagsøgte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 2000 Kr.

Tirsdag den 29 April.

Nr 274/1929. Grundejerforeningen »Søndervang« (Cohn)
 mod
 Gaardejer C P Christensen (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at erlægge visse Ydelser til den appellerende Forening.

Østre Landsrets Dom af 31 August 1929: Sagsøgte, Gaardejer C P Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Grundejerforeningen »Søndervang«, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 100 Kr. Det idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten for Parcel Nr 146's Vedkommende principalt gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand, medens han forsaavidt angaar Parcel Nr 24 har frafaldet den paa Opgørelsen for denne Parcel opførte Post »yderligere Omkostninger til Vejanlæg m v Kr 200« som ikke omfattet af Købekontrakten. Hans principale Paastand gaar herefter ud paa Betaling af 805 Kr 73 Øre med Renter. Subsidiært har han paa staaet Indstævnte kendt pligtig til for Parcellernes Vedkommende at deltage i Udgifterne til Anlæg og Vedligeholdelse af Veje og Kloaker samt til Forsyning med Vand, Elektricitet og Gas i Overensstemmelse med de i Købekontrakterne fastsatte Bestemmelser.

Efter de i Købekontrakterne indeholdte Bestemmelser særlig §§ 4 og 5, hvor det fastslaas, at de der nævnte Udgifter skal »fordeles ligelig paa samtlige de participerende Parcellers Areal (Parcelarealet) som dette bliver efter den endelige Opmaaling og efter den saaledes foretagne Udstykning, betaler den enkelte Parcelejer for det Antal Kvadratalen, som hans Parcel indeholder,« maatte samtlige Parcelkøbere være berettigede til at gaa ud fra, at der i al Fald fra det Tidspunkt, da Udstykningsforetagendet var afsluttet ved samtlige Parcellers Bortsalg, ikke mere kunde ske nogen Forandring i den i Overensstemmelse med Købekontrakterne skete Fordeling paa Parcellerne af Bidragspligten.

Som Følge heraf maa det antages, at Indstævnte, der ved de flere Aar efter Salgene af de 2 Parceller foretagne Annulationer af Købekontrakterne har faaet Raadighed over Parcelkerne, maa være pligtig til fra Annulationernes Dato at regne at deltage i Udgiften til de nuværende Vejes Vedligeholdelse samt til Anlæg og Vedligeholdelse af Veje, Kloaker m m. Herefter maa den af Appellanten nedlagte subsidiære Paastand, der ogsaa subsidiært er tiltraadt af Indstævnte, være at tage til Følge med den ovenfor nævnte Begrænsning i Henseende til Begyndelsestidspunktet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer C P Christensen bør for de af ham overtagne tvende Parcellers Vedkommende fra de paagældende Købs Annulationer at regne deltage i Udgifterne til Anlæg og Vedligeholdelse af Veje og Kloakanlæg samt Forsyning med Vand, Elektricitet og Gas, alt dog i Overensstemmelse med de i Købekontrakterne fastsatte Bestemmelser. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Gaardejer C P Christensen af Hvidovre for ca en halv Snes Aar siden udstykkede sin Ejendom, Matr Nr 2 a af Vigerslev, blev det i § 6 i de om Parcellerne for en nærmere betegnet Del af nævnte Matr Nr oprettede trykte Købekontrakter bestemt bl a:

»Køberne og alle efterfølgende Ejere af den her solgte Parcel — — — er pligtige at være Medlemmer af en Grundejerforening, som omfatter samtlige nuværende og tilkommende Ejere af Parceller, som er eller bliver udstykkede fra den Del af Matr Nr 2 a, som — — — og hver saadan Parcelejer er, samtidig med Erhvervelsen af Parcelen eller Retten til denne, eo ipso underkastet denne Forenings Love. — — — I Foreningens Love skal indeholdes følgende Bestemmelser — — —.«

Bl a denne § i Kontrakten skulde tinglæses som servitutstiftende paa de solgte Parceller.

Den 31 Marts 1919 blev der paa en i Foreningen afholdt Generalforsamling vedtaget Love for Foreningen, der fik Navnet: Grundejerforeningen »Søndervang«; Hovedindholdet af disse Love stemmer med Bestemmelserne i §§ 4—7 i Købekontrakterne. Efter disse Love og Bestemmelser er Foreningen bl a berettiget til med fuldt bindende Virkning for hver enkelt Parcelejer at træffe alle Bestemmelser med Hensyn til de i Købekontrakternes §§ 4 og 5 nævnte Anlægs Foretagelse og deres

Vedligeholdelse, og i Overensstemmelse hermed har Foreningen hos Medlemmerne opkrævet bl a Indskud og Kontingent til Administration samt Bidrag til en Vejfond. Den 22 August 1924 og 29 Juni 1927 har Gaardejer Christensen med Hjemmel i Købekontrakternes § 9 næstsidste Stk paa Grund af de paagældende Parcelejeres Misligholdelse med Købesummens Erlæggelse annulleret Handlen om Parcellerne Nr 24 og 146, og han har ikke siden da kunnet finde Købere til disse Parceller.

Foreningen gør nu gældende, at Gaardejer Christensen som Ejer af disse to Parceller maa være underkastet Købekontrakternes Bestemmelser og Foreningens Love og som Følge deraf være forpligtet til lige med de andre Parcelejere at betale de lovmæssige Ydelser til Foreningen, hvilket efter Foreningens Formening ligefrem følger af Købekontraktens Bestemmelser og Lovene, ligesom det ogsaa maa følge af Forholdets Natur, da det vilde være urimeligt, at Christensen for de af ham ejede Parcellers Vedkommende uden Varsel skulde kunne nyde godt af Vejanlæg m v, der er bekostede og vedligeholdes af de andre Parcelejere. Da der paa Christensens 2 Parceller efter Foreningens Opgørelse pr 1 April 1929 hviler Restancer til samme for Kontingent, Vejreparation, Bidrag til Vejfond m m, henholdsvis 242 Kr 29 Øre og 763 Kr 44 Øre, ialt 1005 Kr 73 Øre, paastaar Foreningen Gaardejer Christensen dømt til at betale dette Beløb med Reter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 30 April 1929.

Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet; han har derhos nedlagt subsidiære Paastande. Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at Annulationen ikke gør ham til sin egen Parcelkøber, men er en Konstatering af Ikke-Salg, saaledes at Forholdet maa blive, som om Parcellerne aldrig havde været solgt, og da han ikke ved Købekontrakterne har paataget sig nogen Forpligtelse overfor Foreningen med Hensyn til usolgte Parceller hverken til at være Medlem af eller til at præstere Ydelser til Foreningen, bestrider han Berettigelsen af Foreningens Krav; han har endvidere anført, at det vilde være i fuldstændig Modstrid med Forudsætningerne for hele Udstykningen, hvis den Omstændighed, at han er blevet nødt til at overtage Parceller paa Grund af Købernes Misligholdelse, skulde kunne medføre, at han bliver tvunget ind i en Række Retsforhold af ubestemmelig Rækkevidde.

I disse Betragtninger finder Retten at maatte give Sagsøgte Medhold, hvorved særlig bemærkes, at Ordene »— — — Parceller, som er eller bliver udstykkede fra — — —« efter Sammenhængen maa forstås som udstykkede fra og solgt til Trediemand.

Herefter vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 100 Kr.

Torsdag den 1 Maj.

Nr 156/1929. Ingeniør, cand polyt **Albert Theilgaard** (Selv)
mod
Overretssagfører **Axel Kalko** (Stein),

betræffende Tilbagebetaling af en Del af et af Appellanten deponeret Beløb.

Østre Landsrets Dom af 27 Marts 1929: Sagsøgte, Overretssagfører Axel Kalko, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør, cand polyt Albert Theilgaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Ingeniør cand polyt Albert Theilgaard til Indstævnte Overretssagfører Axel Kalko med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af Januar 1924 indgav Overretssagfører Axel Kalko for Firmaet Salzmann & Co, Cassel, til Skifteretten for Køge Købstad m v en Konkursbegæring paa A/S Dansk Afvulkaniseringsfabrik, for hvilken Ingeniør, cand polyt Albert Theilgaard var Direktør. I Skifteretsmødet den 11 Januar 1924 deponeredes 7500 Kr af Theilgaard til Sikkerhed for den anmeldte Fordring, og paa Grundlag heraf udsattes Sagen til den 15 Januar 1924 delvis for, at Fabrikens Direktør kunde forhandle direkte med Salzmann om Begæringens Tilbagetagelse. Direktør Theilgaard sendte straks en Repræsentant til Salzmann, og den 15 Januar 1924 afsendte denne, Donnerup Andersen, fra Cassel følgende Telegram til Theilgaard i Køge: »Zahlen sofort Salzmanns Anwalt vierhundert Kronen, dann Aufschub Ende Februar.« Samme Dag sendte derhos Salzmann & Co til Overretssagfører Axel Kalko følgende Telegram: »Vertreter Theilgaard heute hier persönlich anwesend verspricht Ihnen sofortige Zahlung vierhundert Kronen nach dem Empfang abwartet Ende Februar weiteren Vorschlag neuen Finanzkonzortiums Theilgaards. Brief folgt.«

Paa Mødet i Skifteretten den 15 Januar 1924 mødte Overretssagfører Kalkos daværende Fuldmægtig K J Jensen og for Dansk Afvulkaniseringsfabrik Overretssagfører Zangenberg og Direktør Theilgaards Søn Gustav, der straks foreviste Jensen det Telegram, Theilgaard havde modtaget.

Fuldmægtig Jensen satte sig derefter i telefonisk Forbindelse med Overretssagfører Kalko, der bekræftede, at et Telegram var modtaget, og oplæste det foran citerede Telegram for Fuldmægtig Jensen. Han, der ikke nøjagtig havde forstaaet Indholdet af Telegrammet til Kalko, turde ikke paa Stedet paa Grundlag af Telegrammet indgaa paa den af Zangenberg begærte Ordning, men da Sagen ønskedes hurtig afgjort, indgik han paa, at Sagen ordnedes mod, at der af det deponerede Beløb udbetaltes ham 3000 Kr, og indgik samtidig paa et Forlig, hvorefter Resten af det til Salzmann skyldige Beløb betaltes 29 Februar 1924.

Den 1 Februar 1924 gik Dansk Afvulkaniseringsfabrik konkurs, og Sagsøgeren under nærværende Sag, Ingeniør, cand polyt Albert Theilgaard, gør nu gældende, at Overretssagfører Kalko har handlet retsstridigt ved at fortie eller forvandske Indholdet af den Aftale, der i Cassel var truffet med Salzmann og meddelt ham telegrafisk og kun derved opnaaet, at Gustav Theilgaard betalte ham de 3000 Kr. Det var derhos allerede ved Deponeringen af Beløbet i Skifteretten den 11 Januar 1924 en bestemt Aftale, at der fra Kalkos Side intet var i Vejen for at trække Konkursbegæringen tilbage, hvis Theilgaard ved sine direkte Forhandlinger opnaaede Salzmanns Samtykke hertil.

Under Henvisning hertil har Theilgaard, der har anbragt, at de deponerede Penge tilhørte ham personlig, paastaaet Overretssagfører Axel Kalko tilpligtet at tilbagebetale ham 2600 Kr med 5 pCt Renter aarlig fra den 15 Januar 1924, subsidiært med samme Renter fra Stævningens Dato, den 14 Januar 1929.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han ikke har begaaet noget retsstridigt og kun har handlet som Repræsentant for Salzmann & Co efter en ham meddelt Fuldmagt.

Under Sagen er afgivet Partsforklaringer af Theilgaard og af Kalko. Der er derhos afgivet forskellige Vidneforklaringer. Heriblandt har fornævnte Fuldmægtig, nuværende Landsretssagfører, K J Jensen forklaret, at Theilgaard den 11 Januar nok har meddelt ham, at han agtede at sende en Repræsentant ned til Salzmann for at forhandle om Udsættelse af Konkursen, men at Sagen væsenligst udsattes, fordi Theilgaard overfor Skifteretten mente at kunne godtgøre, at Aktieselskabet endnu var solvent. Han har endvidere forklaret, at han den 15 Januar, da han telefonerede til Kalko for at høre, om denne havde modtaget Telegram fra Salzmann, af det, der blev oplæst for ham i Telefonen, fik det Indtryk, at det ikke drejede sig om en Ordre fra Salzmann, men kun om et Referat af, hvad der var forhandlet i Cassel med Donnerup Andersen, og at Telegrammet henskød Spørgsmaalet til Kalkos Afgørelse. Han vilde helst have Forhandlingerne udskudt til en senere Dag, men det ønskede Theilgaard ikke. Ordningen, der blev truffet om Betaling af 3000 Kr, var i Virkeligheden den samme, der tidligere var truffet med andre Kreditorer, hvorefter der betaltes ca 40 pCt straks.

Overretssagfører Kalko forklarede, at han selv opfattede Telegrammet fra Salzmänn som et Referat af, hvad der var sket i Cassel, og mener ikke, at det kunde læses anderledes end som indeholdende en faktisk Oplysning. Afregning fra hans Side med Salzmänn skete først i November 1924, og Salzmänn har fastholdt Gyldigheden af den i Køge trufne Ordning og har nægtet at tilbagebetale noget Beløb.

Efter alt det foreliggende maa der gives Overretssagfører Kalko Medhold i, at det ham tilsendte Telegram, der bebudede nærmere Brevinstruktion, ikke var tilstrækkelig tydeligt affattet til, at han eller hans Fuldmægtig paa Grundlag af dette i den foreliggende alvorlige Situation uden at faa Frist til at afvente yderligere Meddelelse fra Salzmänn, den paagældende Dag turde tage Ansvar for at gaa ind paa at trække Konkursbegæringen tilbage mod kun at faa udbetalt et Beløb af 400 Kr.

Da Sagsøgeren derhos selv fra sin Repræsentant i Cassel havde faaet Meddelelse om, at en Ordning var opnaaet med Salzmänn, burde han i Stedet for at indgaa paa Sagsøgte Krav have forlangt Udsættelse for at indhente nøjagtig Underretning om Salzmänn's Stilling.

Hertil kommer endelig, at Theilgaard heller ikke i hele Tiden til November 1924, paa hvilket Tidspunkt Kalko afregnede med Salzmänn og sendte dem det indvundne Beløb, har rettet nogensomhelst Henvendelse til Kalko eller Salzmänn om Omgørelse af den den 15 Januar 1924 i Skifteretten trufne Ordning.

Under Hensyn til samtlige Sagens Omstændigheder findes der her-efter ikke at kunne paalægges Sagsøgte Kalko nogen Erstatningspligt overfor Sagsøgeren, og den af Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne op-hæves.

Nr 17/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Wennevold (Henriques),

betræffende Erstatning for Varetægtsfængsel.

Dom afsagt af Odense Købstads Ret for Straffesager den 18 Oktober 1929: Karl Wennevold bør være uberettiget til Erstatning i Anledning af den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling. Sagens Omkostninger, derunder 40 Kr i Vederlag til Sagfører Jacobsen, udredes af Karl Wennevold. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 7 Januar 1930: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Karl Wennevold udreder Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikede Sagfører, Overretssagfører K Haack, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Karl Wennevold.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Karl Wennevold til Højesteretssagfører Henriques 200 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Beslutning om Sagsanlæg af 26 August d A anlagte Sag har Anklagemyndigheden paastaet Karl Wennevold, født 13 Juli 1900, kendt uberettiget til Erstatning i Anledning af, at han blev anholdt den 24 Juli 1926 Kl 3½ Morgen i Odense af Politiet, fremstillet samme Dag i Odense Købstads Ret for Straffesager, hvor Dommeren opretholdt Anholdelsen og derefter i Henhold til samme Rets Kendelse af 27 s M, stadfæstet af Østre Landsret den 31 s M, fængslet til 24 September s A og paany i Henhold til samme Rets Kendelse af 13 November s A fængslet til den 27 Marts 1929, sigtet for Ildspaaættelser.

Ved Skrivelse af 20 August 1929 til Statsadvokaten har Wennevold for økonomisk Skade, Lidelse og Tort paastaet sig tilkendt en Erstatning paa 3000 Kr.

Ved Resolution af 2 April 1929 har Statsadvokaten bestemt, at der i Medfør af Straffelovens § 38 ikke skal foretages videre i Sagen mod Sigtede, under hvilken han var sigtet for Ildspaaættelser her i Byen ved at have stukket Ild: A) 2 Gange i Maj og Juni Maaned 1928 hos Postkasser, B) Natten mellem den 26 og 27 Juni 1928 i et Automobil i Ejendommen Sadolinsgade 24, C) Natten mellem den 23 og 24 Juli d A paa 4 Steder, nemlig i en Markise udenfor Ejendommen Vindegade 67, i et Automobil i Garage ved Pantheonsgade, i en Frisørsalon i Kælderen Fyens Forsamlingshus, Kongensgade, ved gennem Trækrudd at have indkastet brændende Papir og endelig i en Automat i Porten Vestergade 49.

Det fremgaar af Sagen, at Grunden til Wennevolds Anholdelse og efterfølgende Fængsling var, at der af Politiet den 24 Juli om Morgenen henimod Kl 3½ blev opdaget Ild ved Cigarautomaterne i Porten, Vestergade 49, hvilken maa antages at være tilrettelagt og paasat, idet der var anbragt og antændt 2 Karton Cigarhylstre i en udtrukket Automatskuffe i et Rum med Tændstikker, og at Wennevold, der straks efter anholdtes et kort Stykke fra Ejendommen, umiddelbart før Ildens Opdagelse var set gaa ud af Porten, i hvilken han ogsaa har erkendt at have været inde. Under Hensyn hertil og ved det iøvrigt foreliggende, derunder at det maa anses godtgjort, at Sigtede ogsaa har opholdt sig i Porten nogen Tid lige forinden Brandens Opdagelse, og at han var i Besiddelse af Tændstikker af samme Slags, som forefandtes i Automaten, skønnes der

at være tilvejebragt en begrundet Formodning for, at han er den skyldige.

Hvad angaar de andre Indspaaesættelser samme Nat, der maa antages skete henved samme Tid, og tildels er af en særlig Karakter, skønnes Politiet at have haft Grund til at sigte Wennevold for disse, ogsaa naar henses til, at han efter det oplyste ved den Tid er strejftet rundt i Gaderne i stærkt beruset Tilstand, i hvilken han, der efter indhentede Lægeerklæringer er kronisk Alkoholist, maa antages at handle unormalt.

Om de øvrige Wennevold under Sagen paasigtede Ildspaaesættelser foreligger ikke saadanne Oplysninger, at han kan med Grund sættes i Forbindelse med dem, selv om han maa antages at have været her i Byen paa de paagældende Tidspunkter.

I sin foranførte Skrivelse til Statsadvokaten har Wennevold ved Siden af at hævde sin Uskyldighed i de mod ham rejste Sigtelser, og at der har manglet rimelig Grund til Fængslingen, fremført, at den langvarige Fængsling i hvert Fald har været uberettiget. Der skønnes ikke at kunne gives Sigtede Medhold deri dels under Hensyn til det foran anførte, og dels naar henses til den vidtløftige Undersøgelse Sagen og ligeledes Fængslingen har givet Anledning til, derunder en fornøden Undersøgelse af hans mentale Tilstand og efter Retslægeraadets Anbefaling Indlæggelse til Observation i et Sindssygehospital, hvis Resultat har bestyrket Undersøgelens Berettigelse. I et Retsmøde den 23 Oktober 1928 har Sigtede selv erkendt, at han er villig til at lade sig indlægge til Observation paa Middelfart Sindssygehospital.

Som Følge af det anførte vil Wennevold, hvis Anholdelse og senere Fængsling skønnes berettiget, og idet denne ikke skønnes at have været udstrakt over længere Tidsrum end nødvendigt, være at kende uberettiget til nogen Erstatning.

Omkostninger, herunder Vederlag til Sagfører Jacobsen, 40 Kr, vil være at udrede af Karl Wennevold.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 18 Oktober 1929 af Odense Købstads Ret for Straffesager og paaanket af Karl Wennevold til Forandring.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde, og idet bemærkes, at der under de foreliggende Omstændigheder — herunder særlig, som ogsaa i Dommen anført, at Wennevold har indvilliget i at lade sig indlægge til Observation paa Middelfart Sindssygehospital — ikke findes at kunne tillægges Wennevold Erstatning som Følge af, at han har været fængslet under Observationen, vil Dommen være at stadfæste.

Fredag den 2 Maj.

Nr 198/1928. 1) Fhv Gaardejer **Jens Peter Jensen** 2) Aftægtsmand **Chr Sørensen** og 3) dennes Hustru **Marie Sørensen**, f Petersen, og 4) Gaardejer **K Højgaard** (Henriques, for 1—3 efter Ordre)
m o d

1) **Finansministeriet** paa Statskassens Vegne (d kst Kammeradvokat) 2) Civildommer **J C Tolderlund** (Møldrup efter Ordre) og 3) Overretssagfører **Chr Ørum** (David efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Tvangsauktion.

(Sagen behandlet skriftlig).

Vestre Landsrets Dom af 4 Juli 1928: De paaankede Kendelser og den afholdte Auktion bør være at ophævede. Indstævnte Overretssagfører Chr Ørum bør til Appellanten Gaardejer K Højgaard betale 323 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 August 1927, indtil Betaling sker. Med Hensyn til de øvrige rejste Erstatningskrav bør de Indstævnte Finansministeriet paa Statskassens Vegne, Civildommer Tolderlund og Overretssagfører Ørum for Tiltale af fornævnte Appellant og Appellanterne fhv Gaardejer Jens Peter Jensen og Aftægtsmand Chr Sørensen og dennes Hustru Marie Sørensen, født Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Jørgensen som beskikket Sagfører for Appellanterne Jensen og Sørensen og Hustru i Salær 1500 Kr og som Godtgørelse for Udlæg 105 Kr 52 Øre og Overretssagfører Johnsen som beskikket Sagfører for Indstævnte Civildommer Tolderlund i Salær 1200 Kr, og som Godtgørelse for Udlæg 629 Kr 77 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige. Det ovennævnte Appellanten Højgaard tilkendte Beløb udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Dommen er det med Rette antaget, at den foretagne Udpantningsforretning ikke lider af saadanne Mangler, at Tvangsauktionen af den Grund skulde være ugyldig.

Naar den for Kreditforeningen mødte Sagfører betalte den omhandlede Skatterestance og tilbød at ville betale Omkostningerne ved dens Inddrivelse var det, efter hvad der er oplyst, ikke fordi han agtede at standse Tvangsrealisationen, men fordi han ønskede, at Tvangsauktionen skulde foretages med Kreditforeningen som Rekvirent. Tvangsauktionen maatte efter det foreliggende som Følge af Ejerens hele økonomiske Situation anses for uundgaaelig.

Under disse Omstændigheder findes Appellanterne, for hvem det maatte være uden Interesse, om det var Statskassen eller Kreditforeningen der var den berettigede med Hensyn til Restancen, og hvem der kom til at staa som Rekvirent af Tvangs-

auktionen, ikke at kunne paaberaabe sig den Omstændighed, at Kreditforeningen forinden Mødet til Auktionskonditionernes Fastsettelse havde betalt Restancen og tilbudt at betale Omkostningerne ved dens Inddrivelse, som Grundlag for en Paastand om Auktionens Ophævelse, og det af Appellanterne Sørensen og Hustru tildels i Forbindelse med Appellanten Jensen senere fremsatte Tilbud om Betaling af Skatterestancen med Omkostninger maa, da Land-Hypothekforeningen forlangte Auktionen fremmet, efter Retsplejelovens § 570 blive uden Betydning.

Auktionen maa derfor staa ved Magt, og der bliver herefter ikke at tillægge Appellanterne nogen Erstatning. I Overensstemmelse med det anførte findes der ikke at være Grund til at paalægge Overretssagfører Ørum at tilbagebetale det af ham oppebaarne Salær, som maa antages under alle Omstændigheder at ville være faldet Auktionskøberen til Last.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Den foretagne Auktion bør ved Magt at stande. De Indstævnte Finansministeriet paa Statskassens Vegne, Civildommer J C Tolderlund og Overretssagfører Chr Ørum bør for Tiltale af Appellanterne fhv Gaardejer Jens Peter Jensen, Aftægtsmand Chr Sørensen og dennes Hustru Marie Sørensen, født Petersen, og Gaardejer K Højgaard i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der tillægges Højesteretssagførerne Henriques, Møldrup og David i Salær for Højesteret førstnævnte 800 Kroner og de andre hver 400 Kroner, hvilke Beløb ligesom de Overretssagførerne Jørgensen og Johnsen ved Landsrettens Dom tillagte Salærer henholdsvis 1500 Kroner og 1200 Kroner og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 105 Kroner 52 Øre og 629 Kroner 77 Øre udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Indstævnte Civildommer J C Tolderlund af Viborg i sin Egenskab af Foged den 17 Marts 1927 efter Begæring af Viborg Amtstue havde foretaget Udpantning for udestaaende kongelige Skatter og Afgifter m v — saakaldet Amtstueskat — for Oktober Termin 1926 i den Appellanten fhv Gaardejer Jens Peter Jensen da tilhørende Ejendom »Lille Thorsager«, som Appellanten endnu beboer, med — som det hedder i Udpantningsforretningen — »Besætning, Inventar, mur- og sømfast

Tilbehør«, overdrog han Foretagelsen af det videre fornødne til Indstævnte Overretssagfører Chr Ørum af Viborg, hvis Firma af Civildommeren var antaget til at yde Sagfører-Bistand ved Inddrivelse af Amtstueskatter. Efter forgæves at have rykket Appellanten Jensen for Skattebeløbet, bestilte Ørum under 7 Maj 1927 paa Civildommerkontoret fornødne Dokumenter til Brug ved Foretagelse af Tvangsauktion, og under 18 s M begærede han Tvangsauktion over nævnte Ejendom foretaget, hvorefter det forberedende Auktionsmøde blev fastsat til den 14 Juni 1927.

Da Appellanten Jensen endvidere ikke havde betalt den i December Termin 1926 forfaldne Ydelse til Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere af Viborg, der havde 1 Prioritets Panteret for et Beløb af 46000 Kr i hans Gaardejendom, blev der i Henhold til en af Overretssagfører J B Jørgensen af Viborg som Sagfører for Kreditforeningen den 22 April 1927 fremsat Begæring den 5 Maj s A foretaget Udlæg i Ejendommen »Lille Thorsager«, som Kreditforeningen derefter straks overtog til brugeligt Pant. Sidst i April s A havde Overretssagfører Jørgensen ladet sin Fuldmægtig foretage Henvendelse til Civildommerkontoret for at faa oplyst, paa hvilke af de Ejendomme, som Kreditforeningen havde begæret Udlæg i, deriblandt »Lille Thorsager«, der hvilede uberigtiget Amtstueskat, og da man paa Civildommerkontoret havde henvist til Overretssagfører Ørum, henvendte Fuldmægtigen sig paa dennes Kontor, hvor det imidlertid nægtedes at meddele de ønskede Oplysninger. Jørgensens Fuldmægtig henvendte sig derefter paa Amtstuen og betalte de paagældende Restancer, dog med Undtagelse af den »Lille Thorsager« paahvilende Restance, der ved en Misforstaaelse ikke var blevet opgivet, og indfandt sig paany paa Ørums Kontor, hvor han foreviste Skattekvitteringerne og tilbød at betale de Omkostninger, der maatte være paaløbet, men Modtagelse af disse Omkostninger blev nægtet. Efter at Jørgensen dernæst den 11 Maj 1927 paa Civildommerkontoret havde bestilt de for Tvangsauktion nødvendige Dokumenter, indsendte han den 21 s M Begæring om Tvangsauktion over Ejendommen.

Den 13 Juni s A betalte Jørgensen dernæst paa Amtstuen den Ejendommen paahvilende Skatterestance 290 Kr 49 Øre og tilbød Ørum Betaling af alle med Restancens Inddrivelse paaløbne Omkostninger, men da Ørum nægtede at modtage saadan Betaling, idet han mente, at Spørgsmaalet om Berettigelsen af denne Nægtelse burde finde sin Afgørelse paa Auktionsmødet den næste Dag, sendte Jørgensen følgende Skrivelse til Fogden, der modtog den samme Dag henimod Kontortidens Slutning:

»Efterat jeg idag paa Viborg Amtstue har betalt den paa Jens P Jensens Ejendom, Ll Thorsager i Lee og Viskum Sogne resterende Amtstueskat til 1 Oktober f A, forevist Amtstuens Kvittering herfor paa Fogedkontoret og derpaa i Lighed med hvad Hr Fogden ved tidligere lignende Lejligheder har givet mig Anvisning paa, tilbudt Hr Overretssagfører Ørum, her, at betale alle med Restancens Inddrivelse paaløbne Omkostninger, har Hr Ørum imidlertid, trods Indløsningsreglen i Amtstueforordningen af 8 Juli 1840 § 18, vægret sig ved at modtage mit nævnte Betalingstilbud.

Da jeg anser denne Vægring for uberettiget, skal jeg som Sagfører for Kreditforeningen, der forlængst har foretaget Udlæg i den paagæl-

dende Ejendom med Tilbehør, samtidig overtaget Pantet til Brugelighed og siden indgivet Begæring til Hr Fogden om det Udlagtes Bortsalg ved Tvangsauktion, — herved opfordre Hr Fogden til at standse den for nævnte Skatterestance indledede Retsforfølgning og saaledes navnlig aflyse det til imorgen berammede forberedende Auktionsmøde vedrørende Salg af Ejendommen til Fyldestgørelse af nævnte Skatterestance.»

Det forberedende Auktionsmøde blev imidlertid ikke aflyst, og paa Mødet blev der derfor fra Jørgensens Side som Repræsentant for Kreditforeningen protesteret mod Mødets Afholdelse, idet det begæredes standset, og hertil sluttede sig Appellanten Jensen og Appellanterne Aftægtsmand Chr Sørensen og Hustru Marie Sørensen, født Petersen, af »Lille Thorsager«, af hvilke Sørensen for en Obligation stor 22 000 Kr havde 3 Prioritets Panteret i Ejendommen og begge Ægtefæller havde Sikkerhed i denne for Aftægt m m. Det er under Sagen oplyst, at Overretssagfører Jørgensen den 13 Juni meddelte de nævnte Appellanter, hvad man havde foretaget med Hensyn til Betaling af Amtstueskat med Omkostninger, og de bemyndigede derefter Jørgensens Søn og Kompagnon Landsretssagfører Hagen Jørgensen til paa deres Vegne at slutte sig til Overretssagfører Jørgensens Protest mod Auktionen. Ved en under Auktionsmødets Fortsættelse den 18 Juni 1927 afsagt Kendelse*) blev den rejste Protest afvist, idet det bestemtes, at Auktionen skulde fremmes. Paa dette Møde tilbød endvidere den for Appellanterne Sørensen og Hustru mødende Landsretssagfører H Jørgensen at betale det Beløb, til hvis Inddrivelse Auktionen var begært med Bemærkning, at Grunden til, at et saadant Tilbud ikke tidligere var fremkommet fra den Side, var den, at 1 Prioritetshaver jo allerede havde fremsat saadant Tilbud, hvorhos han begærede Auktionsmødet standset. Ved Kendelse af 21 Juni s A**) afsagt under Auktionsmødets Fortsættelse blev denne Begæring

*) Denne Kendelse er saalydende: Da der fra Landsretssagfører Jørgensens Side intet er oplyst om, at det var Kreditforeningens specielle Ønske at realisere, ligesom der heller ikke er oplyst noget om, at Udløsningen tilsigtede at forhindre Realisation, og da det saaledes maa anses for givet, at Realisation alligevel er nødvendig, savner en tilmed saa sent tilbudt Udløsning enhver real Grund.

T h i e r a g t e s :

Den begærte Auktion bør nyde Fremme uden Hensyn til den af Landsretssagfører Jørgensen nedlagte Paastand,

**) Denne Kendelse er saalydende: Da den af Landsretssagfører Jørgensen for Aftægtsmand Chr Sørensen og Hustru tilbudte Udløsning kun er med Forbehold af Omkostningernes Opgørelse, og da det er in confesso, at Ejendommen alligevel skal til Tvangsauktion, idet Kreditforeningen baade har foretaget Udlæg og bestilt Auktionsdokumenter, og Auktionen for dennes Vedkommende ikke er frafaldet, maa Udløsningen anses at savne enhver real Grund, saa meget desto mere, som en Udløsning paa dette Tidspunkt alene vilde betyde forøgede Omkostninger for Rekviritus og samtlige Panthavere.

T h i e r a g t e s :

Den af Landsretssagfører Jørgensen nedlagte Paastand om Udløsning vil ikke være at tage til Følge. Auktionen bør nyde Fremme.

nægtet, og da Landsretssagfører Jørgensen begærede Udsættelse for at kunne appellere de afsagte Kendelser til Landsretten, blev saadan Udsættelse ved en straks afsagt Kendelse nægtet. Under Mødet den 21 Juni blev der tilført Fogedbogen en Bemærkning om, at Overretssagfører Ørum, der foruden at møde for Rekvirenten endvidere gav Møde for Jydsk Land- og Hypothekforening af Aarhus, der for en Obligation paa 10 000 Kr havde 2 Prioritets Panteret i Ejendommen, efter Begæring af Hypothekforeningen anmodede om Auktionens Fremme. Efter at Ejendommens samtlige Besætning og Inventar i Henhold til det af Kreditforeningen foretagne Udlæg paa Begæring fra Overretssagfører Jørgensen var inddraget under Auktionen, blev Auktionsvilkårene gennemgaaet og vedtaget.

Under Tvangsauktionen, der afholdtes den 15 Juli 1927, fremsatte Appellanterne Jensen og Sørensen og Hustru paany Protest imod Auktionens Fremme, og efter at denne Protest var blevet afvist ved Kendelse,*) begærede de Udsættelse for at paaanke Kendelsen. Efter at Landsretssagfører Mikkelsen af Viborg, der under Tvangsauktionen mødte for Kreditforeningen, idet Overretssagfører Jørgensen havde frasaagt sig Hvervet som Kreditforeningens Sagfører, dernæst havde udtalt, at Kreditforeningen ingen Interesse havde i Auktionens Udsættelse, blev den begærede Udsættelse afslaaet ved Fogdens Kendelse. Auktionen fremmedes derefter, og Appellanten Gaardejer K Højgaard af Sdr Onsild, der er Appellanten Jensens Svoger, og til hvem Appellanten Sørensen paa Auktionsdagen havde transporteret den ovennævnte Panteobligation paa 22 000 Kr, blev efter at Ejendommen var opraaet med Besætning, men uden at Køberen skulde tilsvare Aftægten, højstbydende med et Bud paa 58 500 Kr, hvorefter han begærede Auktionen standset for at lade sig Ejendommen udlægge som ufyldstgjort Panthaver, idet han dog forinden havde sluttet sig til Appellanten Sørensens Protest mod Auktionen.

Under nærværende Sag har Appellanterne Jensen og Sørensen og Hustru, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, paastaet 1) Auktionen og de i de forberedende Auktionsmøder og paa selve Auktionsdagen afsagte Kendelser og Dekreter annulleret eller ophævet og de i Retsmøderne den 18 og 21 Juni 1927 og den 15 Juli s A afsagte Kendelser om Auktionens Fremme forandret saaledes, at Appellanternes Protest mod, at Forretningen fremmes, tages til Følge, samt 2) de Indstævnte Finansministeriet paa Statskassens Vegne, Civildommeren og

*) Denne Kendelse er saalydende: Da det nu fremsatte Tilbud om Betaling kun angaar Omkostningerne til den 18 ds og ikke gaar ud paa fuldstændig Betaling, og da som oplyst Realisationen alligevel vilde blive begært saavel af Kreditforeningen som af Hypothekforeningen, jfr Rpl § 570, og der ikke fra disses Side er nedlagt nogen Protest imod Realisationen efter Konditionernes Fastsættelse, saa maa Tilbudet om Betaling anses at savne real Grund, idet det alene vilde paaføre samtlige Panthavere betydelig forøgede Omkostninger.

T h i e r a g t e s :

Den begærte Auktion bør nyde Fremme uden Hensyn til det af Landsretssagfører Hagen Jørgensen fremsatte Tilbud.

Overretssagfører Ørum tilpligtet in solidum eller dog i et saadant Forhold, som Retten maatte bestemme, eller den eller dem af de Indstævnte, Retten maatte anse for erstatningspligtig, at betale i Erstatning til Appellanten Jensen 10 000 Kr og til Appellanterne Sørensen og Hustru 15 000 Kr tilligemed Renter af Beløbene 5 pCt p a fra den 11 August 1927, indtil Betaling sker. Appellanten Højgaard har for det Tilfælde, at Auktionen skulde blive omstødt, nedlagt en tilsvarende Paastand overfor de Indstævnte om at betale ham i Erstatning 15 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra ovennævnte Dato, indtil Betaling sker. Appellanterne har endvidere medindstævnet for Landsrettens Dom at modtage og deres Tarv at varetage følgende Pant-, Udlægs- eller Arresthavere i Ejendommen: Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere, Jydsk Land-Hypothekforening, Mekaniker J Olsen af Viborg, Fabrikant J Jensen af Bjerringbro, Proprietær Gerstrøm af Langvang, Elektricitetsforsyningsselskabet Gudenaens Opland af Bjerringbro, Partikulier Søren Jensen af Assentoft, Firma Brødrene Bendix af København, Sagfører N P Ruus af Viborg, Gaardejer J P Petersen af Rindsholm, og Dommerfuldmægtig K Sølling af Viborg.

Af de Indstævnte har Finansministeriet, Civildommeren og Overretssagfører Ørum nedlagt Paastand om Frifindelse, for saa vidt Erstatningskravet angaar, hvorhos de to sidstnævnte Indstævnte og de Indstævnte Jydsk Land-Hypothekforening har paastaet den paaankede Auktion og de paaankede Kendelser stadfæstede. De øvrige Indstævnte har givet Møde ved Domsforhandlingen uden at nedlægge nogen Paastand, dog at de Indstævnte med Undtagelse af Finansministeriet, Civildommeren og Overretssagfører Ørum har frafaldet Krav om Sagsomkostninger, ligesom de førstnævnte 3 Indstævnte og Appellanterne har erklæret ikke at ønske sig tillagt Sagsomkostninger hos disse Indstævnte.

Til Støtte for deres Paastand har Appellanterne i første Række gjort gældende, at den 17 Marts 1927 foretagne Udpantningsforretning, der vel ikke er paaanket, da Appellanterne ikke har kunnet opnaa den i saa Henseende fornødne Oprejsningsbevilling, lider af saa betydelige Mangler, at den ikke kan være Grundlag for Tvangsauktionen, der derfor ikke kan opretholdes. Der findes imidlertid ikke at kunne gives Appellanterne Medhold i, at Udpantningsforretningen lider af saa væsentlige Mangler, og allerede som Følge heraf vil den her nævnte Indsigelse mod Auktionen ikke kunne tages til Følge.

Appellanterne har dernæst anført, at Civildommeren og Ørum har været uberettigede til at nægte at modtage de ved Skatteinddrivelsen paaløbne Omkostninger og til, efter at Betalingsstilbudet var fremsat, at fremme Auktionen alene for Omkostningsbeløbet, hvorfor den maa omstødes under Tilkendelse af den paastaede Erstatning.

Færdig fra Trykkeriet den 14 Maj 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 8

Fredag den 2 Maj.

Om Grunden til, at Overretssagfører Jørgensen ved Henvendelserne i Anledning af Skatterestancerne sidst i April 1927 paa Overretssagfører Ørums Kontor mødte en afvisende Holdning, har Ørum under Domsforhandlingen udtalt, at han ikke ønskede at den af ham paabegyndte Tvangsauktion skulde standses af Overretssagfører Jørgensen, og hertil ansaa han sig berettiget. Da der den 13 Juni 1927 skete Henvendelse til ham, nægtede han at modtage de paaløbne Omkostninger, fordi han ansaa det for ganske hensigtsløst at standse den paabegyndte Tvangsrealisation, idet Ejendommen derefter alligevel i Henhold til Kreditforeningens indgivne Begæring vilde komme til Tvangsauktion, og der saaledes ved den paabegyndte Realisations Standning kun vilde blive paaført Ejendommen unødige Omkostninger til Skade for Ejeren og Panthaverne. Han ansaa sig derfor beføjet til at henskyde Afgørelsen til Fogden ved det forberedende Auktionsmøde, og efter at denne, der jo desuden var Ørums Mandant, havde truffet Afgørelse af Spørgsmaalet, vil Overretssagfører Ørum ikke længere have noget Ansvar i saa Henseende.

Civildommeren har til Støtte for den af ham den 18 Juni 1927 truffne Afgørelse om, at Auktionen skulde fremmes, anført, at Henvendelsen til ham i Skrivelsen af 13 s M var sket saa sent, at Begæringen først kunde betragtes som fremkommet paa selve det forberedende Auktionsmøde, og da baade Kreditforeningen og Hypothekforeningen vilde begære Forfølgningen fortsat, dersom Ørum frafaldt Forfølgningen, savnede den paastaade Udløsning den nødvendige berettigede retlige Interesse. Og selv om Skrivelsen af 13 Juni 1927 maatte anses fremkommet saa betids, at den kunde have medført Auktionsmødets Aflysning, vil han dog anse det for berettiget, at dette ikke er sket, da han maatte forudse, at Forfølgningen straks vilde blive fortsat af Kreditforeningen, og at der derfor ikke var nogen berettiget Hensigt forbundet med Ønsket om Aflysning. Endelig har Civildommeren anbragt, at Appellanterne i hvert Fald ikke af den nævnte Grund kan paastaa Auktionen omstødt, da det ikke er dem, der har tilbudt Betalingen, medens den, der fremsatte Tilbudet, Kreditforeningen, ikke blot ikke har paastaet Auktionen omstødt, men endogsaa under selve Auktionen som ovenfor nævnt har udtalt, at de ingen Interesse havde i, at Auktionen udsattes.

Den nævnte Skrivelse af 13 Juni 1927 findes nu at være fremkommet til Civildommerkontoret saa betids, at Auktionsmødet, der var fastsat til den næste Dag Kl 9³/₄, i Henhold hertil kunde være aflyst. I denne Henseende kan ogsaa henvises til, at saavel Civildommeren som Overretssagfører Ørum efter alt, hvad der var passeret, maatte være forberedt paa, at Overretssagfører Jørgensen vilde dække Skattekravet. Det maatte ogsaa tages i Betragtning, at Kreditforeningen, selv om den ønskede at fortsætte Tvangsrealisationen, kunde have Interesse i selv at have denne i sin Haand, ikke mindst naar den som i nærværende Tilfælde havde taget Ejendommen til brugeligt Pant. Det er desuden under Sagen anført, at Auktionen mulig kunde være undgaaet, idet Appellanten Jensen ved Bistand kunde have fyldstgjort ogsaa Kreditforeningen. Men bortset fra, hvorledes dette end forholder sig, findes Civildommeren i sin Egenskab af Foged, hvis eneste Opgave i den omhandlede Henseende var at drage Omsorg for Restancens Inddrivelse, — da denne var betalt, — at burde have enten selv eller ved Overretssagfører Ørum modtaget de tilbudte Inddrivelsesomkostninger og i Overensstemmelse med Amtstueforordningens § 18 standset Forfølgningens videre Fremme. Appellanterne Jensen og Sørensen og Hustru findes dernæst under de beskrevne Omstændigheder som sket at have kunnet paaberaabe sig, at Skatterestancen var berigtiget, ligesom de ogsaa nu under Ankesagen paa dette Grundlag vil kunne paastaa Auktionen omstødt. Efter det anførte vil den af Fogden den 18 Juni 1927 afsagte Kendelse være at ændre, saaledes at den fremsatte Protest mod den paabegyndte Tvangsforfølgning tages til Følge, hvorefter de øvrige Kendelser og den afholdte Auktion bortfalder.

Med Hensyn til Erstatningskravet har Appellanterne overfor Finansministeriet paa Statskassens Vegne begrundet det med, at dette som Rekvirent af Auktionen maa bære Ansvar for dennes Ulovlighed. Da imidlertid Oppebørselsmyndighedernes Virksomhed i den her omhandlede Henseende alene bestaar i at oversende Restancelisten — imod hvis Rigtighed der i nærværende Tilfælde intet er anført — til Fogden, der derpaa selvstændigt har at foretage Tvangsinddrivelsen, vil der ikke kunne paahvile denne Indstævnte noget direkte Ansvar i nærværende Tilfælde. Overfor Overretssagfører Ørum og Civildommeren har Appellanterne gjort gældende, at der maa paahvile disse solidarisk Erstatningsansvar, fordi de, skønt det var aabenbart ulovligt, dog i Fællesskab har fremmet Auktionen. Vel burde nu Tvangsforfølgningen — som ovenfor antaget — være standset i hvert Fald efter Jørgensens Henvendelse den 13 Juni 1927, men der findes at maatte gives Ørum Medhold i, at han, der i givet Fald vilde have at rette sig efter Civildommerens Instruktioner, ved at henskyde Afgørelsen til denne maa være ansvarsfri for Følgerne af den af Civildommeren truffne Beslutning. For Civildommerens Vedkommende maa, da de paagældende Beslutninger er truffet af ham i Embeds Medfør, Spørgsmaalet om hans Erstatningspligt være at afgøre i Overensstemmelse med Reglerne om Dommeres Ansvar for judicielle Handlinger. Da nu Civildommeren ikke findes at have gjort sig skyldig i en saadan Forsømmelighed eller manglende Agtpaagivenhed, at han vil kunne anses erstatningsansvarlig som Følge af den af ham truffe,

efter det ovenfor anførte urigtige Afgørelse, vil ogsaa han være at frifinde for det rejste Erstatningskrav.

Appellanten Højgaard har endelig særskilt paastaet sig tilbagebetalt fra Overretssagfører Ørum et Beløb af 323 Kr 50 Øre, der udgør dennes Inkassations- og Auktionssalær, og som Højgaard i Henhold til Auktionsvilkaarene har maattet betale, idet han har gjort gældende, at Fogden har savnet Hjemmel til paa Skatteydernes Regning at antage Sagførerbistand ved Inddrivelsen af Amtsstueskatter. Civildommeren har heroverfor gjort gældende, at han heri kun har fulgt en ret almindelig Sædvane ved Fogedkontorerne, samt at det maa være berettiget, naar Fogden og hans Personale ikke selv kan overkomme det med Tvangsinddrivelsen forbundne Arbejde, da at antage Sagførerbistand. Det fremgaar imidlertid af Amtstueforordningen og Forarbejderne hertil, at man har villet paalægge Fogden selv som en Del af hans Embedsvirksomhed at lade foretage ogsaa de Skridt til Tvangsauktions Afholdelse, som ellers vilde paahvile Auktionsrekvirenten, og at man særlig har haft for Øje, at der ikke paalagdes Skatteyderne forøgede Byrder. Herefter findes der at maatte gives Appellanten Højgaard Medhold i hans ovenanførte Betragtning, og Overretssagfører Ørum vil herefter have at tilbagebetale ham det nævnte Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 August 1927, indtil Betaling sker.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves. Der vil være at tillægge den for Appellanterne Jensen og Sørensen og Hustru og den for Indstævnte Civildommer Tolderlund beskikkede Sagfører, førstnævnte i Salær 1500 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 105 Kr 52 Øre, sidstnævnte i Salær 1200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 629 Kr 77 Øre, hvilke Beløb bliver at udrede af det offentlige.

Nr 309/1929. Enkefru **Augusta Hansen** og Lygtekontrollør **Edmund Andersen** (Bruun)

m o d

Støberiarbejder I P Hansen (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Krav paa Godtgørelse for en værdiforringende Egenskab ved et købt Areal.

Østre Landsrets Dom af 22 November 1929: De Sagsøgte, Enkefru Augusta Hansen og Lygtekontrollør Edmund Andersen, bør, een for begge og begge for een, til Sagsøgeren, Støberiarbejder I P Hansen, betale 800 Kr, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 August 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at Indstævnte har Krav paa Godtgørelse i Anledning af, at Sælgerne ikke oplyste ham om Magistratens Krav om Opfyldning ved Bebyggelse.

Godtgørelsen findes efter de i Sagen delvis efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger at burde bestemmes til 500 Kroner.

Med denne Forandring vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet bestemmes til 500 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1918 solgte de Sagsøgte, Enkefru Augusta Hansen og Lygtekontrollør Edmund Andersen, til Sagsøgeren, Støberiarbejder I P Hansen, Grunden Matr Nr 1744 af Sundbyøster af Areal 1236 Kv Alen samt som Andel i Vejareal 718 Kv Alen. Købesummen var 1 Kr 15 Øre pr Kv Alen for de 1236 Kv Alen og 1 Kr pr Kv Alen for Vejarealet, ialt en Købesum af 2139 Kr 20 Øre. Det var Sagsøgerens Hensigt ved Lejlighed at bygge et Hus paa Grunden og indtil den Tid at benytte den som Have. I Marts 1925 gav de Sagsøgte Sagsøgeren en Købekontrakt paa Parcellen, og da en Nabo i 1927 begyndte at bygge, viste det sig, at Terrænet ved Vejanlæg og Bebyggelse ifølge Magistratens Paabud maa hæves betydeligt over daglig Vande. Dette Forhold var Sælgerne efter egen Erkendelse bekendt med, og da Sagsøgeren efter sin Forklaring har været ganske uvidende om disse Forhold og intet har faaet at vide derom af Sælgerne, paastaar han under denne Sag de Sagsøgte in solidum tilpligtet at betale ham en Erstatning, stor 1001 Kr — eller et Beløb efter Rettens Skøn — med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 20 August 1929.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært Frifindelse mod Betaling af et mindre Beløb.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand gør de Sagsøgte gældende, at Grunden laa saa lavt, at en Køber selv maatte se, at der ikke kunde bygges uden Opfyldning, at han i al Fald forlængst burde have gjort sit Krav gældende, samt at den Omstændighed, at han først nu gør Krav gældende, viser, at han i Virkeligheden ikke vilde have betalt mindre for Grunden, end han har gjort.

Ifølge Sagens Oplysninger stiller Magistraten ved Bebyggelse det Krav, at Terrænet maa opfyldes saaledes, at det holdes mindst 1,90

Meter over daglig Vande, og ifølge et af en udmeldt Skønsmand afgivet Skøn er den Mindre-Værdi, som Grunden maa antages at have med det nævnte byrdefulde Vilkaar for Bebyggelse, 564 Kr.

Da det som nævnt er at anse som ubestridt, at Sælgerne har kendt Magistratens Krav, da de Sagsøgte ikke har godtgjort at have gjort Sagsøgeren bekendt hermed, og da Sagsøgeren maa antages at have henvendt sig til Sagfører inden rimelig Tid, maa de Sagsøgte anses erstatningspligtige overfor Sagsøgeren.

Da det maa antages, at Sagsøgeren udover de ovennævnte 564 Kr har haft forskelligt Tab saaledes ved forgæves Beplantning o l, findes Erstatningen passende at kunne fastsættes til 800 Kr, hvilket Beløb de Sagsøgte vil have at udrede in solidum med Renter.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte — ligeledes in solidum — at burde betale Sagsøgeren med 250 Kr.

M a n d a g d e n 5 M a j .

Nr 300/1929. **Folkebanken for København og Frederiksberg Aktieselskab (Graae)**

m o d

Tinglysningsdommeren i Frederiksberg Birk paa det offentlige Vegne (Fich),

betræffende et af Appellanten i Henhold til Tinglysningslovens § 31 fremsat Erstatningskrav.

Østre Landsrets Dom af 24 Oktober 1929: Sagsøgte, Tinglysningsdommeren i Frederiksberg Birk paa det offentlige Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Folkebanken for København og Frederiksberg A/S, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Anker-Jensen hos det offentlige et Salær af 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter hvad der forelaa for Folkebanken, maatte denne gaa ud fra, at de to Obligationer var Akkomodationsobligationer og udfærdigede alene til Fordel for Poul Nielsen til Sikkerhed for dennes Gæld. Ved under disse Omstændigheder at have modtaget Obligationerne uden Undersøgelse, skønt Udstederens Underskrift alene var bekræftet af den, i hvis Interesse den hele Transaktion var sket, findes Banken at have udvist en saadan Uforsigtighed, at den ikke overfor Statskassen kan støtte noget Erstatningskrav paa Tinglysningslovens § 31. Allerede herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Folkebanken for København og Frederiksberg, Aktieselskab, betaler til Højesteretssagfører Fich i Salær for Højesteret 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kassekreditiv-Kontrakt af 30 November 1928 blev der aabnet daværende Landsretssagfører Poul Nielsen en løbende Kassekredit paa 12 000 Kr i Folkebankens Godthaab Afdeling imod samtidig Oprettelse af en Deklaration, hvorved Repræsentant Knud Keller til Sikkerhed for alt, hvad Poul Nielsen af hvilken som helst Aarsag maatte blive Folkebanken skyldig, overleverede Banken som Haandpant et Pantebrev, stort 15 000,00 Kr, tinglyst ved Frederiksberg Birk den 29 November 1928, hvilket Pantebrev angaves at være udstedt af Snedkermester Sophus Andersen til Herr Keller den 28 s M, og at give Pant i Ejendommen Matr Nr 18 dq af Frederiksberg By, Sct Thomas Sogn.

Ved en Paategning paa Kassekreditiv-Kontrakten af 24 December 1928 blev Kassekrediten udvidet med 5000 Kr til 17 000 Kr, idet Bankens Sikkerhed ved Deklaration af s D med Repræsentant Keller forøgedes ved Overgivelse til Haandpant af et Pantebrev paa Kr 5000, tinglyst ved Frederiksberg Birk den 19 December 1928, der angaves at være udstedt s D ligeledes af Snedkermester Andersen og ligeledes med Pant i Matr Nr 18 dq af Frederiksberg.

I Begyndelsen af indeværende Aar meldte Poul Nielsen sig til Politiet som skyldig i Bedrageri og Falsk. Under den mod ham i denne Anledning rejste Straffesag vedgik han, at han bl a falskelig havde underskrevet de to fornævnte Pantebreve med sin Svigerfaders, Snedkermester Sophus Andersens Navn, og at han derefter havde indleveret disse til Tinglysning ved Frederiksberg Birk, idet han selv havde underskrevet begge Pantebreve som Vitterlighedsvidne.

Under Anbringende af, at Kassekrediten udelukkende blev ydet i Tillid til den gennem de deponerede Pantebreve opnaaede reale Sikkerhed, medens Poul Nielsens personlige Hæftelse ikke blev taget i Betragtning som nogen yderligere Garanti, allerede af den Grund, at Banken intet paalideligt Kundskab havde til hans økonomiske Stilling, har Sagsøgerne, Folkebanken for København og Frederiksberg A/S, under nærværende Sag paastaet Sagsøgte, Tinglysningsdommeren i Frederiksberg Birk paa det offentlige Vegne, i Medfør af Tinglysningslovens § 31, jfr §§ 27 og 30, dømt til at erstatte Banken det Tab, den har lidt derved, at den i Tillid til de tinglyste Dokumenter har ydet Poul Nielsen Kredit, uden til Gengæld gennem den skete Pantsætning at have erhvervet nogen Ret over Ejendommen.

Banken har nærmere opgjort sit Krav saaledes:

I Henhold til Kassekreditiv-Kontrakten var der indtil den 16 Februar 1929 ydet Poul Nielsen en Kassekredit paa 16 997,33 Kr, hvortil kommer paaløbne Renter til et Beløb af Kr 141,21 eller ialt Kr 17 138,54. Endvidere har Banken diskonteret en Veksel, stor Kr 1000, der angaves at være trukket paa Poul Nielsen den 15 Marts 1929 af ovennævnte Snedkermester Sophus Andersen og at være endosseret in blanco af denne. Under Straffesagen er det oplyst, at Sophus Andersens Underskrifter paa Vekslen ligeledes falskelig er udfærdiget af Poul Nielsen, der selv havde accepteret Vekslen. Da Bankens Diskontering af Vekslen blev foretaget i Tillid til de pantsatte Pantebreve, idet disse — som ovenfor nævnt — hæftede ikke blot for Kassekrediten, men for ethvert Beløb, Poul Nielsen maatte blive Banken skyldig, har Banken ogsaa fordret Erstatning for Veksels Beløb 1000 Kr med Tillæg af $\frac{1}{3}$ pCt Provision Kr 3,33 eller ialt Kr 1003,33. Bankens samlede Krav udgør herefter Kr 18 141,87 med nærmere angivne Renter.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han har for det første gjort gældende, at Banken ikke kan anses som en godtroende Erhverver, der har Ret til Erstatning af Statskassen, idet Banken, der har erkendt, at den ved Modtagelsen af de paagældende Dokumenter var vidende om, at disse var Akkomodationsobligationer, der udelukkende skulde benyttes i Poul Nielsens Interesse, burde have fattet Mistanke som Følge af, at Dokumenterne var underskrevet til Vitterlighed af Poul Nielsen, og derfor forlangt andre Vitterlighedsvidners Underskrift, hvorved det rette Forhold var kommet frem.

Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse har Sagsøgte videre hævdet, at da Banken ved Modtagelsen af de paagældende Dokumenter har været klar over, at disse ikke var virkelige Pantebreve, men Akkomodationsobligationer, udstedt rent pro forma til den som Panthaver angivne Person, kan Banken overhovedet ikke rejse noget Erstatningskrav overfor Statskassen i Henhold til de paaberaabte Bestemmelser i Tinglysningsloven.

Efter hvad der foreligger oplyst angaaende de nærmere Omstændigheder ved Tinglysningen af de paagældende Dokumenter, er Retten enig med Tinglysningsdommeren i, at der intet kan bebrejdes ham, der var ukendt med, at det drejede sig om Proformatransaktioner, og som iøvrigt har paaset, at Lovens Betingelser for Tinglysning var i Orden, hvorved bemærkes, at det udtrykkelig fremgaar af Tinglysningspaategningen, at Skødet paa Ejendommen, hvori der gaves Pant, har været forevist.

Uanset at Banken maatte gaa ud fra, at Pantebrevene var udstedte i Poul Nielsens Interesse, findes den Omstændighed, at disse er underskrevet af Poul Nielsen til Vitterlighed, dog ikke at være i den Grad paafaldende eller mistænkelig, at det paa dette Grundlag kan statuere, at Banken har gjort sig skyldig i en Uagtsomhed, som vilde berøve den Retten til Erstatning af Statskassen, hvis en saadan Ret iøvrigt maatte anses for begrundet.

Dette kan imidlertid ikke antages.

Da det nemlig ikke var Udstederen af Akkomodationsobligationerne, Snedkermester Sophus Andersen, der skulde have Kassekrediten i

Banken, og da Sophus Andersen ej heller medvirkede ved Ordningen af Kassekreditten for Poul Nielsen, burde Banken have henvendt sig til Sophus Andersen for at sikre sig, at der ikke fra dennes Side vilde blive rejst nogen Indsigelse imod, at de paagældende Dokumenter deponeredes i Banken til Sikkerhed for, hvad Poul Nielsen maatte blive denne skyldig. Ved under de foreliggende Omstændigheder at have undladt at gøre dette — hvorved Falskneriet vilde være kommet for Dagen — findes Banken at have udvist en saadan Uforsigtighed, at den ikke nu kan rejse noget Erstatningskrav overfor Statskassen.

Sagsøgte vil som Følge heraf være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgte beskikkede Sagfører et Salær af 100 Kr, der udredes af det offentlige.

Nr 268/1929. Landsretssagfører **H R Brøcker** (Jørgensen)
 m o d
 Sagfører **M Andersen** (Jacobsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningspligt i Anledning af en Udlægsforretning.

Østre Landsrets Dom af 27 September 1929: Sagsøgte, Landsretssagfører H R Brøcker, Ringsted, bør til Sagsøgeren, Sagfører M Andersen, Aalborg, betale 1200 Kr, samt i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Under de foreliggende Omstændigheder har Appellanten været berettiget til at søge Spørgsmaalet om sin paa Transport af Dommen begrundede Ret til at faa Dombeløbet betalt uden Afkortning afgjort ved en Udlægsforretning, der efter den Maade, Deponeringen havde fundet Sted, maatte rettes mod Indstævnte.

Appellantens Frifindelsespaastand vil allerede af den Grund være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Landsretssagfører H R Brøcker, bør for Tiltale af Indstævnte, Sagfører M Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Sagfører M Andersen, Sagsøgte, Landsretssagfører H R Brøcker kendt pligtig at betale til Sagsøgeren et Beløb af 10 000 Kr i Erstatning, subsidiært et mindre efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Ved Højesterets Dom af 10 December 1928 i Sag Nr 348/1927: Sagfører M Andersen og Proprietær H P Jacobsen mod Proprietær R G Hansen, blev det paalagt Appellanterne at betale til nævnte Proprietær R G Hansen i Erstatning et Beløb af 20 000 Kr med Renter og Omkostninger. Højesterets Dom stadfæstede Vestre Landsrets Dom af 8 November 1927. Allerede den 1 November 1927 havde Proprietær R G Hansen transporteret sit Krav paa Sagsøgeren og Proprietær Jacobsen til Sagsøgte, der ved Skrivelse af 9 November 1927 underrettede Sagsøgeren herom. Transporten blev ikke fremsendt i Original eller Genpart eller paa anden Maade forevist eller forkyndt for Sagsøgeren, der i Tiden fra den 10 November 1927 til den 16 December 1928 intet hørte fra Sagsøgte. Først sidstnævnte Dag modtog han en den 15 December 1928 dateret Skrivelse, i hvilken Sagsøgte krævede omgaaende Indbetaling af Beløbet ifølge Højesteretsdommen. Da Proprietær Hansen imidlertid var Domhaver, og da Transporten fra ham til Sagsøgte ikke var forevist Sagsøgeren og ej heller nu ved Paakravet blev forevist, mente Sagsøgeren ikke at kunne betale Domsbeløbet m v til Sagsøgte, der ikke heller paa anden Maade havde legitimeret sig som rette Kreditor. Domhaverens Adresse var Sagsøgeren ubekendt, og da han ønskede Frigørelse for Skylden, deponerede han den 18 December 1928 Domsbeløbet m v, ialt 23 036 Kr 12 Øre i Nationalbanken i Aalborg, der udstedte saalydende Depositobevis:

Af Herr Sagfører M Andersen, Aalborg, har Nationalbankens Filial i Aalborg modtaget til Opbevaring et kontant Beløb 23 036 Kr 12 Øre, er Kroner tre og tyve Tusinde tretti seks og 12 Øre, til Opfyldelse af Højesteretsdom af 10 December 1928, Sag 348/1927.

Beløbet kan kun udtages af Banken med skriftligt Samtykke eller mod Kvittering af Herr Proprietær R G Hansen, og Tilbagelevering af dette Bevis i kvitteret Stand.

Om Deponeringen underrettede Sagsøgeren Sagsøgte ved en Skrivelse af samme Dato, hvori han tilføjede, at han i Depositogebyr havde betalt 5 Kr 76 Øre, som maatte refunderes ham. Den 20 December 1928 henvendte Landsretssagfører Hjorth Nielsen, Aalborg, sig paa Sagsøgerens Kontor og vilde som Sagsøgtes Repræsentant have Pengene udbetalt. Han medbragte Transporten af 1 November 1927 samt en Fuldmagt fra Sagsøgte til at modtage og kvittere for Beløbet, indeholdt i en Skrivelse af 19 December fra Sagsøgte til Hjorth Nielsen. Han nægtede imidlertid at betale Depositogebyret 5 Kr 76 Øre, idet han henviste til, at Sagsøgte ifølge en Bemærkning i sin Skrivelse af 19 December ikke kunde gaa med hertil, og Forhandlingen endte med, at Hjorth Nielsen maatte gaa uden Resultat.

Den 21 December 1928 foretog Overretssagfører W Hauberg, Køben-

havn, ved Landsretssagfører S Knudsen, Nakskov, Arrest hos Proprietær R G Hansen for et Beløb paa 3301 Kr i dennes Domskrav mod Sagsøgeren, der samme Dag pr Telefon blev underrettet om Arresten. Underretning om denne blev ogsaa den følgende Dag pr Telegram og Brev tilsendt Sagsøgeren, der straks lod Meddelelse om Telegrammet tilgaa Landsretssagfører Hjorth Nielsen. Samme Dag, den 22 December 1928 havde Landsretssagfører Hjorth Nielsen atter henvendt sig paa Sagsøgerens Kontor og tilbudt at betale Depositogebyret, men da Sagsøgeren nu havde faaet Meddelelse om den foretagne Arrest, modsatte han sig fortsat Frigivelse af det deponerede Beløb.

I Begyndelsen af Januar 1929 truede Landsretssagfører Hjorth Nielsen med at foretage Eksekution, og foranlediget heraf henvendte Sagsøgeren sig den 3 Januar til Hjorth Nielsen og tilbød Betaling med Fradrag af saa stort et Beløb, som Overretssagfører Hauberg forlangte tilbageholdt under Hensyn til den skete Arrest. Landsretssagfører Hjorth Nielsen nægtede at indgaa paa denne Ordning og mødte den 4 Januar 1929 paa Sagsøgerens Kontor med Fogden og forlangte Udlæg foretaget hos Sagsøgeren for Domsbeløbet m v. Under Fogedforretningen gentog Sagsøgeren sit Tilbud om Betaling af Domskravet med Fradrag af det Beløb, for hvilket der var gjort Arrest. Ved Kendelse af 7 Januar 1929 nægtede Fogedretten Fremme af den begærte Udlægsforretning.

Den 4 Januar modtog Sagsøgeren efter Fogdens Nærværelse paa hans Kontor Telegram fra Overretssagfører Hauberg med Protest mod Frigivelse af en Del af det arresterede Beløb. Da Landsretssagfører Hjorth Nielsen herefter ved Skrivelse af 9 Januar efter Sagsøgtes Anmodning forlangte udbetalt Domskravet med Fradrag af det Beløb, som Overretssagfører Hauberg havde foretaget Arrest for, underrettede Sagsøgeren ved Skrivelse af 10 Januar ham om, at der nu fra Overretssagfører Hauberg var indløbet Protest imod Frigivelse af en Del af det arresterede Beløb, idet den dekreterede Arrest omfattede hele Fordringen. Sagsøgte indbragte ved Ankestævning af 23 Januar 1929 Aalborg Købstads Fogedrets Kendelse af 7 Januar, hvorefter Udlægsforretningen nægtedes Fremme, for Vestre Landsret. Efter at Sagsøgeren ved Skrivelse af 19 Februar 1929 fra Landsretssagfører Svend Knudsen, Nakskov, havde faaet Meddelelse om, at den af ham for Overretssagfører Hauberg den 21 December 1928 hos Proprietær R G Hansen foretagne Arrest var ophævet, idet der var stillet Sikkerhed, tilskrev han under den 21 og 23 Februar 1929 Sagsøgte, til hvem han fremsendte Nationalbankens Depositumsbevis med Paategning om, at Beløbet kunde udbetales til Sagsøgte. Denne hævdede derefter Ankesagen.

Sagsøgeren gør nu gældende, at Sagsøgte ved som sket at begære Eksekution foretaget hos ham og foranledige Aalborg Købstads Fogedret sat paa hans Kontor i Aalborg — til Trods for, at han havde frigjort sig paa lovlig Maade ved Deposition i Nationalbanken, hvad Sagsøgte vidste — har handlet retsstridigt overfor Sagsøgeren, der som Følge af det skete er skadet i sin Virksomhed som Sagfører og derfor har Krav paa en Erstatning, som Sagsøgeren mener passende vil kunne ansættes til 10 000 Kr.

Sagsøgte gør gældende, at der ikke har foreligget nogen Situation,

der kunde berettigede Sagsøgeren til at deponere det skyldige Beløb paa Kreditors Bekostning, tilmed i Nationalbanken i Aalborg. Ved at deponere Beløbet som sket, saaledes at det kun kunde udtages af Banken mod Tilbagelevering af Depositobeviset i kvitteret Stand og ved derefter den 20 December overfor Sagsøgtes Repræsentant uberettiget at stille Krav om Betaling af Depositogebyret for at gaa med til Beløbets Udbetaling, har Sagsøgeren vist saadan uberettiget Adfærd, at han maa tilskrive sig selv og sin retsstridige Handlemaade, hvad der senere er fulgt paa. Efter Sagsøgtes Formening er Sagsøgerens Optræden overfor Sagsøgtes Repræsentant den 20 December alene afgørende for Sagen.

Til nærmere Oplysning om, hvad der passerede ved Sammenkomsten den 20 December 1928 mellem Sagsøgeren og Landsretssagfører Hjorth Nielsen har de paagældende afgivet Forklaring for Retten henholdsvis som Part og som Vidne.

Efter Sagsøgerens Forklaring overgav Hjorth Nielsen ham ved denne Lejlighed Transporten, som han gennemlæste; han saa ogsaa Sagsøgtes Brev af 19 December til Hjorth Nielsen, men bemærkede ikke Slutningen, idet han hæftede sig ved den Bemærkning, der handlede om Betalingen af Depositogebyret, hvorom der var Uenighed. Han vil ikke have hørt, at Hjorth Nielsen ved denne Lejlighed udtrykkelig sagde, at han var befuldmægtiget til at modtage Pengene.

Hjorth Nielsen har forklaret, at han straks, da han kom, overrakte Sagsøgeren saavel Transporten som Brevet med Fuldmagten, idet han sagde, at han skulde have Pengene og var bemyndiget til at modtage og kvittere for dem. Sagsøgeren studerede Papirerne, og de drøftede derefter Spørgsmaalet om Gebyret, som Sagsøgeren krævede betalt, men som Hjorth Nielsen ikke efter sin Fuldmagt ansaa sig berettiget til at betale, og de talte endvidere om, hvorledes der skulde forholdes, hvis Sagsøgte gik ind paa at betale dette Gebyr.

Retten finder at maatte give Sagsøgte Medhold i, at de ved Højesteretsdommens Afgivelse den 10 December 1928 foreliggende Forhold ikke kunde berettigede Sagsøgeren til den 18 December at deponere det skyldige Beløb i en Bank i Aalborg som sket paa Kreditors Bekostning. Som den, hvem det paahvilede at gøre Skridt til Dommens Opfyldelse, burde Sagsøgeren, da Sagsøgte havde anmeldt, at Fordringen var tiltransporteret ham, enten have opfordret Sagsøgte til at dokumentere Transporten eller have rettet Henvendelse til Domhaveren for at faa Forholdet klart, hvorved bemærkes, at det ikke er oplyst, at Domhaverens Adresse ikke kunde være fremskaffet uden større Vanskelighed. Retten finder navnlig heller ikke, at den blotte Omstændighed, at Sagsøgte ikke med sin Skrivelse af 15 December fremsendte nogen Dokumentation for Transporten, kunde berettigede Sagsøgeren til allerede den 18 December at kaste Udgifterne ved en Deponering over paa Sagsøgte, idet der ikke paa dette Tidspunkt forelaa nogen Omstændighed, der kunde give Sagsøgeren Anledning til at tro, at Landsretssagfører Brøcker ikke skulde kunne dokumentere sit Krav i det Øjeblik, Sagsøgeren erklærede sig rede til at betale. Ejheller findes der at kunne gives Sagsøgeren Medhold i, at den skete Deponering og Kravet om Refusion af Depositogebyret skulde være uberettiget, fordi han gennem Deponeringen vilde afværge en

Arrest, som han frygtede fra Sagsøgtets Side, en Frygt der ikke ses at have særlige Holdepunkter i de objektivt foreliggende Forhold.

Derimod finder Retten, at Sagsøgeren, efter at han den 22—23 December — forinden Eksekutionsfristens Udløb, altsaa inden han var pligtig at betale — havde modtaget Meddelelse om, at der den 21 s M var foretaget Arrest i Domskravet hos Domshaveren R G Hansen, og at denne under Forretningen vel havde henvist til Transporten, men samtidig havde erkendt, at Sagsøgte ikke havde et saa stort Beløb tilgode personlig, uden at han kunde oplyse, hvem Transporten ellers skulde dække, har haft Grund til at modsætte sig, at Domsbeløbet blev udbetalt til Sagsøgte, forinden dette Forhold var nærmere klarlagt, idet der efter de da foreliggende Oplysninger vel for Sagsøgeren kunde være Anledning til nogen Tvivl med Hensyn til Transportens virkelige Karakter. Sagsøgte findes herefter ikke at have haft Grund til den 4 Januar 1929 at begære Eksekution foretaget hos Sagsøgeren, der iøvrigt forinden Forretningen havde tilbudt Betaling af Domskravet med Fradrag af det arresterede Beløb, og som Følge heraf vil Sagsøgte ikke kunne undgaa at blive gjort ansvarlig for det Sagsøgeren herved paaførte Tab i hans Virksomhed som Sagsfører. Med Hensyn til dettes Størrelse foreligger ingen nærmere Oplysninger, og efter de særlige Forhold, under hvilke Eksekutionsforretningen fandt Sted, kan det ikke antages, at Sagsøgerens Forretning er blevet i væsenlig Grad skadet ved det skete. I Betragtning af samtlige foreliggende Omstændigheder, findes Erstatningen skønsmæssig at kunne fastsættes til 1200 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 250 Kr.

T i r s d a g d e n 6 M a j .

Nr 302/1929. **Automobilejer Otto Bruno (Fich)**

m o d

Aarhus Kommune (Møldrup),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at svare Erhvervs-skat til den indstævnte Kommune.

Vestre Landsrets Dom af 8 Oktober 1929: De Sagsøgte, Aarhus Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Automobilejer Otto Bruno, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Automobilejer Otto Bruno, til Indstævnte, Aarhus Kommune, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Automobilejer Otto Bruno af Odder, der med Tilladelse fra Aarhus Amtsraad er Indehaver af Automobilruten Odder—Aarhus, paastaet de Sagsøgte, Aarhus Kommune, til hvem han i Medfør af § 10 i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 for Skatteaarene 1927/28 og 1928/29 er ansat til at svare Erhvervsskat, tilpligtet at anerkende, at han ikke for de nævnte Aar er erhvervsskattepligtig til de Sagsøgte. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at hans nævnte Virksomhed ikke har en saadan Tilknytning til Aarhus Kommune, som kan danne Grundlag for Erhvervsbeskatning i Henhold til nævnte Lovbestemmelse, i hvilken Henseende han har henvist til, at han fra sin Bopæl i Odder leder Virksomheden, der drives med Automobile, der alle er stationerede i Odder. Sagsøgeren har endvidere anført, at Ruten vel i Aarhus udgaar fra den derværende Rutebilstation, der indehaves af en Sammenslutning af Rutebilejere, hvorimellem Sagsøgeren, men at Virksomhedens Tilknytning til Aarhus dog ikke er anderledes end til de mange Mellemstationer, hvor den har fast Holdeplads og modtager saavel Passagerer som Gods.

Ifølge Sagens Oplysninger køres der paa den omhandlede Rute daglig to Ture i hver Retning, saaledes at der gennemsnitlig daglig føres 10 Personer til Aarhus og lige saa mange derfra samt 2—3 Pakker til Aarhus og 10—15 derfra. Med Hensyn til den fornævnte Rutebilstation fremgaar det, at den er beliggende i Rosensgade i Aarhus og indrettet for de til den knyttede Automobilruter til dels at modtage Pakker til Forsendelse med Rutebilerne, dels at besøge ankommende Pakker udbragt i Byen, ligesom der forefindes Garderobe m v til Brug for Automobilernes Passagerer. Til Besørgelse af Stationens Forretninger er ansat en Forretningsfører, 3 Kontordamer, 1 Forvalter, 2 Ekspedienter og 3 Bude.

Efter alt foreliggende og særlig naar henses til, at de Ture til Befordring af Personer og Gods, hvori Virksomheden bestaar, enten udgaar fra eller afsluttes i Aarhus, hvor Virksomhedens Interesser varetages af den nysnævnte Rutebilstation samt til at Tilknytningen til Aarhus maa anses at være af afgørende Betydning for Rutens Bestaaen, findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren i Aarhus driver Virksomhed med Befordring af Personer og Gods, og han maa herefter

i Medfør af Bestemmelsen i den omhandlede Lovs § 10 være pligtig at svare Erhvervsskat til Aarhus Kommune, der saaledes vil være at fri-finde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 150 Kr.

Samme Dag blev afsagt lignende Dom i den med forrige Sag parallele Sag Nr 303/1929 (Automobilejer **Peder Hansen** mod Aarhus Kommune).

Onsdag den 7 Maj.

Nr 263/1929. Automobilforhandler **Aage Heidemann** (Gelting)
mod
Rutebilejer **J A Kristensen** (Meyer),

betræffende Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Automobilhandel.

Vestre Landsrets Dom af 26 August 1929: Sagsøgeren, Automobilhandler Aage Heidemann, bør til Sagsøgte, Rutebilejer J A Kristensen, betale 246 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 30 Marts 1929, indtil Betaling sker, og Sages Omkostninger med 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaet Indstævnte tilpligtet at betale principalt de i Dommens Post 1 og 2 nævnte Beløb, som han nu opgør til Kroner 2580, subsidiært alene Post 1, Kroner 1980, mest subsidiært Dommens Post 3, 1300 Kroner, alt med Fradrag af de Indstævnte ved Dommen tilkendte 246 Kroner.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Selv om det med den indankede Dom maa antages, at der ikke ved de stedfundne Forhandlinger er kommet nogen endelig Aftale i Stand om Køb af et nyt Automobil, har Indstævnte i hvert Fald maattet forstaa, at det var en Forudsætning for Appellantens Medvirken til Salget til Ravnsborg, at han, saafremt Salget af et nyt Automobil ikke kom i Stand, fik Vederlag for sin nævnte Medvirkning.

Indstævnte vil herefter være at dømme til at betale Appellanten et Beløb af 1300 Kroner, der maatte antages at være den kutymemæssige Provision, med Fradrag af de 246 Kroner eller 1054 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde opheves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Rutebilejer J A Kristensen, bør til Appellanten, Automobilforhandler Aage Heidemann, betale 1054 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 November 1928, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 5 November 1928 solgte Sagsøgeren, Automobilforhandler Aage Heidemann i Aarhus, til Sagsøgte, Rutebilejer J A Kristensen i Viborg, en Ruteautomobil af Mærket Graham Brothers, Type L. Købesummen skulde berigtiges ved, at Sagsøgte ved Kontraktens Underskrift betalte kontant 2000 Kr, for et Beløb af 10 250 Kr med Tillæg af Renter og Diskonto udstedte Veksler til Sagsøgeren og endvidere overdrog denne en brugt Chevrolet-Omnibus. Kort Tid efter, at Sagsøgte havde overtaget Automobilet, som skulde benyttes til Rutekørsel paa Strækningen Viborg—Skive, reklamerede han til Sagsøgeren, idet det angaves, at Motoren kun, ved at der skiftedes Gear, kunde trække Automobilet op ad Bakkerne paa den nævnte Vejstrækning, og at det som Følge deraf ikke var muligt at overholde Køreplanens Afgangstider. Da Sagsøgerens Repræsentant E C Svendsen imidlertid var kommet i Forhandling med Rutebilejer Hans Ravnsborg, Juelsminde, om Salg af Automobil til Ruten Horsens—Strandhuse, tog de den 13 November s A sammen til Viborg for at give Ravnsborg Lejlighed til at tage to i Drift værende Automobiler af Mærket Graham Brothers i Øjesyn. Der paabegyndtes nu Forhandlinger mellem Sagsøgte, Ravnsborg og Svendsen om Ravnsborgs Overtagelse af det til Sagsøgte solgte Automobil, og Forhandlingerne, der fortsattes i de følgende Dage under Sagsøgerens Medvirkning, endte med, at denne og Sagsøgte enedes om at annullere den indgaaede Handel om det til Sagsøgte solgte Automobil, hvorhos der den 16 s M oprettedes Købekontrakt mellem Sagsøgeren og Ravnsborg om dennes Køb af Automobilet. Under Forhandlingerne havde der været Tale om, at Sagsøgte skulde have et andet Automobil i Stedet for det, han afstod til Ravnsborg, og at dette skulde leveres af Sagsøgeren. Umiddelbart efter, at der var oprettet Kontrakt med Ravnsborg, og denne var taget hjem, forelagde Sagsøgeren Sagsøgte til Underskrift en Kontrakt om Køb af et Automobil af Type T af samme Mærke som det ham tidligere solgte. Sagsøgte vægrede sig imidlertid ved at underskrive Kontrakten. Under de paafølgende Forhandlinger tilbagesendte Sagsøgeren Sagsøgte de af ham i Anledning af det første Køb udstedte Veksler, men vægrede sig ved at tilstille Sagsøgte et Beløb af 246 Kr, som ifølge en ham af Sagsøgeren tilstillet Opgørelse udgjorde hans Tilgodehavende hos Sagsøgeren. Idet Sagsøgeren har anbragt, at det var en Forudsætning for hans Indvilligelse

i Annulationen af den indgaaede Handel, at Sagsøgte afkøbte ham et Ruteautomobil af Type T, der paa Grund af sin kraftigere Bygning formentes at være bedre egnet end Type L til Rutekørsel paa den paagældende Strækning, at det efter det under Forhandlingerne passerede maatte staa Sagsøgte klart, at der samtidig med Annulationen af den første Handel var indgaaet en Handel mellem Sagens Parter om et saadant Automobil, og at Sagsøgte uberettiget har vægret sig ved at vedstaa Handlen herom, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham:

1) den Forhandlerrabat, han kunde have indtjent ved Salg af det til Automobillet hørende Chassis, 20 pCt af 10 000 Kr, eller	2000	Kr
2) tabt Fortjeneste ved Levering af et Karosseri hertil 10 pCt af 6000 Kr eller	600	—
3) Provision af Salg af Sagsøgtes Automobil til Ravnsborg 10 pCt af 13000 Kr eller	1300	—
4) diverse Udgifter ved Forretningen	200	—
	<hr/>	
ialt	4100	Kr
med Fradrag af Sagsøgtes Tilgodehavende ifølge fornævnte Opgørelse	246	—
	<hr/>	
til Rest	3854	Kr

tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 15 November 1928, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale. Idet han derhos har gjort gældende, at hans Tilgodehavende efter Opgørelsen rettelig udgør 650 Kr, har han paastaet sig dette Beløb tilkendt hos Sagsøgeren tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 30 Marts 1929, indtil Betaling sker.

Efter Sagsøgtes Fremstilling var det en Forudsætning for Annulationen, at Sagsøgeren fik den Forretning, som Sagsøgte ventedes at maatte gøre, naar han skulde forsynes med et nyt Automobil i Stedet for det af Ravnsborg overtagne. Sagsøgte har derimod bestridt, at der allerede ved Forhandlingerne om Annulationen var afsluttet en endelig Handel om et Automobil af en bestemt Type, og har hævdet, at de Forhandlinger, der paafulgte, strandede, fordi Sagsøgeren var uvillig til at imødekomme Sagsøgte, der ønskede at have Valget mellem et Automobil af Mærket Graham Brothers og af et andet Mærke, som Sagsøgeren forhandlede, ligesom Sagsøgte havde visse Ønsker med Hensyn til Chassisrammens nærmere Indretning, medens Sagsøgeren straks indtog det Standpunkt, at Sagsøgte var bundet til at tage et Automobil af den under Forhandlingerne omtalte Type, uanset at dette ikke fuldtud stemmede med Sagsøgtes Ønsker.

Færdig fra Trykkeriet den 21 Maj 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 9

Onsdag den 7 Maj.

Efter de afgivne Parts- og Vidneforklaringer maa der nu gaas ud fra, at der under de oftommeldte Forhandlinger har været Tale om en ny Handel mellem Parterne paa en saadan Maade, at Annulationen maa siges at være knyttet til visse Forudsætninger i saa Henseende. Som det fremgaar af det foranførte, drejer nærværende Sag sig imidlertid ikke om Annulationen af den første Handel, og hvad angaar den ny Handel mellem Parterne, kan det mod Sagsøgtens Benægtelse ikke anses godtgjort ved det fremkomne, at en saadan ny Handel allerede ved Annulationen forelaa afsluttet, idet Sagsøgte maatte have Føje til at forstaa det passerede saaledes, at der endnu var Lejlighed til nærmere Forhandlinger om Købet, saa at dette først, naar Enighed paa flere ikke hidtil omtalte Punkter var opnaaet, kunde anses endelig afsluttet. Idet nu Sagsøgerens Paastand, i hvert Fald forsaavidt angaar Posterne 1 og 2, er støttet paa, at en Handel er kommet i Stand, og idet Paastanden ej heller iøvrigt er hjemlet ved det fremkomne, kan Sagsøgte ikke anses pligtig at tilsvare nogen Del af det indsogte Beløb.

Hvad dernæst angaar Sagsøgtens Modkrav, fremgaar det af Sagsøgerens ovennævnte Opgørelse, at der er debiteret Sagsøgte for et Reserverhjul 254 Kr og for diverse Tilbehør 150 Kr, og det er af Sagsøgte gjort gældende, at han ikke er pligtig at betale disse Poster, da de nævnte Effekter skulde medfølge som Tilbehør til Automobilet. Sagsøgeren har derimod bestridt, at Automobilet er solgt med dette Tilbehør. Allerede som Følge af, at Sagsøgte ikke rettidig har reklameret over Opgørelsen, hvis Saldobeløb, 246 Kr, han under Parternes Brevveksling gentagne Gange afkrævede Sagsøgeren, findes der ikke at kunne tages noget Hensyn til de nævnte Indsigelser mod Opgørelsen, og der vil derfor ikke kunne tilkendes Sagsøgte mere end det af Sagsøgeren anerkendte Beløb, 246 Kr.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgeren være at tilpligte at betale Sagsøgte dette Beløb med Renter som paastaet.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Torsdag den 8 Maj 1930.

Nr 333/1929. Sagfører **Georg Thye** og Landsretssagfører **Dragsted** (David)

mod

Trikotagehandler **Børge Herlufsen** (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningspligt for Tab forvoldt Indstævnte ved Unkladelse af at tilbagetage en Konkursbegæring.

Østre Landsrets Dom af 13 December 1929: De Sagsøgte, Sagfører Georg Thye og Landsretssagfører Dragsted, bør, een for begge og begge for een, til Sagsøgeren, Trikotagehandler Børge Herlufsen, betale 3500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 25 Juni 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 450 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Sagfører Georg Thye og Landsretssagfører Dragsted, een for begge og begge foreen, til Indstævnte, Trikotagehandler Børge Herlufsen med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 Juni 1927 indgav Landsretssagfører Dragsted i Vejle ved Sagfører Georg Thye i Hillerød for A/S V Wegener i Vejle Begæring til Skifteretten i Hillerød Købstad m v om at erklære Trikotagehandler Børge Herlufsen i Hillerød konkurs.

Konkursbegæringen behandlede i Skifteretten den 25 s M, men under Hensyn til, at Akkordforhandling var paabegyndt, udsattes Konkursdekretets Afsigelse til den 11 Juli.

Den 9 Juli gav A/S Wegener Landsretssagfører Dragsted Ordre til

at tage Konkursbegæringen tilbage, hvilken Ordre Dragsteds Kontor først den 11 Juli lod gaa videre til Sagfører Thye med Anmodning om at handle derefter, saaledes at Sagfører Thye først modtog den den 12 Juli.

Den 11 Juli var Konkursdekretet afsagt, og dette paakæredes til Landsretten af Herlufsen, uden at Sagfører Thye, der var antaget som midlertidig Bestyrer af Boet, eller Landsretssagfører Dragsted, der ved en Skrivelse af 15 Juli af Thye var gjort bekendt med Dekretets Afsigelse og dets Paakære, meddelte Skifteretten, Landsretten, Herlufsen eller dennes Sagfører noget om Wegeners Tilbagetagelse af Konkursbegæringen, og ved Landsrettens Kendelse af 5 August 1927 stadfæstedes Konkursen.

Den 8 August 1927 indrykkede A/S Wegener i Vejle Amts Avis en Meddelelse om, at de til deres overordentlige Beklagelse saa, at deres Konkursbegæring — skønt rettidigt tilbagekaldt af dem, — dog var blevet benyttet som Grundlag for Konkursbegæringen og om, at Protest vilde blive nedlagt.

Konkursen fortsattes imidlertid til 24 Maj 1929, da Boet overleveredes Herlufsen, efter at der ved Akkordforeningens Hjælp og mod Betaling af 808 Kr 67 Øre til denne var opnaaet en frivillig Akkord med Kreditorerne.

Under nærværende ved Retten for Hillerød Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, nævnte Trikotagehandler Børge Herlufsen paastaaet de Sagsøgte Sagfører Thye og Landsretssagfører Dragsted tilpligtet in solidum at betale ham i Erstatning for direkte Omkostninger ved Konkursen og Tab forvoldt ved denne, ialt 5809 Kr 45 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 Juni 1929.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til nærmere Begrundelse af sin Paastand har Sagsøgeren anført, at begge de Sagsøgte har handlet groft uagtsomt overfor ham.

Sagsøgte Dragsted har ved ikke rettidig at fremsende Tilbagetagelsen af Konkursbegæringen bevirket, at han, uagtet der i Virkeligheden intet Grundlag forelaa, blev erklæret konkurs, og Sagsøgte Thye har medvirket til dette ved uden at skaffe sig Forbindelse med Dragsted og uden behørig Instruktion fra denne den 11 Juli at begære Konkursen fremmet, og dette, skønt de nærmere Instruktioner, han i en Skrivelse af 29 Juni havde udbedt sig forinden den 11 Juli, var udeblevet.

De Sagsøgte har derhos ved ikke at meddele noget om Tilbagetagelsen af Konkursbegæringen forhindret, at Konkursdekretet ved den iværksatte Kære blev omstødt. Ved de 2 Sagsøgtes Handlinger er der derfor paaført Sagsøgeren en Række fuldkomment overflødige Ekstraudgifter til Konkursbehandling, og hans Forretnings Omsætning og Værdi er væsentlig forringet ved, at Forretningen som Følge af Konkursdekretet blev lukket fra den 11 Juli til den 18 Juli 1927 og derefter alene aabnet til Realisation af det forhaandenværende Varelager.

De Sagsøgte har anført, at Sagsøgeren intet Krav kan fremsætte paa Grundlag af det skete, da der ikke var givet ham nogensomhelst Meddelelse eller Tilsagn om Begæringens Tilbagetagelse, saaledes at

Firmaet Wegener, som hvis Fuldmægtige de alene er optraadt, var bundet til Tilbagebetaling overfor ham. Sagsøgte Dragsted har yderligere anført, at det skyldes hændelige Uheld, Sygdom m m, at Tilbagebetalingen ikke af ham fremsendtes rettidig, men at han alene staar sin Mandant til Ansvar for derved denne mulig paaført Tab, samt at Følgerne af den for sene Fremsendelse i hvert Fald vilde være afværget, hvis Thye, hvad han og hans Mandant maatte forudsætte, straks havde meddelt Skifteretten og Sagsøgeren Tilbagebetalingen. Sagsøgte Thye har for sit Vedkommende anført, at han alene handlede som Repræsentant for Dragsted og derfor ingen Forpligtelse havde til at foretage noget uden at have modtaget Instruktion herom af Dragsted. Endelig benægter begge de Sagsøgte, at der ved Konkursen er tilføjet Herlufsen noget virkelig Tab, idet dels denne Forretnings Tilstand var saadan, at den gav stadig voksende Underskud, og der dels ikke paa Konkurstiden kunde være opnaaet Tvangsakkord, da Boet efter dets Beskaffenhed ikke havde kunnet stille saadan Sikkerhed for Akkordens Opfyldelse, at denne overensstemmende med Reglerne i Lov om Tvangsakkord udenfor Konkurs kunde stadfæstes af Skifteretten. Sagsøgte Thye har derhos anført, at en anden af hans Klienter, Værktøjshandler Jens Pedersen, vilde have begært Sagsøgeren erklæret konkurs, hvis Wegeners Begæring ikke var opretholdt den 11 Juli.

Under Sagen har Sagsøgeren afgivet Partsforklaring og Værktøjshandler Jens Pedersen og Revisor Aage Døssing afgivet Vidneforklaringer.

Efter disse Forklaringer kan det ikke anses godtgjort, at Jens Pedersen vilde have begært Sagsøgeren erklæret konkurs, hvis Wegeners Tilbagebetaling var fremkommet rettidigt. Konkurserklæringen maa derfor alene anses at skyldes de to Sagsøgtes Forhold med Hensyn til for sen Fremsendelse og Unladden af at meddele noget om Tilbagebetalingen, inden Dekretet blev stadfæstet — for Sagsøgte Thyves Vedkommende endog trods den særlige Opfordring han har haft til saadan Meddelelse ved en Forespørgsel fra Skifterettens Side om, hvorvidt han som midlertidig Bestyrer af Boet havde Bemærkninger at fremsætte i Anledning af Kæremaalets Indsendelse til Landsretten — og der findes at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at dette er et saadant Forhold fra deres Side, at disse, uanset at de er optraadt som Mandanter*) for en Tredjemand, er blevet personlig ansvarlige for den herved eventuelt tilføjede Skade, samt at det er rimeligt, at de hæfter solidarisk herfor overfor ham.

Efter de foreliggende Oplysninger om Herlufsens Forhold, derunder at over Halvdelen af hans Gæld skyldtes til Familie, og at denne var villig til at støtte ham, samt at almindelig Akkord dog opnaaedes efter Konkursen, kan det derhos ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at Tvangsakkord, hvortil der kun behøvedes Tilslutning af $\frac{3}{4}$ af Kreditorerne, ikke kunde være opnaaet og være blevet godkendt af Skifteretten.

Da derhos Udgifterne ved Tvangsakkord i det store og hele maa skønnes at være blevet de samme som ved den opnaaede frivillige Akkord og Udgifterne ved Konkursbehandlingen er forvoldt Sagsøgeren

*) Skal formentlig være »Fuldmægtige«.

ganske overflødigt, samt da det synes sandsynligt, at Forretningens Værdi af de af Sagsøgeren anførte Grunde er blevet forringet som Følge af Konkursen, skønnes det rimeligt at tilkende Sagsøgeren en Erstatning for Tab, som efter det oplyste om direkte overflødige Udgifter til Beløb af ca 2800 Kr skønnes passende at kunne sættes til 3500 Kr med Renter som paastaaet.

De Sagsøgte vil herefter in solidum have at betale Sagsøgeren 3500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 25 Juni 1929 og Sagens Omkostninger med 450 Kr.

Fredag den 9 Maj.

Nr 180/1929. **Mønsted Brugsforening (Henriqus)**

mod

fhv Uddeler **Jens Chr Davidsen** (F Bülow efter Ordre),

betræffende Omfanget af Indstævntes Tilsvar overfor Appellanten m m.

Vestre Landsrets Dom af 7 Juni 1929: Sagsøgte, fhv Brugsforeningsuddeler Jens Christian Davidsen, bør til Sagsøgerne, Mønsted Brugsforening, betale 847 Kr 58 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Februar 1929, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag for Tiden fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaaet, at Indstævnte tilpligtes at erkende, at de ved hans Fratræden i Brugsforeningens Bøger opførte udestaaende Fordringer til et Beløb af Kroner 41 781.77 tilhører Appellanten, samt tilpligtes til at betale Appellanten Kroner 39 001.10 tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra 7 Februar 1929, til Betaling sker, imod Udlevering af de paagældende udestaaende Fordringer samt Provenuet af, hvad der maatte være indgaaet paa dem.

Hverken de i Dommen anførte Bestemmelser i Kontrakten eller hvad der iøvrigt er oplyst, kan medføre, at Foreningen ikke — i Overensstemmelse med almindelige Regler — skulde være Ejer af de ved Indstævntes Salg paa Kredit af dens Varer opstaaede Fordringer, hvilke Foreningen efter Indstævntes Fratræden som Uddeler alene maa være berettiget til at indkassere.

Af de i Dommen anførte Grunde er derhos det Indstævnte ved Kontrakten paalagte del credere Ansvar vedblivende bestaaende. Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Paa dertil ved Proceduren givet Anledning bemærkes, at Indbe-

talingen fra en Kunde, der skylder saavel for Foderstoffer eller Frø som for Varer, for hvis Betaling Indstævnte har Ansvaret, bør fordeles forholdsmæssigt.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 1200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, fhv Brugsforeningsuddeler Jens Christian Davidsen, bør erkende, at de ved hans Fratræden i Brugsforeningens Bøger opførte udestaaende Fordringer til et Beløb af Kroner 41 781.77 tilhører Appellanten, Mønsted Brugsforening, samt bør betale Appellanten Kroner 39 001.10 tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra 7 Februar 1929, til Betaling sker, imod Udlevering af de paagældende udestaaende Fordringer samt Provenuet af, hvad der maatte være indgaaet paa dem. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 1200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F Bülow 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 17 August 1925 blev Sagsøgte, fhv Brugsforeningsuddeler Jens Christian Davidsen i Struer, af Sagsøgerne, Mønsted Brugsforening, ved hvis Love det er fastsat, at Foreningen kun udleverer Varer til dens Medlemmer mod kontant Betaling, antaget som Uddeler i nævnte Brugsforening fra 1 September s A. I bemeldte Kontrakt findes bl a følgende Bestemmelser:

»1.

Kommis Kristian Davidsen, Ravnstrup, der fra 1 September 1925 er antaget som Uddeler ved vor Brugsforening og har i Overensstemmelse med de foreskrevne Love nøje at varetage Foreningens Tarv, at han skal saaledes uddele de af Styrelsen indkøbte Varer med forsvarlig Maal og Vægt imod kontant Betaling — — — Uddeleren — — — er forpligtet til at holde Foreningen skadesløs for ethvert Tab eller Ansvar, som han maatte paaføre Foreningen ved urigtig Adfærd i nogen Henseende. — — —

8.

Finder Uddeleren, at det er formaalstjenligt at give en og anden Kredit imod Foreningens Love, erklæres det ham, at det ikke alene gaar

for egen Regning og Risiko, men han er endog pligtig til ved den maa-
nedlige Opgørelse at indbetale de resterende Beløb, saafremt Bestyrelsen
forlanger det.

— — — —«

Sagsøgte forpligtede sig til i et og alt at holde sig Kontraktens Be-
stemmelser efterrettelige, og til Sikkerhed herfor og for ethvert Ansvar,
han maatte paadrage sig i sin Stilling som Uddeler, deponerede han af
egne Midler 3000 Kr kontant, og stillede samtidig en skriftlig Kaution
paa 3000 Kr gennem sin Fader, Gaardejer Chr Davidsen, Ravnstrup.
Medens Sagsøgte virkede som Uddeler, ydede han i vidt Omfang For-
enings Medlemmer Kredit. I Sommeren 1927 anmodede Sagsøgernes
Bestyrelse Sagsøgte om at stille yderligere Sikkerhed for hans Skyld til
Foreningen, og Sagsøgte tegnede da en Kautionsforsikring for et Beløb
af 4000 Kr, der dog kun skulde komme til Udbetaling i Tilfælde af
Uredelighed fra Forsikredes Side. I Sommeren 1928 enedes Parterne om
at afbryde Forholdet, saaledes at Sagsøgte fratraadte Stillingen som
Uddeler den 1 Juli s A. For at faa Overblik over det økonomiske Mel-
lemværende mellem Sagsøgerne og Sagsøgte, lod Sagsøgerne Jydsk
Revisionsinstitut foretage en kritisk Gennemgang af hele Mellemværendet
mellem Parterne. Efter en af Revisionsinstituttet under 21 September 1928
afgivet Beretning udfjorde Sagsøgtes Skyld ved Fratrædelsen, derunder
Tilsvaret for de udestaaende Fordringer, et Beløb af 54 456 Kr 08 Øre.
Idet Sagsøgerne i dette Beløb har fradraget de fornævnte af Sagsøgte
deponerede 3000 Kr og et andet Beløb af 3000 Kr, som kort Tid efter
Sagsøgtes Fratrædelse blev indbetalt af hans Fader som Kautionist,
samt en Sum af 9454 Kr 98 Øre, der er indgaaet paa de udestaaende
Fordringer, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet Sagsøgte
tilpligtet at betale 39 001 Kr 10 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a
fra den 7 Februar 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgerne har derhos
paastaet Sagsøgte tilpligtet at høre, at de ved Sagsøgtes Fratræden
som Uddeler i Sagsøgernes Bøger opførte udestaaende Fordringer til et
Beløb af 41 781 Kr 77 Øre tilhører Sagsøgerne, dog saaledes, at Provenuet
af, hvad der indgaar ved Fordringernes Indkrævning, afskrives paa
Sagsøgtes Skyld til Sagsøgerne. Sagsøgte har paastaet sig frifundet
mod Betaling af 847 Kr 58 Øre, hvortil han — der bestrider, at Sag-
søgerne har noget Krav overfor ham paa Betaling af de udestaaende
Fordringer — har opgjort sin Skyld udenfor disse Fordringers Beløb
paa Grundlag af Revisions- og Forvaltningsinstituttets fornævnte Op-
gørelse, hvis Rigtighed han dog kun er indgaaet paa at anerkende for
nærværende Sags Vedkommende.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte i 1 Række gjort gældende,
at Forholdene indenfor Foreningen udviklede sig saaledes, at der i meget
stort Omfang blev solgt paa Kredit, bl a til Bestyrelsens egne Med-
lemmer. Herved har Bestyrelsen efter Sagsøgtes videre Anbringende
frafaldet sidste Del af Bestemmelsen i Kontraktens § 8, og i hvert Fald
maa Forudsætningerne for dens Anvendelse være bristede, saa at Sag-
søgte i sin Virksomhed som Uddeler var berettiget til at gaa ud fra, at
Ydelsen af Kredit stiltiende var overgaaet fra Uddeleren til Foreningen,
hvorefter hans Garanti og Indbetalingspligt var ophørte.

Ifølge Sagsøgtes egen Erkendelse har imidlertid Sagsøgenes Bestyrelse Gang paa Gang saavel underhaanden som paa Generalforsamlinger advaret ham mod at give Kredit, idet Bestyrelsen ogsaa har oplyst ham om forskellige Medlemmers manglende Betalingsevne. Herefter samt efter det iøvrigt oplyste kan der ikke gives Sagsøgte Medhold i, at Risikoen for den ydede Kredit er overgaaet til Sagsøgerne. Videre har Sagsøgte hævdet, at Sagsøgerne ved deres Forhold overfor ham efter hans Fratrædelse har overtaget samtlige udestaaende Fordringer for deres Paalydende. Med Hensyn hertil fremgaar det nærmere af Sagen, at der ved Sagsøgtes Fratræden var Uoverensstemmelse mellem ham og Sagsøgerne om Størrelsen af hans Tilsvær, at Sagsøgenes Sagfører derfor i Tiden omkring den 1 August 1928 erholdt Sagsøgtes Regnskabsmateriale — derunder de mellem ham og Foreningens Medlemmer førte Kontrabøger — udlaant til nærmere Gennemgang, at Sagføreren senere har nægtet at tilbagelevere Regnskabsmaterialet til Sagsøgte, der selv ønskede at inddrive de udestaaende Fordringer og uagtet Sagsøgte vægrede sig ved at meddele Incassofuldmagt, har overtaget Incassationen og dermed Ansvar for disse, saaledes at Sagsøgte maa være frigjort for ethvert Ansvar for Fordringernes Godhed.

Selv om Sagsøgerne ikke har været berettigede til saaledes at overtage Inkassationer af de udestaaende Fordringer, kan denne Fremgangsmaade dog ikke fritage Sagsøgte for Tilsvær, men Sagsøgerne findes ved deres Adfærd at have afskaaret sig fra paa nærværende Tidspunkt, hvor Inkassationen ikke er afsluttet, at rejse Krav mod Sagsøgte for saa vidt angaar de paagældende Fordringer. Sagsøgte, der saaledes ikke kan være pligtig at høre Sagsøgerne kendt ejendomsberettigede til Fordringerne, vil herefter under nærværende Sag ikkun kunne tilpligtes at betale dem den af ham erkendte Skyld 847 Kr 58 Øre med Renter som paastaet, uden at det som Sagen foreligger bliver nødvendigt at komme ind paa, hvorledes dette Beløb nærmere er udregnet.

Iøvrigt vil Sagsøgte for Tiden være at frifinde for Sagsøgenes Tiltale i denne Sag.

Til delvis Dækning af Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare Sagsøgte 200 Kr.

Nr 115/1930.

Rigsadvokaten
m o d
Axel H E F Pedersen.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse.

Domfældte, Axel H E F Pedersen, der ved Østre Landsrets den 13 Februar 1929 under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom i Medfør af Strfls § 243, 2 Pkt, blev anset med Straf af Tugthusarbejde i 8 Aar, frafaldt Anke ved Dommens Afsigelse. En af Domfældte senere overfor Østre Landsret fremsat Begæ-

ring om Sagens Genoptagelse afvistes ved Landsrettens Kendelse af 30 Juli 1929. Da en af Domfældte først nu under Straffudstaaelsen den 23 Marts 1930 fremsat Begæring om Anke af Landsrettens ovennævnte Dom efter det foreliggende ikke findes retfærdiggjort ved ham utilregnelige Aarsager, vil Anken i Overensstemmelse med Rigsadvokatens Paastand i Medfør af Retsplejelovens § 949 være at afvise som for sent fremsat.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte, Axel H E F Pedersen iværksatte Anke afvises.

Tirsdag den 13 Maj.

Nr 327/1929. Forpagter **Harald Brandt** (Jørgensen)

mod

Drejer Rasmus Jessen Hansen (F Bülow efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 10 December 1929: Sagsøgte, Forpagter Harald Brandt, bør til Sagsøgeren, Drejer Rasmus Jessen Hansen, betale 2000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 3 April 1929, til Betaling sker. Saa udreder han og til det offentlige de Retsafgifter og Stempelgebyrer, som skulde have været erlagt, hvis Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, og i Salær til de for Sagsøgeren beskikkede Sagførere, Sagfører N J Jensen af Aarup og Overretssagfører Chr Langballe, 80 Kr til hver samt i Udlægsgodtgørelse til Sagfører Jensen 102 Kr 95 Øre. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Under en efter Dommens Afsigelse optaget Syns- og Skønsforretning har Skønsmændene bl a udtalt, at det er urigtigt, naar det i Erklæringen fra Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende hedder, at Bolten ikke skal staa for noget Træk eller Bøjespænding af Betydning, idet Bolten netop er udsat for hele den belæssede Vogns Træk. Efter hvad der er oplyst, maa der gaas ud fra bl a at Kæberne paa Vognen i Tidens Løb er blevet saa slidte, at Vognstangen ikke har sluttet til disse, ligesom at Bolten paa Grund af Slid ikke har passet i Hullerne. Det er

endelig oplyst, at Vognstangen under Kørsel ved Uagtsomhed fra vedkommende Kusks Side oftere er stødt mod Bagsmækken af en foran kørende Arbejdsvogn, og Appellanten har udtalt, at han er klar over, at Bruddet paa Bolten maa skyldes en saadan Omstændighed. Efter alt saaledes foreliggende er det rimeligt at antage, at Ulykken staar i Forbindelse med Appellanten tilregnelige Mangler ved det anvendte Materiel og Uagtsomhed fra hans Tjenestefolk. Herefter vil den indankede Dom efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte ved Højesteret beskikkede Sagfører vil Appellanten have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Appellanten, Forpagter Harald Brandt 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 26 November 1928 var Sagsøgeren, Drejer Rasmus Jessen Hansen, paa Vej fra sit Hjem i Flemløse til Sukkerfabriken i Assens, hvor han arbejdede. I Damgade i Assens traf han en Kammerat, hvorfor han stod af Cyklen og gik ind paa Fortovet. Nord fra kom fire Roevogne fra Ejendommen Mariendal, der drives af Sagsøgte, Forpagter Harald Brandt. Den bagerste Roevogn gik i Stykker, saaledes at Hestene løb med Vognstangen og Hammelen. Sagsøgeren havde sin Opmærksomhed henvendt paa de løbske Heste og opdagede ikke, at Vognen ved egen Kraft fortsatte ned ad Gaden, der hælder meget. Vognen kørte ind paa Fortovet, hvor Sagsøgeren stod, og ramte ham og hans Cykel. Sagsøgeren fik herved forskellige Kvæstelser. Om disses Beskaffenhed og Virkninger hedder det i en den 7 Oktober 1929 af Læge Bisgaard afgivet Erklæring:

»Rasmus Jessen Hansen, Stighøj, blev 26 November f A overkørt af en Roevogn, som vejede 7000 Pund. Læsionen ramte Regionen over og under v Knæ. Laa paa Assens Sygehus i 8 Dage, kunde efter Hjemkomsten intet udrette p G af Smerte og Hævelse af Benet. Efter 5 Ugers Forløb kom der, som Følge af Læsionen, Aarebetændelse i Benet, som varede ca 6 Uger, i hvilken Tid han var fuldstændig uarbejdsdygtig.

Siden har Benet været snart mere og snart mindre hævet og smertefuldt — idag andrager Hævelsen af Læggen ca 3 ctm sammenlignet med sunde Side, en meget betydelig Hævelse, naar man ser hen til, at der nu er gaet henved et Aar, siden han paadrog sig den til Grund liggende Læsion.

Der er for mig ingen Tvivl om, at det ham 26 November f A over-

gaede Ulykkestilfælde har bibragt ham indvendige Beskadigelser, maaske af de store Blodaarer, hvis Følger det tilsyneladende bliver vanskeligt, maaske umuligt at afbøde.

Jeg anser ham, som tidligere taalte udmærket at cykle til sit Arbejde paa Assens Sukkerfabrik, eller at staa i timevis ved sit Arbejde i sit Hjem, hvad han absolut ikke taaler nu, idet det giver forøget Hævelse og Smertes, for at være i høj Grad Invalid.

For ham, som alene kan skaffe sig en ordentlig Dagløn, naar han er fuldt ud rask, er en Invaliditet som ovenstaaende katastrofal.

Da der fra første Færd er gjort alt for at opnaa et godt Resultat, dels ved Behandling paa Sygehus, dels ved Behandling i Hjemmet, er det sandsynligt, at nuværende Tilstand er blivende, i hvert Fald vil den holde sig meget længe.

I Betragtning af de betydelige anatomiske Forandringer er Simulation efter mit Skøn udelukket.«

Arbejderforsikringsraadet har i Skrivelse af 21 September 1929 udtalt, at »saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde der ikke være blevet tillagt den paagældende nogen Invaliditetserstatning, da Beskadigelsen efter Raadets Skøn ikke har efterladt en Forringelse af Erhvervsevnen paa 5 pCt eller derover, ifr Ulykkesforsikringslovens § 32.« Raadet har yderligere under 22 November s A udtalt, at ved en paa Raadets Kontor den 18 Oktober stedfunden Undersøgelse »fandtes venstre Arm at være helbredet, venstre Ben var af naturlig Udseende; der var ingen Forkortning, Platfod, Bløddelshævelse, eller Aareknuder, og intet Muskelsvind. Alle Ledbevægelser udføres fuldstændigt, dog under nogen Modstand. Der var ingen Skuren i Leddene og ingen Føleforstyrrelser. Gangen var noget haltende, idet tilskadekomne trækker paa venstre Ben.«

Under Henviisning til de faktiske Omstændigheder ved Ulykkestilfældet og til Læge Bisgaards Erklæring har Sagsøgeren under nærværende ved Retten for Assens Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte som ansvarlig for Ulykken tilpligtet at betale en Erstatning, som han nedenfor, idet han nærmere anfører, at han paa Sukkerfabriken, hvor han ikke længere kan taale at arbejde, havde en Løn af 8 Kr 96 Øre daglig, at hans Aarsindtægt ved Drejearbejde, som han nu kun kan udføre i væsenlig ringere Omfang, i 1928 androg 5000 Kr, og at han til Reparation af sin Cykel har haft en Udgift af 61 Kr, ansætter til 5000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3. April 1929.

Sagsøgte procederer til Friiendelse, idet han hævder, at Skaden maa anses for hændelig, og at Sagsøgeren ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed, idet Synet af de løbske Heste burde have faaet ham til at se efter den Vogn, disse løb fra. Subsidiært paastaar Sagsøgte Erstatningen ansat til et lavere Beløb efter Rettens Skøn.

Efter det oplyste maa det antages, at Grunden til, at Hestene løb løbsk, var den, at Vognstangen gled ud af sit Leje, hvad atter var forarsaget ved, at Bolten der forbandt Stangen med Kæberne, gik itu.

I en af Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende — hvor den paagældende Bolt har været synet — den 13 Juni 1929 afgivet Erklæring hedder det, at »da Bolten ikke skal staa for noget

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste maa Isen paa den Del af Taget, hvorfra Isklumpen faldt, antages uden Vanskelighed at have kunnet iagttages og fjernes.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Appellanten er fundet pligtig at betale Indstævnte Erstatning, men Erstatningens Størrelse findes efter det foreliggende at burde fastsættes til 1500 Kroner.

Med denne Forandring vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet bestemmes til 1500 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Hansen & Co, til Indstævnte, Arbejdsmand Anders Olsen, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 Marts 1929 ved Middagstid kom Sagsøgeren, Arbejdsmand Anders Olsen, til Skade udfør den det sagsøgte Firma Hansen & Co tilhørende Ejendom i Gerritsgade i Svendborg ved, at en Klump Is og Sne faldt ned i Hovedet paa ham fra Taget. Sagsøgeren paadrog sig herved en ret alvorlig Hjernerystelse, der medførte et længere Sengeleje. Først 4 Maj 1929 var han saa vidt restitueret, at han kunde forsøge at arbejde, hvilket han dog ikke var i Stand til, idet der bl a var Usikkerhed i højre Ben og anfaldsvis Svimmelhed. I Erklæring af 11 November 1929 fra Læge Backer hedder det: »Hr Anders Olsen, der 9 Marts 1929 kom til Skade — Commotio cerebri —, er nu saa vidt bedret, at Benene fungerer tilfredsstillende og Usikkerheden er svundet fra højre Ben.

Der er ingen sensitive Forstyrrelser.

Der er nedsat Kraft i højre Arm, og særlig i højre Haand, ligesom der er 1,5 cm's Omfangsformindskelse paa højre Overarm.

Dette synes at staa i Forbindelse med en Ledlidelse i højre Skulder, hvor der er indskrænket Bevægelighed og af og til Smertes.

Pt. hævder dog, at Skuldrene aldrig har fejlet noget før Ulykkestilfældet, og at Sygdommen i højre Skulder begyndte under Sygelejet, da Pt i lang Tid laa rolig og paa venstre Side, saa højre Arm blev kold, ligesom højre Skulderparti. Da Pt nu er 69 Aar, kan dette Aarsagsmoment ikke udelukkes.

M H t Hukommelsen er det stadig galt. Saavel Pt selv som hans Omgivelser klager over den bestaaende Hukommelsessvækkelse. Pt erindrer intet om, hvorvidt Isstykket har ramt højre Skulder.

M H t Opfattelelsesevnen, synes denne medtaget i nogen Grad.«

I en supplerende Erklæring af 13 s M udtales bl a, at Sagsøgeren »sikkert kunde have passet sit Arbejde en Tid endnu uden Vanskelighed, saafremt Ulykkestilfældet ikke havde afbrudt hans Arbejde.«

Det hedder derhos: »Alt ialt maa Ulykkestilfældet siges at have »slaaet Olsen ud«, og der er kun ringe Chance for, at han igen kommer igang.

Nu skønnes Arbejdsevnen nedsat — alt ialt ca 30—40 pCt.«

Under Henvisning hertil har Sagsøgeren under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte, Firmaet Hansen & Co, som ansvarlig for det stedfundne Ulykkestilfælde tilpligtet i Erstatning at betale 4000 Kr, nemlig deraf for positive Udlæg og tabt Arbejdsløn 540 Kr og Resten for Svie og Smerte, Vansir og tabt Arbejdsevne. Af Beløbet paastaas Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 16 Juli 1929.

Det sagsøgte Firma paastaar sig frifundet, idet det hævder, at der intet er at bebrejde det. Sagsøgte har bl a gjort gældende, at der er ført behørigt Tilsyn, men at dette er blevet vanskeliggjort ved, at Taget har en Hulhed-, hvori Sne og Is har kunnet samle sig uden at kunne oprenses.

Under Sagen har bl a Forretningsføreren for det sagsøgte Firma Oscar Emil Petersen, der er en Søn af Firmaets Indehaver, afgivet Forklaring gaående ud paa, at han afvigte Vinter hver Dag har holdt Øje med, om der laa Is paa Ejendommens Tag, uden at bemærke noget faretruende. Han har nok set, at der laa Is paa Taget, men det har ikke hængt ud over Taget, og der er heller ikke tidligere faldet Is ned fra Taget.

Efter det oplyste havde det i nogen Tid været Frostvejr om Natten og Tøvejr om Dagen, hvorimod det den 8 og 9 Marts var Tøvejr hele Døgnet, sidstnævnte Dag 6,1° Celsius Kl 2 Eftermiddag.

De paa Taget samlede tildels til Is frosne Snemasser maa under de foreliggende Forhold antages at have frembudt en nærliggende Fare, i Anledning af hvilken der burde have været truffet Foranstaltninger fra Husejerens Side, og de Sagsøgte findes herefter at maatte være ansvarlige for den stedfundne Ulykke og at være pligtige til Sagsøgeren at udrede en Erstatning, der efter alt det oplyste findes at kunne bestemmes til 2500 Kr, hvoraf der vil være at tilkende Sagsøgeren Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale som nedenfor anført, idet bemærkes, at Sagsøgeren har haft fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører under Sagens Forberedelse.

O n s d a g d e n 14 M a j .

Nr 232/1929. **Røgen-Sporup Sogneraad** (Steglich-Petersen)
m o d

fhv Sognefoged **Peder Rasmus Pedersen** (F Bülow),

betræffende Indstævntes Tilsvar vedrørende Inkassation af Skatterestancer.

Vestre Landsrets Dom af 17 Juni 1929: Sagsøgte, fhv Sognefoged Peder Rasmus Pedersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Røgen-Sporup Sogneraad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog bortset fra dens Bestemmelser om Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Anledning af at Sagsøgte, fhv Sognefoged Peder Rasmus Pedersen af Sporup, ikke var i Stand til overfor Sagsøgerne, Røgen-Sporup Sogneraad, at afregne de ham i hans daværende Egenskab af Sognefoged til Udpantnings Foretagelse overgivne Skatterestancer for Skatteaaret 1927—28, ligesom han var uvillig til at aflevere Restancelisterne vedrørende nævnte Skatteaar, var der af Sagsøgerne indgivet Klage over Sagsøgte. Ved en derpaa foretaget Opgørelse paa Grundlag af de tilvejebragte Restancelister opgjordes Sagsøgtes Tilsvar til 5552 Kr 96 Øre, som Sagsøgte den 16 Maj 1928 indbetalte til Sagsøgerne. Da disse imidlertid forment, at der paa de tidligere Regnskabsaar forelaa Tilsvar for Sagsøgte, lod de foretage en Revision, og paa Grundlag heraf har de under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale dem 4494 Kr 18 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 23 Januar 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det af Sagsøgerne indsogte Beløb er man ved Revisionen naaet til paa følgende Maade. Da den nuværende Sogneraadsformand for det sagsøgende Sogneraad i April 1925 tiltraadte, blev der foretaget en Opgørelse vedrørende de til Inddrivelse værende Skatterestancer med den tidligere Sogneraadsformand og Sagsøgte, hvorefter denne, der da havde til Inddrivelse Kommuneskat for Oktober Kvartal 1924 og Januar Kvartal 1925, havde et uafregnet Tilsvaer overfor Kommunen paa 6028 Kr 27 Øre. Fra April 1925 og til Sagsøgte i Maj 1928 frattraadte som Sognefoged overgaves der ham Restancelister til samlet Paalydende 56 151 Kr 46 Øre, saaledes at hans samlede Tilsvaer herefter blev 62 179 Kr 73 Øre. Ifølge Sagsøgernes Kassebøger udgjorde de af Sagsøgte indbetalte Beløb — herunder det ovennævnte Beløb af 5552 Kr 96 Øre — 41 820 Kr 30 Øre. Endvidere fremgik det af Restancelisterne, at et Beløb af 17 196 Kr 94 Øre ikke var indgaaet til Sagsøgte, saaledes at det Beløb, der herefter skulde fradrages i hans Tilsvaer udgjorde 59 017 Kr 24 Øre, hvorefter der endnu vil restere 3162 Kr 49 Øre. Sagsøgerne har endvidere gjort gældende, at den Sagsøgte selv paahvilende Skat for Skatteaarene 1925/26 og 1926/27 — for Statsskattens Vedkommende dog ikke 2 Halvaar 1926—27 — har været indeholdt i de i Kassebøgerne indførte Indbetalinger, men da de ikke har været optaget paa Restancelisterne, maa Sagsøgtes Tilsvaer forhøjes med dette Beløb, der udgør ialt 1431 Kr 69 Øre, saaledes at Sagsøgernes endelige Tilgodehavende bliver 4594 Kr 18 Øre. Idet Sagsøgerne dernæst har fradraget et omstridt Beløb af 100 Kr, fremkommer det paastævnte Beløb.

Sagsøgte har med Hensyn til den anvendte Fremgangsmaade ved Afregningen med Sagsøgerne af oppebaarne Skattebeløb som Part afgivet Forklaring. Herefter har han, efterhaanden som han modtog Skattebeløb, foretaget a conto Indbetalinger til Sogneraadsformanden, der da som Regel meddelte ham Kvittring. Ved den endelige Opgørelse mellem ham og Sogneraadsformanden af en Restanceliste opgjordes først de Beløb, som skulde afskrives som uerholdelige, hvortil lagdes de direkte til Sogneraadsformanden indbetalte Skatter. Naar dette samlede Beløb fradrogtes Listens Totalsum, fremkom Sagsøgtes Tilsvaer, der da opgjordes ved, at han afleverede de Kvittringer for a conto Indbetalingerne, han laa inde med, og betalte Resten kontant.

Det er under Sagen oplyst, at Sagsøgerne, da Opgørelsen af Regnskabsaaret 1927/28 fandt Sted, laa inde med samtlige Restancelister forud for dette Regnskabsaar med tilhørende Kvittringer, men Sogneraadsformanden har under Sagen forklaret, at der ikke havde fundet nogen Opgørelse af Listerne Sted. Det var Sogneraadsformanden, der

Færdig fra Trykkeriet den 28 Maj 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 10

Onsdag den 14 Maj.

foretog Indførelsen i Kassebogen, naar der fandt Indbetalinger Sted fra Sagsøgte og forsaavidt denne ikke personlig foretog Indbetalingen, hvilket ikke altid skete med Hensyn til a conto Indbetalingerne, blev Kvitteringen tilsendt ham. En Del af disse Kvitteringer er af Sagsøgerne fremlagt under Sagen, men Sogneraadformanden har oplyst, at hans Arkiv under en Ildebrand paa hans Ejendom blev baaret over i en Port, ved hvilken Lejlighed Bilag kan være forsvundet, da det blæste meget stærkt.

Efter det saaledes foreliggende maa det nu antages, at der fra Sagsøgtes Side ved Afleveringen af Restancelisterne er tilsigtet endelige Afregninger. Sagsøgerne burde derfor, forsaavidt de vilde rejse Indsigelse mod Afregningernes Rigtighed, straks have gjort dette, og det saa meget mere som de maatte være paa det rene med, at de med Restancelisterne følgende Kvitteringer var Sagsøgtes eneste Bevis for de af ham ydede Indbetalinger. Naar Sagsøgerne her under Sagen vil gøre gældende, at der ikke ved de nævnte Lejligheder har foreligget fuldstændig Afregning fra Sagsøgtes Side, maa Bevisbyrden herfor paa-hvile dem, og denne findes ikke fyldestgjort ved den foretagne Opgørelse, som Sagsøgte under de foreliggende Omstændigheder er ude af Stand til at kontrollere. Der maatte i hvert Fald kunne kræves en nærmere Paavisning af med Hensyn til hvilke Skatteydere eller Restancelister der savnes fuld Dækning. Men hertil er Sagsøgerne ganske ude af Stand.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at frifinde, hvorhos Sagsøgerne findes at burde betale ham Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Tirsdag den 20 Maj.

Nr 91/1930. **Fru Ella Johanne Klein**, født Petersen
(Overretssagfører Poul Jacobsen)
m o d

Overretssagfører **Carl Becker** som executor testamenti i Boet
efter **Otto Ditlev Klein** (Gelting),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af et Testamente.

Østre Landsrets Dom af 20 Januar 1930: Sagsøgte, Overretssagfører Carl Becker som executor i Boet efter Otto Ditlev Klein bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Ella Johanne Klein, f Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 250 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Enkefru Ella Johanne Klein, født Petersen, til Indstævnte, Overretssagfører Carl Becker som Executor testamenti i Boet efter Otto Ditlev Klein med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Otto Ditlev Klein, der paa Grund af Drikfældighed var blevet umyndiggjort ved Hørsholm Birks Skifterets Beslutning af 25 Januar 1919, og som, efter at have været gift to Gange, i December Maaned s A havde indgaaet Ægteskab med Ella Johanne Dirchsen, f Petersen, underskrev den 13 April 1928 paa Notarialkontoret her i Staden et af hans Værge, Overretssagfører Carl Becker, for ham konciperet Testamente, hvis Indhold han ifølge Notarialpaategningen ratihaberede efter at have erklæret sig bekendt med samme. Paategningen indeholder imidlertid ikke sædvanlig Bemærkning om, at Testator havde været sin Fornuft fuldkommen mægtig, hvortil Grunden var, at Notarius ikke forinden Underskriften havde været bekendt med, at Klein var umyndiggjort.

For at afhjælpe denne Mangel blev Testamentet af Overretssagfører Becker — i Overværelse af Læge Axel Thrane og den konstituerede Undernotar Helge Olrik — paa Kommunehospitalet her i Staden, hvor Klein var indlagt den 4 September 1928, forelagt Klein til Ratihabition den 12 s M. Testamentet blev derefter af Notarius forsynet med følgende Paategning af samme Dag:

»Jeg underskrevne Helge Olrik, cst Undernotar i København, bevidner herved, at Hr Otto Ditlev Klein, hvis Identitet blev mig godtgjort, har paa Kommunehospitalet Stue 5 i Forbygningen, Dags Dato for mig godkendt sin Underskrift paa foranstaaende Testament af 13 April 1928, hvis

Indhold han, der skønnedes at være sin Fornuft fuldkommen mægtig, rathaberede efter at Testamentet var oplæst for ham og dets enkelte Bestemmelser gennemgaaet med ham.«

Den 19 Februar 1929 afgik Klein ved Døden, og den 20 Marts s A er Testamentet forsynet med kgl Konfirmation bl a i Medfør af Arveforordningens § 22.

Testamentet indeholder bl a følgende Bestemmelser:

»§ 2.

Da jeg ikke i mange Aar har levet sammen med min nuværende Hustru, tillægger jeg herved min Datter Karen Marie Klein af andet Ægteskab med afdøde Ellen Klein, født Jensen, alt hvad jeg efter Loven kan disponere over, og jeg bestemmer ligeledes, at den min Hustru tilkommende Arv skal begrænses til det mindst mulige, som Loven tillader.
— — —« og

»§ 3.

Skulde jeg ved min Død ikke efterlade mig Livsarvinger, bestemmer jeg herved, at min Hustrus Arv efter mig skal begrænses til $\frac{1}{3}$ — en Trediedel — af Formuen. Den øvrige Del af min Formue tillægger jeg min Søsterdatter, Maud Møller, til fri Raadighed.«

Under nærværende Sag gør Sagsøgerinden, fornævnte Fru Ella Johanne Klein, gældende, at hendes afdøde Mand paa Grund af et gennem lang Tid fortsat overordenligt stort Spiritusforbrug ikke den 13 April 1928, da han underskrev Testamentet, har haft nogen virkelig Forstaaelse af dettes Indhold, og at han paa samme Maade paa Grund af sin meget store Svækkelsestilstand ikke den 12 September 1928 har forstaaet Notarialforretningens Betydning. Hun anfører endvidere, at Testamentet ikke er affattet af hendes afdøde Mand, men som anført konciperet af Overretssagfører Becker, og at det er faktisk urigtigt, naar det i § 2 i Begyndelsen udtales, at Klein ikke i mange Aar har levet sammen med hende, idet hun i længere Tid, forinden hendes Mand blev indlagt paa Kommunehospitalet, saa godt som daglig har besøgt ham i det Pensionat, hvor han boede, og spist sammen med ham der, ligesom de har levet ægteskabeligt sammen i den Tid.

Idet Sagsøgerinden under Henviisning til det saaledes anførte ikke anerkender Testamentets Gyldighed, har hun her under Sagen paastaet Sagsøgte, Overretssagfører Carl Becker, i hans Egenskab af Eksekutor i Boet efter hendes afdøde Mand kendt pligtig at høre det af Otto Klein den 13 April 1928 oprettede Testamente og den den 12 September s A stedfundne Godkendelse af samme kendt ugyldig.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgerinden, der har afgivet Partsforklaring, har til Støtte for det af hende om Mandens overordenlig store Spiritusforbrug og om hendes Samvær med ham, førend han blev indlagt paa Hospitalet, anførte, paa beraabt sig en af Pensionatsværtinden Fru M Segato den 6 Maj 1929 afgivet Erklæring, som Fru Segato har vedstaaet som Vidne. Erklæringen er saalydende:

»Undertegnede erklærer herved paa Tro og Love, at Hr Otto Ditlev Klein har boet hos mig i Tiden 1 Oktober 1927 til han blev indlagt paa

Hospitalet September 1928, det bemærkes dog, at han de sidste 5 Dage inden sin Hospitalsindlæggelse laa syg hos sin Hustru Farimagsgade Nr 7.

I den Tid Hr Klein har boet hos mig var han med korte Mellemrum under alkoholisk Paavirkning, i den første Tid dog med en Maanedes Mellemrum, men fra Nytaar 1928 og til Hr Klein blev indlagt paa Hospitalet var der dog kun cirka 14 Dages Mellemrum endog kun 8 Dage — særlig i Tiden 5 April hele Paasken 1928, og 14 Dage derefter var Hr Kleins Tilstand af en saadan Beskaffenhed, at han efter mit Skøn ikke var sig selv bevidst. Da Hr Klein under disse Perioder, som varede 8 à 10 Dage, nød 1 à 2 Liter Sprit, samt 20 Pilsner og Porter om Dagen, var han som Følge deraf meget syg hver Gang og nærmest laa i Sløvhedstilstand og ikke var sine Handlinger bevidst. Hr Klein var hos Overretssagfører Carl Becker den 12—13 April 1928 for at hæve Lompepenge og købte igen Sprit den 14 April 1928, hvorefter han drak siden i mange Dage, dette erindres tydelig deraf, at det var en af mine Pensionærer Frøken Jørgensens Fødselsdag den 12 April, hvor Hr Klein var saa paavirket, at han paa Opfordring maatte forlade Bordet — — —«

Fru Segato har endvidere forklaret følgende. Efter at Klein i en kort Periode havde været afholdende, begyndte han 12 April paany at drikke Spiritus. Da han den følgende Dag ved Tolvtiden om Formiddagen kom hjem, medbragte han 5—6 Flasker Bajerskøl, som han drak. Om Eftermiddagen laa han i Sengen. Sagsøgerinden kom i den Periode fra Oktober 1927 til Eftersommeren 1928, da Klein boede hos Vidnet, saa godt som daglig hos Klein. De spiste som Regel Frokost sammen, hvorefter Fru Klein gik. Hun kom ofte igen paany ved Sekstiden for at spise Middag sammen med Klein, men undertiden gik han ud for at besøge hende. Vidnet fik det Indtryk, at der bestod et godt Forhold mellem Ægtefællerne. Hun har aldrig overværet noget Skænderi mellem dem. Da Klein flyttede fra Vidnet, tog han til Fru Klein, og efter nogle Dages Ophold hos hende kom han paa Kommunehospitalet.

Frk Ella Jørgensen, der boede i Fru Segatos Pensionat, har forklaret, at Klein var noget paavirket af Spiritus den 12 April 1928 om Aftenen.

Til Støtte for, at hendes afdøde Mand ikke har haft nogen virkelig Forstaaelse af Betydningen af den den 12 September 1928 paa Kommunehospitalet foretagne Notarialforretning, har Sagsøgerinden for det første henvist til en af første Reservalæge ved Kommunehospitalets Afdeling II, Dr med Hans Heckscher den 5 April 1929 udstedt saalydende Erklæring:

»Otto Ditlev Klein, født den 9/XI 1879, har ligget under Behandling paa Kommunehospitalets Afdeling II fra den 4/IX til den 17/XII 1928.

Undertegnede, der som 1ste Reservalæge deltog i Behandlingen af ovennævnte Patient, skal i Anledning af en Forespørgsel fra den nu afdøde Patients Enke oplyse, at Patienten under første Del af Hospitalsopholdet, og i særlig Grad i Tiden mellem Indlæggelsen og Midten af Oktober Maaned, var saa legemlig medtaget og saa uklar i aandelig Henseende, at der i dette Tidsrum ikke har kunnet paaregnes fuld Tilregnelighed.«

Denne Udtalelse har Dr Heckscher nærmere uddybet i en Erklæring af 5 December 1929, hvori det hedder:

»Otto Ditlev Klein indlagdes den 4 September 1928 paa Kommune-

hospitalets Afdeling II, under Diagnosen: hyperpyrexia, coma incipiens (overordentlig høj Feber, begyndende Bevidstløshed) og behandledes her indtil den 17 December 1928, da han overflyttedes til Afdeling V, hvor han senere afgik ved Døden. — — —«

Dr Heckscher bemærker dernæst i Erklæringen, at han anser det for givet, at Klein i det i den forrige Erklæring særlig omhandlede Tidsrum ikke har været ved sin Fornufts fulde Brug. Det hedder endvidere i Erklæringen:

»Denne Patient indkom paa Hospitalet i en allarmende Tilstand, saa medtaget, at vi ansaa hans Endeligt for umiddelbart forestaaende. Og denne Tilstand holdt sig i det væsentlige uforandret indtil Udgangen af September Maaned, da der indtraadte en forbigaaende Bedring i Symptomerne.

Patienten var omkring den 10—12 September højfebril, med stærke legemlige Lidelser, overordentlig forpint — særligt af dagevis fortsat Hikke — hyppigt uklar, fantaserende og uvidende om Tid og Sted, svarende inadæquat paa de simpleste Spørgsmaal — og yderst debil, ladende Afføring og Urin gaa i Sengen.

Det kan anføres, at Patienten selv i dette Tidsrum havde lysere Øjeblikke, hvor han kunde »raabes op« og hvor han da har været i Stand til at besvare til ham rettede Spørgsmaal paa en saadan Maade, at Personer, der kun saa ham paa disse Tidspunkter kan have faaet den Opfattelse, at han var klar — saaledes som det i saa overordenlig mange Tilfælde finder Sted under delirøse Tilstande (Feberdelirier); men dette har været ganske forbigaaende og ganske overfladisk, ganske utilstrækkeligt til at kunne tydes som Bevis paa Tilstedeværelsen af fuld Fornuft.«

Paa Grundlag af disse Erklæringer har Professor, Dr med Aug Wimmer, der dog ikke har behandlet eller set afdøde Klein, under 9 December s A udtalt, at han paa det foreliggende Grundlag ikke vilde have turdet hævde, at Klein ved Notarialforretningen den 12 September 1928 havde været ved sin Fornufts fulde Brug, ligesom han paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger udtaler, »at man er berettiget til at nære nogen Tvivl om, hvorvidt denne saa stærkt Alkohol konsumerende Person har haft sin Fornuft uskadt, da han den 13 April oprettede sit Testamente.«

Sagsøgerinden henviser dernæst til en af 2den Reservelæge ved Kommunehospitalets Afdeling II, Dr med Erik Gottlieb, den 21 November 1929 udstedt Erklæring af følgende Indhold:

» — — — oplyse, at vi — Afdelingens Læger — om Hr Otto Ditlev Klein i Afdelingens Journal har noteret følgende:

- den $\frac{8}{9}$ —28. Pt har været uklar og urolig i Nat,
- den $\frac{9}{9}$ — — rolig i sidste Døgn,
- den $\frac{10}{9}$ — — er af og til lidt uklar,
- den $\frac{11}{9}$ — — tiltagende Debilitet (d v s Afkræftelse) involuntær
Afgang af Urin og Afføring,
- den $\frac{12}{9}$ — — Debiliteten er tiltagende, Tilstanden iøvrigt uforandret,
- den $\frac{14}{9}$ — — dører meget, Tilstanden er uforandret, Afføring og Urin afaar stadig involuntært.

Patientens Temperatur var i de samme Dage stadig omkring 40°. Det maa

heraf skønnes, at Patienten næppe har været ved sin Fornufts fulde Brug den 12 September 1928.«

Denne Erklæring har Dr Gottlieb vedstaaet som Vidne med følgende Tilføjelser: Han erindrer Patienten Klein, men hans Erklæring er væsenlig bygget paa Afdelingens Journal, idet han ikke har nogen bestemt Erindring om Patientens Tilstand i Tiden fra den 8 September f A til 14 s M. Erklæringens Slutningsord er ensbetydende med, at det efter Vidnets Formening vilde kunne drages i Tvivl, om Patienten var ved sin Fornufts fulde Brug den 12 September 1928.

Sagsøgte har afgivet følgende Forklaring: Han kendte afdøde Otto Klein fra Barn af, og har staaet ham og hans Moder ret nær. Et Par Aar før sin Død begyndte Klein at tale til ham om, at han ønskede at træffe en testamentarisk Disposition for at sikre, at hans Datter af andet Ægteskab kom til at arve saa meget som muligt, saaledes at hans tredie Hustrus Arvelod begrænsedes mest muligt efter Loven. Sagsøgte lod derefter affatte et Udkast til Testamente overensstemmende hermed, hvilket Udkast blev underskrevet for Notarius den 13 April 1928. Dagen efter telefonerede Notarius til Vidnet og beklagede sig over ikke forud at være blevet underrettet om, at Klein var umyndiggjort, og det blev aftalt, at Testamentet skulde ratihaberens ved en Lejlighed, hvor en Læge var til Stede. Tiden trak imidlertid ud, uden at der blev foretaget noget i saa Henseende, men da Klein i September 1928 blev indlagt paa Kommunehospitalet, fandt han det rigtigt at skride til at faa Testamentet ratihaberet. Han henvendte sig derefter til Læge Thrane, der i Foraaret samme Aar havde behandlet Klein, og bad ham være til Stede ved den kommende Notarialforretning. Ved Notarialforretningen den 12 September 1928 var Klein svag, men efter hans — Beckers — Formening fuldstændig klar over den tagne Beslutning. Sagsøgte fremhæver, at den fungerende Notarius var overordenlig omhyggelig for ved indgaaende Samtaler med Klein at danne sig et Indtryk af hans sjælelige Tilstand. Han gennemgik udtrykkelig hver Post med Klein og spurgte denne, om han var klar over, hvad hver Bestemmelse betød, hvortil Klein hver Gang svarede Ja.

Sagsøgte hævder herefter, at det omhandlede Testamente er fuldt ud gyldigt.

Fornævnte Læge Axel Thrane har som Vidne afgivet nedenstaaende Forklaring:

Nogen Tid førend afdøde Otto Klein i Efteraaret 1928 blev indlagt paa Kommunehospitalet, havde han behandlet Klein i dennes Hjem. I Begyndelsen af September s A blev han af Overretssagfører Carl Becker anmodet om at være til Stede ved en Notarialforretning, hvor et Testamente skulde forelægges Klein til Ratihabitation. Overretssagfører Becker udtalte, at han ønskede hans — Vidnets — Nærværelse ved Notarialforretningen særlig for det Tilfælde, at der senere skulde blive rejst Tvivl om, hvorvidt Klein ved den Lejlighed havde været sin Fornuft fuldkommen mægtig. For at forvise sig om Kleins Tilstand, gik han Dagen før Notarialforretningens Afholdelse, altsaa den 11 September 1928, til Kommunehospitalet, hvor han talte kort Tid med Klein. Han fandt Klein svag, men paa nogle Spørgsmaal, som han stillede Klein for at blive klar over, hvorvidt denne var ved sin Fornufts fulde Brug, svarede Klein

saaledes, at han ikke var i Tvivl om, at Klein var sin Fornuft fuldkommen mægtig. Da han den følgende Dag sammen med Notarius og Overretts-sagfører Becker paany indfandt sig paa Hospitalet, stillede han atter nogle Spørgsmaal til Klein for at forvise sig om dennes sjælelige Tilstand, og de Svar, Klein gav, var ogsaa da saaledes, at han ikke var i Tvivl om, at Klein ogsaa ved denne Lejlighed var sin Fornuft fuldkommen mægtig.

Om det ved Notarialforretningen den 12 September 1928 passerede har endelig den fungerende Notarius afgivet følgende, den 19 November 1929 daterede Erklæring:

»Undertegnede Dommerfuldmægtig cand jur Helge Olrik, der i Tiden 1 Juli—1 December 1928 var konstitueret som Undernotar i København kan i et og alt vedstaa den af mig underskrevne Notarialattest paa det at Otto Ditlev Klein paa Kommunehospitalet den 12 September 1928 godkendte Testamente.

Jeg kan erindre, at der fra Notarialkontorets Side blev stillet det Forlangende, at en Læge skulde være til Stede ved Underskriftens Godkendelse for Notarius, og at jeg talte med Dr Thrane, der var til Stede, da Testator godkendte sin Underskrift, om denne var sin Fornuft fuldkommen mægtig, hvad Dr Thrane overfor mig bekræftede, saaledes at jeg ikke fandt nogen Betænkelighed ved, at Testamentsforretningen nød Fremme.

Jeg erindrer endvidere, at jeg udsurgte Testator om de enkelte Bestemmelser i Testamentet, og at han overfor mig godkendte disse, ligesom jeg i det hele taget talte noget med Testator, men absolut ikke fik det Indtryk, at han ikke skulde være sin Fornuft fuldkommen mægtig.«

Vedrørende Spørgsmaalet om, hvorvidt Klein var sin Fornuft fuldkommen mægtig, da han den 13 April 1928 underskrev Testamentet, har Identitetsvidnerne: Overrettsagfører Budde-Lund og Korrespondent Frk Emilie Harms som Vidner overensstemmende forklaret, at de den 13 April 1928 om Formiddagen var tilstede paa Notarialkontoret, da Klein underskrev Testamentet, at Klein gjorde Indtryk af at være fuldkommen normal, og at han ikke var paavirket af Spiritus.

Efter Testamentsvidnernes Forklaring maa det efter Omstændighederne anses for tilstrækkelig godtgjort, at afdøde Otto Klein, da han den 13 April 1928 vedstod og underskrev Testamentet, har været ved sin Fornufts fulde Brug. Og det findes endvidere efter de af Sagsøgte og Læge Thrane afgivne Forklaringer og den af den konstituerede Notarius publicus afgivne Erklæring at maatte antages, at Klein ogsaa, da han den 12 September s A ratihaberede Testamentet, har haft fuld Forstaaelse af sine Dispositioner.

Idet Testamentet herefter maa anses gyldigt, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at betale Sagsøgte med 250 Kr.

Torsdag den 22 Maj.

Nr 192/1929. **William Pehrsson**, Aktiebolag, Malmø,
(Ahnfelt-Rønne)

mod

Importkompagniet ved **Abraham Andersen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Beføjelse til at annullere en Handel om et Parti Brænde.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Juni 1929: Indstævnte, »Importkompagniet«, ved Abraham Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, William Pehrsson A/B, Malmø, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør til Indstævnte betale 834,77 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 15 Maj 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Dommens Afsigelse har Skønsmændene Grosserer Peter Christensen og Otto Petersen i Retten forklaret følgende:

»De anser det leverede Brænde som en god Handelsvare, men ganske vist daarligere end tilsvarende danske Varer i Almindelighed. Naar Brændet skulde hugges af svenske Props, kunde man ikke vente det stort anderledes. Det er i og for sig muligt at hugge svenske Props i firkantede Pinde, men det vil være uforholdsmæssig dyrt, dels fordi der vil gaa uforholdsmæssig meget til Spilde, og dels fordi der vil medgaa for megen Arbejds løn. Der er ingen Tvivl om, at Appellanten vilde lide et betydeligt Tab paa den her omhandlede Forretning, hvis han skulde levere Brændet i nøje Overensstemmelse med det skriftligt fastsatte.«

Vel maa der gaas ud fra, at de leverede Brændestykker har været af noget forskellig Tykkelse og Form, og at en mindre Del har været saakaldte »Splinter«, men efter alt foreliggende kan det ikke antages, at Sælgeren, der udtrykkelig betingede sig, at Rullerne skulde hugges hovedsagelig af Props, har haft Grund til at tro, at Køberen lagde afgørende Vægt paa, at Brændestykkerne skulde have en bestemt Form og Størrelse. Det kan i denne Forbindelse bemærkes, at de leverede Varer var af væsenlig ensartet Beskaffenhed, men at Reklamationerne om Brændestykkernes Form og Størrelse først fremkom efter, at en stor Del af Leverancerne havde fundet Sted.

Under de anførte Omstændigheder findes de af Skønnet nævnte Mangler ved Varerne ikke at have været saa væsenlige, at de kunde berettigede Indstævnte til at stille Varen til Disposition. Derimod maa de berettigede ham til en Godtgørelse, der findes at kunne bestemmes til 500 Kroner.

Indstævnte vil herefter have at betale Appellanten 3565 Kroner 35 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Importkompagniet ved Abraham Andersen bør til Appellanten, William Pehrsson, Aktiebolag, betale Kroner 3565,35 med Renter 6 pCt aarlig fra den 15 Marts 1929 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Indstævnte, Importkompagniet ved Abraham Andersen, i September Maaned 1928 havde modtaget en Sending Rullebrænde fra Sagsøgerne, Wm Pehrsson A/B, Malmø, blev der den 27 September 1928 mellem Parterne truffet Aftale om Levering af yderligere 60 000—75 000 Ruller Brænde til en Pris af svenske Kr 0,58 pr Rulle. Indstævnte stadfæstede Handlen i Skrivelse af 1 Oktober 1928, der lød saaledes:

»I Fortsættelse af behagelig Konference af 27 f M bekræfter vi herved at have købt paa successiv Levering et Parti Rullebrænde Minimum 60 000 Maximum 75 000 i Købers Valg.

Rullerne hugges hovedsagentlig af Gran, dog skal en Trediedel hugges af Yved og Ripved, men i hvert Tilfælde af absolut tørt Træ. Rullerne pakkes fast, som leveret i Prøvevognen, og maa være bundtet med sortglødet Jerntraad Nr 14. Pindene hugges ca 1 Tomme i firkant, maa være ca $5\frac{3}{4}$ Tomme lange, og bundtet saaledes, at det udvendige af den yderste Rand maa være hvidt Træ, altsaa frit for Bark, og maa Traaden anbringes midt paa Rullen.

Antallet af Pinde skal ligge imellem 190 a 200 Stk og skal Rullen maale mindst $19\frac{1}{2}$ Tomme i Diameter.

Prisen er pr Rulle sv Kr 0,58 frit leveret i Banevogn ved vor Plads Kalvebod Strand og Betalingsbetingelser Netto Kasse.

Findes der løse Ruller ved Ankomsten her til København, fradrages der 10 Øre pr Rulle, hvilket netop udgør de egentlige Omkostninger ved Losning og Ompakning.

Leverancen skal paabegyndes straks med 2 Vognladninger i den første Uge og 3 Vognladninger i den næste og saa fremdeles, og maa denne Bestemmelse nøje overholdes, for at hele Partiet kan være aftaget i rette Tid.

Samtidig bekræfter vi, at Firmaet William Pehrsson, Malmø, forpligtiger sig til i det første Aar ikke at sælge hverken Yved, Ripved eller færdiglavede Ruller, til andre Firmaer her i Danmark end Firmaet »Importkompagniet«.

I Skrivelse af 9 Oktober 1928 bekræftede Sagsøgeren at have indgaaet Handlen paa de i Indstævntes Skrivelse af 1 s M anførte Vilkaar, idet det dog tilføjedes, at Rullerne hovedsageligt huggedes af Props med et mindre Parti af Ytved og Ripved, ligeledes af Gran.

I Tiden fra 6 Oktober til 10 November 1928 leverede Sagsøgerne i Henhold til Overenskomsten 4 Vognladninger Rullebrænde. Mod disse Sendinger fremkom Indstævnte med forskellige Indsigelser, men Leveringerne blev dog modtaget og betalt.

Den 14, 21 og 23 November 1928 leverede Sagsøgerne yderligere henholdsvis 1550, 1200 og 1600 Ruller Brænde, men med Hensyn til disse Leveringer gjorde Indstævnte gældende, at de for Størstedelen var ukontraktmæssige, og han frasorterede ialt 3700 Ruller, som han nægtede at modtage.

Der forhandlede mellem Parterne om en mindelig Ordning af Mellemværendet, men da Indstævnte forlangte et Afslag paa 28 Øre pr Rulle af det frasorterede Træ, og Sagsøgerne nægtede at indgaa herpaa, lykkedes det ikke at komme til Enighed.

Leveringerne blev derefter genoptaget, idet Sagsøgerne den 25 Januar 1929 leverede 1350 Ruller Brænde.

Da Indstævnte heller ikke fandt denne Sending kontraktmæssig, blev der paa hans Begæring den 30 Januar 1929 udmeldt to Skønsmænd, Grossererne Gustav Foersom og E Clausen til at besigtige Ladningen. Skønnet blev afholdt den 31 Januar, og i deres Erklæring af 1 Februar 1929 udtalte Skønsmændene, at Leveringen i det væsenlige ikke svarede til de stillede Betingelser, idet det nærmere var anført, at Pindene ikke var hugget i Firkanter, og at Rullerne efter de Erklærendes Skøn ikke som stipuleret indeholdt mellem 190 og 200 Stykker. Ved en foretaget Stikprøve havde Skønsmændene talt Indholdet af en Rulle til 150 Stk af nogenlunde reel Tykkelse og 20 tynde Stykker (Splinter), ialt 170 Stykker.

Sagsøgerne havde ikke været repræsenteret ved det afholdte Skøn, men paa Sagsøgenes Foranledning blev der den 11 Februar 1929 afholdt et nyt Skøn, dels over de af Novemberleveringerne udsorterede 3700 Ruller, dels over de den 25 Januar 1929 leverede 1350 Ruller. De af Retten udmeldte Skønsmænd, Grosserer P Christensen og Otto Pedersen, udtalte i deres Erklæring af 15 Februar 1929, at de efter Prøvetællingen fandt, at Rullerne indeholdt gennemgaaende ca 200 Stykker hver, medens Pindene i hver Rulle var i høj Grad uregelmæssigt hugget, saaledes at ca 75 pCt var fra 1 Tomme og mere i Tykkelse, medens ca 25 pCt var ned til ca ½ Tomme og nogle endnu mindre, og hvad angaar Pindenes Facon, var disse kun for en ganske ringe Del firkantede, men væsenligst trekantede og meget ujævnt hugget. Skønsmændene udtaler som Resultat af deres Besigtigelse, at Pindene i det paa-gældende Parti var saa ujævnt hugget og saa langt fra ca 1 Tomme i Firkant, at Partiet i denne Henseende afveg væsenligt fra de stipulerede Betingelser.

Den 11 Februar 1929 leverede Sagsøgerne 1100 Ruller Brænde, der ligeledes kasseredes af Indstævnte som ukontraktmæssige.

Efter Indstævntes Begæring blev der den 26 Februar 1929 udmeldt

Skønsmænd til at besigtige denne Ladning, og Skønnet blev afholdt samme Dag. I deres Erklæring af 4 Marts 1929 udtalte Skønsmændene, Grosserer E Clausen og P Christensen bl a følgende:

»Vi besigtigede nøje Partiet, og lod udtage nogle Prøveruller, som vi undersøgte med Hensyn til Antal og Størrelse af Pindene. Hullerne fandtes at være ca 19" i Diameter og Pindene 5½" til 5¾" lange, men Størrelsen af Stykkerne var meget variabel, i en Rulle fandtes f Exp 53 Stk ganske tynde Splinter og 153 Stk mest trekantede Stykker af uensartet Tykkelse, i en anden Rulle fandtes 73 Stk nogenlunde firkantede Pinde 25 Stk smaa Splinter og 101 Stk trekantede Pinde af forskellig Størrelse.

Vi skønner herefter, i Henhold til ovenanførte, at Partiet væsentlig afviger fra de i vedlagte Brev af 1 Oktober 1928 opstillede Betingelser, hvorefter Pindene skulde være huggede i Firkanter paa ca 1".«

Den 23 Februar 1929 leverede Sagsøgerne yderligere 1000 Ruller Brænde, men ogsaa denne Vognladning blev kasseret af Indstævnte som ukontraktmæssig.

Over den sidstnævnte Ladning er der ikke afholdt Skøn, men Parterne er enige om, at den er af samme Beskaffenhed som det Rullebrænde, over hvilket der er afholdt Skøn.

Sagsøgerne har nu under nærværende Sag paastaet Indstævnte dømt til at betale det til Indstævnte leverede, men af denne refuserede Rullebrænde, ialt 7150 Ruller, med 4065,35 Kr, af hvilket Beløb Sagsøgerne paastaar sig tilkendt Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 15 Marts 1929, til Betaling sker.

Sagsøgerne hævder, at det leverede Rullebrænde var kontraktmæssigt eller i hvert Fald ikke har været behæftet med Mangler, der var saa væsentlige, at de kunde berettigede Indstævnte til at hæve Handlen. Sagsøgerne har vel ikke bestridt, at Pindene som anført i Skønforretningerne var af uregelmæssig Form, men gør gældende, at det af Skrivelserne af 1 og 8 Oktober 1928 fremgaar, dels at Træet ikke skulde være fri for Bark, hvilket viser, at Brændet ikke skulde være firkantet, dels at Rullebrændet hovedsageligt skulde hugges af Props og i saa Fald kunde efter Sagsøgerens Anbringende Brændet ikke være regelmæssigere formet, end det leverede.

Fremdeles har Sagsøgerne anbragt, at de af Indstævnte helt eller delvist kasserede Leveringer ikke var ringere end Prøvesendingen, i Henhold til hvilken Indstævntes Ordre blev afgivet, samt at Indehaveren af det indstævnte Firma under et Besøg i Sverige selv har anvist Sagsøgernes Folk, hvorledes han ønskede Brændet hugget, hvorefter hans Ønske er blevet efterkommet, og endvidere har Sagsøgerne anført, at Indstævntes Reklamation i hvert Fald maa betragtes som for sent fremsat, da Indstævnte ved at antage de første Vognladninger, der ikke var bedre end de senere, maa være afskaaret fra at reklamere mod de senere Leveringer.

Endelig har Sagsøgerne anført, at Indstævnte efter Varens meget lave Pris ikke kunde forlange en bedre Vare end den leverede.

Indstævnte har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at det ved de afholdte Skøn er godtgjort, at det under Sagen omhandlede

Rullebrænde var ukontraktmæssigt, og at det saaledes var berettiget at nægte at modtage det.

Ifølge Indstævntes Anbringende faldt Prøvesendingen godt ud, men forøvrigt er i Henhold til Indstævntes Stadfæstelsesskrivelse af 1 Oktober 1928 Prøvesendingen kun lagt til Grund med Hensyn til Ordren, for saavidt angaar Pakningen, medens der ellers i Skrivelsen gives en selvstændig Beskrivelse af den omkontraherede Vare. Indstævnte bestrider, at den Omstændighed, at Brændet tildels skulde hugges af Props, viser, at det ikke skulde hugges i Firkant som anført i Skrivelsen af 1 Oktober, og at Indstævnte lagde Vægt paa, at Brændestykkerne var regelmæssige, kom da ogsaa frem under Parternes Forhandlinger efter Kontraktens Afslutning, i hvilken Henseende Indstævnte særlig har henvist til, at han i Skrivelse af 12 Oktober 1928 under Henviisning til en Samtale den foregaaende Dag overfor Sagsøgerne anførte, at Rullerne maatte laves »bestemt efter Kontrakten, baade hvad angaar Diameter og Stykkeantal, altsaa fri for Splinter«. Mod Indholdet af denne Skrivelse fremkom der ingen Indsigelse fra Sagsøgerne.

Indstævnte nægter derfor, at han overfor Sagsøgerne har givet Afkald paa, at Brændet leveredes overensstemmende med de ved Stadfæstelsesskrivelserne truffede Aftaler.

Indstævnte, der hævder, at de refuserede Leveringer var ringere end de tidligere, bestrider, at den Omstændighed, at han har antaget de første Leveringer, kan afskære ham fra at fremsætte Indsigelse mod de senere Leveringer, med Hensyn til hvilke der er reklameret prompte.

Med Hensyn til Leveringen af 14 November 1928 har Indstævnte saaledes henvist til, at han den 20 s M lod Vognladningen gøre til Genstand for en privat Besigtigelse af Grosserer Godtfred Rasmussen og Prokurist Wilhelm Frantzen, der i en Erklæring af samme Dato bl a anførte, at Pindene var i høj Grad uregelmæssige, og at der ved Optællingen var kasseret 40 pCt aldeles ubrugelige Pinde i hver Rulle, ligesom Antallet af Pindene var i høj Grad forskelligt, og Erklæringen slutter med at udtale, at Rullerne er aldeles uanvendelige som Handelsvarer. Denne Erklæring sendte Indstævnte med Skrivelse af 20 November 1928 til Sagsøgerne, idet han stillede Leveringen til Sagsøgernes Disposition.

Indstævnte har anbragt, at det vilde være umuligt for ham at sælge det refuserede Brænde, da hans Forbrugere i vidt Omfang skulde videresælge Brændet i Snesevis, hvilket ikke vilde være muligt, naar Brændet var hugget saa uregelmæssigt, som det var Indstævnte bestrider ikke, at Sagsøgerne ikke med Fordel kunde levere Brændet overensstemmende med Aftalen, men Indstævnte benægter, at dette kan berettigg Sagsøgeren til at undlade at overholde Aftalen.

Indstævnte har paastaet Sagsøgerne dømt til at betale 834,77 Kr til Godtgørelse for de Udgifter, Indstævnte har haft med de under Sagen omhandlede 7150 Ruller Brænde, for hvilke Sagsøgerne under nærværende Sag kræver Bealing. Af Beløbet paastaar Indstævnte sig tilkendt Renter 6 pCt p a fra Sværskriftets Dato, den 15 Maj 1929, til Betaling sker.

Der er mellem Parterne Enighed om, at Indstævnte har Krav paa

det af ham paastaede Beløb, saafremt det maatte statueres, at han har været berettiget til at nægte Modtagelse af det under Sagen omhandlede Brænde, men at Modkravet i modsat Fald ikke kan tages til Følge.

Samtlige Skønsmænd har givet Møde i Retten og der vedstaaet Rigtigheden af de af dem afgivne Erklæringer efter at være gjort bekendt med Parternes Stadfæstelsesskrivelser.

Direktør for det sagsøgende Selskab, William Pehrsson, har afgivet Forklaring som Vidne og derunder forklaret, at det, naar det mellem Parterne var aftalt, at Brændet skulde være ca 1 Tomme i Firkant, kun var Meningen, at det ikke maatte være hugget i Rektangel. Vidnet har endvidere forklaret, at Provesendingen var ringere end de senere Leveringer, samt at Indehaveren af det indstævnte Firma, Abraham Andersen, under et Besøg i Sverige viste, hvordan en Rulle skulde være, saaledes at Splinterne blev kastet bort, medens Resten af Brændet blev brugt. Endelig har Vidnet forklaret, at han overfor Abraham Andersen har omtalt, at det var smaa Props, der skulde anvendes, hvorimod Andersen ikke til Vidnet har omtalt, at Brændet skulde sælges i Sneisevis.

De for det sagsøgende Selskab arbejdende Savværksarbejdere, Sven Nilsson og Allan Gustaf Persson, har begge som Vidner forklaret, at Abraham Andersen under et Besøg i Sverige viste, hvorledes Brændet skulde være, og derunder medtog baade firkantede og trekantede Stykker Træ.

Grosserer Godtfred Rasmussen og Prokurist Wilhelm Johannes Frantzen har begge som Vidner forklaret, at de antagelig i Slutningen af November 1928 sammen med Direktør Pehrsson og Abraham Andersen tog ud og saa paa to af de af Pehrsson leverede Vognladninger, og der frasorteredes da en Del Splinter, saavidt Vidnerne husker, var der da ikke Tale om Brændets Form. Ifølge Vidnernes Forklaring udtalte Pehrsson, at Andersen skulde sortere Vognladningerne og beholde, hvad der var kontraktmæssigt, medens det, der ikke var kontraktmæssigt, skulde være for Pehrssons Regning. Endelig blev det mellem Parterne aftalt, at videre Levering skulde stilles i Bero i 14 Dage.

Mod Indstævntes Benægtelse er det ikke bevist, at der for Handlen skulde gælde andre Vilkaar, end de i Parternes Stadfæstelsesskrivelse anførte, og disse vil derfor være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse.

Ved de foreliggende Skønsforretninger er det bevist, at det under Sagen omhandlede Brænde var væsentligt ringere end betinget, idet det for en væsenlig Dels Vedkommende ikke var hugget i Firkant, hvorhos Rullerne indeholdt en ikke ringe Mængde Splinter.

Herefter har Indstævnte været berettiget til at nægte Modtagelse, og da der ikke kan gives Sagsøgerne Medhold i, at Indstævnte har reklameret for sent eller afskaaret sig fra at reklamere mod de paagældende Leveringer, vil Indstævnte være at frifinde, medens Sagsøgerne vil være at dømme til at betale Indstævnte det af denne paastaede Beløb med Renter. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Indstævnte med 300 Kr.

Fredag den 23 Maj.

Nr 261/1929.

Firmaet A Nielsen & Co
(Landsretssagfører Qvortrup)

mod

Lolland-Falsters Andels Foderstofforening (Steglich-Petersen),

betræffende Betaling for nogle af Appellanten til Indstævntes Uddeler leverede Varer.

Østre Landsrets Dom af 6 September 1929: De Sagsøgte, Lolland-Falsters Andels Foderstofforening, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet A Nielsen & Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort gældende, at Jacobsen har haft Beføjelse til at foretage Vareindkøbene i Indstævntes Navn.

Med denne Bemærkning og i Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Firmaet A Nielsen & Co til Indstævnte Lolland-Falsters Andels-Foderstofforening med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 28 August og 1 September 1925 antog de Sagsøgte, Lolland-Falsters Andels Foderstofforening (der da havde et andet Navn), Martin Jacobsen som Uddeler eller Forretningsbestyrer for deres Filial i Horbelev. Ifølge Kontrakten skulde han modtage alle Slags Foderstoffer, Gødninger, Majs, Kul m m, udlevere disse Varer fra Banevogn, befordre dem til Magasin og udlevere dem fra Magasin samt drage Om-sorg for deres Opbevaring; han maatte ikke benytte de Sagsøgtes Lokaler til Forhandling for egen Regning, og samtlige Varer, som til

enhver Tid fandtes paa Forretningens Magasiner, var Foreningens Ejendom. Enhver, der modtog Varer, skulde straks kvittere for det, han modtog, der skulde føres nøjagtigt Regnskab over alle ind- og udgaaede Varer i Henhold til nærmere Instruks, og Liste over indgaaede Beløb skulde indsendes til Hovedkontoret.

Uden at Tidspunkterne eller de nærmere Omstændigheder er oplyst, opstod der et betydeligt Deficit i de Varebeholdninger, som Jacobsen paa Foreningens Vegne skulde ligge inde med, men han vedblev at tilstille Foreningen Beretninger, hvorefter han paa Lageret havde de Beholdninger, som efter Regnskabet over de ham tilsendte og af ham udleverede og afregnede Varer skulde være tilstede. Da der regnskabsmæssigt skulde være tilstrækkelige Varer til hans Behov, kunde han ikke rekvirere yderligere Varer fra Hovedforretningen, men i sidste Halvdel af 1928 og i Januar 1929 bestilte han og fik udleveret fra den af Sagsøgerne, Firmaet A Nielsen & Co etablerede Filial i Horbelev en stor Del Varer, i Begyndelsen mod kontant Betaling, senere paa Kredit. Varerne faktureredes til de Sagsøgte, men Fakturaer og Regning tilstilledes Jacobsen i Henhold til hans Ønske. Da Jacobsen ikke berigtigede Regningen pr 1 Januar 1929, blev denne tilsendt de Sagsøgte, som vægrede sig ved at betale den og lod en Opgørelse af Lageret i Horbelev foretage. Da denne udviste en Manco i Beholdningerne til et Beløb af ca 17 400 Kr, blev Jacobsen afskediget.

Under denne ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne paastaet de Sagsøgte tilpligtede at betale de af fornævnte Jacobsen i Tiden fra 20 November 1928 til 12 Januar 1929 til de Sagsøgtes Afdeling i Horbelev bestilte Varer med til Rest 4913 Kr, hvoraf de paastaar sig tillagt Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 13 Februar 1929.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, subsidiært imod Betaling af et mindre ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

Der er mellem Parterne Enighed om, at Jacobsen ikke var bemyndiget til at gøre Indkøb for de Sagsøgtes Regning, hvilket endog er udtrykkelig forbudt ham i en af de Bestemmelser, der — efter hvad der er oplyst — i 1926 blev føjet til den oprindelige Kontrakt. Der maa derhos gives de Sagsøgte Medhold i, at Jacobsen ej heller ifølge sin Stilling var saaledes legitimeret, at han med forpligtende Virkning for de Sagsøgte kunde foretage saadanne Indkøb, saavelsom i, at Sagsøgerne ikke har godtgjort Tilstedeværelsen af særlige Omstændigheder, der kunde berettigede dem til at gaa ud fra, at de under Sagen ommeldte Varekøb skete med de Sagsøgtes Godkendelse. Da Jacobsen saaledes har savnet Beføjelse til at foretage disse i de Sagsøgtes Navn, kan de Sagsøgte ikke anses umiddelbart i Kraft af de indgaaede Retshandler at være forpligtede overfor Sagsøgerne.

Sagsøgerne gør tillige gældende, at de Sagsøgte maa hæfte for Værernes Betaling som Følge af, at der ved Leveringen maa antages at være tilført dem en tilsvarende og ugrundet Berigelse, som de Sagsøgte maa være pligtige at lægge fra sig. De hævder, at det er sandsynligt, at Jacobsens Deficit er opstaaet efterhaanden, og at det maa antages, at Underskudet i alt væsenligt vilde have været det samme, hvis det var

blevet konstateret, forinden Jacobsen den 20 November 1928 begyndte at tage Varer paa Kredit hos Sagsøgerne. De Vanskeligheder, en nærmere Bevisførelse herfor møder, opstaar særlig som Følge af de Sagsøgtes utilstrækkelige Kontrol med de virkelige Varebeholdninger, Jacobsen til enhver Tid laa inde med.

Den under Sagen af de Sagsøgtes tidligere Uddeler Martin Jacobsen afgivne Forklaring gaar bl a ud paa, at de hos Sagsøgerne købte Varer blev omstyrtet i de Sagsøgtes egne Sække og udleveret til de Sagsøgtes Kunder; de er alle kommet den sagsøgte Forening tilgode, og han har ikke stukket noget tilside af dem. Han kan ikke sige, naar Underskudet opstod, men det er kommet lidt efter lidt, og han har haft Kendskab til det i det sidste Par Aar; det var dog først i September Maaned, at han foretog en Opgørelse, efter hvilken Underskudet androg ca 12000 Kr. Han har erklæret sig ude af Stand til at give nogensomhelst Oplysning om den Maade, hvorpaa Underskudet er opstaaet.

Som foran bemærket udgjorde Manglen i Beholdningerne ved de Sagsøgtes Opgørelse, der foretoges den 17 Januar 1929, et Beløb af ca 17 400 Kr.

Der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at selv om det maatte kunne antages, at de Sagsøgte havde Pligt til at godtgøre Sagsøgerne de Værdier, der er tilført de Sagsøgte ved de af Jacobsen uden deres Bemyndigelse indgaaede Retshandler, vil der ejheller paa dette Grundlag kunne tilkendes Sagsøgerne noget Beløb, idet det, saaledes som Sagen foreligger oplyst, maa anses for uvist, om Varerne eller deres Provenu for nogen Dels — endsige nogen væsentlig Dels — Vedkommende er kommet de Sagsøgte tilgode.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde. Sagens Omkostninger bliver at tillægge dem hos Sagsøgerne med 300 Kr.

Tirsdag den 27 Maj.

Nr 191/1929. **Handelsselskabet Codan, Aktieselskab (Heilesen)**
m o d

Fabrikant **Johs. Hassel-Jensen**, Eneindehaver af Firmaet Maskin-fabriken »Effort« (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Eneforhandlingsret.

Færdig fra Trykkeriet den 11 Juni 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 11

Tirsdag den 27 Maj.

Sø- og Handelsrettens Dom af 12 Juni 1929: Sagsøgeren, Fabrikant Johs Hassel-Jensen, Eneindehaver af Firmaet Maskinfabriken »Effort«, bør for Tiltale af de Sagsøgte, Handelsselskabet Codan A/S, i denne Sag fri at være. De Sagsøgte bør overfor Sagsøgeren anerkende, at den mellem Parterne under 3 December 1927 indgaaede Overenskomst betragtes som staaende ved Magt indtil Udgangen af Aaret 1928. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten foruden at paastaa sig fri-fundet for Indstævntes Tiltale paastaaet Indstævnte idømt en Konventionalbøde for Salgene til Justesen og Fru Colding, men har ikke gentaget sin Paastand om, at Indstævnte idømmes Bøde for Leveringen til Restauratør Knudsen.

De Salg, som Indstævnte har foretaget, efter at Appellanten ved Skrivelse af 13 Oktober 1928 havde erklæret Overenskomsten for hævet, og medens Spørgsmaalet om dette Skridts Berettigelse var uafgjort, kan ikke betragtes som Kontraktsbrud.

Med disse Bemærkninger og i Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsselskabet Codan, Aktieselskab, til Indstævnte, Fabrikant Johs. Hassel-Jensen, Eneindehaver af Firmaet Maskinfabriken »Effort« med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgeren, Fabrikant Johs Hassel-Jensen, Eneindehaver af Firmaet Maskinfabriken »Effort«, og de Sagsøgte, Handelsselskabet Codan A/S, blev der den 3 December 1927 indgaaet en Overenskomst, af hvis Indhold skal anføres følgende:

»Effort« Maskinfabrik overdrager herved til Handelsselskabet »Codan« Eneretten til Udnyttelsen af hele Fabrikationen for Danmark for Resten af indeværende Aar samt for Aaret 1928 af den for »Effort« Maskinfabrik patenterede Dejglægnings-, Ælte-, Piske- og Røremaskine »Maren«. Hele Salget her i Landet af nævnte Maskine i de forskellige Typer kan saaledes kun foregaa gennem Handelsselskabet »Codan« A/S.

»Effort« Maskinfabrik er overfor Handelsselskabet »Codan« A/S ansvarlig for uautoriserede Salg.

Handelsselskabet »Codan« A/S forpligter sig til i det omhandlede Tidsrum at aftage 80 Maskiner, at levere med mindst 6 Stk pr Maaned.

Priserne paa Maskinerne af Fabrikatet »Maren« fastsættes til:

15 L Maskinen	m/ $\frac{1}{4}$ H Kr	660,—
20 L —	m/ $\frac{1}{2}$ H Kr	1025,—
30 L —	m/ 1 H Kr	1400,—
80 L —	m/ 2 H Kr	2400,—

Denne Overenskomst gælder for Tiden til Udgangen af 1928, dog har Handelsselskabet Codan Ret til at prolongere Overenskomsten paa de i denne Kontrakt anførte Betingelser med et Aar ad Gangen, mod at give Effort Maskinfabrik Meddelelse herom senest den 1 November i det foregaaende Aar. Afgiver Handelsselskabet Codan ikke saadan Meddelelse, udløber Overenskomsten af sig selv ved Udgangen af det paagældende Kalenderaar. — —

I Tilfælde af væsentlig Misligholdelse fra en af Parternes Side kan Medkontrahenten selvfølgelig straks erklære Overenskomsten for hævet, og den misligholdende Part er i saa Fald forpligtet til at betale Medkontrahenten Erstatning for Misligholdelsen. — —

Saaframt den Handelsselskabet Codan givne Ret til Eneforhandling af omhandlede Maskiner her i Landet skulde blive brudt, skal Maskinfabriken »Effort« betale Handelsselskabet Codan en Konventionalbøde — stor 2000, — for hver Maskine, der er solgt udenom Handelsselskabet Codan.

Denne Bøde er forfalden til Betaling, saasnart Misligholdelsen er konstateret.»

I Oktober 1928 mente »Codan« at hare konstateret, at Sagsøgeren i Strid med Overenskomsten havde solgt en »Maren«-Maskine til Konditor Justesen i Nyborg, og tilskrev derfor den 13 Oktober Sagsøgeren, at de i Henhold til Kontraktens Bestemmelser om væsentlige Misligholdelser erklærede Overenskomsten for hævet og holdt Sagsøgeren ansvarlig for enhver Følge af Misligholdelsen samt opfordrede ham til omgaaende at indbetale den stipulerede Konventionalbøde, Kr 2000,—, idet de forbe-

holdt sig at gøre yderligere Krav gældende, saafremt det skulde vise sig, at der var solgt andre Maskiner udenom dem.

Sagsøgeren svarede den 16 s M, at han ikke kunde anerkende Beretningen af »Codan«s Standpunkt, da den omtalte Maskine ikke var »Effort«s, men tilhørte Hr Elkjær, der før »Codan« havde Eneforhandlingsretten, og var solgt af ham til Justesen, og at han derfor fastholdt Overenskomsten.

Da det ikke har været muligt at faa en mindelig Ordning, har Sagsøgeren derefter ved Stævning af 14 November 1928 anlagt denne Sag, hvorunder han har paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at anerkende Overenskomsten af 3 December 1927 som stadig staaende ved Magt indtil Udgangen af Aaret 1928.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og endvidere, idet de gør gældende, at Sagsøgeren i Strid med deres Eneforhandlingsret har solgt 3 Maskiner, nedlagt Paastand om, at Sagsøgeren dømmes til at betale dem 6000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Sværskriftets Dato, den 27 November 1928.

Til Støtte for denne Paastand har de Sagsøgte nærmere anført, at de nu har faaet oplyst, at Sagsøgeren foruden den til Justesen solgte Maskine i Kontrakttiden har solgt 1 Maskine til Fru Colding, Gørlev, og 1 til Restauratør Knudsen, Købmagergade. At Salget for Justesens og Fru Coldings Vedkommende er sket for Sagsøgerens og ikke for Elkjærs Regning, fremgaar deraf, at Sluttedlerne er udfærdiget paa »Effort«s trykte Blanketter, ligesom Veksler for Købesummen er udstedt til »Effort«, og al Korrespondance vedrørende disse Handler er ført af »Effort«, der i Brevene betegner Elkjær som »vor Hr Inspektør E« og sig selv som Sælger.

Skulde disse 3 Salg imidlertid blive kendt lovlige, gør de Sagsøgte gældende, at Sagsøgeren efter Annulationen af Overenskomsten har foretaget Salg af 2 Maskiner, nemlig den 23 November 1928 til Konditor Jarning og den 14 December s A til Konditor Finneberg, og at enten det første af disse eller — hvis dette findes berettiget — da det sidste maa betragtes som et Brud paa Overenskomsten, der medfører en Konventionalbøde af 2000 Kr, hvilket Beløb de derfor subsidiært paastaar sig tilkendt hos Sagsøgeren.

Sagsøgeren har paastaaet sig frifundet for de Sagsøgte Tiltale, idet han bestrider, at han i noget Tilfælde har gjort sig skyldig i Indgreb i de Sagsøgte Ene-Forhandlingsret, og hævder, at de Sagsøgte i lang Tid uden at gøre Indsigelse har været bekendt med de Salg, der nu paa klages, og kun har søgt et Paaskud til at slippe for Kontrakten, som de har Vanskelighed ved at overholde.

Angaaende Salgene til Fru Colding og til Justesen har Sagsøgeren givet en Fremstilling, der gaar ud paa, at de paagældende Maskiner tilhørte Fr Elkjær og er solgt af ham for egen Regning. Elkjær havde tidligere, i Forening med Ingeniør Marcus, Enerepræsentationen for Danmark med Hensyn til Salget af »Maren« Maskinerne. De købte undertiden ogsaa Maskiner i fast Regning, og der bestod den Aftale mellem dem og Sagsøgeren, at de gennem dem solgte Maskiner automatisk gik over i fast Regning med dem som Købere, naar de oprindelige Købere ikke overholdt

deres Forpligtelser. I September 1927 var der solgt en Maskine til Konditorfirmaet Jensen & d'Hommet i Aarhus, og da Firmaet aldrig kom i Gang med sin Virksomhed, maatte Maskinen senere tages tilbage og overgik derved i Elkjærs Eje. Maskinen henstod derefter i længere Tid paa »Effort«s Lager, og det er denne Maskine, som i September 1928 er solgt til Justesen, efter at Forhandlinger mellem denne og »Codan« ikke havde ført til noget Salg. »Effort«s Slutseddel er benyttet, fordi Elkjær ikke havde egne Slutsedler, men den er underskrevet af Elkjær i eget Navn. Vekslen er udstedt til »Effort«, fordi Elkjær ikke havde betalt Maskinen.

Den til Fru Colding solgte Maskine, der ligeledes tilhørte Elkjær, var oprindelig af denne solgt til Konditor David Hansen, Slagelse, men var blevet sendt ind til Sagsøgeren til Ombytning af Motoren, der var forkert indstillet. Hansen vilde imidlertid helst være fri for at faa denne Maskine tilbage, og det lykkedes derefter Elkjær at faa den solgt til Fru Colding i Gørlev. Sagsøgeren gør iøvrigt gældende, at de Sagsøgte Direktør Krabbe var fuldtud bekendt med hele dette Forhold. Med Hensyn til Slutseddel og Veksel forholder det sig her paa tilsvarende Maade som ved Salget til Justesen. Paa Grund af stadige Reklamationer fra Fru Coldings Side og Vanskeligheder ved at faa Afdragene paa den udstedte Veksel ind er Sagsøgeren senere indgaaet paa at ombytte Maskinen, og Sagsøgeren hævder, at en saadan Ombytning ikke er i Strid med Overenskomsten med de dertil knyttede Forhandlinger.

Hvad endelig angaar den til Restauratør Knudsen, Købmagergade, leverede Maskine, drejer det sig kun om en Ombytning, idet en til Knudsen tidligere solgt Maskine havde vist sig at være lappet, hvorfor han forlangte og fik en ny.

Efter de for Retten, navnlig af Sagsøgeren personlig og af Fr Elkjær, afgivne Forklaringer og det iøvrigt oplyste, derunder en Retten forelagt Udskrift af Elkjærs Konto i Sagsøgeren Bøger, findes det ikke at kunne betvivles, at Sammenhængen med de nævnte 3 Salg er som foran angivet. Herefter, og idet bemærkes, at Ombytning af en tidligere leveret mangelfuld Maskine med en ny ikke kan anses stridende mod de Sagsøgte Eneforhandlingsret, har intet af disse Salg kunnet give de Sagsøgte berettiget Grund til at ophæve Overenskomsten eller kræve Konventionalbøde.

Spørgsmaalet bliver da alene, om noget af de efter Annulationen stedfundne 2 Salg maatte kunne berettige de Sagsøgte hertil.

Med Hensyn til Salget til Konditor Jarning har Sagsøgeren anbragt, at han ved en tidligere Lejlighed, da »Codan« skulde sælge en Maskine til Josty's Konditori, for at faa Handlen til at gaa i Orden er indgaaet paa at give en Dekort paa 200 Kr, og at »Codan« ved Direktør Krabbe da til Gengæld gav ham Ret til at sælge en Maskine direkte, hvilken Ret han har benyttet ved Salget til Jarning. Dette bestrides nu ganske vist fra »Codan«s Side, og Direktør Krabbe, der har afgivet Forklaring for Retten, har ikke villet kunne erindre noget herom, men efter de iøvrigt afgivne Forklaringer finder Retten at maatte gaa ud fra, at en saadan Aftale virkelig er truffet, og Salget til Jarning maa derfor anses som berettiget.

Hvad angaar Salget til Konditor Finneberg, drejer dette sig om en

Maskine af en anden Type end de i Overenskomsten nævnte, nemlig en 10—16 Liters Røremaskine, som Sagsøgeren har givet Navnet »Effort«, og Sagsøgeren gør gældende, at denne Maskine ikke falder ind under Kontrakten. De Sagsøgte hævder det modsatte og henviser til, at Sagsøgeren selv har erkendt at have udtalt, at hvis »Codan« solgte nok af denne Type, vilde han ikke sælge den udenom dem.

Da der maa gives Sagsøgeren Medhold i, at denne Type ikke omfattes af de Sagsøgte Eneforhandlingsret, maa ogsaa Salget til Finneberg anses som berettiget.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgeren være at frifinde for de Sagsøgte Tiltale og disse være at dømme efter Sagsøgerens Paastand. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

O n s d a g d e n 2 8 M a j .

Nr 128/1930. **Fængslede Thorvald Olsen**
 m o d
 Anklagemyndigheden.

Vestre Landsrets Kendelse af 5 Maj 1930: Foreløbig bemærkes, at Sagen efter det foreliggende endnu maa anses tingfæstet ved Landsretten, jfr Rpl §§ 781 og 907. Da der under Hensyn til Sagens Omstændigheder og Størrelsen af den Tiltalte Thorvald Olsen idømte Straf er Føje til at antage, at han vil unddrage sig Ansvar,et,

bestemmes:

Thorvald Olsen bør fængsles.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den af Vestre Landsret afsagte Kendelse om Fængsling af Thorvald Olsen er paakæret til Højesteret af Fængslede.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 226/1929. **Typograf Svend Eduard Petersen**
 (Harboe efter Ordre)
 m o d

Fru Marie Petersen, født Plath, og Forsørgelsesforstander Chr Petersen som Procesværge for **Barnet Ejvind Petersen (David efter Ordre),**

betræffende Separation.

Dom afsagt den 17 Oktober 1928 af Københavns Amts nordre Birks Ret: Den af Sagsøgeren, Typograf Svend Edvard Petersen, nedlagte Paastand paa, at det ved Dommen fastslaas, at han ikke kan være Fader til det af Sagsøgte Marie Petersen, født Plath, den 16 Maj 1927 fødte Barn Ejvind Petersen, afvises. Sagsøgeren og Sagsøgte separeres, og tillægges der Sagsøgeren Forældremyndigheden over Børnene: Svend Eduard Petersen, Hans Peter Petersen og Nis Adolf Petersen, medens Forældremyndigheden over Barnet Edith Petersen tillægges Sagsøgte. Sagsøgeren svarer Underholdsbidrag til Sagsøgte samt til Edith Petersen efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Sagens Omkostninger ophæves. I Salærer udreder det offentlige til Sagfører Mandal Bertelsen 100 Kr, til Sagfører Ørn 75 Kr samt til Overretssagfører C C Christensen og Landsretssagfører Edlund hver 30 Kr og for hafte Udlæg til Sagfører Mandal Bertelsen 33 Kr og til Overretssagfører C C Christensen 3 Kr samt til Landsretssagfører Edlund 1 Kr.

Østre Landsrets Dom af 27 Marts 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog saaledes, at Appellanten, Typograf Svend Eduard Petersen, ogsaa bør svare Underholdsbidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse til Barnet Ejvind Petersen, over hvilket Forældremyndigheden tillægges Indstævnte, Fru Marie Petersen, født Plath. Sagsøgte, Forsørgelsesforstander Chr Petersen som Procesværge for Barnet Ejvind Petersen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Typograf Svend Eduard Petersen, i Førsteinstanssagen fri at være. Det ovennævnte Barn bør anses som ægtefødt. Sagens Omkostninger for Landsretten saavel i Ankesagen Nr 40/1929 som i Sagen Nr 41/1929 ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører A Kemp i Salær for Landsretten for begge Sager 100 Kr, der udredes af det offentlige, og Appellanten, Typograf Petersen, hos det offentlige som Godtgørelse for Udlæg 3 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Appellantens Paastand gaar ud paa, at det statueres, at han ikke kan anses for at være Fader til Barnet Ejvind Petersen, og at han fritages for at svare Underholdsbidrag til dette Barn og til sin Hustru, Indstævnte Marie Petersen, født Plath. De Indstævnte paastaar Stadfæstelse.

Efter de foreliggende tildels efter Sagens Indankning tilvebragte Oplysninger maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at det af Indstævnte Marie Petersen i København aflagte Besøg faldt i den første Halvdel af Oktober 1926, og at hun og Appellanten i den Tid, deres Samliv fra April 1926 til Januar 1927 var hævet, kun under dette Besøg har haft Samleje.

Herefter kan Appellanten ikke være Fader til det paagældende Barn. Han er saaledes ikke pligtig at svare Underholdsbidrag til dette. Efter alt foreliggende findes der derhos ikke at burde paalægges Appellanten at svare Underholdsbidrag til Hustruen, hvorved bemærkes, at der efter det oplyste maa gaas ud

fra, at det er Hustruen, der i det væsentlige bærer Skylden for Separationen.

Med de heraf følgende Ændringer vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Det af Indstævnte Marie Petersen, født Plath, den 16 Maj 1927 fødte Barn, Ejvind Petersen, kan ikke anses at være hendes og Appellanten, Typograf Svend Eduard Petersens Ægtebarn. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Appellants Underholdspligt til Barnet Ejvind Petersen, og til Marie Petersen, født Plath, bortfalder. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagførerne Harboe og David i Salær for Højesteret hver 150 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offenkendte.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Typograf Svend Edvard Petersen, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, oprindelig i Henhold til Stævning af 24 Marts 1928 paastaet, at der gives ham Dom til Separation fra Sagsøgte Marie Petersen, født Plath, med hvem han indgik Ægteskab den 2 Januar 1921, samt at han tillægges Forældremyndigheden over Ægtefællernes fire Fællesbørn:

Svend Eduard Petersen, født den 6 Marts 1921,

Edith Petersen, født den 23 September 1922,

Hans Peter Petersen, født den 5 Marts 1924

og Nis Adolf Petersen, født den 19 Oktober 1925.

Foruden disse Børn og et Barn født udenfor Ægteskabet, forinden hun blev gift med Sagsøgeren, har Sagsøgte født et Barn, Ejvind Petersen, den 16 Maj 1927.

Under Anbringende af, at det af det under Sagen oplyste fremgaar, at han ikke kan være Fader til dette Barn, har Sagsøgeren udvidet sin Paastand derhen, at det tillige ved Dommen fastslaaes, at han ikke er Fader til Barnet, hvorhos han har ændret sin oprindelige Paastand saaledes, at han principaliter paastaar, at der gives Dom til Skilsmisse paa Grund af, at Hustruen har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud, subsidiært Dom til Separation.

Paa Sagsøgerens Foranledning er Retsbud Johan Valdemar Andreaesen den 3 September d A af Københavns Amts nordre Birks Skifteret beskikket som Værge for Barnet Ejvind Petersen og har derefter givet Møde i Sagen.

Under Sagen har begge Parter afgivet Partsforklaring.

Sagsøgerens Forklaring gaar ud paa, at Parterne efter Ægteskabets Indgaaelse boede sammen i Silkeborg til Aaret 1926, men da Forholdet imellem dem var blevet daarligt, hovedsagelig paa Grund af, at Sagsøgte var stridbar og havde ondt ved at komme ud af det saavel med ham som med Naboerne, ansaa han Forholdet for uholdbart, hvorfor han i April Maaned nævnte Aar forlod Hjemmet og rejste til København, hvorfra han sendte Underholdsbidrag til Sagsøgte og Børnene. I Efteraaret 1926, som han bestemt formener, i Begyndelsen af Oktober Maaned, efter at han i Mellemtiden ikke havde set Sagsøgte, besøgte hun ham i København, hvor hun boede hos en Søster, men i de 8 Dage, Opholdet varede, havde de flere Gange Samleje med hinanden. Af Hensyn til Tidspunktet, paa hvilket disse fandt Sted, anser han det for udelukket, at han kan være Fader til det ovenfor nævnte, den 16 Maj f A fødte Barn. I Januar Maaned 1927 flyttede Ægtefællerne sammen i en Lejlighed i Herløv, men kunde de heller ikke nu enes, hvilket han hævder skyldtes Sagsøgtes Uomgængelighed, hvorfor han forlod Hjemmet i September 1927. Efter den Tid har de levet faktisk adskilt, men har af og til haft Samleje med hinanden.

Sagsøgte har forklaret, at Sagsøgeren i den Tid, de boede i Silkeborg, ikke har ydet tilstrækkeligt Bidrag til hendes og Børnenes Underhold, hvortil Aarsagen var den, at han jævnlig gik paa Beværtninger og kom hjem paavirket af Spiritus. Hun mener endvidere, at han var hende utro og har staaet i kønsligt Forhold til forskellige andre Kvinder. Efter at de var flyttet til Herløv, gik det i Begyndelsen godt imellem dem, men efter nogle Maaneders Forløb faldt Sagsøgeren tilbage til Beværtningslivet og var den umiddelbare Aarsag til, at han paany forlod Hjemmet, den, at hun ikke vilde give ham 5 Kr til Billardspil. I de følgende 6 Uger modtog hun ingen Understøttelse af ham, hvorfor hun maatte søge Fattighjælp. Senere har hun faaet Understøttelse af ham, der dog ikke var tilstrækkelig, hvorfor hun gentagne Gange paany har maattet søge Hjælp hos Kommunen. Angaaende Besøget i København gaar hendes Forklaring ud paa, at Besøget fandt Sted de første Dage i September Maaned, idet hun mener, at hun rejste dertil fra Silkeborg den 3 September. Hun har benægtet, at hun har haft Samleje med nogen anden Mandsperson, der kan være Fader til det omtvistede Barn.

Efter en af Retslægeraadet afgivet Erklæring kan Barnet være avlet i Tiden fra Midten af Juli 1926 til Midten af September 1926, og efter forskellige under Sagen afgivne Vidneforklaringer maa det anses for i høj Grad sandsynligt, at Sagsøgtes Besøg i København fandt Sted i Begyndelsen af Oktober Maaned nævnte Aar. Da der imidlertid iøvrigt intet er oplyst om, at Sagsøgte har gjort sig skyldig i Ægteskabsbrud, og da Afgørelsen heraf saaledes forudsætningsvis afgør Spørgsmaalet om Barnets Egenskab som ægte, hvilket Spørgsmaal ikke vil kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag, vil der ikke paa det foreliggende Grundlag kunne gives Dom til Skilsmisse, hvorhos den af Sagsøgeren nedlagte Paastand om, at det ved Dommen fastslaas, at han ikke er Fader til oftnævnte Barn, vil være at afvise.

Hvad Paastanden om at der gives Dom til Separation angaar, har Sagsøgte erklæret intet at have imod, at saadan Dom gives, og at Sag-

søgeren erholder Forældremagten over de tre ældste Dreng, men hun gør Krav paa, at hun erholder Forældremyndigheden over Datteren Edith, og at Sagsøgeren tilpligtes at svare Underholdsbidrag saavel til dette Barn som til Ejvind Petersen samt til hende.

Sagsøgeren har samtykket i, at Sagsøgte faar Forældremyndigheden over Edith og er villig til at svare Underholdsbidrag til hende, men derimod ikke til Ejvind eller Sagsøgte.

Angaaende det Bidrag, han har ydet til Familiens Underhold efter at være gaaet fra Hjemmet i September 1927, har Sagsøgeren forklaret, at han de første 9 Uger var arbejdsløs og som Følge heraf ude af Stand til at betale noget Bidrag. Da han i November 1927 atter fik Arbejde, gav han Hustruen 30 Kr ugentlig, indtil han i Januar paany blev arbejdsløs, hvorefter han betalte Sagsøgte 20 Kr ugentlig, indtil han ved Paaske paany fik Arbejde. Derefter har han i 6 Uger betalt hende 30 Kr ugentlig og fra Pinse 35 Kr ugentlig, undtagen den Tid hun laa paa Hospitalet, idet han da betalte for Børnene paa et Børnehjem.

Sagsøgte har intet haft at erindre imod denne Forklaring, bortset fra, at hun bestrider, at hun i det angivne Tidsrum har faaet et saa stort Beløb som 35 Kr.

Det findes herefter ikke godtgjort, at Sagsøgeren har gjort sig skyldig i nogen grov Forsømmelse af sin Underholdspligt, ligesom det imod hans Benægtelse ikke er godtgjort, at han har gjort sig skyldig i Ægte-skabsbrud.

Da det af det oplyste fremgaar, at der er en dyb Uoverensstemmelse imellem Ægtefællerne, uden at dette hovedsagelig skyldes Sagsøgerens Forhold, findes denne berettiget til at faa Dom til Separation saaledes, at Forældremyndigheden over Børnene fordeles, som Parterne er enedes om, og at han svarer Underholdsbidrag til Edith, medens han, saalænge det henstaar uafgjort, hvorvidt han er Fader til Barnet Ejvind Petersen, ikke findes at burde tilpligtes at svare Bidrag til dette Barn. Derimod vil han særlig under Hensyn til, at Sagsøgtes Arbejdsevne efter hendes egen Forklaring, der bestyrkes ved en fremlagt Lægeerklæring, maa anses for betydelig nedsat, være at tilpligte at betale Underholdsbidrag til hende. Underholdsbidragene fastsættes af Overøvrigheden.

Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Sagfører Mandal Bertelsen, og den for Sagsøgte beskikkede Forsvarer, Sagfører Ørn, i Salær henholdsvis 100 Kr og 75 Kr samt førstnævnte for Udlæg til Blodprøveundersøgelse af Sagsøgte og Barnet Ejvind 30 Kr og for andre Udlæg 3 Kr. Overretssagfører C C Christensen og Landsretssagfører Edlund, der under Optagelse af Vidneforklaring i Silkeborg har mødt henholdsvis som beskikket Sagfører for Sagsøgeren og for Sagsøgte, er der af Retten dersteds tillagt hver et Salær af 30 Kr samt for hafte Udlæg førstnævnte 3 Kr og sidstnævnte 1 Kr; samtlige disse Beløb vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i denne Sag (Ankesag Nr ^{40/1929}) af Københavns Amts nordre Birks Ret den 17 Oktober 1928 afsagte Dom er efter meddelt Anketilladelse indanket for Landsretten af Appellanten, der principalt har nedlagt Paastand om, at der gives ham Dom til Skilsmisse, subsidiært til Separation fra Indstævnte paa de i Underrettsdommen fastsatte Vilkaar, saaledes at han dog i begge Tilfælde fritages for at svare Underholdsbidrag til Indstævnte og for at svare Underholdsbidrag til Barnet Ejvind.

Indstævnte har paa sin Side paastaaet Dommen stadfæstet med den Forandring, at Forældremyndigheden over Ejvind tillægges hende, og at det ogsaa paalægges Appellanten at svare Underholdsbidrag til dette Barn.

Indstævnte har her for Retten erkendt, at hun nogle Gange i Juni Maaned 1926 har haft Samleje med Typograf Edvin Jørgensen, og denne sidste har som Vidne forklaret, at han i Tiden fra 9 Juli 1926 til 18 s M tre Gange har haft Samleje med Indstærnte.

Det fremgaar af Sagen, at Appellanten, der for Underretten oprindelig kun har nedlagt Paastand om Separation fra Indstævnte, tidligst i det i Sagen den 1 Oktober 1928 afholdte Retsmøde har udvidet sin Paastand til, at Ægteskabet i Henhold til Ægteskabslov 30 Juni 1922 § 59 fuldstændig opløstes. Men da denne hans Paastand saaledes først er fremsat mere end 2 Aar efter det af Indstævnte forøvede Ægteskabsbrud er begaaet, vil Appellantens Paastand om Ægteskabets Opløsning allerede af denne Grund ikke kunne tages til Følge. Den indankede Dom, hvis Bestemmelse om, at Appellanten i Separationstiden svarer Underholdsbidrag til Indstævnte og til Barnet Edith Petersen, kan tiltrædes, vil derfor være at stadfæste

Hvad Indstævntes Paastand om, at det paalægges Appellanten at svare Underholdsbidrag til Barnet Ejvind, angaar, findes Appellanten, da ogsaa dette Barn — efter det nedenfor anførte — maa anses for Appellantens ægte Barn, at maatte svare Underholdsbidrag til det.

Ved den fornævnte, her til Retten paaankede Dom blev en af Appellanten nedlagt Paastand om, at det under Ægteskabssagen tillige fastsloges, at Appellanten ikke er Fader til Barnet Ejvind, afvist fra Underretten. Typograf Petersen har derfor her for Landsretten under Sag Nr ^{41/1929} efter udtaget Stævning til den for Barnet ad hoc beskikkede Værge, Forsørgelsesforstander Chr Petersen, nedlagt Paastand om, at det under denne Sag maa blive fastslaaet, at han ikke er Fader til Ejvind.

Sidstnævnte Sag er efter Rettens Beslutning procederet i Forening med den fornævnte Ankesag. Der er i begge Sager meddelt Typograf Petersen fri Proces uden Beskikkelse af Sagfører, hvorhos der endvidere er meddelt Indstævnte under Ankesagen og Sagsøgte Petersen under Førsteinstanssagen Bevilling til fri Proces.

Den sagsøgte Værge har paa sin Side procederet til Frifindelse, idet han har anført, at Ejvind maa anses for Sagsøgerens Barn, da Sagsøgeren levede i Ægteskab med Barnets Moder, da Barnet blev avlet.

Ifølge Retslægeraadets Erklæring kan det paagældende Barn være avlet i Tiden fra Midten af Juli 1926 til Midten af September s A.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, deriblandt af Sagsøgerens og

hans Hustrus under Domsforhandlingen afgivne Forklaringer, at de, der blev gift i Januar 1921, har boet sammen indtil Aaret 1926, og at Sagsøgeren i April Maaned nævnte Aar forlod deres fælles Hjem ved Silkeborg og rejste til København. Efter Ægtefællernes overensstemmende Forklaring flyttede de imidlertid i Januar 1927 atter sammen i en Leilighed paa Gladsaxe Mark, hvor de samlevede indtil Begyndelsen af September s. A. Ejvind blev født i Maj Maaned, medens de samlevede her, og til Kirkebogen er han anmeldt som ægte Barn. Efter at Samlivet i September 1927 var opløst imellem Ægtefællerne, har de efter Sagsøgerens egen Erkendelse senere af og til haft Samleje med hinanden.

Angaaende deres Forhold, medens Samlivet i Tiden fra April 1926 til Januar 1927 var ophævet, har Hustruen forklaret, at hun i en halv Snes Dage i den første Halvdel af September 1926 fra Silkeborg tog paa Besøg hos sin Mand i København, og at hun under dette Besøg nogle Gange har haft Samleje med ham.

Sagsøgeren har med Bestemthed forklaret, at det omtalte Besøg fandt Sted i den første Halvdel af Oktober 1926, men han har erkendt, at han, medens hans Hustru i Efteraaret 1926 var paa Besøg her i København, har haft Samleje med hende.

Efter hvad der saaledes foreligger, og idet bemærkes, at de Retten iøvrigt i saa Henseende forelagte Oplysninger ikke findes at afgive et fuldt tilstrækkeligt Bevis for den Antagelse, at Hustruens Besøg i København ikke, som af hende paastaet, fandt Sted i den første Halvdel af September 1926, kan det ikke anses udelukket, at Sagsøgeren kan være Fader til Ejvind, og den af ham under Sagen Nr ⁴¹/₁₉₂₉ nedlagte Paa-stand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Saa vel Sagens Omkostninger for Landsretten i Ankesagen som Sagens Omkostninger i Førsteinstanssagen vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Der vil være at tillægge Højesteretssagfører A Kemp, der har været beskikket som Sagfører i begge Sager, henholdsvis for Indstævnte Marie Petersen og for Sagsøgte Chr Petersen, i Salær for Landsretten 100 Kr, der vil være at udrede af det offentlige, hvorhos der tillægges Appellanten, Typograf Petersen, hos det offentlige 3 Kr som Godtgørelse for Udlæg.

Fredag den 30 Maj.

Nr 13/1930. **Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda)** (E Bülow)

mod

Restauratør **Jørgensen** (Møller),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til ved Radio-Højtaler i sin Restauration at lade udføre en nærmere betegnet musikalsk Komposition.

Østre Landsrets Dom af 13 Januar 1930: Sagsøgte, Restauratør Jørgensen, bør indtil 1 Januar 1932 være uberettiget til uden Tilladelse af Sagsøgerne, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) offentlig at lade udføre ved Grammofon i Windsor Bar den musikalske Komposition »Jeg byder Dem en Rose«, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret drejer Striden sig alene om Indstævntes Berettigelse til ved Radio-Højtaler i sin Restauration at lade udføre den i Dommen omtalte musikalske Komposition.

Ligesom Radioudsendelsen efter alt foreliggende maa omfattes af Lov Nr 72 af 1 April 1912 §§ 1 d og 2 b, saaledes maa det samme gælde om den af Indstævnte ved Hjælp af Højtaler foranstaltede Gengivelse af Kompositionen for Gæsterne i hans Restauration. Da denne sidste Gengivelse er sket uden Tilladelse af Appellanten som den berettigede, vil Indstævnte overensstemmende med Appellantens Paastand være at kende uberettiget til indtil 1 Januar 1932 uden Appellantens Tilladelse offentlig at lade Kompositionen udføre ved Radiohøjtaler i sit Restaurationslokale. Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om Benyttelse af Grammofonen, vil Dommen efter Parternes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Restauratør Jørgensen, bør indtil 1 Januar 1932 være uberettiget til uden Tilladelse fra Appellanten, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) offentlig at lade udføre ved Radio-Højtaler i Windsor Bar den musikalske Komposition »Der er Udsigt til Vinde omkring ved Nordvest«. Forsaavidt angaar Afgørelsen med Hensyn til Udførelsen ved Grammofon, bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne under denne Sag, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda), der ejer Retten til offentlig

Udnyttelse af de to musikalske Kompositioner »Jeg byder Dem en Rose« og »Der er Udsigt til Vinde omkring ved Nordvest«, som begge under Pseudonymer i 1929 er udkommet første Gang paa dansk Forlag, har konstateret, at Sagsøgte, Restauratør Jørgensen, den 19 Oktober 1929 uden nogen Tilladelse fra Sagsøgerne har ladet de paagældende Kompositioner udføre offentlig i sin Restaurant, Windsor Bar, Frederiksberg-gade Nr 25, ved henholdsvis Grammofon og Radio-Højtaler. Da dette efter Sagsøgernes Formening er ulovligt, har de under denne Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte indtil 1 Januar 1932 kendes uberettiget til uden Tilladelse af Sagsøgerne offentlig at lade udføre ved Grammofon eller Radio-Højtaler i »Windsor Bar« de nævnte to musikalske Værker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

For saa vidt angaar Udførelsen ved Grammofon følger Retsstridigheden efter Sagsøgernes Formening ligefrem af, at Forfatterloven af 1 April 1912 i sine §§ 1 og 2, jfr § 17, hjemler Beskyttelse dels mod Offentliggørelse af musikalske Kompositioner, derunder mod Overførelse paa Instrumenter, der tjener til Gengivelse ad mekanisk Vej, eller paa Plader, Valser, Baand eller lign. Bestanddele af saadanne Instrumenter, dels særlig mod offentlig Udførelse af saadanne Kompositioner. Sagsøgerne har herved ogsaa henvist til en af dem fremlagt Erklæring fra Formanden for Bestyrelsen for Skandinavisk Grammofon Aktieselskab, gaaende ud paa, at naar Selskabet erhverver Licensrettigheder til mekanisk Gengivelse af Melodier og Sange, erhverver de saa godt som aldrig Opførelsesretten til samme, idet Grammofonselskabet ikke udnytter denne Opførelsesret og som Følge heraf heller ikke kan videregive Opførelsesretten til andre. Specielt har Formanden tilføjet at Kontrakten af 12 November 1928 mellem hans Selskab og Wilh Hansens Musikforlag ikke omfatter den erhvervsmæssige Opførelsesret til de ved Pladerne gengivne Værker.

For saa vidt angaar Udførelse ved Radio-Højtaler har Sagsøgerne anført, at de sammen med flere andre Foreninger og Firmaer har indgaaet en Overenskomst med Statsradiofonien gaaende ud paa, at der af det Beløb, der i et Driftsaar indgaar i Licens af Radiolyttere, udbetales visse Procenter til de paagældende Foreninger mv til Dækning af de Honorarer, som Statsradiofonien er pligtig at betale for Udsendelsen af de gennem Forfatterloven af 1 April 1912 beskyttede litterære og musikalske Værker, dramatiske og dramatisk-musikalske Værker dog undtagne. I det gensidige Udkast til nævnte Overenskomst var der af Radio-raadet indsat følgende Bestemmelse:

»Det betalte Beløb dækker tillige de Honorarfordringer, der efter Forfatterloven maatte kunne stilles for Benyttelse af Højtaler i offentlige Lokaler her i Landet, idet den forhøjede Licensbetaling, der erlægges for Benyttelse af saadanne Højtalere, medregnes i den samlede Licensindtægt.«

Denne Bestemmelse udgik imidlertid efter Henstilling af Koda, idet Koda var af den Opfattelse, at den paagældende Kontrakt ikke giver f Eks en Restauratør Ret til uden Kodas Tilladelse offentlig i sit Restaurationslokale at lade gengive ved Radiohøjtaler den i Radio ud-

sendte Musik, i hvilken Opfattelse Radioraadet senere i en Skrivelse af 22 November 1929, der er fremlagt under Sagen, har erklæret sig enig. I de »Licens Betingelser«, paa hvilke Tilladelse til et Radiomodtagerapparats Opstilling og Anvendelse meddeles, findes der under Punkt 2 følgende Bestemmelse: »Det rundkastede Stof maa ikke udnyttes erhvervsmæssigt, f Eks ved mekanisk Optagelse (Grammofon Plader, Film o l) eller ved Udgivelse i Trykken.« Radiofonien har saaledes efter Sagsøgernes Formening ikke blot anerkendt, at den fornævnte Overenskomst ikke giver f Eks en Restauratør Ret til i hans Restaurationslokale at lade gengive ved Radio-Højtaler den i Radio udsendte Musik, men har ogsaa udtrykkelig i Licens-Betingelserne forbudt en saadan erhvervsmæssig Udnyttelse. — At nu ikke blot selve Udsendelsen gennem Radioen af en musikalsk Komposition kræver Tilladelse af den efter Forfatterloven berettigede — saaledes som det er anerkendt af Statsradiofonien — men at ogsaa offentlig Gengivelse ved Højtaler af det udsendte Værk kræver saadan Tilladelse, støtter Sagsøgerne paa, at saadan Gengivelse maa betegnes som en mekanisk Gengivelse og derfor ganske maa stilles i Klasse med Gengivelse ved Grammofonplader.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand forsaavidt angaar Udførelsen ved Grammofon anført, at Tilladelse fra den til et Musikstykke berettigede til Overførelse paa Grammofonplader ogsaa maa indeholde Tilladelse til Stykkets Udførelse, idet den, der køber en Grammofonplade, jo altid vil købe den for at benytte den til Stykkets Udførelse. Da der imidlertid maa gives Sagsøgerne Medhold i, at den i Forfatterlovens § 2 b, hjemlede særlige Beskyttelse mod offentlig Udførelse af musikalske Kompositioner omfatter ogsaa Udførelse ved Hjælp af Grammofon, har Sagsøgte offentlig Udførelse af Sangkompositionen »Jeg byder Dem en Rose« været retstridig, og Sagsøgernes Paastand vil forsaavidt denne angaar være at tage til Følge.

Derimod findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at hans Modtagelse gennem hans Radiomodtagerapparat og Højtaler af den af Statsradiofonien udsendte Sangkomposition »Der er Udsigt til Vinde omkring ved Nordvest« ikke er retstridig. Den gældende Forfatterlov indeholder ingen direkte Bestemmelser om Gengivelse af et Værk ved Hjælp af Radiofonien, og selv om selve Udsendelsen gennem Radio betragtes som en offentlig Udførelse, hvortil Samtykke kræres af den efter Forfatterloven berettigede — som af Statsradiofonien antaget — saa ses der dog ikke at være Grundlag for at opfatte Modtagelsen af den paagældende Udsendelse ved Hjælp af et Modtagerapparat med tilhørende Telefon eller Højtaler som en fornyet Udførelse eller Gengivelse af Værket. Ganske bortset fra de praktiske Vanskeligheder, der vilde opstaa, hvis f Eks en Restauratør skulde have Pligt til at undersøge om han med sit i Restaurationen opstillede Modtagerapparat med Højtaler tør modtage alle eller kun nogle af de Udsendelser, som Statsradiofonien bringer, synes det ogsaa at maatte hævdes, at Modtagelsen kun er den ene Side af Radiospredningen, et Led i denne, der ikke er retstridig, hvis selve Udsendelsen er retmæssig, uanset om Modtagerapparatet staar i et offentlig Lokale eller ej. Den Forfatter eller Kom-

ponist, der lader sit Værk oplæse eller udføre gennem Radio henvender sig hermed i egenligste Forstand til Offenheden, og det maa i Forhold til ham blive irrelevant, om et enkelt Modtagerapparat bringer Udførelsen til flere eller færre tilfældige Personer.

I Henhold til det anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale forsaavidt angaar Udførelse ved Radio-Højtaler af den musikalske Komposition »Der er Udsigt til Vinde omkring ved Nordvest«.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-
hæves.

Nr 89/1930.

Rigsadvokaten

mod

Christian Gustav Andersen (Fich),

der tiltales for Vold.

Østre Landsrets Dom af 17 Marts 1930: De Tiltalte Christian Gustav Andersen og Woiciez Frys, kaldet Albert Friis, bør hver især straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage og een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger, dog at hver af de Tiltalte betaler i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, henholdsvis Overretssagfører H Sachs og Overretssagfører H H Schmidt, 50 Kr til hver. I Medfør af Bestemmelserne i Kapitel 3 i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 udsættes for begge de Tiltaltes Vedkommende Straffens Fuldbyrkelse, og efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse bortfalder den, saafremt de i nævnte Lov anførte Betingelser overholdes. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Andersen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Femaarsfristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Christian Gustav Andersen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted ved Retten for Assens Købstad m v, tiltales Christian Gustav Andersen og Woiczec Frys, kaldet Albert Friis, til at lide Straf for Vold paa Person og Legembeskadigelse efter Straffelovens § 203 ved den 5 Oktober 1929 dels paa Tiltalte Frys' Mark i Faurskov, dels paa den offentlige Vej udfør denne under indbyrdes Slagsmaal ved Slag, Spark og Stenkast at have tilføjet hinanden forskellige Læsioner, nemlig (tildelte Frys af Andersen): et 2 cm langt overfladisk Ridssaar paa venstre Haands 2 Finger og en Beskadigelse af Genitalorganerne, og (tildelte Andersen af Frys): et 3 cm langt gabende Saar i Baghovedet, Buler i Panden, Blødning fra Næsen, en Fortand slaaget ud og Forstuvning af venstre Tommelfinger i Grundleddet. Andersen tiltaltes tillige for under Slagsmaalet ved et Stenkast at have tilføjet Frys' Hustru Helene, f Wezko, der kom sin Mand til Hjælp, et Saar paa Hagen.

Tiltalte Andersen er født den 27 Juli 1878 og tidligere ved Dom anset bl a ved Hatting Herreds Ekstrarets Dom 5 December 1900 i Medfør af Straffelovens § 203 med Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage, og senest ved Wedellsborg Birks Ekstrarets Dom af 12 Oktober 1918 i Medfør af Straffelovens §§ 230 og 240, jfr §§ 52 og 62, og midlertidig Straffelov § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte Frys, der opgives født den 6 December 1887, er ikke fundet tidligere straffet ved Dom, hvorimod han bl a ses at have den 24 April 1918 ved Rudkøbing Købstads Ret for Vold vedtaget Bøde til Beløb 100 Kr og den 4 November 1921 ved Assens Købstads Ret i Medfør af Lov 1 April 1911 § 1, 2, Bøde til Beløb 200 Kr.

Ifølge Sagens Oplysninger, derunder Forklaringer afgivne af Husmand Carl Hansen, Inger Elisabeth Sørensen, Johansens Hustru, Læge H C T Jensen, de Tiltalte, Tiltalte Frys' Hustru og Tiltalte Andersens 9- og 7-aarige Sønner er Sagens Omstændigheder følgende:

De Tiltalte er begge Husmænd i Faurskov, og der har i de ca 10 Aar, de har boet ved Siden af hinanden, til Stadighed været Nabostridigheder imellem dem. Da Andersen den 5 Oktober 1929 om Eftermiddagen ved 3-Tiden sammen med sin 7-aarige Søn var ved at passere ad en Vej, der fører forbi Frys' Ejendom, kom han i Skænderi først med Frys' Hustru og derefter, da Frys jog efter Andersens Hund, som var løbet ind paa Frys' Mark, med Frys selv, hvilket snart gik over til Haandgribeligheder. Med Hensyn til, hvem der begyndte disse, er de Tiltaltes Forklaringer modstridende, og det rette Forhold er ikke sikkert oplyst. Andersen hævder, at det var Frys, som med Stenkast og

Færdig fra Trykkeriet den 18 Juni 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 12

Fredag den 30 Maj.

paa anden Maade først ramte ham, hvorefter Andersen tog fat i Frys og sparkede efter ham, efter hvad han mener dog uden at ramme ham, medens Frys' Forklaring gaar ud paa, at Andersen inde paa Frys' Mark gav ham en Lussing, at dette foranledigede Frys til at tage fat i Kraven paa Andersen, der nu sparkede ham to Gange dels i Lysken, dels i Skridtet, hvad der medførte betydelig Smerte. Slagsmaalet mellem de Tiltalte fortsattes i nogen Tid, og det maa derhos antages, at de begge — efter at de var skiltet — har kastet Sten efter hinanden, Andersen tillige efter Frys' Hustru, der under Slagsmaalet var kommet sin Mand til Hjælp.

Ved en samme Dag foretaget Lægeundersøgelse konstateredes hos Andersen de i Anklageskriftet for dennes Vedkommende anførte Læsioner, der alle maa anses at være Følger af den ham under Slagsmaalet af Frys tilføjede Vold.

Frys undersøgtes ligeledes samme Dag, og der konstateredes dels det i Anklageskriftet nævnte Saar paa venstre Haands 2 Finger, dels Rødme og Irritation af de ydre Genitalorganer. Medens Saaret maa antages hurtigt at være svundet, konstateredes der ifølge Lægeerklæring af 29 Oktober Svulst af Urinrøret. I en af Læge H C T Jensen den 18 November udstedt Erklæring hedder det: »D D undersøgt Husmand Albert Friis, Faurskov pr Gelsted. Der findes ved Roden af penis (Lemmet) en ca hasselnødstor, haard Svulst. Han har Besvær ved Vandladningen det kommer nærmest kun som Dryp, angiver at han om Morgen skal staa i ca 5 Minutter for at blive færdig med Vandladningen.

Samleje med Konen kan ikke præsteres. Aarsagen til Svulstens Fremkomst kan sikkert skyldes de Spark, han har faaet under Slagsmaalet, idet penis ved Sparket er trykket imod det Brokbind, han altid bærer — — —.« Læge Jensen har derhos som Vidne den 21 December 1929 forklaret bl a, at han den 19 December paany har undersøgt Frys, og Svulsten fandtes der da endnu; hvorvidt den helt vil forsvinde, lod sig ikke afgøre, men er sandsynligt. Objektivt kunde der ikke paavises nogen Ulempe som Følge af Svulsten, men »det er muligt som af Frys angivet, at han ikke kan præstere Samleje med Hustruen, og at han har Besvær med Vandladningen.« I en om sin Undersøgelse af Frys af 21 Februar 1930 udstedt Erklæring udtaler samme Læge endelig bl a, at Svulsten nu er lidt større end en Ært, og at det ikke er sandsynligt, at

den med Tiden vil svinde helt, da Aarsagen er en Blodudtrædning i Vævet, og det i saa godt som alle Tilfælde vil efterlade en Bindevævsfortykkelse. Erklæringen slutter saaledes: »M H t Samleje vil det sikkert med Tiden igen kunne præsteres, men hvor lang Tid, der vil hengaa, før normale Forhold indtræder, kan jeg ikke udtale mig om.«

Efter alt foreliggende er det ubetænkeligt at antage, at den nu beskrevne Læsion er en Følge af Vold tilføjet Frys ved Spark af Tiltalte Andersen. Endelig maa Andersen efter det oplyste antages med en Sten at have bibragt Frys' Hustru det i Anklageskriftet nævnte Saar paa Hagen, der dog kun var af ringe Betydning.

For deres saaledes udviste Forhold, og idet ingen af de Tiltalte kan antages at have handlet i Nødværge, vil de Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der under Hensyn til Grundsætningen i Straffelovens § 206 findes efter Omstændighederne passende at kunne ansættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage for hver af de Tiltalte. For Begges Vedkommende findes Straffens Fuldbyrkelse i Medfør af Bestemmelserne i midlertidig Straffelov Kap 3 at kunne udsættes og efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse bortfalde, saafremt de i nævnte Lov anførte Betingelser overholdes.

De af de Tiltalte nedlagte gensidige Erstatningspaastande af omtrent tilsvarende Størrelse findes under de foreliggende Omstændigheder ikke at kunne tages til Følge.

De Tiltalte vil have in solidum at udrede Sagens Omkostninger, derunder de nedenfor angivne Salærer.

Onsdag den 4 Juni.

Nr 137/1930. Fhv Sparekassedirektør **Jens Christensen** m fl
p a a k æ r e r

den ved kgl Ordre af 11 Nov 1929 nedsatte Kommissionsdomstols
Kendelse af 27 Maj 1930.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Da det i Sagen fremkomne danner tilstrækkeligt Grundlag for Mistanke om, at de Sigtede J Christensen, Mikael Nielsen, P Lidegaard, Chr Christensen, Østergaard, Ladefoged og Andersen har gjort sig skyldige i det Forhold, for hvilket de er sigtede, og da det ikke kan antages, at Strafskyld for Overtrædelse af Aktieloven forældes i Medfør af Analogien af Straffelovens § 66, vil den fremsatte Protest mod Sagens Fremme ikke kunne tages til Følge.

T h i e r a g t e s :

Den begærte Forundersøgelse vil være at fremme.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den af Undersøgelseskommissionen afsagte Kendelse om Fremme af den begærede Forundersøgelse er paakæret til Højesteret af fhv Sparekassedirektør Jens Christensen, Husejer Søren Chr Andersen, Sognefoged P Lidegaard, Proprietær Chr Christensen, Gaardejer Chr Østergaard og Forretningsfører Niels Mikael Nielsen.

I Kendelsen er det rettelig antaget, at det Forhold, Sigtel- sen mod de Kærende angaar, ikke ifølge Lovgivningen er straffrit, og at Strafskylden ej heller er forældet i Henhold til Straffe- lovens § 66. Kendelsen vil som Følge heraf kunne stadfæstes.

Thi bestemmes:

Undersøgelseskommissionens Kendelse bør ved Magt at staaende.

Nr 39/1930. **Direktoratet for Københavns Sporveje (Trolle)**
mod

Forsikringsselskabet »London« (Winther) og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, Aktieselskab (O Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar overfor Appellanten i Anledning af en Paakørsel af en i Appellantens Tjeneste staaende Sporrenser.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1929: De Sagsøgte, Forsikringsselskabet »London« og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerne, Direktoratet for Københavns Sporveje, betale 1999 Kr 35 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 November 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at fhv Sporrenser Frantzen fra 1 Januar 1930 er endelig afskediget med Pension.

Herefter har Appellanten med Rettens Tilladelse nedlagt Paastand om, at de indstævnte dømmes til in solidum at betale Appellanten et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, dog ikke over 20 000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 12 November 1929.

De Indstævnte paastaar Frifindelse.

I den indankede Dom er det med Føje antaget, at Kørselsuheldet den 23 Februar 1926 ikke har haft nogen Betydning for den hos Frantzen opstaaede traumatisk Neurose.

Efter de foreliggende sparsomme Oplysninger findes det derhos ikke tilstrækkelig godtgjort, at Kørselsuheldet den 10 Februar 1928 har været en medvirkende Aarsag til Frantzens Sygdom. Herefter vil Indstævnte Forsikringsselskabet »London« være at frifinde.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Indstævnte Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S er fundet pligtig at betale Frantzen Erstatning for den ham tilføjede Skade. Retten er endvidere med Dommen enig i, at den Erstatning, der vilde have tilkommet Frantzen, hvis han ikke havde været pensionsberettiget, passende kan sættes til 3000 Kroner, ligesom Retten er enig i, at der ikke kan tillægges Appellanten Godtgørelse for den saakaldte Sygeløn. Derimod maa der tilkomme Appellanten Godtgørelse for den forøgede Pensionsbyrde, men denne Godtgørelse kan efter det ovenanførte kun ansættes til det fornævnte Beløb 3000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte, Forsikringsselskabet »London« med 500 Kroner, medens de for Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S vil være at hæve.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forsikringsselskabet »London«, bør for Tiltale af Appellanten, Direktoratet for Københavns Sporveje, i denne Sag fri at være. Indstævnte Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S bør til Appellanten betale 3000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 November 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte Forsikringsselskabet »London« med 500 Kroner, medens de ophæves for Indstævnte Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S's Vedkommende.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 Februar 1926 var Vognmand André Bohnsen nær ved med sit Last-Automobil K 13543, der er forsikret hos Forsikringsselskabet

»London«, at paakøre Sporrenser ved Københavns Sporveje F P Frantzen, hvorved denne paadrog sig et Nervechok, der medførte, at han var sygemeldt fra 26 Februar til 12 Marts 1926. Ved Københavns Byrets Dom af 25 Juni 1926 blev Vognmand Bohnsen idømt en Bøde paa 40 Kr for ved den paagældende Lejlighed at have kørt uforsigtigt. Medens Byrettens Dom frifandt ham for det af Københavns Sporveje og Sporrenser Frantzen rejste Erstatningskrav henholdsvis for Udgifter til Vikar og for tabt Arbejdsfortjeneste samt Smerte og Svie, blev han ved Østre Landsrets Dom af 27 September 1926 dømt til at betale Erstatning i Overensstemmelse med de nedlagte Paastande.

Den 10 Februar 1928 var Sporrenser Frantzen atter nær ved at blive kørt over, denne Gang af Chauffør Julius Petersen, da denne kom kørende med Lastmotorvogn K 11633, der ligeledes er forsikret hos Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S. Der blev optaget Rapport, og Politisagen afsluttedes med, at Chauffør Petersen betalte et Bødeforelæg paa 40 Kr for uforsvarlig Kørsel, idet der ikke blev rejst Spørgsmaal om Erstatning.

Endelig den 18 Februar 1928 var Chauffør Victor Jensen nær ved med Motordroske K 1300, der ejes af Vognmand Mogensen og er forsikret hos Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling Akts, at paakøre Sporrenser Frantzen, der kun ved at gøre et hurtigt Spring til Siden undgik at blive kørt ned. Der blev optaget Rapport, og ved Sagens Behandling ved Københavns Byret maatte Chauffør Jensen vedtage en Bøde paa 30 Kr, og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling Akts indgik paa at betale til Sporrenser Frantzens Sygekasse 274 Kr. Københavns Sporveje, der havde givet Møde under Sagen, valgte, under Hensyn til, at Sporrenser Frantzens Afskedigelse med Pension var nær forestaaende, at gøre deres Erstatningskrav gældende under en særskilt civil Sag.

Virkning af det Nervechok, som Sporrenser Frantzen paadrog sig ved Vognmand Bohnsens uforsigtige Kørsel i 1926, holdt sig i længere Tid. Sagen blev anmeldt for Arbejderforsikringsraadet, der ved Skrivelse af 24 Februar 1927 meddelte, at Tilfældet ikke kunde begrundes Krav i Henhold til Ulykkesforsikringsloven, da det passerede ikke fandtes at kunne betegnes som et Ulykkestilfælde, eller hvad dermed ifølge Ulykkesforsikringslovens § 2 maa sidestilles.

Da Sporrenser Frantzen atter den 10 Februar og 18 Februar 1928 var nær ved at blive kørt ned under sit Arbejde paa Skinnerne, fik han paany et Nervechok. Han var sygemeldt fra 20 Februar til 3 Maj 1928 og igen fra 28 Juni s A.

Begge de heromhandlede Tilfælde anmeldtes under eet for Arbejderforsikringsraadet, der herfor satte Invaliditetsgraden til 8 pCt.

Paa Grundlag af foreliggende Lægeerklæringer og i Henhold til Pensioneringsraadets Indstilling meddeltes der i September 1928 Sporrenser Frantzen Afsked med Pension som tilskadekommen i Tjeningen fra 1 Januar 1929 at regne, dog med Iagttagelse af Bestemmelsen i den kommunale Vedtægts § 33 b om een Gang aarlig i 10 Aar fra Afskedigelsen at præstere Lægeattest om sin Helbredstilstand.

Under denne Sag har Sagsøgerne, Direktoratet for København

Sporveje, under Paaberaabelse af, at Sporrenser Frantzens Sygdom og efterfølgende Afsked med Pension skyldes den Nervelidelse, han har paadraget sig ved ufrsigtig Kørsel ved de tre ovenomhandlede Lejligheder, foreløbig paastaet de Sagsøgte, Forsikringsselskabet »London« og Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S, in solidum dømt til at betale 4364 Kr 79 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 12 November 1929, til Betaling sker.

Det paastævnte Beløb fremkommer saaledes:

1. Sygeløn for Tiden 20 Februar—3 Maj 1928	=	675 Kr 84 Øre
2. — — — 28 Juni—31 December —	=	1689 — 60 —
3. Pension for Tiden 1 Januar		
—31 December 1929.....	=	2577 Kr 07 Øre
med Fradrag af Sporrenser		
Frantzens Bidrag til Pen-		
sionen	=	577 — 72 —
		1999 — 35 —

Ialt 4364 Kr 79 Øre.

Da Sporrenser Frantzens Afsked er meddelt under Henvisning til den kommunale Vedtægts §§ 33 b, saaledes at hans Genindtræden i Tjenesten efter et eller flere Aars Forløb ikke er udelukket, er der under Sagen alene krævet Erstatning for Pensionsudgiften i 1929, men Sagsøgerne har reserveret deres Ret til at kræve yderligere Erstatning, saafremt Sporrenser Frantzens Helbredstilstand gør en fortsat Pensionering nødvendig.

Begge de sagsøgte Selskaber har paastaet sig frifundet, hvorhos Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S subsidiært har paastaet sig frifundet mod in solidum med de Sagsøgte Forsikringsselskabet »London« at betale et mindre, efter Rettens Skøn fastsat Beløb, og de har til Støtte for deres Frifindelsespaastand for det første gjort gældende, at der ikke bestaar nogen Aarsagsforbindelse mellem de uforsigtige Kørsler og Frantzens nuværende Sygdom, og at det i ethvert Fald er ganske umuligt med nogen Sikkerhed at udtale sig om, fra hvilket af Kørselstilfældene Sygdommen skriver sig, hvorfor Følgen maa blive, at Selskaberne begge maa frifindes. Den opstaaede Skade er derhos af en saa indirekte uberegnelig Art, at der ikke vil kunne paalægges noget Erstatningsansvar derfor. De sagsøgte Selskaber har endvidere gjort gældende, at det ikke havde været nødvendigt at afskedige Frantzen, og at Pensioneringen skyldes, at Frantzen ikke var nogen energisk Tjenestemand og i det hele var af noget selvopgivende Karakter. Hvis Erstatningsspørgsmaalet straks var blevet ordnet, vilde Frantzen, der nu lider af traumatisk Neurose, efter de Sagsøgtes Formening forlængst have været fuldt arbejdsdygtig. De Sagsøgte har i denne Forbindelse ogsaa henvist til, at selv om Frantzen i Øjeblikket ikke var egnet til at udføre Sporrensertjeneste, vilde det have været muligt midlertidigt at lade lade udføre anden Tjeneste under Sporvejene.

Forsikringsselskabet »London« har særlig anført, at Kørselsuheldet den 23 Februar 1926 kun medførte en rent forbigaaende Arbejdsudygtighed, og at den Nervøsit, som Frantzen da kom til at lide af, for-

længst var ophørt, da det andet Kørseluheld indtraadte den 10 Februar 1928. Frantzens Sygdom kan heller ikke være en Følge af Kørslen den sidstnævnte Dato, idet han ikke gik til Læge, men roligt fortsatte sin Tjeneste. Det kan derfor ikke antages, at Frantzen ved denne Lejlighed er blevet mere disponeret for traumatisk Neurose.

Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S har derimod anført, at man ikke ved Sagens Bedømmelse kan se bort fra Kørselsheldet i 1926, idet det maa antages, at Spiren til Frantzens Sygdom er lagt ved denne Lejlighed, men i ethvert Fald har det den 10 Februar 1928 passerende haft afgørende Betydning, idet Kørselsheldet den 18 Februar 1928 næppe vilde have haft nogen skadelig Indflydelse paa Frantzens Helbredstilstand, hvis han ikke faa Dage i Forvejen havde været udsat for et lignende Tilfælde.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse har begge de sagsøgte Selskaber gjort gældende, at de ikke kan være pligtige at betale de forlangte Beløb for Sygeløn, idet det er in confesso under Sagen, at Sagsøgerne ikke har haft nogen Udgift til Vikarer, eftersom Sporrenserpersonalet har været tilstrækkeligt stort til at kunne bestride ogsaa det Frantzen paahvilende Arbejde, og det ikke er godtgjort, at Frantzens Sygdom har medført, at der har maattet betales det øvrige Personale Overarbejdspenge. De har fremdeles anført, at Kravet paa Erstatning for den af Sagsøgerne udbetalte Pension er et afledet Krav, og at der derfor ikke vil kunne blive Spørgsmaal om at paalægge dem at betale Sagsøgerne et større Beløb end, hvad der bortset fra Pensionen vilde kunne være tillagt Frantzen som Erstatning for Invaliditet. Da Frantzens Sygdom kun er en traumatisk Neurose, der efter almindelig Erfaring fuldstændig vil ophøre, saasnt Erstatningsspørgsmaalet er afgjort, vilde der kun kunne være tillagt Frantzen et mindre Beløb i Erstatning for forbigaaende Invaliditet. De har derhos protesteret imod, at hele det Beløb, hvortil Erstatningen maatte blive fastsat, tilkendes Sagsøgerne, idet Frantzen selv har ydet et større Bidrag til Pensionen, og der saaledes kun vil tilkomme Sagsøgerne en forholdsmæssig Del af Beløbet beregnet efter, hvor stor en Del af Pensionen, Sagsøgerne selv maatte komme til at udrede.

Fhv Sporrenser Frantz Peter Frantzen har under Domsforhandlingen som Vidne forklaret, at han efter Kørselsheldet i 1926 fik et Nervechok, der ikke straks gik bort, men dog fortog sig efterhaanden. Efter Kørselsheldet den 10 Februar 1928 mærkede Vidnet nogen Nervøsitet, men det fortog sig, og han var i Stand til at passe sit Arbejde, dog var han ikke fuldstændig som han havde været før; det sidste Kørselsheld den 18 s M tog mest paa ham.

Af en af Dr med H Abrahamsen den 12 August 1926 afgivet Erklæring fremgaar det bl a, at Frantzen ved det første Kørselsheld har faaet et nervøst Chok fremkaldt af den pludselige Begivenhed, idet der var umiddelbar Kontinuitet mellem denne og hans nervøse Tilfælde.

Tilstanden var bedret, og de sidste Symptomer vilde antagelig svinde, naar Sagen var blevet afgjort, sikkert med en mindre Erstatning.

Af en af Professor Aug Wimmer den 27 Juni 1928 afgivet Erklæring fremgaar det bl a, at den neurologiske Undersøgelse af Frantzen ikke

viste Tegn paa organisk Hjernelidelse, men at han led af traumatisk Neurose.

Endelig har Dr med Abrahamsen under 8 August 1928 afgivet saalydende Erklæring:

Der synes at være nogen Bedring i Tilstanden, men han har dog en Række Klager; han er særlig ængstelig for Støj og Færdsel; tør ikke gaa alene over Gaden, naar der er Trafik, er stadig bange for, at han skal blive paakørt. Han angiver at lide af Svimmelhed, Flimren for Øjnene, Sortnen for Øjnene og til Tider daarlig Nattesøvn. Han er en Del deprimeret, lider af Angstfølelser.

Han gør et trægt Indtryk, er deprimeret, faar Taarer i Øjnene, naar han fortæller om Ulykkestilfældene; han ryster paa Hænder og Fingre. Han egner sig for Øjeblikket ikke til Tjeneste paa trafikeret Strøg; han vil sikkert være altfor nervøs til at kunne udføre Sporrensning og Tungeskiftning; foreløbig kan han maaske bruges til Tjeneste i rolige Omgivelser. Det er vanskeligt at udtale sig om Fremtidsudsigterne. Det synes, som om de to Traumer har »mærket« ham ret alvorligt, og yderligere maa man sikkert regne det for et daarligt Tegn, at det andet Traume ramte ham før Følgerne efter det første havde tabt sig. Han arbejdede ganske vist fra 3 Maj 1928—Juni 28, men med yderste Besvær og havde i denne Periode de samme Symptomer som nu.

Jeg er derfor ikke meget tilbøjelig til at tro, at han bliver nogen væsentlig Arbejdskraft, i hvert Fald ikke det første $\frac{1}{2}$ —1 Aar«; — — —

Efter det saaledes oplyste kan det ikke anses godtgjort, at Kørselheden den 23 Februar 1926 har haft nogen Betydning for Frantzens nuværende Helbredstilstand; derimod maa det særlig efter Indholdet af Dr med Abrahamsens Erklæring af 8 August 1928 antages, at Kørselheden den 10 Februar 1928 i væsentlig Grad har været medvirkende til at fremkalde den Sygdom, der konstateredes efter det faa Dage senere indtraadte nye Kørselsheld. Idet Frantzens nervøse Lidelse heretter maa anses at være en direkte Følge af den den 10 og 18 Februar 1928 stedfundne uforsigtige Kørsel, maa begge de sagsøgte Selskaber være erstatningsansvarlige, og da det er ganske uvist, hvor stor en Del af den indtrufne Skade, der skyldes det ene, og hvor stor en Del det andet Kørselstilfælde, maa Selskaberne være pligtige i deres indbyrdes Forhold at svare til Halvdelen af den Erstatning, der vil være at udrede. Der vil derhos ikke kunne gives dem Medhold i, at det ikke skulde have været nødvendigt at afskedige Frantzen med Pension, idet hans Tilstand gjorde ham aldeles uskikket til at forrette Sporrenstjeneste, og det ikke er godtgjort, at der kunde være fundet anden passende Anvendelse i Sagsøgerens Tjeneste for hans efter det passerede stærkt nedsatte Arbejdsevne. Med Hensyn til Erstatningens Størrelse bemærkes, at da det ikke er oplyst, at Sagsøgerne har lidt noget Tab som Følge af, at de i Henhold til den gældende Vedtægt har maattet yde Frantzen fuld Løn i den Tid, han har været arbejdsudygtig, vil der ikke kunne tillægges dem den af dem krævede Erstatning for Sygeløn. Det Beløb, der vilde have tilkommet Frantzen som Invaliditetserstatning, hvis han ikke havde været berettiget til Pension, findes efter samtlige foreliggende Omstændigheder at maatte være fastsat til 3000 Kr. Herefter vil

der kunne tillægges Sagsøgeren en Erstatning af 1999 Kr 35 Øre som paastaet i Anledning af, at de for Aaret 1929 har maattet udrede Pension til Frantzen. — Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde udrede til Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 73/1930. **Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet paa Statskassens Vegne** (d kst Kmadv.)

mod

Overmontør Mogens V Chr Olsen og **Firmaet Roar Rosing**
(Bache),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar overfor Appellanten i Anledning af en Paakørsel af en i Appellantens Tjeneste værende Postkontrollør.

Østre Landsrets Dom af 14 Februar 1930: De Sagsøgte, Overmontør Mogens V Chr Olsen og Firmaet Roar Rosing, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at der til den Assistent, som har fungeret i Kontrollør Hansens Plads, i Henhold til Tjenestemandslovens § 12 er udbetalt et Funktionshonorar paa 47 Kroner 51 Øre, hvilket Beløb findes at burde tilkendes Appellanten, hvorved bemærkes, at det efter det foreliggende ikke kan antages, at Kontrollør Hansen selv har nogen Skyld i den indtraadte Skade. Derimod vil der ikke kunne tillægges Appellanten nogen yderligere Godtgørelse hos de Indstævnte, idet det ikke kan anses tilstrækkelig oplyst, at Appellanten iøvrigt har lidt noget Tab. Herefter vil de Indstævnte være at dømme til in solidum at betale Appellanten det fornævnte Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte Overmontør Mogens V Chr Olsen og Firmaet Roar Rosing bør een for begge og begge for een til Appellanten Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet paa Statskassens Vegne betale 47 Kroner 51 Øre tilligemed Renter heraf 5 p Ct aarlig fra den 23 Novem-

ber 1929, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Appellantens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til de Indstævnte med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under en Sag, paakendt af Københavns Byrets 1 Afdeling den 24 Juni 1929, var Overmontør Mogens Villum Christian Olsen tiltalt til Straf efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr §§ 27, 29 og 30, for den 10 August 1928 Kl 8^{1/4} Em i Tietgensgade ved Bernstorffsgade som Fører af Motorcykel K 3059 at have kørt med uforsvarlig stærk Hastighed samt undladt i Tide at give Signal, ligesom for iøvrigt at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, hvilket havde til Følge, at han paakørte en Fodgænger, den 61-aarige Postkontrollør Martin Hansen.

Denne har under en samtidig med nærværende Sag her for Retten verserende Sag paastaaet Firmaet Roar Rosing, hos hvem Overmontør Olsen var ansat, tilpligtet at betale Erstatning for Lægeudgifter m v samt for Svie og Smerte m m og til en vis Grad ogsaa for Nedsættelse af Arbejdsevne, idet han har hævdet, at der maa tages i Betragtning dels den lange Tid, han har været syg, dels den Nedsættelse af Arbejdsevne, som han fremdeles føler, saavel som den Omstændighed, at hvis han maa søge Afsked af Postvæsnets Tjeneste, vil han herved i den Tid, han har tilbage, indtil han fylder 70 Aar, miste en aarlig Indtægt svarende til Differencen mellem fuld Løn og højeste Pension (ca ²/₃). Han har tilføjet, at hans Arbejdsudygtighed i Fremtiden ogsaa vil kunne faa Indflydelse paa det Antal Sygedage, der ikke er fradragsberettigede uden at han betaler for en Stedfortræder.

De Sagsøgte paastaar under den nævnte Sag Frifindelse, principalt pure, subsidiært mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn, idet de gør gældende, at Postkontrollør Hansen selv er Skyld i Skaden, og at den krævede Erstatning 4546 Kr i al Fald er for høj.

Ved en Dags Dato afsagt Dom i den omtalte Sag har Retten statueret, at Overmontør Olsen bærer Hovedansvaret for Paakørslen, men at Postkontrollør Hansen selv ved Uagtsomhed har medvirket til Skaden, og Retten har tilkendt Postkontrolløren en i Henhold til Automobillovens § 38, 1 Stk, nedsat Erstatning, bestemt til ialt 1800 Kr med Renter og Sagsomkostninger.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgerne, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnets ved den konstituerede Kammeradvokat, de Sagsøgte Overmontør Olsen og det fornævnte Firma Roar Rosing, dømt til in solidum at betale Sagsøgerne en Erstatning af 3239 Kr 63 Øre — med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 November 1929 — for det Tab, der skal være tilføjet Sagsøgerne ved, at

de under Postkontrollørens Uarbejdsdygtighed og Fraværelse i nærmere angivne Perioder fra Paakørslen den 10 August 1928 til den 9 Maj 1929 har udbetalt ham Lønning med det ovenfor angivne Beløb, uden at der af ham er præsteret Arbejde for disse Penge.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de i første Række bestrider et saadant Kravs principielle Berettigelse.

De Betragtninger, som Sagsøgerne gør gældende til Støtte for deres Paastand er i alt væsenligt udtrykt i en under Sagen fremlagt Skrivelse fra Sagsøgerne af 8 Maj 1929, hvori det hedder med Henblik paa et andet tilsvarende Ulykkestilfælde.

» — — —

Den af Forsikringsselskaberne fremsatte Paastand, at Post- og Telegrafvæsnet ikke har haft nogen positiv Udgift i Anledning af Kontrollørens Sygdom, idet der altid haves disponibelt Afløserpersonale, er ikke rigtig. Ganske vist findes der i Etaten en Stab af Afløserer, men den Omstændighed, at en Afløser bindes fra et givet Tidspunkt, vil ofte medføre videre Virkninger og vil ofte i sidste Instans bevirke, at der paa et andet Sted maa anvendes Ekstramedhjælp udefra mod særlig Betaling. Men dernæst ses det ikke, at Post- og Telegrafvæsnets Organisationsforhold skal kunne paaberaabes af Skadevoldere til Opnaelse af et for dem gunstigere Resultat; Forholdet er det, at man af Hensyn til Tjenestens Udførelse er nødsaget til at have et Antal fuldt uddannede Afløserer, men disse kan kun haves i Form af fast ansatte Tjenestemænd, som altsaa oppebærer deres Lønning ubeskaaret, selv om de paa enkelte Dage eller i ganske korte Perioder er ledige, hvilket Forhold imidlertid formentlig er en Skadevolder uvedkommende.

— — —

Man kan umuligt se, at der skal være en principiel Forskel paa Skadevolderens Erstatningspligt, eftersom den Tilskadekomnes Arbejde udføres af det øvrige Personale mod Overarbejdspenge eller af en Afløser.

Endelig anlægger man her den Betragtning, som man i og for sig anser for den stærkeste, nemlig at Postkontrolløren har oppebaaret sin Lønning ubeskaaret under Sygdommen uden at præstere det Arbejde, for hvilket Lønningen udgør Betalingen, og at der herved er paaført Etaten et virkeligt Tab, som man maa kræve erstattet.

Det tilføjes, at der i de senere Aar har foreligget adskillige Tilfælde i Post- og Telegrafvæsnet som det her omhandlede, navnlig i København. De fleste Tilfælde er afsluttet udenretsligt ved, at det paa-gældende Forsikringsselskab har honoreret Post- og Telegrafvæsnets Krav; men der haves ogsaa Eksempler paa, at der er givet Dom for saadanne Krav. Det har hidtil kun drejet sig om Underrettsdomme, men netop den Omstændighed, at Anke ikke har fundet Sted, synes at tyde paa, at Kravene af Skadevolderen eller hans Forsikringsselskab er blev anset for berettigede.«

Retten maa, saaledes som Retspraksis har udviklet sig med Hensyn til Stat og Kommune samt visse andre lignende Krav paa Erstatning for forøget Pensionsbyrde, for betalt Vikarløn o s v, i og for sig ikke anse det udelukket, at der kan tilkomme Sagsøgerne et Krav, som det

af dem rejste direkte Erstatningskrav mod Skadevolderen for Tab tilføjet dem ved hans skadegørende Handling, dog som de selv erkender — indenfor den Erstatning, som der kunde være Tale om overhovedet at tilkende Skadelidende, hvis han ikke havde oppebaaret sin Gage. Men Retten maa dog for at give saadan Paastand om Erstatning Medhold kræve en konkret Dokumentation for, at der virkelig er lidt økonomisk Tab, saasom ved positive Lønydelser til andre o s v.

En saadan Dokumentation for Tab findes ikke fra Sagsøgerens Side tilvejebragt i nærværende Sag, hvorfor de Sagsøgte vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Nr 53/1930. **Sagfører Peder Eeg (Selv)**
 m o d
Restauratør F E Gaarde (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at meddele Indstævnte Transport paa en Panteobligation m m.

Vestre Landsrets Dom af 14 Februar 1930: Sagsøgte, Sagfører Peder Eeg, bør til Sagsøgeren, Restauratør F E Gaarde, meddele simpel Transport paa den ommeldte Panteobligation, stor til Rest 8100 Kr, med vedhængende Renter fra den 11 December 1929, samt betale 5595 Kr 37 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 Juli 1928, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Appellanten er tilpligtet at give Indstævnte Transport paa Panteobligationen, stor 8100 Kroner, samt at betale Indstævnte en kontant Godtgørelse, men dennes Størrelse vil efter at Indstævnte for Højesteret har nedsat Beløbet med 350 Kroner, være at bestemme til 5245 Kroner 37 Øre med Renter. Med denne Ændring vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Størrelsen af det kontante Beløb bestemmes til 5245 Kroner 37 Øre. Sagens Omkostnin-

ger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører Peder Eeg, til Indstævnte, Restauratør F E Gaarde, med 500 Kroner. •

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Restauratør F E Gaarde i Aarhus, der siden 1899 havde benyttet Sagsøgte, Sagfører Peder Eeg, sammesteds, som Sagfører og af ham havde erholdt juridisk Bistand til en betydelig Mængde Forretninger, var efterhaanden kommet til at skyldte Sagsøgte et Beløb af ca 23 000 Kr, hvorfor der løb Veksler. For denne Gæld havde Sagsøgeren meddelt Sagsøgte Haandpant i to Obligationer med Pant henholdsvis i Ejendommen Matr Nr 46 d m fl af Thorsager, og i Ejendommen Matr Nr 1 a af Velgaarde og 1 b m fl af Boest, hvilke Obligationer fra Tid til anden var blevet ombyttet med andre paa Grund af Ejer skifte med Hensyn til de pantsatte Ejendomme, saaledes at Sagsøgte fik Haandpant dels i en Obligation paa 3600 Kr med Pant næstefter Kreditforeningslaan, stort 4900 Kr, i førstnævnte Ejendom, dels i en Obligation paa 20 100 Kr med Pant næstefter Kreditforeningslaan, stort 19 900 Kr, i sidstnævnte Ejendom. I Sommeren 1924 forlangte Sagsøgte sit Tilgodehavende udbetalt, og da Betaling ikke fandt Sted, foranstaltede han den 28 Juni 1924 de to haandpantssatte Obligationer bortsolgt ved offentlig Auktion i Overensstemmelse med Reglerne i Konkurslovens § 155, jfr Retsplejelovens § 538, 2 Stk. Paa denne Auktion, hvor Sagsøgeren ikke havde givet Møde, købte Sagsøgte Obligationerne for henholdsvis 100 Kr og 200 Kr. Ejendommen i Velgaarde kom til Tvangsauktion i December 1924 og udlagdes Sagsøgte som ufyldstgjort Panthaver efter den af ham paa Auktionen den 28 Juni s A købte Obligation for et Bud paa 22 100 Kr. I Januar Maaned 1925 videresolgte han Ejendommen mod en kontant Udbetaling af 4000 Kr og Udstedelse af Obligation til ham paa 9600 Kr med Pant i Ejendommen næstefter fornævnte Kreditforeningslaan. Ejendommen i Thorsager overtoges ligeledes i 1924 paa en Tvangsauktion af Sagsøgte som ufyldstgjort Panthaver efter fornævnte Obligation i Ejendommen for et Bud paa 5100 Kr. Sagsøgte bortsolgte derefter en Del af denne Ejendom, men senere har han igen overtaget den solgte Del af Ejendommen som ufyldstgjort Panthaver.

Efter at Sagsøgeren havde foretaget en Omprioritering af en ham tilhørende Ejendom i Aarhus, »Borgporten« kaldet, hvori Sagsøgte havde et Skadesløsbrev til yderligere Sikkerhed for sit heromhandlede Tilgodehavende, betalte Sagsøgeren i December Termin 1926 Sagsøgte hele hans Tilgodehavende kontant med Fradrag af 200 Kr, som Sagsøgte havde godskrevet ham som Nettoprovenu af Auktionen over de haandpantssatte Obligationer. Samtidig med Indfrielsen forlangte Sagsøgeren udleveret de haandpantssatte Obligationer eller disses Ækvivalent med Fradrag

af, hvad der maatte tilkomme Sagsøgte som Godtgørelse for de af ham efter Erhvervelsen af de paagældende Obligationer afholdte Udlæg til Renterestancer, Auktionsomkostninger og Handelsomkostninger m v. Sagsøgte nægtede imidlertid at efterkomme dette Forlangende, ligesom han vægrede sig ved at præstere nogen Opgørelse over sine Udlæg. Sagsøgeren indgav derefter Politianmeldelse mod Sagsøgte, og efter at der var foretaget en Undersøgelse, blev Sagens Akter af Justitsministeriet tilstillet Sagførerraadet. I en af Raadet den 7 Maj 1928 truffet Beslutning udtales det, at Raadet maa anse det for godtgjort, at Sagfører Eeg som Restauratør Gaardes mangeaarige Tillidsmand har handlet i Strid med sine Pligter som Sagfører ved, naar han ikke vilde varetage Gaardes Interesser og søge det mest mulige bragt ud af Obligationerne for Gaardes Regning, ikke at drage Omsorg for, at Gaarde fik sine Interesser varetaget paa anden Maade, saa at der ikke vare Fare for, at Gaardes Værdier gik tabt for ham derved, at Eeg selv vilde overtage de pantsatte Obligationer for et for lavt Auktionsbud, og at Eegs Forhold i den omhandlede Henseende ikke kommer overens med den Hæderlighed, Nøjagtighed og Paalidelighed, som en offentlig beskikket Sagfører altid maa udvise, hvorhos Raadet i Henhold til Retsplejelovens § 144, jfr § 143, tildelte Sagfører Eeg en Irettesættelse. Denne Beslutning blev af Sagsøgte indbragt for Vestre Landsret, der imidlertid ved en den 9 Juni 1928 afsagt Kendelse stadfæstede Beslutningen, idet det i Kendelsen udtales, at Sagfører Eeg fandtes at have handlet i Strid med de Pligter, der paahviler ham i hans Egenskab af Sagfører, ved at unklade forinden Realisationen af sit Haandpant paa tilstrækkelig tydelig Maade at tilkendegive Restauratør Gaarde, at han ikke længere som Sagfører vilde varetage dennes Interesser.

Da Sagsøgte ikke havde villet samtykke i, at Sagførerraadet afgjorde Spørgsmaalet om, hvorvidt Auktionsbudene burde være afgørende for, hvad Sagsøgte skulde godskrive Sagsøgeren i deres Mellemværende, har Sagsøgeren anlagt nærværende Sag, hvorunder han under Anbringende af, at Sagsøgte efter at have faaet hele sit Tilgodehavende betalt maa være pligtig til Sagsøgeren at afgive hvad de paagældende Obligationer har udbragt, og at Sagsøgte ogsaa inden Auktionen over Obligationerne har afgivet Løfte herom, har nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes dels at meddele Sagsøgeren simpel Transport paa den fornævnte Panteobligation for 9600 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 1 a af Velgaard m fl, nu nedbragt til 8100 Kr, med vedhængende Renter fra den 11 December 1929, dels at betale Sagsøgeren 5595 Kr 37 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 Juli 1928, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han har benægtet at have afgivet det ommeldte Løfte og har hævdet, at Udfaldet af den over de paagældende Obligationer afholdte Auktion, der er den af Lovgivningen i saadanne Tilfælde anviste Fremgangsmaade, maa være afgørende for, hvilket Beløb Sagsøgte er pligtig at godskrive Sagsøgeren som Provenu af Haandpantet, medens det maa være Sagsøgeren uvedkommende, hvad Obligationerne senere maatte have udbragt.

Efter Sagsøgernes Fremstilling indfandt han sig Dagen før, Auktionen skulde afholdes, hos Sagsøgte og spurgte denne, hvad Meningen var

med Auktionen, hvortil Sagsøgte svarede, at han vilde have Haandsret over Obligationerne og vilde staa for, til hvem Ejendommene i Thorsager og Velgaarde blev solgt, da Sagsøgeren havde været uheldig med Salget to Gange, og Sagsøgte tilføjede: »Men jeg skal jo ikke berige mig paa Deres Bekostning. Den Dag, De betaler mig, hvad jeg har til Gode, faar De selvfølgelig Deres Værdier tilbage.« Efter Sagsøgerens videre Fremstilling spurgte han Sagsøgte, om dennes Ord var ensbetydende med, at han ikke behøvede at møde paa Auktionen Dagen efter, hvilket Sagsøgte besvarede bekræftende, og Sagsøgeren har i denne Forbindelse forklaret, at en Bekendt af ham, Proprietær N Nielsen, forinden Sagsøgeren gik op til Sagsøgte, havde lovet at hjælpe ham ved eventuelt at købe Obligationerne paa Auktionen. Nævnte Proprietær Nielsen har som Vidne bekræftet Rigtigheden heraf.

Sagsøgte har erklæret, at han ikke tør benægte, at han under de paagældende Forhandlinger kan have sagt, at han ikke vilde berige sig paa Sagsøgerens Bekostning, men han har bestridt at have fremsat Udtalelser, hvoraf Sagsøgeren kunde faa den Opfattelse, at Udbyttet af Obligationerne — udover hvad de indbragte ved Auktionen — under alle Omstændigheder vilde komme Sagsøgeren til Gode, og hævdede, at han kun har lovet Sagsøgeren, at, hvis denne kunde indfri sin Skyld inden 8 Dage efter Auktionen, skulde han faa sine Værdier tilbage. Endvidere vil Sagsøgte have sagt til Sagsøgeren, at han jo ikke kunde møde paa Auktionen som Køber, naar han ikke havde noget at betale med.

Selv om der ved Sagens Afgørelse gaas ud fra Rigtigheden af den af Sagsøgte saaledes givne Fremstilling, findes han dog at have været uberettiget til at lægge de paa Auktionen over Obligationerne fremkomne Priser til Grund for Opgørelsen af sit Mellemværende med Sagsøgeren. Efter alt foreliggende findes Sagsøgeren nemlig at have været beføjet til at forstaa Sagsøgtes Udtalelser saaledes, at t denne, der som nævnt i en lang Aarrække var blevet benyttet som Sagfører af Sagsøgeren, ogsaa i det foreliggende Tilfælde vilde varetage Sagsøgerens Interesser, for saa vidt det var foreneligt med hans egen Interesse i nu ved Hjælp af Obligationerne at opnaa Fyldestgørelse for sit Tilgodehavende, og a t i Overensstemmelse hermed hele Udbyttet af Obligationerne vilde blive godskrevet Sagsøgeren. I denne Forbindelse skal særlig bemærkes, at den Omstændighed, at Sagsøgte mulig har forelagt Sagsøgeren en bestemt Frist for Værdiernes Tilbagelevering, ikke — som af Sagsøgte hævdede — nødvendigvis af Sagsøgeren maatte forstaaes saaledes, at Sagsøgte efter Fristens Udløb vilde disponere over Obligationerne for egen Regning, idet en saadan Udtalelse efter det iøvrigt passerende med Føje af Sagsøgeren kunde opfattes som alene indeholdende en Tilkendegivelse af, at Sagsøgeren, hvis han berigtigede sin Skyld inden Fristens Udløb, vilde kunne faa sine Obligationer tilbage til fri Raadighed, men at Sagsøgte i modsat Fald var frit stillet med Hensyn til at skaffe sig Fyldestgørelse ved Hjælp af Obligationerne.

Efter alt det anførte, hvortil yderligere kommer, at Auktionspriserne ikke kan betragtes som Udtryk for de virkelige Værdier, maa Sagsøgte, der som nævnt er blevet fyldestgjort af Sagsøgeren paa anden Maade, være pligtig at lægge fra sig det Nettoudbytte, som de paagældende

Obligationer gennem hans Overtagelse og Salg af de pantsatte faste Ejendommen maatte have indbragt.

Som Følge heraf maa Sagsøgte være pligtig som paastaet at meddele Transport paa den forommeldte Panteobligation, stor til Rest 8100 Kr med vedhængende Renter.

Med Hensyn til det indsøgte kontante Beløb gaar den under Sagen nedlagte Paastand nærmere ud paa, at Sagsøgte skal lægge fra sig et Beløb af 1735 Kr 37 Øre — hvortil han selv har opgjort sin yderligere Fortjeneste paa Velgaardsejendommen: 4179 Kr 63 Øre med Fradrag af Tab for Thorsagerejendommen: 2444 Kr 26 Øre — samt tilsvare Værdien af Matr Nr 46 d og 7 ah Thorsager, som Sagsøgte endnu ejer gældfrit, og af 17 Tdr Land ligeledes henhørende til Thorsagerejendommen, hvilket Areal Sagsøgte har sammenlagt med en anden ham tilhørende Ejendom i Thorsager. Værdien af Matr Nr 46 d og 7 ah er af Sagsøgeren ansat til 2500 Kr, uden at Sagsøgte har fremført nogen Indvending herimod. Værdien af de ommeldte 17 Tdr Land er af Sagsøgeren paa Grundlag af en af Kreditforeningsrepræsentant, Sognefoged Holst af Thorsager foretaget Vurdering ansat til 1360 Kr, medens Sagsøgte har gjort gældende, at Værdien ikke bør sættes højere end til ca 25 Kr pr Tdr Land, for hvilken Pris Sagsøgte ved en Tvangsauktion har erhvervet bedre beliggende Jord fra en Naboejendom. Naar imidlertid henses til, at det af Sagens Oplysninger fremgaar, at den sidstnævnte af Sagsøgte erhvervede Jord er til Ejendomsskyld vurderet til ca 110 Kr pr Td Land saavel som til, at den af Sagsøgte anførte Pris er en Auktionspris, findes der ikke at kunne lægges Vægt paa Sagsøgtes Indsigelse mod den af Sognefoged Holst foretagne Vurdering, der derfor maa blive at lægge til Grund ved Beregningen af den Værdi, som Sagsøgte paa dette Punkt skal tilsvare.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 700 Kr.

Nr 78/1930. Frk Kristine Sørensen (Selv)

m o d

Forretningslokalenævnet paa Frederiksberg (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at fastsætte Lejen for en Butik.

Færdig fra Trykkeriet den 25 Juni 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 13

Onsdag den 4 Juni.

Østre Landsrets Dom af 3 Februar 1930: De Sagsøgte, Forretningslokalenævnet paa Frederiksberg, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frk Kristine Sørensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Frøken Kristine Sørensen, til Indstævnte, Forretningslokalenævnet paa Frederiksberg, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Frk Kristine Sørensen, efter erhvervet Bevilling til fri Proces dog uden Beskikkelse af Sagfører endelig paastaet de Sagsøgte, Forretningslokalenævnet paa Frederiksberg, tilpligtet at fastsætte Lejen for den af hende i sin Tid lejede Butik med Bagværelse i Ejendommen H C Ørstedsvej 8 for Tiden 1 December 1924 til 21 December 1926 samt at betale en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke udover 21 812 Kr 50 Øre.

De Sagsøgte har i det hele paastaet sig frifundet, idet de med Hensyn til den nedlagte Erstatningspaastand særlig har protesteret mod, at denne Paastand, der først er fremsat under Domsforhandlingen, som

for sent fremkommet tages under Paakendelse, hvorhos de subsidiært for Erstatningskravets Vedkommende har paastaaet sig frifundet for Tiden.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Ved Lejekontrakt af 20 November 1924 lejede Sagsøgerinden for en aarlig Leje af 2200 Kr fra December s A at regne en Lejlighed, bestaaende af et Butikslokale med Bagværelse i den Møbelhandler Otto N C Berg tilhørende, kort forinden ombyggede, nyindrettede Ejendom H C Ørstedesvej Nr 8 paa Frederiksberg, hvor hun paabegyndte Driften af en samtidig startet Konfekturforretning.

I Januar 1926 indgav hun og nogle andre Lejere i Ejendommen i Fællesskab en Klage om Lejens Størrelse til det frederiksbergske Huslejenævn, der imidlertid afviste Klagen, da Ejendommen efter den i 1924 stedfundne Ombygning ikke omfattedes af Boliglovens Bestemmelser, jfr Lov af 18 Maj 1923 § 1, næstsidste Stykke.

Under Anbringende af, at den ovennævnte Leje stod i Misforhold til det lejedes Værdi, idet Lejen formentlig kun burde være 800 Kr eller højst 1000 Kr aarlig, paastod Sagsøgerinden under en af hende ved Østre Landsret anlagt Sag Møbelhandler Berg tilpligtet at tilbagebetale det Beløb, som hun efter Rettens Skøn fra 1 Maj 1925 at regne havde betalt for meget i Leje af de ommeldte Lokaler med nærmere angivne Renter, og at den fremtidige Leje nedsættes i Overensstemmelse hermed. Der var under Sagen Enighed mellem Parterne om, at den paagældende Ejendom maatte betragtes som opført efter 31 Maj 1918, og Sagsøgerindens Paastand støttedes i første Række paa, at Bestemmelsen i § 22 i Lov Nr 83 af 1 April 1925 maatte omfatte Nybygninger af den heromhandlede Art.

Ved Landsrettens Dom af 10 Maj 1926 blev Møbelhandler Berg i Overensstemmelse med sin derom nedlagte Paastand frifundet, idet den omhandlede Bestemmelse i Boliglovens § 22 ikke antoges gældende for Lejligheder i Ejendomme opførte efter 31 Maj 1918. Ved Højesterets Dom af 11 November 1926 blev Landsrettens Dom stadfæstet i Henhold til dens Grunde.

Den 21 December 1926 blev Sagsøgerinden, der ikke havde betalt den for samme Maaned forfaldne Leje, efter Begæring af Møbelhandler Berg udsat af Lokalerne.

Sagsøgerinden har derefter indgivet Begæring om Sagens Genoptagelse for Højesteret og til en i den Anledning optaget Rapport forklaret, at Grunden til denne hendes Begæring var, at Sagen havde været utilstrækkelig oplyst, idet der kun havde været procederet om, hvorvidt Aagerbestemmelsen i Boliglovens § 22 gjaldt Nybygninger, hvorimod det ikke var oplyst, om den paagældende Ejendom virkelig var en Nybygning, hvad Sagsøgerinden bestred.

Under 21 Januar 1927 blev det af Højesteret meddelt Sagsøgerinden, at hendes Andragende ikke kunde tages til Følge.

Under en ved Østre Landsret anlagt Sag paastod Sagsøgerinden derefter Møbelhandler Berg tilpligtet for Retten at afgive Forklaring om, hvorvidt den oftnævnte Ejendom var en efter 31 Maj 1918 opført Nybygning eller et ældre ombygget Hus, hvorhos hun ved Afhøring af

nærmere angivne Vidner ønskede oplyst, om den paagældende Bygning var opført før eller efter 31 Maj 1918.

Berg nedlagde Paastand paa Sagens Afvisning, subsidiært paa Frifindelse, idet han gjorde gældende, at det Spørgsmaal, som Paastanden angik, var endelig afgjort ved Højesterets ovennævnte Dom, og ved Østre Landsrets Dom af 23 August 1927 blev hans Frifindelsespaastand taget til Følge. I Landsretsdommen hedder det bl a:

»Som ovenfor anført var der under den ved de fornævnte Domme afgjorte Retssag Enighed om, at den oftnævnte Ejendom maatte betragtes som en Nybygning, og Sagsøgerinden maa herefter være afskaaret fra med Retsvirkning nu at ville hævde en anden Opfattelse, hvorved bemærkes, at Sagsøgerinden har haft Anledning og Adgang til under den tidligere Retssag at fremskaffe de Oplysninger, der nu ønskes tilvejebragt.

Som anført er endvidere Sagsøgerindens med samme Motivering som her under Sagen fremsatte Begæring om Sagens Genoptagelse afvist af Højesteret«.

Sagsøgerinden har under nærværende Sag oplyst, at de Lokaler, som det Lejemaal angaar, der hermed ønskes indbragt for Huslejenævnet, er Halvdelen af den Butik med Bagværelse, som før Ombygningen blev drevet af Møbelhandler Berg som Møbelbutik, og som ved Ombygningen blev delt med et Bræddeskillerum. Samtidig blev under Ombygningen Butikens Areal forøget i Længden med en Strimmel 1,4 m bred, idet Ydermuren mod Vejen blev flyttet 1.4 m ud mod Vejen, saaledes at en tidligere ubebygget Gangsti indtoges i Bygningens Areal. Butikens samlede Længde var før Udvidelsen 5 m og Bagværelsets Længde 3 m. Butikens og Værelsets Bredde er 2,70 m. Forøgelsen er altsaa 3,78 m². Det tidligere Areal af Butik og Bagværelse var 21,60 m².

Sagsøgerinden gør herefter gældende, at der kun kan siges at foreligge en Ombygning af de senere til hende udlejede Lokaler, og at Lejens Fastsættelse derfor henhører under Nævnets Afgørelse. Da Nævnet imidlertid trods gentagne Henvendelser ikke har villet tage Spørgsmaalet under Behandling, har hun set sig nødsaget til at anlægge nærværende Sag. Med Hensyn til Erstatningspaastanden har Sagsøgerinden gjort gældende, at Nævnet ved sin Behandling og Paakendelse af den indgivne Klage har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed, og at det derfor maa være pligtigt at erstatte det hende derved paaførte Tab, som hun nærmere har specificeret og opgjort til 21 812 Kr 50 Øre.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført, at da Sagsøgerinden under den af hende tidligere førte Retssag, der afsluttedes med Højesterets Dom af 11 November 1926, har erklæret sig enig i, at den omhandlede Ejendom maatte betragtes som en Nybygning, maa hun formentlig ogsaa under nærværende Sag være afskaaret fra at have en modsat Opfattelse. De Sagsøgte har særlig henvist til, at selv om Nævnet som af Sagsøgerinden paastaet maattet blive dømt til at fastsætte Lejen og derefter foretog en Nedsættelse af samme, vilde en saadan Nedsættelse ikke kunne faa nogen Betydning under en af Sagsøgerinden derefter mod Møbelhandler Berg anlagt Sag til Betaling af den for meget erlagte Leje, idet Sagsøgerinden i hvert Fald overfor

Berg maatte være bunden ved sin tidligere Procedure, og Berg med Føje kunde gøre gældende, at der i Forholdet mellem Sagsøgerinden og ham forelaa en Retsafgørelse, hvorefter Ejendommen var en Nybygning, og at Nævnet som Følge heraf var inkompetent til at træffe Bestemmelse om Lejens Størrelse. De Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at den paagældende Ejendom har været underkastet en saa gennemgribende Forandring, at den maa anses for en ny Ejendom, og at særlig de heromhandlede Lokaler har været Genstand for en saa omfattende Forandring, at de maa anses for at være nye Lokaler. De Sagsøgte har i denne Forbindelse anført, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Ejendommen maatte betragtes som en Nybygning, formentlig allerede under en af Sagsøgerinden ved Østre Landsret mod de Sagførere, som har ført hendes fornævnte Sag mod Møbelhandler Berg for Landsretten og Højesteret anlagt Sag har været forelagt Retten, idet Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1928 forudsætningsvis synes at indeholde en Godkendelse af Nævnets Synspunkt. Med Hensyn til Erstatningsspørgsmaalet har de Sagsøgte gjort gældende, at de har afsagt deres Kendelse paa behørigt Grundlag efter indhentet Erklæring fra Bygningsautoriteterne, og at der, selv om Retten maatte komme til det Resultat, at den trufne Afgørelse af det i og for sig tvivlsomme Spørgsmaal ikke kan anses for juridisk holdbar, ikke fra deres Side er blevet udvist noget Forhold, der kunde tilregnes dem som Uagtsomhed, endsige grov Uagtsomhed, og at der derfor ikke ses at være Hjemmel for at tilpligte dem til at yde Sagsøgerinden Erstatning; de kan derhos ikke erkende, at der af Sagsøgerinden er tilvejebragt nogen som helst Dokumentation for, at hun har lidt Tab som Følge af den afsagte Kendelse. Subsidiært har de Sagsøgte anført, at der i ethvert Fald ikke kan siges at være konstateret noget Tab, forinden der af Nævnet er truffet Afgørelse om, at den aftalte Leje har været for høj og derfor vil være at nedsætte, og de har derfor subsidiært paastaet sig frifundet for Tiden.

Af de under Sagen tilvejebragte Oplysninger, derunder navnlig en Erklæring fra Bygningsinspektøren paa Frederiksberg og en af Arkitekt Jens Jørgensen afgivet Vidneforklaring, fremgaar det, at Ejendommen oprindelig bestod af en noget tilbage fra Gadelinien beliggende Villa-bygning i 1 Etage med Frontespice mod Gaden, hvori kun var indrettet en af Ejeren benyttet Butik med tilhørende Beboelseslejlighed, hvorhos der paa samme Grund Nord for Villaen og i nogen Afstand fra denne fandtes en helt ud til Gadelinien beliggende mindre Bazar-Bygning i 1 Etage, indeholdende 1 Butik, som var udlejet. Ved Ombygningen blev hele Ejendommens Facademur mod Gaden samt Størstedelen af den ved Ejersens Butik værende Sydgavl med tilhørende Karnap nedrevet, og der opførtes dels nogle Meter længere mod Syd i Skellet mod Nabo-grunden en ny Sydgavl, dels i Gadelinien ca 1,4 m fra den tidligere Mur en ny Facademur i 2 Etagers Højde, som forlængedes mod Syd til Skellet mod Naboen og mod Nord, saaledes at den tidligere Bazarbygning sammendroges med den øvrige Del af Bygningen. Mod Gaardsiden blev den tidligere Mur mod Gaardspladsen i det væsentlige staaende, idet den dog forstærkedes ved Indskud, men forlængedes mod Syd og Nord i Bygningens nye Udstrækning, og der paaførtes den i hele dens Længde

en Iste Sals Mur. Foruden den tidligere Trappe mod Gaarden, der nu benyttes som Køkkentrappe, indrettedes et nyt Trapperum mod Gaden til Hovedtrappen.

Efter Ombygningen fremtræder Ejendommen som en Bygning i hele Grundens Længde paa 2 Etager med Manzard, indeholdende to fuldstændig nyindrettede Beboelseslejligheder paa 1 Sal med tilhørende Værelser i Manzardetagen, hver Lejlighed paa 6 a 7 Værelser; samt 6 Butiker i Stuetagen. Af disse svarer den nordligste til den tidligere Bazarbygning, den derpaa følgende, der ligger i det tidligere Mellemrum mellem denne Bygning og Villaen, er ganske ny, og Butiken mod Syd ligeledes ny, bortset fra den lille Del heraf, som tidligere optoges af Karnappen, medens de tre Butiker i Midten med tilhørende Baglokaler, bortset fra Udvidelsen mod Gaden, ligger indenfor den tidligere Villabygnings Omraade, men dog med delvis nye Skillerum og med forsænket Gulv i Butikerne. I de af Sagsøgerinden tidligere lejede Lokaler, der er beliggende ved den tidligere Sydgavl i en Del af Ejerens tidligere Butik med Bagværelse, som er delt ved et Bræddeskillerum, er bestaaende fra det tidligere Hus Ydermurene omkring Bagværelset, samt dettes Loft og Gulv og tildels Væggen mellem dette og Butiken, samt Loftet over Butiken, bortset fra den Del, hvormed denne er blevet udvidet ud mod Vejen, medens der ved Opførelsen af en ny Væg i Butiken i Stedet for den tidligere Sydgavl er fraskilt det til den tidligere Karnap hørende Areal.

Det er oplyst, at Udgifterne ved Byggearbejderne, der omfattede Udvidelse af den tidligere Kvistetage til en fuld Etage og Nyopførelse af en Kvistetage oven paa denne, har andraget ialt ca 71 000 Kr, og at Ejendomsskyldværdien minus Grundværdien i 1924 androg 28 900 Kr, medens den i 1925 med uforandret Grundværdi androg 108 900 Kr.

Arkitekt Jørgensen har særlig for Landsretten fastholdt, at Resterne af den gamle Bygning kun udgør en forsvindende Del af Bygningen, og at Bibeholdelsen heraf kun gjorde Byggeforetagendet nogle faa Tusinde Kroner billigere.

Der findes ikke Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Møbelhandler Berg under en eventuel mod ham anlagt Sag om Tilbagebetaling af for meget oppebaaret Leje maatte kunne gøre gældende, at Sagsøgerinden er bunden ved sin under den tidligere Sag førte Procedure. Under nærværende Sag, der føres mellem andre Parter, findes de Sagsøgte i ethvert Fald ikke at kunne paaberaabe sig, at Sagsøgerinden er bunden ved sin Procedure i Sagen mod Berg, hvorved bemærkes, at det efter det oplyste maa antages, at Sagsøgerinden til Stadighed har været af den Opfattelse, at det kun drejede sig om en Ombygning af den paagældende Ejendom, og at navnlig de af hende lejede Lokaler ikke var blevet i væsentlig Grad omforandrede bortset fra, at der havde fundet en Deling Sted af de tidligere af Berg benyttede Lokaler, og at det skyldtes særlige Omstændigheder at hun undlod at gøre denne sin Opfattelse gældende under Proceduren i den paagældende Sag. Der findes derimod at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den paagældende Ejendom, derunder de af Sagsøgerinden senere lejede Lokaler, har været underkastet en saa gennemgribende For-

andring, at Ejendommen, uanset at der bl a i de af Sagsøgerinden lejede Lokaler kan paavises Dele af den tidligere Bygning, i sin Helhed maa anses for en nyopført Bygning, og at Fastsættelsen af Lejen for samtlige de i Ejendommen værende Lokaler herefter i Medfør af § 1, 9 Stk i Boliglov af 1923 ligger udenfor Nævnets Kompetence. Da der herefter heller ikke bliver Spørgsmaal om at tage den af Sagsøgerinden nedlagte Erstatningspaastand til Følge, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilsvare de Sagsøgte med 150 Kr.

Torsdag den 12 Juni.

Nr 55/1930. Kaptajn **K Buch** af Neuendam og **Assekuranzverein von Küstenfahrern** in Schulau (Landsretssagf Qvortrup)
m o d

Aarhus Byraads Havneudvalg (Møldrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Paasejling.

Vestre Landsrets Dom af 4 Februar 1930: De Sagsøgte, Aarhus Byraads Havneudvalg, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kaptajn K Buch af Neuendam som Ejer af M/S »Meta«, og Assekuranzverein von Küstenfahrern in Schulau, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne een for begge og begge for een til de Sagsøgte 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er der Enighed mellem Parterne om, at det lidte Tab ansættes til 2000 Kroner.

Af en for Højesteret fremlagt Skrivelse fra Appellanten Buch fremgaar det, at han ved Indsejlingen har set Lysbøjen.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Kaptajn K Buch af Neuendam, og Assekuranzverein von Küstenfahrern in Schulau, een for begge og begge for een, til Ind-

stævnte, Aarhus Byraads Havneudvalg, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1926 lod de Sagsøgte, Aarhus Byraads Havneudvalg, i Forlængelse af Aarhus Havns gamle østre Mole udføre Bygning af en ny Mole i nordlig Retning, som i November Maaned 1926 var naaet 150 m frem. Den 8 s M om Aftenen kom Sagsøgeren, Kaptajn K Buch af Neuendam, som Fører af det ham tilhørende M/S »Meta« sejlene syd fra mod Aarhus Havn. Idet Sagsøgeren vilde styre Skibet ind i Havnen udenom den østre Havnemole, paasejlede han Kl ca 8 Aften de ved den yderste Del af det nye Bygningsarbejde nedsænkede Beton-Kasser, hvorved Skibet stødte paa Grund og sad fast. Det lykkedes Sagsøgeren Buch at faa Skibet løs og komme i Havn i Aarhus. Senere blev Skibet underkastet en Reparation i Tyskland, hvortil Udgifterne delvis afholdtes af Sagsøgeren Buchs Forsikringselskab, Medsagsøgerne »Assekuranzverein von Küstenfahrern in Schullau«.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at de Sagsøgte paa Grund af Indsejlingens utilstrækkelige Afmærkning maa være ansvarlige for den Skibet tilføjede Skade, som de delvis paa Grundlag af en afholdt Syns- og Skønsforretning har opgjort til 2636 Kr 64 Øre, har de under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale dem det nævnte Beløb tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 5 August 1929, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det fremgaar af Sagen, at der paa den nordligste Spids af den gamle Østmole var anbragt et Vinkelfyr med Farverne hvidt, rødt og grønt, og at der nordøst for dette i en Afstand af henimod 250 m var udlagt en hvidmalet Lystønde, der hvert 5 Sekund viste rødt Blink i et Sekund. Udlægningen af Lystønden var approberet af Marine Ministeriet og bekendtgjort to Gange i Efterretninger for Søfarende senest i Nr 22 af 2 Juni 1926, hvori det tillige var bekendtgjort, at Farvandet mellem Lystønden og Vinkelfyret var spærret for al Sejlads.

Efter Indholdet af en af Marineministeriet den 16 November 1929 afgivet, under Sagen fremlagt Erklæring skal en Lystønde, der er hvidmalet, ifølge de gældende Regler for dansk Dagafmærkning for Indgaaende tages paa Bagbordsside, hvorimod en tilsvarende fast Regel ikke findes for Natafmærkningens Vedkommende, dog at det i det langt overvejende Antal Havne gælder, at røde Fyr for Indgaaende i Havnen skal holdes om Bagbord. Ministeriet har i Forbindelse hermed udtalt, at en Afmærkning som den her foretagne ifølge sin Karakter ikke ubetinget betyder, at Farvandet mellem det gamle Molehovede og Lystønden er spærret, men at der under de foreliggende Omstændigheder naturligt maa tillægges Afmærkningen en saadan Betydning.

Ifølge Sagens Oplysninger var det den paagældende Aften mørkt,

men sigtbart, saaledes at det røde Lys fra den hvidmalede Tønde uden Vanskelighed maatte kunne iagttages.

Efter alt det foreliggende findes den foretagne Afmærkning, der som anført har været bekendtgjort i Efterretninger for Søfarende, efter Omstændighederne at maatte betragtes som forsvarlig, uanset at Fyret paa den gamle Østmole, der tjener som Ledefyr ved Indsejlingen til Aarhus, stadig virkede, uden at dets Belysningsforhold var undergaaet Forandring.

Herefter findes Sagsøgeren Buch selv at maatte bære hele Ansvarret for den skete Skade, og de Sagsøgte vil saaledes være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum at burde godtgøre de Sagsøgte med 250 Kr.

Fredag den 13 Juni.

Nr 112/1930.

Rigsadvokaten

mod

Niels Knud Laugesen (Bache),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 29 Marts 1930: Tiltalte Niels Knud Laugesen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. I Erstatning til Gaardejer Peter Christensen Lund betaler Tiltalte 61 Kr 50 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, i Salær 40 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 30 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 30 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Niels Knud Laugesen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Niels Knud Laugesen ved 3 jyd-ske Statsadvokators Anklageskrift af 3 December 1929 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 203 i Anledning af, at han den 5 November 1929 ca Kl 10 Form i sin Svigerfader, Karetmager Jørgen Hansens Værksted i Møjbøl har øvet Vold imod Gaardejer Peter Christensen Lund, sammesteds, idet han dels tildelte Overfaldne en Lussing, dels slog ham en »Skalle« paa Næse og Mund, hvorved Overfaldnes Næse og Mund sprang op at bløde, hvorhos der blev slaaet et Stykke af hans venstre inderste Fortand, medens den yderste Fortand paa samme Side blev slaaet løs.

Tiltalte er født den 19 Maj 1893 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Fornævnte Gaardejer Lund har inden Retten under Ed afgivet følgende Fremstilling af det passerede:

Den 5 November 1929 om Formiddagen gik han ind i Tiltaltes Svigerfaders, Karetmager Jørgen Hansens Værksted i Møjbøl for at faa en Trillebør repareret. Tiltalte kom da ind i Værkstedet gennem en anden Indgang og nærmede sig Lund, der stod lige indenfor Værkstedets nordlige Dør med Trillebøren anbragt lidt til Siden for ham tæt ved en i Værkstedet værende Høvlebænk. Der opstod straks Skænderi mellem Tiltalte og Lund angaaende et Pengemellemværende, og herunder gik Tiltalte forbi Trillebøren tæt hen til Lund, saaledes at Trillebøren ikke var mellem dem. Lund har ikke villet benægte, at han paa dette Tidspunkt har staaet med en Trillebørarm i Haanden, men han har ikke paa nogen Maade truet Tiltalte. Pludselig slog Tiltalte nu Lund en kraftig Lussing med flad Haand paa venstre Side af Hovedet, derpaa greb han fat med begge Hænder i Lunds Jakkeopslag og slog denne fra neden opad en Skalle paa Næse og Mund, der begge sprang op at bløde, hvorhos der tilføjedes Lund Læsioner, som i en af Læge Zerlang i Grams D udstedt Attest beskrives saaledes:

»1) der findes middelstærk Svulst af Overlæben, mest paa venstre Halvdel, og paa Indsiden af Overlæben findes i Midten et 1 cm længdeforløbende Slimhindesaar med Blodudtrædning i Omgivelserne.

2) af venstre inderste Fortand er slaaet et kileformet Stykke ud, den yderste er løs og man tør ikke udelukke, at der er kommen et mindre Brud paa Kæberanden.

3) der er Svulst af yderste Halvdel af Næsen, med størknet Blod i venstre Næsebor, den benede Del af Næsen uskadt, der skal have været stærk Næseblødning.«

Den 4 Marts 1930 har samme Læge udstedt følgende Erklæring om Læsionernes Følger:

»Landmand Peter Lund, Møjbøl, som jeg den 5 November 1929 behandlede for en Læsion af Overlæben og venstre Overkæbe, opstaaet efter hvad Skadelidte oplyste, som Følge af Overfald, har jeg senere hen behandlet den 6 Februar, 17 Februar og 3 Marts. Den 6 Februar fjernedes yderste Del af inderste Fortand i venstre Overkæbe og aabnedes en Tandbyld ved Roden af denne Tand, opstaaet som Følge af Betændelse i Tandens. Ved en Dags Dato foretaget Undersøgelse findes

stadig nogen Fortykkelse og Ømhed af venstre Overkæbe svarende til Roden af inderste Fortand. — — —

Tiltalte har nægtet sig skyldig. Hans nærmere Forklaring gaar ud paa følgende:

Den nævnte Dag kom Tiltalte ind i sin Svigerfaders Værksted og traf der Gaardejer Lund. Han spurgte denne ud angaaende et Penge-mellemværende, men blev afvist af Lund med fornærmelige Ord, hvorhos Lund, som blev meget ophidset, løftede en Trillebørarm, som han holdt i Haanden, truende mod Tiltalte, idet han sagde: Ja, kom du her! Tiltalte greb nu Lund i Brystet med venstre Haand og tog med højre Haand fat i Trillebørarmen for at hindre Lund i at bruge denne mod Tiltalte. I samme Øjeblik snublede Tiltalte over Trillebøren, som laa paa Gulvet mellem ham og Lund, og trak, idet han var ved at falde, Lund med sig, hvorunder denne paa en eller anden Maade stødte sin Næse og Mund. Tiltalte har udtalt som sin Formening, at Lund har slaaet sit Ansigt mod hans — Tiltaltes — Hoved. Tiltalte nægter bestemt at have slaaet Lund.

Heroverfor har Lund udtalt, at det er det rene Opspind, naar Tiltalte har forklaret, at det passerede er et hændeligt Uheld; navnlig bestrider Lund, at Tiltalte er snublet over en Trillebør eller andet.

Tiltaltes Svigerfader, fornævnte Karetmager Hansen, der var til Stede i Værkstedet under Optrinnet, har som Vidne forklaret, at han ikke har set noget til, hvorledes Lund har faaet de i Sagen omhandlede Læsioner. Han har hørt Lund og Tiltalte mundhugges, men han stod med Ryggen til dem og passede sit Arbejde. Han vil dog have set, at Lund stod og fægtede med en Trillebørarm. Han har derhos forklaret, at Trillebøren laa mellem Lund og Tiltalte.

Under Hensyn til, at Gaardejer Lund, der er en Mand paa 57 Aar, ikke kan antages at have villet indlade sig i Strid med den langt yngre Tiltalte, at Lægeerklæringen af 5 November 1929 gaar ud paa, at de hos Lund forefundne Beskadigelser kan være fremkommet paa den af ham angivne Maade, samt at Lunds edelige Forklaring i det hele lyder troværdigt, medens Tiltaltes Forklaring, for saa vidt den strider mod Anmelderens, er usandsynlig, findes det ubetænkeligt at lægge Lunds Forklaring om det passerede til Grund. Herefter vil Tiltalte for den af ham udøvede Vold i Medfør af Straffelovens § 203 være at anse med en Straf, der kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. Tiltalte vil derhos i Overensstemmelse med en derom nedlagt Paastand have at udrede i Erstatning til Overfaldne ialt 61 Kr 50 Øre, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 85/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Julius August Nielsen og **Thorvald Ludvig Svane Dam** (David),
der tiltales for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven.

Dom afsagt den 29 November 1929 af Retten for Helsingør i Købstad m v: De Tiltalte Thorvald Ludvig Svane Dam og Julius August Nielsen bør hver især til Statskassen bøde Kr 500 — subsidiært hensættes i simpelt Fængsel hver især i 30 Dage. I Erstatning til Arvingerne i Boet efter Gustava Emilie Louise Georgia Grüner udreder de Tiltalte in solidum Kr 796,83. Endelig betaler de Tiltalte Sagens Omkostninger, i hvilken Henseende bemærkes, at de selv har sørget for deres Forsvar. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 20 Januar 1930: De Tiltalte Thorvald Ludvig Svane Dam og Julius August Nielsen bør til Statskassen bøde, Dam 250 Kr, Nielsen 500 Kr. I Mangel af sidstnævnte Bødes fulde Betaling bør Tiltalte Nielsen hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. I Henseende til den idømte Erstatning bør den indankede Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Underretten udredes af de Tiltalte een for begge og begge for een. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes for Tiltalte Dams Vedkommende af det offentlige, derunder i Salær til Overretssagfører Anker-Jensen 50 Kr, for Tiltalte Nielsens Vedkommende af denne Tiltalte. De idømte Bøder at udredes inden 3 Dage og den idømte Erstatning inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret, dels af Tiltalte Nielsen, dels af det offentlige for begge de Tiltaltes Vedkommende.

Det burde have staaet klart for Tiltalte Dam, at en Paakørsel vilde kunne medføre Fare, ikke alene for Personer i den paakørte Automobil, men ogsaa for andre Vejfarende.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde vil denne Dom kunne stadfæstes, dog at Bøden for Dams Vedkommende findes at burde forhøjes til 1000 Kroner og den subsidiære Fængselsstraf til 50 Dage.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at for Tiltalte Dams Vedkommende Bøden bestemmes til 1000 Kroner, den subsidiære Fængselsstraf til 50 Dage. Tiltalte Dam betaler i Salær til Overretssagfører Anker-Jensen 50 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales i Henhold til Anklageskrift af 30 Oktober 1929 Thorvald Ludvig Svane Dam og Julius August Nielsen til Straf efter Straffelovens § 198 og Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr §§ 29 og 30.

Tiltalte Dam for den 24 August 1929 Kl ca 10 Form, da han som Fører af Motorvogn B 377 kom kørende i nordlig Retning ad Sdr Strandvej ved Helsingør ved Kørsel bagfra forbi Motorvogn B 3151, som førtes af Tiltalte Nielsen, at have undladt at udvise fornøden Omhu og Agtpaagivenhed, hvorved han paakørte Tiltalte Nielsens Vogn og derved blev medvirkende Aarsag til, at denne paakørte Gustava Emilie Louise Georgia Grüner, som ved Paakørslen paadrog sig saa alvorlige Læsioner, at hun kort efter som Følge heraf afgik ved Døden.

Tiltalte Nielsen for ved den nævnte Lejlighed at have undladt at udvise fornøden Omhu og Agtpaagivenhed, dels ved ikke at afgive Signal før Paakørslen, dels ved efter at være paakørt af Tiltalte Dams Vogn at have undladt at betjene sin Vogns Styre- og Bremseapparater paa behørig Maade, hvorved Tiltalte paakørte Frk Grüner med den Følge, at denne som foran nævnt kort efter afgik ved Døden.

Tiltalte Dam er født den 1 September 1868 og Tiltalte Nielsen er født den 23 Juni 1870. Ingen af de Tiltalte ses tidligere at være straffet.

Tiltalte Dam har forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed som Fører af det ham tilhørende Automobil B 377 kom kørende ad Søndre Strandvej mod Helsingør med en Hastighed af 20—25 km i Timen. Kort forinden han naaede til Ejendommen »Strandhuset« vilde han passere uden om Tiltalte Nielsen, der som Fører af Lastautomobil B 3151 kørte foran ham med en Hastighed af ca 20 km i Timen og i højre Vejside. I en Afstand af 5—8 m fra Lastautomobilet gav Tiltalte Dam et eller to tydelige Signaler og kørte derefter frem. Idet han naaede op til Lastautomobilet, var det ud for en i Vejens venstre Side holdende Gartnervogn, men der var dog rigelig Plads til Forbikørsel. Da han omtrent havde passeret Lastautomobilet, mærkede han et svagt Stød i højre Baghjul, men mente dog ikke, at der var sket noget særligt. Da han imidlertid hørte Støj bag sig, standsede han sin Vogn og erfarede da, at Tiltalte Nielsen havde paakørt den i Anklageskriftet omtalte Frk Grüner, som Tiltalte Dam ikke tidligere havde bemærket, i hvilken Henseende han har udtalt, at han ikke kunde se, hvad der gik foran ham til højre paa Grusrabatten, idet Lastautomobilet hindrede den fri Udsigt. Tiltalte har som sin Formodning udtalt, at Paakørslen maatte være fremkommet ved, at Tiltalte Nielsen har foretaget en Drejning til venstre.

Tiltalte Nielsen har forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed som Fører af fornævnte Lastautomobil kom kørende i samme Retning som Tiltalte Dam og med en Hastighed af 20 km i Timen. Han kørte i sin Kørselsretnings højre Side af Vejbanen helt ude i Kanten af den tjærebelagte Del. Han havde bemærket fornævnte Frk Grüner gaaende inde i højre Side af Vejens grusbelagte Del ganske tæt op til Hækken ved Ejendommen »Strandhuset«. Da han var i en Afstand af omkring 20 m fra Frk Grüner, hørte han Tiltalte Dam give Signal til Forbikørsel. Tiltalte Nielsen fortsatte sin Kørsel ligefrem i Vejens højre

Side, og hurtigt efter at have hørt Signalet, saa han Forvognen af B 377. Tiltalte Nielsen vedblev at følge Kanten af den tjærelagte Del af Vejbanen og ændrede ikke Kurs tilvenstre. Pludselig mærkede han et kraftigt Stød, hvorefter han mistede Herredømmet over sin Vogn. Han mener, at han derefter brugte Fodbremsen, eventuelt Bakgearet. Haandbremsen benyttede han ikke, og han gav ikke Signal. Hans Vogn kørte helt ud i højre Vejside og ramte Stakittet udfor Ejendommen »Strandhuset«. Han saa, at højre Forskærm pressede Forulykkede, der gik i samme Retning som Vognen, ind mod Stakittet, hvorefter hun faldt ind over Skærmen, og dette Slag var efter hans Formening dødbringende.

Af en under Sagen fremlagt Obduktionsberetning fremgaar, at Dødsarsagen er de ved Paakørslen forårsagede Læsioner af Brystorgancerne med den her af følgende indvendige Forblødning.

Politibetjent L E Jensen, der sammen med Politibetjent Sørensen kom til Ulykkesstedet ca 5 Minutter efter, at Ulykken var sket, optog et under Sagen fremlagt Rids over Situationen, hvoraf fremgaar, at B 3151, da den blev ramt af Tiltalte Dams Vogn, kørte i Kanten af Tjærelægningen. Fra Paakørselsstedet og 2,20 m frem var Spor efter en tilsyneladende haard Opbremsning, derefter syntes Vognen at have kuret 1,25 m, hvorefter der fandtes Spor efter almindelig Kørsel skraat ind over den grusbelagte Del af Vejbanen, 7,75 m frem hen til det Sted, hvor Forulykkede blev paakørt, og derefter langs med Stakittet Spor af almindelig Kørsel 8,40 m frem.

De i Vejbanen forefundne Spor udviste endvidere, at Afstanden mellem Hestekøretøjets Hjulspor og B 377's venstre Hjulspor var 2,20 m.

Nævnte Politibetjent Jensen har som Vidne forklaret, at Vejbanen var mærket af lidt Taage, hvorved de forskellige Spor af Vognene var tydelige, og Pladsen for B 3151 var ganske utvivlsom, nogen Drejning tilvenstre i Sporet havde Vidnet ikke bemærket. Pladsen for B 377 syntes ogsaa at fremgaa af Vejbanen og viste, at B 377 havde kørt tæt op til B 3151.

Nævnte Politibetjent Sørensen har som Vidne forklaret, at saavel Sporene efter Hestekøretøjet som efter B 3151 var ganske tydelige. Vidnet havde ikke bemærket nogen Drejning tilvenstre af B 3151's Spor før Sammenstødsstedet.

Justitsministeriets Sagkyndige i Motorsager, Ingeniør P Dithmer, har i en under Sagen fremlagt Erklæring udtalt, at det maa anses for givet, at de to Vogne inden B 377's Forbikørsel har været saa tæt paa hinanden, at B 377's højre Baghjulnav har grebet fat i B 3151's Navkapsel paa venstre Forhjul og derved tvunget B 3151 helt over i højre Side.

Som Vidne har Ingeniør Dithmer endvidere udtalt, at han maatte anse de foranomtalte Spor paa henholdsvis 2,20 m og 1,25 m som Bremsespor, samt at det var muligt, at der derefter vedvarende var traadt paa Fodbremsen, men at Tiltalte Nielsen samtidig har traadt paa Koblingspedalen, saa denne er kommet i 1 Gear, hvorved Hjulene stadig vilde have været i roterende Bevægelse og Bremsesporene være ophørt. Han har endvidere udtalt, at han maatte antage, at B 3151 med den angivne Hastighed af 20 km og med den Belastning, den havde,

vilde kunne være standset paa 5 m fra det Øjeblik, Bremserne blev aktiveret. Endelig har han udtalt, at han maatte anse det for udelukket, at det Stød, der blev tilføjet B 3151, kan have haft Indflydelse paa dens Hastighed, derimod har Stødet haft Indvirkning paa Styringens Stabilitet, saaledes at Føreren et Øjeblik kan have mistet Kontrollen.

Ved det saaledes oplyste maa det anses for bevist, at Tiltalte Nielsens Vogn, før Paakørslen fandt Sted, har kørt i højre Kørebane helt ude i Kanten af Vejens Tjærebelægning, ligesom det efter de i Vejbanelen forebundne Spor og efter det iøvrigt om Nielsens Kørsel oplyste, ikke kan antages, at han har foretaget nogen Drejning tilvenstre, idet Dam passerede ham. Endelig er det bl a ved Dams egen Forklaring godtgjort, at der var rigelig Plads for ham til Forbikørsel.

Ved det saaledes anførte og ved det iøvrigt oplyste finder Retten det godtgjort, at Tiltalte Dam er Skyld i Paakørslen ved, at han, tiltrods for, at der var rigelig Plads til Forbikørsel, har foretaget denne saa tæt paa Tiltalte Nielsens Vogn, at højre Baghjulsnav paa Dams Vogn har grebet fat i venstre Forhjuls Navkapsel paa Tiltalte Nielsens Vogn. Tiltalte Dam har herved gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29.

Endvidere finder Retten, at det af Tiltalte Dam udviste Forhold maa anses som medvirkende Aarsag til, at Tiltalte Nielsen paakørte ovennævnte Frk Grüner, idet Dam, der ikke havde Udsigt over, hvad der muligt maatte færdes paa Grusrabatten paa Tiltalte Nielsens højre Side, maatte vide, at en Forbikørsel, som den, han foretog, rummede en Fare for andre Veffarende, i hvilken Henseende bemærkes, at Grusrabatten efter det oplyste kun har en Bredde af 1,60 m.

Ved Tiltalte Nielsens egen Erkendelse er det godtgjort, at han ikke, forinden han paakørte Frk Grüner, har afgivet Advarselssignal, ligesom han ej heller benyttede Haandbremsen. Efter det oplyste er Vognens Fodbremse blevet aktiveret, da Vognen var i en Afstand af 11,20 m fra det Sted, hvor Forulykkede blev paakørt. Der var saaledes efter det af Ingeniør Dithmer udtalte tilstrækkelig Tid til med den Hastighed, hvormed Vognen kørte, at bringe den til Standsning, forinden den naaede hen til Forulykkede. Tiltalte kunde saaledes, saafremt han havde anvendt den Snarraadighed og Omtanke, som den Situation, hvori han ved Dams Kørsel var bragt, udkrævede, havde undgaaet at paakøre Frk Grüner ved at bremse Vognen tilstrækkeligt op, ligesom det maa antages, at han ved en Drejning af Rattet maatte kunne have undgaaet Ulykken. Herefter findes Tiltalte Nielsen skyldig i de i Anklageskriftet anførte Forhold.

Under Hensyn til det anførte, vil de Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 198 og Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr § 29, Tiltalte Nielsen tillige for Overtrædelse af sidstnævnte Lovs § 30 med en Straf, der findes at burde bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af Kr 500 for hver især af de Tiltalte, subsidiært simpelt Fængsel hver især i 30 Dage.

De Tiltalte vil derhos have efter derom nedlagt Paastand in solidum at udrede i Erstatning til Arvingerne i Boet efter den forulykkede Frk Grüner Kr 796,83.

Endelig vil de have at betale Sagens Omkostninger, i hvilken Henseende bemærkes, at de selv har sørget for deres Forsvar.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Helsingør Købstad m v den 29 November 1929 afsagte Dom, hvorved Thorvald Ludvig Svane Dam og Julius August Nielsen efter Straffelovens § 198 og Motorloven af 1 Juli 1927 § 41, jfr § 29, Nielsen tillige jfr § 30, hver især er anset med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 500 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage, samt in solidum tilpligtet at udrede 796 Kr 83 Øre i Erstatning til Arvingerne i Boet efter Gustava Grüner, er paaanket dels af de Tiltalte til Frifindelse forsaavidt angaar Overtrædelse af Straffelovens § 198, dels af Anklagemyndigheden for begge de Tiltaltes Vedkommende til Skærpelse.

Foreløbig bemærkes, at efter det for Landsretten oplyste var Tiltalte Niensens Vogns Forende ved Bremsningens Begyndelse ikke fjernet 11,20 m fra det Sted, hvor Forulykkede antages at være paakørt, men kun 7,70 m.

I Henhold til de i den indankede Dom for Tiltalte Dams Vedkommende anførte Grunde maa det billiges, at han ved det af ham udviste, i Dommen beskrevne Forhold, er fundet at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Motorlovens § 29. Derimod findes der ikke at kunne paalægges ham noget Ansvar efter Straffelovens § 198 for den skete Ulykke, idet denne for ham maatte staa som en uforudseelig Følge af hans Forbikørsel, der, selv om den skete for tæt ind paa Niensens Vogn, ikke kan antages under normale Forhold at have rummet nogen Fare for de Veffarende. Tiltalte Dam vil derfor være at frifinde forsaavidt angaar Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 198. Han vil heretter være at anse efter Motorlovens § 41, jfr 29, med en Statskassen tilfaldende Bøde, der findes at burde bestemmes til 250 Kr.

For Tiltalte Niensens Vedkommende maa det billiges, at han er anset efter de i Dommen nævnte Straffebestemmelser, idet det maa antages, at Ulykken kunde være undgaaet, hvis der fra hans Side var blevet udvist den Agtpaagivenhed og Omhu, som udkrævedes af ham i den Situation, hvori han uden egen Skyld var bragt ved Paakørslen. Da den for hans Vedkommende valgte Straf findes passende, og da Bestemmelsen om Erstatningen tiltrædes, vil Dommen i disse Henseender kunne stadfæstes

Sagens Omkostninger for Underretten udredes af de Tiltalte in solidum.

Sagens Omkostninger for Landsretten, for hvilken Tiltalte Nielsen selv har sørget for sit Forsvar, vil for Tiltalte Dams Vedkommende være at udrede af det offentlige, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker-Jensen, 50 Kr, for Tiltalte Niensens Vedkommende af denne Tiltalte.

Nr 291/1929. Husmand **Henrik Jensen** (Selv)

mod

Hotelejer og Hestehandler **Hans Petersen** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for ved Afgivelse af urigtige Forklaringer under en Husdyrvoldgiftssag at have voldet Indstævnte Tab.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1929: Sagsøgte, Husmand Henrik Jensen, bør til Sagsøgeren, Hestehandler og Hotelejer H Petersen, betale 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 21 Marts 1929, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Sagsøgte, Parcellist J P Jensen, bør for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være, og for denne Sagsøgtes Vedkommende ophæves Sagens Omkostninger. Det Sagsøgeren tilkendte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Husmand Henrik Jensen, til Indstævnte, Hestehandler og Hotelejer Hans Petersen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Vistnok den 4 Marts 1926 købte Sagsøgeren, Hestehandler og Hotelejer H Petersen, af Sognefoged A Jacobsen en rød Hoppe, som han den 9 s M videresolgte til Sagsøgte, Parcellist J P Jensen, der købte Hesten til sin Søn, sagsøgte Husmand Henrik Jensen, som har betalt Købesummen, og i hvis Brug og Besiddelse den efter Købet har været. Under Anbringende af, at Haarene paa Hoppens venstre Bov ca 5 Uger efter Handlen var begyndt at blive hvide, og at der kort efter var dannet andre større og mindre hvide Pletter, som — da Hoppen, den Gang han købte den, ingen hvide Aftegn havde udover en hvid Blis —

maatte skyldes, at Hoppen havde været farvet paa de Partier, der var blevet hvide, anlagde Sagsøgte J P Jensen Voldgiftssag mod Sagsøgeren. Under Sagen forelaa en Udtalelse fra det veterinære Sundhedsraad af 3 December 1926, hvis Konklusion var saalydende: »Saafremt det er rigtigt, hvad den nuværende Ejer paastaar, at Hoppen, da han købte den, ingen hvide Aftegn havde udover Blissen, og at den hvide Farve først begyndte at vise sig efter ca en Maanedes Forløb og derefter i Løbet af ca 14 Dage naaede den nuværende Udbredelse, taler dette for, at Hoppen har været farvet paa de Partier, der nu viser sig hvide, da Handlen blev indgaaet, da det vilde være ganske imod alt, hvad der hidtil er kendt angaaende naturlig erhvervet Hvidfarvning, at fuldstændig hvide Haar og hvid (upigmenteret) Hud paa de paagældende Steder skulde kunne opstaa saa hurtigt med en saadan Udbredelse som i det foreliggende Tilfælde.«

Der forelaa derhos Udskrift af en ved Retten for Ringsted Købstad m v stedefundet Vidneafhøring, hvorunder bl a Sagsøgte Henrik Jensen var ført som Vidne. Udskriften udviste intet om, at Hoppen i Henrik Jensens Besiddelsestid havde været badet med Lysol. Ved Kendelse afsagt den 24 Marts 1927 af den staaende Voldgiftsdomstol angaaende Handel med Husdyr for Sorø Amt dømtes Sagsøgeren til at betale en Erstatning for den nævnte Mangel af 150 Kr foruden Omkostninger, idet det i Kendelsen bl a hedder: »Der er ikke ved de under Sagen foreliggende Oplysninger fremkommet noget, der giver Grund til at statuere, at Sagsøgte selv skulde have farvet Hesten eller ladet den farve, men da der er Enighed om, at Hesten ved Handlens Indgaaelse ikke havde hvide Aftegninger udover Blissen, maa der efter Indholdet af den af det veterinære Sundhedsraad efter Besigtigelse af Hesten afgivne Erklæring gaas ud fra, at Hoppen paa et eller andet Tidspunkt er blevet farvet paa de Partier, der senere viste sig hvide, og da Indklagede maa være ansvarlig for dette Forhold, maa Sagsøgeren have Krav paa en Erstatning — —«.

Sagsøgeren anlagde derefter tilsvarende Sag mod Sognefoged A Jacobsen. Under denne forelaa Udskrifter af to ved fornævnte Ret den 10 Maj 1927 og 1 Juni s A til Brug under Voldgiftssagen stedefundne Vidneførsler, hvorunder bl a de Sagsøgte og Gaardejer Houllind var ført som Vidner. Det fremgik af disse Udskrifter, at Sagsøgte Henrik Jensen nu bl a havde forklaret, at han i September Maaned 1926, da Hesten havde faaet et Tryk paa højre Baglænd, badede den med ren Lysol, som han havde haft staaende, efter at han først i August havde laant den af Gaardejer Houllind, og at der efter Badningen kom hvide Haar blandt de røde; han havde derhos tidligere — nemlig i August Maaned — badet Hesten med Lysol blandet med Vand for et Manketryk. Gaardejer Houllind havde forklaret bl a, at efter hans Mening laante Henrik Jensen Lysol tidligere end i August, og at han mente, at Hesten den Gang ikke var hvid i Mankepartiet. Tillige forelaa under Voldgiftssagen en Erklæring fra det veterinære Sundhedsraad af 29 Juni 1927, hvori det hed: »Hvis de hvide Pletter er kommen, efter at Hoppen er badet med ren Lysol paa det paagældende Sted (eller ovenfor, saaledes at Vædsken

kunde løbe ned over Stedet) tør Raadet ikke anse den Mulighed for udelukket, at Haarenes Affarvning kan være Følge af Lysolpaavirkning.«

Ved den den 17 August 1927 af fornævnte staaende Voldgiftsdomstol afsagte Kendelse blev Jacobsen frifundet. Det hedder i Kendelsen til Begrundelse heraf: »Da det — — — efter de nu foreliggende Oplysninger ikke kan anses udelukket, at de hvide Aftegninger kan være fremkaldt ved Lysolpaavirkning i den Tid, Jensen eller dennes Søn havde Hesten i Besiddelse, findes der ikke tilstrækkeligt Grundlag for at paalægge Jacobsen noget Ansvar — — —«.

Under denne Sag har Sagsøgeren anbragt, at naar der af den under den første Voldgiftssag fremlagte Udskrift af Vidneførslen den 18 Marts 1927 intet fremgaar om den ifølge det senere oplyste af Henrik Jensen foretagne Badning med Lysol, er dette en Følge af nævnte Sagsøgtes usandfærdige Benægtelse under Afhøringen af at have foretaget saadan Badning; idet Sagsøgeren videre har anbragt, at Voldgiftssagernes Udfald skyldes nævnte Sagsøgtes forbeholdne, modstridende og urigtige Forklaringer, og at han som Følge af de fornævnte Voldgiftssager har haft et stort Tab, der i kontante Udlæg har udgjort 1076 Kr 12 Øre, har han under denne ved Retten for Ringsted Købstad m v forberedte Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til in solidum at betale ham nysnævnte Beløb med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 21 Marts 1929.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgte J P Jensen benægter at have noget Ansvar for Urigtigheder eller Ufuldstændigheder i Sagsøgte Henrik Jensens Forklaringer og henholder sig derhos til det af Med-Sagsøgte H Jensen anførte.

Sidstnævnte erkender, at der under Vidneførslen den 18 Marts 1927 af Sagsøgerens Sagfører blev stillet Spørgsmaal til ham bl a, om Hoppen i 1926 var blevet badet med Lysol eller andre stærke Midler, om han havde haft Lysol i Huset, om Hoppen havde været trykket i Manken eller haft Saar, og om den paa Mejeriet havde været i Nærheden af Lysol, og at han har svaret Nej til alle disse Spørgsmaal, hvorefter disse og Svarene ikke blev tilført Retsbogen. Han benægter imidlertid fortsættelig at have afgivet urigtige Forklaringer for Retten eller under sine Forklaringer at have udvist en saadan Grad af Uagtsomhed, at det kan medføre nogen Erstatningspligt for ham i Forhold til Sagsøgeren. Han hævder særligt, at Hoppens hvide Pletter ikke kan skyldes den af ham anvendte Lysol, idet han først vil have gjort Brug af denne, efter at Pletterne var fremkomne, og at hans Forklaringer derfor har været ude af Betydning for Kendelsens Udfald og Sagsøgerens Tab.

Heri kan der imidlertid gives ham Medhold. Det er for det første ikke fuldt oplyst, til hvilket Tidspunkt Pletterne viste sig — flere Omstændigheder tyder paa, at det først har været sidst i April 1926 — eller hvornaar nævnte Sagsøgte har anvendt Lysol, i hvilken Henseende Sagsøgtes egne Opgivender ikke støttes ved det iøvrigt foreliggende, idet Gaardejer Houllind har forklaret allerede 3 Uger efter, at han den 16 Marts 1926 havde faaet Mund- og Klovesyge i sin Besætning, at have benyttet Lysol til den første Rengøring, at Henrik Jensen næsten straks efter begyndte Mælkekørsel til hans Gaard, og at det var tidligere end af Sagsøgte opgivet, at denne laante Lysol af ham —

Houllind har ganske vist ment, at det var i Maj eller Juni, men har samtidig erklæret egenlig ikke at kunne huske noget derom. Men navnlig maatte det dernæst — naar henses til, at der intetsomhelst Holdepunkt er for at antage, at Sagsøgeren eller Sognefoged Jakobsen, der ejede Hoppen i henimod 1 Aar, skulde have farvet den eller ladet den farve, eller at saadan Farvning overhovedet nogensinde skulde have fundet Sted — være nærliggende, at det kunde blive af Betydning for Sagens Udfald, om der efter de foreliggende Oplysninger kunde bortses fra andre Aarsager end de i Klagen paaberaabte, saaledes som det skete ved Kendelsen af 24 Marts 1927, eller om Oplysninger om Muligheden for Badning med ætsende Midler og hermed for en naturlig Forklaring paa Pletternes Forekomst var til Stede, hvilket som anført toges i Betragtning ved Kendelsen af 17 August 1927.

Sagsøgte Henrik Jensens urigtige Oplysninger om de fornævnte Omstændigheder har saaledes været velegnet til at paaføre Sagsøgeren Tab.

Under disse Forhold og under Hensyn til, at Henrik Jensen allerede den 18 Marts 1927 — altsaa ikke lang Tid efter, at han havde gjort Anvendelse af titnævnte Vædske — har afgivet sin nævnte urigtige Forklaring, findes Sagsøgte herved at have gjort sig skyldig i hvert Fald i en saadan Ubetænksomhed, at han maa være pligtig at erstatte Sagsøgeren det af denne lidte Tab. I Sagsøgerens Opgørelse over de for ham ved Sagerne forvoldte Udlæg er indbefattet et skønsmæssigt ansat Beløb af 200 Kr for egne Rejser og til andre udokumenterede Udgifter, mod hvilket Beløb Sagsøgte har protesteret. Under Hensyn til manglende nærmere Oplysninger paa dette Punkt findes der at kunne tillægges Sagsøgeren en samlet Godtgørelse hos Sagsøgte af 1000 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaaet nævnte Sagsøgte saaledes vil være at dømme til at betale Sagsøgeren, hvem han derhos vil have at godtgøre Sagens Omkostninger, efter Omstændighederne med 200 Kr.

Med Hensyn til Sagsøgte J P Jensens Kendskab til Sagsøgte Henrik Jensens oprindelige Forklaring eller dennes Urigtighed, da nævnte Sagsøgte indgav sin Klage i Voldgiftssagen, har Sagsøgeren ikke tilvejebragt saadanne Oplysninger, at der er Grundlag for at tage Sagsøgerens Paastand til Følge for denne Sagsøgtes Vedkommende, og Sagsøgte J P Jensen vil saaledes være at frifinde. For hans Vedkommende findes Sagens Omkostninger at kunne ophæves.

Nr 105/1930.

Rigsadvokaten
m o d

Elias Marinus Poulsen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 185 og 210.

Vestre Landsrets Dom af 28 Marts 1930: Tiltalte Elias Marinus Poulsen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 15 Maaneder. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den

for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ørum, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at
stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 3 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande,
dog at Straffetiden bestemmes til 3 Aar. I Salær
for Højesteret til Højesteretssagfører Hen-
riques betaler Tiltalte Elias Marinus Poulsen
60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Elias Marinus Poulsen ved 2 jydsk Stats-
advokatars Anklageskrift af 24 Februar 1930 sat under Tiltale til at lide
Straf efter Straffelovens §§ 185 og 210 for Krænkelser af Blufærdigheden
ved uterligt Forhold i Forbindelse med Vold derved, at han Natten mel-
lem den 2 og 3 September 1929, antagelig Kl 12 a 1, paa den 65 Aar gl
Enke Karen Margrethe Nielsen, født Larsens Bopæl i Houe ved An-
vendelse af Vold har tvunget nævnte Enke — der var gaaet i Seng, kun
iført sit Linned, men som sprang op ved Fængsledes Tilstedekomst —
til at taale, at han kastede hende om paa Gulvet og med Hænderne
overgramsede hende paa hendes nøgne Krop under Linnedet, at han, da
hun skreg op og gjorde Modstand, holdt hende for Munden, at han, efter
at hun var kommet op, paany kastede hende om, at han greb hende i
Struben og udtalte: »Gaa i Seng, hvis Du vil leve«, og at han, da hun
var kommet ud af Huset, atter kastede hende om, hvorefter det lykkedes
for hende at slippe fra ham. Ved de ommeldte Voldshandlinger tilføjedes
der Enken forskellige Læsioner, bl a nogle Blodudtrædninger og Hud-
afskrabninger samt et Brud paa forreste Del af 4 højre Ribben.

Tiltalte er født den 7 December 1883 og er tidligere anset ved
Skodborg-Vandfuld Herreders Ekstrarets Dom af 18 Oktober 1899 efter
Straffelovens § 228, jfr § 37, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i
14 Dage, ved samme Rets Dom af 4 Marts 1903 efter Straffelovens § 177,
jfr § 46, med Fængsel paa Vand og Brød i 3 × 5 Dage, ved Højesterets
Dom af 3 November 1903 efter Straffelovens § 185 med samme Art
Fængsel i lige Antal Dage, og ved Lemvig Købstads Ekstrarets Dom af
2 April 1912 efter Straffelovens § 202, jfr midlertidig Lov 1 April 1911
§ 1, med samme Art Fængsel i lige Antal Dage.

Den overfaldne har forklaret overensstemmende med Anklageskrif-
tet, medens Tiltalte har forklaret, at han hverken kan bekræfte eller
benægte Rigtigheden heraf, idet han den paagældende Nat var saa be-
ruset, at han intet husker. Af Sagens Oplysninger fremgaar, at en Til-
talte tilhørende Kasket, som han har erkendt at have baaret samme Af-

ten, blev forefundet i Overfaldnes Hjem straks efter Overfaldet, ligesom en ham tilhørende Cykel samme Nat blev fundet udenfor Huset. Tiltaltes Hustru har forklaret, at han om Morgenens derefter kom hjem Kl 5 forrevet, uden Kasket og Cykel og med snavset Tøj. Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har udvist det i Anklageskriftet ommeldte Forhold. De hos Overfaldne forefundne Læsioner maa overensstemmende med en foreliggende Lægeerklæring betegnes som fremkommet ved en meget alvorlig Mishandling, og det er oplyst, at Virkningerne endnu ikke er forsvundet.

Om Tiltaltes mentale Tilstand er der bl a indhentet en Erklæring af 21 Februar 1930 fra Retslægeraadet, hvori udtales, at Tiltalte ikke er sindssyg eller aandssvag, men et gennem langvarigt Alkoholmisbrug svækket, ogsaa aandelig svækket Individ. Det hedder derhos, at den omhandlede Gerning er udført under en svær Rus, der dog efter det oplyste ikke tør siges at have frembudt sikre Tegn paa virkelig »patologisk Rus«.

For det udviste Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 185 og 210 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 15 Maaneder. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

M a n d a g d e n 1 6 J u n i .

Nr 126/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Ove Oluf Henry Petersen (Graae),

der tiltales for Tyveri og Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 23 April 1930: De Tiltalte Aage Edvard Nielsen, Johannes Larsen, Valdemar Julius Fehrenkamp Nielsen, Ove Oluf Henry Petersen og Henry Robert Seiersen bør straffes, Aage Nielsen, Larsen og Petersen med Forbedringshusarbejde i henholdsvis 8 Maaneder, 1 Aar og 18 Maaneder, og Valdemar Nielsen og Seiersen med Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 100 Dage og i 80 Dage. De Tiltalte bør derhos for sit Vedkommende betale Sagens Omkostninger, dog at de Tiltalte Aage Nielsen og Larsen een for begge og begge for een betaler i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, 50 Kr, og de Tiltalte Valdemar Nielsen, Petersen og Seiersen een for alle og alle for een i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Hulegaard, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Ove Oluf Henry Petersen, dels af det ofenfelige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste, saavidt den er paaanket, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 2½ Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 2½ Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Ove Oluf Henry Petersen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 7 Afdeling, tiltales Aage Edvard Nielsen, Johannes Larsen, Valdemar Julius Fehrenkamp Nielsen, Ove Oluf Henry Petersen og Henry Robert Seiersen som følger

4.

Aage Nielsen, Johannes Larsen, Valdemar Nielsen og Ove Petersen for svigagtigt i Fællesskab den 11 Februar 1930 i Beværtningen, Tingvej 81, at have indkrævet Varer til et Beløb af 7 Kr, hvorefter de alle forlod Stedet uden at betale,

5.

Aage Nielsen, Johannes Larsen, Valdemar Nielsen og Ove Petersen for Natten mellem den 11 og 12 Februar d A i den Hensigt i Forening at begaa Indbrud i »Hovedstadens Brugsforening«, Lybækgade 21, at have indfundet sig ved nævnte Butik, hvor Aage Nielsen knuste en i Butiksdøren værende Rude, hvorefter Politiet — hidkaldt af en af Husbeboerne — kom til Stede og anholdt de Tiltalte, forinden disse havde haft Lejlighed til at fuldføre deres Forehavende,

Tiltalte Aage Nielsen er født den 14 December 1903 og tidligere anset ved:

Københavns Byrets Dom af 18 September 1925 efter Straffelovens § 238 betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, samme Rets Dom af 22 December 1926 efter Straffelovens § 229, IV, jfr § 46, eller efter dens § 238, jfr § 241 II, jfr § 46, jfr i det hele midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, samt efter Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

samme Rets Dom af 29 August 1927 efter Straffelovens § 228 eller i Medfør af § 241 efter § 238 som for 2 Gang begaaet Hæleri samt efter Motorlovens § 32, I, 2, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og

samme Rets Dom af 28 Januar 1929 efter Straffelovens § 230, I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte Johannes Larsen er født den 27 November 1899 og tidligere efter sit fyldte 18 Aar anset ved:

Københavns Byrets Dom af 19 Februar 1921 efter Straffelovens § 228, jfr § 46, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage,

samme Rets Dom af 9 April 1923 efter Straffelovens § 229, IV, jfr tildels § 46, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

samme Rets Dom af 11 November 1925 efter Straffelovens § 230, II, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, og senest ved samme Rets Dom af 21 Juni 1928 efter Straffelovens § 230, II, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Tiltalte Valdemar Nielsen er født den 11 Februar 1899 og tidligere anset ved:

Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 6 November 1917 efter Straffelovens § 229 IV med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og Københavns Byrets Dom af 19 Februar 1921 efter Straffelovens § 230 I, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tiltalte Ove Petersen er født den 19 Februar 1904 og tidligere anset ved:

Københavns Byrets Dom af 9 April 1923 efter Straffelovens § 229, IV, jfr tildels § 46, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar,

Østre Landsrets Dom af 11 Juni 1926 efter Lov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, jfr Straffelovens § 58, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned,

Københavns Byrets Dom af 9 Marts 1927 efter Straffelovens § 230, II, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, og

samme Rets Dom af 27 Februar 1928 efter Straffelovens § 231, II, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tiltalte Henry Seiersen er født den 23 Juni 1902 og tidligere anset ved:

Københavns Byrets Dom af 9 April 1923 efter Straffelovens § 229, IV med Forbedringshusarbejde i 1 Aar; ifølge kongelig Resolution af 30 November 1923 blev Tiltalte løsladt den 12 December 1923; og

ved Østre Landsrets Dom af 27 Marts 1925 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3 anset med simpelt Fængsel i 8 Dage, for hvilken Straf Tiltalte ved kgl Resolution af 21 Juli 1925 blev betinget benaadet.

a d 4) Med Hensyn til dette Forhold har de Tiltalte Aage Nielsen og Valdemar Nielsen erkendt Anklagens Rigtighed, medens de Tiltalte Larsen og Petersen har forklaret, at de ikke erindrer det passerede, men ikke betvivler Rigtigheden af de to førstnævntes Forklaringer og det til Bekræftelse af disse oplyste. Herefter vil de Tiltalte for nærværende Forhold være at anse efter Straffelovens § 257.

a d 5) Da Politiet — som anført — kom til Stede, stod fire Personer paa Hjørnet af Lybækgade og Frankrigsgade, og da Politiet af den paagældende Husbeboer — Murersvend Lauritz Larsen — havde faaet at vide, at de fire Personer var de sigtede, blev de anholdt i Frankrigsgade. De Tiltalte nægtede alle først at kende nogetsomhelst til det passerede, men Aage Nielsen har, efter at det var oplyst, at et paa

Stedet fundet blodigt Lommetørklæde tilhørte hans Hustru, erkendt, at han har slaet Ruden ud, men dette skete tilfældigt ved, at han faldt over mod Døren, vistnok som Følge af, at Petersen, med hvem han da fulgtes, skubbede til ham, og han har endvidere forklaret, at der flere Gange i Løbet af Aftenen var talt om af de tre andre, at der et eller andet Sted skulde stjæles Spiritus, saa det er muligt med dette Formaal, at Petersen skubbede til ham. Petersen har forklaret, at han intet kender til, at en Rude blev slaet ud, og han vil slet ikke have været i Lybækgade. Larsen har hævdet, at han var saa fuld, at han intet erindrer, men i hvert Fald har han ikke været med til at forsøge noget Indbrud, og Valdemar Nielsen vil heller intet vide om det passerede udover, at han, der gik med Larsen ca 100 Meter bagved Aage Nielsen og Petersen, hørte en Rude blive knust, og da han naaede disse, havde Aage Nielsen et blødende Saar paa Haanden.

Da det imidlertid er oplyst, at alle fire Tiltalte, der havde været sammen hele Aftenen, har været omkring Gerningsstedet, da Ruden blev slaet ud, i hvilken Henseende Murersvend Larsen og Hustru har forklaret, at der kun var én Person ved Døren, medens de to andre var ca 10 Meter bagved, og den 4de Person efter Rudens Ituslagning kom til fra den anden Side Gaden — og da de lokale Forhold — der er tre Stentrin op til Døren, hvis nederste Del — omtrent Halvdelen — er af Træ — umuliggør, at Aage Nielsen kan falde ind mod Ruden, findes der, tillige under Hensyn til den af Aage Nielsen afgivne Forklaring, at foreligge tilstrækkeligt Bevis, derunder ogsaa i Betragtning af de Tiltaltes Fortid og deres vakkende Forklaringer under denne Sag, for, at de i Forening har gjort sig skyldige i det paasigtede Forhold, der vil være at tilregne Valdemar Nielsen efter Straffelovens § 229, IV, jfr § 46, Larsen efter Straffelovens § 230, II, jfr § 46, og Aage Nielsen og Petersen efter dens § 231, II, jfr § 46.

De Tiltalte vil herefter efter de ovenanførte Bestemmelser i Straffeloven være at anse:

Aage Nielsen, Johannes Larsen og Ove Petersen med Forbedringshusarbejde, Nielsen i 8 Maanedes, Larsen i 1 Aar og Petersen i 18 Maanedes, og Valdemar Nielsen og Henry Seiersen med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Nielsen i 100 Dage og Seiersen i 80 Dage.

Onsdag den 18 Juni.

Nr 312/1929. Redaktør **Svend Eilersgaard** (F Bülow)

mod

Grosserer **Andreas Erichsen** (Trolle),

betræffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 29 November 1929: Forsaavidt angaar Betegnelsen »Kolding-Skræderen« bør Sagsøgte, Redaktør Svend

Eilersgaard, for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Andreas Erichsen, i denne Sag fri at være. De øvrige paaklagede Udladelser bør døde og magtesløse at være, og bør Sagsøgte for deres Fremsættelse bøde til Statskassen 800 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hen-sættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. Saa bør Sagsøgte og til Sagsøgeren betale i Erstatning 1000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Juni 1929, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Bøden at udrede inden 14 Dage og det øvrige idømte inden 15 Dage efter denne Doms-Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har gentaget sin Frifindelsespaastand. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet, dog saaledes at Bøden og Erstatningen forhøjes.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Paastand om, at Strafskylden er forældet.

Ved de Højesteret forelagte Oplysninger skønnes der ikke at være ført et tilstrækkeligt Bevis for Rigtigheden af de paa-klagede Sigtelser. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stad-fæste, dog at Bøden efter Omstændighederne findes at burde nedsættes til 300 Kroner og den subsidiære Straf til 10 Dage, og at Erstatningen bortfalder, idet det efter det foreliggende ikke kan antages, at de paaklagede Udladelser har medført nogen For-ringelse af Indstævntes økonomiske Stilling, hvorved bemærkes, at det under de offentlige Forhør i Straffesagen er oplyst, at Ind-stævnte har udvist et om end ikke strafbart, saa dog i højeste Grad uforsvarligt Forhold.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes, til 300 Kroner og den subsidiære Fængselsstraf til 10 Dage, samt at Bestemmelsen om Erstatningen bortfalder.

Sagens Omkostninger for Højesteret op-hæves.

De for Landsretten idømte Sagsomkostning-er at udrede inden 15 Dage efter denne Høje-steretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Grosserer Andreas Erichsen, der er født den 10 Juni 1876 og ud-dannet som Skræder, begyndte i 1899 i Kolding en Trikotageforretning og knyttede i 1906 hertil Fabrikation i Konfektionsbranchen. Virksom-

heden overgik i 1914 til et Aktieselskab med Erichsen som Direktør. I 1921 led Aktieselskabet saa store Tab, at en Rekonstruktion var nødvendig. Erichsen fratraadte i den Anledning som Direktør den 1 Februar 1922 og maa antages da at have mistet alt, hvad han havde ejet, og at staa med en Gæld paa over 1 Million Kr.

I Slutningen af Marts 1922 stiftedes A/S Andreas Erichsens Manufakturimport, København, paa Erichsens Initiativ. Denne havde i de forløbne Maaneder arbejdet for at opnaa en Ordning med sine Kreditorer, hvad der delvis var lykkedes ham, idet en væsenlig Del af Kreditorerne var indgaaet paa at give Saldokvittering, saafremt han i visse nærmere bestemte Rater kunde betale 10 pCt. I det nystiftede Selskab blev Erichsen ansat som Direktør. Selskabet, der beskæftigede sig med Import af og en gros Handel med Manufakturvarer, gik tilsyneladende godt i de første Aar, men derefter begyndte det at gaa tilbage. Allerede tidligere opstod Tanken om, at Erichsen skulde søge at overtage sin gamle Virksomhed i Kolding. Der førtes en Række Forhandlinger, der resulterede i, at han og hans Søn, Fabrikant Axel Erichsen, overtog Virksomheden, idet de den 26 Oktober stiftede et Interessentskab med en nominel Interessentskabskapital Kr 150 000. I Virkeligheden indskød dog hverken Andreas Erichsen eller hans Søn Penge i Interessentskabet, men den saakaldte Interessentskabskapital blev rejst ved Laan hos forskellige Venner og Forretningsforbindelser, for hvilke Laan der af Interessentskabet udstedtes Veksler.

Den 28 Februar 1927 overtog Interessentskabet det fornævnte Aktieselskab Manufakturimportens Varelager og udestaaende Fordringer.

Den 2 Juni s A erklæredes Manufakturimporten fallit, og den 7 s M havde Interessentskabet Andreas Erichsen & Søn og dets to Indehavere personlig samme Skæbne. Paa Foranledning af Kuratorerne og Kreditorudvalget i Interessentskabet og i Andreas og Axel Erichsens private Konkursboer indlededes der kriminel Undersøgelse mod Andreas Erichsen som sigtet for ialt 13 Bedragerier eller Forsøg paa Bedrageri, dels overfor A/S Manufakturimporten, dels overfor forskellige af dette Selskabs og Interessentskabs Kreditorer.

Det første Forundersøgelserforhør fandt Sted i Kolding den 11 og 12 April 1928, det næste sammesteds den 20 s M. Ved Anklageskrift af 9 Marts 1929 sattes Andreas Erichsen under Tiltale for 7 Bedragerier. Under Domsforhandlingen, der fandt Sted under Medvirkning af Nævninger, frafaldtes Tiltalen for 1 Forholds Vedkommende. Ved Nævningernes Kendelse erklæredes Tiltalte for alle Forholds Vedkommende ikke-skyldig, og han blev derefter frifundet ved Vestre Landsrets Dom af 11 April 1929.

Den 12 April 1928 bragte Svendborg Amtstidende under Overskriften »Millionbedragerierne i Kolding« en saalydende Artikel:

»I Gaar paabegyndtes ved Kriminalretten i Kolding Behandlingen af Sagen mod Fabrikant Andreas Eriksen, der er sigtet for Bedrageri i 13 Tilfælde som Leder af et Manufaktur-Import Aktieselskab i København og en større Konfektionsvirksomhed i Kolding. Begge Virksomheder likviderede i Marts 1927. Bedragerisigtelsen angaar i Hovedsagen

en Række udenlandske Firmaer og drejer sig om Millionbeløb. Der skal afhøres 21 Vidner, deriblandt fhv Hændelsminister Rothe.

Fabrikant Eriksen hævder, at han er uskyldig.«

Den 21 s M indeholdt Bladet ligeledes en Artikel om Sagen mod Erichsen. Denne Artikel havde til Overskrift »Fra Skrædersvend til Storfabrikant og Millionbedrager« og til Undertitel: »Den store Bedrageriaffære i Kolding, der minder om Nandrup-Sagen«. Artiklen var iøvrigt saalydende:

»Der blev i Gaar i Kolding holdt nyt Forhør i den tidligere omtalte Sag mod Fabrikant Andreas Eriksen, og vi bringer her foruden Retsreferatet nogle interessante Oplysninger om hele Affærens Forhistorie og Hovedpersonens æventyrlige Skæbne.

Som vi tidligere har omtalt har ogsaa Kolding faaet sin store Bedrageriaffære — den største, Byen har oplevet.

Hovedpersonen i Sagen er Fabrikant Andreas Eriksen, der for 30 Aar siden kom til Byen som fattig Skrædersvend, men under Krigen oparbejdede en Millionvirksomhed i Manufaktur og Børnekonfektion; paa en af Koldings Hovedgader opførtes i den alldyrreste Tid en Administrationsbygning til 1 Mill Kr. Eriksen var i 1919 indviklet i en Kædehandelsaffære, men klarede Situationen med en Bøde paa 30 000 Kr. Der var ingen smalle Steder.

Nu er hele hans Værk brudt sammen, og han selv staar anklaget for Bedrageri i 13 Tilfælde til et samlet Beløb af mellem ca 900 000 og 1 Million Kr.

Allerede i 1922 var

Eriksens Pengeforhold i Uorden.

Bestyrelsen for hans Firma, der i Mellemtiden var blevet Aktieselskab, anmodede ham da om at udtræde af Ledelsen, og et nyt Aktieselskab, der bærer Navnet Andreas Eriksen & Co, Petersen & Raun dannedes og driver fremdeles Forretningen videre, men den er nu flyttet til København og uden Forbindelse med Bedragerisagen.

Da Eriksen udtraadte, overtog han Firmaets en-gros Afdeling og startede samtidig A/S Manufakturimporten i København. Det er ved dette Selskabs Start, en Del af Bedragerisigtelserne er opstaaet.

Eriksen ejede selv kun 2000 Kr, men tegnede sig ikke desto mindre for 12 000 Kr i Aktier, der ikke blev indbetalt. Ved at fremvise

falsk Status

og paa anden Vis laante han da store Beløb hos forskellige tyske Forretningsforbindelser bl a 50 000 Kr hos Landt & Rickertsen i Hamborg og indskød disse Penge i Forretningen, hvor de gik tabt.

Skønt Eriksens Bogholderske, Frk Wang, har forklaret, at Status viste ca 300 000 Kr for meget paa Aktivsiden, nægter Eriksen, at der kan være Tale om falsk Status, idet han hævder, at dels er de dubiøse Fordringer ikke uerholdelige og dels

ansaa han sig selv god for over 100 000 Kr.

Hvor »god« han var, fremgaar af, at han af Grosserer Bojsen-Thøgersen har laant 300 000 Kr til 22 pCt Rente!

Skønt hans Direktørgage var fastsat til 15 000 Kr aarlig, har han hævet fra 32 000 Kr til 54 000 Kr aarlig og desuden 129 000 Kr i Tan-

tieme i Form af Aktier. Skønt Aktierne først skulde give Udbytte for det nye Regnskabsaar, hævdede han Udbytte af dem for det nylig afsluttede Aar, og endelig har han ladet sin Hustru og Søn hæve Gager som henholdsvis Bogholderske og Prokurist.

For alle disse Forhold sigtes Andreas Eriksen for Bedrageri, men han nægter sig skyldig i alle Forhold.

Der er givet urigtige Oplysninger.

Fhv Handelsminister Rothes Vidneudsagn.

Forhørene i Sagen fortsattes i Gaar paa Domhuset i Kolding.

Som Vidner afhørtes fhv Handelsminister Rothe, Overretssagfører Wieth-Seidelin og Grosserer Louis Nielsen, København, der alle hævdede, at de af Andreas Eriksen havde faaet urigtige Oplysninger om hans Pengeforhold.

Direktør Thyge Rothe erklærede, at han, da han paa Forsikrings-selskabet »National«s Vegne gav Andreas Eriksen Tilsagn om et Veksel-laan paa 50 000 Kr, havde faaet det Indtryk, at Eriksen i Forvejen raadede over en ansvarlig Driftskapital paa 150 000 Kr. Da dette har vist sig at være urigtigt, ansaa Hr Rothe »National« for bedra-get, men han nedlagde ikke nogen Erstatningspaa-stand.

Da Sagføreren slog i Bordet.

Overretssagfører Wieth-Seidelin havde ogsaa faaet forkerte Oplysninger. Da det hele tilsidst ramlede for den tidligere Storfabrikant, havde haade Overretssagføreren og Grosserer Louis Nielsen opdaget, at Andreas Eriksen vilde føre dem bag Lyset ved at skjule et udenlandsk Laan paa 50 000 Kr. Wieth-Seidelin havde da slaaet i Bordet og sagt, at nu kunde det være nok og Eriksen havde derefter maattet underskrive sin Konkursbegæring.

Andreas Eriksen forsvarede sig med, at han regnede med at have haft Raadighed over de Pengemidler, han havde talt om til de tre Herrer.

— Forhørerne fortsattes i Dag med Afhøring af Andreas Eriksens tidligere Kontorpersonale.«

I sit Nummer for 12 April 1929 bragte Svendborg Amtstidende Meddelelse om Erichsens Frifindelse under Overskriften »Kolding-Skræderen blev frifundet«.

Under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag gør nu Sagsøgeren, fornævnte Andreas Erichsen, gældende, at de citerede Overskrifter og Meddelelsen om, at han opnaaede Laan »ved at fremvise falsk Status«, er ærefornærmende for ham og har forvoldt ham, der som Fallent intet andet Aktiv havde end sit gode Navn og Rygte, stort Tab. Han paastaar derfor de nævnte Udladelser mortifice-rede og Sagsøgte som ansvarlig Redaktør for Svendborg Amtstidende anset med Straf og idømt en Erstatning paa 10 000 Kr eller et ved Ret-tens Skøn ansat Beløb med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 17 Juni 1929.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Forsaavidt han i første Række til Støtte herfor har gjort gældende, at Strafansvaret maa være forældet efter Straffelovens § 67, kan der ikke gives ham Medhold, da han mod Sagsøgerens Benægtelse ikke har

bevist, at denne er blevet bekendt med de paaklagede Udladelser før i Juli 1928.

I anden Række gør Sagsøgte til Støtte for sin Paastand gældende, at Udladelserne dels ikke er ærekrænkende — dette hævdes for Udtrykket »Kolding-Skræderen« — dels er berettigede som stemmende med de virkelige Forhold; under alle Omstændigheder hævder Sagsøgte, at Udladelserne kun gengiver Indholdet af og Overskrifter til Artikler i andre Blade, og at den eller de Journalister, fra hvem Udladelserne fra først af hidrører, har været beføjet til at tro paa, at Udtalelsernes Rigtighed kunde bevises.

Forsaauidt angaar Udtrykket »Kolding-Skræderen« maa der gives Sagsøgte Medhold i, at der, da Sagsøgeren, som ovenfor berørt, fik sin første Uddannelse som Skræder, mangler Føje til at anse dette Udtryk som en Ringeagt. Sagsøgte vil derfor paa dette Punkt være at frifinde.

Hvad dernæst angaar Udtrykkene »Millionbedrager«, »Millionbedragerier«, og »den store Bedrageriaffære, der minder om Nandrup-Sagen«, maa det for det første være en ligefrem Følge af den i Straffesagen afsagte Dom, at Sagsøgte ikke nu kan høres med et Anbringende om, at de heri liggende Sigtelser er rigtige. Disse Udladelser vil derfor være at mortificere.

Med Hensyn til den af Sagsøgte i sidste Række paaberaabte Frifindelsesgrund: Føje til at tro paa Sigtelsernes Bevislighed, har Sagsøgte nærmere henvist til, hvad der fremkom under de to ovennævnte offentlige Forundersøgelserforhør. Men om det end er ubestrideligt, at der — særlig ved det den 20 April 1928 afholdte Forhør — fremkom adskilligt, som kunde bestyrke Anklagemyndigheden i den Tro, at Sagsøgeren havde gjort sig skyldig i omfattende Bedrageri, maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte manglede Føje til paa Grundlag af de fremkomne Beviser at gøre Bedragerisigtelsen til sin egen og ved om Sagsøgerens Forhold at bruge Udtryk som de paaklagede at foregribe Rettens Dom i Sagen. Udladelserne maa derfor tilregnes Sagsøgte som strafbare, og han vil efter deres Art og Fremsættelsesmaaden være at anse efter Straffelovens § 216.

Hvad endelig angaar den sidst paaklagede Udladelse: »Ved at fremvise falsk Status og paa anden Vis laante han de store Beløb«, maa denne Udladelse efter hele Sammenhængen forstaaes som en Meddelelse om, at det nu var fastslaaet, at Sagsøgeren havde gjort sig skyldig i et paa denne Maade udført Bedrageri, og da Sagsøgeren ved Dommen i Straffesagen er frifundet herfor, samt da der heller ikke til Støtte for denne Sigtelse efter de to første Forhør forelaa andet end et Bevismateriale, som vel var betydeligt, men som Sagsøgte ikke var beføjet til at anse afgørende for Spørgsmaalet om Sagsøgerens Skyld i den omhandlede Henseende, vil Sagsøgte ogsaa for denne Udladelses Vedkommende være at anse efter Straffelovens § 216, ligesom Udladelsen bliver at mortificere.

Den af Sagsøgte forskyldte Straf findes at burde bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde paa 800 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage. Ligeledes vil Sagsøgte i Medfør af Straffelovens § 303 have at betale Sagsøgeren en Erstatning for den Forstyrrelse i hans Forhold,

som maa anses bevirket ved de strafbare Udladelser, hvilken Erstatning efter alt foreliggende vil være at bestemme til 1000 Kr med Renter heraf som paastævnet. Endelig vil Sagsøgte have at tilsvare Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Fredag den 20 Juni.

Nr 153/1930.

Viggo Hansen
 mod
 Anklagemyndigheden.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den i denne Sag af Vestre Landsret truffne Beslutning om, at retslig Afhøring af de paagældende Vidner og Skønsmænd ikke vil være at foretage, er paakæret af Tiltalte Viggo Hansen.

Da det af Landsretten afgjorte Spørgsmaal i Medfør af Retsplejelovens § 968 ikke kan gøres til Genstand for Kære, vil Kæremaalet være at afvise.

Thi bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

Nr 20/1930. **Veksellerer Paul Philipson (Bruun)**

mod

Konsul Willy Kauffeldt (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til Annulation af et Køb af et Parti Aktier.

Østre Landsrets Dom af 18 Januar 1930: Mod Udlevering til fri Disposition af nævnte 48 000 Kr hos Sagsøgte, Veksellerer Paul Philipson beroende og for Sagsøgeren, Konsul Willy Kauffeldts Regning indkøbte Aktier i A/S Folkebanken for København og Frederiksberg pr 15 August 1929 bør Sagsøgte godskrive Sagsøgerens Konto Købesummen, 51 686 Kr 10 Øre, for disse Aktier og derefter regulere Sagsøgerens Konto i Overensstemmelse med den foretagne Godskrivning. Sagsøgte betaler derhos Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellantens Paastand gaar ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale Kroner 55 606,80 med Renter heraf 7 pCt aarlig fra

1 November 1929 til 31 December 1929, 6½ pCt aarlig fra 1 Januar 1930 til 7 Marts 1930 og 6 pCt aarlig fra 7 Marts 1930, til Betaling sker, alt mod Udlevering af oprindelig 48 000 Kroner, nu 28 800 Kroner. Aktier i Folkebanken for København og Frederiksberg Aktieselskab samt mod Udlevering af Sparekassebog med Den danske Landmandsbank Litra A Nr 4972 med indestaaende Beløb Kroner 24 279,39 og deraf afløbne Renter.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Efter de Højesteret foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger kan det ikke antages, at Samtalen den 15 August 1929 mellem Parterne har haft et andet Indhold end af Appellanten forklaret. De Oplysninger, Appellanten fremkom med om Bankens Forhold til Harald Plum stemmer efter det nu oplyste med, hvad fhv Bankdirektør Bretteville Plum har meddelt de Coninck-Smith.

Der er efter det foreliggende ikke tilstrækkelige Holdpunkter for, at Appellanten har vidst eller haft Formodning om, at Plum havde Indflydelse paa Nordisk Trust Compagni, og kun under denne Forudsætning kunde Indstævnte gøre Appellanten ansvarlig for sit Tab.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 2500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Konsul Willy Kauffeldt bør til Appellanten, Veksellerer Paul Philipsen betale Kroner 55 606,80 med Renter heraf 7 pCt aarlig fra 1 November 1929 til 31 December s A, 6½ pCt aarlig fra 1 Januar 1930 til 7 Marts 1930 og 6 pCt aarlig fra 7 Marts 1930, til Betaling sker, alt mod Udlevering af oprindelig 48 000 Kroner, nu 28 800 Kroner Aktier i Folkebanken for København og Frederiksberg Aktieselskab samt mod Udlevering af Sparekassebog med Den danske Landmandsbank Litra A Nr 4972 med indestaaende Beløb Kroner 24 279,39 og deraf paaløbne Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 2500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgeren under denne Sag, Konsul Willy Kauffeldt, Toelt pr Kvistgaard, i Tiden fra 25 Marts til Begyndelsen af Maj f A gennem Sagsøgte, Veksellerer Paul Philipson, havde foretaget Køb og Salg af 1 Klasses Børspapirer — Handelsbankaktier, Privatbankaktier, Aarhus Privatbankaktier, Store Nordiske Telegrafsekskabs og dettes Holding-Co's Aktier samt Hypotekforeningsobligationer — foreslog Sagsøgte den 15 August f A Sagsøgeren ved dennes Henvendelse paa Sagsøgtes Kontor at købe en større Post Folkebankaktier. Skønt Sagsøgeren til at begynde med var uvillig til at indlade sig herpaa, endte Samtalen dog, da Sagsøgte gentog sin Anbefaling af at købe dette Papir, med, at Sagsøgeren gav Ordre til at købe en Post paa 48 000 af disse Aktier. Sagsøgte købte Aktierne underhaanden af Nordisk Trust Co for ialt 51 686 Kr 10 Øre, for hvilket Beløb Sagsøgeren blev debiteret i Sagsøgtes Bøger. Til Sikkerhed for Skylden blev Aktierne beroende hos Sagsøgte; samtidig indleverede Sagsøgeren til Sagsøgte 24 000 Kr Privatbankaktier.

Da Banken et Par Maaneder senere saa sig nødsaget til midlertidig at standse sine Betalinger, følte Sagsøgeren sig brøsthølden ved Sagsøgtes Optræden og Udtalelser ved den Lejlighed, hvor han gav Ordre til Købet af bemeldte Post Aktier, hvorfor han mener, at Tabet ved det paagældende Køb maa paahvile Sagsøgte, og han søger derfor Sagsøgte tilpligtet mod Udlevering til fri Disposition af nævnte 48 000 Kr hos Sagsøgte beroende og for Sagsøgerens Regning indkøbte Aktier i A/S Folkebanken for København og Frederiksberg pr 15 August 1929 at godskrive Sagsøgerens Konto Købesummen 51 686 Kr 10 Øre for disse Aktier, og derefter regulere Sagsøgerens Konto i Overensstemmelse med den foretagne Godskrivning. Sagsøgte, der hævder, at intet kan bebrejdes ham, paastaar sig frifundet, samt at Sagsøgeren tilpligtes at betale ham 55 606 Kr 80 Øre med Renter 7 pCt aarlig fra den 1 November f A mod Udlevering af sit Depositum.

For Landsretten har saavel Sagsøgeren som Sagsøgte afgivet Forklaring som Parter, hvorhos Direktør Leon Levin og Direktør for Nordisk Trust Co de Coninck-Smith har forklaret som Vidner.

Sagsøgeren har forplaret, at han i Begyndelsen af Aaret 1929 havde faaet en større Kapital, 7000 £, tilhørende hans Hustru, til Disposition, hvilken Kapital hidtil mod Pantessikkerhed havde staaet til en aarlig Rente af 8 pCt i Sydamerika, og for at udligne det Tab i Renter, han havde ved, at den her i Landet sædvanlige Rente af Kreditforenings- og Hypotekforeningsobligationer er betydelig under 8 pCt, besluttede han sig til at spekulere i absolut sikre Papirer, som kunde ventes at stige nogle Ponits, hvorefter de skulde sælges, saaledes at der herved indvandt en Avance; hvis Papirerne omvendt faldt et Par Procent,

Færdig fra Trykkeriet den 2 Juli 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 14

Fredag den 20 Juni.

skulde de ogsaa sælges, saaledes at der kun blev et ringe Tab; han vilde ikke følge med i hele Nedgangen. Dette forklarede han Sagsøgte ved Henvendelse til denne i Forening med Direktør Leon Levin i Marts 1929. I Overensstemmelse hermed har han som anført foretaget de ovennævnte Køb og Salg af 1 Klasses Børspapirer. Aftalen angaaende de 24 000 Kr Privatbankaktier, som blev indkøbt til en Kurs af ca 96, var, at de skulde sælges, naar Kursen naaede 104.

Den 15 August 1929, da Sagsøgeren indfandt sig paa Sagsøgtes Kontor, spurgte han Sagsøgte, om der var noget, hvortil Sagsøgte svarede, at han havde en fin Ting, som han kunde raade ham til at købe, nemlig Aktier i Folkebanken. Sagsøgeren svarede dertil, at han ikke var glad ved dette Papir, fordi vistnok Plum og de Plumske Selskaber stod bagved Banken. — Sagsøgeren tilføjede i sin Forklaring, at han for ca 1½ Aar siden havde været ansat i et af Plums Selskaber og derved faaet Indblik i Forretninggangen der, og han havde for en 14 Dages Tid siden fraraadet en Vén, nemlig Direktør Leon Levin, at acceptere et Tilbud om at træde i Forbindelse med et af Selskaberne. — Sagsøgte erklærede da: »Jeg indestaar for, at Plum eller de Plumske Selskaber ikke har nogen Bæring paa Folkebanken. Jeg har min Viden fra den allerfineste Kilde«. Sagsøgeren spurgte ikke om, hvem Kilden var, da Sagsøgte tidligere ved en anden Lejlighed, hvor han havde nævnt, at han havde sin Viden fra en fin og paalidelig Kilde, havde nægtet at opgive denne. Sagsøgeren anede ikke, at Kilden i Virkeligheden var et af de Selskaber, han havde udtrykt sin Mistillid til. Sagsøgte tilføjede, at han havde al Grund til at tro, at der forestod en Kapitaludvidelse, hvorved Aktierne jo vilde stige. Havde han vidst, at Sagsøgtes Oplysninger hidrørte fra de Coninck-Smith, som var Direktør for Nordisk Trust Co, et af de Plumske Selskaber, vilde han ikke have købt de paagældende Aktier, og endmindre hvis han havde vidst, at Aktierne var solgt af dette Selskab, og han mener, at dette maatte Sagsøgte være klar over. Sagsøgte raadede ham til at købe 24 000 Kr Folkebank-Aktier. Sagsøgeren sagde da: »Hvis De er saa sikker i Deres Sag, maa vi hellere tage 48 000 Kr«, hvortil han svarede: »Ja, det kan vi godt«.

Sagsøgte har forklaret, at han en halv Snes Dage før, Sagsøgeren indfandt sig paa hans Kontor og gav Ordre til Køb af den i Sagen omhandlede Post Folkebank-Aktier, havde haft en Samtale med Direktør

de Coninck-Smith, Nordisk Trust Co, idet de spiste Frokost sammen. Han havde henledt Sagsøgtes Opmærksomhed paa den Forøgelse af Indlaan, nemlig ca 2 Millioner, som Banken havde haft i den sidste Maaned, og han tilraadede Sagsøgte at købe en Post af disse Aktier selv, hvilket Raad han ogsaa fulgte, idet han købte 8000 Kr paa Børsen. Ved samme Lejlighed udtalte de Coninck-Smith, at han havde Lejlighed til at undersøge Forholdet mellem Folkebanken og Plum, og at Banken havde fuld Dækning for sit Engagement med Plum. Sagsøgte spurgte ham, om der var Mulighed for Aktieudvidelse. Hertil svarede han, det laa ikke for nu, men man kunde jo aldrig vide det. Under Samtalen med Sagsøgeren den 15 August 1929, hvilken Samtale han dog efter sin Forklaring ikke kunde gengive ordret, har han ikke afgivet nogen Garanti for, at der ikke var nogen Forbindelse mellem de Plumske Selskaber og Banken eller overhovedet nogen Garanti, hvad han aldrig gør. Han tror ganske bestemt, at han har refereret til Sagsøgeren, hvad hans Kilde — de Coninck-Smith — havde fortalt ham, nemlig at Banken havde fuld Dækning for sit Engagement med Plum (de Plumske Selskaber). Efter at Sagsøgte havde raadet til, at man søgte at købe Aktierne underhaanden, hvilket Sagsøgeren billigede, satte Sagsøgte sig i Forbindelse med Nordisk Trust Co, som han vidste laa inde med i al Fald 1 a 2 Millioner af disse Aktier, og købte herved de 48000 Kr Aktier til Kurs $107\frac{1}{4}$, hvorom Sagsøgeren straks underrettedes. Han fortalte ikke Sagsøgeren, hvem hans Kilde var, og af hvem han havde købt Aktierne. Sagsøgeren kom op paa hans Kontor den 24 August s A. Aftalen blev da, at Folkebankaktierne skulde sælges, naar de naaede en Kurs af 112, og han tilføjede, at han havde haft Lejlighed til at undersøge disse Aktiers Bonitet, og de var gode nok.

Sagsøgeren har benægtet ved den af Sagsøgte angivne Lejlighed at have udtalt, at han havde undersøgt Folkebank-Aktiernes Kvalitet og fundet dem gode nok. Ca $1\frac{1}{2}$ Aar i Forvejen vidste han, at Plum havde arbejdet med Folkebanken, men havde ikke senere hørt om nogen Forbindelse. Han vidste intet om, at Nordisk Trust Co laa inde med flere Millioner af den Slags Aktier. Han har benægtet Rigtigheden af Sagsøgtes Forklaring om, hvorledes Ordene under Samtalen den 15 August 1929 faldt, og fastholdt sin egen Forklaring herom. Sagsøgte refererede ikke hans Samtale med Direktør de Coninck-Smith.

Direktør Leon Levin har i det væsentlige bekræftet Sagsøgerens Forklaring forsaavidt angaar ham, idet han har udtalt, at han selv paa det Tidspunkt stod tvivlende overfor de Plumske Selskaber, og denne Tvivl bestyrkedes ved hans nævnte Samtale med Sagsøgeren, der fra-raadede at træde i Forbindelse med Chr Wulff & Co, et af de Plumske Selskaber.

Direktør de Coninck-Smith har forklaret, at han under sin Samtale med Sagsøgte i Begyndelsen af August 1929 udtalte, at han ansaa Folkebank-Aktier for et godt Papir, og at det er højst sandsynligt, at han raadede Sagsøgte til at købe af dette Papir. Nordisk Trust Co havde paa dette Tidspunkt ingen Interesse i og nærede intet Ønske om at afhænde Folkebank-Aktier, hvoraf Compagniet havde omkring 3 Millioner. Grunden til hans Anbefaling af Papiret var, at han en halv Snes Dage i

Forvejen havde talt med Direktør de Bretteville Plum i Folkebanken, og han havde udtalt, at Halvaarsregnskabet var udmærket, hvorhos han paa givet Anledning havde bemærket, at Banken havde forholdsvis ringe Forbindelse med de Plumske Selskaber, og den Forbindelse, Banken havde, var godt sikret, idet der var ikke en Gang, men to Gange Sikkerhed for Bankens Tilgodehavende. Nordisk Trust Co har i Tiden fra den 23 August til den 4 Oktober 1929 købt i forskellige Gange ialt 55 000 Kr og solgt 5000 Kr Folkebank-Aktier. Nordisk Trust havde overfor et amerikansk Firma forpligtet sig til at ligge med mindst 3 Millioner og et Tusinde af disse Aktier, saaledes at Nordisk Trust havde Aktie-Majoritet i Banken.

Sagsøgte hævder, at han ved den paagældende Lejlighed, den 15 August, kun har refereret Direktør de Coninck-Smiths Udtalelser og ikke har paataget sig nogen Garanti for, at Spekulationen vilde lykkes. Han var i absolut god Tro, hvilket fremgaar af, at han selv kort i Forvejen havde købt 8000 Kr Folkebank-Aktier, som han endnu ligger med, skønt han ellers meget sjældent gør Forretninger for egen Regning. Det har Formodningen imod sig, at han for at tjene sædvanlig Provision skulde ville føre en Kunde bag Lyset og derved løbe Risikoen at miste ham. Særlig henviser Sagsøgte til en Erklæring af 25 November f A fra Repræsentantskabet for Fondsbørsens Medlemmer, hvori udtales, at det ikke kan anses som noget usædvanligt eller paafaldende, at Sagsøgte efter at have faaet de foran omhandlede Oplysninger af Direktøren for Nordisk Trust Co forespurgt dette Selskab, om det var Sælger af en Post Aktier paa 48 000 Kr i Folkebanken.

Efter at Sagen var blevet optaget, har Sagsøgte gennem sin Sagsfører sendt Retten en Skrivelse af 13 December 1929, hvori han udtaler, at han, da det i Sagen omhandlede Køb fandt Sted, var af den Mening, at Nordisk Trust Co var et amerikansk Finansieringsselskab, der havde betydelige Aktieinteresser i Folkebanken, og at han ikke anede før Sammenbruddet, at Nordisk Trust Co var inde med Plum, endsige noget Led i den Plumske Concern. Sagen blev derefter reasumeret, og ved Domsforhandlingen her gentog Sagsøgte, at han overhovedet ikke har vidst, at Nordisk Trust var et Plum Selskab, og ikke har opfattet, at Sagsøgeren støttede sit Krav paa, at Sagsøgte, uagtet han havde sin Viden fra Nordisk Trust og vidste, at dette var et Plum Selskab, overfor Sagsøgeren, der havde nægtet at ville have nogen Forbindelse med noget Plum-Foretagende, havde fortiøt, at den gode Kilde, han paaberaabte sig, netop var Direktøren for et Plum-Selskab.

Sagsøgeren har benægtet Muligheden af, at hans Argumentation for Søgsmaalets Berettigelse ikke maa have staaet Sagsøgte fuldstændig klart og yderligere forklaret, at han under tidligere Samtaler inden Købet udtrykkelig har drøftet Plum-Selskaberne med Sagsøgte og derunder nævnt Nordisk Trust som et saadant.

Sagsøgte har pure benægtet at have ført saadanne Samtaler og henvist til en Erklæring af 17 December 1929 fra Repræsentantskabet for Fondsbørsens Medlemmer, hvorefter det omkring Midten af August 1929 var dette ukendt, at Nordisk Trust Co var allieret med Plum, i Særdeleshed, at Selskabet var et Led af Plum-Concernen.

Sagsøgeren har heroverfor henvist til en Erklæring af 21 December f A fra Direktør i Privatbanken Poul Andersen, hvorefter det længe før August 1929 var Privatbanken bekendt, at A/S Det Nordiske Trust Kompagni maatte betragtes som hørende til den Plumske Concern, og det er hans Tro, at dette var almindelig kendt i Bankkredse.

Direktør de Coninck-Smith har derhos paany afgivet Vidneforklaring, hvorefter hans Forbindelse med Sagsøgte ikke har været videre stor eller særlig intim, og han har ikke omtalt overfor Sagsøgte, at Nordisk Trust havde Forbindelse med Plum, men de Coninck-Smith har dog selv vidst, at der for nogle Aar siden gik Rygter paa Børsen om, at Nordisk Trust var et Plum-Selskab.

Foreløbig bemærkes, at det under den første Domsforhandling i Sagen ikke har været bestridt af Sagsøgte, at Nordisk Trust hørte til de Plumske Selskaber, uagtet baade Sagsøgerens Sagfører og Sagsøgeren selv gentagne Gange fremhævede dette, og Direktør de Coninck-Smith selv under sin Vidneforklaring omtalte sig som Plum-Mand, og Sagsøgte har hverken under sin Vidneforklaring eller Proceduren blot antydnet, at han var uvidende herom, han har derimod hævdedet, at det var almindelig bekendt i København, at Plum havde Forbindelse med Folkebanken. Sagsøgeren har dog nægtet at have haft saadan Vidn.

Sagsøgtes Vidneforklaring gik derhos først ud paa, at han ikke ordret kunde angive sin Samtale med Kauffeldt eller nøjagtig huske, hvad der var sagt, men efterhaanden blev han sikrere i sin Forklaring, medens Sagsøgeren hele Tiden var ganske bestemt i sine Forklaringer.

Efter alt det foreliggende findes Sagsøgeren at have sandsynliggjort, at han har lagt afgørende Vægt paa, at Folkebanken ikke havde nogen Forbindelse med Plum, og at han har tilkendegivet sin Frygt for at komme i Forbindelse med noget Plum-Selskab paa en saa tydelig Maade overfor Sagsøgte, at denne havde burdet indse, at det var en absolut Forudsætning for Handlen, at der ikke eksisterede nogen Forretningsforbindelse med Folkebanken og Plum eller noget af hans Selskaber.

Efter hele Sagsøgerens Procedure og det iøvrigt passerede finder Retten det derhos ganske usandsynligt, at Sagsøgte ikke skulde have forstaaet, at Sagsøgeren begrundede hans Ansvar med, at han, uagtet han vidste, at Nordisk Trust var et Plum-Selskab og saaledes et af de Selskaber, Sagsøgeren frygtede, ikke havde oplyst, at Nordisk Trust Co's Direktør var den, der havde sagt god for Folkebanken, tilmed da det under Reassumptionen ved Undersøgelse af Sagsøgtes Bøger oplystes, at Sagsøgte havde staaet i ret intim Forbindelse med Nordisk Trust Co og blandt andet havde belaant et større Parti Folkebankaktier for Selskabet, og denne Begrundelse allerede inden Sagens Forberedelse var antydnet i en Skrivelse af 30 Oktober 1929 fra Sagsøgerens Sagfører til Sagsøgte.

Det findes derfor ubetænkeligt at forkaste de af Sagsøgte under Reassumptionen fremsatte Paastande om ikke at have opfattet Sagsøgerens Argumentation og som Følge deraf ogsaa, at han ikke skulde have i det mindste formodet Nordisk Trust Co's Forbindelse med Plum.

Under Hensyn hertil og det iøvrigt foreliggende, derunder Sag-

søgerens bestemte Forklaring overfor Sagsøgte mere ubestemte, finder Retten at maatte gaa ud fra, at Sagsøgte har været eller burde have været klar over, at Sagsøgeren lagde afgørende Vægt paa, at Banken ikke havde Forbindelse med Plum eller de Plumske Selskaber og ikke havde turdet købe den nævnte Post Aktier, hvis han havde vidst, at Sagsøgte anbefaling hidrørte fra Direktøren for et af de Plumske Selskaber, nemlig Nordisk Trust Co, der, hvad Sagsøgte vidste, laa inde med store Poster af den Slags Aktier, og at det tilmed var dette Selskab, der selv solgte bemeldte Post Aktier. Sagsøgte burde derfor overfor denne Kunde have nævnt sin Kilde.

Da dette ikke er sket, findes Sagsøgeren under disse Omstændigheder ikke at være pligtig at modtage og betale de paagældende Aktier, og Sagsøgerens Paastand vil herefter være at tage til Følge. Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgeren 600 Kr i Sagsomkostninger.

M a n d a g d e n 2 3 J u n i .

Nr 8/1930. **Handelsmand Peter Hansen (O Petersen)**

m o d

Proprietær Hecht-Petersen (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved Salg af kastningssmittede Kreaturer.

Østre Landsrets Dom af 13 December 1930: Sagsøgte, Handelsmand Peter Hansen, bør til Sagsøgeren, Proprietær Hecht-Petersen, betale 3000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 Januar 1929, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten, der har opfyldt Dommen, paastaar nu Indstævnte tilpligtet at tilbagebetale ham 3833 Kroner 55 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 27 December 1929.

Indstævnte paastaar Appellanten tilpligtet at betale 2800 Kroner med Renter.

Efter Dommens Afsigelse har det veterinære Sundhedsraad i en af Raadet afgivet Erklæring udtalt, at det ikke er sandsynligt, at Koen, der kastede paa Avernakø, har været smittefarlig, medens den var i Appellantens Besætning.

Efter Indstævntes Forklaring føjede Appellanten til sin Bemærkning om, at Kvierne havde gaaet sammen med en Ko, der havde kastet, at han vist fik Erstatning for Koen.

Ved de nævnte Udtalelser i Forbindelse med de paa Auktionen skete Tilkendegivelser findes Indstævnte, der vidste, at Appellanten drev Handel med Kreaturer, at være tilstrækkelig advaret om den Risiko, han løb med Hensyn til Kastningssmitte. Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Proprietær Hecht-Petersen, bør til Appellanten, Handelsmand Peter Hansen, betale 3833 Kroner 55 Øre med Renter 5 p Ctaarlig fra den 27 December 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 September 1928 indfandt Sagsøgeren, Proprietær Hecht-Petersen, sig hos Sagsøgte, Handelsmand Peter Hansen, der havde ladet avertere Kreaturauktion paa sin Ejendom i Ø Hæsinge til den paafølgende Dag, og afkøbte ham to Kælvekvier. Under Forhandlingerne om Handlen, der var en Byttehandel, var der Tale om, at der havde været Tilfælde af Kastning i Sagsøgtes Besætning, men det nærmere Indhold af de herom faldne Udtalelser gengives forskelligt af Parterne. Paa Auktionen den følgende Dag købte Sagsøgeren yderligere tre Kælvekvier. I Konditionerne forefandtes en Bestemmelse om, at for Kastning garanteredes »som sædvanlig ikke«. Efter det foreliggende maa det derhos antages ved Auktionen at være blevet meddelt de Mødte, at der havde været Kastning i Besætningen. Sagsøgeren paahørte ikke dette, idet han befandt sig andetsteds paa Gaarden som Gæst hos Sagsøgte.

Den 8 Oktober s A og den 12 s M kastede de to Dagen før Auktionen købte Kvier og den 16 November s A en af de paa Auktionen købte. Det blev ved bakteriologisk Undersøgelse konstateret, at den den 8 Oktober stedfundne Kastning var af smitsom Art. I den følgende Tid har efterhaanden yderligere 8 Køer og Kvier kastet. Sagsøgerens Besætning bestaar af 36 Køer og Kvier, ca 10 Kalve og 1 Tyr.

Under Anbringende af, at de fornævnte af Sagsøgte til Sagsøgeren solgte Kvier har været inficerede, før de blev solgt til Sagsøgeren, og at Sagsøgte ved nævnte Salg har paaført Sagsøgerens Besætning Kastningssmitte, samt at Sagsøgte ikke under Forhandlingerne har givet tilbørlige Oplysninger om Smittefarens og som Følge heraf maa være pligtig at svare Sagsøgeren Erstatning, har Sagsøgeren under denne ved Retten for Faaborg Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale Sagsøgeren 5800 Kr, hvortil den ved Smitten Besætning

gen tilføjede Skade under optaget Syn og Skøn er ansat, tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Berammelsesdato, den 31 Januar 1929. Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han benægter, at Kvierne var inficerede, medens de var hos ham, hvorimod dette kan have fundet Sted hos Sagsøgeren, der selv tidligere har haft Kastning i sin Besætning, og idet han hævder ved Handlerne at have givet de fornødne Oplysninger.

Hos Sagsøgeren, der købte sin Gaard i April 1926, er der forefaldet ialt fire Kastningstilfælde, nemlig tre i 1926, hvoraf dog kun eet var af utvivlsomt smitsom Karakter, og eet i Efteraaret 1927 hos en Kvie, der var blevet løs, og hvis Indfangning kan have tilføjet den Skade.

Det veterinære Sundhedsraad har i en Erklæring af 23 Oktober d A udtalt, at det maa anses for sikkert, at en af de den 25 September 1928 købte Kvier har været smittet af Kastning ved Købet; det er overvejende sandsynligt, at dette ogsaa har været Tilfældet med den anden samme Dag og en af de den 26 s M købte Kvier; det maa efter det oplyste anses for overvejende sandsynligt, at de efter November 1928 indtrufne Kastningstilfælde skyldes Smitteførsel fra de indkøbte Kvier.

Efter det oplyste, derunder nysanførte Erklæring, maa det antages, at de tre ommeldte Kvier forinden Handlerne har været angrebne af smitsom Kalvekastningssyge, og at de senere i Sagsøgerens Besætning forefaldne Tilfælde af denne Sygdom stammer herfra.

Under Sagen er der afgivet Forklaringer af Parterne og af en Række Vidner.

Det er herved bl a oplyst, at Sagsøgte i nogen Tid har haft i sin Besætning to Køer, som ved en den 4 Februar 1928 hos Sagsøgte afholdt Auktion gennem en Kreaturhandler til Viderelevering solgtes til en Boelsmand paa Avernakø.

Af disse Køer kastede den ene Kalven den 7 Marts s A, og der konstateredes at foreligge smitsom Kastning; ogsaa den anden Ko menes at have kastet, men Forholdet er ikke nærmere oplyst. Hele Køberens Besætning blev smittet. Køberen klagede til Sagsøgte, der ordnede Sagen ved at betale en mindre Erstatning. Ifølge en af det veterinære Sundhedsraad den 27 November 1929 afgivet Erklæring maa Koen, der kastede den 7 Marts, have været smittet inden den 4 Februar s A.

Sagsøgtes Forklaring gaar ud paa, at han i sin Besætning har haft en Ko og en Kvie, der begge kastede i Sommeren 1928. Han har under Forhandlingerne den 25 September to Gange sagt til Sagsøgeren, at han havde en Ko i Stalden og en Kvie i Folden, som havde kastet; han mener, at han sidste Gang tilføjede, at Kastningen i Stalden vistnok stammede fra, at Koen havde været oppe at stanges. Han vil have oplyst Sagsøgeren om, at alle Kreaturerne havde gaaet sammen. Med sine Udtalelser sigtede han til nysomtalte Ko og Kvie, der begge, saasnt han erfarede Kastningerne, blev solgt til Slagtning. Om disse Kastningstilfælde var af smitsom Art blev ikke konstateret. Naar han ikke har omtalt det Tilfælde af smitsom Kastning, der konstateredes med Hensyn til Koen paa Avernakø, er det, fordi denne Ko ikke kastede hos ham, og han mente, at den kunde være blevet smittet i Kreaturhandlerens Stald eller efter at være kommet til Køberen paa Avernakø.

Sagsøgeren har bl a forklaret, at Sagsøgte til ham sagde: »Jeg skal sige Dem, at Kvierne har gaaet sammen med en Ko, der har kastet«. Sagsøgeren spurgte, om dette havde nogen Betydning, og Sagsøgte svarede: »Jeg skal jo sige det, de har gaaet sammen i ca 8 Dage, men Koen blev fjernet, saa snart jeg fik det at vide«. Sagsøgeren fik den Opfattelse, at det var hos en anden Mand end Sagsøgte, at Koen havde kastet.

Fodermester hos Sagsøgeren, Magnus Wennerstrøm, der Dagen før Auktionen ledsagede Sagsøgeren i Anledning af Indkøbet af de to Kvier, har forklaret, at efter at de havde set paa Kvierne, sagde Sagsøgte, at der i Falden sammen med Kvierne havde gaaet en Ko, der havde kastet, at Koen straks kom væk, da han fik det at vide, og at de havde gaaet sammen i 8 Dage. Han tilføjede, at han skulde jo sige det, men det havde ellers ikke nogen Betydning.

Ifølge en af Husmand Chr Hansen under Sagen afgivet Forklaring udtalte Sagsøgte ved Begyndelsen af Auktionen den 26 September til de Mødte, at der havde været et Tilfælde af Kastning i hans Stald, hvilket foranledigede, at Vidnet ikke vilde købe en ham af Sagsøgte tilbuddt Ko.

Dommerfuldmægtig Kai Fischer-Jørgensen, der afholdt Auktionen den 26 September og var Inkassator ved denne, har som Vidne bl a forklaret, at Sagsøgte før Auktionen sagde til ham, at han denne Gang vilde have det skriftligt indført i Vilkaarene, at han ikke garanterede for Kastning — hvilket ved tidligere Auktioner kun havde været sagt mundtlig —, og Bestemmelsen om, at for Kastning garanteres som sædvanlig ikke, blev derfor optaget i Auktionsvilkaarene, der oplæstes, idet Vidnet tilføjede, at der havde foreligget Kastning siden sidst. Vidnet husker ikke, hvorvidt Sagsøgte sagde, om der havde været et eller flere Tilfælde af Kastning, og han mener, at han selv kun nævnte, at der havde været Kastning, idet han mente, at det var det, det kom an paa.

Det er under Sagen ubestridt, at der ikke helt sjældent i en Besætning som Følge af »Overfaldsskade«, Stangning, hurtigt Løb eller af uopklaret Aarsag forekommer enkeltstaaende Tilfælde af Kastning, der i sig selv er af umistænkelig Karakter. Flere efter hinanden følgende Tilfælde af Kastning maa derimod efter den almindelige Opfattelse anses at give Formodning om, at Besætningen er behæftet med smitsom Kastning, og denne Opfattelse maa antages at være vel grundet, jfr Bkg Nr 205 af 7 Juli 1927 § 2.

Efter de af Sagsøgeren og dennes Fodermester afgivne Forklaringer saavel som efter det iøvrigt oplyste, derunder ogsaa Sagsøgtes egen Forklaring, maa Sagsøgte antages at have overfor Sagsøgeren givet det Udseende af, at der alene forelaa Kastningstilfælde, som kunde anses uden Betydning, at han selv var af den Overbevisning, at dette sidste var Tilfældet, og at han alene »som sædvanlig« for den Muligheds Skyld, at et umistænkeligt Kastningstilfælde skulde vise sig at have været af infektiøs Natur, ikke vilde garantere herimod. Efter hvad der forelaa for Sagsøgte: det af ham overfor Køberne helt fortiede Salg til Boelsmanden paa Avernakø med dets vidtgaende følger og de derefter fulgte i hans Besætning forefaldne gentagne Tilfælde af Kastning, hvis

Natur han undlod at konstatere, burde og maatte han være paa det rene med, at de blandt hans Kreaturer opstaaede Kastningstilfælde maatte anses at være af smitsom Art, og ligesom han derefter ikke har opfyldt den ham efter Lov Nr 156 af 14 April 1920 § 12, saaledes som den er affattet ved Lov Nr 139 af 1 Juli 1927 § 1, paaahvilende Oplysningspligt, saaledes findes han ej heller under de foreliggende Omstændigheder ved det af ham tagne Forbehold imod Garanti for Kastning frigjort for Ansvaret for de nærliggende Følger af hans Salg af Kreaturer fra en inficeret Besætning.

Sagsøgte er herefter erstatningspligtig overfor Sagsøgeren. Den denne tilkommende Erstatning findes i Henhold til de i den optagne Skønforretning indeholdte og iøvrigt foreliggende Oplysninger at kunne bestemmes til 3000 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaet saaledes vil være at tilkende Sagsøgeren hos Sagsøgte. Sagens Omkostninger findes sidstnævnte at burde godtgøre Sagsøgeren med 700 Kr.

T i r s d a g d e n 2 4 J u n i .

Nr 172/1928. **Arkitekt L Thaysen (Henriques)**
 m o d
Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus (Graae),
 betræffende Arkitekthonorar m m.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 1 Juni 1928: (Trykt i Højesterets-tidende 1928 p 588 ff).

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus under 22 Juni 1928 opfyldt Dømmen ved Betaling af Hovedstol 15 945 Kroner 29 Øre, Renter 1995 Kroner 36 Øre og Sagsomkostninger 600 Kroner.

For Højesteret har Appellanten nedsat sit Krav paa Arkitekt-honorar med 890 Kroner 42 Øre, og hans Paastand gaar herefter ud paa, at der tilkendes ham 24 820 Kroner 73 Øre med Fradrag af den fornævnte betalte Hovedstol, altsaa til Rest 8875 Kroner 44 Øre. Han har derhos nedlagt en nærmere specificeret Rente-paaastand.

Indstævnte har principalt paastaet Appellanten dømt til Til-

bagebetaling af 13 400 Kroner 52 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 Juni 1928.

Det er i den indankede Dom rettelig antaget, at Appellanten ikke ved sin den 17 August 1923 daterede Indstilling har bundet sig til det deri som Administrationsudgifter opførte Beløb 24 000 Kroner. Det er dernæst vel rigtigt, at Akademisk Arkitektforenings Honorarregler ikke er vedtaget som gældende mellem Parterne, men efter alt foreliggende har det været nærliggende for de Indstævnte at antage, at Appellanten, der var Medlem af Akademisk Arkitektforening, hvad ogsaa fandtes angivet paa Skiltet ved hans Kontor og som ved tidligere Byggeforetagender i Tønder baade for det offentlige og private havde beregnet sit Honorar efter Foreningens Honorarregler, paa sin Side forudsatte de paagældende Honorarreglers Anvendelse ogsaa i det her foreliggende Tilfælde. Da derhos et efter Dommens Afsigelse optaget Skøn har udtalt, at det af Appellanten for Højesteret paastaaede Honorarbeløb maa anses som passende Betaling for det udførte Arbejde, og da Appellanten ikke ved at have fremsendt sin Opførelse af 15 April 1926 ses at have afskaaret sig fra senere at berigtige en i samme indløben Fejl, findes det til Grund for Appellantens Paastand liggende Krav om et Arkitekthonorar af 29 945 Kroner 58 Øre at maatte tilkomme ham.

Til den i Dommen givne Fremstilling angaaende Appellantens Krav paa Refusion af udlagt Gage til Konduktør Jørgensen føjes, at Appellanten i sin Skrivelse af 5 Juli 1923 angaaende Antagelsen af en Konduktør anmodede Amtmanden om snarest belejlig Meddelelse, hvis denne ikke var indforstaaet med den trufter Afgørelse, og at Sygehusbestyrelsen i sit Møde den 1 September 1923 vedtog at antage Arkitekt Jørgensen som Konduktør. Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der dernæst gaas ud fra, at Konduktør Jørgensen kun i mindre væsenlig Omfang for Appellanten har udført Arbejde, der ikke vedrørte Sygehuset, og at han for dette Arbejde har modtaget passende Vederlag af Appellanten. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes Appellanten at maatte have Krav paa Dækning af den hele udlagte Konduktørgage.

Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge, derunder den nedlagte Rentepaastand, mod hvilken Indstævnte intet har haft at erindre.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 3000 Kroner, hvoraf som nævnt 600 Kroner er betalt, altsaa med til Rest 2400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus bør til Appellanten Arkitekt L Thaysen betale 8875 Kroner 44 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig

af 11 978.23	fra $\frac{1}{8}$	23— $\frac{17}{11}$	23
„ 1 978.23	„ $\frac{18}{11}$	23— $\frac{15}{2}$	24
„ 4 678.23	„ $\frac{18}{2}$	24— $\frac{20}{7}$	24
„ 12 164.62	„ $\frac{21}{7}$	24— $\frac{15}{8}$	24
„ 14 864.62	„ $\frac{18}{8}$	24— $\frac{15}{2}$	25
„ 17 564.62	„ $\frac{18}{2}$	25— $\frac{15}{8}$	25
„ 20 264.62	„ $\frac{18}{8}$	25— $\frac{1}{9}$	25
„ 24 756.45	„ $\frac{2}{9}$	25— $\frac{12}{9}$	25
„ 14 756.45	„ $\frac{13}{9}$	25— $\frac{19}{12}$	25
„ 19 248.48	„ $\frac{20}{12}$	25— $\frac{15}{1}$	26
„ 21 498.28	„ $\frac{18}{1}$	26— $\frac{20}{4}$	26
„ 24 820.73	„ $\frac{21}{4}$	26— $\frac{21}{6}$	28
„ 8 875.44	„ $\frac{21}{6}$	28 til Betaling sker	

dog for det samlede Rentebeløbs Vedkommende med Fradrag af 1995 Kroner 36 Øre. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med yderligere 2400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fredag den 27 Juni.

Nr 90/1930.

Rigsadvokaten

mod

Anton Theodor Simonsen (Heilesen),

der tiltales for ulovlig Omløben med Varer.

Dom afsagt den 7 December 1929 af Hassing og Refs Herreders Ret: Tiltalte Anton Theodor Simonsen bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Tiltalte Karl Ingvard Pedersen bør til Hassing-Refs Herreders Politikasse bøde 40 Kr samt betale denne Sags Omkostninger, forsaavidt de vedrører ham. De af ham medførte Varer af Værdi 22 Kr 50 Øre konfiskeres til Fordel for Uldhandler Christensen, Hvidbjerg. Iøvrigt vil Sagens Omkostninger være at udrede af det offentlige. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 18 Februar 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for de Tiltalte, Karl Ingvard Pedersen og Anton Theodor Simonsen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, 50 Kr udredes med Halvdelen af Tiltalte Pedersen og Halvdelen af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige for Tiltalte Simonsens Vedkommende.

Ved Bødeforelæget af 1926 og Bødevedtagelsen af 1928 har Tiltalte ikke i Medfør af Forordningen af 23 April 1845 § 2 forbrudt sin Ret til at omføre Landmandens Husflidsprodukter, hvorved særlig bemærkes, at Retsplejelovens §§ 931² og 936 ikke kan føre til andet Resultat.

Herefter, og da der efter det foreliggende maa gaas ud fra, at Varerne hører til Landmandens Husflidsprodukter vil Dommen kunne stadfæstes, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne i Henhold til Anklageskrift fra Politimesteren i Hassing-Refs Herreder anlagte Sag tiltales Anton Theodor Simonsen og Karl Ingvard Pedersen, begge af Thisted, for at have overtraadt Fr 13 Februar 1775, jfr Pl 27 November 1839 ved den 26 f M paa Thyholm at have omført til Salg Uldvarer og andet Undertøj, skønt de begge ifølge Fr 23 April 1845 § 2 var uberettigede til at omføre Varer til Salg.

Anton Theodor Simonsen er født i Rær Sogn den 30 August 1900 og har to Gange vedtaget Bøde for ulovlig Omløben med Varer, nemlig den 1 November 1926 i Henhold til Bødeforelæg fra Politimesteren i Thisted Bøde 20 Kr til Øster Flakkebjerg Herreds Politikasse samt Konfiskation af Varer og den 10 August 1928 for Dommeren i Lemvig Bøde 40 Kr til Skodborg-Vandfuld Herreders Politikasse samt Konfiskation af Varer.

Karl Ingvard Pedersen er født i Sennels Sogn den 19 September 1902 og er tre Gange straffet for ulovlig Omløben med Varer, nemlig den 27 April 1926 i Henhold til Bødeforelæg af 22 s M fra Politimesteren i Hurup vedtaget Bøde 10 Kr til Hassing-Refs Herreders Politikasse samt Konfiskation af Varer, den 26 Maj 1928 i Henhold til Bødeforelæg af 3 s M fra Samme vedtaget Bøde 20 Kr til samme Kasse samt Konfiskation af Varer og ifølge Østre Landsrets Dom af 14 December 1928, der stadfæster en af Retten for Nykøbing S Købstad m v den 31 August s A afsagt Dom, for anden Gang begaaet ulovlig Omløben med Bøde 20 Kr til Dragsholm Birks Politikasse samt Konfiskation af Varer til Værdi 51 Kr.

Begge de Tiltalte har erkendt at have omført de i Bevaring tagne Varer til Salg dels i Hvidbjerg og Omegn, dels i Uglev.

Tiltalte Pedersen, der ved den nævnte Østre Landsrets Dom er kendt uberettiget til ved Ombæring at forhandle Husflidsvarer, vil der-

for i Medfør af Fr 13 Februar 1775 § 4, jfr Pl 27 November 1839 § 1, være at anse for tredie Gang begaaet ulovlig Omløben med en Bøde af 40 Kr til Hassing-Refs Herreders Politikasse, hvorhos de af ham medførte Varer af Værdi 22 Kr 50 Øre vil være at konfiskere til Fordel for Anmelderen, Uldhandler Christensen, Hvidbjerg. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, forsaavidt de vedrører ham.

M H t Tiltalte Simonsen bemærkes, at efter hvad der er statueret ved Vestre Landsrets Dom af 18 Oktober 1922 (U f R 1923 § 122), kan han ikke ved de to Bødevedtagelser antages i Medfør af Fr 23 April 1845 § 2 at have forbrudt den ham efter Næringslovens § 37 tilkommende Ret til at omføre Landmandens Husflidsprodukter, og da det mod hans Benægtelse ikke er godtgjort, at de af ham omførte Varer ikke er saadanne, vil han være at frifinde og Omkostningerne for hans Vedkommende at paalægge det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 7 December 1929 af Hassing og Refs Herreders Ret afsagte Dom, til hvis Indankning forsaavidt angaar Tiltalte Anton Theodor Simonsen den 13 Januar 1930 foreligger Tilladelse fra Justitsministeriet, er paaanket for begge Tiltaltes Vedkommende af Anklagemyndigheden og af Tiltalte K I Pedersen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten vil være at udrede som nedenfor bestemt.

Nr 94/1930. **Forsikringsraadet (Steglich-Petersen)**

m o d

Fabrikant Herman Valdemar Christiansen (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Kompetence til med bindende Virkning for Indstævnte at afslutte en Overenskomst med et udenlandsk Livsforsikringsselskab.

Østre Landsrets Dom af 18 Marts 1930: De Sagsøgte, Forsikringsraadet, maa anses at have savnet Kompetence til med bindende Virkning for Sagsøgeren, Fabrikant Herman Valdemar Christiansen, at afslutte den under 24 Oktober 1924 af de Sagsøgte med det tyske gensidige Forsikringsselskab »Gotha-Banken« indgaaede Overenskomst, hvorved der gaves »Gotha-Banken« Saldokvittering for alle Forpligtelser ifølge Forsikringer i dansk Mønt. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse at regne. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret:

Af den Forsikringsraadet ved Forsikringslovens § 26 overfor indenlandske Selskaber tillagte Beføjelse til paa de forsikredes Vegne at indkræve hvad der mangler i Forsikringsfonden m m medens de forsikrede er afskaaret fra at gøre Krav gældende mod Selskabet, maa efter almindelige Regler og i Mangel af modstridende Bestemmelser følge, at Raadet er berettiget til med bindende Virkning for de forsikrede efter Omstændighederne at modtage delvis Betaling til fuld Afgørelse. I Lighed hermed findes Forsikringsraadet i Kraft af Bestemmelsen i Forsikringslovens § 48, hvorved Reglerne i §§ 26—31 gøres anvendelige ogsaa overfor udenlandske Selskabers herværende Forsikringsafdeling, at have været beføjet til med bindende Virkning for de forsikrede at træffe den i Dommen fremstillede Ordning, gaaende ud paa, at Gothabanken fritages for Ansvar overfor de forsikrede mod Udbetaling af et forholdsvis betydeligt Beløb.

Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikringsraadet, bør for Tiltale af Indstævnte, Fabrikant Herman Valdemar Christiansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Det tyske gensidige Livsforsikringsselskab »Gothaer Lebensversicherungs Bank A/G«, Gotha — i det følgende kaldet »Gothabanken« — har i en længere Aarrække gennem sit herværende Generalagentur drevet en betydelig Livsforsikringsvirksomhed her i Landet. Skønt Generalagenten, Direktør O. Thielst, i 1921 i Anledning af den tyske Marks Fald havde faaet gennemført, at de ved Generalagenturet beroende kontante Midler samt de senere til Agenturet indgaaende Præmier skulde forblive her i Landet til Sikkerhed for de danske Forsikrede, var Gothabanken ikke efter Udstedelsen af Lov Nr 207 af 29 Maj 1922 om Ændringer i Livsforsikringsloven i Stand til at supplere sit for det herværende Generalagenturs Forsikringer i Nationalbanken stillede Depot i Overensstemmelse med de i nævnte Lovs § 15, jfr § 47 i Livsforsikringsloven (o: Lovbekendtgørelse) af 30 Juni 1922 stillede Krav. Forsikringsraadet mente da, at dets Bestræbelser burde gaa ud paa, at den herværende Forsikringsbestand frigjordes for den økonomiske Samhørighed med Gothabanken og paa Basis af de her tilstedeværende Midler i Forbindelse med, hvad man eventuelt kunde opnaa som yderligere Tilskud fra Gothabanken, overdroges til et andet Livsforsikringsselskab paa de gunstigst mulige Betingelser. Det kunde efter For-

sikringsraadets Formening navnlig befrygtes, at Gothabanken, der var stærkt engageret med Forsikringer lydende paa Schweizerfrancs, hvis Præmierreserve var deponeret i Schweiz, men væsenlig anbragt i tyske Markpapirer, vilde lide betydelige Tab paa disse Forsikringer, og at dette Tab maatte udlignes paa samtlige i Selskabet forsikrede Personer, deriblandt ogsaa de danske Forsikrede, idet Selskabet som et gensidigt Selskab havde Ret til at forhøje de stipulerede Præmier, naar der i et Forretningsaar fremkom Underskud, og dette ikke kunde dækkes af de dertil beregnede Fonds.

Imidlertid var der fra Forsikringsraadets Side rejst Spørgsmaal om danske Forsikredes Stilling i nødlidende tyske Selskaber, 3: alle tyske Selskaber, som her i Landet havde tegnet Forsikringer i Krone-mønt, med Undtagelse af »Gothabanken«, »Iduna« og »Victoria zu Berlin«, og Forhandlingerne herom mellem Forsikringsraadet, de private danske Livsforsikringsselskaber og »Statsanstalten for Livsforsikring« førte med Socialministeriets og Finansministeriets Bistand til Lovene Nr 187 og Nr 188 af 2 Juli 1924, hvorved de formelle Betingelser for »De danske Livsforsikringsselskabers Garanti- og Hjælpekasse« tilvejebragtes. Allerede paa et tidligt Stadium af Raadets Forhandlinger herom (det første Møde afholdtes den 14 April 1923) var der fra de private danske Selskabers Side gjort Henstilling om, at »Gothabanken«s herværende Bestand, forsaavidt den skulde overdrages til andet Selskab, ikke blev overdraget til noget enkelt af de i den paa tænkte Garanti-kasse deltagende Selskaber, men til Selskaberne i Fællesskab gennem »Garantikassen«. Ved »Garantikassen«s konstituerende Generalforsamling den 27 Maj 1924 præciseredes dette yderligere, idet de private Selskaber opstillede som Forudsætning for deres Medvirkning, at intet af de i »Garantikassen« deltagende Selskaber overtog dansk Portefølje fra noget tysk Selskab, og at saadan Portefølje hverken helt eller delvis overdroges til noget udenfor »Garantikassen« staaende Selskab, med mindre det skete paa Vilkaar, som var gunstigere for de Forsikrede end de Vilkaar, »Garantikassen« vilde tilbyde.

Forsikringsraadet ansaa det herefter for at være dets Opgave ikke blot at skaffe Gothabankens danske Forsikringstagere den bedst mulige Stilling efter Frigørelsen, men ogsaa at gøre det paa en saadan Maade, at de Forsikrede i de nødlidende tyske Selskaber ikke uden Nødvendighed gik Glip af den Støtte, der fra Forsikringsraadets Side var stillet dem i Udsigt. Dette sidste Hensyn maatte altsaa kræve, at Gothabankens herværende Forsikringsbestand blev overdraget til »Garanti- og Hjælpekassen«, saafremt en Overdragelse til andet udenfor »Garanti- og Hjælpekassen« staaende Forsikringsselskab ikke kunde ske paa gunstigere Vilkaar for de Forsikrede, end de Vilkaar »Garanti- og Hjælpekassen« vilde tilbyde.

Direktør O Thielst havde imidlertid fremskaffet et Tilbud fra Statsanstalten for Livsforsikring, hvori denne forpligtede sig til at overtage Gothabankens Forsikringsbestand i danske Kroner her i Landet, saaledes at de Forsikrede opnaaede 95 pCt af den oprindelige i Policerne angivne Forsikringssum og 95 pCt af de »Kapitalbeløb«, der før Overdragelsen gennem Dividendeydelser var tilskrevet Forsikringerne, og

saaledes at de Forsikrede skulde tilsvare de i Policerne stiplede Præmier, eventuelt dog med en vis nærmere angivet Modifikation. Under 24 Marts 1924 tilskrev Gothabanken Forsikringsraadet, at den var villig til at acceptere det af Statsanstalten for Livsforsikring fremsatte Tilbud med den Ændring, at de til 95 pCt nedsatte Forsikringssummer blev forhøjede til deres fulde Paalydende 100 pCt, og at den vilde indgaa paa som Dækning for denne Forøgelse af Forsikringsydelsen op til det fulde Beløb at betale Statsanstalten for Livsforsikring 160 000 danske Kroner. Gothabanken tilføjede, at det tyske Rigstilsynsdepartement havde erklæret, at det under ingen Omstændigheder vilde kunne billige en yderligere Betaling fra Gothabankens Side, og at det kun vilde gaa med til Betalingen af de 160 000 danske Kroner, saafremt Gothabanken dermed blev løst fra alle Forpligtelser overfor deres danske Kroneforsikringer. En af de danske Forsikringstagerere hos Gothabanken nedsat Delegation tilskrev under 3 April 1924 Indenrigsministeriet, at den under de forhaandenværende Forhold var sindet at tilraade Forsikringstagerne at acceptere Porteføljens Overdragelse til Statsanstalten for Livsforsikring paa det foreliggende Grundlag, dog med det sædvanlige Krav, at ingen anden Livsforsikringskreditor i Gothabanken blev bedre stillet \circ : fik en større Dividende end den, de 160 000 Kroner repræsenterede i Forhold til de danske Forsikringstageres Krav paa Gothabanken udregnet efter Selskabets nugældende Beregningsgrundlag, og at den Del af de 160 000 Kr, som ikke medgik til Dækning af Indskudet een Gang for alle for den forudsatte 5 pCt's Nedsættelse af Forsikringssummerne — ligesom en af Gothabanken eventuelt yderligere indbetalt Dividende — af Statsanstalten vilde være at anvende til en forholdsmæssig Nedsættelse af samtlige Tarifpræmier. Den 1 April 1924 havde Forsikringsraadet tilstillet Gothabanken saalydende Skrivelse:

»Samtlige danske private Livsforsikringsselskaber i Forbindelse med Statsanstalten for Livsforsikring har besluttet under Medvirkning af Regeringen at oprette et Livsforsikringsselskab, hvis Formaal udelukkende skulde være i en nærmere bestemt Udstrækning og paa en af Forsikringsraadet godkendt Maade at betale Forsikringskrav til Forsikrede ved tyske Selskaber, som har drevet Livsforsikring her i Landet.

Da dette Selskab skal administreres i Forbindelse med Forsikringsraadet, og da der erholdes et Tilskud til dettes Administration, vil det med Forsikringsraadets Tilladelse være i Stand til at overtage Gothabankens danske Forsikringsbestand paa bedre Betingelser end et andet Selskab alene.

Forsikringsraadet har derfor til Hensigt at gennemføre en saadan Ordning og mener at varetage de Forsikredes Interesser bedst ved at overdrage Gotha-Bankens danske Bestand til dette nye Selskab.

Det vil være Forsikringsraadet muligt at befri Gothabanken for alle Forpligtelser i Henhold til Forsikringerne i dansk Kronemønt før saadan Overdragelse har fundet Sted.

En Betingelse er dog i Henhold til gældende Bestemmelser i dansk Lov, at det herværende Generalagentur tages under den i §§ 26—31 i Livsforsikringsloven af 30 Juni 1922 omtalte Administration, en Forholdsregel, som i Modsætning til Konkurs tager Sigte paa at tilveje-

bringe en udenretslig Medvirkning for Forsikringsraadet ved Ordningen af Forholdet mellem Forsikrede og Selskab.

Da Forsikringsraadet anser Tilbudet paa 160 000 Kr som et tilstrækkeligt Grundlag for at kunne godkende den omtalte Befrielse, saa forventer man, saafremt det ærede Selskab ønsker Forholdet ordnet paa denne Maade, at der snarest indsendes et Udkast til Gældsbevis til Godkendelse. Som Kreditor bør Forsikringsraadet i dette Dokument betegnes som legal Repræsentant for samtlige danske Forsikrede.»

Da Forsikringsraadet efter at være blevet gjort bekendt med Delegationens Skrivelse af 3 April 1924 til Indenrigsministeriet fastholdt det i Skrivelsen af 1 April 1924 til Gothabanken indtagne Standpunkt, anførte Delegationen i Skrivelse af 14 April 1924 til Forsikringsraadet, at den maatte udtale sin dybeste Beklagelse over det af Raadet foretagne Skridt, og at den ikke kunde se rettere end, at Raadet havde handlet i Strid med Livsforsikringslovens Aand — Forsikringstagernes Selvbestemmelsesret — samt at den maatte gøre Raadet ansvarlig for ethvert Tab, Forsikringstagerne maatte komme til at lide som Følge af Raadets hele Behandling af denne Sag. Forsikringsraadet svarede Delegationen i Skrivelse af 25 April 1924, at Raadet ved de i Gothabanksagen førte Forhandlinger havde opfyldt det Raadet ved Livsforsikringsloven paalagte Hverv i Overensstemmelse med de deri indeholdte Direktiver.

Under 17 Juli 1924 tog Forsikringsraadet i Henhold til § 48, jfr § 25, i Livsforsikringsloven af 30 Juni 1922 det danske Generalagentur for Gothabanken under Administration og afsluttede derefter en Overenskomst med Gothabanken, underskrevet den 27 August 1924 af Gothabanken og den 24 Oktober samme Aar af Forsikringsraadet, hvorved Raadet mod en kontant Udbetaling af 160 000 Kr gav Gothabanken Saldokvittering for alle Forpligtelser ifølge Forsikringer i dansk Mønt.

Efter at Forsikringsraadet ved Bekendtgørelse i Statstidende af 4 og 24 Oktober 1924 havde indkaldt Tilbud paa Overtagelse af »Gothabanken«s herværende Forsikringsbestand, var der ved den fastsatte Fristis Udløb kun anmeldt eet Tilbud, nemlig fra »De danske Livsforsikringsselskabers Garanti- og Hjælpekasse«.

Efter dette Tilbud vilde de Forsikrede, hvis Forsikring lød paa Kroner, opnaa ikke blot den fulde Forsikringssum, inklusive allerede ved Dividende erhvervet Kapitaltilvækst, men ogsaa en Nedsættelse af de i Policerne stiplede Præmier paa mindst 10 pCt, medens fremtidig Dividenden bortfaldt. Iøvrigt bibeholdtes Forsikringsbetingelserne, dog at det gensidige Ansvar bortfaldt, og at der indførtes nye Regler for Beregning af Forsikringernes Genkøbsværdi, hvorved disse, eventuelt de derfor ydede Fripolicer, formindskedes noget. Ved den i Henhold til Livsforsikringslovens § 30 foretagne Afstemning om Forsikringsbestandens Overdragelse, til hvis Vedtagelse vilde udkræves, at ikke over 20 pCt af samtlige 1136 Forsikringstager nægtede Samtykke, stemte 327 eller ca. 29 pCt af Forsikringstagerne »samtykker ikke«, medens 809 eller c 71 pCt af Forsikringstagerne stemte »Samtykker« eller undlod at indsende Stemmeseddel. Tilbudet var altsaa forkastet. Forsikringsraadet maatte herefter i Henhold til Livsforsikringslovens § 31 skride

til endelig Nedsættelse af Forsikringsbeløbene og sammenkalde en Generalforsamling af Forsikringstagerne til Stiftelse af et gensidigt Selskab.

Forinden Indkaldelsen til Generalforsamlingen kunde finde Sted, modtog Raadet under 14 December 1925 en Skrivelse fra »Garanti- og Hjelpekassen« med et nyt Tilbud om Overtagelse af Forsikringsbestanden, gaaende ud paa, foruden ligesom i forrige Tilbud at garantere Forsikringstagerne fuld Forsikringssum og en Nedsættelse af de fremtidige Præmier paa 10 pCt, at begrænse det Beløb, som til Udgift for Bestanden maatte anvendes til Administration, til et Minimum (ca. 7000 Kr. aarlig, synkende efterhaanden som Præmieindtægt og Forsikringssum faldt bort) og at give Afkald paa enhver økonomisk Fordel for Hjelpekassen ved at tilsiige Forsikringstagerne, at hele det Overskud, som maatte fremkomme, skulde anvendes til Dividende for Forsikringstagerne.

Fremkomsten af dette nye Tilbud var begrundet ved, at det ikke af det forrige Tilbuds Ordlyd klart fremgik for Forsikringstagerne, at Garantikassen ikke ved Overtagelsen tilsigtede nogen økonomisk Fordel.

Skønt det af Forsikringsraadet blev tilkendegivet de Forsikrede, at Raadet, saafremt ogsaa det heromhandlede Tilbud blev forkastet, maatte med Bibeholdelse af den fulde Præmie for Forsikringerne fastsætte den endelige Nedsættelse af Forsikringsbeløbene til ca 80 pCt samt indkalde en Generalforsamling til Stiftelse af et gensidigt Selskab, og at det maatte anses for ganske udelukket, at et saadant gensidigt Selskab skulde kunne skaffe Forsikringstagerne blot tilnærmelsesvis saa gunstige Vilkaar som de, der nu blev tilbudt, temte 381 eller ca 33 pCt af Forsikringstagerne »samtykker ikke«.

I Skrivelse af 23 August 1929 meddelte Bestyrelsen for »Livsforsikrings-Anstalten af 1928«, der i Henhold til en paa en den 10 September 1928 af Forsikringstagere i Gothabanken afholdt Generalforsamling truffet Beslutning var oprettet med det Formaal at overtage og videreføre den af Gothabanken her i Landet drevne Forsikringsafdeling, men som iøvrigt endnu ikke har kunnet opnaa offentlig Godkendelse, i Tilslutning til de Protester, som tidligere havde været fremsatte af Delegationen af Forsikringstagere, Ministeriet for Handel og Industri, at man maatte anse den af Forsikringsraadet med Gothabanken i 1924 truffne Overenskomst om Saldokvittering for ugyldig, idet Forsikringsraadet ikke havde nogen Hjemmel til at disponere over eller opgive de enkelte Forsikringstageres Krav mod Selskabet, idet en saadan Hjemmel navnlig heller ikke kunde søges i den Omstændighed, at Forsikringsraadet havde taget Selskabets danske Generalagentur under Administration. Bestyrelsen henviste i saa Henseende til, at Forsikringsraadet, som ifølge Livsforsikringslovens § 48 kun kunde gaa frem efter Bestemmelserne i Lovens §§ 26—31 mod det udenlandske Selskabs herværende Livsforsikringsafdeling (Generalagentur), ikke mod Selskabet som saadant, havde savnet Competence til at disponere over den Del af Forsikringstagernes Krav, som ikke var fyldestgjort gennem Gothabankens her i Landet beroende Formue, og at Forsikringsraadet derfor maatte være erstatningspligtig

overfor den enkelte Forsikringstager med Hensyn til det denne ved dets Disposition over hans Fordring paaførte Tab.

I Henholdt til en af Bestyrelsen i ovennævnte Skrivelse fremsat Henstilling erklærede Ministeriet for Handel og Industri sig i Skrivelse af 19 Oktober 1929 enigt i, at der blev anlagt tre Retssager imod Forsikringsraadet — nemlig henholdsvis af en i Danmark eksklusive Færøerne hjemmehørende Forsikringstager og af en færøisk og en islandsk Forsikringstager — til Afgørelse af, hvorvidt Raadet havde haft den fornødne Hjemmel i Livsforsikringsloven af 1922 til at afslutte den under 24 Oktober 1924 indgaaede Overenskomst med det tyske gensidige Forsikringsselskab »Gotha-Banken«, saaledes at disse Sager anlagdes inden Forældelsesfristens Udløb, den 24 Oktober 1929, og saaledes, at Forældelsesindsigelsen, forsaavidt Retsafgørelserne maatte gaa Forsikringsraadet imod, frafaldtes for Anlæg af de yderligere Retssager, det eventuelt maatte vise sig nødvendigt at rejse, hvis de ovennævnte tre Retsafgørelser ikke kunde anses for fuldtud afgørende for Sagen.

Det tilføjedes, at Forældelsesindsigelsen dog alene opgaves for saadanne Retssager, der anlagdes for Forsikringstagere, der havde givet det under Oprettelse værende gensidige Livsforsikringsselskab fornøden Fuldmagt inden 24 Oktober 1929, og at det var en Forudsætning, at Retssagerne anlagdes inden en af Handelsministeren til den Tid nærmere fastsat Frist.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren, Fabrikant Herman Valdemar Christiansen, overfor de Sagsøgte, Forsikringsraadet, nedlagt Kaastand paa, at det statueres, at de Sagsøgte har savnet Kompetence til med bindende Virkning for Sagsøgeren at afslutte den under 24 Oktober 1924 af de Sagsøgte med det tyske gensidige Forsikringsselskab »Gotha-Banken« indgaaede Overenskomst, hvorved der gaves »Gotha-Banken« Saldokvittering for alle Forpligtelser ifølge Forsikringer i dansk Mønt.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført, at der ved Livsforsikringslovens §§ 26 ff med Hensyn til indenlandske Forsikringsselskaber kun er givet Forsikringsraadet Bemyndigelse til i Tilfælde af Administration at sikre Forsikringstagerne ligelig Adgang til Fyldestgørelse af de foreliggende Værdier og til paa Administrationsboets Vegne overfor Selskabet at fremsætte Krav om, at det skal indbetale i Boet, hvad der maatte mangle i Forsikringsfonden samt i en Sikkerhedsfond saa stor som det i Lovens § 17, 2 Stk angivne højeste Beløb, medens de enkelte Livsforsikrede ikke selv kunde gøre noget Krav gældende mod Selskabet. Forsikringsraadet skal dernæst søge Forsikringsbestanden overdraget til et andet indenlandsk Selskab, og hvis dette ikke kan lade sig gøre, idet over $\frac{1}{5}$ af de Forsikrede ikke samtykker heri, skal Raadet søge Forsikringsbestanden overdraget til et af de Forsikrede selv stiftet gensidigt Livsforsikringsselskab. Der er derimod ikke ved Loven tillagt Forsikringsraadet nogen som helst Beføjelse til at give Afkald paa noget de Forsikrede tilkommende Krav paa det paagældende Selskab.

Hvis Forsikringsraadet havde ment, at det efter Omstændighederne for at opnaa en for de Forsikrede gunstig Ordning med Selskabet

vilde være nødvendigt at give Afkald paa visse de Forsikrede tilkommende Rettigheder, maatte Raadet have indkaldt de Forsikrede til et Møde, hvor de selv kunde træffe Bestemmelse. I det foreliggende Tilfælde var Forsikringsraadet endda i Forvejen gjort bekendt med, at en større Kreds af Forsikringstagerne bestemt protesterede mod, at der blev givet Gothabanken Saldokvittering, og Raadet kunde derfor ikke med nogen Føje forudsætte, at den af det med Gothabanken sluttede Overenskomst vilde blive godkendt eenstemmigt af de Forsikrede. Der maatte kræves en klar og utvetydig Lovhjemmel for, at en Tilsynsmyndighed som Forsikringsraadet skulde kunne udøve en saa vidt-gaaende og betænkelig Beføjelse, som det vilde være at fratage Forsikringstagerens kontraktmæssige Rettigheder overfor et Forsikrings-selskab, men en saadan Lovhjemmel findes ikke. Tilfældet maa nærmest sammenstilles med en Specialkonkurs, men i et Konkursbo kan Bo-Bestyrelsen selvfølgelig ikke give Fallenten Saldokvittering, naar han fremskaffer et Beløb til delvis Dækning af sin Skyld til Boet; en saadan Beføjelse til at give Saldokvittering, naar ikke alle Kreditorer er enige heri, tilkommer alene et kvalificeret Flertal af Kreditorerne efter Reglerne om Tvangsakkord. Sagsøgeren har endvidere henvist til Bestemmelsen i Livsforsikringslovens § 31, 3 Stk, 2 Punkt, hvorefter det af Forsikringstagerne stiftede gensidige Livsforsikringsselskab ved Registreringen indtræder i den i Lovens § 26, 3 Stk, Forsikringsraadet tillagte Beføjelse overfor det tidligere Selskab, men denne Ret vilde blive ganske illusorisk, hvis Forsikringsraadet under Administrationen paa egen Haand kunde give det ommeldte Selskab Saldokvittering. Forsikringstagerens Rettigheder overfor Selskabet maa derfor blive staaende, indtil de er udtømte derved, at Selskabet fuldtud har fyldstgjort sine Forpligtelser overfor Forsikringstagerne.

Med Hensyn til udenlandske Forsikringsselskaber, der driver Livsforsikringsvirksomhed her i Landet, er Forholdet ifølge Lovens § 48 det, at Forsikringsraadet er berettiget til at gaa frem overfor Selskabets herværende Livsforsikringsafdeling (Generalagentur) paa tilsvarende Maade som anført i Lovens §§ 26—31 om Administrationen af udenlandske Livsforsikringsselskaber, derunder ogsaa at tage i Besiddelse Selskabets Depositum i Nationalbanken, dog for § 30's Vedkommende med den Ændring, at Overdragelsen ogsaa kan ske til et her i Landet tilladt udenlandsk Livsforsikringsselskab, men Forsikringsraadet kan ikke, hvis et Selskab undlader at foretage den i Lovens § 47 nævnte Supplering af det i Nationalbanken deponerede Beløb, ad Rettens Vej fremtvinge en saadan Supplering. Virkningen af, at Selskabet undlader at foretage den fornødne Indbetaling, er kun den, at Selskabet for-bryder sin Ret til at drive Livsforsikringsvirksomhed her i Landet. Gothabanken falder saaledes ikke ind under Livsforsikringsloven af 1922, idet den foretrak at ophøre med at tegne nye Forsikringer her. Naar Talen er om et udenlandsk Forsikringsselskab, gaar Forsikringsraadets Administration altsaa alene ud paa at administrere Selskabets herværende Midler og at søge Forsikringsbestanden overført til et andet Selskab. Denne Administration berører saaledes ikke det udenlandske Selskab som saadant, og de herværende Forsikringstagere, der har dette Sel-

skab som Debitor, maa være berettigede til, hvis de foretrækker det, at holde sig direkte til Selskabet og gøre deres Krav gældende overfor samme. Sagsøgeren gør under Hensyn til det anførte gældende, at Forsikringsraadet ganske har savnet Beføjelse til at disponere over det ham personlig tilkommende Krav overfor Gothabanken som saadan. Sagsøgeren har endvidere fremhævet, at da Forsikringsraadet savnede Myndighed til at tvinge Gothabanken som udenlandsk Selskab til at præstere yderligere Indbetaling, kunde en Overenskomst med Selskabet kun opnaas som en Handel paa frit Grundlag, og den trufne Overenskomst, som Forsikringsraadet har afsluttet, uden at det ses, at Raadet har ladet foretage nogen som helst Undersøgelse af Gothabankens økonomiske Grundlag, har da ogsaa vist sig at være i høj Grad ufordelagtig for de danske Forsikringstagere, der kun har opnaaet Dækning for $81\frac{3}{4}$ pCt af deres Krav mod Gothabanken, medens de, hvis Overenskomsten ikke var blevet afsluttet, vilde være blevet fyldestgjorte fuldt ud. Den af »Garanti- og Hjælpekassen« tilbudte Ordning var vel tilsyneladende gunstig for Forsikringstagerne, idet den gik ud paa fuld Forsikringssum og 10 pCt Præmienedsættelse, men den gav dem i Virkeligheden langt fra fuld Dækning, hvilket beror paa, at Gothabanken beregnede meget høje Præmier, men til Gengæld gav de ældre Forsikringstagere en betydelig Dividende, der blev anvendt til Forhøjelse af Forsikringssummerne. Da fremtidig Dividende bortfaldt ifølge Garanti- og Hjælpekassens Tilbud, var en Præmienedsættelse paa 10 pCt aldeles utilstrækkelig til fuld Fyldestgørelse af Forsikringstagernes Krav mod Gothabanken.

Forsikringsraadet har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at det ifølge Livsforsikringsloven var deres Pligt at gribe aktivt ind og søge at skaffe de danske Forsikringstagere i Gothabanken de bedst mulige Vilkaar. Det var Lovens Forudsætning, at Forsikringstagerne skulde frigøres for Afhængighedsforholdet til Forsikringsselskabet, og det er derfor af Vigtighed at anerkende Forsikringsraadets Competence til frit at kunne foretage de Dispositioner, som var nødvendige for at gennemføre denne Frigørelse. Forsikringsraadet maatte efter at have taget Gothabankens herværende Generalagentur under Administration ogsaa have Ret til at træffe Afgørelse efter bedste Skøn med Hensyn til, om der maatte kunne indrømmes Gothabanken Akkord eller ikke, medmindre der forelaa positiv Lovhjemmel for det modsatte. Stillingen var den, at Raadet, naar Gothabanken indbetalte det af den tilbudte Beløb, 160 000 Kr, havde Sikkerhed for gennem »Garanti- og Hjælpekassen« at kunne skaffe Forsikringstagerne en gunstig Ordning, nemlig fuld Forsikringssum og en Præmienedsættelse paa 10 pCt, hvorved Forsikringstagerne opnaaede bedre Betingelser end, hvis det af Statsanstalten for Livsforsikring fremsatte Tilbud var blevet akcepteret. Forsikringsraadet gør dernæst gældende, at det er ganske urigtigt, naar det fra Sagsøgerens Side er blevet hævdet, at Gothabanken var gaaet ind paa at udbetale de 160 000 Kr uden Saldokvittering. Gothabanken havde vel i en Skrivelse af 11 Marts 1924 til det herværende Generalagentur erklæret sig villig til at indgaa paa en Overenskomst med Statsanstalten for Livsforsikring og til at betale de 160 000 Kr, saaledes

at Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang og paa hvilken Maade Gotha-banken skulde hæfte for de Beløb, med hvilke den oprindelige i Policen angivne Forsikringssum i Henhold til Overenskomsten nedsættes — nemlig fra 100 pCt til 95 pCt — forbeholdtes særlig Overenskomst, men i Skrivelse af 24 samme Maaned til Forsikringsraadet fremhævede Gotha-banken, at det tyske Rigtstilsynsdepartement paa det bestemteste havde erklæret, at det kun vilde gaa med til Betalingen af de 160 000 danske Kroner, saafremt Gothabanken derved blev løst fra alle Forpligtelser overfor deres danske Kroneforsikringer. Den af Forsikringstagerne valgte Delegation havde vel protesteret mod Overenskomsten med Gothabanken, men den havde aldrig bestridt Forsikringsraadets Kompetence til at afslutte Overenskomsten. Da de enkelte Forsikringstagerne i Henholdt til Livsforsikringslovens § 26, 3 Stk, ikke kunde gøre noget Krav gældende mod Forsikringsselskabet, medens Forsikringsraadet paa Administrationsboets Vegne var berettiget til at fordre, hvad der manglede i Forsikringsfonden, maatte Afgørelsen af, hvor meget der i det hele skulde kræves betalt af Selskabet, naturligt tilkomme Raadet, hvis Opgave det derefter var at skaffe de Forsikrede optagne i et andet Livsforsikringsselskab, og kun i denne Henseende er der tillagt de Forsikrede en nærmere begrænset Selvbestemmelsesret, idet saadan Overdragelse kun kan finde Sted, naar ikke mere end $\frac{1}{3}$ af Forsikringstagerne modsætter sig. Bestemmelsen i Lovens § 31, 3 Stk, 2 Pkt, kan ikke have den Betydning, som Sagsøgeren har tillagt den, idet det af Forsikringstagerne dannede gensidige Livsforsikringsselskab selvfølgelig kun vil kunne gøre de i nævnte Lovbestemmelse omhandlede Rettigheder gældende, saafremt de ikke forinden Selskabets Stiftelse paa lovlig Maade var bragt til Ophør. Hvad særlig udenlandske Livsforsikringsselskaber angaar, har Forsikringsraadet henvist til, at Lovens § 48, 2 Stk, har gjort de for de indenlandske Selskaber i §§ 26—31 fastsatte Regler om Administration anvendelige paa udenlandske Selskaber. Det udenlandske Selskab er forpligtet til at stille den lovmæssige Supplering af det i Nationalbanken deponerede Beløb. Det kan ikke antages, at der med Hensyn til udenlandske Selskaber skulde tilkomme de enkelte Forsikringstagerne en selvstændig Aktionefrihed, hvilket vilde være ganske uforeneligt med den Administrationsmyndighed, der er givet Forsikringsraadet. Da der ikke foreligger to solidariske Skyldnere, Generalagenturet og Forsikringsselskabet, men kun een Skyldner, nemlig Selskabet, vilde der opstaa en forvirret Situation, hvis Forsikringsraadet rejste Krav overfor Selskabet paa Supplering af Præmiereserven for hele Forsikringsbestanden, og enkelte Forsikringstagerne samtidigt skulde kunne gøre deres Krav gældende i Udlandet mod Selskabet. Efter at Supplering af Præmiereserven har fundet Sted, vil der ikke kunne gøres yderligere Krav gældende mod Selskabet. Naar Forsikringsraadet saaledes maa anses at have den udelukkende Beføjelse til at optræde ogsaa overfor udenlandske Selskaber, maa det som en naturlig Konsekvens heraf være kompetent til efter bedste Skøn af, hvad der er bedst stemmende med samtlige Forsikringstageres Tarv, at træffe Afgørelse af, i hvor stort Omfang det vil gøre Krav gældende overfor det paagældende Selskab, og til, naar Selskabet har opfyldt

det stillede Krav, at give det Saldokvittering, uden at der af Forsikringstagerne, der ikke selv har nogen Dispositionsbeføjelse, vil kunne gøres Indsigelse herimod.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at der ikke af den Forsikringsraadet ved § 48, 2 Stk, jfr §§ 26—31, tillagte Administrationsbeføjelse kan udledes nogen Ret for Forsikringsraadet til ved Overenskomst med det udenlandske Selskab at give Afkald paa nogen Forsikringstagerne i Henhold til deres Policer tilkommende kontraktmæssig Ret overfor Selskabet. En saadan Ret for Forsikringsraadet kan nemlig ikke anses for en nødvendig Konsekvens af den samme tillagte Administrationsbeføjelse, der ifølge Lovens § 48, 2 Stk, er begrænset til alene at vedrøre det udenlandske Selskabs hos dets henværende Livsforsikringsafdeling (Generalagentur) beroende Formue, og den er i sig selv af saa vidtrækkende og betænkelig Art, at der til dens Anerkendelse maatte kræves en klar og utvetydig Lovhjemmel.

Den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 300 Kr.

S D afsagdes Højesteretsdom i to lignende Sager, Nr 92/1930: **Forsikringsraadet** (Steglich-Petersen) mod Konsul **Richard Børge Thomsen**, Færøerne (Fich) og Nr 93/1930: **Forsikringsraadet** (Steglich-Petersen) mod Konsul **C Olsen**, Reykjavik (Cohn).

Højesteretsdommene i disse Sager er enslydende med Dommen i forrige Sag, bortset fra at der efter første Stk er indskudt følgende:

Foreløbig bemærkes, at den af Indstævnte gennem Gothas henværende Forsikringsafdeling tegnede Forsikring, da Indstævnte har dansk Statsborgerret, efter Forsikringslovens § 48 maa behandles efter samme Regler som de øvrige under Sagen omhandlede Forsikringer.

Landsretsdommene i begge Sager er ligeledes enslydende, bortset fra, at Præmisserne til Dommen i Nr 92/1930 efter »Indsigelse herimod« (p 279) indeholder det følgende:

Den Omstændighed, at Policen er tegnet paa Færøerne, og at Livsforsikringsloven ikke er blevet udvidet til at gælde for Færøerne, vil der efter Forsikringsraadets Opfattelse ikke kunne tillægges nogen Betydning; det afgørende maa være, at Policen er tegnet i det danske Generalagentur og saaledes hører ind under de i Livsforsikringslovens § 48 omhandlede Forsikringer. Sagsøgeren maa ogsaa have Andelsret med Hensyn til det af Selskabet her i Landet stillede Depositum.

Slutningen af Præmissernes næstsidste Stk er saalydende:

Allerede som Følge af det anførte vil den af Sagsøgeren nedlagte Paastand være at tage til Følge.

Præmisserne til Landsretsdommen i Nr 93/1930 indeholder efter »Indsigelse herimod« (p 279) det følgende:

Den Omstændighed, at Policen er tegnet paa Island, vil der efter Forsikringsraadets Opfattelse ikke kunne tillægges nogen Betydning; det

afgørende maa være, at Policen er tegnet i det danske Generalagentur og saaledes hører ind under de i Livsforsikringslovens § 48 omhandlede Forsikringer. Sagsøgeren maa ogsaa have Andelsret med Hensyn til det af Selskabet her i Landet stillede Depositum.

Slutningen af Præmissernes næstsidste Stk som i Nr 92/1930.

Nr 19/1930. Kasserer **J P Andersen** (Bruun)

m o d

Direktør **P Christiansen** (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningspligt for Skade forvoldt Appellantens Hustru ved en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 30 November 1929: Sagsøgte, Direktør P Christiansen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kasserer I P Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Forbeholdet om yderligere Erstatning.

Efter Dommens Afsigelse er der afgivet forskellige Lægeerklæringer om Fru Andersens Tilstand. Den sidste der er dateret den 21 d M, gaar ud paa, at der som Følge af Ulykkestilfældet endnu er en ret betydelig Invaliditet til Stede.

Ved uden at nedsætte sin stærke Fart eller i Tide afgive Signal at køre forbi den holdende Vogn, skønt han burde have været opmærksom paa, at der var Mennesker i dens Nærhed, har Indstævnte gjort sig skyldig i en Uagtsomhed som maa forpligte ham til Erstatning. Under Hensyn til at Appellantens Hustru er gaaet over Vejen uden at anvende fornøden Agtpaagivenhed og derved har medvirket til Ulykken findes Erstatningen dog kun at kunne ansættes til 2400 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Direktør P Christiansen, bør til Appellanten, Kasserer I P Andersen betale 2400 Kroner med Renter 5 p Ct aarlig fra den 15 Oktober 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 April 1929 blev Sagsøgeren, Kasserer I P Andersens Hustru, Maren Kathrine Andersen, paa Landevejen mellem Middelfart og Odense udfor Spæsbjerg Skov paakørt af Sagsøgte, Direktør P Christiansen, der i den ham tilhørende Automobil A 5504, der førtes af ham, kom kørende fra Middelfart mod Odense, under følgende Omstændigheder:

Paa Vej fra Middelfart mod Odense havde Sagsøgeren, der var ledsaget af sin Hustru og deres to Sønner i Alderen 2 og 5 Aar, standset sit Automobil E 2714 udfor Spæsbjerg Skov og kørt det ind paa Vejens sydlige Græsribat, saaledes at Automobilets venstre Hjul var 1 Meter fra Vejbanen. Medens Sagsøgeren var i Færd med at hjælpe sine Sønner med Vandladning, vilde Fru Andersaa gaa over i Spæsbjerg Skov, der ligger paa den nordlige Side af Vejen, og for at sikre sig, at Vejbanen var fri mod Vest, saa hun, idet hun stod paa Automobilets højre Trinbrædt, ud gennem dets Bagrude, og da hun ikke kunde se noget Automobil eller andet Køretøj paa Vejen, der paa det paagældende Sted var overskuelig i en Afstand af ca 500 Meter, steg hun ud af Vognen og gik foran denne ud paa Vejbanen. Idet hun mente, at Vejbanen tilvenstre var fri for Færdsel, saa hun ud tilhøjre for at se, om der maatte være nogen Færdsel. Da dette ikke var Tilfældet, gik hun ud paa Vejen uden paany at se i vestlig Retning, men blev et Stykke ude paa Vejbanen paakørt af Sagsøgtes Automobil, hvis venstre Forlygte og Kofanger ramte hende paa venstre Side. Hun blev samme Dag indlagt paa Odense Amts og Bys Sygehus, hvor der konstateredes et Brud paa øverste Ende af venstre Underben og af højre Stortaa, ligesom der forelaa en let Hjernerytelse. Hun henlaa paa Sygehuset til den 15 Juni d A. Derefter har Fru Andersen været undergivet privat Lægebehandling. Om hendes Tilstand har Kredslæge Mouritzen i Slagelse i en Erklæring af 18 November d A bl a udtalt:

»Fru Kathrine Anrersen kan nu gaa rundt i sine Stuer støttet af to Stokke; skal hun uden for Døren, maa hun bruge Krykkerne. Hun kan endnu ikke støtte med sin fulde Vægt paa venstre Ben. Hun har stadigt Smerter i v Knæ og Kuldefornemmelser i hele venstre Ben. Hun har ofte Smerter i h Ben om Aftenen, fordi hun overanstrenger h Ben for at aflaste venstre. Objektivt: Endnu let Anslag af Knæskallen og let Side-rokken i Leddet. Der mangler ca 30° i fuld aktiv Bøjning af v Knæled. — — —«.

Under Anbringende af, at Sagsøgte alene bærer Ansvar for Paa-kørslen af hans Hustru, har Sagsøgeren under nærværende Sag paa-staaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham et nærmere specificeret Beløb af 1811 Kr 05 Øre: for Udgifter ved Opholdet paa Odense Sygehus, Lægebehandling og Transport, ved Rekreationsophold: 195 Kr, Ekstra-hjælp i hans Hjem som Følge af Hustruens Tilstand, beregnet med 20 Kr pr Maaned i et Aar, altsaa 240 Kr, og til Vaskekone 100 Kr m m. Sagsøgeren fordrer sig derhos paa sin Hustrus Vegne for Svie og Smerte tilkendt et Beløb af 3000 Kr, hvorefter Sagsøgeren ialt paa-staar Sagsøgte tilpligtet at betale ham 4811 Kr 05 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Berammelse, den 15 Oktober d A. Sagsøgeren har derhos taget Forbehold med Hensyn til yderligere Erstatningskrav, for-

saavidt som det maatte vise sig, at Ulykken har medført videregaende Følger, end det ved Stævningens Udtagelse kunde ses.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod Betingelse af et betydelig lavere Erstatningsbeløb.

Her for Retten har saavel Parterne som forskellige Vidner afgivet Forklaring.

Sagsøgtes Forklaring gaar ud paa følgende:

Han kom kørende paa Landevejen fra Middelfart mod Odense med en Fart af 45—50 km, da han i ca 50 m's Afstand saa et Automobil — der viste sig at være Sagsøgerens — inde paa højre Græsrabat med Front mod Odense; der var ingen Mennesker at se ved Automobilet, og han gav ikke Signal forinden Forbikørslen. I ca en Vognlængdes Afstand løb der pludselig en Dame frem paa Vejen foran Automobilet uden at se sig om til nogen af Siderne. Han brugte da straks Signalthornet, slap samtidig Fodspeereren, traadte haardt paa Fodbremsen og drejede til venstre for at undgaa at paakøre hende. Da Kvinden fik Øje paa hans Vogn, blev hun kendelig nervøs og vidste ikke, til hvilken Side hun vilde gaa. Ved Paakørslen blev hun kastet ud til venstre saaledes, at hun kom til at ligge paa Vejbanen lige tilvenstre for det Sted, hvor Paakørslen skete. Han fik Vognen standset ca 10 a 15 m fra det Sted, hvor han havde paabegyndt Bremsningen; efter at Vognen var standset, kørte Sagsøgte den ind til højre Side og var behjælpelig med at bære den tilskadekomne ind paa venstre Græsrabat.

Sagsøgtes Svigersøn, Ingeniør Carl Svenningsen, der sad paa Vognens forreste Sæde tilhøjre for Sagsøgte — Vognen er venstrestyret — har som Vidne afgivet en med Sagsøgte i det hele overensstemmende Forklaring, dog at han angav Farten paa Sagsøgtes Vogn til 50—55 km, og idet han har tilføjet, at han, da han fik Øje paa Sagsøgerens Vogn i Græsrabatten, saa, at der stod nogle Smaaabørn til højre for Vognen ved Grøttekanten.

Nævnte Vidnes Hustru, der sad paa Bagsædet paa Sagsøgtes Vogn, har forklaret, at hun, kort førend Vognen naaede Paakørselsstedet, saa et Automobil holde inde paa højre Græsrabat med Front mod Odense, men hun bemærkede ikke, at der var Mennesker ved Vognen; idet Sagsøgtes Automobil omtrent var naaet hen til Vognen, kom en Kvinde, uden at se sig om til nogen af Siderne, løbende frem fra det holdende Automobils Forparti. Hun mindes ikke at have hørt, at der blev givet Signal fra Sagsøgte, da en Kvinde kom frem paa Vejen, men har forklaret, at der blev bremset meget haardt op, og at Kvinden ved Paakørslen blev kastet ca 2 m ud tilvenstre.

Endelig har Sagsøgtes Hustru, der sad paa Bagsædet, til Rapport forklaret, at hun, da Sagsøgtes Vogn var i faa Meters Afstand fra det holdende Automobil, saa en Kvinde komme løbende frem fra Vognens Forparti ud paa Vejen uden at se sig om til nogen af Siderne; hun hørte, at Sagsøgte, da tilskadekomne kom frem paa Vejen, gav Signal.

Sagsøgte hævder, hvad samtlige de nævnte Passagerer paa Vognen ligeledes har forklaret, at han har kørt fuldt forsvarligt ved den paa-gældende Leilighed, og at det udelukkende skyldes Sagsøgeres Hustrus egen store Uforsigtighed ved pludselig at løbe ud paa Vejen foran den

holdende Vogn uden at se sig om, at hun er kommen til Skade. Sagsøgte henviser herved til, at der ikke fra det offentlige Side er fundet Anledning til at foretage videre i Anledning af det passerede.

Sagsøgerens Hustru har om det, efter at hendes Mand havde kørt Vognen ud i Græsrabatten, og der var standset, passerede forklaret følgende:

Hendes ældste Søn steg først ud af Bilen, og derefter steg hendes Mand ud. Hun rakte Manden den mindste Dreng, medens hun endnu befandt sig i Sædet i Automobilet, og da dette var passeret, paabegyndte hun selv Udstigningen. Staaende paa Vognens Trinbrædt, saa hun indvendig fra gennem Vognens Bagvindue vestpaa for at erkynlige sig om der var Biler eller andre Køretøjer paa Vejen. Saa langt hun kunde se, var Vejen aldeles færdselsfri, og hun steg saa ned af Vognen uden senere at se vestefter. Uden at tale med sin Mand og uden at gøre nogetsomhelst Ophold gik hun i østlig Retning om foran Vognen for at komme tværs over Vejen ind i Skoven. Hun saa da frem i østlig Retning mod Odense, om der kom Vogne fra denne Side, men saa sig ikke om i vestlig Retning. Hun gik da frem paa Vejen; hun erindrer ikke da at have hørt noget Signal fra et Automobil, husker ikke heller at have set nogen Vogn og har i det hele ingen Erindring om det videre passerede.

Sagsøgeren har forklaret, at der højst kan være gaaet 25 Sekunder fra Hustruen steg ud af Vognen, til hun gik frem; han vendte Ryggen til Hustruen og fik derfor ikke iagttaget, hvad der videre passerede, men han hørte et Skrig og saa derefter Hustruen ligge paa den nordre Vejrabat ca 14 m i skraa Retning fra Paakørselsstedet. Sagsøgeren har tilføjet, at Bremsesporene ifølge en af en Politiassistent den 3 April d A i Sagsøgerens Overværelse foretaget Opmaaling udgjorde ialt ca 20 m, og at Sporene paa de første ca 10 m var meget tydelige.

Endelig skal anføres, at Husmand Sofus Andersen har forklaret, at han opholdt sig i sin Faders Hus, der ligger umiddelbart ud til Landevejen ved Paakørselsstedet, da han blev gjort opmærksom paa, at der var sket en Ulykke paa Landevejen. Han skyndte sig ud og saa da Fru Andersen ligge paa den nordlige Græsrabat ca 15 Meter i skraa Retning fra Andersens Vogn. Han ved ikke, om Fru Andersen var blevet flyttet, da han kom til, men en af de Tilstedeværende sagde, at hun laa der, hvor hun var faldet. Han undersøgte senere paa Dagen Bremsesporet. Det var i ethvert Fald mere end 10 Meter. Han kunde konstatere, at Vognen var kommet fra højre og kørt til venstre og der havde begyndt Bremsningen samt atter var svinget til højre. Han mener, at Bremsesporet begyndte lige ud for Baghjulet for Andersens Vogn.

Sagsøgeren gør gældende, at Sagsøgte straks, da han bemærkede den holdende Vogn, hvorved der stod Mennesker, skulde have givet Signal, at Sagsøgte er kørt med for stor Fart, hvorved det anføres, at tilskadekomne formentlig blev slynget ca 14 m ud tilvenstre for Paakørselsstedet, og at Sagsøgtes Manøvre for at undgaa Paakørslen har været urigtig, idet han i Stedet for at svinge tilvenstre for Sagsøgerens Hustru burde have drejet tilhøjre, hvorved et Sammenstød formentlig vilde være undgaaet.

Der maa nu gives Sagsøgte Medhold i, at han — der kom kørende

med tilladelig Fart, — ikke har haft nogen Pligt til, da han i ca 50 m's Afstand bemærkede et Automobil, der holdt stille helt ude paa Græs-rabatten, at give Signal for Forbikørsel, uden at det herved kan blive af Betydning, at der helt henne ved den fra Vejbanen bortvendende Side af Vognen ved Grøften har opholdt sig Personer, der ikke er iagttagne af Sagsøgte, der som anført ovenfor sad ved Styret i venstre Side af Automobilet.

Det maa dernæst efter Sagsøgtes og forskellige Vidners afgivne Forklaringer anses godtgjort, at Sagsøgte gav Signal, saasnart han saa tilskadekomne træde ud paa Vejbanen, og det kan ikke antages, at Sagsøgtes Manøvrering af Vognen, efter at dette var sket, har været urigtig, idet han paa Grund af tilskadekomnes forvirrede Holdning — efter hans Forklaring vidste hun ikke, til hvilken Side hun vilde gaa — i Løbet af det ganske korte Tidsrum, der stod til hans Raadighed, skønnes at have været beføjet til som sket at svinge stort ud tilvenstre for derved mulig at kunne føre Vognen udenom tilskadekomne. Endelig bemærkes, at der ikke foreligger noget holdbart Grundlag for Rigtigheden af Sagsøgerens Anbringende — som Bevis for, at Sagsøgte er kørt for stærkt — om, at tilskadekomne ved Paakørslen blev slynget ca 14 m ud tilvenstre helt hen i venstre Græs-rabat, hvad der strider med Sagsøgtes Forklaring og de Forklaringer, der er afgivet af de paa hans Vogn værende Personer, der var de eneste øjeblikkelige Vidner til, hvad der straks passerede. Herved skal endnu bemærkes, at en Udslyngning af tilskadekomne i 14 m's Udstrækning maa antages at ville have været af ligefrem katastrofal Virkning for hende.

Medens Sagsøgte herefter i det hele ikke findes ved den omhandlede Lejlighed at have ladet det skorte paa en saadan Agtpaagivenhed, som ifølge Automobilloven paahviler Føreren af en Motorvogn, findes Skadelidte at have udvist en betydelig Uagtsomhed ved, at hun, som oplyst — uden at se ud tilvenstre — er gaaet eller løbet pludselig frem foran Sagsøgerens Vogn ud paa den befærdede Landevej, uden at det heroverfor kan blive af nogen synderlig Betydning, at hun havde set ud af Vognens Bagvindue, idet hun steg ud af Bilen.

Idet Sagsøgte herefter maa anses uden Skyld i den Sagsøgerens Hustru ved den paagældende Lejlighed tilføjede Læsion, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare Sagsøgte med 150 Kr.

M a n d a g d e n 30 J u n i.

Nr 285/1929. **Manufakturhandler Frk Klemmensen (Selv)**

m o d

Murermester C Andreasen (David efter Ordre),

betræffende Erstatning for Mangel ved et af Indstævnte for Appellanten udført Bygningsarbejde.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 22 Oktober 1929: Sagsøgte, Murermester C Andreasen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Manufakturhandlerske Frøken M Klemmensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Med Bemærkning at de af Appellantinden paaklagede Mangler i alt Fald maa være iagttagne ved de Nedbrydningsarbejder, Murermester Jørgensen og Tømrermester Henriksen foretog forinden Appellantinden den 8 September 1922 begærede nyt Skøn, vil Landsrettens Dom i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Appellantinden 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Appellantinden Manufakturhandler Frk M Klemmensen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgte, Murermester C Andreasen af Bonderup, i Aaret 1917 for Sagsøgerinden, Manufakturhandlerske Frøken M Klemmensen af Svenstrup, havde opført en Bygning for en akkorderet Entreprensesum af 8950 Kr, kom det til Retssag mellem Parterne angaaende Udbetaling af Entreprensesummen m v, og Sagen afsluttedes ved Højesterets Dom af 31 Juli 1922, ved hvilken Sagsøgerinden tilpligtedes af Entreprensesummen at betale Sagsøgte 7150 Kr samt for Ekstraarbejder 465 Kr med Fradrag af 1300 Kr i Erstatning for forskellige Mangler ved det udførte Byggearbejde.

Sagsøgerinden har nu anbragt, at det under Arbejdet med Bygningens Istandsættelse har vist sig, at Bygningen lider af andre Mangler, og har herom bl a henvist til, at en af hende i den Anledning tilkaldt Arkitekt under 2 og 5 September 1922 har besigtiget Bygningen og konstateret Tilstedeværelsen af saadanne Mangler, at Huset ifølge en af ham under 8 s M udstedt Erklæring i visse Henseender vilde være farligt at bebo. Da Manglerne derhos efter hendes videre Anbringende ikke har kunnet iagttages paa et tidligere Tidspunkt, har hun under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale hende yderligere i Erstatning:

1. For Anbringelse i Hanebaandene ved Kvistpartiet af en Vekselsbjælke af mindre Maal end paakrævet.....	600 Kr
2. For en manglende Murlægte under Stueetagens Bjælker....	800 —
3. For manglende Murankre og Spidsklamre i Bjælkelag og Hanebaand	200 —
4. For darlig udført Loftforskalling	500 —
5. For Anvendelse af ikke konditionsmæssig Kalkmørtel....	500 —
6. For Anvendelse af Træværk fyldt med Husmider.....	1000 —

Tilsammen 3600 Kr

tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 19 Juli 1927, indtil Betaling sker.

Der er af Sagsøgte denunteret lis for Tømrermester Andersen af Svenstrup, der har givet Møde under Sagen og sluttet sig til Sagsøgtes Procedure.

Efter særlig Formalitetsprocedure, under hvilken Sagsøgte paastod Sagen afvist under Henvisning til, at Spørgsmaalet om Entreprisens Behørighed i det hele var afgjort ved den fornævnte Højesteretsdom eller dog burde være inddraget under Højesteretssagen, har Landsretten ved en den 21 December 1928 afsagt Kendelse statuere,t at den nedlagte Afvisningspaastand ikke kunde tages til Følge.

Med Hensyn til Sagens Realitet har Sagsøgte paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale idet han i første Række har gjort gældende, at Erstatningskravet er forældet i Henhld til Lov Nr 274 af 22 December 1908.

Da Sagen efter Forligsklagen af 19 Juli 1927 er henvist til Retten under 27 s M, og Stævning af Sagsøgerinden først er udtaget den 10 November s A da dette efter hendes Forklaring alene skyldes, at hendes økonomiske Forhold har været daarlige, og at hun i Andragende til Højesteret af 31 August s A forgæves har søgt den tidligere Sag genoptaget sammesteds, findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at de af Sagsøgerinden foretagne retslige Skridt ved Indgivelsen af Forligsklagen ikke som foreskrevet i den anførte Lov af 22 December 1908 § 2 er blevet forfulgt uden ufornodent Ophold, og at det af hende indtalte Erstatningskrav, idet Forældelsesfristen i Medfør af Lovens § 3 i al Fald maa regnes fra det Tidspunkt, da de af Arkitekt Paludan i Begyndelsen af September 1922 foretagne Undersøgelser af Bygningen var afsluttede, derfor maa anses at være forældet, jfr Lovens § 1 Afsnit 1 e.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 331/1929. **Oversea Timber Company**, Aktieselskab i Likvidation (Ahnfelt-Rønne)

m o d

Direktør **H Hestnes** (Ingen),

betræffende Indstævntes Forpligtelse til at indbetale et Aktieindskud.

Sø- og Handelsrettens Dom af 1 November 1929: Sagsøgeren, Direktør H Hestnes, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte, Oversea Timber Company A/S, betale 3301 Kr 41 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 26 September 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Dommens Afsigelse er det appellerende Selskab traadt i Likvidation, og det maa efter det for Højesteret oplyste antages, at Boet ikke vil kunne give Selskabets Kreditorer fuld Dækning. For Højesteret har Boet med Rettens Tilladelse nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til mod Udlevering af Aktiebrev i Selskabet til Paalydende 6250 Kroner at betale Boet 6250 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 September 1929 uden i dette Beløb at kunne modregne det ham ved Sø- og Handelsrettens Dom tilkendte Beløb 2948 Kroner 59 Øre.

Efter Aktielovgivningen hæfter Indstævnte som Aktionær med sit fulde pligtige Indskud overfor Selskabets Kreditorer, og det vilde komme i Strid hermed, om Indstævnte kunde formindske Kreditorernes Adgang til Fyldestgørelse ved at anvende sit i Dommen omhandlede Tilgodehavende hos Selskabet til Nedbringelse af Selskabets Krav paa ham med Hensyn til Aktieindskudet. Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Mod Udlevering af Aktiebrev i Oversea Timber Co A/S til Paalydende 6250 Kroner bør Indstævnte, Direktør H Hestnes, til Appellanten, ovennævnte Selskabs Likvidationsbo, betale 6250 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 September 1929, til Betaling sker, uden i dette Beløb at kunne modregne det ham ved Sø- og Handelsretten tilkendte Beløb 2948 Kroner 59 Øre. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Direktør H Hestnes, har i flere Aar været administrerende Direktør og Medlem af Bestyrelsen for det sagsøgte Selskab, Oversea Timber Company A/S, der handler med Trævarer, for Størstedelen paa oversøiske Steder. I 1929 foretog Sagsøgeren en Rejse over New York til Pacifikkysten og derfra hjem over Japan, Kina og Indien for at besøge Kunder og optage Ordre. Da han paa Hjemrejsen var naaet til Port Said, modtog han ganske uventet et Telegram fra Bestyrelsen, der meddelte, at han var afskediget pr 1 November, og at ingen yderligere Rejsepenge vilde blive sendt. Da han havde opbrugt sine Penge, blev han, for at kunne fortsætte Rejsen, nødt til at sælge forskellige personlige Ejendele, bl a en Saphir, han havde købt for £ 18.0.0, og som han maatte sælge for £ 2.5.0, og han led derved et Tab, som han har opgjort til 613 Kr 34 Øre. Ved hans Hjemkomst stillede Selskabet sig paa det Standpunkt, at man kun vilde anerkende hans Rejse til New York som foretaget for Selskabets Regning, medens den videre Rejse skulde være foretaget i Strid med givne Instruktioner og derfor maatte betragtes som Selskabet uvedkommende, saaledes at dette, der har forstrakt Sagsøgeren med Rejsepenge til Størstedelen af den samlede Rejse, ikke blot ikke skulde betale Resten af Rejseudgifterne, men endogsaa maatte have Krav paa Tilbagebetaling af et betydeligt Beløb.

Sagsøgeren har derefter anlagt denne Sag, hvorunder han har paa-staaet Selskabet dømt til Betaling af Kr 2948,59 med Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 6 September 1929, til Betaling sker.

Beløbet udkommer saaledes:

Rest af Rejseudgifter	Kr 2625.94
Gage for August Maaned	— 800.00
Det ovennævnte Tab ved Realisation af Ejendele	— 613.34
	Kr 4039.28

Heri fragaar:

Sagsøgerens Debetsaldo ifølge Selskabets Bøger Kr 917.74	
samt senere godtgjort paa Rejseudgifter.....	— 172.95
	— 1090.69

til Rest: Kr 2948.59

Sagsøgeren har yderligere forbeholdt sig sit Krav paa Gage for September og Oktober Maaned, ialt 1600 Kr.

De Sagsøgte har under Sagen frafaldet det Standpunkt, at de kun vil betale Rejseudgifter til New York og hjem igen derfra, og derfor anerkendt Sagsøgerens Krav, dog ikke de 613 Kr 34 Øre, som efter

Færdig fra Trykkeriet den 9 Juli 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 15

Mandag den 30 Juni.

deres Mening maa være Selskabet uvedkommende. Men overfor det herefter anerkendte Beløb, Kr 2335,25, mener de Sagsøgte at have et Modkrav paa Kr 6250,00, og de har derfor nedlagt Paastand om, at Sagsøgeren dømmes til at betale dem Forskellen mellem disse to Beløb eller Kr 3914,75 med Renter 5 pCt aarlig fra den 26 September 1929, til Betaling sker.

Modkravet støttes paa, at Sagsøgeren skal være forpligtet til at overtage Aktier i Selskabet for det nævnte Beløb. Den 17 August 1928 blev det paa en Generalforsamling vedtaget at udvide Selskabets Aktiekapital fra 50 000 Kr til 100 000 Kr, og den 24 September s A blev der til Aktieselskabsregistret indgivet Anmeldelse, hvorefter Tegningen af de nye Aktier var ophørt, og der af Aktiekapitalen ialt var indbetalt 75 000 Kr, medens »det resterende Beløb indbetaltes inden 30 Juni 1929.«

De Sagsøgte gør nu gældende, at Sagsøgeren paa den nævnte Generalforsamling har erklæret at ville tegne et Beløb af de nye Aktier, vistnok 15 000 Kr, og at han, der sammen med tre andre Bestyrelsesmedlemmer har underskrevet Anmeldelsen, i ethvert Fald af den Grund maa være forpligtet til at overtage en Fierdedel af de 25 000 Kr, som det ikke er lykkedes at faa tegnet paa anden Maade. De tre andre Bestyrelsesmedlemmer har overtaget Resten. Efter § 11 i Loven om Aktieselskaber hæfter Bestyrelsens Medlemmer solidarisk for Rigtigheden af det til Aktieselskabsregistret anmeldte, og da den skete Anmeldelse var urigtig, forsaavidt den gik ud paa, at hele Aktiebeløbet var tegnet, maa Konsekvensen efter de Sagsøgtes Mening være, at Sagsøgeren nu er pligtig at indbetale en forholdsmæssig Del af det ikke tegnede Beløb.

Sagsøgeren benægter at have lovet at tegne noget Beløb og har til Bestyrkelse heraf henvist til, at han — som Bestyrelsen godt vidste — ikke havde Midler hertil, og at han har haft meget vanskeligt ved at præstere Indbetaling paa Aktier, han tidligere har tegnet. Dernæst hævder han, at det Ansvar, der i Medfør af Aktielovens Bestemmelser maatte paahvile ham i Anledning af den urigtige Anmeldelse, kun vilde kunne gøres gældende af Selskabets Kreditorer, og først naar det var godtgjort, at Selskabet var insolvent, derimod ikke af Bestyrelsen.

Hvad først angaar det Beløb, Sagsøgeren har tabt ved at realisere sine Ejendele i Port Said, findes Selskabet, der ikke har sørget for at

holde ham forsynet med de fornødne Rejsepenge, men endogsaa har nægtet ham disse, at maatte erstatte ham det Tab, han har lidt ved Dispositioner, som i den Anledning har været nødvendige, og da der ikke er fremsat nogen Indsigelse mod Sagsøgerens Opgørelse af Beløbet, vil det fordrede Beløb være at tilkende ham.

Angaaende Spørgsmaalet om Sagsøgerens Forpligtelse til at overtage Aktier i Selskabet, har de paagældende tre Bestyrelsesmedlemmer, Greve F C R Scheel, Greve Mogens Scheel og Direktør H C Andersen, afgivet Forklaring for Retten. Medens de to førstnævntes Forklaring har været meget ubestemt, har Direktør Andersen forklaret, at Hestnes paa Bestyrelsesmødet erklærede at ville tegne en Post, vistnok 15 000 Kr.

Overfor Sagsøgerens bestemte Benægtelse finder Retten det heretter ikke godtgjort, at han har lovet at tegne noget Beløb, og Spørgsmaalet bliver derfor alene, om Selskabet paa Grundlag af den urigtige Anmeldelse, som Sagsøgeren er medansvarlig for, nu kan fordr Indbetaling fra Sagsøgerens Side af en forholdsmæssig Del af det Aktiebeløb, der urigtig er anmeldt som tegnet. Hvad dette Spørgsmaal angaar, findes Aktieselskabslovens § 11, 1 Stk at maatte forstaas saaledes, at Bestyrelsens Medlemmer, der urigtigt har opgivet den tegnede Aktiekapital til et større Beløb end det, der virkelig er tegnet, ikke blot overfor Selskabets Kreditorer i Tilfælde af Selskabets Insolvens, men ogsaa overfor Selskabet, er forpligtet til at overtage den manglende Del eller med andre Ord er stillet, som om de selv havde tegnet det paagældende Beløb. Herved bemærkes, at dette Resultat maatte anses for utvivlsomt efter de tilsvarende Bestemmelser i det i 1911 for Rigsdagen fremsatte Forslag til Lov om Aktieselskaber, jfr Forslagets § 20, Stk 1 og 2. I det i 1914 fremsatte Forslag er i § 12 i Stedet for disse Bestemmelser indsat en mere kortfattet Bestemmelse, der er omtrent enslydende med den senere vedtagne Lovs § 11, 1 Stk, men i Bemærkningerne til dette Lovforslag tyder intet paa, at dermed skulde være tilsluttet en Begrænsning i det Ansvar, der efter det ældre Forslag maatte paahvile Bestyrelsens Medlemmer.

I det foreliggende Tilfælde maa der efter det oplyste gaas ud fra, at de øvrige tre Bestyrelsesmedlemmer, der er ansvarlige for den urigtige Anmeldelse, har indbetalt eller deponeret de tre Fjerdedele af det paagældende Aktiebeløb, og Selskabet maa efter det foran anførte være berettiget til at kræve den sidste Fjerdedel eller 6250 Kr indbetalt af Sagsøgeren imod Udlevering af de tilsvarende Aktiebrev.

Idet Sagsøgeren nu paa sin Side har Krav paa de af ham fordrede 2948 Kr 59 Øre, bliver Følgen, at Sagsøgeren vil være at dømme til at betale de Sagsøgte 3301 Kr 41 Øre med Renter som paastaaet. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 320/1929. Radioforhandlerne **Arno og Mogens Christensen**
(Gamborg)

m o d

Angelo Andersen, Eneindehaver af Firmaet »Radioimportøren«
(Henriques),

betræffende Misligholdelse af Konkurrenceklausul.

Sø- og Handelsrettens Dom af 30 November 1929: Sagsøgte, Angelo Andersen, Eneindehaver af Firmaet Radioimportøren bør for Tiltale af Sagsøgerne, Radioforhandlerne Angelo og Mogens Christensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanterne gentaget deres Paastand for Sø- og Handelsretten, dog at Indskrænkning i Indstævntes Ret til at drive Butik for Højesteret kun paastaas for den af ham paa Hjørnet af Hammerichsgade og Vesterbrogade aabnede Butiks Vedkommende.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Radioforhandlerne Arno og Mogens Christensen een for begge og begge for een til Indstævnte Angelo Andersen, Eneindehaver af Firmaet Radioimportøren, med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Radioforhandlerne Arno og Mogens Christensen, og Sagsøgte, Angelo Andersen, Eneindehaver af Firmaet Radioimportøren, har i nogle Aar under Firmanavnet »Radioimportøren« drevet Forretning i Fællesskab med Udsalg af Radioartikler fra flere forskellige Butiker i København. I Februar 1929 blev de enige om at ophæve Fællesskabet, der paa dette Tidspunkt omfattede tre Forretninger, et Udsalg paa Amagerbrogade, et i Istedgade og et i Hammerichsgade, saaledes at Sagsøgte overtog Udsalget paa Amagerbrogade og Sagsøgerne de to

andre Udsalg. Endvidere skulde Sagsøgerne i Forening udbetale Sagsøgte 10 000 Kr kontant og 3000 Kr i Varer. Den 25 Februar 1929 undertegnede Parterne en skriftlig Overenskomst, der foruden de her nævnte indeholdt forskellige andre Betingelser for Kompagniskabets Ophævelse, deriblandt at Parterne »er hver især berettiget til at oprette ny Filialer i Radioimportørens Navn.«

Under denne Sag har Sagsøgerne nu anbragt, at det ved Kompagniskabets Ophævelse blev udtrykkelig aftalt, at Parterne forpligtede sig til ikke at aabne konkurrerende Udsalg i umiddelbar Nærhed af de allerede bestaaende Udsalg, men at Sagsøgte ikke desto mindre nu har aabnet et Udsalg i Hammerichsgade, hvor Sagsøgernes ene Udsalg findes, og Sagsøgerne har derfor nedlagt den Paastand, at Sagsøgte kendes uberettiget til at drive Butik med Udsalg af Radioartikler i Hammerichsgade og omliggende Kvarterer og at ophøre med Driften af en af ham paa Hjørnet af Hammerichsgade og Vesterbrogade aabnet Butik med saadant Udsalg, samt tilpligtes at betale en Erstatning paa 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt fra Sagens Anlæg, den 14 Oktober 1929, til Betaling sker.

Til Begrundelse af Erstatningsbeløbets Størrelse har Sagsøgerne anført, at Afstaaelsesværdien af Forretningen i Hammerichsgade ved Opgørelsen blev sat til 10 000 Kr, og derhos henvist til det Mindresalg, de vil have i deres Forretning ved den paaførte Konkurrence.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at der intet er aftalt med Hensyn til konkurrerende Virksomhed udover det i Overenskomsten af 25 Februar 1929 anførte, hvorefter enhver af Parterne har Ret til at aabne nye Filialer, hvor det passer dem. Sagsøgerne har iøvrigt selv oprettet en Filial i Torvegade, der efter Sagsøgtes Mening skader Omsætningen i hans Forretning paa Amagerbrogade. Iøvrigt bestrider Sagsøgte, at der ved Opgørelsen er fastsat nogen Afstaaelsesværdi for Forretningerne.

Ved Domsforhandlingen har begge Parter afgivet personlig Forklaring. De to Sagsøgere, Brødrene Arno og Mogens Christensen, har overensstemmende forklaret, at Parterne ved en Forhandling, der fandt Sted i Forretningen i Hammerichsgade den 25 Februar, udtrykkelig har lovet hinanden og givet Haandslag paa, at de ikke vilde paaføre hinanden generende Konkurrence. At dette Vilkaar ikke blev optaget i det Dokument, der samtidig blev oprettet, maa efter Sagsøgernes Mening forklares derved, at Dokumentet overhovedet ikke er udtømmende, men kun indeholder de Betingelser, som man i Øjeblikket kom i Tanker om at nedskrive.

Sagsøgte har paa sin Side benægtet, at der overhovedet er aftalt noget med Hensyn til Konkurrence, og forklaret, at han netop ikke har villet binde sig til noget i denne Henseende.

Ekspedient Alf Dybvig, der er ansat i Sagsøgernes Forretning i Hammerichsgade, har som Vidne forklaret, at han var til Stede i Lokalet under Forhandlingen, men beskæftiget med andre Ting, og at han vel har hørt en Del af Forhandlingen, men ikke, at der er blevet talt om indbyrdes Konkurrence. Derimod har han hørt Parterne give hinanden Haandslag.

Fhv Revisor Julius Rasch, der har været ansat som Revisor hos Parterne inden Kompagniskabets Ophør, har forklaret, at han har foretaget Opgørelse og deltaget i forskellige Forhandlinger i Anledning af Ophævelsen, dog ikke i Forhandlingen den 25 Februar, og at han ved Samtaler med Sagsøgte har faaet det Indtryk, at denne var indforstaaet med, at Parterne skulde afholde sig fra generende Konkurrence.

Selv om det omtvistede Vilkaar har været bragt paa Tale fra Sagsøgernes Side — hvad der ikke er Grund til at betvivle — findes det betænkeligt mod Sagsøgtes Benægtelse at anse det for godtgjort, at han er gaaet ind paa et saadant Vilkaar, hvorved bemærkes, at det ogsaa maa have Formodningen imod sig, at en saa vigtig Bestemmelse ikke skulde være blevet optaget blandt de skriftligt fastslaaede Betingelser, saafremt der virkelig var opnaaet Enighed om den.

Da det herefter ikke vil kunne statueres, at Sagsøgte har været uberettiget til at aabne det omtalte Udsalg, vil hans Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

T i r s d a g d e n 1 2 A u g u s t .

Nr 191/1930.

Ferdinand Emil Thøgersen
 m o d
 Anklagemyndigheden.

Østre Landsrets Kendelse af 31 Juli 1930: Da Ferdinand Emil Thøgersen ved Københavns Byrets Kendelse af 2 Marts d A er fængslet — efter Anklagemyndighedens Begæring — som sigtet for Trusel paa Livet, og idet de i Retsplejelovens § 780, sidste Stykke, anførte Grunde skønnedes at foreligge, da Sigtelse for Overtrædelse af Straffelovens § 299 fremdeles maa anses at foreligge, jfr Anklagemyndighedens Tilkendegivelse i den nu paadømte Sag, da der fremdeles maa antages at være skellig Grund for saadan Sigtelse og da der fremdeles i Retsplejelovens § 780, sidste Stykke, skønnes at være Hjemmel for hans Fængsling

b e s t e m m e s :

Ferdinand Emil Thøgersens Fængsling bør opretholdes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.

Da Betingelserne for Opretholdelse af den mod Ferdinand Emil Thøgersen anordnede Fængsling i Medfør af Retsplejelovens § 790, jfr § 780, 2 Stk b) stadig foreligger,

bestemmes:

Den af Ferdinand Emil Thøgersen fremsatte Begæring om Ophævelse af den mod ham anordnede Fængsling kan ikke tages til Følge.

Ekstrasessionen.

Onsdag den 27 August.

Nr 65/1930.

Rigsadvokaten
mod

Viggo Emanuel Gramming (Steglich-Petersen).

Vestre Landsrets Dom af 25 Februar 1930: Tiltalte Viggo Emanuel Gramming bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger og derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Johnsen, henholdsvis 500 Kr og 101 Kr 95 Øre, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved de foreliggende Oplysninger er det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltaltes Forklaring til Aarhus Købstads Skifteret den 11 September 1928 om at han havde tilbagebetalt Dalsgaard Restkøbesummen for Forretningen og ikke længere repræsenterede ham, var i Strid med Sandheden, idet han da laa inde med Beløbet.

For saaledes at have forholdt Konkursboet, hvad der lovlig tilkom det, vil Tiltalte, idet det maa blive uden Betydning, at han senere, efter at Dalsgaards Bopæl var blevet Skifteretten bekendt, og denne havde afgivet Forklaring om Forholdet, har udbetalt en Del af Beløbet, være at anse efter Straffelovens § 252 med en Straf, der under Hensyn til § 13 i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Han vil derhos i Medfør af Retsplejelovens § 137 have sin Ret til at udøve Sagførervirksomhed forbrudt og have at betale Konkursboet den paastaaede Erstatning af Kroner 225,31, der fremkommer ved, at der fra det Beløb, Tiltalte ved Konkursens Begyndelse maa antages at have ligget inde med, er fratrukket, hvad der senere er betalt til Boet og til Udbetaling til en enkelt Kreditor, der havde et uafkræfteligt Udlæg.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Viggo Emanuel Gramming bør hensesættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40

Dage og have sin Ret til at udøve Sagførervirk-
somhed forbrudt. I Erstatning til Aarhus Køb-
stads Skifteret som behandlende Dalsgaards
Konkursbo, betaler Tiltalte 225 Kroner 31 Øre.
Saa betaler han og Sagens Omkostninger, der-
under det hans Forsvarer for Landsretten til-
kendte Salær og Godtgørelse for Udlæg samt i
Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Steglich-Petersen 400 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 12 Juli 1929 fra 2. jydsk Statsadvokatur er
Sagfører, cand jur Viggo Emanuel Gramming, der er født den 2 Juli 1898,
og som ikke tidligere ses at have været tiltalt eller straffet, sat under
Tiltale til at lide Straf:

I. For Bedrageri i Medfør af Straffelovens § 252 eller § 253 under
følgende nærmere Omstændigheder:

Efter at en af Tiltaltes Klienter, Trikotagehandler M Dalsgaard den
9 August 1928 havde afhændet sin Forretning i Aarhus med Varelager
for et kontant Vederlag af 995 Kr, blev dette Beløb s D indbetalt paa
Tiltaltes Kontor i Aarhus, idet Tiltalte havde paataget sig at bistaa Dals-
gaard ved Ordningen af hans Mellemværende med sine Kreditorer. Den
følgende Dag blev der af Tiltalte afgivet følgende Beløb:

Til Dalsgaard til Udbetaling til 2 Kreditorer	124 Kr 69 Øre
Salær til en Kommissionær	200 — 00 —
hvorhos Tiltalte som sit Salær fradrog	103 — 00 —

altsaa ialt: 427, Kr 69 Øre

Restbeløbet, 567 Kr 31 Øre, har Tiltalte derefter forholdt Dalsgaard (hvis
Bo den 7 September 1928 blev taget under Konkursbehandling af Aarhus
Købstads Skifteret) eller hans Bo indtil den 15 November 1928, da han
(Tiltalte) udbetalte et Beløb af 116 Kr til Dalsgaard til videre Udbetaling
til en Kreditor, hvorhos han den 16 s M indbetalte et Beløb af 226 Kr til
fornævnte Skifteret ved en den 14 s M dateret Skrivelse, i hvilken han
urigtigt angav, at Dalsgaard havde afleveret det sidstnævnte Beløb »til
mig ved personlig Nærværelse i Aarhus forleden«. Det herefter resterende
Beløb: 225 Kr 31 Øre (567 Kr 31 Øre minus (116 plus 226 Kr)) har Tiltalte
i bedragerisk Hensigt tilegnet sig, idet han derhos til Begrundelse for den
stedfundne Tilegnelse har fremført forskellige urigtige og opdigtede For-
dringer paa nævnte Dalsgaard.

II. For Overtrædelse af Lov om Bogføring Nr 98 af 10 Maj 1912 § 2,
jfr § 8, derved, at Tiltalte — der under 19 Juli 1926 har erholdt Beskik-
kelse som Underretssagfører, og som siden den 1 Maj 1928 har drevet
selvstændig Forretning som Sagfører med Kontor i Aarhus (Lille Torv

Nr 1) — i Tidsrummet fra sidstnævnte Dato til den 30 November s A ikke har ført autoriserede Forretningsbøger.

Endvidere er der i Anklageskriftet nedlagt Paastand om, at Tiltalte i Anledning af det under I beskrevne Forhold i Henhold til Retsplejelovens § 137 for bestandig frakendes Retten til at udøve Sagførervirksomhed.

Under Domsforhandlingen har Statsadvokaten frafaldet Tiltalte med Hensyn til Forhold II, og der vil for saa vidt være at tillægges Tiltalte Friiendelse.

ad Forhold I. Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Trikotagehandler Dalsgaard, der i nogle Maaneder havde drevet Trikotageforretning i Aarhus, men var blevet klar over, at han ikke kunde fortsætte Forretningen, i Juni Maaned 1928 henvendte sig til Tiltalte og bad denne hjælpe sig med en Ordning af sine Forhold, i hvilken Anledning Tiltalte fik udleveret en Kreditorfortegnelse. Den 30 Juli s A lykkedes det gennem den i Anklageskriftet nævnte Ejendomskommissionær ved Navn Bruus at faa Forretningen solgt til en Frk Nielsen, der udbetalte Dalsgaard konstant 350 Kr. Samme Dag udstedte Dalsgaard en Transport til Tiltalte, hvorved han overdrog denne paa egne og øvrige Kreditors Vegne sit Varelager m m, eventuelt Købesummen herfor. Kort efter annullerede Frk Nielsen imidlertid Handlen, og efter nogle af Tiltalte med hendes Sagfører førte Forhandlinger blev de 350 Kr, af hvilke Bruus som Salær havde faaet 150 Kr, tilbageholdt som Erstatning for Annulationen. Den 9 August s A blev Forretningen ved Bruus's Hjælp solgt til en Fru Andersen eller dennes Datter, der havde faaet Navneforandring til Weisgaard, saaledes at Købesummen samme Aften indbetaltes med 995 Kr paa Tiltaltes Kontor. Den 17 s M blev der af 2 af Dalsgaards Kreditorer indgivet Konkursbegæring mod ham, og den 7 September 1928 blev Begæringen taget til Følge. Dalsgaard, der havde forladt Aarhus, blev nu eftersøgt ved Politiets Hjælp, og den 14 November s A blev der af Frederiksberg Birks Skifteret afholdt en Registreringsforretning hos ham, hvorunder han bl a forklarede, at han ikke havde faaet nogen Del af de 995 Kr tilbagebetalt af Tiltalte. Efter at Tiltalte havde tilsillet Skifteretten den i Anklageskriftet nævnte Skrivelse, dateret 14 November 1928, saalydende:

»Herved tillader jeg mig til Inddragelse i Trikotagehandler M Dalsgaards Konkursbo at fremsende det Beløb, der tilkommer Konkursboet af den ved Forretningens Salg i August indvundne Købesum, nemlig 226 Kr, som Hr. Dalsgaard har afleveret til mig ved personlig Nærværelse i Aarhus forleden, og som fremkommer saaledes:

Brutto-Købesum for Forretningen	Kr 995,00
minus Kommissionssalær til Mægleren	— 200,00
	<hr/>
Netto-Købesum	Kr 795,00
hvoraf blev betalt mit Salær	— 103,00
	<hr/>

Kr 692,00

Heri fragaar:

Husleje til 15 August betalt af Dalsgaard til Værten ..	50,00
Bet af Dalsgaard til Firma Kroll, Kbhvn, iflg Udlæg, hvis Indfrielse var Betingelse for Handelen	116,00
Debitors Udtagelsesret iflg Rpl § 509, 1 Stk	300,00
	————— Kr 466,00

Til Konkursboet Kr 226,00«

indgav Skifteretten den 22 s M Anmeldelse til Politiet mod Tiltalte for bedragerisk Forhold overfor Dalsgaards Bo.

Under Sagen er der fremlagt saalydende Udskrift af Dalsgaards Konto i Tiltaltes autoriserede Hovedbog:

»1928		Debet	Credit
Juli	27. Bet. a/c Salær for Konsult.-Boordning m m ..		50,00
	31. Salær f div Konsult & Forsøg p Salg af Forr..	100,00	
Aug	9. Fru M Andersen, bet Købesum f Vlager.....		995,00
	„ Udbetalt t Dalsgd 100 Kr. Udtret + 50 Kr Ref af bet Husleje	150,00	
	„ do Dividende t M Ibenfeldt	34,69	
	„ do do t. Krogh, Thorsager	90,00	
	10. do do Salær t Ejdmgl Bruus	200,00	
	„ Dgd dep ifl Aft Bel t Krogh		90,00
	„ Dgds Bo bet af mit Salær f Boordning plus Tlf & Status	103,00	
	18. Udbetalt t Dgd: Divid t simple Kreditorer....	301,00	
	„ Udbetalt t Dgd: Divid t Separt (Kroll)	116,00	
Okt	10. Sendt Dgd t Tilfsamt		5,00
Nov	5. Dalsgd tilgbbet Rest af Divid jfr 18 Aug		300,00
	14. Indbet t Skifteretten i Aarhus	226,00	
Dec	2. Salær f Sagen Helene Nielsen ifl Aft	75,00	
	„ Dalsgd bet personl i Extrasalær f Boordning ifl Aft 10 Aug 90 Kr, hvoraf er debiteret d 31 Juli 50 Kr, Differencen	40,00	
	31. Pr Saldo		5,69
		1440,69	1440,69

1929

Jan 1. An Saldo 5,69«.

Med Henvisning hertil har Tiltalte benægtet, at der foreligger noget bedragerisk Forhold fra hans Side overfor Dalsgaard eller dennes Bo.

Angaaende de under 9 og 10 August opførte Udbetalinger har Dalsgaard forklaret, at han den 10 August — foruden Salæret til Bruus 200 Kr, for hvilket der foreligger Kvittering fra denne — mod Kvittering har modtaget dels 35 Kr som Dividende til videre Udbetaling til sin daværende Principal Ibenfeldt, dels 90 Kr som Dividende til sin Svigerfader, Lærer Krogh i Thorsager, altaa ialt 325 Kr, og at han ganske bestemt mener, at han kun har modtaget dette Beløb eller mulig 335 Kr. Han har i denne Forbindelse udtalt, at han ikke erindrer, at der har været Tale om Udtagelsesret for Tilfælde af Konkurs, eller at han af denne

Grund skulde have faaet 100 Kr som paa Kontoen anført, og at han havde betalt Husleje med 41 Kr 66 Øre for Tiden 15 Juli til 15 August 1928 allerede førstnævnte Dag, saa at han ingen Husleje skyldte. Efter hans videre Forklaring kan han intet erindre om, at der den 10 August var Tale om Salæret til Tiltalte og navnlig ikke om Salær af nogen bestemt Størrelse. Med Hensyn til de under 18 August opførte Udbetalinger har Dalsgaard forklaret, at han vel har modtaget et Beløb af 116 Kr til videre Udetaling til en Kreditor Kroll, der havde et uafkræftigt Udlæg, men han har hævdet, at han først modtog dette Beløb — som han iøvrigt har erkendt at have forbrugt — under et Ophold i Aarhus den 14 November 1928, og at Tiltalte urigtigt har givet den udstedte Kvittering Datoen den 18 August s A. I denne Forbindelse har Dalsgaard nærmere forklaret, at han og hans Hustru allerede den 10 August 1928 om Aftenen rejste til København, og at han i Tiden derefter indtil den 4 November s A slet ikke var i Aarhus, idet han i det paagældende Tidsrum efter Opfordring af Tiltalte — for at undgaa at blive erklæret fallit og blive draget til Ansvar for at have undladt at føre Bøger — søgte at holde sig skjult ved skiftevis at tage Ophold hos forskellige Paarørende i Omegnen af København. Dalsgaard har endvidere benægtet at have faaet udbetalt 301 Kr som Dividende til sine simple Kreditorer og — overensstemmende hermed — at have tilbagebetalt dette Beløb med 300 Kr den 5 November 1928.

Tiltalte har heroverfor fastholdt, at de paa Kontoen opførte Ind- og Udbetalinger er foretaget som der anført. Med Hensyn til Huslejebeløbet 50 Kr har han nærmere gjort gældende, at han mente, at Dalsgaard havde Krav paa at faa dette Beløb refunderet, idet det som privilegeret Krav skulde holdes udenfor Opgørelsen med de simple Kreditorer, samt at det var Meningen, at Husværtens Kvittering skulde afgives til ham, hvorfor han ikke fik nogen Kvittering af Dalsgaard. Naar der ikke forefindes nogen Kvittering for de 100 Kr, der er udbetalt som Forskud paa Udtagelsesretten, og de 301 Kr til de simple Kreditorer, skyldes dette efter Tiltaltes Forklaring, at Kvitteringerne er bortkomne, idet han dog ikke er sikker paa, at han har taget Kvittering for de 100 Kr. Med Hensyn til sin Salærberegning har Tiltalte anført, at han og Dalsgaard var enige om, at han for sit Arbejde med Optagelse af Status, Forhandling med Købere af Forretningen, Boordning m v maatte have Krav paa de opførte Beløb. Angaaende de under 9 og 10 August og 2 December foretagne Posteringer vedrørende de 90 Kr til Lærer Krogh har Tiltalte forklaret, at dette Beløb ikke blev udbetalt til Dalsgaard, men blev deponeret hos ham, idet det var en Aftale med Dalsgaard, at Beløbet skulde tilfalde Tiltalte som Ekstrasalær, saafremt Krogh ikke gjorde Krav paa Dividende, og at det ikke er oplyst overfor ham, at Krogh har fremsat saadant Krav. Angaaende de under 2 December posterede 75 Kr, som Salær for Sagen med Frk Nielsen, har Tiltalte derhos forklaret, at han havde aftalt med Dalsgaard, at han skulde have et Salær af 75 Kr—100 Kr for Ordningen af Mellemværendet med Frk Nielsen i Anledning af, at denne havde annulleret Købet af Dalsgaards Forretning, men at Fastsættelse af Salæret blev udskudt, indtil det viste sig, om der blev Retssag angaaende Tilbagebetalingen af de fornævnte 350 Kr. Naar Tiltalte, skønt han vil have

affattet en Udbetalingsliste og udfyldt Postanvisninger, dog undlod selv at foretage Udlojningen til de simple Kreditorer og overgav Dalsgaard de 301 Kr, skyldes det efter Tiltaltes videre Forklaring navnlig, at der var overhængende Fare for en Konkursbegæring mod Dalsgaard, at han havde en Følelse af, at han ikke havde faaet udtømmende Oplysninger om dennes Kreditorer, og at Dalsgaard havde forlangt undtaget en Del Kreditorer fra Udlojningen, hvorfor Tiltalte helst vilde have, at Dalsgaard selv foretog denne. Tiltalte har bestemt fastholdt, at Dalsgaard var paa hans Kontor den 18 August, og benægter at have tilskyndet Dalsgaard til at holde sig skjult.

Uanset at der som nævnt savnes Kvitteringer for nogle af de opførte Udbetalinger, findes det dog betænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at anse det for godtgjort, at der ikke er foretaget de i hans Hovedbog opførte Ind- og Udbetalinger til de der anførte Tider, hvorved særlig bemærkes, at der ikke kan lægges afgørende Vægt paa de af Dalsgaard afgivne Forklaringer, som han vel har bekræftet med sin Ed, men som i flere Henseender er noget ubestemte, ligesom der ej heller kan bortses fra, at Dalsgaard efter sin egen Erkendelse gentagende har udvist Upaalidelighed i sine økonomiske Forhold. Selv om nu Tiltalte ved Foretagelsen af flere af de paagældende Udbetalinger er optraadt paa en Maade, der særlig under Hensyn til hans Stilling som Sagfører ikke kan betegnes som forsvarlig, og selv om Tiltaltes Salærberegninger bl a for »Boordning«, som han som nævnt opgav at gennemføre, efter det oplyste ikke kan antages at staa i passende Forhold til det af ham udførte Arbejde, findes det dog ikke at kunne statueres, at hans Forhold i de nævnte Henseender har været bedragerisk eller svigagtigt overfor Dalsgaards Bo eller overfor denne personlig. Idet derhos ej heller Tiltaltes Optræden overfor Konkursboet ved at benytte den Dalsgaard tilkommende Udtagelsesret til at skaffe sig selv Dækning for sine Salærkraay findes at kunne paadrage ham Strafansvar, vil Tiltalte herefter i det hele være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Som Følge heraf vil nogle af Dalsgaards Konkursbo og af Dalsgaard personlig under Sagen fremsatte Erstatningskrav ikke kunne tages under Paakendelse.

Sagens Omkostninger og herunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Tiltalte beskkikkede Forsvarer, henholdsvis 500 Kr og 101 Kr 95 Øre, vil være at udrede af det offenlige.

Nr 157/1930.

Rigsadvokaten
m o d

Lavrids Christiansen (F Bülow),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 26 Maj 1930: Tiltalte Lavrids Christiansen bør bøde til Statskassen 200 Kr eller i Mangel af Bødens

fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. Til Maskinstrikker Andersen betaler Tiltalte i Erstatning 110 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, 60 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Tiltalte Lavrids Christiansen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Lavrids Christiansen ved 1 jyske Statsadvokatur's Anklageskrift af 4 Februar 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 203, jfr Grundsætningen i §§ 205 og 206, ved den 30 November 1929 Kl ca 7 Eftermiddag paa Hjørnet af Kirkegade og Vestergade i Nørresundby i en ved grov Fornærmelse mod ham af Overfaldne fremkaldt oprørt Sindsstemning under Slagsmaal voldelig at have bibragt Maskinstrikker Anton Andersen, St Nygade 6, Aalborg, et Næveslag i Ansigtet, hvorved 2 Tænder i venstre Side af Overmunden blev slaaet ud, og 2 andre Tænder blev slaaet løse, hvorhos der fremkom betydelig Hævelse af Overlæben, nogen Hævelse af Underlæben samt en ca 2 cm lang Bristning af Slimhinden og det underliggende Væv paa Indsiden af Overlæben.

Tiltalte er født den 28 Oktober 1902 og er forhen straffet: ved en af Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v den 16 Januar 1926 afsagt Dom efter Staffelovens § 228, sammenholdt med § 62, og midlertidig Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og ved samme Rets Dom af 19 Juni s A efter Straffelovens § 230, sammenholdt med § 62, og ovennævnte Lov af 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Ifølge Sagens Oplysninger var Tiltalte den 30 November 1929 truffet sammen i Nørresundby med Blikkenslager Jørgensen, Arbejdsmand Gjerløv, dennes Hustru og ovennævnte Maskinstrikker Anton Andersens Hustru, som han ikke tidligere havde noget Kendskab til. De nævnte Personer blev enige om at ville gaa til Aalborg, og undervejs gik Tiltalte en Tid med Fru Andersen under Armen. Da de var naaet til det i Anklageskriftet nævnte Gadehjørne, traadte Andersen, som var Tiltalte ubekendt, henimod Tiltalte og Fru Andersen og udskældte først sidstnævnte og derefter Tiltalte, som han kaldte Luderkarl og Murerklat, idet han indtog en truende Holdning. Jørgensen, der imidlertid var kommet

til, gav nu Andersen et Puf, hvorved denne efter de Forklaringer, der under Sagen er afgivet af Fru Andersen og Gjerløv, tabte sin Hat. Tiltalte gav derefter Andersen et Næveslag i Ansigtet med den i Anklageskriftet nævnte Virkning. Efter Jørgensens under Sagen afgivne Forklaring slog Andersen, efter at Jørgensen havde puffet til ham, efter Tiltalte, der først herefter slog ham, medens Gjerløv har forklaret, at Andersen ikke paa dette Tidspunkt er fremkommet med Trusler, hvad ogsaa Andersen har benægtet.

Efter det saaledes foreliggende findes Tiltalte at maatte anses efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser med en Straf, der findes at kunne bestemmes til en Bøde til Statskassen af 200 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte endvidere have at betale i Erstatning til Maskinstrikker Andersen 110 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham her ved Retten beskikkede Forsvarer 60 Kr.

Det maa misbilliges, at der under Forundersøgelsen er ført Vidner, uden at der har været beskikket Tiltalte en Forsvarer.

Nr 158/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Frederik Kristian Lauritsen (Møldrup),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 17 Maj 1930: Tiltalte Frederik Kristian Lauritsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. I Erstatning til Gaardejer Chr Dybvad betaler Tiltalte 200 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, 60 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

En af Læge Ingerslev afgivet, den 7 August 1930 dateret Erklæring gaar ud paa, at Gaardejer Dybvad efter sit Opgivende var delvis arbejdsudygtig i 1½ Maaned paa Grund af Smerter i Kors- og Halebensregionen, men at Skaden ikke har efterladt blivende Følger.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretsfører Møldrup betaler Tiltalte Frederik Kristian Lauritsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Frederik Kristian Lauritsen ved 3 jydsk Statsadvokatus Anklageskrift af 22 November 1929 sat under Tiltale til at lide Straf:

principalt efter § 1, 2 Stk i Straffelovstillæg af 1 April 1911 for Vold mod sagesløs Person,

subsidiært efter Straffelovens § 203 for Vold,

ved den 17 Juli 1929 ved 8-Tiden om Aftenen paa Dybvadgaard, Gadbjerg, hvor han var i Tjeneste, voldelig at have overfaldet sin Husbond, Gaardejer Christian Dybvad, idet Tiltalte skubbede ham omkuld, saaledes at han faldt paa Stenbroen i Ejendommens Port, hvorved der tilføjedes ham en Beskadigelse, Brud eller Forstuvning, af Sædepartiet, hvorefter Tiltalte, efter at Overfaldne havde rejst sig op, paany havde taget fat i ham og trængt ham ind i Karlekammeret, hvor Overfaldne paany faldt omkuld.

Den tilføjede Overlast medførte for Overfaldne i længere Tid stærke Smertes og delvis Arbejdsudygtighed.

Tiltalte er født den 23 August 1896 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Den 17 Juli 1929 mellem Kl 7 og 8 Aften kom Gaardejer Christian Dybvad, der er 54 Aar gl, kørende ind i sin Gaard i Gadbjerg med et Lastautomobil, hvorpaa stod et Komfur. Efter Dybvads Forklaring anmodede han sine Tjenestekarle, deriblandt Tiltalte, om at læsse Komfuret af Vognen. Herpaa svarede Tiltalte, der sammen med de andre Folk sad og spiste til Aften, intet. Efter at Folkene var færdige med at spise, anmodede Dybvad efter sin videre Forklaring atter Tiltalte om at være behjælpelig med Aflæsningen, men Tiltalte nægtede dette. Herpaa svarede Husbonden, at det vilde han ikke spørge ham om, men brugte ikke Skældsord overfor Tiltalte. Denne, som stod i Gaardens Port, skubbede nu efter Husbondens Forklaring til ham, saaledes at Husbonden faldt om paa Stenbroen i Porten og beskadigede sit Sædeparti, saaledes at han i længere Tid var generet af Smertes og var delvis uarbejdsdygtig. Efter Faldet kom Husbonden paa Benene igen, men Tiltalte tog paany fat paa ham og trængte ham ind i Karlekammeret, der støder op til Porten. Inde i Kammeret tog Tiltalte Husbonden i Haandleddet og tvang ham til at sætte sig ned paa Gulvet, uden at Husbonden dog her led Skade. Husbondens Forklaring gaar endvidere ud paa, at han efter af Tiltalte at være skubbet omkuld i Porten sagde til denne, at man skulde tro, at han — Tiltalte — havde mistet Forstanden,

Ifølge en den 19 Juli 1929 udstedt Lægeerklæring fandtes der nævnte Dag hos Gaardejer Chr Dybvad intensiv Ømhed og Hævelse ved selv et

ringe Tryk paa Halebenet; dette var næppe brækket, men forstuvet i Leddet mod Krøsbenet.

Da vedkommende Læge skønnede en Røntgenfotografering ønskelig, fandt en saadan Sted paa Vejle Amts og Bys Sygehus. Ifølge Erklæring af 6 August 1929 fra en af Sygehusets Læger fandtes der ved Røntgenundersøgelsen Forandringer, der kunde tyde paa en Fractur af os sacrum (Krøsbenet) omkring øverste Del af 3die Sakralhvirvel.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det ham paasigtede Overfald paa sin Husbond og har om det passerede afgivet følgende Forklaring:

Den 17 Juli 1929 om Aftenen ca Kl 8 stod han i omklædt Stand i Gaardens Port foran sit dertil stødende Kammer i Færd med at pumpe sin Cykel. Dybvad, der kom kørende ind i Gaarden med et Lastautomobil, anmodede nu Tiltalte om at være behjælpelig med at aflæsse et paa Motorvognen staaende Komfur, hvad Tiltalte vægrede sig ved, da han var iført sit nye Tøj, hvorimod han opfordrede Husbonden til at faa Hjælp hos de andre Karle. Herover blev Dybvad vred, udtalte til Tiltalte, at »Man skulde ikke tro, du er rigtig klog, din tovlige Hund« og gik tæt ind mod Tiltalte. Denne skubbede derpaa til Dybvad, saa at han røg 3—4 Skridt tilbage i Porten, uden dog at falde omkuld. Dybvad vilde nu »flyve« paa Tiltalte, og denne saa sig derfor nødsaget til at tage fat i Haandleddet paa Husbonden for at holde ham. Dybvad satte sig derefter ned, og Tiltalte vil ikke have hørt, at Husbonden ved den her omhandlede Lejlighed har klaget sig over at være kommet til Skade. Først Dagen derefter har Tiltalte hørt Dybvad klage over Smerter, og han bestrider at have tilføjet denne de i Lægeerklæringerne nævnte Læsioner.

Tjenestekarl Peter Rankenbjerg Petersen, der er Tiltaltes Søstersøn; har som Vidne forklaret, at han ikke kan udtale sig nærmere om det mellem Dybvad og Tiltalte passerede, da han gik sin Vej samtidig med, at Uenigheden opstod. Han vil dog have hørt, at Dybvad i Vrede over Tiltaltes Vægning ved at aflæsse Komfuret kaldte denne en taabelig Hund.

Tjenestekarl Holger W O Søderbergs Vidneforklaring gaar ud paa, at han samtidig med, at Dybvad gik over Gaarden hen i Porten for at tale med Tiltalte, der var i Færd med at pumpe sin Cykel, gik bort for at tale med en Trediemand og derfor ikke hørte, hvad der videre passerede. Vidnet har dog forklaret, at han ved sin Tilbagekomst til Gaardspladsen lidt efter hørte Dybvad, der stod udenfor Tiltaltes Vindue, sige til Tiltalte, at denne maatte være taabelig, hvortil Tiltalte svarede, at Dybvad skulde have haft nogle gode Lussinger. Dybvad kom derefter hen til Lastautomobilen for at hjælpe med Aflæsningen, men maatte opgive det paa Grund af Smerter i Ryg og Sædeparti. Dybvad opgav, at Smerterne stammede fra et Overfald fra Tiltaltes Side.

Gaardejer Dybvad har overfor Tiltaltes Forklaring bestemt fastholdt Rigtigheden af sin Fremstilling af det passerede, ligesom han har benægtet at have skældt Tiltalte ud for en taabelig Hund som af Rankenbjerg Petersen udsagt. Dybvad har derhos inden Retten med sin Ed bekræftet Rigtigheden af sine Forklaringer.

Idet den af Dybvad givne Fremstilling efter Sagens samtlige Omstændigheder findes at maatte lægges til Grund ved Sagens Paadøm-

melse, vil Tiltalte for det af ham udviste Forhød, der bliver at tilregne ham som Vold mod sagesløs Person, være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med en Straf, der passende kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

For den ham tilføjede Beskadigelse har Overfaldne, Gaardejer Dybvad, paastaet sig tillagt en Erstatning hos Tiltalte af ialt 475 Kr. Denne sidste har protesteret mod Størrelsen af den forlangte Erstatning. Efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes den Erstatning, der kan tilkomme Overfaldne, at kunne bestemmes til ialt 200 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 177/1930.

Rigsadvokaten
 mod
Ejner Andreas Hansen (Graae).

Østre Landsrets Dom af 3 Juli 1930: Tiltalte Ejner Andreas Hansen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ove Frederiksen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Ejner Andreas Hansen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Præstø Købstad m v, tiltales Ejner Andreas Hansen for i hvert Fald i første Trediedel af 1930 paa Gaardejer af Barse Jens Peter Andersens Gaard, hvor han var i Tjeneste, gentagne Gange at

Færdig fra Trykkeriet den 8 Oktober 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 16

Onsdag den 27 August.

have behandlet Gaardejerens den 16 Maj 1923 fødte Datter uterligt ved at gnide sit blottede mandlige Lem imellem Barnets blottede Laar ved Skridtet.

Tiltalte er født den 20 Juni 1911 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det ham paasigtede Forhold; han har ofte kildet Barnet, naar han har leget med hende, og er derved uforvarende kommet til at berøre hende i Skridtet udenpaa Tøjet, men nogen Uterlighed overfor hende har han ikke gjort sig skyldig i.

Ved de af Barnet afgivne Forklaringer i Forbindelse med de af dets Forældre samt Tjenestepigerne Dagmar Larsen og Esther Andersen afgivne Forklaringer om, hvad Barnet har fortalt dem — for de 2 sidstnævntes Vedkommende flere Gange i det i Anklagen angivne Tidsrum — om Tiltaltes Forhold overfor hende, findes der imidlertid at foreligge Bevis for, at Tiltalte har gjort sig skyldig i uterligt Forhold af den i Anklagen ommeldte Beskaffenhed overfor Barnet, og han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Torsdag den 28 August.

Nr 190/1929. **Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr v Jenisch**
(David)
m o d

Skattedepartementet (den kst Kammeradvokat).

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1929: Sagsøgte Freifrau Thyra von Jenisch, f Gräfin Grote, Blumendorf, bør som Værge for sin den 3 Juni 1908 fødte Søn Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr von Jenisch være pligtig at anerkende overfor Sagsøgerne Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, at hans Succession ved hans Faders Død den 22 September 1924 i Besiddelsen af det von Jenisch Blumendorf-

Fresenburgske Fideikommis forsaavidt angaar det Fideikommisset tilhørende eller tilknyttede Kalø Gods er en overfor den danske Stat arveafgiftspligtig Erhvervelse, og at der følgelig skal indgives Arveanmeldelse med de fornødne Oplysninger til Brug ved Arveafgiftens Fastsættelse. Til det offentlige betaler Sagsøgte de Afgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke for Sagsøgernes Vedkommende havde været afgiftsfri og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 800 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale 500 Kroner i Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr v Jenisch, til den konstituerede Kammeradvokat 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerne Skattedepartementet paa Statskassens Vegne nedlagt Paastand om, at Sagsøgte Enkefru Freifrau Thyra v Jenisch, født Gräfin Grote, tilpligtes som lovlig Værg for sin den 3 Juni 1908 fødte Søn Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr von Jenisch at anerkende overfor Sagsøgerne, Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, at hans Sukcession ved hans Faders Død den 22 September 1924 i Besiddelsen af det v Jenisch-Blumendorf-Fresenburgske Fideikommis, forsaavidt angaar det Fideikommisset tilhørende Kalø Gods, er en overfor den danske Stat arveafgiftspligtig Erhvervelse, og at der følgelig skal indgives Arveanmeldelse med de fornødne Oplysninger til Brug ved Arveafgiftens Fastsættelse.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Aaret 1824 erhvervedes Godset Kalø i Jylland af den hamburgske Senator Martin Johan Jenisch. Ved dennes Død i 1827 gik Godset over til hans Søn af samme Navn og ligesom Faderen Senator i Hamborg. Denne, der var barnløs, oprettede den 26 Juni 1838 et Testamente, der i Forbindelse med en Række senere Kodociller giver udførlige Bestem-

meler om, hvorledes der ved hans Død skulde forholdes med hans Formue. Ved disse Dispositioner sondres der mellem, hvad der er betegnet som »Erbgut«, og den øvrige Formue, der betegnes som »wohlgewonnenes Vermögen«. Med Hensyn til denne sidste bestemmer Testator først i Testamentets § 7, at han vil ophøje sine i Holsten beliggende Godser, nemlig det adelige Gods Blumendorf og Kancelligodset Flotbeck samt sin Bopæl (»Wohnerbe«) i Byen Hamborg, alle med Tilbehør, til et Fideikommis i sin Familie under Navnet »Senator Martin Johan Jenisch-Blumendorfer Fideikommis«, for at disse Besiddelser i Forbindelse med en særlig Fideikommiskapital til evige Tider kan bevares for hans Familie. Fideikommiskapitalens Størrelse fastsættes i Testamentets § 11 til 600 000 Mark Banco, hvilken Sum af Testaments-eksekutorerne skulde anbringes i Fideikommissets Navn i adelige Godser i Holsten eller i Meklenborg. Ved Post II i Kodiciel af 29 September 1845 forøgedes Fideikommiskapitalen med 400 000 Mark Banco, saaledes at denne Kapital paa tilsammen 1 Mill Mark Banco vilde være at anbringe i Fideikommissets Navn i holstenske, slesvigske eller meklenborgske adelige Godser, dog at et Beløb paa indtil 300 000 Mark Banco kunde anbringes »pupillarisch« i hamborgske Ejendomme.

Ved Kodiciel af 24 August 1856 henlagde Testator yderligere 400 000 Mark til den kontante Fideikommiskapital. Dette sidste Beløb skulde ifølge Testators Bestemmelse anvendes — forsaavidt nødvendigt var — til Erhvervelse af den Del af Godset Fresenburg, som ikke tilhørte Testator, men dennes Broder, hvorefter dette Gods skulde henlægges til Jenisch-Blumendorfer Fideikommisset, hvis Navn derefter ændredes til »Jenisch-Blumendorfer-Fresenburger Fideikommis. I Testamentets §§ 12—14 træffes der nærmere Bestemmelser angaaende Fideikommissets Oprettelse og Bestyrelse. Der tillægges herved Eksekutorerne en vis Tilsynspligt med Hensyn til Besidderens Vedligeholdelse af Fideikommissets Bygninger, ligesom det bestemmes, at Eksekutorerne skal hæve Renterne af den baandlagte Kapital og udbetale dem til Besidderen, medens denne derimod selv direkte hæver de af Fideikommissgodserne flydende Indtægter og afholder Udgifterne ved disse. I §§ 16—23 gives der nærmere Regler om Successionsordenen, hvilke Bestemmelser senere er ændrede ved Kodicillerne af 29 September 1845 og 3 Juni 1856, og i §§ 24—28 indeholdes nogle mere almindelige Bestemmelser vedrørende Fideikommisset, hvoriblandt bemærkes et udtrykkeligt Forbud mod Afhændelse af de ovennævnte Godser Blumendorf og Flotbeck samt Testators »Wohnerbe« i Hamborg saavel som Forbud mod enhver Prioritering af Fideikommisset eller dets Indtægter.

I Testamentets §§ 29 og 30 bestemmes det saa, at den overskydende Del af Testators »wohlgewonnenes Vermögen« skal henlægges til en Fond under Navnet »Senator Jenisch Familien Reservefonds«. Renterne af denne Fond skal imidlertid efter Testamentets § 31 foreløbig ikke uddeles, men aarlig oplægges som Kapital under Navnet »Senator Jenisch Familien Stiftung«, saaledes at Renterne af denne nye Fond fordeles som nærmere angivet i § 31, der dog senere er ændret ved Kodicillen af 29 September 1845 (Zweites Additament) Art I—VIII.

Endelig bestemmes det ved Testamentets § 32, at naar den Je-

nisch'ske Familiestiftelses Kapital ved Indtægterne ved Reservefonden er vokset til 1 000 000 Mark Banco, skal Familiestiftelsens Kapital ikke yderligere forøges, og Reservefonden skal da tilfalde Fideikommisset.

I Testamentets § 33 henlægges Fordelingen af Indtægterne af den Jenischske Familiestiftelse til Eksekutorerne ved Tilkaldelse af Fideikommisbesidderne, og i § 34 paalægges det Eksekutorerne aarligt at aflægge skriftligt Regnskab over a) Fideikommisset b) eventuelt Reservefonden og c) den Jenischske Familiestiftelse. I § 38 indeholdes de nærmere Regler om Udnævnelse af Eksekutorer, af hvilke Testator selv udnævner de tre første med Suppleanter, medens derefter 1ste Eksekutor altid skal være Medlem af Hamborgs Senat og vælges af dette, og 2den Eksekutor være et Medlem af Familien og 3die Eksekutor vælges frit af de to andre. Disse Eksekutorer gives der i § 39 »den mest ubegrænsede Fuldmagt, som man under disse Forhold kan give«, og bl a gives der dem udtrykkelig Ret til offentlig eller underhaanden at sælge de ikke til Fideikommis ophøjede faste Ejendomme.

Kalø Gods, som nærværende Sag angaar, er ikke udtrykkelig nævnt i selve Testamentet, men i Post IX i Kodificillen af 29 September 1845 hedder det:

»Mit i Jylland beliggende adelige Gods Caloe med Tilbehør, som jeg har forbedret meget, vilde jeg gerne bevare i min Familie; men da det ligger saa fjernt fra Hamburg, har jeg imidlertid ikke villet tillægge mit Familie-Fideikommis dette Gods, og jeg overlader derfor til mine Herrer Executorer ved passende Lejlighed at sælge denne skønne Besiddelse, være sig offentlig eller underhaanden, eller at overlade det til en af mine Søsken; dog behøver de ikke at overile sig hermed, men kan afvente en passende Lejlighed, da det giver en net Indtægt. Hvis Forholdene ikke forandrer sig, regner jeg den virkelige Værdi til mindst 400 000 til 500 000 Bco, hvad jeg imidlertid paa ingen Maade vil opstille som en Betingelse ved Realisationen. Skulde de Herrer Executorer sælge dette Gods, saa kan som en Undtagelse fra de i § 11 i Testamentet og i II i dette Additament truffne Bestemmelser en Kapital af Bco 150 000, skriver Et Hundrede og Femti Tusinde Mark Banco, i mit Fideikommis' Navn anbringes paa allerførste Prioritet i mit nævnte Gods Caloe med dertil hørende Bøndergods med Tilbehør«.

Testator Martin Johan Jenisch afgik ved Døden den 7 Marts 1857, men overlevedes af sin Hustru Janny Henriette Roeck, der besad Fideikommisset til sin Død den 14 Januar 1881. Hun efterfulgtes i Besiddelsen i Henhold til de derom truffne Bestemmelser af Martin Johan Rücker Freiherr von Jenisch. Ved hans Tiltrædelse af Fideikommisset var Familiestiftelsens Kapital endnu ikke vokset til den i Testamentet fastsatte Størrelse af en Million Mark, men dette indtraf i Aaret 1883, og Reservefonden tilfaldt da i Overensstemmelse med de testamentariske Bestemmelser Fideikommisset. Martin Johan Rücker Freiherr von Jenisch der var gift med Thyra Gräfin Grote, afgik ved Døden den 22 September 1924 og hans den 3 Juni 1908 fødte Søn Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr von Jenisch sukkederede derefter i Besiddelsen af det von Jenisch-Blumendorf-Fresenburgske Fideikommis.

Kalø Gods er til Dato ikke blevet afhændet af Eksekutorerne, og

Sagsøgerne gør nu gældende, at da der ved Testamentet udtømmende er disponeret over hele Testators efterladte Formue, og da denne ved Testators Død i 1857 (efter Udredelsen af visse Legater) faldt i to Dele: Fideikommisset bestaaende af bestemt angivne faste Ejendomme og Kapitaler, og Reservefonden omfattende den øvrige Del af den efterladte Formue, saa maa Kalø Gods ved de testamentariske Dispositioner være henregnet til Reservefonden, og da Kalø Gods ikke forinden Reservefondens Ophævelse i 1883 er blevet solgt, saa er Godset sammen med Reservefondens øvrige Formue ved Reservefondens Ophævelse overgaaet til Fideikommisset, ganske ligesom Salgssummen for Godset, hvis dette var blevet solgt forinden 1883, vilde være indgaaet i Reservefonden og derefter ved dennes Ophævelse være tilfaldet Fideikommisset. Men naar Kalø Gods henhører til Fideikommisset, foreligger der ved Besidderskiftet i Fideikommisset med Hensyn til Kalø Gods en Erhvervelse, som efter Sagsøgernes Formening er arveafgiftspligtig her i Riget i Henhold til Arveafgiftslovens § 8 a, hvilken Bestemmelse maa antages at angaa ikke blot faste Ejendomme, der i egenlig Forstand falder i Arv, men ogsaa faste Ejendomme her i Riget, der er Genstand for Besidderskifte som henhørende til Len, Stamhuse eller Fideikommiss, jfr Lovens § 4 b, naar Arveladerne eller den fra hvem Erhvervelsen hidrører har Hjemsted indenfor Riget.

Sagsøgte har støttet sin Frifindelsespaastand paa to forskellige Betragninger.

I første Række har Sagsøgte gjort gældende, at Kalø Gods ikke henhører til Fideikommisset, men udgør en selvstændig Stiftelse, et saakaldt Hamborgsk Testament under Administration af Testamentssekretorerne, hvorfor Besidderskifte i Fideikommisset er uden Betydning for Kalø Gods. I saa Henseende henviser Sagsøgte til, at det eneste Sted, hvor Kalø Gods udtrykkelig omtales, nemlig i § 9 i den første Kodiciel af 29 September 1845, fastsættes det, at Godset ikke skal tilfalde Familiefideikommisset, og der gives Testamentetsekretorerne en vidtgaaende Dispositionsbeføjelse med Hensyn til Godset, idet de enten kan sælge det — offentlig eller underhaanden — eller overlade (überlassen) det til een af v Jenisch's Søkende, hvorved efter Sagsøgtens Opfattelse maa forstaas en Overladelse uden Vederlag.

Endvidere henviser Sagsøgte til en af Hanseatisk Overlandrets Ferie-Senat i Hamborg den 26 August 1927 afgivet Erklæring, hvori det bl a hedder:

»Efter hamburgsk Sædvaneret, der ogsaa er anerkendt af Rigsretten, udgjorde et gammelt »Hamburgsk Testamente« et selvstændigt Retssubjekt, hvis Efterladenskaberne helt eller delvist var baandlagt og ikke blev fordelt blandt Arvingerne.

Naar Besidderen af den Formue, der tilhører et saadant Testamente, afgaar ved Døden, finder der ikke noget Arvefald Sted med Hensyn til denne Formue. Ejendomsretten til Formuen er fuldstændig uafhængig af Besiddelsen«

samt til en af Præsidenten for Afløsningskontoret for Familiegods

i Kiel den 4 April 1929 afgivet Erklæring, hvorefter Kalø Gods ikke hører til Jenisch-Blumendorf-Fresenburger Fideikommisset.

I anden Række gør Sagsøgte gældende, at selv om Kalø Gods betragtes som henhørende til Fideikommisset, er der ikke Hjemmel til at kræve Arveafgift til den danske Stat i Anledning af den stedfundne Sukcession i Fideikommisset. § 8 i Arveafgiftsloven, der angiver de Tilfælde, i hvilke der undtagelsesvis kan kræves Arveafgift, naar Arveladeren har Hjemsted udenfor Riget, har i litr b selvstændig fastslaaet, at Betingelsen for at kræve Arveafgift ved Sukcession i Len, Stamhuse og Fideikommiss er den, at vedkommende Len, Stamhuse og Fideikommiss hører under dansk Statskontrol; dette er ikke Tilfældet ved heromhandlede Fideikommiss, og Kalø Gods falder derfor ganske udenfor § 8, idet det efter Sagsøgtes Mening maa være udelukket at anvende § 8 a, naar der netop med Hensyn til Len, Stamhuse og Fideikommiss er haves en speciel Regel i § 8 b.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Kalø Gods henhører til Jenisch-Blumendorf-Fresenburger Fideikommiss eller udgør en selvstændig Stiftelse, bemærkes først, at Godsets Folio i Panteregistret ikke giver noget Bidrag af Betydning til Løsning af Spørgsmaalet, idet simpelthen Senator von Jenisch's testamentariske Dispositioner er læste som Legitimation for Testamentseksekutorerne, og der derefter har fundet Tinglæsning Sted med Hensyn til Skifte af Testamentseksekutorer.

Testators Udtalelse i Punkt IX i Kodiccillen af 29 September 1845 om, at han ikke har villet tillægge sit Familie-Fideikommiss dette Gods, nemlig Kalø, maa — som ogsaa af Sagsøgerne hævdede — efter Sammenhængen naturligt forstaas derhen, at Testator ikke har villet belægge Kalø med fideikommissariske Baand og udelukke dets Afhændelse, og denne Udtalelse kan derfor ikke være afgørende. Og ganske vist giver den nævnte Bestemmelse Eksekutorerne Beføjelse til at overlade Godset til en af Testators Søskende, men Meningens med denne Beføjelse er, i sig selv noget tvivlsom, og ligesom det nu er udelukket at gøre nogen direkte Anvendelse af Beføjelsen, saaledes findes det ogsaa udelukket herpaa at støtte en almindelig Beføjelse for Eksekutorerne til at raade frit over Kalø Gods eller dets Indtægter. Tværtimod maa det siges, at naar Testator har fundet Anledning til i Slutningen af Post IX udtrykkelig at tillade, at de i § 11 i Testamentet og i Post II i samme Kodiciel givne Bestemmelser om Anbringelse af Fideikommissets Midler fraviges, for saa vidt angaar Anbringelse i Tilfælde af Salg af 150 000 Mark Banco i Fideikommissets Navn paa 1ste Prioritet i Kalø Gods m v, saa taler denne Bestemmelse afgjort imod, at der skulde tilkomme Eksekutorerne en saadan Ret til fri Disposition med Hensyn til Godset eller dets Indtægter, ligesom den taler imod, at Kalø Gods skulde substitueres som en fra Fideikommisset forskellig Stiftelse. Post IX i Kodiccillen af 29 September 1845, der kun giver enkelte særlige Bestemmelser vedrørende Kalø Gods, maa læses i Sammenhæng med selve Testamentet, hvis Bestemmelser i og for sig maa omfatte ogsaa Kalø Gods, idet det er utænkeligt, at Testator skulde have forglemt denne betydelige Ejendom, som han havde vist særlig Interesse, da han i 1838 oprettede sit Testamente. Testamentets § 39 viser, at

Testator ejede flere faste Ejendomme, som ikke ophøjedes til Fideikommis; om disse Ejendomme og derunder Kalø gælder det, at forsaavidt de ikke direkte henlagdes til Fideikommisset, henlægges de ved Testamentets § 29 til Senator Jenisch Familie-Reservefond, hvortil den overskydende Del af Formuen — efter Fradrag af eventuelle Legater og Gaver — henlægges, hvilket i Virkeligheden betyder, at de henlægges til Fideikommisset blot med det særlige Baand, at Indtægterne først skal anvendes til Opsamling af en vis Kapital til Senator Jenisch Familie-Stiftelse. At Godset ogsaa faktisk er blevet betragtet som hørende til Reservefonden bekræftes af en af Testamentseksekutorerne den 25 Marts 1926 afgivet Erklæring. Heri hedder det nemlig:

1. Godset Kalø har tidligere hørt til den i Testamentets § 29 ommeldte Familiereservefond.

2. Reservefonden er allerede i Overensstemmelse med Testamentets Bestemmelser ophævet i Aaret 1883, da Familienstiftelsen, til hvis Opsamling Reservefonden skulde tjene, i dette Aar første Gang oversteg et Beløb af 1 Million Mark.

3. Eventuelle Indtægter fra Godset Kalø tilfalder ifølge Testamentet Besidderen af det von Jenisch-Blumendorf-Fresenburger Fideikommis. I Aarene 1918—25 har der ikke været saadanne Indtægter, idet der tværtimod har været et betydeligt aarligt Underskud.

Det kan ikke tillægges nogen Betydning, at Eksekutorerne i en senere Erklæring af 9 Oktober 1926 for saa vidt modificerer denne Erklæring, som de synes at ville hævde, at ifølge Stiftelsesdokumentet blot et eventuelt Udbytte ved Salg før 1883 skulde tilfalde Reservefonden, medens de nu i Tilfælde af Salg skulde kunne anvende Salgsudbyttet efter eget Skøn, »da en Henlæggelse til Reservefonden ikke mere kan finde Sted, idet denne i Mellemtiden er blevet opløst i Henhold til Fundatsen«; thi denne Opfattelse kan efter det foran bemærkede ikke anses for rigtig og er ogsaa i Strid med den af Besidderen af Fideikommisset hævdede Opfattelse, der vel gaar ud paa, at Kalø Gods maa betragtes som en Stiftelse, et »Hamborger Testament«, men en Stiftelse, hvis Opgave er at sælge Kalø paa et belejligt Tidspunkt og lægge den indkomne Kapital til Fideikommissets Kapital og indtil da at udbetale Renterne til Besidderen af Fideikommisset.

Naar det herefter maa antages at Kalø Gods saavel med Hensyn til Bestyrelse som med Hensyn til Indtægternes og Kapitalens Anvendelse i enhver Henseende er undergivet de samme Regler som gælder for Fideikommissets Kapital, findes det med Hensyn til Spørgsmaalet om Arveafgiftspligt at være uden Interesse, om man, indtil Godset bliver solgt, vil opfatte det som en særlig Stiftelse med det foran angivne Formaal eller som direkte henhørende til Fideikommisset, idet Spørgsmaalet i begge Tilfælde maa besvares ens, og der vil derfor ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgtets Indsigelse: at Afgiftspligt skulde være udelukket, fordi Kalø udgør en selvstændig Stiftelse. Det bemærkes iøvrigt herved, at naar Afsløningskontoret i Kiel for Familiegodser har udtalt, at Kalø Gods ikke hører til Jenisch-Blumendorf-Fresenburger-Fideikommisset, saa kan dette muligvis skyldes, at

efter den tyske Lov om Tvangsafløsning af Familiegodser og Husformue af 19 November 1920 behandles de preussiske Bestanddele, forsaavidt et Familiegods eller en Husformue er beliggende dels i Preussen dels udenfor Preussen, som et selvstændigt Familiegods eller Husformue.

Hvad dernæst angaar den anden af Sagsøgte fremsatte Indsigelse bemærkes først, at Arveafgiftens § 8 a efter sine Ord omfatter et Tilfælde som det foreliggende, idet Indledningen til Paragraffen ogsaa henviser til de i Lovens § 4 b omhandlede Tilfælde. Spørgsmaalet bliver derfor, om Litr a bør fortolkes indskrænkende under Hensyn til den særlige Regel i Litr b. Af Motiverne til §§ 8 og 9 i Arveafgiftsloven af 27 Maj 1908, hvorfra de nugældende Regler stammer, fremgaar det, at det allerede forinden denne Lov var Praksis at kræve Arveafgift af danske Len, Stambuse og Fideikomisser, selv om den Afdøde eller fratraadte Besidder havde Hjemsted i Udlandet.

»Forskellige fremmede Stater have imidlertid — siges det saa i Motiverne — givet deres Arvebeskatning en noget videre Udstrækning, idet de i større eller mindre Omfang beskatte Arvemidler, der befinde sig paa vedkommende Stats Territorium, selv om Arveladeren ikke havde Hjemsted dér, og en saadan Udvidelse af Arvebeskatningens Genstand synes i ethvert Fald berettiget ikke blot i ovennævnte Tilfælde,« — nemlig Len, Stambuse og Fideikomisser — »med hvilke Successioner i Nydelsen af de i § 4 Litr c nævnte Familiestiftelser formentlig maa stilles i Klasse, men ogsaa hvor det drejer sig om faste Ejendomme, der udgør en Del af Statens Territorium, eller Rettigheder over saadanne Ejendomme, saavel som naar de paagældende Midler indrages under Skiftebehandling her i Landet«.

Disse Udtalelser tyder nærmest paa, at det, naar Talen var om faste Ejendomme her i Landet, har været Hensigten at kræve Arveafgift i alle Tilfælde uden Undtagelse, naar der forelaa en Erhvervelse, som efter Lovens almindelige Regler medfører Afgiftspligt. Det ses da heller ikke, at der kan anføres reale Grunde for at gøre en Undtagelse i et Tilfælde, som det foreliggende, og da Litr b ogsaa efter denne Forstaaelse af Litr a faar sit naturlige Omraade i Overensstemmelse med den allerede før Loven af 1908 gældende Praksis, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at der ved Wilhelm Ernst Ludwig Rücker Freiherr von Jenisch's Succession i Besiddelsen af det von Jenisch-Blumendorf-Fresenburgske Fideikommiss, forsaavidt angaar det Fideikommisset tilhørende eller tilknyttede Kalø Gods foreligger en overfor den danske Stat afgiftspligtig Erhvervelse, og Sagsøgte vil derfor være at dømmé i Overensstemmelse med Sagsøgernes Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder i Salær til den kst Kammeradvokat, som har givet Møde for Sagsøgerne, 800 Kr.

Nr 161/1930.

Rigsadvokaten
m o d**Edvard Peter Koordt Andersen (Henriques) og Harry Otto Nielsen (Bache),**

der tiltales for Bedrageri, Nielsen tillige for Falsk.

Vestre Landsrets Dom af 16 April 1930: De Tiltalte, Christian Jacobsen Hansen, Edvard Peter Koordt Andersen, Harry Otto Nielsen og Svend Aage Burkal Holm, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Hansen og Andersen hver især i 100 Dage, Nielsen i 120 Dage — — — — —

De Tiltalte bør derhos udrede i Erstatning, Hansen, Andersen og Nielsen een for alle og alle for een til Overlærer N C Nielsen, Vejle, 106 Kr, Hansen og Andersen een for begge og begge for een til samme 22 Kr, Hansen og Andersen ligeledes een for begge og begge for een til Kiosk-ejer E V Christensen, Vejle, 15 Kr, — — — — —
Saa udreder de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, dog at de Tiltalte hver for sig betaler de for hver enkelt beskikkede Forsvarere ved Landsretten, henholdsvis Overretssagfører Johnsen, Overretssagfører Jørgensen, Overretssagfører Sørensen og Overretssagfører Dahl i Salær 50 Kr. De idømte Erstatningsbeløb at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Andersen og Nielsen, dels af det offentlige for førstnævnte Tiltaltes Vedkommende.

Ved Dommen er de Tiltalte Andersen og Nielsen rettelig anset efter de anførte Straffebestemmelser, men medens det maa have sit Forblivende ved den Nielsen idømte Straf, findes Straffen for Andersen at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Med denne Forandring vil Dommen forsaavidt den er paaanket, kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Edvard Peter Koordt Andersen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Iøvrigt bør Landsrettens Dom, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Andersen til Højesteretssagfører Henriques 60 Kroner og Tiltalte Harry Otto Nielsen til Højesteretssagfører Bache 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Christian Jacobsen Hansen, Edvard Peter Koordt Andersen, Harry Otto Nielsen og Svend Aage Burkal Holm ved 3 jyske Statsadvokateurs Anklageskrift af 3 Marts 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

ad Forhold I.

De Tiltalte Hansen, Andersen og Nielsen efter Straffelovens § 251 for Bedrageri i Anledning af, at de den 23 Januar 1930 under det urigtige Foregivende, at de havde fuldført en Del Arbejde paa Vejle Højskolehjem og ved at forevise en Regning paa Arbejdet, stor 106 Kr, hvilken Regning udfærdigedes af Tiltalte Nielsen efter fælles Aftale, har formaaet nævnte Højskolehjems Kasserer, Overlærer Niels Christian Nielsen, Vejle, til at lade det ommeldte Beløb udbetale til de Tiltalte, der delte Pengene og brugte dem til egen Fordel, hvorhos de Tiltalte Hansen og Andersen den følgende Dag under det urigtige Foregivende, at de havde udført yderligere Arbejde paa Højskolehjemmet og lagt Materiale til, svigagtigt har formaaet nævnte Kasserer Nielsens Hustru til at udbetale dem 22 Kr, som de i Fællesskab har forbrugt til egen Fordel.

ad Forhold II.

De Tiltalte Hansen og Andersen efter Straffelovens § 251 for Bedrageri ved den 23 Januar 1930 at have formaaet Kioskejer Ejnar Viggo Christensen af Vejle til paa Kredit at udlevere dem ca 250 kg af et større Parti Makulatur, idet de Tiltalte, der afhentede de 250 kg med en Trækvogn, urigtigt foregav, at de vilde komme tilbage i Løbet af 1 Time eller 1½ Time og afhente Resten af Partiet samt betale det hele, hvilket de undlod, idet de efter at have solgt den afhentede Del forbrugte de derved indkomne Penge til egen Fordel uden at betale Sælgeren den aftalte Købesum, 6 Øre pr kg.

ad Forhold III.

De Tiltalte Nielsen og Burkal Holm efter Straffelovens § 268, jfr § 275, for Dokumentfalsk i Anledning af, at Tiltalte Nielsen den 3 Februar 1930 paa Banegaarden i Vejle efter Aftale med Tiltalte Burkal Holm og i dennes Overværelse falskelig har udfærdiget en Regning, stor 32 Kr 60 Øre, til Højskolehjemmet i Vejle, og underskrevet Kvittering paa Regningen med det opdigtede Navn »H Jansen«, hvorefter Tiltalte Burkal Holm henvendte sig til fornævnte Overlærer Nielsen for at faa Regningens Beløb udbetalt, idet Tiltalte urigtigt foregav, at Regningen vedrørte Glarmesterarbejde, der var udført paa Højskolehjemmet.

Tiltalte Andersen er født den 16 Februar 1894 og er tidligere, foruden at have vedtaget Bøder dels for at undgaa Tiltale for Bedrageri, dels for Politiforseelser i Forbindelse med Vold, anset ved Odense Købstads Ekstrarets Dom af 16 August 1911 efter Straffelovens §§ 203 og 200, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1 og Straffelovens § 229 Nr 4, jfr § 46, i det hele jfr Straffelovens §§ 37 og 21, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage, ved samme Rets Dom af 22 Februar 1912 efter Straffelovens § 229 Nr 4, jfr tildels § 46

og § 228, jfr § 46, sammenholdt i det hele med §§ 54 og 37, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, af hvilken Straf den resterende Del ved kongelig Resolution af 7 Juni 1912 blev eftergivet, ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 25 Juni 1918 efter Straffelovens § 203, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, ved Odense Købstads Ekstrarets Dom af 8 Maj 1919 efter Straffelovens § 229 Nr 4 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder, ved Københavns Byrets Dom af 4 December 1920 efter Straffelovens § 230 II, jfr tildels §§ 46 og 54, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, ved Odense Købstad m v Rets Dom af 1 September 1924 efter Straffelovens § 203, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 1 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder og ved Odense Herreds Rets Dom af 13 April 1929 efter Straffelovens § 231, 1 Pkt, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tiltalte Harry Otto Nielsen er født den 28 Marts 1899 og er tidligere anset ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 3 April 1917 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, ved Vestre Landsrets Dom af 21 April 1926 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og ved Kolding Købstad m v Rets Dom af 31 Oktober 1928 efter Forordning af 6 Oktober 1753 § 3 med en Bøde af 36 Kr, hvoraf $\frac{2}{3}$ tilfalder Vorbasse Kommunekasse og $\frac{1}{3}$ tilfalder Anmelderen.

a d Forhold I.

De Tiltalte Hansen og Andersen kom i Januar 1930 til Vejle, hvor de den 23 s M traf sammen med Tiltalte Nielsen, der anviste dem Højskolehjemmet som et Sted, hvor Arbejde mulig kunde faas. Tiltalte Hansen fik ved Henvendelse til Hjemmets Formand overdraget at rense Tagrender paa Højskolehjemmets Bygning, og han sammen med de to andre her nævnte Tiltalte gik efter Middag i Lag med Arbejdet. Efter Forløbet af ca 1 Time opgav de dette, hvorefter Tiltalte Nielsen efter fælles Aftale med de to andre paa en Restaurant udfærdigede en Regning paa 106 Kr. De begav sig alle tre i Forening til Langelinies Skole, hvor Tiltalte Hansen præsenterede Regningen for Højskolehjemmets Kasserer, Overlærer N Chr Nielsen, og har denne forklaret, at Tiltalte Hansen angav, at Arbejdet var udført, men at Formanden ikke havde Tid til — som det normalt kræves — at attestere Regningen. Overlæreren henviste derpaa Hansen til sin Hustru, hvem han telefonisk instruerede om at udbetale Beløbet, hvilket skete. Pengene har de Tiltalte brugt i Forening. Tiltalte Hansen har nægtet at have sagt til Overlæreren, at Arbejdet var fuldført, og han vil have haft til Hensigt at udføre den resterende Del af Arbejdet, hvad dog ikke blev til noget. Samme Hensigt vil Tiltalte Andersen have haft, idet han var klar over, at der for 106 Kr skulde udføres mere Arbejde end sket. Denne Tiltalte blev imidlertid næste Dags Aften uenig med Tiltalte Hansen og reiste bort uden at foretage sig videre i Sagen; han vil have ment, at Tiltalte Hansen var den, der ledede Arbejdet og havde Ansvar, hvilket Hansen

imidlertid har bestridt, idet Aftalen efter hans Formening kun gik ud paa, at de alle tre skulde hjælpes om Arbejdet og dele Fortjenesten. Værdien af det af de Tiltalte præsterede Arbejde kan efter det oplyste ikke antages at have oversteget 6 Kr.

De Tiltalte Hansen og Andersen har dernæst den 24 Januar 1930 som i Anklageskriftet ommeldt forskaffet sig 22 Kr udbetalt hos ovennævnte Fru Nielsen. Det er oplyst, at de begge indfandt sig hos Fru Nielsen i dennes Privatlejlighed, hvor Hansen førte Ordet, medens Andersen ikke vil have deltaget i Forhandlingerne. Andersen vil ej heller have faaet Del i de 22 Kr, men nærmere Forklaring om dette Forhold har denne Tiltalte ikke kunnet afgive, da han var meget beruset.

Efter Sagens samtlige Omstændigheder maa der gaas ud fra, at han, Hansen og Nielsen har været enige om at franarre Fru Nielsen Beløbet, og de Tiltalte vil derfor for de af dem udviste Forhold være at anse efter Straffelovens § 251.

a d Forhold II.

Efter de i Sagen fremkomne Oplysninger har de Tiltalte Hansen og Andersen gjort sig skyldige i det heromhandlede Forhold under de i Anklageskriftet angivne nærmere Omstændigheder. Det var her Tiltalte Andersen, som førte Ordet, medens Tiltalte Hansen var med som Hjælper. Det indkomne Beløb har de Tiltalte i Forening brugt til Fortæring. Forholdet vil være at tilregne begge de Tiltalte som Bedrageri efter Straffelovens § 251.

a d Forhold III.

Tiltalte Holm har tilstaaet at have gjort sig skyldig i Dokumentfalsk under de i Anklageskriftet vedrørende dette Forhold nærmere angivne Omstændigheder. Tiltalte Nielsen skrev Regningen efter Aftale med Holm og gav denne Besked om med Regningen at opsøge Højskolehjemmets Kasserer, Overlærer Nielsen, hvilket Holm ogsaa gjorde med det Resultat, at Overlæreren tilkaldte Politiet. Tiltalte Nielsen har forklaret, at det af ham udfærdigede, med Navnet »H Jansen« underskrevne Dokument, som Holm skulde forevise Overlærer Nielsen, efter hans — Tiltalte Nielsens— Formening kun var et Overslag, der skulde forevise Overlæreren, for at de gennem ham kunde søge at faa overdraget Glarmesterarbejdet ved Højskolehjemmets Bygning, men da Dokumentet tydelig fremtræder som en kvitteret Regning for udført Arbejde, vil denne Forklaring være at forkaste. Det af de Tiltalte udviste Forhold vil være at tilregne dem som Dokumentfalsk efter Straffelovens §§ 268, jfr § 275.

For de af dem udviste Forhold vil de Tiltalte i Medfør af de forannævnte, ved hvert enkelt Forhold citerede Straffebestemmelser være at anse med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 under eet kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost for de Tiltalte Hansen og Andersen hver især i 100 Dage, for Tiltalte Nielsen i 120 Dage og for Tiltalte Holm i 60 Dage, dog at Straffen for denne sidste Vedkommende vil være at gøre betinget som nedenfor anført.

De Tiltalte vil derhos have at udrede følgende Erstatninger:
Hansen, Andersen og Nielsen til Overlærer N C Nielsen, Vejle, in solidum 106 Kr.

Hansen og Andersen til samme in solidum 22 Kr.

Hansen og Andersen til Kioskejer E V Christensen, Vejle, in solidum 15 Kr og Holm til Installatør Frederiksen, Vejle. 150 Kr.

Endelig vil de Tiltalte in solidum have at udrede Sagens Omkostninger, dog at de Tiltalte hver for sig betaler den for hver enkelt beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 50 Kr.

Nr 125/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Otto Jørgensen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 174.

Vestre Landsrets Dom af 25 April 1930: Tiltalte Otto Jørgensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. I Erstatning til Ledvogter Ole Chr Viborg betaler Tiltalte 300 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Johnsen, 50 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 100 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 100 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Otto Jørgensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Otto Jørgensen ved 2 jydske Statsadvokatars Anklageskrift af 25 Marts 1930 sat under Tiltale til at lide

Straf i Medfør af Straffelovens § 174 i Anledning af, at han indenfor Tidsrummet fra Begyndelsen af April til Begyndelsen af Juni 1929 paa Skanderborg Mark (under aaben Himmel) har forført Pigebarnet Maren Kirstine Viborg, født den 18 September 1913, til Utugt. Tiltalte havde derefter ved en senere Lejlighed Samleje med det nævnte Pigebarn, som den 24 Januar 1930 paa Skanderborg Amtssygehus har født et Barn, og som den 1 Februar s A er afgaaet ved Døden paa nævnte Sygehus.

Den ommeldte Piges Fader og Værge, Ledvogter Ole Chr Viborg af Skanderborg Mark, har fremsat Forlangende om Tiltalens Rejsning.

Tiltalte er født den 26 August 1910 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte har erkendt, at han har bevæget Maren Kirstine Viborg til Samleje, men har forklaret, at Samleje kun har fundet Sted en Gang, og det var i sidste Halvdel af Juli Maaned 1929 i Dagene efter Ungskuet i Skanderborg.

Ved de af Maren Kirstine Viborgs Moder, hendes to Søstre, Oline og Astrid, hendes Broder Otto og Karen Christiansen afgivne Vidneforklaringer maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har haft Samleje med Maren Kirstine Viborg i det i Anklageskriftet ommeldte Tidsrum, og at hun da ikke havde haft Samleje med nogen.

Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 174 med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Af Maren Kirstine Viborgs ovennævnte Fader er der nedlagt Paa-stand om Erstatning af 300 Kr for Begravelsesudgifter og 100 Kr for Udgifter til Barselfærden. Medens sidstnævnte Beløb ikke findes at kunne tilkendes under nærværende Sag, vil Tiltalte derimod være at tilpligte at udrede det førstnævnte Beløb, mod hvilket ingen særlig Indsigelse er nedlagt.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham her ved Retten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Nr 184/1930.

Rigsadvokaten

mod

Helge Gotfred Christian Wulff Mogensen (Harboe) og **Hjalmar Christian Mølbach** (Henriques),

der tiltales for henholdsvis Tyveri og Hæleri.

Vestre Landsrets Dom af 18 Juni 1930: De Tiltalte Helge Gotfred Christian Wulff Mogensen og Hjalmar Christian Mølbach bør hensættes, førstnævnte til Forbedringshusarbejde i et Aar, sidstnævnte

i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, dog at alene Tiltalte Mogensen i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, betaler 60 Kr, og alene Tiltalte Mølbach i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Jørgensen, betaler 70 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Helge Gotfred Christian Wulff Mogensen til Højesteretssagfører Harboe 60 Kroner og Tiltalte Hjalmar Christian Mølbach til Højesterets-sagfører Henriques 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Helge Gotfred Christian Wulff Mogensen og Hjalmar Christian Mølbach ved 2 jydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 9 April 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. Tiltalte Mogensen:

efter Straffelovens § 231, I for 3 Gang begaaet simpelt Tyveri derved, at han Kl ca 2½ Natten til den 9 Marts 1930 — muligt i Forening med en Person, der ikke tiltales under denne Sag — har tilegnet sig dels en Tjener Svend Josephsen, Otto Rudsgade 5, Aarhus, tilhørende til 50 Kr vurderet Overfrakke dels en Tjener Julius Christiansen, Annagade 41, sammesteds, tilhørende til 100 Kr vurderet Overfrakke, hvilke Frakker beroede i en frit tilgængelig Garderobe i Haandværkerforeningens Lokaler i Paradisgade i Aarhus, hvortil Tiltalte havde fri Adgang.

II. Tiltalte Mølbach:

efter Straffelovens § 238 for Hæleri derved, at han den 11 Marts 1930 om Eftermiddagen i Aarhus dels paa forskellig Maade har udvist Bestræbelser for at faa førstnævnte Overfrakke pantsat dels for et Beløb af 8 Kr, hvoraf 5 Kr erlagdes kontant, har afhændet sidstnævnte Overfrakke og derefter deltaget i Forbruget af det indvundne Provenu, idet han af Medtiltalte, til hvem han afgav de 5 Kr, senere modtog et Beløb af ialt 4 Kr 50 Øre, alt uagtet han vidste eller maatte vide, at Frakkerne var stjaalet.

Tiltalte Mogensen er født den 16 December 1902 og er tidligere

anset v e d Vestre Landsrets Dom af 6 Juni 1928 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og v e d Vestre Landsrets Dom af 19 December 1928 efter Straffelovens § 230, I og § 257, jfr Straffelovstillæggets § 13 samt efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr §§ 24, Stk 1 og 21, Stk. 1, jfr Stk 7 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, hvorhos han for bestandig fradømtes Retten til at blive Fører af Motorkøretøjer.

Tiltalte Mølbach er født den 6 December 1887 og er tidligere anset v e d Vends Herreds Ekstrarets Dom af 25 Maj 1903 efter Straffelovens § 228, cfr § 47 2 Led samt §§ 37 og 21 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Dage, v e d Horsens Købstads Politirets Dom af 21 September 1906 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med simpelt Fængsel i 8 Dage, v e d Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 2 Oktober 1907 efter Straffelovens § 228, jfr Lov Nr 129 af 1 April 1905 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, v e d Københavns Kriminal- og Politiretsdom af 8 Februar 1908 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 og efter Straffelovens § 230 II med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, v e d Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 21 April 1908 efter Straffelovens § 228 og § 229, Nr 4, tildels jfr § 46 og § 230, I samt efter Lov 3 Marts 1860 § 3 i det hele sammenholdt med Straffelovens § 64 med en Tillægsstraf af Forbedringshusarbejde i 6 Maaneder, v e d samme Rets Dom af 21 Juni 1910 efter Straffelovens § 231, I med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, v e d samme Rets Dom af 9 Oktober 1911 efter Straffelovens § 238 og § 232 II cfr § 241 samt Straffelovens § 251 og Lov 3 Marts 1860 § 1 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, v e d Aarhus Købstads Politirets Dom af 16 September 1914 efter Lov 3 Marts 1860 § 1, jfr Straffelovstillæggets § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 10 Dage, v e d Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 10 November 1915 efter Straffelovens § 232 I jfr tildels § 47 I i Medfør af Straffelovens § 232 II, jfr tildels § 46 med Tugthusarbejde i 2 Aar og v e d samme Rets Dom af 16 August 1918 efter Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 4 med Tvangsarbejde i 60 Dage.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltalte Mogensens egen Tilstaaelse er det godtgjort, at han har tilegnet sig de i Anklageskriftet anførte to Overfrakker under de sammesteds angivne nærmere Omstændigheder.

Tiltalte Mølbach har erkendt at have forholdt sig saaledes som i Anklageskriftet med Hensyn til ham anført, men han har hævdet, at

Færdig fra Trykkeriet den 15 Oktober 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 17

Torsdag den 28 August.

han, dengang da han søgte at faa den ene Frakke pantsat saavel som da han afhændede den anden, formente, at Tiltalte Mogensen var i lovlig Besiddelse af begge Frakker.

Til denne Forklaring findes der imidlertid efter det foreliggende ikke at kunne tages Hensyn.

I Henhold hertil vil de Tiltalte være at anse, Mogensen efter Straffelovens § 231, første Punktum, med Forbedringshusarbejde i et Aar og Mølbach efter Straffelovens § 238 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger, dog at alene Tiltalte Mogensen vil have at udrede i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 60 Kr, og alene Tiltalte Mølbach i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds 70 Kr.

Fredag den 29 August.

Nr 43/1930.

Frøken **Dagmar Koch** (Selv)

mod

Lagerekspedient **O Bager** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Berettigelse til Fuldbyrdelse af en Dom i en Vekselsag.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 21 December 1929: Sagsøgte Frk Dagmar Koch bør være uberettiget til hos Sagsøgeren Lagerekspedient O Bager at lade fuldbyrde den af Københavns Byret den 25 Oktober 1929 afsagte Dom i den af hende mod Sagsøgeren anlagte Vekselsag ifølge Veksel stor 1800 Kr af 8 Juli 1929 og bør til Sagsøgeren ud-

levere Vekslen. Saafremt Sagsøgte ved nærværende Doms Afsigelse maatte hos Sagsøgeren have oppebaaret noget Beløb i Henhold til fornævnte Byretsdom, bør hun — foruden at udlevere Vekslen — til Sagsøgeren tilbagebetale det saaledes oppebaarne. Saa bør Sagsøgte og til Sagsøgeren betale denne Sags Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Dommen kan fuldbyrdes uden Hensyn til Paaanke.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellantinden gentaget sin Paastand om Frifindelse, hvorhos hun har paastaaet Indstævnte dømt til Tilbagebetaling af 215 Kroner, som hun efter en den 8 Januar 1930 paabegyndt Udlægsforretning har maattet betale, nemlig de hende ved Dommen paalagte Sagsomkostninger samt Omkostninger ved Forretningen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, maa det billiges, at Appellantinden er kendt uberettiget til at lade Vekseldommen fuldbyrde og er tilpligtet at udlevere Vekslen. Ligeledes tiltrædes Bestemmelsen om Sagens Omkostninger. Herefter kan Appellantindens Paastand om Tilbagebetaling af 215 Kroner ikke tages til Følge. Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Appellantinden ikke har oppebaaret noget i Henhold til Byretsdommen.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Frøken Dagmar Koch, er uberettiget til at lade den i Landsrettens Dom omtalte Vekseldom fuldbyrde og bør til Indstævnte, Lagerekspedient O Bager udlevere den i Dommen omtalte Vekslen. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden til Indstævnte med 150 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Termin 1927 henvendte Sagsøgeren Lagerekspedient O Bager sig til Dansk Incassobureau, Vesterbrogade 42, hvor han traf en af dette Firmas Indehavere, E Behring, hvem han anmodede om

et Laan til Betaling af Terminalsrenter vedrørende hans Ejendom i Holte. Behring erklærede sig villig til for en Klient Frk Dagmar Koch (Sagsøgte i denne Sag) at laane Sagsøgeren Beløbet, hvorfor denne udstedte en Veksel til Sagsøgte Frk Koch. Senere har Sagsøgeren gennem Behring laant forskellige Beløb, for hvilke han har udstedt Veksler til Frk Koch, ligesom han ogsaa har maattet afgive Gagetransporter.

Den 18 Juni 1929 forlangte Behring Gagetransport til Frk Koch paa 400 Kr af Sagsøgerens Gage hos Firmaet Bucka & Nissen for Maanederne 1 Juli—1 December 1929, og da Sagsøgeren ikke kunde overholde sine Afdrag, lod Dansk Incassobureau den 5 August denne Gagetransport forkynde for Firmaet, som afviste Transporten. Derefter indstævnte Sagsøgte Firmaet Bucka & Nissen for Københavns Byret til at betale 1ste Maanedes Gage 400 Kr, hvilken Sag endnu henstaar uafgjort.

Den 16 Oktober 1929 anlagde Behring paa Frk Kochs Vegne Sag mod Bager ved Københavns Byret til Betaling af en af Bager den 8 Juli d A til Frk Koch udstedt Veksel stor 1800 Kr. Ved Byrettens Dom af 25 Oktober d A blev Bager, der udeblev under Domsforhandlingen i Vekselsagen, dømt til at betale Vekselbeløbet med Renter og Omkostninger.

Bager har nu ved Stævning af 11 November 1929 anlagt nærværende Sag, hvorunder han har paastaet Frk Koch tilpligtet at udrede 1800 Kr med Renter heraf 6 pCt p a fra 1 August 1929 samt alle Omkostninger og Salærer, der paaløber i den af Sagsøgte mod Sagsøgeren ifølge den ovennævnte Veksel af 8 Juli 1929 anlagte Vekselsag. Sagsøgeren har derhos paastaet Sagsøgte tilpligtet at udlevere nævnte Veksel.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at han i Tiden fra December 1927 til den 8 Juli 1929 har indbetalt ialt 7900 Kr konstant til Behring, og at han i denne Periode gennem Behring kun som Laan har modtaget ialt 5758 Kr. Ved nu udover de af ham erlagte 7900 Kr under Vekselsagen yderligere at indkræve 1800 Kr mener Sagsøgeren, at Frk Koch i det omhandlede Forhold har udnyttet hans Nød til at skaffe sig ublu Fordel, og at han derfor ifølge Bestemmelserne i Aftalelovens § 31 maa være berettiget til i hvert Fald at blive fri for at betale Vekselbeløbet 1800 Kr og som Følge heraf ogsaa til at faa Vekslen udleveret. Sagsøgeren har for det Tilfælde, at hans Paastand faar Medhold, endvidere nedlagt Paastand paa, at Dommen gøres eksigibel uden Hensyn til Paaanke.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Hun har for det første støttet sin Paastand paa, at Bager ikke under Vekselsagen — saaledes som det er foreskrevet i Retsplejelovens § 444 — har forbeholdt sig Ret til under en senere Sag at fremsætte sine Anbringender vedrørende det materielle Mellemværende, der laa bag ved Vekslen.

Denne Paastand, der er gjort til Genstand for særskilt Paakendelse, blev imidlertid ved Rettens Dom af 29 November 1929 ikke taget til Følge.

Sagsøgte har dernæst gjort gældende, at hverken hun eller hendes Generalbefuldægtigede, Behring, har udnyttet Sagsøgerens Nød til at

opnaa urimelig Fordel. Hun har i saa Henseende henvist til en af Behring udarbejdet Opgørelse, der er fremlagt under Sagen, og hvori Behring har opgjort Forholdet saaledes, at der ialt er laant Bager 17 480 Kr, og der af denne er indbetalt ialt 15 680 Kr, hvorved fremkommer Vekselbeløbet 1800 Kr. Hun har dernæst benægtet, at Bager har befundet sig i en Nødssituation.

Under Sagen har Parterne afgivet Forklaring, og der er afgivet Vidneforklaringer af Behring og Sagfører, cand jur B Obel.

Sagsøgeren har bl a forklaret, at Grunden til, at han i December 1927 henvendte sig til Behring, var den, at han, der havde købt et Hus i Holte i Sommeren 1927, ikke kunde klare Terminsydelserne i December 1927, navnlig fordi der havde vist sig at hvile Restancer paa Ejendommen, som han havde været uvidende om. Han laante da af Behring 519 Kr, som han fik udbetalt ved Check, og hvorfor han afgav tre Veksler til Beløb af ialt 600 Kr. Kort Tid efter maatte han paa Behrings Forlangende udstede tre Gagetransporter a 200 Kr. Hans Gage i Firmaet Bucka & Nissen udgjorde 458 Kr 33 Øre om Maaneden. Da det viste sig umuligt for ham at betale, hvad han var blevet skyldig, uden paa samme Tid at laane yderligere Beløb til sin Families Underhold, maatte han vedblivende udstede nye Veksler og Gagetransporter.

Han har bestemt bestridt, at han nogensinde har faaet udbetalt de i Behrings Opgørelse angivne 17 480 Kr. Han hævder, at samtlige Udbetalinger til ham er sket pr Check, og at han ikke kan erkende at have modtaget mere end det Beløb af 5758 Kr, som udgør den samlede Sum af de 29 Checks, som det ved Oplysning fra de paagældende Banker er konstateret, at han har hævet i disse og som alle — med Undtagelse af en enkelt, der er underskrevet af Behring med et fingeret Navn, — er underskrevet E Behring. Han paastaar, at han efter to Gange at have betalt 200 Kr, derefter i Tiden fra Marts 1928 til Juni 1929 hver den 1ste i de paagældende Maaneder af sin Gage har afleveret 400 Kr til Behring, og at han desuden den 1 Juli 1929 har betalt 200 Kr og endvidere i den forløbne Tid 3 Gange har afleveret 300 Kr, som han havde oppebaaret som Tantième hos Firmaet, i hvilket han var ansat. Han har herefter ialt betalt 7900 Kr og mener, at dette Beløb fuldt ud ækvivalerer de af ham modtagne 5758 Kr med passende Renter og Omkostninger.

Sagsøgte Generalbefuldmægtigede, Behring, har som Vidne overfor Sagsøgerens Forklaring kun kunnet fastholde Rigtigheden af den af ham affattede Opgørelse over Mellemværendet. Han har dog forklaret, at han ikke har bogført noget om Sagsøgerens Mellemværende med Frk Koch, og at Opgørelsen er rekonstrueret paa Grundlag af nogle Notater over Mellemværendet, som han har været i Besiddelse af, men som han senere har tilintetgjort.

Det fremgaar af, hvad der er oplyst under Sagen, at Behring den 15 Oktober 1929 under Byretssagen mod Bucka & Nissen som Vidne har forklaret, at de paa hans Opgørelse opførte Beløb er betalt »kontant og ikke pr Check«, medens han, efter at det paa Foranledning af Sagsøgeren under nærværende Sag er oplyst, at der af ham er foretaget en Række Udbetalinger til Bager pr Check, herom nu har for-

klaret, at det rette Forhold maa være det, at Bager har faaet Pengene udbetalt dels kontant og dels ved Check.

Da Behring ikke har ført noget Regnskab over Mellemværendet med Bager og angiver at have tilintetgjort sine Notater desangaaende, og da han har afgivet modstridende Forklaringer om, paa hvilken Maade de til Bager udlaante Beløb er udbetalt, vil der ikke kunne tages noget Hensyn til den af Behring under denne Sag afgivne Forklaring eller til den af ham affattede Opgørelse.

Retten maa herefter lægge den af Sagsøgeren afgivne Forklaring over Mellemværendet — der er støttet ved de fra Bankerne fremskaffede Check — til Grund for Sagens Afgørelse.

Efter alt hvad der foreligger maa Retten gaa ud fra, at Sagsøgeren har befundet sig i en Nødssituation, idet han, hvis Gage kun var 458 Kr, igennem længere Tid hver Maaned har maattet aflevere 400 Kr til Behring for at undgaa, at denne overfor Firmaet Bucka & Nissen gjorde de af ham modtagne Gagetransporter gældende, hvad han maatte befrygte kunde medføre hans Afsked, hvilket sidste Behring maa antages at have været vidende om.

Da Sagsøgeren efter sin Forklaring allerede har betalt 7900 Kr og kun ialt har laant 5758 Kr, findes Sagsøgte ved nu yderligere under Vekselsagen at have indtalt det Beløb af 1800 Kr, for hvilket hun den 25 Oktober 1929 har faaet Dom ved Byretten, at have opnaaet en Fordel, som staar i aabenbart Misforhold til, hvad derfor er ydet, i Særdeleshed naar henses til, at Laanene til Stadighed har været sikrede ved Gagetransporter, der — som det maa antages — lige til 1 Juli d A prompte er indgaaede.

Naar det fra Sagsøgtes Side særligt er gjort gældende, at hun ikke kan være ansvarlig for Behrings Handlemaade, og at hun kun har modtaget sædvanlig Rente af de paagældende Laan, skal hertil bemærkes, at hun, der bor sammen med Behring og har antaget denne som sin Generalbefuldmægtigede, maa antages at have været fuldt bekendt med de Omstændigheder, hvorunder Laanene til Sagsøgeren har fundet Sted. Hertil kommer, at det efter de af Sagsøgte i Byrettens 9 Afdeling den 25 Juli 1929 og under nærværende Sag afgivne modstridende Forklaringer om, hvorfra de Penge hidrører, som udlaanes af Behring i hendes Navn, henstaar som ganske usikkert, om Pengene tilhørte hende efter Behring.

Efter det saaledes anførte vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand paa den nedenfor angivne Maade.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

Nr 200/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Fængslede **Ferdinand Emil Thøgersen** (Harboe),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af § 1, 1 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927.

Østre Landsrets Dom af 31 Juli 1930: Den af Anklagemyndigheden i denne Sag mod Ferdinand Emil Thøgersen fremsatte Paastand kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, 80 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 100 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 11 Juli 1930 er der i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Rets-sikkerheden for Fare, rejst Sag mod Ferdinand Emil Thøgersen, der sigtes for Natten til den 28 Februar 1930 i Admiralgade at have truet Fru Else Marie Køster, f Refsgaard, paa Livet, under hvilken Sag der af Anklagemyndigheden er nedlagt Paastand om, at det ved Dom bestemmes, at han vil være at tvangsindlægge paa den paa Arbejds-anstalten »Sundholm« indrettede særlige Forvaringsanstalt.

Tiltalte er født den 6 Februar 1887; han har efter sit 18 Aar i Aarene 1906, 1907, 1912, 1914 og 1917 6 Gange vedtaget Bøder for Beruselse og Gadeuorden af Størrelse fra 25 Kr til 100 Kr og er ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 27 August 1910 anset efter Straffelovens § 100 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maanedere og ved Københavns Byrets Dom af 1 Maj 1922 efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

De ved sidstnævnte Dom paadømte Voldshandlinger blev udøvet mod ovennævnte Anmelderinde, Fru Else Køster, hvem han med Hænderne havde tilføjet en Del Slag i Ansigtet og Baghovedet, hvis Følger først fortog sig efter ca 10 Dage; han havde da fra 1918 til 1921 samlevet med Anmelderinden, der da var løsagtig, og vedblev derefter at komme hos hende, indtil han efter Overfaldet den 28 Marts 1922 blev anholdt og arresteret. Efter Udtaaelsen af Straffen rejste Tiltalte til Amerika, hvorfra han ved Breve og paa anden Maade søgte Forbindelse med Anmelderinden, men uden at dette lykkedes. I Begyndelsen af December forrige Aar vendte han tilbage hertil Byen, hvor han atter gennem Telefon og Breve, ved Blomster og Besøg og ved at færdes i Nærheden af hendes Bolig, søgte Anmelderinden, men denne afviste ham. Efter Oplysning af Tiltaltes Logisværtinde var hans Tanker abnormt optaget af Længsel efter Anmelderinden, og ved Lejlighed mente han at høre hendes Stemme og eftersøgte Lejligheden for at finde hende.

Natten mellem den 27 og 28 Februar dette Aar indfandt han sig — efter det oplyste meget paavirket af Spiritus — i Admiralgade udenfor den Ejendom, hvor Anmelderinden bor, kaldte gentagne Gange paa hende og raabte: »Du skal dø for min Haand, jeg har bestemt det«; denne Trusel gentog han adskillige Gange. Tilkommende Politibetjente fik ham til at forlade Gaden og senere paa Natten blev han paa Vesterbro indbragt til Politistationen for Beruselse.

Efter foreliggende Politirapport forklarede Tiltalte straks ved Anholdelsen, at han ikke havde ment noget alvorligt med den fremsatte Trusel, derefter at han i Virkeligheden vilde have gjort Alvor af Truslen, og straks derefter, at han — der ikke var i Besiddelse af Vaaben af nogen Art — ikke havde tænkt at gøre Anmelderinden, som han angiver stadig at være forelsket i, nogen Fortræd eller at bryde ind hos hende, som han overhovedet ikke saa; han bar sig kun ad som sket for at »lave Brand i Gaden«, og denne Forklaring har han fastholdt under Sagens videre Forløb.

Anmelderinden, der fra sin Lejlighed paahørte Tiltaltes Trusel, har forklaret, at hun var bange for, at Tiltalte, der tilsyneladende var helt desperat og som under deres tidligere Samliv ofte havde truet hende med at »slaa hende ihjel«, uden at han dog — fraset Forholdet i 1922 — har øvet Vold imod hende, idet hun i foreliggende Tilfælde er flygtet fra ham, vilde gøre Alvor af sin Trusel.

Under ovennævnte i 1910 paadømte Sag var Tiltalte indlagt paa Kommunehospitalets 6 Afdeling til Observation i mental Henseende og hedder det i Overlægens Erklæring, at Arrestanten ikke er sindssyg, men er et stærkt degenereret Individ med fremtrædende Impulsivitet og meget ringe Selvbeherskelse, med let vakt Forurettelsesfølelse og Vrede, og som hos de fleste af disse Psykopater understreges disse abnorme Karaktertræk af Beruselsen og slaar over i en »Furor« Tilstand, der er disse Hjerners abnorme Reaktion paa Alkoholen.

Under ovennævnte i 1922 paadømte Sag udtaler Overlægen ved Københavns Fængsler, at Tiltalte helt igennem maa betragtes som uforandret siden Observationen i 1910. »Han har en ganske god for-

stand, et sundt omdømme og er i besiddelse af et ikke ringe humoristisk syn paa livet Hans optræden overfor Else Køster er jo ikke svær at forstaa; han er i besiddelse af stærke lidenskaber og synes at nære en meget dyb og alvorlig følelse for hende, og da han mærkede, at hun skyder ham til side og driver spil med andre, kommer raseriet lidt efter lidt op i ham og skal selvfølgelig have en udløsning, der finder sted den dag han banker hende.

Han taler roligt og med nogen humor om hele sagen og forholdet, og han er endnu utvivlsomt stærkt betaget af hende.

Efter det foreliggende er der ingen grund til at betragte ham som sindssyg. Derimod er han en ret stærkt degenereret psykopat med stærk impulsivitet og ringe selvbeherskelse, og paa samme maade som beruselsen ved en tidligere lejlighed har fremkaldt en »Furor« er denne gang fremkaldt af »Kærligheden«.

Under nærværende Sag har Tiltalte paany været indlagt til Observation paa ovennævnte Hospitalsafdeling og i Erklæring af 4 Juni dette Aar udtaler Overlægen blandt andet:

»Som omtalt i akterne har han i den tid før lovovertrædelsen, da han logerede her i byen, været noget »underlig«, meget optaget af tanken paa fru K., udtalte, at man gemte hende der i huset, søgt efter hende, »rummesteret« inde paa sit værelse o. l. Men det maa dog vist herved erindres, at han paa denne tid nød rigeligt med spiritus. Hans optræden udenfor fru K.s bolig, hans trudsler og udraab gaar ej heller i billedet udover det under en stærk alkoholpaavirkethed ventelige. — — — Han virker noget barnagtig nu og da, men ingen dybere forstyrrelse i hans almindelige færden paa afdelingen, spec. ikke typiske schizofrene manerer, stereotypier eller lign. Han er klar og velorienteret, ikke episodiske bevidsthedssløringer, ikke hallucinationer, ikke anfald af nogen Art. — — — Hans tanker er som venteligt en del fyldte af fru K., som han omtaler kærligt resp. beundrende, ogsaa den første tid var tilbøjelig til at udsmykke med forherligende træk — afstamning, formue o. l. Var da ogsaa ret sikker paa, at det nok atter skulde blive godt mellem ham og hende, ymte om, at fru K., forklædt eller gennem andre havde holdt udkig efter ham o. s. v.

Nu vil han ikke mene sligt længere, vil herinde være kommet til klarhed i denne sag, vil opgive hende og være glad over den store kærlighed, hun har vist ham i sin tid, »han har nu fundet livets større dybder og moral, og den sten, man ikke kan løfte, maa man lade ligge« osv. osv. med en hel mængde rørstrømske-sentimentale replikker og rigelige religiøse prydelse« og endelig som Observationens Resultat: »Herefter er arrestanten da ikke aandssvag, saalidt som han er sindssyg nu eller kan antages at have været det paa tidspunktet for hans sidste lovovertrædelse. Han var da sikker under alkoholpaavirkning, men uden at denne havde præget af en patologisk rus

Han er derimod som alt udtalt i min erklæring fra 1910 et psykisk degenereret, impulsivt, moralsk defekt individ, med stærk hang til spirituøse drikke, og endnu større ubeherskhed af drifter og impulser under sine beruselser.

Hans sexuelle liv har altid spillet en dominerende rolle i hans

sjæleliv, saaledes og ud fra hans hele psykopatiske, stærkt selvoptagne og selvsmagende naturel maa forstaas hans uforholdsmæssig stærke sexuelle binding til fru K., men uden at man dog her efter mit skøn, tør tale om noget virkelig erotomant forrykt — det skal ogsaa fremhæves, at han ogsaa har lukreret af fru K. paa anden vis end den rent sexuelle.

Det heldigste for ham vilde sikkert være, om han atter kunde lægge havet mellem sig og hende, i hendes nærhed og ved en understøttende alkohol-paavirkethed som denne gang vil han muligvis kunde blive virkelig farlig for hende.«

Endelig har Retslægeraadet i Skrivelse af 28 Juni d A næst at tiltræde den ovennævnte Erklæring »hvorefter Tiltalte hverken er aandssvag eller sindssyg, men et psykisk degenereret, impulsivt, moralsk defekt Individ, med stærk hang til spirituøse Drikke og endnu større Ubeherskethed af Drifter og Impulser under sine Beruselser«, udtalt, at Retslægeraadet maa anse ham for farlig for den almindelige Rets-sikkerhed og anbefale, at han interneres i Sikringsanstalten ved Sinds-sygehospitalet i Nykøbing Sj, eventuelt i Forvaringsanstalten paa Sundholm.

Selv om det maatte antages at kunne befrygtes, at Tiltalte — særlig under Beruselse — kunde gøre sig skyldig i Voldshandlinger overfor Anmelderinden, findes hans under de ovenanførte Omstændigheder fremsatte Trusler og hans Voldshandling i 1922 mod Anmelderinden, hvilke Forhold, om de end maatte skyldes Udslag af Forstyrrelse i hans Sjælsevner, dog har deres Grundlag i hans særlige Forhold til hende — ikke at vidne om en saadan nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed, at Loven af 11 April 1925 kan finde Anvendelse. Anklagemyndighedens Paa-stand vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Mandag den 1 September.

Nr 188/1929. Kammerherre, Hofjægermester **C Sehestedt Juul**
(Graae)

m o d

Finansministeren paa Statens Jordfonds Vegne
(den kst Kammeradvokat),

betræffende Fastsættelse af Erstatningen for forskellige til Staten afstaaede Jordarealer.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 17 Juni 1929: De Sagsøgte Finansministeren paa Statens Jordfonds Vegne bør for Tiltale af Sagsøgeren Kammerherre, Hofjægermester C Sehestedt Juul, Ravnholt, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Under Sagens Behandling for Højesteret har Overskyldraadet paa dertil af Retten givet Anledning afgivet en den 5 April 1930 dateret Erklæring angaaende de af Raadet fastsatte Erstatninger for de afstaaede Jordarealer. Raadet har heri udtalt, at der ikke ved den endelige Afstemning i Raadet om Erstatningerne er sondret mellem Erstatningen for Jord vurderet med anden økonomisk Anvendelse end den landbrugsmæssige for Øje og Jord vurderet som Landbrugsjord, men at der under den forudgaaende Behandling af Sagen kan siges at være regnet med Muligheden for Anvendelse til Byggegrunde o l af et Areal af 15 à 16 Tdr Land af Nislefgaards Jorder og en Værdi af ca 50 000 Kroner for dette Areal, medens der ikke for Ølundsgaard og Ferritslevgaard har været rejst Spørgsmaal om Ansættelsen af Dele af Jorden med andet Brug end den landbrugsmæssige for Øje. Raadet har dernæst udtalt, at der ved Erstatningsansættelsen er taget Hensyn til Muligheden for Salg af Tillægsparceller til bestaaende Bedrifter, men at denne Mulighed, da Erstatningen for den afstaaede Jord skal fastsættes til en Værdi svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt den tilhørte en middelstor Bondegaard, ikke ved Ansættelsen har kunnet gøre sig gældende paa anden Maade end gennem den Værdiforhøjelse, slige Muligheder maatte medføre for Landejendomme af nævnte Størrelse med lignende Beliggenhed.

Angaaende Udfindelsen af Jordværdien for den middelstore Bondegaard har Raadet under Henviisning til den for Højesteret under den tidligere Retssag fremlagte Redegørelse fra Raadet udtalt følgende:

»Man skal dog paa den nu givne Anledning tilføje, at der ikke har kunnet være Spørgsmaal om nogen Fordeling mellem Jord og Bygninger for de her omhandlede 3 Ejendomme, hvor der netop ikke var Bygninger, som Vurderingsmyndighederne kunde eller skulde beskæftige sig med. Hvad der er sket og alene kunde ske, er en Ansættelse af selve den heromhandlede Jords Værdi, efter hvad Jord, der saavel med Hensyn til Beskaffenhed som til Beliggenhed var ganske tilsvarende, maatte siges at være værd, naar den hørte til en middelstor Bondegaard, og naar man herved gik ud fra fuld Købepris for Gaarden.

Ved Skønnet over denne Værdi med Udgangspunkt i den fulde Købepris for den middelstore Bondegaard vil foruden Jordens Beskaffenhed og Beliggenhed ogsaa de Byggepriser der regnes med, være af Betydning. Ansættelsen maa navnlig bygge paa Betragtninger over, med hvilke Beløb Købeprisen ved stedfundne Salg af Ejendomme af denne Størrelse bør reduceres gennem Fradrag for Bygninger o a, idet Hensyn maa tages til, at Bygningerne — selv nye Bygninger — vil indgaa med et

mindre Beløb i Købeprisen, end det de kunde opføres for, dels fordi de tilstedeværende Bygninger til en vis Grad binder Jordens Anvendelsesmuligheder, og dels fordi de sædvanlig ikke fuldt ud vil svare til en Købers individuelle Ønsker og bedriftsmæssige Krav. Tillige vil Ansættelsen kunne støttes paa Erfaringen om, hvad en forstandig Køber, der skulde erhverve et Areal til Drift af en middelstor Bondegaard og forsyne Jorden med passende Bygninger m m, vilde kunne give i Jordpris, naar han skulde have et passende Udbytte af sit Arbejde og Udlæg.

Efter Over-Skyldraadets Opfattelse vilde man herefter for en middelstor Bondegaard med normale Bygninger efter Prisforholdene i 1925 kunne regne med en Fordeling mellem Jordprisen og Prisen for Bygninger omtrent efter Forholdet 3 for Jord og 2 for Bygninger, noget forskellig efter Jordens Beliggenhed og Beskaffenhed.

Værdien af Landbrugsjorden for de her omhandlede Ejendomme er efter Raadets Mening ansat saaledes, at der ikke for et middelstort Bondegaardsbrug af en forstandig Køber kunde betales en højere Pris, og tillige saaledes, at der ikke efter Erfaringerne fra Salg kunde tilregnes Jorden en større Andel af den fulde Købepris for den middelstore Bondegaard.«

Raadet har endelig under Vedlæggelse af en Oversigt over Indberetningerne om Salg i almindelig fri Handel af Bøndergaarde paa Fyen i 1ste Halvaar 1925 med Udeladelse af Salg ved Tvangsauktion og Familiesalg givet en nærmere Fremstilling af sin Fremgangsmaade til Udfindelsen af Værdien af de i Sagen omhandlede Ejendomme, derunder ogsaa om Salgsstatistikens Betydning for Værdiansættelsen.

Med disse Bemærkninger vil Dommen i Henhold til de i den anførte Grunde efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 om Lens, Stamhuse og Fideikommisgodsers samt de herhen hørende Fideikommiskapitalers Overgang til fri Ejendom (nedenfor kaldet Lensloven) har Sagsøgeren under denne Sag, Kammerherre, Hofjægermester C Sehestedt Juul, Ravnholt, som Besidder af Stamhuset Ravnholt, Nislefgaard og Helle-
rup afstaaet, jfr Lovens § 3, forskellige Jordarealer til Staten, nemlig:

- a) af den til Stamhuset hørende Gaard Nislefgaard ca 525 Tdr Land,
- b) af Jord indkøbt af Sagsøgeren fra Ølundsgaard ca 117 Tdr Land,

c) af Jord i Herrested By, henhørende under den Stamhuset tilhørende Ferritslevgaard ca 38 Tdr Land.

I Lenslovens § 3, 4 Stk hedder det: »Erstatningen for den afstaaede Jord fastsættes af Vurderingsraadet (jfr Lov om Ejendomsskyld af 15 Maj 1903 § 9) til en Værdi, svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt den tilhørte en middelstor Bondegaard. Der skal ikke tages Hensyn til den Ulempe, som Jordens Bortskæring maatte have for den øvrige Besiddelse. Ej heller skal der, saafremt Jordafstaaelsen efter Besidderens Ønske ordnes saaledes, at der afgives en samlet Ejendom med paastaaende Bygninger, ydes Erstatning for disse udover den Værdi, de maatte have under Jordens Anvendelse til Oprettelse af mindre Jordbrug.«

Erstatningen for de ovennævnte Jorder blev af de paagældende Vurderingsraad pr 1 April 1925 fastsat til henholdsvis 450 700 Kr, 89 700 Kr og 24 000 Kr. Efter at Sagsøgeren havde indbragt disse Erstatningsansættelser for Overskyldraadet, fastsatte dette efter en Undersøgelse af Sagen forbundet med forskellige Besigtigelser af Jorden Erstatningen til henholdsvis 523 600 Kr, 97 700 Kr og 24 000 Kr.

Da Kammerherre Sehestedt Juul forment, at han ikke herved fik den Erstatning, som Lenslovens § 3, 4 Stk sikrer ham, og som han opgjorde til 268 100 Kr mere end det ham tilkendte Beløb, paastod han under en ved Østre Landsret mod Finansministeren paa Statens Jordfonds Vegne anlagt Sag sig tilkendt hos Jordfonden det nævnte Beløb — eller et andet af Retten fastsat Beløb — med Renter, idet han subsidiært nedlagde saalydende Paastand:

at der tilkendes Sagsøgeren af Statens Jordfond den yderligere Erstatning for de afstaaede Jorder, som maatte blive fastsat ved en ny Vurdering, foretaget af de paagældende Vurderingsraad efter den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville have givet for Jorden den 1 April 1925, saafremt den havde tilhørt en middelstor Bondegaard, idet der ved Vurderingen følges Principet om fuld Erstatning ved Tvangsafstaaelse, og ikke Principerne for Vurdering af Jord til Beskatning, med Renter af det saaledes beregnede Erstatningsbeløb 5 pCt aarlig fra 1 April 1925, til Betaling sker.

Ved Østre Landsrets Dom af 14 Marts 1927 blev Finansministeren imidlertid frifundet, idet Sagsøgeren ikke fandtes at have paavist at Erstatningsvurderingen var foretaget efter andre Principer, end hvad Lensloven kunde antages at fastsætte, ligesom det udtaltes, at selve det Vurderingsskøn, der er henlagt til Vurderingsraad og Overskyldraad er af en saadan Art, at der ikke kan være Spørgsmaal om for Domstolene som saadanne at udøve saadant Skøn.

Ved den i Sagen den 16 April 1928 afsagte Højesteretsdom blev det nu vel statueret, at Paastanden om Tilkendelse af et Erstatningsbeløb med Rette ikke var taget til Følge, da Erstatningen efter Bestemmelsen i Lenslovens § 3, 4 Stk skal fastsættes af vedkommende Vurderingsraad, men det bestemtes, at Kammerherre Sehestedt Juul burde være berettiget til at faa Erstatningen for de afstaaede Jorder fastsat ved nye Vurderinger pr 1 April 1925 foretaget af de paagældende Vurderingsraad efter de i Lenslovens § 3, 4 Stk indeholdte Regler

uden Hensyntagen til den i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3 ansatte Grundværdi. I Højesteretsdommens Præmisser hedder det derom saaledes:

Efter Indholdet af Meddelelsen af 21 Januar 1921 fra Overskyldraadet til Vurderingsraadene og de iøvrigt foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra, at Vurderingsmyndighederne ved Fastsættelsen af Erstatningen har taget til Udgangspunkt den Værdi, hvortil Jorderne var ansat i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3, en Værdiansættelse, der efter Proceduren og det iøvrigt foreliggende maa antages gennemgaaende at have været særlig lav. Denne Fremgangsmaade ved Erstatningens Fastsættelse har imidlertid ikke Hjemmel i Lenslovens § 3, 4 Stk, der maa forstaaes saaledes, at den tilsiger de vedkommende Besiddere fuld Erstatning for de afstaaede Jorder indenfor den i Bestemmelsen selv satte Ramme, saaledes som det ogsaa fra Justitsministeriets Side blev fremhævet under Proceduren i den af Højesteret den 11 December 1920 paadømte Sag mellem Ministeriet og Appellanten.

Ved Skrivelser af 26 April 1928 til de respektive Vurderingsraad begærede Kammerherre Sehestedt Juul's Sagfører, Højesteretssagfører Graae, nye Vurderinger foretaget paa Grundlag af Højesteretsdommen og bemærkede herved bl a:

»Denne Vurdering skal altsaa have til Formaal at yde Kammerherre Sehestedt Juul fuld Erstatning for Jorderne efter Vurderingsmændenes bedste Overbevisning om, hvad disse Jorder ved Salg i fri Omsætning vilde kunne have indbragt Kammerherren ca 1 April 1925, idet der til Udgangspunkt tages det Priseniveau, som en middelstor Bondegaards Jorder med ganske samme Egenskaber som den afstaaede Jord i den samme Egn repræsenterer, medens Prisen iøvrigt nærmere bestemmes ved de Muligheder, som en forstandig Køber vil tage i Betragtning ved Købet af et saadant Jordareal, derunder Jordens Udstykning i mindre Brug til Husmandslodder eller til Tillægsjord til omliggende Landbrugsejendomme eller til købstadsmæssig Bebyggelse eller til egen Bedrift, Bortforpagtning o s v. Kun ved at tage saadanne Muligheder i Betragtning opnaas fuld Erstatning for Jorden. Ved Vurderingerne skal der altsaa have for Øje, at Vurderingen skal tjene som Erstatningsberegning ved Tvangsafstaaelse af Jorden.«

I en Skrivelse af 2 Juni 1928 til Vurderingsraadet bemærkede den kst Kammeradvokat bl a følgende i Anledning af Højesteretssagfører Graae's ovennævnte Bemærkninger:

»— — Højesteret har — — understreget, at der ved Lensloven selv er sat en Ramme for Erstatningen, og at Erstatningen skal fastsættes indenfor denne Ramme. Det er saaledes uden Støtte i Dommen, naar Højesteretssagfører Graae fremdeles, ligesom under Proceduren for Højesteret, vil gøre gældende, at Erstatningen nærmere bestemmes ved Mulighederne for Jordens Udstykning i mindre Brug til Husmandslodder eller til Tillægsjord til omliggende Landbrugsejendomme.

Hvis det Tilfælde skulde forekomme, at Dele af den afstaaede Jord naturligt kan og bør anvendes paa anden Maade end som Landbrugs-

jord, f Eks til købstadsmæssig Bebyggelse, er det muligt, at man ved Erstatningens Fastsættelse maa gaa udenfor Lenslovens Ramme, men Dommen giver ingen Vejledning i saa Henseende.«

Den kst Kammeradvokat fremhævede iøvrigt i denne Forbindelse ved en senere Lejlighed overfor vedkommende Vurderingsraad, at man »ved at give fuld Erstatning indenfor den i Loven satte Ramme giver Lensbesidderne mere end fuld Erstatning, idet Bondegaardsjord er mere værd end Hovedgaardsjord«.

Efter at Vurderingsraadene i Juli Maaned 1928 havde foretaget deres Vurderinger, hvorved Erstatningen for de af Stamhuset Ravnholt m v til Staten pr 1 April 1925 afstaaede Jorder ansattes til følgende Værdier:

Jord fra Nislefgaard	til	524 000 Kr
— — Ølundgaard	—	98 000 —
— — Ferritslevgaard	—	24 000 —

tilstillede Sagsøgerens og øvrige interesserede Majoratsbesidderes Repræsentation i Jorderstatningssagen Overskyldraadet en Skrivelse af 29 September 1928, hvori det ul a hedder:

Under 23 Juli d A ansatte Vurderingsraadet for Lunde-Skam Herreders Skyldkreds de 117 Tønder Land fra Ølundgaard til 98 000 Kr, der — blot med en Difference af 300 Kr — er det samme Beløb, som Jorderne tidligere var ansatte til af Overskyldraadet efter Reglerne i det af Højesteret underkendte Cirkulære af 21 Januar 1921. Vurderingsraadet er dog denne Gang kommet til det nævnte Tal ved at fradrage 58.00 Kr pr Tønde Land for mindre god Kulturtilstand, et Afdrag, der savner nærmere Begrundelse og derfor synes at være ansat for at skaffe det samme Resultat frem som tidligere.

Under 24 Juli d A ansatte samme Vurderingsraad de ca 525 Tønder Land Jord fra Nislefgaard til 1000 Kr pr Tønde Land, altsaa det samme Beløb, som det ærede Overskyldraad tidligere i Overensstemmelse med fornævnte Cirkulære af 21 Januar 1921 ansatte Jorden til.

Under 27 Juli d A har Vurderingsraadet for Salling Herreds Skyldkreds ansat de 38 Tønder Land fra Ferritslevgaard til 24 000 Kr der nøjagtig er det samme Beløb, som var fastsat af Overskyldraadet i Overensstemmelse med merbemeldte Cirkulære.

Ved alle tre Vurderinger henvises til samme Bemærkninger og samme statistiske Materiale.

I Dommen af 16 April d A har Højesteret udtalt, at Vurderingsmyndighederne har taget Jordskyldvurderingen til Udgangspunkt, at denne Værdiansættelse gennemgaaende har været særlig lav, og at den ikke har Hjemmel i Lensloven, idet denne skal forstaas saaledes, at den tilsiger Besidderne fuld Erstatning indenfor den i Bestemmelsen selv satte Ramme, saaledes som det ogsaa fra Justitsministeriets Side blev fremhævet under Proceduren i den af Højesteret den 11 December 1920 paadømte Sag om Lenslovens Grundlovsmæssighed.

Naar Jordskyldvurderingerne er særlig lave, skyldes det i første Række den Omstændighed, at de udføres efter Begrebet: »den middelstore Bondegaard«, saaledes som dette Begreb har udviklet sig i

Praksis. Dette Moment maa altsaa udgaa, for at Højesteretsdommen kan opfyldes. Følger dette ikke af Dommens Til sidesættelse af Jordskyldvurderingen, saa følger det i hvert Fald af Dommens Henvisning til Justitsministeriets Standpunkt i 1920, der kræves respekteret ved Lovens Gennemførelse i Praksis.

Vort Krav gaar herefter ud paa, at det ærede Overskyldraad lægger alle Principerne for en Jordvurdering til Beskatning til Side, og med samme Hensyntagen til Besidderen som ved en almindelig Ekspropriations-Erstatning ansætter Jorderne til den Værdi, hvortil de i Kraft af deres Beskaffenhed, Beliggenhed og Anvendelighed kunde sælges i fri Konkurrence den 1 April 1925, idet alle værdibestemmende Momenter tages i Betragtning.

Der veksledes dernæst mellem Højesteretssagfører Graae og den kst Kammeradvokat forskellige Indlæg til Overskyldraadet.

Herunder kom Højesteretssagfører Graae ind paa at kræve Højesteretssagfører Fritz Bülow, der repræsenterede Justitsministeriet i Højesteretssagen om Lenslovens Grundlovsmæssighed ført som Vidne for Overskyldraadet samt paa at kræve en særlig forudgaaende Udtalelse fra dette, om hvilken Forstaaelse af Højesteretsdommen af 16 April 1928 Raadet vilde lægge til Grund, ligesom man ogsaa ønskede »en egentlig Forhandling med et Udvalg af Overskyldraadet«.

Da Overskyldraadet ikke vilde efterkomme disse Ønsker, tog Højesteretssagfører Graae paa sin Mandants Vegne Klagen til Raadet tilbage og erklærede nu at ville »anlægge Retssag mod Finansministeren paa Jordfondens Vegne for at faa Retsspørgsmaalet afgjort — «.

Staten krævede imidlertid nu ved den kst Kammeradvokat Vurderingsraadenes Erstatningsfastsættelse taget under Prøvelse, og den 10 Januar 1929 afsagde Overskyldraadet en Kendelse, hvori det bl a hedder:

Over-Skyldraadet kan ikke gaa ud fra en Forstaaelse af Højesteretsdommen, hvorefter Ordene i Lensafløsningslovens § 3, 4 Stk: »saa-fremt den (Jorden) tilhørte en middelstor Bondegaard« vilde blive betydningsløse.

Raadet maa antage at der ved Højesteretsdommens Udtalelse om den i Lensafløsningslovens § 3, 4 Stk, satte Ramme, indenfor hvilken Erstatningen for den afstaaede Jord skal fastsættes, netop maa være sigtet til de ovenfor citerede Ord i Lovbestemmelsen, men ikke til de følgende Regler i Bestemmelsen angaaende Erstatning for Ulempe og for Bygninger, idet Spørgsmaal om Erstatning herfor overhovedet ikke kan komme frem ved Ansættelsen af Erstatningen for Jorden, der efter Bestemmelsen skal fastsættes efter, hvad en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, hvortil kommer, at Fastsættelsen af Erstatning for Bygninger er henlagt til Lensnævnet, ikke til Vurderingsraadene.

Over-Skyldraadet er iøvrigt af den Formening, at en Ansættelse under Hensyn til Reglen om den middelstore Bondegaard i adskillige Tilfælde vil kunne føre til højere Beløb end en Ansættelse af det afstaaede Jordstykkets Værdi i Handel og Vandel efter fri Anvendelse af

Jorden, og at dette i de foreliggende Tilfælde i al Fald maa antages at gælde Jorden fra Nislefgaard. Det maa tages i Betragtning, at den, der køber et saa stort Areal til fri Anvendelse, og særlig til Udstykning, fra sin beregnede Realisationssum maa fradrage betydelige Beløb, saaledes Erhvervelses- og Udstykningsomkostninger, Udgifter til Vejanlæg, Rentetab, Skatter og andre Udgifter i Realisationstiden, foruden en passende Risikopræmie og Fortjeneste. Naar Jorden fra Nislefgaard af de under Højesteretssagen retslig udmeldte Skønsmænd er ansat saa højt som til 1400 Kr pr Td Land, maa Forklaringen herpaa formentlig søges i, at Skønsmændene — som det fremgaar af den ene Skønsmands Udtalelser, forelagt Over-Skyldraadet af Kammerherre Sehestedt Juul — er gaaet ud fra Priser for Jord, der sælges som Tillæg til bestaaende Brug, der har de fornødne Bygninger, en Anvendelse, der er udelukket for den aller væsenligste Del af de her omhandlede Arealer.

Hvad dernæst angaar den nærmere Anvendelse af Reglen om den middelstore Bondegaard maa Over-Skyldraadet gaa ud fra, at den hidtil fulgte Opfattelse, hvorefter der foretages en skønsmæssig Fordeling af Værdien for den middelstore Bondegaard paa Jord og Bygninger, ogsaa efter Højesteretsdommen maa følges. Over-Skyldraadet har i en Redegørelse, forelagt Højesteret under Retssagen, tydelig givet Udtryk for denne Opfattelse som den eneste mulige, uden at Højesteretsdommen tager Afstand herfra.

Efter Over-Skyldraadets Anskuelse er Opgaven efter Højesteretsdommen da den at udfinde Værdien af Jorden ved en skønsmæssig Fordeling af den fulde Købepris for den middelstore Bondegaard paa Jord og Bygninger uden Hensyn til Værdiansættelsen ved Vurderingen i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922.

Hvor der — som ved et Areal ved Otterup Station af Jorden fra Nislefgaard — ved den afstaaede Jord maatte være Værdier ud over de landbrugsmæssige, bør der efter Over-Skyldraadets Formening i Overensstemmelse med Udtalelserne i Over-Skyldraadets Meddelelse af 21 Januar 1921 til Vurderingsraadene Afsnit I, næstsidste Stk, tages Hensyn hertil ved Erstatningsansættelsen.

Paa det angivne Grundlag fastsætter Over-Skyldraadet herved den Kammerherre Sehestedt Juul i Henhold til Lensafslønningslovens § 3, 4 Stk, tilkommende Erstatning til følgende Værdier:

Det afstaaede Areal	Værdi Kr.
Jorden fra Nislefgaard	560 000 —
— — Ølundgaard	98 000 —
— — Ferritslevgaard	28 000 —

Det bemærkes udtrykkeligt, at disse Ansættelser er sket efter Forholdene den 1 April 1925, uden Hensyntagen til de ved Vurderingen i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 ansatte Grundværdier og saaledes, at man mener at have tillagt de værdibestemmende Forhold ved disse bestemte Jordstykker deres fulde Betydning.

Imidlertid havde Kammerherre Sehestedt Juul allerede den 6 December 1928 ladet udtage Stævning her til Retten, og under nærværende Sag har han overfor Finansministeren paa Statens Jordfonds Vegne nedlagt saalydende Paastand:

1. at de af Vurderingsraadene og Overskyldraadet senest foretagne Ansættelser af Erstatningerne til Sagsøgeren for de afstaaede Jorder kendes ugyldige, og

2. at Sagsøgeren kendes berettiget til at kræve Erstatningen fastsat ved nye Vurderinger saaledes:

at de Jorder, der efter deres Beliggenhed og Beskaffenhed har en særlig Værdi som Byggegrunde, Tillægsparceller til bestaaende Bedrifter og til anden lignende Anvendelse, skal erstattes Besidderen med denne særlige Værdi, og

at de øvrige Jorder vurderes til fuld Erstatning efter Salgsniveauet for Jorden hørende til en middelstor Bondegaard, idet der i saa Henseende tages Hensyn til de i det statistiske Departements Meddelelser indeholdte Salgsoplysninger.

Sagsøgeren har derhos ønsket Højesteretssagfører Fritz Bülow ført som Vidne til Oplysning om, hvorvidt hans Opfattelse af Lenslovens Erstatningsbestemmelser er i Overensstemmelse med det Standpunkt, som Højesteretssagfører Bülow paa Statens Vegne anerkendte under Lenssagen i 1920. Men han har — uden at nedlægge nogen Paastand i saa Henseende, overladt det til Rettens Afgørelse om en saadan Vidneførsel har tilstrækkelig Interesse for Sagen.

Finansministeren, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, har nedlagt Paastand principalt om Afvisning, subsidiært om Friifindelse.

Sagsøgeren gør til Støtte for sin Paastand i første Led gældende, at Erstatningsansættelserne fremdeles er Jordskyldvurderinger for den langt overvejende Del byggende paa de samme Grundtal som denne — og bl a derved hviler paa en urigtig Forstaaelse af Lenslovens § 3, og at der altsaa ikke ved disse Ansættelser er givet Sagsøgeren fuld Erstatning indenfor den i nævnte Lovbestemmelse satte Ramme, saaledes som det ved Højesteretsdommen af 16 April 1928 maa antages at være bestemt. I sin Paastands andet Led har Sagsøgeren derhos givet Udtryk for de Instrukser og Vejledninger, som efter hans Mening bør gives Vurderingsraad og Overskyldraad af Domstolene, for at nævnte Højesteretsdoms Paabud kan ske Fyldest.

Sagsøgeren hævder i denne Forbindelse, at der ikke i Lensloven eller Lovene Nr 278 af 6 Maj 1921 og Nr 85 af 29 Marts 1924 er mindste Støtte for at unddrage Besidderen den i Paastanden omhandlede »særlige Værdi«, hvilket ogsaa af den Grund vilde være urimeligt, da Staten ellers ved Salg i det frie Marked kunde indvinde og beholde denne »særlige Værdi« uden at godtgøre Besidderen den.

Yderligere hævder Sagsøgeren til Støtte for Paastandens sidste Del, at naar Jordskylds-Udgangspunktet — som af Højesteret bestemt — skal forlades, er der ingen Hjemmel til ved Erstatningsberegning at lægge reducerede Salgsværdier til Grund og at bortse fra de faktiske Salgsoplysninger, angaaende hvilke Sagsøgeren har henvist foruden til de i Paastanden paaberaabte Salgsoplysninger, til en Række af ham fremlagte Udtalelser og Beregninger fra Revisor, Ingeniør, cand polyt N P Andersen, Lektor i Bogholderi ved Landbohøjskolen.

Sagsøgte gør til Støtte for sin nedlagte Afvisningspaastand gældende, at Sagsøgerens Paastand i Virkeligheden alene tager Sigte paa

at genoptage den ved Højesteretsdommen af 16 April 1928 afgjorte Sag og opnaa visse Tillæg til Dommen, hvilket maa føre til Afvisning, da Overskyldraadet netop har rettet sig efter Dommens Anvisning, hvad Raadet i dets Kendelses Slutning udtrykker med, at Ansættelserne er sket »uden Hensyntagen til de ved Vurderingen i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 ansatte Grundværdier — — —«.

Da Sagsøgerens Paastand imidlertid netop gaar ud paa, at Overskyldraadet trods disse Udtalelser ikke har respekteret Højesteretsdommen, finder Retten ikke Føje til at tage Afvisningspaastanden til Følge.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Afhøring af Højesteretssagfører Fritz Bülow som Vidne skal derhos bemærkes, at der ikke findes tilstrækkelig Grund til at give Adgang til denne, allerede fordi der angaaende de paaberaabte Udtalelser foreligger et med Hensyn til Korrektheden ubestridt stenografisk Referat.

Med Hensyn til Frifindelsespaastanden gør Sagsøgte i Hovedsagen gældende, at Højesteretsdommen af 16 April 1928 kun indeholder den Anvisning, at det ikke har Hjemmel i Lenslovens § 3, 4 Stk ved Vurderingen at tage til Udgangspunkt den Værdi, hvortil Jorderne var ansat i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922, at Overskyldraadet, som ovennævnt ved sin Kendelse har fulgt denne Dommens Anvisning, og at der derfor ikke er Adgang for Domstolene til under denne Sag at indblande sig i det Vurderingsskøn, der med endelig bindende Virkning for Sagsøgeren tilkommer og paahviler Overskyldraadet som Vurderingsraad.

Sagsøgte hævder altsaa navnlig i Modsætning til Sagsøgeren, at Højesteretsdommen ikke indeholder andet og mere end, hvad der er sagt i dens Konklusion ved Ordene: »nye Vurderinger — — — uden Hensyntagen til den i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3 ansatte Grundværdi«, medens Sagsøgeren støttet til Præmisserne hævder, at Højesteretsdommen har fastslaaet den Fortolkning af Lenslovens § 3, 4 Stk, at der tilkommer ham Erstatning efter »virkelig Handelsværdi«, saaledes at der kun tillægges Udtrykket: »saafremt den (Jorden) tilhørte en middelstor Bondegaard« Betydning som en Minimumsregel.

Der findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke haves Hjemmel til at forstaa Lenslovens § 3 saaledes, at Udtrykket »saafremt den (Jorden) tilhørte en middelstor Bondegaard« kun skulde have den Betydning at fastsætte et Minimum for den Erstatning, der skal tillægges Besidderne. Højesteretsdommen ses da heller ikke hverken i dens Præmisser eller Konklusion at indeholde noget, der kunde støtte den Antagelse, at Højesteret skulde fortolke Lovens § 3 paa en anden Maade end den af de Sagsøgte hævdede, idet Højesteret alene slaar fast, at der ikke haves Hjemmel i Lovens § 3 til at tage Hensyn til den i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3 ansatte Grundværdi, der formenes at være særlig lav, og med Hensyn til Forstaaelsen af Lovbestemmelsen blot udtaler, at der tilkommer vedkommende Besiddere fuld Erstatning »indenfor den i Bestemmelsen selv satte Ramme«. Da Overskyldraadet i sin Kendelse udtrykkelig har

udtalt, at dens Ansættelser af de paagældende Jorders Værdi er sket efter Forholdene den 1 April 1925 uden Hensyntagen til de ved Vurderingen i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 ansatte Grundværdier, og da det ikke ved de af Sagsøgeren under nærværende Sag tilvebragte Oplysninger er godtgjort, at Overskyldraadet i Strid med dets egen Angivelse skulde have foretaget Vurderingen efter andre Principer end dem Lensloven efter det ovenanførte maa antages at fastsætte, kan Sagsøgerens Paastand om, at de af Overskyldraadet senest foretagne Ansættelser af Erstatningen til Sagsøgeren for de afstaaede Jorder kendes ugyldige, ikke tages til Følge. Idet de af Sagsøgeren iøvrigt nedlagte Paastande herefter bortfalder, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde.

Efter Omstændighederne findes Sagens Omkostninger at burde ophæves.

Hermed endte Ekstrasessionen.

Fredag den 12 September.

Nr 167/1930. Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg
mod
Firmaet **Christensen & Jensen**,

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 14 Juni 1930: Den af de Indstævnte, Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg, Hanseatische Dampfschiffsfahrtsgesellschaft, Hamborg, fremsatte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse:

Den paakærede Kendelse er afsagt af Sø- og Handelsretten. I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Sø- og Handelsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg til Indstævnte Firmaet Christensen & Jensen 300 Kroner.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Den 9 Oktober 1928 fandt der i Kielerkanalen en Kollision Sted mellem S/S »Ostara« af Hamborg, der var paa Vej gennem Kanalen mod Vest, og det belgiske S/S »Charbomine«, der var bestemt til København. Ved Sammenstødet fik »Charbomine« saa stor en Lækage, at den kort efter sank.

Firmaet Christensen & Jensen af København havde en Ladning Asbestplader med »Charbomine«, der senere blev bjærget, men da det efter Ladningsejernes Anbringende viste sig, at Ladningen havde lidt saa betydelig Skade, at den ikke havde tilstrækkelig Værdi til at dække Havari-Grosse-Omkostninger, har Christensen & Jensen abandonneret Ladningen.

Firmaet Christensen & Jensen har nu under nærværende Sag indstævnet Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg, Hanseatische Dampfschiffsfahrtsgesellschaft af Hamborg, og paastaaet Rederiet dømt til at erstatte Ladningens Værdi.

Det indstævnte Rederi har principalt paastaaet Sagen afvist, idet det gør gældende, at der med Sagsøgerne er truffet Aftale om Garanti for det dem eventuelt tilkommende Erstatningskrav overfor Rederiet, og at det i Forbindelse hermed er aftalt, at Sagen skulde behandles enten ved Schiedsgericht i Hamborg eller en ordinær Ret i Kiel, hvorfor Sagen ikke kan paadømmes i Realiteten af nærværende Ret.

Sagsøgerne bestrider, at der er truffet nogen Aftale om Værneting, der kan forhindre Sagens Anlæg her ved Retten, hvorfor de protesterer mod den af de Indstævnte nedlagte Paastand om Afvisning.

Efter Parternes Begæring er Formalitetsspørgsmaalet gjort til Genstand for særskilt Behandling og Paakendelse.

De nærmere Omstændigheder med Hensyn til Spørgsmaalet, der saaledes nu vil være at tage til Paadømmelse, er følgende:

Den 17 Oktober 1928 blev der fra det Mæglerfirma, der repræsenterede S/S »Charbomine« i Kiel, Sartori & Berger, afsendt Telegram til Fjerde Søforsikringsselskab, hvilket Telegram i Oversættelse lyder saaledes:

»Charbomine« Ostara Rederi foreslaar Udveksling af personlige Garantier mellem Zerssen og os Kiel rede til at give Rigsbank Tresindtyve Tusinde fordrer til Gengæld Femhundrede Pund Afgørelse Seeschiedsgericht Hamburg stop Telegrafer om indforstaaet eller Tilføjelse forlanges eller Afgørelse ordinære Retter Kiel stop Charbomines Kaskoassurandører indforstaaet med Garantiudveksling Kiel stop Charbomine hævet.«

Sartori & Berger gik ud fra, at Fjerde Søforsikringsselskab repræsenterede Sagsøgerne, men da Fjerde Søforsikringsselskab ikke som paatænkt kom til at overtage Ladningsforsikringen, oversendte Forsikringsselskabet Telegrammet til Højesteretssagfører Schiørring som Repræsentant for Ladningsejerne.

Den 18 Oktober 1928 besvarede HRS Schiørring Sartori & Bergers Telegram i et Telegram, der ifølge den fremlagte Oversættelse har følgende Indhold:

»Charbomine Firma Christensen & Jensen accepterer Forslag Ga-

ranti Tresindstyve Tusinde Reichsmark stop. Da der er Strid mellem Firma og Ladningsassurandører bedes De repræsentere Ladningsejerne og rette alle Meddelelser til mig.«

I et Brev af 17 Oktober fra Sartori & Berger til Fjerde Søforsikringsselskab meddelte Sartori & Berger, at de som Repræsentanter for »Charbomine«s Kasko- og Ladningsassurandører havde forhandlet med Norddeutscher Lloyd, der var rede til at stille Garanti for indtil 60 000 Rm i Forventning om at Afgørelse skulde ske ved Schiedsgericht i Hamborg eller ordinær Ret i Bremen. Norddeutscher Lloyd havde ifølge Brevet paa Sartori & Bergers Forestillinger givet Forslag om Afgørelse ved Seeschiedsgericht i Hamborg. Sartori & Berger var dog af den Formening, at det var paakrævet yderligere at træffe Overenskomst om Afgørelse ved den ordinære Ret i Kiel. I Brevet var derhos anført, at Kaskoassurandørerne i Principet var enige i Garantiudveksling i Kiel, og endvidere var det i Brevet anført, at Norddeutscher Lloyd forlangte en Modgaranti paa 500 £, og Brevskriverne udbad sig Adressaternes Afgørelse, om de var enige i den paa Ladningen fallende Garanti.

Dette Brev er dog efter Sagsøgernes Anbringende hverken kommet dem eller HRS Schiørring i Hænde.

Den 19 Oktober 1928 udveksledes der Garantiskrivelse mellem »Charbomine«s Mægler, Sartori & Berger af Kiel, og »Ostara«s Mægler, Zerssen & Co af Holtenau.

Sartori & Bergers Garantiskrivelse lyder i Oversættelse saaledes:

»Som herværende Repræsentanter for Damperen Charbomines Kaskoassurandører overtager vi overfor Dem Selvskyldnerkaution for, at der bliver ydet prompt og uvægerlig Betaling for den Fordring som Damperen Ostaras Rederi har imod Damperen Charbomine paa Grund af de to Dampers Kollision i Kaiser Wilhelm-Kanalen d 9 Oktober 1928 med de Beløb hvorom eller hvortil Fordringen bliver aftalt henholdsvis fastsat ved mindelig Overenskomst, ved den tyske Seeschiedsgericht i Hamborg eller ved de ordentlige Domstole i Kiel dog højst med £ 500.«

Zerssen & Co's Skrivelse lyder saaledes i Oversættelse:

»Efter Ordre fra Rederiet for den af os repræsenterede tyske Damper Ostara overtager vi herved Selvskyldnerkaution indtil et Beløb af Rm 60 000 (skriver Tresindstyve Tusinde Rmk) for den Fordring som Rederiet for D Charbomine har paa Grund af Kollisionen mellem disse to Skibe d 9 Oktober 1928 i Kaiser Wilhelm Kanalen for det Tilfælde og i det Omfang D Ostara skulde blive erklæret for skyldig. Mellem de to Parter er Deutsches Seeschiedsgericht i Hamborg eller Fastsættelse ved de ordinære Domstole i Kiel vedtaget for det Tilfælde, at mindelig Overenskomst ikke kommer i Stand.«

I Skrivelse af 19 Oktober til HRS Schiørring meddelte Sartori & Berger derhos, at Garantier nu var udvekslet mellem Zerssen & Co som Repræsentanter for S/S »Ostara« og Sartori & Berger som Repræsentanter for S/S »Charbomine«s Kaskoassurandører og Ladning, samt at Afskrifter af Stadfæstelsesskrivelserne vilde blive fremsendt.

Efter det oplyste er Afskrifter af Stadfæstelsesskrivelserne imidlertid ikke modtaget af HRS Schiørring.

Efter det oplyste dækkede »Ostara«s Garantium, 60 000 Rm, efter sin Størrelse saavel »Charbomine«s Rederis som det Ladningsejerne eventuelt tilkommende Erstatningskrav, og i en ny til Sartori & Berger stilet Garantiskrivelse fra Zerssen & Co, ligeledes dateret den 19 Oktober 1928, blev det udtrykkeligt udtalt, at Garantien for indtil 60 000 Rm gjaldt saavel for »Charbomine«s Rederis Fordring som for eventuelt Erstatningskrav fra Ladningsinteresserne vedrørende denne Damper.

Sartori & Berger nægter imidlertid, at denne sidste Skrivelse fra Zerssen & Co er kommet dem i Hænde.

HRS Schiørring, der gik ud fra, at »Charbomine«s Rederi vilde føre Sag mod »Ostara«s Rederi for Voldgiftsret i Hamborg, korresponderede med den Sagfører i Kiel, der eventuelt skulde føre Sagen og anførte i Skrivelse af 14 Maj 1929 til Sagføreren, at Ladningsejerne var indforstaaet med at deltage i en saadan Voldgiftssag, bl a under Forudsætning af, at Kaskoassurandørerne ogsaa besluttede sig til at forsøge at gennemføre deres Fordring mod »Ostara«.

Det blev imidlertid ikke til noget med Voldgiftssagen i Hamborg, da »Charbomine«s Kaskoassurandører gjorde Arrest i S/S »Ostara«, medens Skibet laa i Antwerpen og rejste Erstatningssag ved den der-værende Ret.

Efter at Sagsøgerne forgæves havde søgt at slutte sig til »Charbomine«s Kaskoassurandørers Søgmaal i Antwerpen, anlagde de nær-værende Sag her ved Retten.

Sagsøgerne bestrider, at HRS Schiørrings Telegram af 18 Oktober 1928 indeholder nogen Tiltrædelse af Aftale om Værneting eller Voldgift, idet Telegrammet alene giver Svar paa Garantispørgsmaalet, men intet indeholder angaaende Spørgsmaalet om Paadømmelsesstedet. Fra Sagsøgernes Side er det anbragt, at de ikke ønskede at indtage nogen Særstilling, men hvis det kom til Retssag, agtede at slutte sig til Rederiets Søgmaal, hvorfor det for Sagsøgerne ikke havde nogen Interesse at træffe nogen særlig Aftale angaaende Værnetinget.

Sagsøgerne bestrider derhos, at de mellem Mæglerne udvekslede Garantiskrivelser indeholder nogen Værnetingsaftale, og Sagsøgerne benægter i hvert Fald, at »Charbomine«s Rederi er indgaaet paa nogen saadan Aftale, idet Sagsøgerne bestrider, at Firmaet Sartori & Berger har haft nogen Bemyndigelse til paa Rederiets Vegne at slutte nogen saadan Aftale.

Selv om det mod Sagsøgernes Benægtelse dog maatte antages, at de havde bundet sig til en Aftale om Værneting, maatte det efter Sagsøgernes Formening være en Forudsætning for deres Forpligtelse i saa Henseende, at »Charbomine«s Rederi var pligtigt at anlægge Sag sammesteds, og da det ikke er bevist, at »Charbomine«s Rederi er bundet ved nogen Værnetingsaftale, gør Sagsøgerne gældende, at de følgelig maa være frit stillede.

Endelig har Sagsøgerne anført, at de, selv om de maatte antages at have forpligtet sig ved en Aftale om Værneting, da kun kan antages

at have truffet saadan Aftale i Forbindelse med Aftale om Garanti, idet de stillede Garantier forudsætter Afgørelse ved nærmere angivet Ret, men i saa Fald maa Sagsøgerne efter deres Formening være frit stillet, naar Garantien ikke gøres gældende af dem, idet Sagsøgerne er paa det rene med, at de, naar nærværende Sag anlægges og gennemføres, ikke kan støtte nogen Ret paa Zerssen & Co's Garanti-erklæring.

Fra de Indstævntes Side gøres det imidlertid gældende, at Sagsøgerne ved HRS Schiørrings ovenfor gengivne Telegram af 18 Oktober 1928, har givet Sartori & Berger en ubegrænset Fuldmagt til at træffe Aftale, og at Sartori & Berger derfor har været kompetent til paa Sagsøgernes Vegne at vedtage Afgørelse af Sagen ved Retten i Kiel eller Voldgiftsret i Hamborg. Efter de Indstævntes Formening maa det være uden Betydning for Sagsøgerne, om Kaskoassurandørerne for »Charbomine« har handlet i Strid med den af Sartori & Berger paa deres Vegne og med deres Bemyndigelse truffne Aftale om Afgørelse af Sagen i Kiel eller Hamborg.

Der er under Sagen fremlagt en Skrivelse fra Dispatchørerne Genicot & Voet, Antwerpen, der er Sartori & Bergers Fuldmagtsgivere. I denne Skrivelse anføres det, at der er givet Sartori & Berger Instruktationer om at udveksle Garantier med »Ostara«s Rederi, samt at Brevskriverne vil være paa det rene med, at der kun garanteredes Opfyldelse af Afgørelser truffne af tyske Domstole, men at det ikke har været Meningen paa »Charbomine«s Vegne at give Afkald paa Retten til at forelægge Kravet for andre kompetente Domstole.

Korrespondancen mellem Sartori & Berger og Genicot & Voet er trods de Indstævntes Opfordring ikke fremlagt under Sagen, da Genicot & Voet har nægtet at give sit Samtykke i saa Henseende.

Foreløbig bemærkes, at der ikke kan gives Indstævnte Medhold i, at der ved Højesteretssagfører Schiørrings Telegram af 18 Oktober 1928 er givet Sartori & Berger en ubegrænset Fuldmagt til at træffe Aftale. Naar Sartori & Berger i dette Telegram bemyndiges til at repræsentere Ladningsejerne, maa dette antages kun at gælde indenfor det accepterede Forslags Rammer.

Da det mod Sagsøgernes Benægtelse ikke er godtgjort, at de eller deres Repræsentant har modtaget Sartori & Bergers ovennævnte Skrivelse af 17 Oktober 1928 eller Genparten af de af Skibenes Mæglere udvekslede Garantiskrivelser, vil Afgørelsen af det omprocederede Spørgsmaal i første Række bero paa, om Sagsøgerne ved Højesteretssagfører Schiørrings ovenfor gengivne Telegram af 18 Oktober er afskaaret fra at anlægge nærværende Sag her ved Retten.

Da det i HRS Schiørrings Telegram med Hensyn til dette Punkt kun udtales, at Ladningsejerne accepterer Forslaget om Garanti paa 60 000 Rm, uden at Telegrammet nærmere udtaler sig angaaende Spørgsmaalet om Voldgift eller vedtaget Værneting, findes det betænkeligt at statuere, at Sagsøgerne derved er indgaaet paa mere end at acceptere Garantiforslaget med det for dette stillede Vilkaar, Afgørelse ved Schiedsgericht i Hamborg, men hertil kommer, at det mod Sagsøgernes Benægtelse ikke er bevist, at »Charbomine«s Kasko-

assurandører ubetinget havde bundet sig til ikke at forelægge deres Krav for andre Domstole, og det maatte, hvis Ladningsejerne skulde være forpligtede i det af de Indstævnte paastaaede Omfang, antages at være en Forudsætning herfor, at Kaskoen var bundet paa samme Maade.

Der findes herefter ikke at foreligge tilstrækkeligt Grundlag for at anse Sagsøgerne for afskaaret fra at anlægge Sag her ved Retten overensstemmende med de i Lovgivningen hjemlede Værnetingsregler, naar de ikke vil gøre Brug af den stillede Garanti.

Forsaavidt det af de Indstævnte er gjort gældende, at den Omstændighed, at Korrespondancen mellem Sartori & Berger og Genicot & Voet ikke er blevet fremlagt, maa komme Sagsøgerne til Skade, kan der ikke gives dem Medhold heri, da Sagsøgerne ikke er raadige over denne Korrespondance.

Efter det saaledes anførte vil den af de Indstævnte fremsatte Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge, og Sagens Forberedelse til endelig Domsforhandling vil herefter være at fortsætte.

Anden ordinære Session.

Onsdag den 1 Oktober.

Nr 124/1929. **Aktieselskabet Axel Petersen & Fritsche** (Stein)
 m o d
Svendborg Brugsforening (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Forenings Pligt til at betale for nogle af dens Uddeler rekvirerede Varer.

Østre Landsrets Dom af 25 Marts 1929: Sagsøgte, Svendborg Brugsforening, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Axel Petersen & Fritsche, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Axel Petersen & Fritsche, til Indstævnte, Svendborg Brugsforening, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdom Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, der er forberedt ved Retten for Svendborg Købstad m v, har Sagsøgerne, A/S Axel Petersen & Fritsche, paastaet Sagsøgte, Svendborg Brugsforening, dømt til Betaling af 2269 Kr 70 Øre — med nærmere angivne Renter — som Betaling for tre Partier Kaffe, der er bestilt hos Sagsøgerne til Sagsøgte af dennes daværende Uddeler Sune Larsen og faktureret til Brugsforeningen henholdsvis den 18 November og 31 December 1927 og den 11 Februar 1928, hvorhos der for Købesummerne blev trukket Veksler paa Sagsøgte, hvilke Veksler er akcepterede af Larsen ved Paategning »t Svendborg Brugsforening S Larsen«.

Sagsøgte paastaar sig frifundet under Anbringende af, at Varerne ikke er bestilt af Bestyrelsen, der ifølge Foreningens Love foretager Indkøb, hvad Uddeleren hverken efter Lovene eller efter sin Kontrakt var beføjet til, ligesom han endnu mindre var beføjet til acceptere Veksler paa Brugsforeningen. Sagsøgernes Ordrebekræftelser og Fakturaer samt de omhandlede Veksler har Larsen skjult for Bestyrelsen, idet Forholdet er det, at han har misbrugt Foreningens Navn til — i Strid med sin Kontrakt — at drive Forretning for egen Regning med Indkøb og Videre salg af Varepartier som de heromhandlede, der ikke er indgaaet i Brugsforeningens Varelager, ligesom Udbyttet af disse Forretninger ikke er kommet Brugsforeningen tilgode.

Under Sagen er der afgivet en Række Vidneforklaringer, bl a af Medlemmer af Brugsforeningens Bestyrelse og af Larsen.

Efter det oplyste blev Larsen antaget som Uddeler ved en Kontrakt af 11 April 1916, i hvis § 4 det bl a hedder:

b. Han skal nøjagtigt rette sig efter de af Styrelsen fastsatte Udsalgspriser og maa ikke uden dennes skriftlige Tilladelse forhandle nogensomhelst Vare for egen Regning.

c. Han maa ikke uden dertil af Styrelsen modtaget Bemyndigelse rekvirere Varer til Foreningen — — —.«

Larsen fik af Bestyrelsen mundtlig Generalbemyndigelse til at gøre Indkøb til Foreningen, dog kun hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger og hos enkelte bestemte Firmaer, hvortil Sagsøgerne ikke hører. Han akcepterede undertiden, uden at have Bemyndigelse dertil, Veksler paa Brugsforeningen for leverede Varer, og de indløste

Veksler blev vedlagt hans Regnskab; dette Forhold blev undertiden paataalt overfor ham af Bestyrelsen, men dog tolereret, indtil man i 1926, da det blev Bestyrelsen klart, at han ved sine Indkøb paa egen Haand gik ud over de ham anviste Leverandører, og da han derhos havde en betydelig Gæld til Foreningen, oprettede et Tillæg til hans Kontrakt, dateret 14 December, hvori det bl a hedder:

»Bestyrer Sune Larsen erklærer sig indforstaaet med, at han ikke maa forpligte Brugsforeningen ved Udstedelse af Veksler for Indkøb af Varer, overensstemmende med gældende Regler, som ikke har været overholdt.

Ligeledes maa Bestyrer Sune Larsen ikke uden Formandens Tilladelse købe Varer hos andre Firmaer end Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, herfra er dog paa Forhaand undtaget Brød, Øl, Sodavand, Smør og Tobak.«

Der indførtes derhos en vis Kontrol med Larsen derigennem, at Posten til Brugsforeningen efter Anmodning til vedkommende Postbud skulde afleveres paa Fællesbageriets Kontor, hvor et Medlem af Forbrugsforeningens Bestyrelse læste og besvarede den, men det lykkedes Larsen at faa de Breve, der omhandlede hans private Forretninger, udleveret af Postbudet. Den 3 Marts 1928 blev Larsen afskediget.

Som det fremgaar af foranstaaende, har Larsen i al Fald siden December 1926 ikke haft udtrykkelig eller stiltiende Bemyndigelse til for Brugsforeningen at gøre Indkøb som de her under Sagen omhandlede. Spørgsmaalet maa derefter blive, om han da udadtil har været saaledes legitimeret i denne Henseende, at Sagsøgerne, der i god Tro har modtaget Bestillingen og effektueret Leveringen som gældende Brugsforeningen, derved har vundet Krav paa Betaling hos denne.

Selve Stillingen som Uddeler kan ikke antages at give en saadan Legitimation, idet Tredjemand, som vil handle med en Brugsforening, maa være henvist til at undersøge, hvem der ifølge Foreningens Love er kompetent til at forpligte denne. Sagsøgerne henviser imidlertid til, at Bestyrelsen har tolereret Larsens Indkøb og Akceptering af Veksler indtil 1926 og derefter intet gjort for overfor Forretningsforbindelser at tilkendegive, at dette Forhold ikke mere vilde blive godkendt. Herved er imidlertid at bemærke, at efter det oplyste findes Sagsøgerne ikke heller i Tiden før December 1926 i Selskabets Bøger, og der har saaledes ikke været nogen Anledning for Brugsforeningen til at give Sagsøgerne nogen Advis om Bestyrelsens ændrede Holdning overfor Larsens Dispositioner.

Herefter, og ikke bemærkes, at Sagens Oplysninger ikke tyder paa, at de omhandlede Varer eller Indtægten ved deres Videresalg helt eller delvist er kommet Brugsforeningen tilgode, findes Frifindelsespaastanden at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Torsdag den 2 Oktober.

Nr 87/1930. Statshusmand **Carl Laurids Olsen** (Selv)
mod
Enkefru **Anna Petersen**, f Berg, (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udlevere nogle Kreaturer til Indstævnte m m.

Vestre Landsrets Dom af 22 Marts 1930: Sagsøgte, Statshusmand Carl Laurids Olsen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Anna Petersen, født Berg, udlevere to røde Malkekøer og en rødbrøget Malkeko samt betale 212 Kr 50 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 Juni 1929, indtil Betaling sker, men iøvrigt bør Sagsøgte for Sagsøgerindens Tiltale fri at være. Saa udreder Sagsøgte og de Rets- og Stempelafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret, og derunder til Landsretssagfører Lind, Graasten, det ham af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder tillagte Salær af 150 Kr og Godtgørelse for hafte Udlæg 55 Kr samt til Overretssagfører Dahl, Viborg, i Salær 125 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 23 Kr 20 Øre. Det idømte at udrede og Dommen iøvrigt at efterkommes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den foreligger til Prøvelse, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale 200 Kroner i Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Trolle betaler Appellanten Statshusmand Carl Laurids Olsen 200 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1923 kom Sagsøgte, Statshusmand Carl Laurids Olsen nu af Hokkerup, der af Profession er Tømrer, til Bov Sogn, og i 1924 fik han oprindelig mod en Betaling af 25 Kr ugentlig Kost og Logis hos Sag-

søgerinden, Enkefru Anna Petersen, f Berg, nu af Padborg, som dengang boede til Leje i et Hus i Bov By. Sagsøgerinden ejede en Jordlod paa Bov Mark, som var bortforpagtet; efter Aftale med Sagsøgte, med hvem hun var blevet Kæreste, opsagde Sagsøgerinden denne Forpagtning i 1925 og overtog selv Driften af Jorden, hvortil Sagsøgte undertiden, særlig i arbejdsløse Perioder, ydede Bistand. I Aaret 1925 indkøbtes der til Ejendommen to røde Malkekøer, og senere blev der tillagt tre Kalve, saaledes at Sagsøgerinden, da hun i Maj Maaned 1927 havde solgt sin fornævnte Jordlod paa Bov Mark og flyttede til Hokkerup sammen med Sagsøgte, der dersteds havde faaet Statshusmandsbrug, kunde medtage to Malkekøer og tre Ungkreaturer. Sagsøgerinden, der i 1926 var blevet ringforlovet med Sagsøgte, boede som dennes Husbestyrerinde i Hokkerup indtil Februar 1929, da Parternes Forhold, som i nogen Tid havde været daarligt, tilspidsedes saaledes, at Sagsøgte bortviste Sagsøgerinden fra sit Hus. Under nærværende Sag har Sagsøgerinden derefter paastaet Sagsøgte dømt til at udlevere hende de fornævnte tvende røde Malkekøer og en rødbrøget Malkeko samt en Griseso, hvilke Dyr henstaar paa Husmandsbruget i Hokkerup, og tilpligtet at betale hende i Erstatning for to Kvier, som han har bortsolgt til egen Fordel, 425 Kr tillige med Renter af sidstnævnte Beløb 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 29 Juni 1929, indtil Betaling sker.

Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse, hvorhos han har nedlagt nogle subsidære Paastande.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgerinden anført, at de to røde Malkekøer, der som nævnt er anskaffede i Aaret 1925, er købt for hendes Regning og betalt af hende, saaledes at de er hendes Ejendom. Den ene Ko er købt i Foraaret 1925 af Gaardejer Ulrich i Bov for 330 Kr; saavel Sagsøgerinden som Sagsøgte har besigtiget den inden Købet, og Sagsøgerinden betalte den personlig af egne Midler til Sælgeren med 300 Kr, medens Resten, 30 Kr, blev afdraget i den Løn, som tilkom Sagsøgerindens Søn Willi, der tjente hos Ulrich. Den anden røde Ko hævder Sagsøgerinden at have købt i Efteraaret 1925 af Gaardejer P Hansen i Bov; begge Sagens Parter var til Stede ved Handlens Indgaaelse; Købesummen 375 Kr, der efter Sagsøgerindens Anbringende hidrører fra hendes Arbejdsfortjeneste, idet Sagsøgte paa dette Tidspunkt ikke havde Kontanter, overleverede Sagsøgte nogle Dage efter Købet paa hendes Vegne til Sælgeren.

Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at begge de i 1925 erhvervede Køer er købt og betalt af ham, der, medens han i 1925 boede hos Sagsøgerinden, havde vellønnet Arbejde i sin Profession. Da Sagsøgerindens Fremstilling imidlertid er bestyrket ved afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt i Sagen foreliggende, derunder ogsaa, at den Bedrift, hvori Køerne indgik som Led, var Sagsøgerindens og førtes for hendes Regning, maa det anses bevist, at de ommeldte to røde Malkekøer tilhører Sagsøgerinden og derfor kan kræves udleveret fra Sagsøgte.

Med Hensyn til den rødbrøgede Malkeko, som Sagsøgerinden ligeledes forlanger udleveret, er det oplyst, at den er Afkom af en af de

fornævnte røde Køer, og at den er tillagt paa Sagsøgerindens Ejendom i Bov og derfra overført til Husmandsbruget i Hokkerup. Herefter, og idet det overfor Udleveringskravet bliver uden Betydning, at Sagsøgte, der kun i Begyndelsen af sit Ophold hos Sagsøgerinden betalte 25 Kr ugentlig for Kost og Logis, senere har ydet Vederlag for sit Ophold ved at indkøbe Foderstoffer til Køerne og ved at afholde andre Udgifter i fælles Interesse, vil Sagsøgerindens Paastand ogsaa med Hensyn til denne Ko være at tage til Følge.

Forsaavidt angaar den i Sagsøgerindens Paastand ommeldte Griseso har hun derom forklaret, at den er købt af Sagsøgte — hvilket skete ca 1 Aar efter, at han og Sagsøgerinden var flyttet over til Ejendommen i Hokkerup — og betalt med 170 Kr, som hun af sine Midler har laant ham ud fra den Forudsætning, at Parterne snart skulde giftes. Sagsøgtes Forklaring gaar ligeledes ud paa, at de til Købet fornødne Midler er tilvejebragt ved Laan til ham fra Sagsøgerinden, men har han hævdet, at dette Laan er afgjort ved Modregning, hvorved dog bemærkes, at dette efter det nedenfor anførte ikke er Tilfældet, hvorfor Sagsøgte fremdeles skylder Sagsøgerinden dette Beløb. Under de foreliggende Omstændigheder, samt idet Sagsøgte efter Sagens Oplysninger drev Svinehold paa Ejendommen i Hokkerup, findes Soen at være blevet Sagsøgtes Ejendom, og Sagsøgerindens Udleveringspaastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Angaaende Parternes hele økonomiske Mellemværende er der forelagt Retten en Række Oplysninger om de Krav, som de gensidig stiller. Efter alt foreliggende finder Retten at maatte gaa ud fra, at Parterne i de Aar, i hvilke de har levet sammen dels i Bov, dels i Hokkerup, ved fælles Bistand med forestaaende Ægteskab for Øje har udredet Udgifterne til Husholdningen og Bedriften, uden at det kan anses godtgjort, at nogen af Parterne har et Tilgodehavende hidrørende herfra hos den anden. Det bemærkes herved, at Sagsøgerinden foruden Indkomsten af sit Landbrug i Bov havde saadanne Indtægter gennem Enkepension og Rengøringsarbejde, at hun derved fuldt ud var i Stand til at forsørge sig og sine Børn. Herefter findes de 425 Kr, der maa antages at udgøre Provenuet af de to af Sagsøgte i Januar 1929 bortsolgte Kvier at burde indgaa under Parternes daværende økonomiske Fællesskab til Fordeling mellem dem, og da Summen er oppebaaret af Sagsøgte, vil han have at tilsvare Sagsøgerinden Halvdelen med 212 Kr 50 Øre tillige med Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at udrede efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor bestemt.

Fredag den 3 Oktober.

Nr 168/1930.

Rigsadvokaten

mod

Peder Frederik Biller (David),

der tiltales for Ran.

Vestre Landsrets Dom af 16 Juni 1930: Tiltalte Peder Frederik Biller bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. I Erstatning betaler Tiltalte til Tjenestekarl Jens Nicolaj Christensen 400 Kr. Endvidere udreder Tiltalte Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter alt foreliggende maa det anses for godtgjort, at Tiltalte under de i Dommen beskrevne Omstændigheder efter at have sikret sig Christensens Kvittering har taget Pengene til sig fra Bordet og derpaa har nægtet at skyldes.

For dette Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 252.

Straffen findes under Hensyn til den midlertidige Straffelovs § 13 passende at kunne bestemmes som i Dommen sket, og Dommen vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Peder Frederik Biller 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Peder Frederik Biller, der er født den 30 Juni 1890, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, ved Anklageskrift af 13 Marts 1930 fra 1 jydsk Statsadvokatur sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Straffelovens § 237 efter dens § 228 for Ran ved den 2 September 1929 om Morgenens i Karlekammeret paa Tiltaltes Ejendom paa Væth Mark at have fraranet Tjenestekarl Jens Nicolaj Christensen 340 Kr, der laa paa Bordet i Karlekammeret, og som Tiltalte umiddelbart forinden havde udbetalt til Christensen som Rest paa Løn til den 2 September 1929.

Den 1 November 1928 blev Christensen fæstet som Tjenestekarl hos Tiltalte, der ejer en Gaard paa Væth Mark, for Tiden indtil den 1 November 1929 og for en Aarsløn af 590 Kr. Da Parterne den 31 August 1929 arbejdede sammen i Marken, var Tiltalte utilfreds med Christensens Arbejde og gav ham derfor efter sin egen Forklaring et Par

Lussinger, medens Christensen har hævdet, at Tiltalte gav ham flere Slag i Bagdelen med Skaflet af en Fork. Christensen — der en Gang tidligere i Juni Maaned 1929 vil være blevet slaaet af Tiltalte, hvilket denne dog har benægtet — henvendte sig derefter den 2 September s A omkring Kl 8 Morgen til Tiltalte og meddelte, at han vilde rejse i Anledning af det passerede og forlangte sin Løn til 1 November. Efter Parternes i det hele overensstemmende Forklaringer gik Tiltalte nu ind i Stuen og skrev en saalydende Kvittering:

»Modtaget rest Lønden til første November grundet paa at have faaet en Lusning en Dag i Marken men velfortjent for Daarlig udført Arbej

dermed saa 340 Kr«,

og da Christensen herunder kom ind, sagde Tiltalte til ham, at han kunde gaa ud i Karlekammeret og gøre sig færdig, hvorefter Tiltalte tog Pennen og Kvitteringen med sig og gik ud i Karlekammeret, hvor han anmodede Christensen om at underskrive Kvitteringen. Christensen tog denne og stak den i Lommen, idet han erklærede, at han ikke vilde underskrive, før han fik Pengene, og Tiltalte gik da atter ind i Stuen og hentede Blækhuset, hvorefter han vendte tilbage til Karlekammeret. Han havde 330 Kr med, og da der ved Fæstemaalet var aftalt, at Christensen skulde have 15 Kr paa Vilkaar, at han selv skulde staa op om Morgen, uden at der blev kaldt paa ham, og da Tiltalte som Regel havde maattet kalde paa ham, foreslog Tiltalte ham, at han skulde nøjes med de 330 Kr, hvilket han imidlertid ikke vilde. Tiltalte gik saa hen i Stalddøren og raabte til sin Hustru, der opholdt sig i Stuehuset, om hun havde 10 Kr — hvilket Hustruen har bekræftet — og gik derefter over i Stuehuset og fik en 5 Kr Seddel og 5 Kr i Smaamønt, hvorefter han atter gik ind i Karlekammeret. Og hvad der herefter skete har Christensen forklaret, at Tiltalte inde i Karlekammeret lagde de 340 Kr paa Bordet og lod Christensen underskrive og tilbagelevere Kvitteringen, men derpaa i eet Greb atter tog Pengene til sig og forlod Kammeret. Da Christensen nu fulgte efter ham og krævede Pengene tilbage, raabte Tiltalte: »Nu skal Du have Tak« og slog Christensen med knyttet Haand to Gange, saaledes at det første Slag ramte ham paa Overmunden og det andet paa Næsen. Tiltalte sagde derpaa til Christensen, at denne nu skulde flytte sig ud af Gaarden, og gik bag efter ham ud af Stalden og videre ud gennem Porten, og da de var kommet udenfor denne, sparkede Tiltalte Christensen over Benene, hvorpaa Christensen forlod Gaarden. Tiltalte har derimod forklaret, at han ude i Karlekammeret gav de 340 Kr til Christensen, som stak Pengene til sig og derpaa underskrev og afleverede Kvitteringen og saa forlod Gaarden uden den Gang at være blodig eller forslaaet.

Efter at have forladt Gaarden gik Christensen ned til Sognevejen Væth-Langaa, der løber nogle Hundrede Meter fra Gaarden. Under sin Gang ned til Vejen har han efter det oplyste kun kunnet iagttages fra et Nabohus til Gaarden. Nede ved Vejen mødte han Statshusmand S E Bigum og Staldkarl Chr Christensen, der som Vidner har forklaret, at han da blødte fra Ansigtet, og at hans Lømmetørklæde var blodigt, samt at han var stærkt oprørt og fortalte, at hans Husband havde

slaaet ham og frataget ham hans Løn, efter at han havde kvitteret for Modtagelsen af den.

Christensen gik nu videre til Langaa og henvendte sig til Læge Lassen, sammesteds, der udstedte følgende Erklæring:

»Ved objektiv Undersøgelse findes der en Del Hævelse af Næse-ryggen samt Overlæben ligesom begge Næsebor er fyldt med Blodskorper efter en acut Næseblødning. Øvrige Undersøgelse viser intet særligt.« Læge Lassen har bl a forklaret, at han for Attesten forlangte den takstmæssige Betaling af 10 Kr, men at Christensen kun betalte 5 Kr, idet han angav ikke at være i Besiddelse af flere Penge. Han gik derpaa til den stedlige Politibetjent, N Gjødese, der imidlertid henviste ham til Statspolitiet i Randers. Fra Betjenten gik han til Banearbejder Peter Larsens Hjem, og om Besøget her har dennes Hustru, Erna Larsen, bl a forklaret, at Christensen laante 2 Kr 50 Øre af hende til Rejsepenge, idet han — der iøvrigt afgav en med ovenstaaende stemmende Fremstilling af det passerede — angav, at de Penge, han havde haft, havde han betalt til Lægen.

Christensen tog samme Dag til sine Forældres Hjem, og hans Fader har forklaret, at han er sikker paa, at Sønnen da ingen Penge havde, idet Faderen bl a maatte betale hans Vask med 1 Kr 24 Øre, fordi Sønnen selv ingen Penge havde.

Dagen efter den omhandlede Begivenhed fik Christensen Arbejde som Daglejer hos Sognefoged Marius Mikkelsen i Hammershøj, hvor han blev en halv Snes Dage. Mikkelsen har oplyst, at han, der straks stillede sig noget tvivlende overfor Christensens Forklaring med Hensyn til Tiltaltes Adfærd, havde sin Opmærksomhed henvendt paa, om Christensen skulde være i Besiddelse af Penge, men at denne aabenbart var ganske blottet for Pengemidler.

Efter det saaledes foreliggende og det iøvrigt, bl a om Tiltaltes og Christensens personlige Forhold oplyste, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet beskrevne Forhold, og han vil derfor i Medfør af Straffelovens § 237 være at anse efter dennes § 228 med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

I Henhold til en af Christensen nedlagt Erstatningspaastand vil Tiltalte derhos have at betale ham 340 Kr for den fraranede Løn, 10 Kr for Lægeattest samt 50 Kr for den Svie og Smerte, der er tilføjet Christensen ved Tiltaltes i Forbindelse med Tiltaltes af Pengene begaaede Vold, eller ialt 400 Kr. Tiltalte vil endvidere have at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar.

Færdig fra Trykkeriet den 22 Oktober 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 18

Mandag den 6 Oktober.

Nr 69/1930. Automobilforhandler **Aage Heidemann** (Gorrisson)

mod

London Guarantee & Accident Company Ltd, København
(Winther),

betræffende Erstatning for Skade paa et Automobil.

Vestre Landsrets Dom af 24 Januar 1930: Sagsøgte, Automobilforhandler Aage Heidemann, bør til Sagsøgerne, »London Guarantee & Accident Company Ltd«, København, betale 3420 Kr 60 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 December 1928, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget Indsigelsen mod Erstatningens Størrelse. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Automobilforhandler Aage Heidemann, til Indstævnte, London Guarantee & Accident Company Ltd, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 Juli 1927 stillede Repræsentant Max Harder af Hasle sit hos Sagsøgerne, London Guarantee & Accident Company, Ltd, i København, forsikrede Automobil, i hvilket Harder havde sporet Benzinlugt, og hvis Amperemeter var i Stykker, ind til Reparation i et Reparationsværksted i Guldsmedgade i Aarhus, der indehaves af Sagsøgte, Automobilforhandler Aage Heidemann i Aarhus. Reparationen foregik saaledes, at en Mekaniker aftog Forskrningen til Hullet paa Automobilets opadvendte Benzinbane, hvorpaa han i Hullet, hvis Diameter er 5 mm, indsatte en forud tilpasset Træpind, om hvilken han havde viklet lidt Tvist. Inden Pinden blev indsat, havde Mekanikeren spildt lidt Benzin, hvorfra det meste kom i en Metalbakke, som han holdt under Hanen, medens en lille Del faldt ned paa Vognens Bundtæppe. Medens Skruehanen var fjernet blev derhos Vognens Amperemeter udtaget og et nyt indsat af en i A/S Aarhus Ladestation, af hvilken Virksomhed Sagsøgte er ansvarlig Leder, arbejdende Elektriker, der ikke var gjort bekendt med, at den oftnævnte Mekaniker havde fjernet den anførte Skruebane, og som heller ikke lagde Mærke hertil eller til, at der i Vognen var spildt Benzin. Elektrikeren afskruede det gamle Ampere-meter og paasatte det nye, uden at han forud havde afbrudt den elektriske Strøm. Da det nye Amperemeter var paasat, skulde den Instrumentplade, hvorpaa det var anbragt, og som Elektrikeren havde løsnet, vippes ind igen, og medens dette skete, fremkom der ved Stallets Berøring med Ledningerne elektriske Gnister. Ved en saadan Gnists Forbindelse med Dampene fra noget af det ovennævnte i Vognen spildte Benzin, opstod der en Ildsvaade, ved hvilken Automobilet led en Skade, hvis Udbedring m v Sagsøgerne har godtgjort Repræsentant Harder med 3420 Kr 60 Øre.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at Ildsvaadens Opstaaen skyldes et af vedkommende Mekaniker og Elektriker eller dog et af en af disse udvist uforsvarligt Forhold, og at Sagsøgte maa bære Ansvar herfor, har de efter at have erholdt tiltransporteret Harders mulige Krav paa Sagsøgte, under nærværende Sag paastaaet ham tilpligtet at betale dem de nævnte 3420 Kr 60 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 December 1928, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, hvorhos han subsidiært har nedlagt Paastand om, at Summen nedsættes med et Beløb af 539 Kr.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at hverken Mekanikeren eller Elektrikeren har begaaet nogen Fejl eller udvist nogen Forsømmelse ved de paagældende Arbejders Udførelse. Videre har han hævdet, at Sagsøgerne som Forsikringsselskab ikke kan have nogen Regresret mod Sagsøgte, hvorved han særlig har fremhævet, at det i nærværende Tilfælde, hvor det drejer sig om en Brandforsikring, ikke bør paalægges Sagsøgte Ansvar for Fejl, der skal være begaaet af hans Personale og ikke af ham selv personlig.

Til Sagens Oplysning er der afgivet Vidneforklaring bl a af nævnte Mekaniker og Elektriker samt af den Motorsagkyndige, Ingeniør P Schmidt i Aarhus, ligesom der er fremskaffet et betydeligt Antal Erklæringer fra teknisk Sagkyndige. Efter alt det foreliggende findes der

nu at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at Arbejdet med Ampere-
metret af Hensyn til mulig Brandfare ikke burde være foretaget, for-
inden det ved den forud skete Reparation af Benzinhanen i Vognens
Bund spildte Benzin var borttørret eller den elektriske Strøm var af-
brudt. Det findes derhos at maatte lægges Sagsøgte som Lederen af sit
eget Værksted og af Aarhus Ladestation til Last, at Elektrikeren har
kunnet begynde Arbejdet med Amperemetret uden at være gjort op-
mærksom paa, at der kunde være Fare forbundet hermed, saafremt der
ikke forud fra hans egen eller andres Side var foretaget det efter den
første Reparation fornødne til Afværgelse af Brandfaren, og Ansvarret
for den indtrufne Skade maa herefter paahvile Sagsøgte.

Med Hensyn til, at Sagsøgerne skulde være udelukkede fra at gøre
Regresret gældende overfor Sagsøgte, bemærkes, at det findes at være
en Følge af gældende Ret, at et Brandforsikringsselskab, selv uden ud-
trykkelig Bestemmelse herom i Policen, ved at betale Skaden indtræder
i Brandlidtes Ret overfor den for Skaden ansvarlige.

Denne Ret kan derhos ikke, som af Sagsøgte hævdedt, anses ind-
skrænket til kun at gælde Tilfælde af Forsæt eller grov Uagtsomhed
udvist af selve den Person, mod hvem Ansvarret gøres gældende.

Herefter maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at de kan gøre deres
Krav gældende mod Sagsøgte.

Angaaende Størrelsen af det Beløb, som Sagsøgte vil have at til-
svare, har han, som ovenfor anført, paastaet den indsøgte Sum af
3420 Kr 60 Øre nedsat med ialt 539 Kr, nemlig dels 289 Kr som Følge
af, at det af Karetmager Olesen i Aarhus for et Beløb af 1781 Kr udførte
Reparationsarbejde kunde være behørig udført for 1492 Kr, dels 250 Kr,
der er udbetalt Harder i Anledning af, at hans Vogn trods Reparationen
er anset værdiforringet.

Efter det foreliggende findes det ikke af Sagsøgte godtgjort, at
Sagsøgte kunde have faaet Olesens Arbejde udført billigere end sket.
Da der derhos ikke findes Føje til at forkaste Sagsøgernes Anbringende
om, at Vognens Værdi er forringet med det af Sagsøgerne til Harder
udbetalte Beløb, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sag-
søgerne med 250 Kr.

Tirsdag den 7 Oktober.

Nr 326/1929.

Grosserer **C Holmen** (Selv)

mod

Departementet for Told- og Forbrugsafgifter

(d kst Kammeradvokat),

betræffende Betaling af nogle Appellanten paahvilende Toldafgiftsbeløb
m v.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 14 December 1929: Sagsøgte, Grosserer C Holmen, bør til Sagsøgerne, Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, betale 1261 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 27 Juni 1929, til Betaling sker. Saa bør Sagsøgte og til det offentlige betale den Retsafgift, der vilde have været at erlægge, saafremt Sagen ikke i Medfør af ovennævnte Lovbestemmelse havde været afgiftsfri for Sagsøgerne, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale som nedenfor anført.

For uden rimelig Grund at have paaanket Sagen vil Appellanten være at anse med en Bøde til Statskassen af 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Grosserer C Holmen, betaler til den konstituerede Kammeradvokat i Salær for Højesteret 300 Kroner. Til Statskassen bøder Appellanten 200 Kroner.

Det Indstævnte tilkendte samt de idømte Salærer og Retsafgifter at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag søger Departementet for Told- og Forbrugsafgifter Grosserer C Holmen til Betaling af 1261 Kr 30 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 27 Juni 1929 og har til Støtte for sin Paastand fremført følgende.

Sagsøgte, der den 5 Januar 1920 havde faaet tilstaaet Kreditoplagsret, havde i sin den 4 Juli 1924 for April Kvartal 1924 til Toldvæsenet afgivne Generalforklaring erklæret, at han ved Kvartalets Begyndelse laa inde med et Kreditoplag af Raatobaksblade stort 700 kg, hvoraf han i Løbet af Kvartalet ifølge fremlagt Bevis havde udført 275 kg, saaledes at den af ham selv opgivne Restbeholdning pr 1 Juli 1924 androg 425 kg. Ved Toldeftersynet den 17 Juli 1924 afgav han imidlertid »Revers«, hvori han oplyste, at han ved foretaget Opveining af sin

Beholdning havde konstateret en Manko af 255 kg, som var forbrugt i hans Fabrikation, hvorefter han angav sin Restbeholdning til 170 kg. Af dette Kvantum nægtede Toldvæsenet imidlertid at antage som Kreditoplags-Beholdning 100 kg, fordi disse Varer efter Sagsøgtes egne Oplysninger kun var »tiloversbleven Tobak fra Fabrikation af Cigarer, rensed og sorteret«, og saaledes ikke var gode og forsvarlige Handelsvarer af den angivne Art, jfr Toldlov af 5 Maj 1908 § 26, 5 Stk. Herefter paahvilede der altsaa Sagsøgte for April Kvartal 1924 en Toldskyld af 2 Kr pr kg af 255 kg plus 100 kg Tobaksblade altsaa 710 Kr. Heraf indbetalte han den 26 Juli 1924 a conto 255 Kr, saaledes at der endnu skyldes i forfalden Told 455 Kr, hvorhos han yderligere havde at svare til en Beholdning af 70 kg, der ikke senere blev forøget. Dette sidste Kvantum angav Holmen ved Eftersynet for Juli Kvartal 1924, der foregik den 20 Oktober 1924, at have udført til Udlandet, hvilken Udførsel imidlertid ikke anerkendtes af Toldvæsenet, fordi Partiet ved Prøveundersøgelse havde vist sig at være »Stilke med iblandet Sand og nogle Bladdele, som ikke er virkelig skaarne Tobaksblade, men kun tilfældige Smaastumper, der er blevet tilbage af Stilkene, efter at Bladene er afribbede« og derfor ikke kunde anses som et Fabrikat, der kunde falde ind under den ham ved Sagsøgernes Skrivelse af 11 Juli 1924 givne Bevilling til ved Udførsel af i hans Virksomhed fremstillede Tobaksfabrikater at faa Afskrivning for de dertil anvendte Tobaksblade i hans Kreditoplag, og disse 70 kg blev derfor udsat til Fortoldning med 140 Kr, hvorefter den Sagsøgte endnu paahvilende Toldskyld andrager 455 Kr plus 140 Kr ialt 595 Kr.

For Sagsøgtes Forhold med Hensyn til de ovennævnte 100 kg blev der i Henhold til Toldforordningen 1 Februar 1797 § 227, jfr Plakat af 31 Marts 1802, ikendt ham en Mulkt af 100 Kr., og for Sagsøgtes Forhold med Hensyn til de 70 kg blev der i Henhold til nævnte Forordning § 265 ikendt ham en Mulkt af 175 Kr, hvorhos der i Henhold til Forordningens § 229, da det ovenfor nævnte Afgiftsbeløb 455 Kr ikke blev berigtiget, ikendtes ham en Mulkt af 1 pCt af Beløbet pr Dag. Den sidstnævnte Mulkt har Sagsøgerne dog indskrænket sig til at beregne til 391 Kr 30 Øre for 86 Dage nemlig fra den 25 Juli indtil den 20 Oktober 1924, paa hvilken Dag Toldopsynet konstaterede, at Sagsøgte ikke længere havde nogen Beholdning af Raatobak. De Sagsøgte ikendte Mulfter 100 Kr plus 175 Kr plus 391 Kr 30 Øre andrager saaledes ialt 666 Kr 30 Øre
naar hertil lægges Sagsøgtes ovenfor opgjorte Toldskyld 595 — 00 —

fremkommer det indbetalte Beløb 1261 Kr 30 Øre

hvoraf ingen Del er betalt, og som først har kunnet indbetales nu, fordi Sagsøgte fra Slutningen af Oktober 1924 til ind i Aaret 1928 har opholdt sig i Amerika, og fordi Sagsøgerne efter hans Hjemkomst har ført forskellige Forhandlinger med ham om Sagens Ordning, men uden gunstigt Resultat.

Sagsøgte paastaar sig principalt pure frifundet; han har derhos nedlagt subsidiære Paastande.

Til Støtte for sin Frifindelspaastand har Sagsøgte anført, at der for det første maa være en Fejl i Toldvæsenets Regnskab paa 100 kg — 100 Kr, idet han den 29 Juli 1921 har betalt for 100 kg og den 30 Juni 1922 for 100 kg 400 g, medens der efter Toldvæsenets Regnskaber i Juli 1921 er betalt for 100 kg 400 g, men intet den 30 Juni 1922. Han har endvidere anført, at det er med Urette, at han pr Juli 1924 er debiteret for 255 Kr i Told, idet han, inden den ved Lov Nr 17 af 1 Februar 1924 indførte nye Toldsats af 2 Kr pr kg af Tobaksblade eller Stilke (§ 1 Løbe Nr 254) traadte i Kraft, havde taget Hul paa 2 Pakker Tobak, hvilke Pakker (ialt 255 kg) saaledes maatte betragtes som udtagne af Kreditoplaget forinden den 1 Februar 1924 og derfor kun skulde fortoldes med 1 Kr pr kg altsaa ialt med 255 Kr, som han har betalt den 26 Juli 1924. Sagsøgte har fremdeles anført, at det ligeledes er med Urette, at der er afkrævet ham 140 Kr i Told af de 70 kg, idet han bl a ifølge Tilladelse af 23 Februar 1920 fra Toldvæsenet havde Ret til at udføre frasigtet Tobak til Udlandet og samtidig faa Afskrivning i Kreditoplaget for Tobaksblade. Sagsøgte formener herefter ikke at skyldte noget Beløb i Toldafgift, samt at de ham ikendte Mulκτη derfor med Urette er paalagt ham.

Heroverfor har Sagsøgerne gjort gældende, at Sagsøgte ved at underskrive de paabudte Kvartalsafgørelser over hans Kreditoplag, hvilke Opgørelsens Rigtighed er kontrolleret ved Afkonference med Kreditoplagskontorets Hovedbøger og ved Toldopsynets kvartaarlige Eftersyn af hans Kreditoplagsbeholdning, har anerkendt den Beholdning og dermed det Toldbeløb, som han har haft at svare til paa hvert af de paagældende Tidspunkter, samt at Generalforklaringerne med dertil hørende Bilag og Kontorets Bøger har været indsendt til og eftergaaet af Toldrevisionen, der ikke har fundet Anledning til nogen Udsættelse, og Sagsøgerne maa derfor bestride, at der har været nogen Fejl i Toldvæsenets Regnskaber; Dokumenterne for Tiden til 1 April 1924 kan ikke længere fremskaffes, idet de af Toldregnskabskontorerne til Revision indsendte Bøger og Opgørelser med Bilag vedrørende Finansaar, der ligger 5 Aar tilbage i Tiden, efter Praxis tilintetgøres. Med Hensyn til de 255 Kr gør Sagsøgerne gældende, at Loven af 1 Februar 1924 foreskriver en Efterbeskatning af 1 Kr pr kg bl a paa al ved Lovens Ikrafttræden paa Kreditoplag beroende udenlandsk Raatobak, uanset om denne forefandtes i hele eller i oplukkede Emballager, hvilken Efterafgift skulde indbetales inden den 1 April 1924, men dog kunde omdebiteres en Kreditoplagshaver og altsaa berigtiges gennem de sædvanlige kvartalsmæssige Afregninger efter Satsen 2 Kr pr kg, og da Sagsøgte ikke har berigtiget Efterbeskatningen som nævnt, er det med Rette, at han er debiteret for 2×255 Kr (hvoraf som anført senere er betalt 255 Kr). Med Hensyn endelig til Toldbeløbet 140 Kr har Sagsøgerne fastholdt deres ovenfor fremsatte Forklaring angaaende Beskaffenheden af de 70 kg, som dette Toldbeløb vedrører, og bestrider altsaa, at dette Parti, der end ikke kunde anses som frasigtet Tobak, kunde afskrives Kreditoplaget uden Erlæggelse af Told.

Efter de saaledes i Sagen foreliggende Oplysninger finder Retten ikke, at Sagsøgte har godtgjort Rigtigheden af nogen af de af ham

mod de beregnede Toldafgifter fremsatte Indsigelser, og han vil her-
 efter være at dømme til at betale Sagsøgerne saavel Toldafgiftsbeløbet
 som de ham ikendte Mulker med Renter som paastaaet. Sagsøgte
 vil derhos have at betale den Retsafgift, der vilde have været at er-
 lægge, saafremt Sagen ikke i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 havde
 været afgiftsfri for Sagsøgerne, samt i Salær til den konstituerede
 Kammeradvokat 150 Kr.

Onsdag den 8 Oktober.

Nr 95/1930. Tømrer og Murer **Otto Lauritzen (Henriques)**

mod

Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Kræn-
 kelse af Arbejdsfriheden.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 28 Februar 1930: De Sagsøgte
 Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling bør til Sagsøgeren Tømrer
 og Murer Otto Lauritzen betale 125 Kr 28 Øre med Renter 5 pCt aarlig
 fra den 25 Juli 1929, til Betaling sker, men iøvrigt for Sagsøgerens
 Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der
 tillægges Sagfører O Rasmussen af Middelfart og Overretssagfører
 Edlund i Salærer m v hos det offentlige hver især 100 Kr. At efter-
 kommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd
 efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

De Indstævnte, der i Realiteten paastaar Stadfæstelse, har
 principalt nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises fra Højesteret,
 idet de anfører, at Appellanten efter Paakrav den 12 Marts 1930
 fik udbetalt det ham ved Dommen tilkendte Strejkeunderstøttel-
 sesbeløb af 125 Kroner 28 Øre med Renter uden samtidig at til-
 kende give, at det var hans Agt at paaanke Dommen.

Da Appellantens Indkræven af det forholdsvis ubetydelige
 Strejkeunderstøttelsesbeløb ikke med Rette kan opfattes som et
 Afkald paa hans Ret til at paaanke Sagen, vil de Indstævntes
 Paastand om Sagens Afvisning ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af de Indstævnte Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling nedlagte Paastand om Sagens Afvisning kan ikke tages til Følge.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Middelfart Købstad m v forbedte Sag har Sagsøgeren Tømrer og Murer Otto Lauritzen, hvem der er meddelt fri Proces, principalt paastaaet de Sagsøgte Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling tilpligtet at betale ham 300 Kr 26 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato den 25 Juli 1929 samt tilpligtet at taale, at han med Bevarelse af sit Medlemsskab i Afdelingen tiltræder Stillingen som fast Murer paa Nordisk Kabel- & Traadfabriker i Middelfart. Subsidiært har Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte tilpligtet til foruden de 300 Kr 26 Øre at udrede en Erstatning af 3000 Kr for Tab af fast og varig Stilling.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 125 Kr 28 Øre som Strejkehjælp til Sagsøgeren for Tiden fra 27 Februar til 14 Marts 1929.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I Slutningen af December 1928 fik Sagsøgeren, der da var arbejdsløs, Arbejde som »fast« Murer paa Nordiske Kabel- og Traadfabriker i Middelfart. Pladsen tog han efter Konference med Formanden for den sagsøgte Afdeling: Murer Hans Petersen, men denne kom kort Tid efter i Tanker om, at det i 1924 paa en Generalforsamling i Afdelingen var vedtaget, at der ikke maatte tages Murerarbejde paa Kabelfabrikerne, forinden der ved en ny Generalforsamling var taget Stilling her til og meddelte straks dette til Sagsøgeren gennem dennes Hustru.

Der afholdtes derefter den 22 December 1928 en Generalforsamling i den sagsøgte Afdeling angaaende Spørgsmaalet, og paa denne udtalte Sagsøgeren, at han mente at kunne faa Sagen ordnet enten ved, at Fabrikerne underskrev den gældende Overenskomst mellem Forbundet og Centralforeningerne af Murermestre i Jylland og Østifterne, eller ved, at Fabrikerne ansatte ham som fast Funktionær med en Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder, tidligst til 1 April 1930. Da Fabrikerne ikke vilde indgaa paa nogen af Delene, meddelte Formand Petersen efter Ordre fra Dansk Murerforbund Sagsøgeren, at han maatte forlade Arbejdet som ikke værende overenskomstmæssigt, og dette gjorde han ogsaa den 16 Januar 1929.

Paa Grundlag af nye Forhandlinger genoptog Sagsøgeren imidlertid Arbejdet den 21 s M, men maatte efter de Sagsøgtes Formands Forlangende igen opgive det den 22 s M.

Da han den 3 Februar gennem Arbejdsanvisningskontoret i Odense fik anvist Arbejdet paa Fabrikerne, modtog han imidlertid igen Stillingen efter nye Konferencer og Advarsler fra Formanden, og Sagen blev derefter paany forelagt Fagforbundet, og efter at dette havde meddelt

de Sagsøgte, at Sagsøgeren enten maatte forlade Arbejdet eller risikere Eksklusion, blev der den 26 Februar erklæret Blokade overfor Kabelfabrikerne, fordi Fabrikerne ikke vilde underskrive Overenskomst, og Sagsøgeren forlod denne Dag definitivt Pladsen. Sagsøgeren var derefter arbejdsløs indtil den 14 Marts 1929, hvor han fik Arbejde andetsteds, men dette var daarligere lønnet end paa Kabelfabrikerne.

Sagsøgeren har til Støtte for sine nedlagte Paastande anført, at der vel for Arbejdet paa Kabelfabrikerne gjaldt en anden Arbejdstid end Forbundets sædvanlige, og at Arbejdstiden ogsaa samlet var en Time længere, men da Lønnen var 1,39 Øre pr Time mod 1,17 Øre andetsteds, vilde Arbejdsfortjenesten alligevel blive betydelig højere end efter Forbundets sædvanlige Regler. Da de Sagsøgte derhos havde tilladt en anden Murer at arbejde paa Fabrikerne efter de af disse ønskede Regler i ca 20 Aar, maa han mene, at de Sagsøgte Optræden overfor Fabrikerne i Anledning af hans Arbejde dér, ikke har haft noget reelt Grundlag, og at der er handlet ganske vilkaarligt overfor ham personlig, saaledes at den erklærede Blokade ikke lovlig har kunnet afskære ham fra at fortsætte med det omhandlede Arbejde.

Som Følge heraf har Sagsøgeren gjort gældende, at de Sagsøgte retsstridigt har hindret ham i at arbejde og derfor ifølge Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden er erstatningspligtig overfor ham.

Med Hensyn til Paastanden om de 300 Kr 26 Øre begrundes denne særligt med, at Sagsøgeren i Tiden fra 16 Januar til 14 Marts s A ved Forbundets Forbud har gaaet arbejdsløs i ialt 216 Timer og i den Tid ikke har faaet Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetalt.

De Sagsøgte har henvist til, at man stadig har ønsket at faa Fabrikerne til at underskrive sædvanlig Overenskomst, og at de allerede paa Generalforsamlingen i 1924 har taget samme Stilling som nu, dog at man hele Tiden har betragtet Fabrikerne gamle Murer som fast Funktionær og derfor ikke blandet sig i hans Forhold. Der har derfor foreligget en almindelig Arbejdsstrid om Arbejdsforholdene paa Fabrikerne, og de Sagsøgte har efter deres Formening lovligt kunnet dekretere en Blokade, som Sagsøgeren, saalænge han var Medlem hos dem, maatte rette sig efter uden at kunne kræve Erstatning for eventuelt derved lidt Tab.

Med Hensyn til Erstatningen paa de 300 Kr 26 Øre har de Sagsøgte særlig anført, at i Henhold til sædvanlige Regler forspildes Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar vedkommende er i Kontingentrestance, og Sagsøgeren har erkendt at have været det og først at have berigtiget sine Restancer den 11 eller 12 Marts.

Derimod har de Sagsøgte indrømmet, at de sædvanlig uanset Restancer udbetaler Strejkehjælp, men har hævdet, at Sagsøgeren har forspildt Retten til denne, 125 Kr 28 Øre, ved gentagne Gange paa Trods af deres Forbud at have taget ulovligt Arbejde paa Kabelfabrikerne.

Efter alt det foreliggende findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der har foreligget en Strid om Ordningen af Arbejdsforhold mellem Kabelfabrikerne og dem, og at de for at opnaa deres

sædvanlige Overenskomst, som i Længden maa anses for at være den bedste for Arbejderne, har været berettiget til at blokere Fabrikerne. De Sagsøgte lovlige Dispositioner i saa Henseende findes derhos at maatte binde deres Medlemmer, deriblandt Sagsøgeren, og de rammes ikke af Reglerne i ovennævnte Lov af 29 Marts 1929.

Da de Sagsøgte saaledes ikke overfor Sagsøgeren i dette Tilfælde har udvist noget retstridigt Forhold, kan der ikke blive Spørgsmaal om at give ham Medhold i hans Krav om Erstatning for tabte Arbejdsdage eller for Tab af fast og varig Stilling, ligesom de Sagsøgte heller ikke kan tilpligtes at taale, at han med Bevarelse af sit Medlemsskab tiltræder Stillingen, som den efter det oplyste er. Udbetalingen af Arbejdsløshedsunderstøttelse maa ligeledes efter det oplyste om Restancerne anses med Rette nægtet.

Da det derimod ikke i og for sig bestrides af de Sagsøgte, at Sagsøgeren efter deres sædvanlige Regler har haft Adgang til Streikeunderstøttelse, og det efter det foreliggende, hvor der stadig har været forhandlet om en Ordning, ikke findes tilstrækkeligt bestemt at være tilkendegivet ham, at han forbrød denne Adgang ved at fortsætte Arbejdet, findes de Sagsøgte dog at maatte betale ham Streikeunderstøttelse 125 Kr 28 Øre for Tiden fra Blokadens Begyndelse den 27 Februar 1929, til han fik Arbejde den 14 Marts s A.

De Sagsøgte subsidært nedlagte Paastand vil herefter i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde opheves, og det offentlige vil have at udrede det den for Sagsøgeren under Forberedelsen af Sagen beskikkede Sagfører O Rasmussen af Middelfart af den forberedende Ret tillagte Beløb 100 Kr samt det Overretssagfører Edlund, der under Domsforhandlingen har været beskikket Sagfører for Sagsøgeren, tilkommende Salær 100 Kr.

Nr 59/1930. Repræsentant **Elith Jensen** (Selv)
 m o d
 Direktør **Svend Kyhl** (Steglich-Petersen),
 betreffende Ærefornærmelser.

Østre Landsrets Dom af 20 Februar 1930: De fornævnte, for Sagsøgeren Direktør Svend Kyhl, fornærmelige Udtalelser bør være døde og magtesløse. Sagsøgte, Repræsentant Elith Jensen, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Statskassen bøde 1500 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 60 Dage og inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bøden findes at burde nedsættes til 1000 Kroner og den subsidiære Straf til 40 Dage.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 1000 Kroner og den subsidiære Straf til 40 Dage. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte i denne Sag, Repræsentant Elith Jensen, blev i Sommeren 1920 ansat som Annonceagent ved Ugebladet Motor, der er Medlemsblad for Selskabet Forenede danske Motorejere. Fra denne Stilling blev han afskediget omtrent midt i Aaret 1921 af Bladets Redaktør, Kaptajn V Christophersen. Uden i Mellemtiden at have ladet høre fra sig fremsatte Hr Elith Jensen i Slutningen af 1922 Krav om Provision. Da Hr Elith Jensen intet havde til Gode, men tværtimod skyldte Bladet Penge, fordi han havde trukket mere, end han havde fortjent, blev hans Krav afvist. Dette er efter Sagsøgeren, Direktør Svend Kyhls Fremstilling Udgangspunktet for, at Sagsøgte siden da næsten uafbrudt under Agitation omkring i Landet, i Bladartikler, Pjecer, aabne Breve og offentlige Foredrag har forfulgt Sagsøgeren, som er Direktør for Selskabet Forenede danske Motorejere og for Aktieselskabet Forenede danske Motorejeres Forsikringsafdeling, med grove Injurier.

Direktør Kyhl har dog ikke tidligere anlagt Sag, fordi han mente, at den for Motorsagen interesserede Ooffenlighed ligesom han selv ansaa Sagsøgte for ikke helt tilregnelig. Denne Anskuelse gav Direktør Kyhl Udtryk for i et Foredrag paa Forenede danske Motorejeres Generalforsamling den 15 Juni 1929, i hvilket han ogsaa fremsatte forskellige Oplysninger om Hr Elith Jensens Forhold. Paa Grundlag af dette Foredrag anlagde imidlertid Sagsøgte ved Stævning af 24 August 1929 Sag mod Direktør Kyhl og Redaktør E Boesgaard, som havde refereret Foredraget i Ugebladet Motor, for Ærefornærmelser.

Efter at Københavns Byrets 15 Afdeling havde afsagt Dom i Sagen den 15 Oktober 1929, paaankede Parterne Dommen her til Retten, ved hvis Dom af 23 Januar 1930 Sagen blev afgjort derhen, at de af Direktør Kyhl i Foredraget om Sagsøgte benyttede, af Redaktør Boesgaard refe-

rerede Udtryk »sindssyg«, »Højhedsvanvid«, »efterlyst i Politiefterretninger for nogen Uregelmæssighed med Underskriften paa en Sluttedel« og »noget forstyrret« blev mortificeret, hvorimod forskellige andre Udtalelser, bl a »Forskellige Uregelmæssigheder« og »Forsøg paa Pengeafpresning« ikke blev mortificeret, ligesom Sagsøgtes Paastand om Straf og Erstatning ej heller toges til Følge.

Ved Stævning af 30 November 1929 har Direktør Kyhl anlagt nærværende Sag, hvori han paastaar Sagsøgte anset med Straf og tilpligtet at betale i Erstatning 2000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, i Anledning af de Ærefornærmelser, som Sagsøgte har fremsat mod Sagsøgeren i en Artikel i Bladet »Demokraten«, Aarhus, for 20 April 1929, i et Foredrag paa et offentligt Møde paa Højskolehotellet i Aarhus den 30 Maj s A og i et trykt Cirkulære, der er udsendt i September s A. Af Artiklen i »Demokraten« har Sagsøgeren fremhævet følgende Udtalelser: »Kyhl — — — paa en enestaaende dristig og uhyrlig Maade har gjort sig skyldig i Forhold, der ikke taaler Dagens Lys«, og »Direktør Kyhl offentlig er grebet i vitterlig Usandhed — simpel Løgn for at sige det paa Dansk«. Af Foredraget er fremhævet følgende Udtalelser: »Svindel«, »Svindel-Profit-Fidus-Aktieselskab« om den af Sagsøgeren ledede Virksomhed, »Det er ogsaa rigtigt, at Direktør Kyhl har faaet en Række Medlemmer til at tegne Aktier i dette Svindel-Forsikringsaktieselskab«, »Saaledes udtaler Kyhl sig overfor Medlemmerne og Medlemmerne tror ham, men det er Løgn, Løgn og atter Løgn«, »Jeg stempler derfor Kyhls Løfter som falsk Tale, som Svindel, som bevislig Løgn« og »Kyhl fører Generalforsamlingen bag Lyset«, »slyngelagtig Skurkestreg« og »Slyngel til Kyhl«. Endelig er fremhævet Cirkulærets Overskrift: »Hvorlænge skal Forenede danske Motorejere ledes af Direktør Hr Oberstløjtnant Kyhl, der — fælles med Storsvindleren Alberti — offentlig er grebet i vitterlig Usandhed«. De paagældende Udtalelser paastaar Sagsøgeren mortificerede, og forsaavidt angaar Foredraget paastaas det principalt i sin Helhed mortificeret, idet Sagsøgeren hævder, at det er en Kæde af ganske ubeføjede Injurier.

Sagsøgte har paastaat sig frifundet for Straf og Erstatning, hvorimod han intet har at erindre imod, at de paagældende Udtalelser mortificeres, bortset fra de Beskyldninger, der tager Sigte paa Sagsøgerens Sanddrthed, hvilke Beskyldninger af Sagsøgte paastaas at være rigtige. Sagsøgte henviser herved til, at han allerede forinden sin Afskedigelse havde begyndt sine Angreb paa Sagsøgerens Administration, nemlig overfor Redaktør, Kaptajn Christophersen; dette medførte efter hans Mening hans Afskedigelse. Det er ikke rigtigt, at Sagsøgte som af Kyhl til Begrundelse af hans Afskedigelse anført er blevet afskediget det ene Sted efter det andet. Sagsøgte har bestemt benægtet at være »betalt Haandlanger«, saaledes som Sagsøgeren har sagt uden at have ført noget Bevis herfor. Endelig henviser Sagsøgte til, at Sagsøgerens ovennævnte Udtalelse om, at Sagsøgte har været »efterlyst i Politiefterretninger for nogen Uregelmæssighed med Underskriften paa en Sluttedel«, har vist sig at være urigtig og som anført er blevet mortificeret.

Hvad Sagsøgte saaledes og iøvrigt har anført findes imidlertid ikke

at have givet ham Føje til at fremsætte de ovennævnte meget grove Beskyldninger og Sigtelser mod Sagsøgeren, og da han ikke har godtgjort deres Berettigelse, vil de være at mortificere, hvorimod Sagsøgerens Paastand om Mortifikation af Foredraget i sin Helhed ikke kan tages til Følge. Sagsøgte vil derhos være at anse efter Straffelovens §§ 215 og 217 med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 1500 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 60 Dage. Derimod vil Sagsøgerens Paastand om Tilkendelse af Erstatning ikke kunne tages til Følge, da det ikke er oplyst eller sandsynliggjort, at Sagsøgeren har lidt noget økonomisk Tab ved Sagsøgtes ærefornærmende Angreb. Endelig vil Sagsøgte have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Torsdag den 9 Oktober.

Nr 203/1930.

Rigsadvokaten

mod

Jens Johannes Pedersen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 257 og 268 samt Fremmedloven.

Østre Landsrets Dom af 5 August 1930: Tiltalte Jens Johannes Pedersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage og i Erstatninger betale til Hotelejer Carl I Holm, Aakirkeby, 35 Kr 15 Øre og til Frk Ida Grønbæk, Allinge, 112 Kr 50 Øre. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johannes Kalko, 50 Kr, udredes af Tiltalte. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

Ad I. Det tiltrædes, at Tiltalte for disse Forhold er anset efter Straffelovens § 257.

Ad II. Der foreligger om dette Forhold følgende godtgjort. Under Tiltaltes Besøg hos Anmelderen den 28 Januar d A fremtog Anmelderen sit Checkhæfte fra en Trækasse i Værelset og udfærdigede en Check paa 10 Kroner, som han overleverede Tiltalte. Anmelderen havde tidligere haft et andet Kontonummer, som var opnoteret paa Checkhæftet, men havde fornylig faaet

Kontonummer 52. Dette Nummer var anført paa Checken og ogsaa anført paa Checken paa de 60 Kroner. Dagen efter var Tiltalte, som havde overnattet hos Anmelderen, i nogle Timer alene paa Anmelderens Værelse, hvor Checkhæftet fandtes, som det efter Anmelderens Forklaring maa antages i den omtalte Trækasse, der var uafloaset. Samme Dag hævedes Checken paa de 60 Kroner, der har Datoen 29 Januar og samme Dag forlod Tiltalte efter sin Forklaring efter en pludselig Indskydelse Bornholm, skønt han havde Arbejde der. Til en Person, som han mødte kort forinden, gav han en opdigtet Grund til Afrejsen. Ved de saaledes tilvejebragte Oplysninger i Forbindelse med Skriftekspertens Erklæring maa det anses som godtgjort, at Tiltalte falskeligt har forsynet den omtalte Check med Anmelderens Navn og derefter hævet Beløbet, og han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 268.

Ad III. For at have opgivet urigtigt Navn paa de anførte Hoteller vil Tiltalte være at anse efter Lov 15 Maj 1875 § 22.

Den af Tiltalte forskyldte Straf findes under Et at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Tiltalte vil derhos foruden de i Landsrettens Dom nævnte Erstatninger have at udrede til Anmelderen under Forhold II 60 Kroner.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Jens Johannes Pedersen bør hensesættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og i Erstatninger betale til Hotel-ejer Carl I Holm, Aakirkeby, 35 Kroner 15 Øre, til Frk Ida Grønbæk, Allinge, 112 Kroner 50 Øre og til Bagersvend Svend Bernhard Jürgensen, Rønne, 60 Kroner. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Rønne Købstad m v, tiltales Jens Johannes Pedersen:

1) for efter at have boet paa nedennævnte Hoteller og derved være bleven skyldig for Kost og Logis til de nedennævnte Personer de udfor hver enkelt anførte Beløb, svigagtigt til de nedenfor anførte Tider at have forladt de paagældende Hoteller og derved unddraget sig Betalingen af sin Skyld:

a) 27 September 1929: Kroejer Hansen, Ruds Vedby Kro 35 Kr 65 Øre, hvoraf Tiltalte under Sagen har betalt 18 Kr.

b) 15 Januar 1930: Hotelejer Carl Jensen Holm, Jernbanehotellet, Aakirkeby, 35 Kr 15 Øre.

c) 28 Januar 1930: Frk Ida Grønbæk « Grønbæks Hotel », Allinge, 112 Kr 50 Øre.

d) 11 Februar 1930: Frk Kathrine Jørgensen, Afholdshotellet, Ølgod, 41 Kr 34 Øre.

e) 26 Marts 1930: Gæstgiver Peter Thomsen, Højskolehjemmet, Ribe, 18 Kr 53 Øre.

2) for efter den 28 eller 29 Januar 1930 af et Bagersvend Svend Bernhard Jürgensen, Rønne, tilhørende Checkhæfte fra Bornholms Laane- og Diskontobank at have tilegnet sig en Checkblanket, den 29 Januar 1930 at have udfyldt den lydende paa et Beløb af 60 Kr, at betale til »mig selv«, og falskelig at have dels underskrevet Checken med Navnet S B Jürgensen, dels kvitteret med dette Navn paa Bagsiden af Checken, hvis Beløb han derefter samme Dag skaffede sig udbetalt af Banken,

3) for paa de under Forhold 1) under d) og e) anførte Hoteller at have opgivet urigtigt Navn.

Tiltalte er født den 28 Juni 1894 og ikke fundet forhen straffet.

Med Hensyn til de under 1) anførte Forhold har Tiltalte erkendt, at han har forladt de ommeldte Hoteller efterladende den anførte Gæld uden at træffe nogen Ordning om Betalingen og uden forinden Under søgelse rejstes at betale de anførte Beløb eller give Oplysning om sit Opholdssted. Uanset Tiltaltes Hævdelse af, at han ikke har haft til Hensigt at bedrage de paagældende og stadig har haft til Hensigt at betale, findes Tiltaltes Forhold efter det foreliggende, derunder de gentagne Forhold af lignende Beskaffenhed og hans Forsøg paa at skjule sig ved i de under d) og e) anførte Forhold at opgive urigtigt Navn at maatte tilregnes ham som sygagtige efter Straffelovens § 257.

Med Hensyn til Forhold 2 foreligger Erklæring fra en Skriftekspert, der nærmere begrunder, at der ikke er nogen Tvivl om, at Tiltalte har skrevet Anmelderens Navn paa Checken, ligesom ogsaa forskellige andre Oplysninger peger mod Tiltalte som den skyldige.

Der findes dog mod Tiltaltes Benægtelse ikke at foreligge tilstrækkeligt Bevis for hans Skyld, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Med Hensyn til Forhold 3 kan det under Hensyn til, at det ikke er tilstrækkeligt oplyst, under hvilke nærmere Omstændigheder Tiltalte har opgivet urigtigt Navn, ikke anses bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold, og Tiltalte vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 257, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage og efter nedlagte Paastande have at betale de nedennævnte Erstatninger.

Fredag den 10 Oktober.

Nr 40/1930. Handelsfirmaet **Viborg Brændsels-Compagni**
(Oluf Petersen)

mod

Tømmerhandler Martin Kjeldgaard (Stein),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Handel om et Parti Brænde.

Vestre Landsrets Dom af 31 Januar 1930: De Sagsøgte, Handelsfirmaet Viborg Brændsels-Compagni, bør til Sagsøgeren, Tømmerhandler Martin Kjeldgaard, betale 2903 Kr 60 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 30 Oktober 1928, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Til den i Dommen givne Sagsfremstilling føjes, at Appellantens Reklamation i Skrivelser af 1 og 2 November 1928 ogsaa angaar Varepartiets Varmeevne.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger, derunder en af Syns- og Skønsmanden i Retten den 15 April d A afgivet Forklaring maa det antages, at Olietræet om end ikke uanvendeligt efter sit Øjemed dog ikke har haft den under Salgsforhandlingerne opgivne Varmeevne, hvorved bemærkes, at Syns- og Skønsmanden har erklæret, at der ikke har fundet noget Tab af Imprægneringsmidlet Sted under Lagringen i en saadan Grad, at det har nogen Betydning for den paatænkte praktiske Anvendelse. Medens den nævnte Mangel under de foreliggende Omstændigheder ikke har kunnet berettigede Appellanten til at stille Varepartiet til Disposition, findes Appellanten at maatte have Krav paa et Afslag i Købesummen, hvilket Afslags Størrelse passende vil kunne bestemmes til 800 Kroner. Herefter og da der efter dette Udfald af Sagen ikke kan tilkomme Appellanten nogen Del af det indtalte Modkrav, vil denne have at betale Indstævnte 2103 Kroner 80 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Handelsfirmaet Viborg Brændsels-Compagni, bør til Indstævnte, Tømmerhandler Martin Kjeldgaard, betale 2103 Kroner 60 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra den 30 Oktober 1928, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved personlig Nærværende paa de Sagsøgte, Handelsfirmaet Viborg Brændsels Compagni i Viborg's Kontor solgte Sagsøgeren, Tømmerhandler Martin Kjeldgaard i Vejle, den 19 Januar 1928 til de Sagsøgte 1 Vognladning 20 000 a 25 000 Bundter Olietræ a 12 Øre pr Bundt. Den nævnte Vare bestod af Optændingsbrænde, der var præpareret med en brændbar Olie, og Sagsøgeren overleverede ved den paagældende Lejlighed de Sagsøgte som Prøve et Bundt indeholdende ca 50 Pinde. Som Leveringstid var fastsat August—September 1928, men i Skrivelse af 26 August s A anmodede de Sagsøgte Sagsøgeren om at udsætte Afsendelsen til Oktober Maaned s A, idet de tillige bad ham nedsætte Partiet til 8000 Bundter. Samtidig anmodede de om Prøver paa Varen og Reklameskilte til Brug ved Videresalg. Sagsøgeren udsatte derefter Leveringstiden til Oktober—November s A, hvorimod han ikke vilde indgaa paa at levere et mindre Parti, og sendte de Sagsøgte Vareprøver og Reklamemateriale hvoriblandt en Brochure, der blandt andet indeholdt Oplysning om, at Olietræ »er fuldstændig fri for Vand«, »er imprægneret med en særlig Slags Olie«, »kan tændes med en Tændstik«, og at »6—10 Stykker Olietræ er nok til at faa Ild i Ovn«. Sidst i Oktober 1928 leveredes Partiet, og de Sagsøgte reklamerede straks i Skrivelser af 1 og 2 November s A overfor Sagsøgeren, idet de gjorde gældende, at Brændet ikke var ensartet præpareret, og at Bundterne ikke indeholdt det fornødne Antal Pinde, hvorfor de, der oplagde Partiet afsondret i et tørt Oplagsrum, krævede Sagen forelagt Voldgift i Overensstemmelse med nogle i den til Grund for Handlen liggende Slutseddel indeholdte Bestemmelser. Der viste sig imidlertid Vanskeligheder ved Sagens Indbringelse for en Opmand, og Sagsøgeren har derefter under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte dømt til at betale Fakturaprisen for Varepartiet, 2903 Kr 60 Øre, tillige med Renter heraf 6 pCt p a fra den 30 Oktober 1928, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale og denne dømt til at betale dem 499 Kr 40 Øre tilligemed Renter heraf fra den 17 Januar 1930, indtil Betaling sker. Forsaavidt dette Modkrav angaar har Sagsøgeren paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at de har været berettigede til at afvise Partiet som ukontraktmæssigt, idet der ikke blot foreligger de i deres Skrivelser af 1 og 2 November 1928 nævnte Mangler, men Pindebrændet mangler ogsaa den tilsagte Varmeevne. De Sagsøgte har i saa Henseende anført, at Sagsøgeren ved Handlens Indgaaelse meddelte, at 4 til 5 Pinde var tilstrækkeligt til at antænde Kul og Koks, og at det i Brochuren hedder, som ovenfor nævnt, at 6 til 10 Stykker er nok til at faa Ild i Ovn, men at dette langt fra kan lade sig gøre.

Det er rigtigt, at Pindebrændet ikke er ensartet i Farve, og at Antallet af Pinde ikke er det samme i hvert Bundt. Det fremgaar imidlertid af Sagen, at Farven er uden nogen Betydning for Varens Anvendelse, og naar henses til, at Antallet af Pinde efter det oplyste kun differerer forholdsvis lidt, medens Bundterne i Omfang er lige store og af samme Størrelse som det ved Handlens Indgaaelse overleverede Prøvebundt, kan der ikke i de nævnte Omstændigheder findes nogen berettiget Grund til Klage for de Sagsøgte.

Der har været indsendt Prøver af Partiet til Steins analytisk-kemiske Laboratorium, som under 26 September 1929 har afgivet en Erklæring, hvoraf det blandt andet fremgaar, at Prøverne indeholdt fra 6,8 pCt til 9,1 pCt Vand. Endvidere har der til Oplysning om Brændets Varmeevne været optaget en Syns- og Skønsforretning, der under den 4 November 1929 er beskrevet af den udmeldte Syns- og Skønsmand, og som konkluderer i:

»at det under alle Omstændigheder vil være vanskeligt at lave Optænding i Koks specielt Gasværkskoks alene ved Hjælp af ca 10 Stk af de omhandlede imprægnerede Optændingspinde, samt at en saadan Optænding nok vil kunne lade sig gøre i lufttør Gran- og Fyrrebrænde ved en omhyggelig Tilrettelægning af ca 8 Stk af de nævnte Pinde.«

Det er af Sagsøgeren gjort gældende, at Grunden til, at Varmeevnen ikke er helt saa stor som i Brochuren nævnt — og han vil ikke have stillet større Varmeevne i Udsigt end deri nævnt —, og at Brændet ikke synes at være helt tørt, maa søges i, at de paagældende Undersøgelser er foretaget ca 1 Aar efter Varens Levering. Det maa nu anses ret nærliggende, at Vandindholdet er fremkommet i den forløbne Tid, og naar henses til, at det i Sagen er oplyst, at der under Oplagringen er sivet Imprægneringsvædske ud fra Brændet, maa det — uanset at Skønsmanden har udtalt, at han ikke mente, at den af ham foretagne Prøve havde givet noget væsenligt andet Resultat, saafremt den var blevet foretaget straks ved Varens Modtagelse — antages, at Varmeevnen herved er blevet noget nedsat. Men herefter, og idet det paa den anden Side ikke er oplyst, at Varen ikke den paagældende Sæson igennem har haft de lovede Egenskaber, kan det ej heller anses godtgjort, at Varen i disse Henseender ved Leveringen har været ukontraktmæssig.

De Sagsøgte vil som Følge af det anførte være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, hvorved bemærkes, at der ikke efter dette Udfald af Sagen kan tilkomme de Sagsøgte nogen Del af det indtalte Modkrav, der omfatter Leje af Lagerrum til Varepartiet for Tiden efter Leveringen samt Transportomkostninger, som efter den oprindelige Aftale skulde bæres af de Sagsøgte.

I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren 400 Kr.

Mandag den 13 Oktober.

Nr 337/1929. Ingeniør **Emil Lund** (Harboe)
mod
Statshusmand **Laurits Nielsen** (Graae efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for Mangler ved et Byggearbejde.

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1929: Sagsøgte, Ingeniør Emil Lund, bør til Sagsøgeren, Statshusmand Laurits Nielsen, betale 710 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 Juli 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgeren bør for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører ved Landsretten, Overretssagfører J B Jørgensen, i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 24 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gjort Modkravet gældende.

Ad I. Efter det for Højesteret oplyste maa Indstævnte antages at have frafaldet Fordringen i Beskrivelsen om Opmuring af Beholderens Side i $\frac{1}{2}$ Stens Mur. Da Cementstøbningen imidlertid efter det foreliggende ikke har været tilstrækkelig stærk, kan Dommens Afgørelse paa dette Punkt tiltrædes.

Ad II. Efter det foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at Hullerne i Logulvet skyldes Mangel ved det udførte Arbejde, og der kan derfor ikke tilkendes Indstævnte nogen Godtgørelse paa dette Punkt.

Ad III. Dommens Afgørelse tiltrædes.

Ad IV. Det tiltrædes, at der er tilkendt Indstævnte Erstatning. Erstatningen findes efter de for Højesteret tilvejebragte Oplysninger kun at kunne sættes til 200 Kroner.

Ad V. Idet de nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, tiltrædes Dommens Afgørelse.

Efter det saaledes anførte vil Appellanten have at betale Indstævnte 590 Kroner med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ingeniør Emil Lund, bør til Indstævnte, Statshusmand Laurits Nielsen, betale 590 Kroner med Renter 5 pCt aarlig

fra den 25 Juli 1927 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner og for Udlæg til Arkitekt Marius Pedersen 256 Kroner 70 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsegnelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteraaret 1925 solgte Sagsøgte, Ingeniør Emil Lund af Støvring, til Sagsøgeren, Statshusmand Laurits Nielsen af Albæk Mark, en Parcel af sin Ejendom, Matr Nr 1 a m fl af Albæk Hovedgaard, Suldrup Sogn, til Oprettelse af Statshusmandsbrug i Henhold til Lov af 29 Marts 1924. Ifølge den mellem Parterne oprettede Købekontrakt forpligtede Sagsøgte sig til at opføre Bygning m v efter en af vedkommende Amtskommission godkendt Tegning med Konditioner. Efter disse skulde Arbejdet udføres »efter almindelig god Skik« og være fuldført senest den 1 August 1926. Bygningerne blev imidlertid først færdige den 1 September s A, og Sagsøgeren flyttede ind den følgende November Maaned, efter at de var blevet synede og godkendt af Statshusmandskommissionen og dennes Arkitekt.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Bygningerne ikke er opført i Overensstemmelse med Konditionerne og har vist sig at lide af forskellige Mangler, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham 2000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 25 Juli 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgte der ikke erkender at have Ansvar for de paagældende Mangler, har nedlagt Paastand om Frifindelse, hvorhos han har paastaet Sagsøgeren tilpligtet for forskellige af Sagsøgte udførte Arbejder udenfor Entreprisen at betale 306 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 11 April 1929, indtil Betaling sker.

Sagsøgeren har paastaet sig frifundet for Sagsøgtes Tiltale med Hensyn til det nævnte Modkrav.

Sagsøgeren har angaaende de paaberaabte Mangler anført:

1. Dækket over Ajlebeholderen, der er 6 Alen i Diameter, har været af for daarligt Materiale, idet det i Februar 1927 gik i Stykker og faldt ned i Beholderen, hvis Sider kun har været støbt i Cement af 1 Tommes Tykkelse, medens Beholderen ifølge Arbejdsbeskrivelsen skulde have været muret med $\frac{1}{2}$ Stens Mur i en stærk Bastardmørtel. Udgiften til Istandsættelse er af Sagsøgeren ansat til 225 Kr.

I Driftstab som Følge af, at Ajlebeholderen siden har henligget ubeskyttet, har han endvidere krævet en Erstatning hos Sagsøgte paa 192 Kr.

2. Slidlaget paa Gulvet i Køreloen har været for tyndt, hvorfor der er opstaaet Huller. Udgiften til Istandsættelse er af Sagsøgeren anslaaet til 82 Kr.

3. Efter Beskrivelsen skulde Loftet over Kostalden være afdækket paa Rafter med en Blanding af Ler og Sand. Der fremkom en Del Smaahuller ved at Leret var traadt op, og den nysnævnte Blanding maa derfor efter Sagsøgerens Formening have været for mager og uegnet til Oplægning paa et saadant Sted. Udgiften til Ler med Oplægning er af Sagsøgeren anslaaet til 74 Kr.

4. Kostalden er ikke berappet i stærk Bastardmørtel som bestemt i Beskrivelsen. Berapningen er flere Steder faldet ned og sidder saa løs andre Steder, at den kan pilles ned. Ny Berapning med Rensning af Murene er af Sagsøgeren anslaaet at ville koste 270 Kr.

5. Ifølge en af Jydsk Laboratorium i Aalborg i August 1929 anstillet Undersøgelse har det vist sig, at Gulvet i Dagligstuen (Stadsstuen) var angrebet af den saakaldte gule Tømmersvamp. Idet dette Gulv samt senere Gulvet i et af de andre Værelser har maattet omlægges, har Sagsøgeren hertil haft en Udgift paa ialt 130 Kr.

Udover de nævnte Beløb af tilsammen 973 Kr har Sagsøgeren forhøjet sin Erstatningspaastand som anført til 2000 Kr under Hensyn til den ham iøvrigt ved Manglerne tilføjede Ulempe og Skade.

Til Konstatering af Manglerne har der efter Sagsøgerens Begæring i August 1929 været afholdt en Syns- og Skønsforretning. Da Skønsmændene ikke ved Afgivelsen af deres Erklæring havde taget Hensyn til den under Skønsforretningen fremlagte Arbejdsbeskrivelse, enedes Parterne om i Stedet for at begære afholdt nyt Syn og Skøn at lade en anerkendt Haandværker udtale sig om Størrelsen af de Udgifter, det vilde medføre at bringe Bygningen paa de paaklagede Punkter i Overensstemmelse med Beskrivelsen. I Henhold hertil er der afgivet Erklæringer af Muremestrene Strandholt af Aars og Stinus Hansen af Fjellerad. Foreløbig bemærkes, at den mellem Indstævnte og de vedkommende Haandværkere gældende Arbejdsbeskrivelse efter det foreliggende maa være forbindende for Sagsøgte ogsaa i hans Forhold overfor Sagsøgeren.

Ad 1. Skønsmændene og Muremester Hansen har om denne Mangel udtalt, at de to Jærnbjælker, der var lagt over Beholderen, ikke har kunnet bære den Belastning, de har været udsat for, men er bøjet paa Midten, hvorved Dækket, som formentes at være støbt stærkt nok, er faldet ned i Beholderen. Efter Muremester Strandholts Erklæring har Beholderens Sider, der som anført i Modstrid med Beskrivelsen var støbt i 1 Tomme tykt Cement, ikke ydet tilstrækkelig solidt Grundlag for Belastningen.

Efter det oplyste var det oprindelig i Beskrivelsen bestemt, at Ajeleholderen skulde hvælves med en svag Hvælving, men efter Begæring af Sagsøgeren, der ønskede at kunne benytte Dækket til Mødingsplads, var Sagsøgte indgaaet paa at gøre Dækket fladt.

Idet det nu ikke mod Sagsøgerens Benægtelse af Sagsøgte er godtgjort, at Dækket har været Genstand for Overbelastning, eller at Sagsøgeren — hvad Sagsøgte har gjort gældende — er indgaaet paa at

fravige Fordringen i Beskrivelsen om Opmuring af Beholderens Sider i $\frac{1}{2}$ Stens Mur maa Sagsøgte bære Ansvaret for den skete Skade. Efter det foreliggende findes Bekostningen ved Istandsættelsen af Beholderen med Dæk ikke at kunne ansættes til mindre end 225 Kr, og idet det Driftstab, som efter Indholdet af en af Planteavlskonsulent Andersen-Lyngvad under 15 August 1929 afgivet Erklæring maa antages at foreligge, findes at kunne bestemmes til 100 Kr, har Sagsøgeren under denne Post et Erstatningskrav overfor Sagsøgte paa ialt 325 Kr.

Ad 2. Sagsøgte har med Støtte i den af Muremester Hansen afgivne Erklæring angaaende denne Post gjort gældende, at Hullerne i Loen skyldes, at den enten er taget for tidlig i Brug eller har lidt Overlast.

Mod Sagsøgerens Benægtelse kan dette nu ikke anses godtgjort.

Efter Indholdet af Skønsmændenes og Muremester Strandholts Erklæringer maa det nemlig antages, at Skaden skyldes daarlig Blanding af Betonen eller daarlig Stampning af den under Logulvet værende Fyld. Da Skaden, saafremt den var blevet udbedret i Tide, ikke vilde have faaet det nuværende Omfang, findes den Sagsøgeren hos Sagsøgte tilkommende Erstatning ikke at burde sættes højere end til 50 Kr.

Ad 3. Idet der efter Skønsforretningen og Muremester Strandholts Erklæring maa gaas ud fra, at Skaden under denne Post skyldes den af Sagsøgeren anførte Grund, og idet Udgiften til dens Udbedring skønsmæssig findes at kunne ansættes til 65 Kr, har Sagsøgeren Krav paa en Erstatning hos Sagsøgte af denne Størrelse.

Ad 4. Medens Muremester Hansen har udtalt, at den under denne Post omhandlede Skade, der ikke har været underkastet Besigtigelse af Skønsmændene, udelukkende skyldes manglende aarlig Vedligeholdelse, og at en Udbedring af de i Øjeblikket afskallede Steder vil koste 30 Kr, har Strandholt givet Sagsøgeren Medhold i det af denne herom anførte.

Under Hensyn til den forholdsvis korte Tid Stalden har været i Brug, maa Berapningen anses for at have været udført paa ikke forsvarelig Vis, og idet Bekostningen ved Udførelsen af en helt ny Berapning findes at kunne ansættes til det af Sagsøgeren anslaaede Beløb, vil han herefter have Krav paa en Erstatning hos Sagsøgte af 270 Kr.

Ad 5. Ifølge den af Sagsøgeren afgivne Partsforklaring blev han allerede hen imod Sommeren 1927 opmærksom paa, at der var noget i Vejen med Gulvet i Daglistuen, men først i August 1929 indhentede han den foran nævnte Erklæring fra Jydsk Laboratorium i Aalborg, hvori bl a udtales, at den gule Tømmersvamp, hvoraf Gulvet var angrebet, kun trives, hvor der er rigelig Fugtighed tilstede, og at den absolut ikke taaler Udtørring.

Herefter samt da det af Sagsøgte uimodsagt er anbragt, at der ikke af Sagsøgeren har været fyret i Daglistuen, og at Vinduerne har været tillukkede, saaledes at Fugtigheden er forblevet i Værelset, findes det at skyldes Sagsøgerens eget Forhold, at Gulvet i Daglistuen er blevet ødelagt af Tømmersvampen, og at denne iøvrigt kan have bredt sig i Bygningen.

Sagsøgerens Paastand kan derfor, for saa vidt det heromhandlede Krav angaar, ikke tages til Følge.

I Henhold til det foran anførte har Sagsøgeren Krav paa en Erstatning hos Sagsøgte af ialt 710 Kr, og da Sagsøgtes først nu under Sagen fremsatte Modkrav paa 306 Kr hverken selvstændigt eller indsigelsesvis kan tages til Følge, allerede af den Grund, at han ikke ved Udførelsen af de efter det oplyste uvæsenlige Forandringer i den oprindelige Plan har betinget sig ekstra Vederlag, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgeren bemeldte Beløb 710 Kr tilligemed Renter deraf som paastaet, medens Sagsøgeren vil være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale med Hensyn til Modkravet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Der bliver at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører ved Landsretten i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 24 Kr, hvilke Beløb vil være at udrede af det offentlige.

Onsdag den 15 Oktober.

Nr 34/1930. **Bornholms Laane- og Diskontobank, Aktieselskab**
(Landsretssagf Hvidt)

mod

Gaardejer W Stender (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at efterkomme en Voldgiftskendelse.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1930: Sagsøgte, Bornholms Laane- og Diskontobank A/S, bør til Sagsøgeren, Gaardejer W Stender, betale det paastævnte Beløb 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 April 1929, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 900 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Sagens Indankning til-vejebragte Oplysninger findes Voldgiftsaftalen at maatte for-staas saaledes, at Opgaven kun var at fastsætte Erstatning for den Skade, Conrad Stender maatte have lidt. Voldgiften burde imidlertid ikke have truffet Afgørelse i Sagen, forinden der ved dens Foranstaltning var givet begge Sagens Parter Lejlighed til at give Møde for den og varetage deres Tarv. Herved bemærkes,

at de af Parterne valgte Voldgiftsmænd ikke kan anses som Repræsentanter for Parterne. Endvidere bemærkes, at der efter hvad der er ubestridt, ikke forelægger Voldgiften nogensomhelst Oplysning om Anvendelsen af den til Sagfører Bech Andersen for Conrad Stender indbetalte kontante Del af Salgssummen for Gaarden 5750 Kroner. Som Følge heraf vil Udfaldet af Voldgiftsbehandlingen ikke kunne lægges til Grund for Paadømmelsen, hvorimod det maa blive Indstævntes Sag paany at forelægge Sagen for Voldgift i Overensstemmelse med Vedtagelsen af 19 Marts 1929.

Overensstemmende hermed vil Appellanten efter sin Paa-stand være at frifinde, dog kun for Tiden.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op- hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Bornholms Laane- og Diskonto- bank, Aktieselskab, bør for Tiltale af Ind- stævnte, Gaardejer W Stender, i denne Sag for Tiden fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Gaardejer Conrad Stender købte i Juni 1924 Gaarden »Risenholm« i Østerlarsker af Gaardejer Karl Kure for en Købesum af 135 000 Kr, hvoraf 105 000 Kr afgjordes ved Overtagelse af Prioriteter eller Ud- stedelse af Obligationer med Pant i Ejendommen; han overtog saaledes Gæld ifølge Panteobligation til Aktieselskabet Bornholms Laane- og Diskontobank for til Rest 19 250 Kr med Prioritet næstefter oprindelig ialt 45 000 Kr til Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne; Gælden til Banken skulde forrentes med indtil 6 pCt aarlig og afdrages med mindst 250 Kr halvaarligt, hvilke Renter og Afdrag forfaldt hvert Aars 30 Juni og 31 December for det paafølgende Halvaar. Endvidere ud- stedte han til Kure 3 Panteobligationer i Ejendommen paa ialt 40 750 Kr med Prioritet efter den ovenfor anførte Gæld. Den efter førstnævnte Obligation skyldige Gæld nedbragtes efterhaanden til 17 250 Kr; Kures Obligationer haandpantattes af Kure til fornævnte Bank for Gæld til denne.

Conrad Stender havde nogle Vanskeligheder ved at klare sine For- pligtelser. Da han af sin Fader, Sagsøgeren under denne Sag, Gaard- ejer W Stender, fik Tilsagn om, at han kunde overtage dennes Gaard Aspesgaard, bestemte han sig til at søge Risenholm afhændet og for- handlede gentagne Gange med Udstykningsforeningen herom. Den 14 August 1928 var Foreningens Bestyrelse og Gaardejer Kure tilstede paa Gaarden, og Foreningen tilbød da at købe Gaarden uden Besætning og

Inventar for 80 000 Kr, et Tilbud Conrad Stender ikke paa Stedet tog Stilling til. Kure traadte nu i Forhandling med Sagsøgeren og dennes Søn om at købe Gaarden og den 16 August om Morgenens mødtes de efter Aftale i Rønne, hvor de forhandlede om Kures Køb af Gaarden. Kure bød 107 000 Kr for denne, men Conrad Stender hævdede, at Kure i en telefonisk Samtale samme Morgen havde tilbudt at give 111 000 Kr og holdt paa denne Købesum. I Dagens Løb indfandt Sagsøgeren sig i Banken, hvor han overfor dennes Direktør H Chr Lund erklærede at ville sørge for Betaling den paafølgende Dag af de den 30 Juni forfaldne, men endnu ikke betalte Renter og Afdrag paa Obligationen til Banken, men Direktør Lund udtalte, at Renter og Afdrag ikke nu vilde blive modtaget uden Samtykke af Kure. — Der forhandlede videre mellem Sagsøgeren og dennes Søn og Kure. Denne bød sluttelig 109 000 Kr for Gaarden, og hos Sagfører Bech Andersen, hvor de afsluttende Forhandlinger fandt Sted, underskrev Kure og Conrad Stender Slutseddell, hvorved Stender til Kure solgte den fornævnte Gaard for 109 000 Kr, der skulde berigtiges ved Overtagelse af Prioriteterne og Betaling af 5750 Kr. Overtagelsen skulde ske straks. I Slutsedlen indeholdtes bl a Bemærkninger om, at Sælgeren havde Ret til i indtil 8 Dage at tilbage tage Ejendommen mod at stille betryggende Kaution for et Beløb, stort 15 000 Kr, i hvilket Fald Køberen skulde kvittere 10 000 Kr af sin Obligation, at Sælgeren var forpligtet til paa Anfordring at udstede Skøde til Udstykningsforeningen, og at Handlen var betinget af, at Overdragelsen til Foreningen gik i Orden.

Conrad Stender overtog først Bestyrelsen af Gaarden for Kure, men da han ikke ønskede at fortsætte, flyttede han efter Overenskomst den 20 August derfra. Kure meddelte Udstykningsforeningen, at han modtog dens Bud, men ved et Møde den 31 August nægtede Conrad Stender at underskrive Adkomst for Foreningen, medmindre den samlede Købesum blev ansat til 111 000 Kr. Kure henvendte sig derefter til Banken og erholdt dennes Panteobligation tiltransporteret. Under Henvi sning til, at Obligationen var forfaldet paa Grund af Udeblivelse med de pr 30 Juni forfaldne Ydelser, erholdt han den 3 September Udlæg foretaget i Gaarden, hvorhos han indsattes i Besiddelsen af Pantet. Den 5 September underskrev Conrad Stender Slutseddell om Ejendommens Overdragelse til Udstykningsforeningen for 80 000 Kr, der afgjordes ved Overtagelse af eller Betaling af indestaaende Pantegæld. Besætningen, Inventaret og Høstudbyttet solgtes (med enkelte Undtagelser) af Kure, efter hvis Regnskab Gaarden med Besætning etc har udbragt ialt ca 103 700 Kr.

Sagsøgeren gjorde senere Banken til Genstand for Angreb væsenlig gaaende ud paa, at den uberettiget havde nægtet at modtage Renter og Afdrag paa sin Obligation og uden Varsel havde gjort Udlæg i Gaarden med det Resultat, at hans Søn havde mistet alt. Efter nogen Avispolemik og forskellige Forhandlinger afholdtes den 19 Marts 1929 et Møde mellem paa den ene Side Bankens Kontroludvalg samt enkelte andre Repræsentanter for Banken og paa den anden Side Sagsøgeren og to Mænd, der havde ydet Sagsøgeren Støtte i hans Mellemværende med Banken. Resultatet blev et Forlig om Udsendelse af forsk Erklæ-

ringer i Aviserne og om Tvistens Afgørelse ved Voldgift. Overenskomsten herom var saalydende:

»Voldgiften nedsættes i Løbet af 14 Dage fra D D 19 Marts.

Et eventuelt Erstatningskrav til Hr Stender afgøres af en Voldgift paa fire Medlemmer, hvoraf to vælges af Banken, to vælges af Conrad Stender og disse vælger selv deres Opmand. Opnaas ikke Enighed om Valg af Opmand opfordres Hr Amdsraadsmedlem Lind, Brogaard, til at indtræde som saadan.«

Stender valgte som sine Voldgiftsmænd Sogneraadsformand, Gaardejer Markus Blem og Konsulent Peter Leerberg, Banken valgte som Voldgiftsdommere Medlem af Bankraadet, Gaardejer J C Holm og Gaardejer H J C A Rottensten.

Det første Møde afholdtes den 30 Marts 1929. Det hedder i den derom førte Protokol bl a: »Forud vedtoges det, at tre Medlemmers Stemmer for et eventuelt Forslag udelukker en Opmand.

I Tilfælde af, at Opmand tilkaldes, skal han først søge ved Mægling mellem Parterne at opnaa mindst tre Stemmer hos de forannævnte Voldgiftsmænd. Hvis dette ikke opnaas, er Opmandens Stemme den afgørende.

Forhandlingerne hemmeligholdes og Protokollen tilhører Voldgiftsretten. Hvis Enighed ikke opnaas mellem de fire Voldgiftsmænd ved de to første Møder, tilkaldes Opmand til det 3 Møde.

Voldgiftsrettens Opgave er kun at fastsætte Erstatningens Størrelse og motivere denne.

Efter Forhandling vedrørende Erstatningsspørgsmaalet fremsatte Stenders Repræsentant d'Herrer Blem og Leerberg et Erstatningskrav fra Stender paa Kr 12 846, hvortil der fra Bankens Repræsentanter svares eller stilles Ændringsforslag til næste Møde, der afholdes paa Dams Hotel i Rønne Lørdag den 6 April 1929 Kl 3¼ Eftermiddag.«

Det næste Møde afholdtes den 6 April, efter at de af Banken valgte Voldgiftsdommere samme Dag havde været til Stede ved et Kontroludvalgsmøde i Banken for, som det i Kontroludvalgets Forhandlingsprotokol hedder »at faa Oplysninger angaaende Sagen Stender«. Om det paa Mødet den 6 April passerede tilførtes der Voldgiftsprotokollen følgende: »Bankens Repræsentanter afviste det i forrige Møde stillede Krav, ligesom de paa nærværende Tidspunkt afviser et hvilket som helst Erstatningskrav.

Derefter vedtoges det enstemmigt, at Amdsraadsmedlem Gdjr A Lind, Brogaard i Klemensker skulde opfordres til at være Opmand. Ved telefonisk Forespørgsel indvilgede Herr Lind heri, og han fastsatte Møde til i Eftermiddag Kl 3½ paa Dams Hotel.«

Efter Opmandens Tilstedekomst afholdtes nyt Møde. I Referatet heraf hedder det: »Opmanden konstaterede straks, at han var fuldstændig fremmed for Sagen.

Paa Foranledning af Opmanden blev Hr Kaptajn Koefoed, St Almegaard, og Gdjr Blem, Soldatergaarden, tilkaldt for at give en Fremstilling af Forligsforhandlingerne; af disses Fremstilling fremgik det, at der skulde betales en Erstatning til Herr Stender.

Efter nogen Forhandling gav Bankens Repræsentanter et Tilbud

paa 2000 Kr, hvorefter Stenders Repræsentanter gav et nyt Forlangende paa ialt Kr 11 846.

Derefter overlodes det til Opmanden at stille et Forslag. Dette Forslag lød paa 10 000 Kr, som Bornholms Laane- og Diskontobank betaler til Herr Stender. Dette Forslag vedtoges med tre Stemmer mod to, hvorefter Forslaget er vedtaget.

Den af Bornholms Laane- og Diskontobank og Gdjr Stender, Aspeggaard, nedsatte Voldgiftsret har i Henhold til Forliget af den 19 Marts 1929 afsagt følgende Kendelse:

»Bornholms Laane- og Diskontobank tilpligtes til at betale fhv Gdjr Stender, Risenholm, 10 000 Kr — skriver Ti Tusinde Kroner — inden den 15 dennes.« — Det tilførte er underskrevet af samtlige Medlemmer af Voldgiften.

Under denne ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, til hvem Conrad Stender har transporteret sin Fordring, under Henvisning til den den 6 April 1929 afsagte Voldgiftskendelse, som Sagsøgte, Bornholms Laane- og Diskontobank A/S har nægtet at opfylde, paastaat Sagsøgte tilpligtet at betale 10 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Betalingsdagen efter Kendelsen: den 15 April 1929. Subsidiært har han paastaat Sagen henvist til fornyet Voldgiftsbehandling efter Reglerne i Overenskomsten af 19 Marts 1929. Mest subsidiært har han — under Anbringende af, at Banken, der tidligere flere Gange, særlig i de tre nærmest forudgaaende Terminer havde en omtrent tilsvarende eller endnu længere Tid efter Forfaldstid uden Forbehold modtaget sine Halvaarsydelselser, har manglet Beføjelse til den 16 August 1928 at nægte Modtagelsen af de pr 30 Juni s A forfaldne Renter og Afdrag og ved sin Transport af Obligationen som forfaldet til Kure herefter uberettiget har muliggjort dennes Overtagelse af Ejendommen og paaført Sagsøgerens Søn betydeligt Tab — paastaat Sagsøgte tilpligtet at betale et ved Rettens Skøn fastsat Beløb i Erstatning.

Den sagsøgte Bank paastaar sig frifundet, idet den gør gældende, at Voldgiftsrettens Kendelse er uforbindende for Banken som Følge af, at Behandlingen har været behæftet med grove Fejl, og iøvrigt ogsaa som Følge af, at selve Vedtagelsen om Voldgift kun er kommet i Stand ved utilbørlig Pression paa Banken, at Banken paa Grund af det sidst anførte og nogle fremkomne Oplysninger om Opmandens Antipathi mod Direktør Lund ikke er pligtig at finde sig i fornyet Voldgiftsbehandling, og at den ikke har paaført Sagsøgerens Søn Tab af nogensomhelst Art.

I førstnævnte Henseende har Banken — foruden ogsaa her at henviser til det om Opmanden bemærkede — nærmere anført, at Kendelsen er afsagt, uden at den har haft Lejlighed til at lære det fra modsat Side fremførte at kende, og uden at der er givet den Lejlighed til at oplyse Sagen fra sin Side og særlig at oplyse, at al Tale om Erstatning er udelukket allerede af den Grund, at Conrad Stender den 16 August selv havde solgt Gaarden til Kure og altsaa givet Afkald paa enhver ikke af Købesummen dækket Interesse i Gaarden. — Endvidere har Banken anført, at Voldgiftsretten uden nogen Hjemmel i den om Voldgiftsbehandling trufne Aftale har undladt at tage under Paakendelse hele

Spørgsmaalet om, hvorvidt Banken overhovedet var ifaldet noget Erstatningsansvar overfor Conrad Stender, idet den ved en Misforstaaelse og trods Ordet »eventuelt« i Voldgiftsoverenskomsten er gaaet ud fra at Voldgiftens Opgave kun var at fastsætte Størrelsen af en Erstatning, som man paa Mødet den 19 Marts i Principet var enig om skulde ydes Conrad Stender. Efter Sagsøgtens Opfattelse har Voldgiftsretten endelig begaaet grove Fejl ved Værdiernes Ansættelse, idet ingen Undersøgelse af de virkelige Forhold har fundet Sted, og den kontante Del af Købesummen til Conrad Stender (5750 Kr) er ladt ude af Betragtning, skønt den maatte fragaa i hans Tab.

Under Sagen er der afgivet Forklaringer af Sagsøgeren, Conrad Stender, Direktør Lund, Landmand Karl Kure, samtlige Medlemmer af Voldgiftsretten og en Række andre Vidner.

Foreløbig bemærkes, at der intet af Betydning for Voldgiftskendelsens Gyldighed foreligger oplyst om ulovlig Tvang overfor Banken ved Overenskomstens Indgaaelse eller om fjendtligt Sindelag fra Opmandens Side overfor Bankens Direktør.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Formanden for Bankraadet har været bekendt med Tid og Sted for Afholdelsen af Voldgiftsmøderne, at de af Banken valgte Voldgiftsmænd var tilstede i Bankens Kontroludvalgs Møde den 30 Marts i Anledning af Voldgiftsmødet samme Dag og ligeledes den 6 April forud for Mødet i Voldgiftsretten, og at Medlem af Bankens Kontroludvalg Kaptajn Koefoed, der under det efter Opmandens Tilstedekomst den 6 April afholdte Voldgiftsmøde i anden Anledning opholdt sig paa det Hotel, hvor Mødet holdtes, af Opmanden blev anmodet om at komme til Stede, men erklærede ikke at have noget Mandat til at forhandle paa Bankens Vegne, idet han dog til Opmanden udtalte sig om sin Opfattelse af, hvorvidt ogsaa Bankens Ansvar skulde gøres til Genstand for Bedømmelse. — Bankraadets Formand, Konsul Johannes Erthmann, har bl a forklaret, at efter hans Opfattelse var det Voldgiftsrettens Sag at skaffe de fornødne Oplysninger, og at der ikke fra hans Side er rettet Forespørgsel til Voldgiftsmændene om, hvorvidt de ønskede flere Oplysninger i Sagen. — Efter alt saaledes foreliggende findes Banken at have haft saadan Foranledning til ved Møde i Voldgiftsretten eller paa anden Maade at forsyne Voldgiftsretten med de Oplysninger, den i sin egen Interesse fandt nødvendige, at den ikke nu paa det heromhandlede Grundlag kan angribe den afsagte Voldgiftskendelse.

Som det ogsaa fremgaar af Voldgiftsrettens Protokol, er det rigtigt, at Voldgiftsretten ikke har foretaget nogen Undersøgelse eller Paa kendelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der var noget at bebrejde Banken. Ifølge de afgivne Forklaringer maa det antages ikke ved Forligets Indsigelse udtrykkelig at være blevet omtalt, at Voldgiftens Opgave kun var at bedømme, om og i hvilket Omfang Conrad Stender havde haft økonomisk Tab af sin Fratrædelse af Gaarden. Sagsøgeren og Forhandlerne paa hans Side har forklaret, at de var af den Opfattelse, at dette alene var Øjemedet med Voldgiftssagen, idet de betragtede dette som den egentlige i »Forliget« liggende Indrømmelse fra Bankens Side;

Udkastet til Overenskomsten er affattet af den ene af Stenders Tillidsmænd, og Ordet »eventuelt« havde Hensyn til, at det jo ikke paa Forhaand kunde vides, om en Opgørelse af Aktiverne vilde overstige Købesummen for Gaarden. De af Bankraadets (og Kontroludvalgets) Formand, Konsul Erthmann og af Kaptajn Koefoed afgivne Forklaringer gaar derimod ud paa, at Bankens Ansvar ogsaa skulde bedømmes, omend muligt ikke udelukkende paa juridisk Grundlag; sidstnævnte har derhos forklaret, at han tydelig husker, at det tredje Medlem af Kontroludvalget, Gaardejer V L Kure udtalte, at den eventuelle Voldgiftsret først skulde undersøge Sagen og derefter afgøre, om der var Grundlag for Erstatning. Nysnævnte Gaardejer V L Kures Forklaring for Retten gaar ud paa, at det var hans Opfattelse, at det principielle var, om Conrad Stender havde haft Mulighed for selv at realisere Risenholm med Besætning og Inventar, Avl og Afgrøde til højere Pris end den, han fik ved det foretagne Salg, men at han tror, at det under Forhandlingerne blev nævnt, at ogsaa Bankens moralske Ansvar skulde afgøres.

Efter de om Forhandlingerne afgivne Forklaringer og den af Kontroludvalget som Led i Forliget udstedte offentlige Erklæring, der gik ud paa, at det ikke havde Kendskab til Direktør Lunds Dispositioner i Sagen, findes Rigtigheden af Sagsøgerens og hans Forhandleres Opfattelse af Overenskomsten at have Formodningen for sig, og afgørende herfor taler, at Banken ikke ses at have taget Afstand fra en Bemærkning i en til Bankraadet rettet Skrivelse af 26 Marts 1929 fra de af Sagsøgeren valgte Voldgiftsmænd om, at de var »udmeldt til at deltage i Fastsættelsen af den Erstatning, der ifølge Forliget — — — af den 19 dennes tilkommer — — — W Stender.« Rigtigheden af Sagsøgerens Opfattelse af Voldgiftsaftalen bestyrkes ogsaa i væsenlig Grad ved den af de af Banken valgte Voldgiftsdommere og af Banken selv indtagne Holdning under Voldgiftsmøderne, idet de førstnævnte — af hvilke den ene som bemærket var Medlem af Bankraadet — straks ved det første Møde uden Forbehold underskrev den foran citerede Passus om Voldgiftsrettens Opgave, og i det sidste Møde gjorde Tilbud om en Erstatning af 2000 Kr, medens Banken, trods det Standpunkt Voldgiftsretten fra første Færd havde indtaget i hernævnte Henseende, intet foretog sig for at faa dette ændret. Efter alt foreliggende findes Voldgiftsretten herefter med Føje kun at have gjort Spørgsmaalet om Conrad Stenders Tab til Genstand for Bedømmelse.

Banken har dernæst fremført en Række Angreb paa det Resultat, Voldgiftsmændene har fastslaaet ved deres Opgørelse af Conrad Stenders Tab. Om alle de herhenhørende Indsigelser gældet det imidlertid, at Bedømmelsen af de paagældende Punkter maa anses at falde indenfor Voldgiftsrettens Competence, og Banken maa efter det foran om dens passive Holdning bemærkede tilskrive sig selv det, saafremt de Hensyn, som efter deres Formening burde være taget i Betragtning, ikke er blevet gjort gældende overfor Voldgiftsretten.

Idet Sagsøgte efter det anførte ikke har godtgjort Omstændigheder, der giver Føje til at tilsidesætte den af Voldgiftsretten afsagte Ken-

delse, vil denne være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse og Sagsøgerens principale Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 900 Kr.

Nr 60/1930. **Firma Randers Malt- og Melassefabrik (Heilesen)**
 m o d
 Direktør **N Juncker** (Poul Jacobsen),

betræffende Udslettelse af et af Appellanten indregistreret Varemærke.

Sø- og Handelsrettens Dom af 10 December 1929: De Sagsøgte, Firma Randers Malt- og Melassefabrik, bør lade det for dem den 22 December 1928 registrerede Varemærke Nr 1325—1928 udslette af Varemærkeregisteret samt være uberettigede til i Fremtiden at benytte dette Varemærke eller falholde de med samme betegnede Varer. Endvidere bør de Sagsøgte til Sagsøgeren, Direktør N Juncker, betale Sagens Omkostninger med 100 Kr. Salær til den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, 75 Kr, udredes af det offentlige. Det idømte at udrede, og Dommen i det hele at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 200 Kroner. Den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet beskikkede Sagfører vil der være at tillægge Salær som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Randers Malt- og Melassefabrik til Indstævnte, Direktør N Juncker 200 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fønger 100 Kroner som udredes af det offentlige.

Denne Højesteretsdom at efterkommes inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Direktør N Juncker, har den 17 Marts 1923 faaet registreret som Varemærke for Hønsfoder et Mærke, der beskrives saaledes:

»To Høns, der æder af et Trug, og en Høne, der kommer løbende mod dette, under Navnet: Gi'-Æg i en Klump af 12 Æg og foroven Ordet: Hønsfoderet. De to Sider dannes af to Søjler, i hver af hvilke ses fire Æg, der staar ovenpaa hinanden. Underkanten dannes af en buet Streg.«

De Sagsøgte, Firma Randers Malt- og Melassefabrik, har derefter ifølge Anmeldelse af 1 December 1928 den 22 s M faaet registreret et Varemærke, der beskrives saaledes:

»Navnet: Randers Malt- og Melassefabrik i Bue over Ordet: Hønsfoder. Derunder ses to Høner og en Hane. Ud fra Hanens Næb staar: »Lægæg«, skrevet ud over de to Høner.«

Idet Sagsøgeren gør gældende, at dette Mærke let kan forveksles med det for Sagsøgeren tidligere registrerede, har han nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes at lade deres den 1 December 1928 registrerede Varemærke Nr 1325 udslette af Varemærkeregisteret og kendes uberettigede til i Fremtiden at benytte dette Varemærke eller falholde de med samme betegnede Varer.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de gør gældende, at de to Varemærker ikke har en saadan Lighed, at de kan forveksles. De Sagsøgte vil ikke tidligere have været bekendt med det for Sagsøgeren registrerede Mærke.

Direktøren for Patent- og Varemærkevæsenet har givet Møde under Sagen ved den for ham beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, og har støttet de Sagsøgte Paastand.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand nærmere anført, at der paa begge Mærker foroven staar Ordet »Hønsfoder« og derunder et Billede, hvorpaa der findes 3 Høns, men navnlig lægges der Vægt paa, at den af Sagsøgeren opfundne Benævnelse af hans Vare, »Gi' Æg«, er efterlignet ved det paa Sagsøgte Mærke anvendte Udtryk »Lægæg«, hver der let kan give Anledning til Forveksling, idet den, der kommer for at købe Hønsfoderet »Gi' Æg«, let vil lade sig overbevise om, at det rigtige Navn er »Lægæg«.

Fra Varemærkeregisterets Side er det herimod anført, at dette muligvis kunde have Betydning, hvis »Gi' Æg« og »Lægæg« var registreret som Ordmærker, men at det her alene drejer sig om, hvorvidt de to Varemærker som Helhed ligner hinanden for meget, hvilket formentlig ikke er Tilfældet.

Det maa nu vel erkendes, at der i flere Henseender er ikke ringe Forskel paa de to Varemærker, idet bl a de Sagsøgte Firmanavn udgør en tydelig fremhævet Del af deres Mærke, men det, hvorved Opmærksomheden navnlig fæster sig, er dog, at det drejer sig om et Hønsfoder, der kendetegnes henholdsvis ved Udtrykket »Gi' Æg« og »Lægæg«, og disse Betegnelser findes at ligge saa nær ved hinanden, at Forveksling af de to Varemærker let vil kunne ske. Retten finder

herefter, at Registrering af de Sagsøgtes Mærke ikke burde have været tilladt, og Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 100 Kr.

Den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnets beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, vil der være at tilkende i Salær 75 Kr, der udredes af det offentlige.

Nr 219/1930.

Rigsadvokaten

mod

Fængslede **Jens Christian Lund** (Bülow),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 27 August 1930: Tiltalte Jens Christian Lund bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Munch-Petersen, i Salær og som Godtgørelse for Rejseudgifter 70 Kr. Saa bør Tiltalte og betale i Erstatning til Mejerist Peter Thygesen, Aunslev Mejeri, 70 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Tiltalte Jens Christian Lund 60 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 29 Oktober.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 19

Onsdag den 15 Oktober.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvorunder Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nyborg Købstad m v, tiltales i Henhold til Anklageskrift af 1 August 1930 Jens Christian Lund til Straf for Tyveri ved Lørdag den 5 Juli 1930 ca Kl 12 Middag at have frastjaalet Mejerist Peter Thygesen, Avnslev Mejeri, et kontant Beløb af 70 Kr.

Tiltalte, der er født den 25 November 1901 og ikke fundet forhen straffet, har nægtet sig skyldig i det Forhold, for hvilket han tiltales.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 5 Juli 1930 ca Kl 12½ Middag anmeldte Mejerist Peter Thygesen til Statspolitiet i Nyborg, at han samme Dag mellem Kl 12 og 12,20 var frastjaalet et Beløb af 70 Kr, bestaaende af en Halvtredskroneseddel og to Tikronesedler, der beroede i en Seddelmappe i hans Jakke, der hang udenfor hans Værelse i Mejeriets Loftsetage, hvortil der var uhindret Adgang ad to uaflaasede Døre, samt at en nærmere signaliseret Mandsperson, der kort forinden var passeret ad den forbi Mejeriet førende Landevej mod Odense, og som derefter havde indfundet sig ved Mejeriet, mistænktes for Tyveriet. Den Sigtede blev straks eftersøgt og samme Eftermiddag ca Kl 1¾ antraf Politiassistent Bonde, Ullerslev, ca 1 km Vest for Ullerslev Tiltalte, der, da han svarede til det opgivne Signalement, straks blev sat under Anholdelse. Ved den paa Paagribelsesstedet foretagne Visitation af Tiltalte fandtes denne i Besiddelse af en Portemonnæ indeholdende et Beløb paa Kr 69,85 bestaaende af en Halvtredskroneseddel, en Tikroneseddel, en Femkroneseddel, to Tokroner, en Halvtredsøre, en Femogtyveøre og en Tiøre.

Da der paa den nyvaskede Trappe, der fører op til Mejeriets Loftsetage, fandtes afsat tydelige Fodspor, der maatte antages at hidrøre fra Gerningsmanden til Tyveriet, blev der af Politiassistent Bonde foretaget en Prøve, hvorved det viste sig, at Tiltaltes Sko svarede nøjagtig til de paa Trappen afsatte Aftryk.

Ved den paa Statspolitiets Kontor i Nyborg efter Anholdelsen foretagne nærmere Visitation af Tiltalte fandtes han i Besiddelse af en Æske Tændstikker, mrk »Niels Ebbesen«, indeholdende nogle faa Tændstikker. Ved den i Nyborg Arresthus, hvor Tiltalte, efter at der var blevet afsagt Fængslingskendelse over ham, blev hensat, af Arrestforvareren foretagne Registrering af Tiltaltes Ejendele, erklærede Tiltalte, at denne Tændstikæske ikke tilhørte ham.

Bestjaalne har som Vidne forklaret, at han den 5 Juli d A lidt før Middag sammen med to andre Personer var beskæftiget med at skrubbe rent i Mejeriets Port og forbi W C. Da de begyndte i den østlige Del af Porten, saa han Tiltalte komme gaaende ad Landevejen mod Odense. Lidt efter kom Tiltalte gaaende fra Vejen ad den vestlige Vej til Mejeriet. Vidnet og de andre to var den Gang endnu ikke færdige i Porten. Tiltalte saa til den Side, hvor Vidnet og de andre befandt sig, men hilste ikke. Hvorvidt Tiltalte har bemærket dem, ved han ikke. Han tænkte ikke nærmere over, hvorfor Tiltalte gik hen til Mejeriet; han tænkte egentlig nærmest, at Tiltalte gik for at træffe nogen ved Garagen, hvilket ikke er ualmindeligt. Imidlertid blev der kaldt til Middag, og Vidnet og de andre gik ind for at spise, uden at Vidnet senere saa Tiltalte. De var omtrent færdige med Spisningen, da Mejeribestyrer Andersen og Fru Andersen bemærkede, at en Mandsperson gik forbi op til Landevejen. Da Vidnet syntes, at Personen, som han gik ud fra maatte være identisk med Tiltalte, hvem han kort forinden havde iagttaget, havde været paafaldende længe ved Mejeriet og netop i den Del, i hvilken han havde sit Værelse, gik han straks til Loftsetagen og eftersøgte sine Penge, der beroede i en Seddelmappe i Inderlommen paa en Jakke, der hang paa en Snor udenfor Værelset. Han fandt ikke Seddelmappen i Jakkens Inderlomme, men derimod i en Yderlomme, og tømt for dens Indhold af Penge. Han ved bestemt, at han i en af de uvendige Jakkelommer havde en Æske Tændstikker, mrk »Niels Ebbesen«, og han mener bestemt, at denne Tændstikæske forsvandt samtidig med, at Tyveriet fandt Sted.

Mejeribestyrer Rasmus Andersen og Hustru har efter at være konfronteret med Tiltalte som Vidner forklaret, at de genkender Tiltalte som værende identisk med en Mandsperson, hvem de den 5 Juli d A under Middagsspisningen saa forlade Aunslev Mejeri.

Politiassistent Bonde har dernæst paa samme Maade forklaret, at da han efter Anholdelsen visiterede Tiltalte paa Stedet, tog han først Tiltaltes Pengepung, der i det store Rum indeholdt knap 20 Kr, hvorefter Vidnet forespurgte Tiltalte, om han havde flere Penge, hvilket Tiltalte benægtede. Vidnet foretog nu en grundig Undersøgelse af Pungen og i det lukkede Forrum beroede der da et Stykke Papir, hvori Halvtredskronesedlen omhyggelig var indpakket. Vidnet foreholdt da Tiltalte, at der tillige var 50 Kr i Pungen, og at det passede med Beløbet, der var stjaalet fra Mejeristen, og forespurgte Tiltalte, hvorfor han ikke straks havde opgivet at være i Besiddelse af mere end de knap 20 Kr, som Vidnet straks havde fundet i Pungen, og hvorfor Tiltalte havde forklaret overfor Vidnet, at han kun var i Besiddelse af de 20 Kr, som Vidnet fandt ved første Gennemsyn. Tiltalte svarede, at Halvtredskronesedlen havde han sparet sammen, eller gav en lignende Forklaring, som Vidnet ikke husker. Vidnet har tilføjet, at medens Tiltalte nægtede at have taget Pengene, indrømmede han at have været inde paa Aunslev Mejeri.

Ved den over Tiltalte ved Indbringelsen til Statspolitiets Kontor i Nyborg optagne Afhøring erklærede Tiltalte paany, at han samme Dags Middag havde været inde paa Mejeriet, men han hævdede, at

han kun havde været der for at gaa paa W C, og at han ikke havde været inde i Bygningen eller op ad Trappen til Loftet. Med Hensyn til de i hans Besiddelse forefundne Penge forklarede Tiltalte, at han havde sammensparet dem i Løbet af ca 1 Aars Tid, og efterhaanden havde faaet vekslet Smaasummer, saa han i Stedet har faaet Sedler, saaledes Halvtredskronesedlen og Tikronesedlen. Han havde samme Dag i Ullerslev faaet vekslet en Tikroneseddel for Barberingsbetaling 25 Øre. Da han den 1 Juli rejste fra København, hvor han i ca 1 Aar havde haft Ophold paa Læge Hindhedes ernæringsfysiologiske Laboratorium — efter hvad der af Læge Hindhede er oplyst som Forsøgs-person til Raakostpise — med Løn 10 Kr ugentlig, havde han 80 Kr, hvoraf de 10 Kr var ham udbetalt samme Dag af Lægen. Han var rejst fra København til Nyborg med Toget og havde indtil den 5 boet gratis paa et derværende Raakostinstitut. Denne Forklaring vedstod Tiltalte ved sin Fremstilling i ovennævnte Ret samme Dag.

Den 9 Juli forklarede Tiltalte til en Politirapport, at han ikke var sikker paa, at det var paa Mejeriet, han havde været paa W C, men at han mente, at det var et Sted i Nærheden af Mejeriet. Da Tiltalte derpaa blev udfolgt til Paavisning af det Sted, hvor han havde været paa W C, erklærede han imidlertid, at han ikke turde benægte, at det var paa Mejeriet. Den 10 s M forklarede Tiltalte til Rapport, at han ved sin Afrejse fra København havde 84—85 Kr, deriblandt Halvtredskronesedlen og 3 Tikronesedler. Paa Vejen mellem Nyborg og Odense var han inde paa et W C, men ved at tænke nærmere over det, var han kommet i Tanker om, at det ikke kunde have været i Aunslev, det var temmelig sikkert i Nærheden af Ullerslev. Til denne Forklaring henholdt Tiltalte sig ved sin Fremstilling i Retten den 12 s M.

Det skal herved bemærkes, at Tiltalte ved Afhøringerne om sine Indtægter og Udgifter under Opholdet i København lagde Skjul paa, at han, som det senere oplystes, i Maj 1930 havde købt et Sæt Jakketoj paa Afbetaling for 150 Kr og herpaa afbetalt 75 Kr, samt at det efter det foreliggende maa antages, at Tiltalte ikke har været istand til at sammenspare Penge i det ommeldte Tidsrum.

Indehaversken af Raakostinstituttet i Nyborg, Frk Marie Fangel har som Vidne forklaret, at hun havde Indtrykket af, at Tiltalte havde det meget smaat med Penge i de Dage, han opholdt sig hos hende.

Med Hensyn til den hos Tiltalte forefundne Æske Tændstikker har Tiltalte forklaret, at den ikke tilhørte ham, og har hævdet ikke at have set Æsken før ved Visitationen i Nyborg. Han kan ikke tænke sig anden Mulighed end, at det er Anmelderen, der under Transporten til Nyborg har puttet Æsken i hans Lomme. Det skal herved bemærkes, at Politiassistent Bonde har forklaret, at Tiltalte, da Bonde eftersaa hans Lommer umiddelbart efter Antræffelsen paa Landevejen, var i Besiddelse af en Æske Tændstikker.

Efter alt hvad der foreligger findes det ubetænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at statuere, at han har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Tyveri.

Tiltalte har med Hensyn til sin mentale Tilstand været under-

kastet Undersøgelse af den kst Kredslæge i Nyborg, der i en Erklæring af 10 Juli d A har udtalt bl a følgende:

»Man faar ikke under Samtale med ham noget Indtryk af større Moralitet eller Æresfølelse i alm Forstand. Paa den anden Side mærker man ikke noget til udpræget psykiske Abnormiteter som Vrangforestillinger, Forrykthedsideer, Hallucinationer eller lignende, og han kan ikke anses for at lide af Sindssygdом, ejheller er der Grund til at tro, at han mangler Forstaaelse af sine Handlingers lovlige eller ulovlige Karakter.«

Tiltalte, der herefter maa anses som fuldt tilregnelig, vil som Følge af det anførte være at anse efter Straffelovens § 228 med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos overensstemmende med derom nedlagt Paa-stand være at dømme til at betale i Erstatning til Bestjaalne 70 Kr.

Torsdag den 16 Oktober.

Nr 54/1930. **Gentofte Kommunalbestyrelse (Oluf Petersen)**

mod

Dommer **H G Bechmann**, Kairo (F Bülow),

betræffende Indstævntes Skattepligt til Gentofte Kommune.

Københavns Byrets Dom af 11 September 1929: De Sagsøgte, Gentofte Kommunalbestyrelse, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Dommer H G Bechmann, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1929: De Indstævnte, Gentofte Kommunalbestyrelse, bør til Appellanten, Dommer H G Bechmann, Kairo, betale 472 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 13 April 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gentofte Kommunalbestyrelse, til Indstævnte, Dommer H G Bechmann, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Byretsdømmens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Skrivelse af 14 Marts 1929 fra Gentofte Kommunalbestyrelse blev Sagsøgeren, Dommer ved den internationale Domstol i Ægypten H G Bechmann, af Ligningsmyndigheden i Gentofte Kommune ansat til for Skatteaaret 1928/29 at svare Kommunalskat samt kirkelige Afgifter i Forhold til det Beløb, 8000 Kr, der var medgaaet til Sagsøgerens i Gentofte bosatte Hustrus og en Datters Underhold.

Det paagældende Beløb:

Kommuneskat	440,00
Kirkeskat og Offerafløsning	32,00

472,00

blev af Sagsøgeren betalt den 13 April 1929 med Forbehold om senere Ret til Begæring om Tilbagebetaling.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren derpaa under Anbringende af, at han ikke er skattepligtig til Gentofte Kommune, paastaaet de Sagsøgte, Gentofte Kommunalbestyrelse, tilpligtet at tilbagebetale det betalte Beløb, 472 Kr, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 19 April 1929.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Det fremgaar af de Retten forelagte Oplysninger, at Sagsøgeren siden 1922, da han efter at have søgt Afsked fra Embedet som Dommer i Københavns Byret, tiltraadte et Embede som Dommer ved den internationale Domstol i Ægypten, har haft fast Bopæl i Kairo, hvor han sammen med Ægtefællernes ældste Datter fører egen Husholdning i en lejet Lejlighed. Sagsøgerens Hustru bebor derimod en Ægtefællerne tilhørende Villa i Gentofte Kommune, hvor hun fører egen Husholdning bistaet af en Tjenestepige; Sagsøgeren tilbringer hvert Aar Sommerferien sammen med sin Hustru, hvis Ophold her i Landet navnlig skyldes Hensynet til den yngste Datters Skolegang. Ægtefællerne lever i sædvanligt Formuefællesskab, og Sagsøgeren yder sin Hustru de til Husførelsen m v fornødne Beløb, der som ovennævnt har udgjort 8000 Kr for Skatteaaret 1928/29.

De Sagsøgte har som Hjemmel for den stedfundne Skatteansættelse henvist til § 1 i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924, ifølge hvilken Forpligtelse til at svare personlig Kommuneskat paahviler enhver, der »for sig eller sin Husstand« har fast Ophold i en Kommune her i Landet, og de har nærmere anbragt, at Sagsøgeren gennem sin Hustru og ene Datters ovenbeskrevne Ophold i Gentofte Kommune har fast Ophold for sin Husstand i denne Kommune.

Af Sagsøgeren er det bestridt, at den ovennævnte Lovpassus indeholder Hjemmel for den stedfundne Ligning, idet han bl a støttende sig til Oplysninger om Bestemmelsens Historie har gjort gældende, at den alene danner Grundlaget for en Skattefordeling i Tilfælde, hvor en Person »for sig eller sin Husstand« har fast Ophold i flere Kommuner i Landet, men ikke tager Sigte paa Personer, der har fast Ophold i Udlandet, idet saadanne Personers Skattepligt bortfalder i Medfør af Lovens § 5, Stk III, der bestemmer, at Skattepligten ophører for Personer, der under Ophold i Udlandet opgiver deres Bopæl i Kommunen.

Subsidiært har Sagsøgeren under Anbringende af, at ikke hele hans Husstand har Ophold i Gentofte Kommune, bestridt, at han er skattepligtig efter § 1 i ovenanførte Lov.

Foreløbig bemærkes, at den sagsøgte Kommune, forinden den satte Sagsøgeren i Skat som anført, har søgt at paaligne Sagsøgerens Hustru Skat som selvstændig skattepligtig Person, men at det ved værende Rets Dom af 29 Oktober 1928 udtaltes, at der efter de gældende Lovregler, og idet Ægtefællerne ikke levede til Stadighed adskilte, savnede Hjemmel til saadan Ligning.

Efter de foreliggende Oplysninger om de Omstændigheder, hvorunder Sagsøgerens Hustru og Datter bor i Gentofte og om Sagsøgerens Forbindelse med dem, skønnes deres Ophold at fyldestgøre Kravet i den paaberaabte Lovbestemmelse om, at de skal høre til hans »Husstand«. At det skulde kræves, at hele hans Husstand bor i Kommunen, findes ikke antageligt.

Naar det nu af Sagsøgeren gøres gældende, at Forudsætningen for, at Skattepligt kan statuere som Følge af en Persons Husstands Ophold i en Kommune, er, at vedkommende har personligt Ophold i en anden Kommune, findes dette ikke hjemlet ved Bestemmelsens rent sproglige Forstaaelse. Og naar henses til Formaalet med Skatteloven, gennem Skatteligningen at fordele Kommunens Udgifter saavidt muligt paa alle dens Beboere, findes det rimeligt, at der til et Ophold af den Karakter, som Sagsøgerens Hustrus og Datters Ophold i Gentofte, svarer en Skattepligt, medmindre der findes klar Hjemmel for en Undtagelse for Skattepligten. Og en saadan Hjemmel for en Undtagelse ses Sagsøgeren ikke at have godtgjort. At Skattepligten, hvis den statuere at foreligge, maa paahvile Sagsøgeren og ikke hans Hustru, er ikke bestridt af Sagsøgeren, og dette er ogsaa stemmende med det i ovenanførte Byretsdom antagne.

De af Sagsøgeren tilvejebragte Oplysninger vedrørende tidligere Lovbestemmelser af lignende Indhold, tidligst § 6 i Lov af 19 Februar 1861 om en Omordning af de kommunale Skatter i København, og

vedrørende Forarbejderne til saadanne Bestemmelser findes ikke med afgørende Vægt at kunne anføres mod Kommunens Standpunkt; de viser vel, at der i første Række er tænkt paa Tilfælde, hvor en Person har Ophold i flere Kommuner, men idet bl a den ovennævnte § 6 i Lov af 19 Februar 1861 udtrykkeligt udtaler, at Skatten skal paa-lignes »samtlige Stadens Indvaanere«, ses det ikke udelukket, at Bestemmelserne ogsaa har skullet hjemle Skattepligt i et Tilfælde som det her foreliggende.

Ej heller ses Bestemmelsen i Skattelovens § 5 om Skattepligtens Ophør ved Fraflytning fra Landet at kunne anføres mod den sted-fundne Skatteligning, idet Spørgsmaalet netop er, om Sagsøgeren i skattemæssig Henseende er fraflyttet Kommunen.

I Henhold til det udviklede, og idet det ej heller findes at kunne komme i Betragtning, hvad Sagsøgeren har anført om det uheldige ved en mulig Dobbeltbeskatning, eller ved at der savnes Regler for en nærmere Afgrænsning af Skattepligten, findes der at maatte gives den sagsøgte Kommune Medhold i, at den har været berettiget til at paaligne Sagsøgeren Skat som sket, og Kommunen vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 12 Afdeling den 11 September 1929 og paastaas af Appellanten forandret i Over-ensstemmelse med den af ham for Underretten nedlagte Paastand, me-dens de Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Til Støtte for sin Paastand gør Appellanten gældende, at den i Dommen ommeldte Bestemmelse i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 1 kun giver en Regel for Fordelingen mellem flere skatteberettigede Kommuner samt fastslaar, at den, der ikke har Bopæl nogetsteds, maa betale Skat til den Kommune, hvor han har sin Husstand. Derimod hjemler Bestemmelsen ikke Forpligtelse til at svare personlig Kom-muneskat til en dansk Kommune for en Person, der — som Appellan-ten — har fast Bopæl i Udlandet. Denne Forstaaelse af Bestemmelsen støttes efter Appellantens Mening dels ved Reglerne i Lovens § 5, 2 Stk (»Saafremt Skatteyderen tager Bopæl i Udlandet — — —«) og 3 Stk (»Den, der tager midlertidigt Ophold i Udlandet — — —«) og Lovens § 1, sidste Punktum, dels ved Bestemmelsen i Statsskatte-lov Nr 149 af 10 April 1922 § 2 Nr 2 (»Skattepligten paahviler — — — enhver Person, som, uden at opgive sin Bopæl her i Landet, tager midlertidigt Ophold i Udlandet«).

Appellanten henviser endvidere til, at Bestemmelsen i § 1, 1 Punk-tum, der oprindelig er foreslaaet af den kommunale Skattekommission af 1910 (Rigsdagstidende 1910—11 Tillæg A Sp 2593) efter Forbillede i Lov Nr 110 af 18 April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kom-

mune § 3, Nr 1, efter sin historiske Forbindelse med denne Lovbestemmelse og den tidligere for København gældende Regel i Lov 19 Februar 1861 § 6 maa antages ikke at tage Sigte paa Personer, der har fast Bopæl i Udlandet.

For den af Appellanten antagne Forstaaelse taler — hævder han videre — ogsaa den Omstændighed, at det er lidet antageligt, at Lovgivningsmagten, hvis det havde været Hensigten at indføre en ny Regel om Udlændinges Skattepligt til danske Kommuner, havde givet en saadan Regel alene ved til den tidligere gældende Bestemmelse i Lov Nr 85 af 15 Maj 1903 § 1, 1 Punktum, at tilføje Ordene »for sig eller sin Husstand«. Dette finder Appellanten saa meget mindre antageligt, som Loven ganske savner Detailbestemmelser, der formentlig vilde være nødvendige, angaaende skattepligtige Udlændinge, i Eks om Fradrag af betalt Skat, Klagefrister, Inddrivelse af Skatten m v.

Endelig har Appellanten anført, at det formentlig vilde være ubilligt at paalægge en Person, der har fast Bopæl i Udlandet og er underkastet de der gældende Regler om Skattepligt, Pligt til at betale Skat til en dansk Kommune alene paa det Grundlag, at hans Husstand har fast Ophold i Kommunen.

Subsidiært har Appellanten anført, at Bestemmelsen i al Fald ikke kan finde Anvendelse paa ham, da kun en Del af hans Husstand (hans Hustru og ene Datter) har fast Ophold i Gjentofte Kommune, medens han og en anden Datter bor i Kairo.

Efter Rettens Mening kan den omhandlede Bestemmelse, der i hvert Fald i første Række maa antages at tage Sigte paa Personer, som bor her i Landet, ikke med fornøden Sikkerhed forstaaes som ogsaa omfattende Personer, der har fast Bopæl i Udlandet. Bestemmelsen findes herefter ikke at have givet Gjentofte Kommune Hjemmel til at paaligne Appellanten det paagældende Skattebeløb, og hans Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes den indstævnte Kommunalbestyrelse at burde godtgøre Appellanten med 250 Kr.

Mandag den 20 Oktober.

Nr 222/1930.

Rigsadvokaten

mod

Sofus Lars Christian Holger Hansen (Bache),

der tiltales for Vold.

Østre Landsrets Dom af 29 August 1930: Tiltalte Sofus Lars Christian Holger Hansen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder og betale Sagens Omkostninger, derunder

i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H Sachs, 40 Kr. Saa betaler Tiltalte og i Erstatning til Proprietær Oscar Johnsen, Mellemskovgaard, 100 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 3 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 3 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Sofus Lars Christian Holger Hansen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Hillerød Købstad m v, tiltales Sofus Lars Christian Holger Hansen til Straf efter Lov af 1 April 1911 § 1 II for Vold mod sagesløs Person ved den 7 Juni 1930 paa Mellemskovgaard at have bibragt Proprietær Oskar Johnsen forskellige Slag og en Skalle og derved tilføjet ham Saar og Skade som beskrevet i en saalydende Lægeattest af samme Dag:

»Propt. Oscar Johnsen, Mellemskovgaard, har i Dag fremstillet sig for mig: Skjorten hang i Laser paa Kroppen. Ansigtet var noget oversmurt med Blod; stærknet Blod sad i begge Næsebor. Omgivelserne omkring højre Øje er ophovnede, og der findes her flere Kradsninger. Nedenfor venstre Øje findes en ca 3 cmt lang, $\frac{1}{4}$ ctm bred Hudafskrabning. Overlæben er ophovnet og paa Indsiden fids et ca. 1 ctm bredt Saar. Paa Brystet fids mellem 1 Ribben og Brystbenet et ca valnøddestort noget hævet, ømt Parti. Paa venstre Underarm fids et Par smaa Rifter. Næseroden er betydelig ophovnet.«

Tiltalte er født den 11 Maj 1906 og ved Kronborg vestre Birks Rets Dom af 17 Januar 1930 anset efter Lov 3 Marts 1860 § 3, idet dog den lidte Varetægtsarrest traadte i Stedet for Straf, men iøvrigt ikke fundet forhen straffet.

Af de under Sagen afgivne Forklaringer, derunder Tiltaltes egen Forklaring, fremgaar det, at Tiltalte, der var ansat som Forkarl hos Proprietær Johnsen, ved den i Anklageskriftet omhandlede Lejlighed

tildelte denne dels en Skalle og dels med Hænderne en Række Slag, hvorved der bibragtes Johnsen den i ovenstaaende Lægeattest omhandlede Skade. Tiltalte hævder imidlertid, at han kun har slaaet Johnsen i Selvforsvar, idet han først slog ham, efter at Johnsen havde slaaet Tiltalte og grebet fat i ham, og idet han under det derefter opstaaede Slagsmaal, under hvilket Johnsen vedblev at angribe, alene har slaaet igen for at værgе sig.

Efter det oplyste havde de to andre Karle paa Gaarden Arne Rasmus Hansen og Carl August Petersen efter Paalæg af Tiltalte vægret sig ved at udføre et mindre Arbejde, som Proprietær Johnsens Hustru havde anmodet dem om at udføre, idet de henviste til, at det vilde sinke deres Arbejde med Lugning af Roer, for hvilket de skulde have Akkordbetaling. Tiltalte og de andre Karle havde i denne Anledning erklæret at ville ophøre med Arbejdet paa Gaarden og at ville have Afregning, hvilket Johnsen havde nægtet dem.

Tjenestekarlene Hansen og Petersen har overensstemmende bli forklaret, at Tiltalte derefter anmodede dem om at hjælpe ham at overfalde Johnsen og give ham Klø, og at det var Tiltalte, der sprang løs paa Johnsen, som ikke havde givet Anledning hertil ved at bruge Skældsord eller Trusler.

Proprietær Johnsen og dennes Hustru har ligeledes forklaret, at det var Tiltalte, der uden Anledning angreb Førstnævnte, og, da denne søgte at afværge Angrebet ved at gribe Tiltalte om Haandleddet, bli gav Johnsen en Skalle, hvorefter de sloges.

Tiltalte har erkendt, at han ingen Men eller Mærker havde af Johnsens Slag under Slagsmaalet.

Det maa herefter anses for godtgiort, at Tiltalte, uden at Proprietær Johnsen har givet rimelig Anledning dertil, mod Johnsen har øvet Vold, der har haft de i Lægeattesten beskrevne Følger og findes at være af den i Straffelovens § 203 anførte Art. For dette sit Forhold vil han, uden at der efter det oplyste findes at være Anvendelse for Grundsætningen i Straffelovens § 206, være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder. Efter derom nedlagt Paastand vil han derhos have at udrede det nedennævnte Erstatningsbeløb.

Nr 46/1930. Gaardejer Niels Vestergaard og Tjenestekarl
Peter Christian Vilhelm Elias Ljungberg (Møller)
 mod

fhv Boelsmand **Gerhard Olsen (Møldrup)**,

betræffende Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Vestre Landsrets Dom af 23 December 1929: De Sagsøgte,
 Gaardejer Niels Vestergaard og Tjenestekarl Peter Christian Vilhelm

Elias Ljungberg, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, forhenværende Boelsmand Gerhard Olsen, betale 4000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt fra den 8 Marts 1929, indtil Betaling sker. Saa betaler de Sagsøgte ligeledes een for begge og begge for een til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, dog kun i Forhold til en Sagsgenstand af 4000 Kr, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til den for Sagsøgeren under Forberedelsen beskikkede Sagfører, Sagfører Kjølnær, de denne tillagte Beløb, nemlig i Salær 200 Kr og som Godtgørelse for Udlæg 54 Kr 30 Øre, og til den for Sagsøgeren ved Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Johnsen, i Salær 80 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte principalt paastaet Erstatningen forhøjet til 12 200 Kroner.

Som i Dommen antaget, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger forsaavidt ikke kan føre til andet Resultat, findes Ulykken at maatte skyldes uforsvarligt Forhold fra Appellanten Ljungbergs Side, men det maa bebrejdes Indstævnte, at han paa den smalle Vej under de foreliggende Forhold ikke har givet noget Signal, idet Ljungberg maa antages ikke at have bemærket Motorcyklen førend denne var lige foran Køretøjet.

Under Hensyn til, at der saaledes har foreligget Skyld paa begge Sider, findes Erstatningen at kunne bestemmes til det i Dommen fastsatte Beløb, og Dommen vil derfor kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til Højesteretssagfører Møldrup betaler Appellanterne, Gaardejer Niels Vestergaard og Tjenestekarl Peter Christian Vilhelm Elias Ljungberg, een for begge og begge for een, i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 12 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren, forhenværende Boelsmand Gerhard Olsen af Ørum, den 13 Oktober 1927 om Aftenen kort efter Kl 6 kom kørende paa Mo-

torcykel ad den offentlige Vej, der fører fra Tøstrup til Nimtofte, mødte han, der havde Retning mod Nimtofte, et modgaende, Sagsøgte, Gaardejer Niels Vestergaard af Koustrup tilhørende, af dennes Tjenestekar, Medsagsøgte Peter Christian Vilhelm Elias Ljungberg ført, med to Heste forspændt Køretøj, og idet han var lige ud for Vognen, væltede han med Motorcyklen. I Faldet knuste Sagsøgeren den venstre Knæskal og blev straks indlagt paa Grenaa Sygehus, hvor han henlaa til den 24 December s A. Han har senere været indlagt paa Sygehuset fra den 18 Februar 1928 til den 10 Marts s A, fra den 30 April s A til den 10 Maj s A og fra den 2 Juli s A til den 2 August s A. Der blev under hver Indlæggelse foretaget Operation af Knæet, og Saarene er derefter i det hele lægte, men det venstre Knæled er blevet stift, og denne Tilstand vil efter under Sagen fremlagte Erklæringer af 30 Januar 1929 og 22 Juni s A fra Læge Struckmann af Nimtofte være blivende. I Erklæringerne udtales det endvidere, at der er fremkommet en Forkortning af venstre Ben paa $6\frac{1}{2}$ cm, og at Sagsøgerens Gang er meget vanskelig. Arbejderforsikringsraadet, hvem Sagen har været forelagt, har i en Erklæring af 11 Oktober 1929 udtalt, at det, saafremt det havde drejet sig om et under Ulykkesforsikringsloven hørende Ulykkestilfælde, vilde have anset Sagsøgerens Erhvervsøve for at være forringet med 30 pCt som Følge af Ulykkestilfældet, og at der under Hensyn til de foreliggende Oplysninger om Sagsøgerens Indtægtsforhold vilde være blevet tillagt Sagsøgeren en Invaliditetserstatning paa 3364 Kr.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at hans Fald skyldes, at han ved Forbikørslen er blevet ramt af en Genstand, der var anbragt saaledes paa Vognen, at den ragede et betydeligt Stykke ud over den mod ham vendende Side af Vognen, at der ved en saadan Anbringelse er handlet uforsvarligt fra Sagsøgte Ljungbergs Side, og at derfor saavel denne som Sagsøgte Vestergaard, i hvis Ærinde Ljungberg ved den paagældende Lejlighed kørte, maa være pligtige at yde ham Erstatning for den ham paaførte Skade, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte dømt til in solidum at betale ham i Erstatning 6000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Marts 1929, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at de fornødne Betingelser for at paalægge dem Ansvar ikke foreligger, idet de ikke kan erkende, at Sagsøgeren er ramt af Vognen eller nogen Genstand derpaa, men at, hvis dette dog maatte være Tilfældet, Skylden herfor maa paahvile Sagsøgeren, da Sagsøgte Ljungberg ved den paagældende Lejlighed kørte fuldt forsvarligt. De har endelig henvist til, at Sagsøgeren kørte uden tændt Lygte, skønt det var mørkt, og derfor antagelig ikke i Tide har bemærket Hestekøretøjet, der ej heller førte tændt Lygte, hvortil der ikke forelaa Pligt, hvilket har bevirket, at han er blevet forvirret og er væltet, eller i Mørket er faldet over Ujævnheder i Vejen.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte Ljungberg ikke stoppede op i Anledning af Ulykken. Ved en kort efter foretaget Politiforsøgelse forklarede han, at Grunden hertil var, at han ikke

straks kunde standse Hestene, og at han — der havde set, at Motorcyklen var væltet ved Siden af Vognen — efter først at være kommet et Stykke fra det paagældende Sted fortsatte Kørslen uden at tænke videre over det skete. Da han her under Sagen afgav Vidneforklaring, udtalte han imidlertid, at han ikke bemærkede, at Motorcyklisten væltede. Sagsøgeren blev fundet af en forbigående, Maler Chr Koldby, henimod en halv Snes Minutter senere. Blandt de Personer, der derefter kom til Stede, var Sagsøgerens Svoger, fhv Statshusmand Anders Fogh af Selkjær, der som Vidne har forklaret, at han, der havde en Lygte med, ved at undersøge Sporene, konstaterede, at Motorcyklen, inden Ulykken skete, havde løbet i en Cyklesti, der fandtes mellem Vejens Kørebane og Rabatten paa Motorcyklistens højre Side. Fogh har endvidere forklaret, at Sagsøgeren straks efter, at de havde fundet ham, paa deres Forespørgsel om, hvordan det var gaaet til, udtalte, at der havde stukket noget ud fra en Vogn, som havde ramt ham paa venstre Overarm. Koldby har herom forklaret, at han forstod paa Sagsøgeren, at han havde haft et Sammenstød med et Køretøj, men at han ikke husker, om Sagsøgeren sagde noget nærmere herom. Sagsøgeren har forklaret, at han mener at have kunnet se Vognen paa 50 Meters Afstand, idet han dog forinden havde hørt den. Da han passerede Hestene var han ca 1 Meter fra disse, og da han var udfør den bagerste Halvdel af Vognen, blev han ramt af den paagældende Genstand. Han har ved Ulykken faaet et blaat Mærke paa venstre Overarm, som kunde tyde paa Slag. Sagsøgte Ljungberg kørte efter en af ham afgivet Forklaring i sin højre Side af Vejen, idet den ene af Hestene løb i Vejens højre Rabat. Han vil først have bemærket Motorcyklen, da den var lige foran Køretøjet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt der paa Hestekøretøjet har været anbragt nogen Genstand, der kan have ramt Sagsøgeren, har Sagsøgte Ljungberg ved den første Politiafhøring forklaret, at det eneste, der har raget ud over Vognens Sider, var det Brædt, han sad paa, og det var ikke længere, end at det stak ca 6 Tommer ud til hver Side af Vognen. Ved en derpaa af Politiet den 5 November 1927 foretaget Undersøgelse af den paagældende Vogn, viste Vognkassen sig at have en Bredde af 106 cm. Sagsøgte Ljungberg forklarede ved den Lejlighed, at det Agebrædt, han havde i Vognen, da Ulykken fandt Sted, senere er tabt, men et andet — efter hans Forklaring — ganske tilsvarende havde en Længde af 148 cm. Ved Forskydning til den ene Side kunde dette Brædt i det højeste rage 35 cm ud fra Vognen. Tjenestekarlen Aage Kold Madsen har dernæst saavel til Politiet som her under Sagen som Vidne forklaret, at han umiddelbart forinden Ulykken talte med Sagsøgte Ljungberg, som han kendte, og som havde standset Vognen, og at han da bemærkede, at den ene af Vognens Sætfjæle — et Brædt til at anbringe ovenpaa Vognbundens Side for at forhøje denne — laa med den ene Ende i Vognbundens højre Hjørne, medens den bagerste Ende laa opover Vognens venstre Sidestykke paa den bagerste Halvdel af dette. Sætfjælene var i hver Ende forsynet med et Par »Bens«, korte Brædder, der tjener til at fastholde Sætfjælene, naar denne paasættes Vognsiden, og det bagerste Sæt

Ben strittede saaledes som Sætfjælen var anbragt lidt skraat fremad og opad og udad til venstre for Vognen, hvor langt har Madsen ikke kunnet sige.

Efter det saaledes oplyste maa det antages, at Sagsøgerens Fald skyldes, at han er ramt af en udstaaende Genstand paa Hestekøretøjet, formentlig den nævnte Sætfjæl, og da Sagsøgeren efter Anders Foghs ovennævnte lagttagelser med Hensyn til Sporene efter Motorcyklen har kørt paa Cyklestien, har Hestekøretøjet følgelig, da Køretøjerne passerede hinanden, været for langt ovre i dets venstre Side af Vejen. Det er af Politiet under Sagen oplyst, at Motorcyklens Lygte den paagældende Aften skulde tændes Kl 6,15, og da Ulykken efter de foreliggende Oplysninger maa antages at have fundet Sted forinden dette Tidspunkt, vil der ikke i den Henseende kunne bebrejdes Sagsøgeren noget. Herefter findes Ulykken at skyldes uforsvarligt Forhold fra Sagsøgte Ljungbergs Side, og de Sagsøgte vil derfor være pligtige at tilsvare Sagsøgeren Erstatning. Idet denne findes at kunne bestemmes til 4000 Kr, vil de Sagsøgte have in solidum at betale Sagsøgeren dette Beløb tilligemed Renter heraf som paastaaet.

De Sagsøgte vil dernæst have ligeledes in solidum at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor bestemt.

Tirsdag den 21 Oktober.

Nr 10/1930. Smedemester **Sven Olsen** (Cohn)

mod

Viktualiehandler **A L Hørup** og Overretssagfører **Hans Lauritzen** som executor testamenti i Boet efter afdøde Herreekviperingshandler **Lars Christian Jensen** (David),

betræffende Omfanget af Appellantens Forpligtelse i Henhold til et Kautionsbevis.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1929: Sagsøgte, Smedemester Sven Olsen bør anerkende sin Pligt til til A/S Amagerbanken for Regning Udlaan Nr 3075 (Vognmand Godtfred Larsen) at indbetale 1516 Kr 31 Øre med Renter og Provision i Henhold til Laanekontraktens Bestemmelser. Sagsøgte bør til Sagsøgerne, Viktualiehandler A L Hørup og Overretssagfører Hans Lauritzen som Executor testamenti i Boet efter afdøde Herreekviperingshandler Lars Christian Jensen betale Sagens Omkostninger med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det tiltrædes, at Afvisningspaastanden ikke er taget til Følge.

Efter alt foreliggende har Appellanten Olsen ved Indgaaelse af Kautionsforpligtelsen troet, at hele Laanet, 8000 Kroner, udbetaltes G Larsen som Driftslaan. Han kan ikke antages at have faaet Underretning om den mellem Banken paa den ene Side og Hørup og Jensen paa den anden Side truffne Aftale, som vilde have til Følge, at Appellanten kom til at deltage i Hæftelsen for ca 3000 Kroner af det Tab, Hørup og Jensen havde lidt paa Fru Larsens Engagement. Det havde imidlertid været Hørups og Jensens Pligt at drage Omsorg for, at saadan Underretning gaves.

Som Følge heraf hæfter Appellanten i Forhold til de Indstævnte kun for det Beløb, der virkelig er kommet Godtfred Larsen til Gode og han vil herefter efter sin subsidiære Paastand kun kunne dømmes til at anerkende sin Pligt til til Amagerbanken at betale 76 Kroner 89 Øre med Tillæg af en forholdsmæssig Andel af Renter og Provisionsbeløb.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Smedemester Sven Olsen, bør anerkende sin Pligt til til Aktieselskabet Amagerbanken at indbetale 76 Kroner 89 Øre med Tillæg af forholdsmæssig Andel af Renter og Provisionsbeløb. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, Viktualiehandler A L Hørup og Overretssagfører Hans Lauritzen som Exekutor testamenti i Boet efter afdøde Herreekviperingshandler Lars Christian Jensen, een for begge og begge for een, til Appellanten med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Laanekontrakt af 23 Januar 1925 tilstod A/S Amagerbanken Vogmand Godtfred Larsen et Laan paa 8000 Kr, saaledes at dette Laan forrentedes med den til enhver Tid for Banken gældende Udlånsrente. Kontrakten blev medunderskrevet af følgende som Kautionister og Selvskyldnere: »Viktualiehandler A L Hørup, Herreekviperingshandler Lars Christian Jensen og Smedemester Sven Olsen.«

I Løbet af Aarene 1926—28 blev der, da Larsen ophørte med at betale Renter og Afdrag til Banken, af de tre Kautionister foretaget forskellige, omtrent lige store Afbetalinger paa Gælden.

Restgælden paa Laanet blev den 4 December 1928 paa Foranledning af Viktualiehandler Hørup opgjort til 4548 Kr 93 Øre. Hørup indbetalte samme Dag en Trediedel heraf til Banken, d v s 1516 Kr 31 Øre, og i Maj og August 1929 indbetalte Herreekviperingshandler Jensens Dødsbo 390 Kr 10 Øre og 367 Kr 35 Øre.

Da Smedemester Olsen efter 4 December 1928 ikke har villet indbetale yderligere til Banken paa sin Kautionsforpligtelse, har Viktualiehandler A L Hørup og Overretssagfører Hans Lauritzen som Executor testamenti i Boet efter afdøde Herreekviperingshandler Lars Christian Jensen under denne Sag paastaaet Sagsøgte, Smedemester Sven Olsen, kendt pligtig at anerkende sin Pligt til til Amagerbanken at indbetale 1516 Kr 31 Øre med Renter og Provision i Henhold til Laanekontraktens Bestemmelser.

Sagsøgte har principalt paastaaet Sagen afvist, medens han subsidiært har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Afvisningspaastand har Sagsøgte anført, at Sagsøgerne, da der ikke fra Bankens Side er rejst noget Krav overfor dem paa Betaling af det paastævnte Beløb, ikke har nogen retlig Interesse i nu at faa afgjort, hvorvidt der maatte paahvile Sagsøgte nogen Pligt til at betale Beløbet.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at de — og særligt Jensens Dødsbo — har Krav paa allerede nu at faa afgjort, hvorvidt Sagsøgte sammen med dem er pligtig til at opfylde Kautionsforpligtelsen overfor Banken.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand gjort gældende, at han kun har paataget sig Kautionsforpligtelsen ud fra den Forudsætning, at der ved Laanets Stiftelse blev stillet 8000 Kr til Godtfred Larsens Disposition, for at denne ved Hjælp af dette Beløb kunde starte en Vognmands- og Kulforretning. Det har nu vist sig, at de to Sagsøgere tidligere var Kautionister i samme Bank for et Laan til Godtfred Larsens Moder, Enkefru Marie Larsen, paa ca 5000 Kr, hvoraf resterede ca 3000 Kr, som Sagsøgerne paa Grund af Enkefru Larsens Fallit i Oktober—November 1924 var klare over, at de selv maatte betale, og at Hørup og Jensen kun har paataget sig at kautionere for de 8000 Kr til Godtfred Larsen mod, at de af dette Beløb fik Dækning for det for dem ved Enkefru Larsens Fallit opstaaede Tab paa ca 3000 Kr.

Sagsøgte hævder, at han herefter maa være løst for enhver Forpligtelse overfor Sagsøgerne, og at han i hvert Fald maa kunne forlange, at de 3000 Kr, som forlods er kommet Sagsøgerne til Gode, trækkes fra ved Opgørelsen af, hvad hver af de tre Kautionister skal betale.

Sagsøgeren Hørup har som Part forklaret, at han, forinden han paatog sig at kautionere for Laanet til Godtfred Larsen, udtrykkelig har meddelt Godtfred Larsen eller Enkefru Larsen paa Sønnens Vegne, at han og Jensen kun vilde gaa i Kaution for et Beløb paa 8000 Kr

paa den Betingelse, at de af Laanet fik Dækning for de ca 3000 Kr, som de overfor Banken hæftede for som Kautionister for Enkefru Larsens Gæld til denne, og at de desuden forlangte, at der skulde skaffes en tredje Kautionist. Efter at Godtfred Larsen havde meddelt ham, at han nu havde bevæget Smedemester Olsen til ogsaa at tegne sig som Kautionist for det paagældende Laan, meddelte Hørup Banken, at Betingelsen for hans og Jensens Kaution var den, at de ca 3000 Kr straks blev hensat til Dækning af deres Tab paa det tidligere Laan til Enkefru Larsen.

Godtfred Larsen og dennes Moder, Enkefru Marie Larsen, har som Vidner forklaret, at det var sidstnævnte, der førte Forhandlingerne med Hørup, og at de ikke før ca ½ Aar efter, at Laanet var ordnet, har forstaaet, at de 3000 Kr ikke skulde udbetales til Godtfred Larsen, men hensættes til Dækning af Hørups og Jensens Kautionsforpligtelse for Enkefru Larsens Gæld.

Sagsøgte Olsen har som Part forklaret, at han ikke fra nogen Side har faaet Besked om, at Sagsøgerne saaledes fik Dækning for deres tidligere Tab paa de 3000 Kr. Han har videre forklaret, at han ikke, forinden han kautionerede, har sat sig i Forbindelse med Hørup og Jensen, og at han heller ikke af Godtfred Larsen eller dennes Moder har faaet eller forlangt nærmere Specifikation over, hvortil de 8000 Kr skulde anvendes, eller Oplysning om, hvorvidt et Beløb af saa stor en Størrelse var fornødent for at sætte Godtfred Larsen i Stand til at fortsætte den af hans Moder hidtil drevne Vognmands- og Kulforretning.

Det er under Sagen oplyst, at 3100 Kr af det Godtfred Larsen af Banken tilstaaede Laan paa 8000 Kr straks blev hensat paa en Sikringskonto, hvorfra de senere er overført til Afskrivning paa Enkefru Larsens Gæld til Banken.

Godtfred Larsen og Enkefru Larsen har herom forklaret, at de troede, at Hensættelsen paa Sikringskontoen af de 3100 Kr skete, for at Banken herved kunde have en Sikkerhed for de Forretningsveksler, som de gik ud fra, at Banken var villig til at diskontere for Godtfred Larsen.

Naar nu henses til, at det fornødne Beløb, 3100 Kr, til Dækning af Enkefru Larsens Gæld til Banken, hvorfor Viktualiehandler Hørup og afdøde Herreekviperingshandler Jensen hæftede, straks blev hensat paa den ommeldte Sikringskonto, og til, at Godtfred Larsen ikke kan have været uvidende herom, og da der ikke fra Sagsøgte Olsens Side er søgt nærmere Oplysning om, hvortil Laanet paa de 8000 Kr skulde anvendes, kan det ikke statuere, at Sagsøgte derved, at han ikke har faaet Kundskab om de af Medkautionisterne stillede Betingelser for deres Kaution, i Forhold til disse er blevet frigjort for sin Forpligtelse ifølge Kautionserklæringen af 23 Januar 1925 eller nogen Del af denne.

Som Følge af det anførte vil der være at give Dom efter den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 150 Kr.

Nr 139/1930. **Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri (F Bülow)**

m o d

Proprietær **M P Petersen (Graae)**,

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at udtræde af det appellerende Andelsmejeri.

Østre Landsrets Dom af 23 April 1930: Sagsøgte, Proprietær M P Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Andelsmejeriet til Petersen 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri, til Indstævnte, Proprietær M P Petersen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1901 stiftedes Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri, og den daværende Ejer af »Kinderballegaard«, Proprietær Boesgaard, indtraadte som Interessent; Boesgaard solgte Ejendommen til Proprietær Carl Chr Hansen, der ligeledes indtraadte som Medlem. Ved Købekontrakt af 25 Januar 1924 overdrog Hansen atter Gaarden til Proprietær M P Petersen. I Købekontrakten hedder det bl a: »Køberen indtræder i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser som Andelshaver i Tryggelev Andelsmejeri — — —«, og i Henhold til denne Bestemmelse leverede Petersen sin Mælk til Mejeriet. I § 1 i Andelsmejeriets Love hedder det: »Foreningens Formaal er ved Drift af Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri, hvori enhver Andelshaver har forholdsmæssig Part, at søge at bringe det størst mulige Udbytte ud af Mælken af vore Kvægbesætninger og forpligter vi os i denne Anledning til at levere af Mælken

af vore Køer til dette Mejeri, med Undtagelse af den, der er nødvendig til Brug i vore Husholdninger.«

Efter § 2 hæftede alle Interessenterne personligt og solidarisk for Selskabets Forpligtelser. Efter § 6 »kan« Andel i Mejeriet følge med ved Salg eller andet Ejerskifte af en Ejendom.

Da Selskabets Bestyrelse mente at have faaet Nys om, at Petersen agtede at udtræde af Mejeriet — eventuelt i Forbindelse med Salg af sin Ejendom — blev Lovenes § 6 paa 2 Generalforsamlinger den 16 Marts 1929 ændret saaledes, at Bestemmelsen fik følgende Affattelse: »Enhver Andelshaver er pligtig til, naar han afhænder sin Ejendom, at forpligte den ny Ejer til at indgaa som Andelshaver med deraf følgende Forpligtelse til at levere sin Mælk til Mejeriet og i det hele at indtræde i hans Rettigheder og Forpligtelser som Andelshaver overfor Mejeriet, men Mejeriet er frit stillet og kan nægte at modtage den ny Ejer som Andelshaver.

Saafernt den nævnte Bestemmelse ikke er indført i Dokumenterne angaaende Overdragelsen af Ejendommen, eller paa anden Maade bevislig paataalt, er Sælgeren pligtig til paa Anfordring at indbetale Kr 500,00 pr Ko til Mejeriet.« Lovændringen blev vedtaget med alle Stemmer mod Petersens.

Idet denne mente, at § 6 i den nye Form ikke var bindende for ham, forespurgte han den 5 April s A, om Selskabet vilde være villig til at fritage ham for enhver Forpligtelse som Andelshaver med Udgangen af Regnskabsaaet den 31 Oktober s A. Da Selskabet nægtede at frigøre Petersen, opsagde denne under 22 April s A sit Forhold til Mejeriet til Ophør pr 31 Oktober s A.

Under denne ved Retten for Rudkøbing Købstad m v forberedte Sag, har Sagsøgerne, Tryggelev-Fodslette Andelsmejeri, paastaaet Sagsøgte Proprietær M P Petersen tilpligtet til som Medlem af Andelsmejeriet at levere dette al Mælken fra sin Køer, saalænge han er Ejer af »Kinderballegaard«.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Idet Sagsøgerne indrømmer, at den paa Generalforsamlingerne den 16 Marts 1929 vedtagne Lovændring ikke er bindende for Sagsøgte, gøres det iøvrigt gældende, at Interessenterne efter Selskabets Love kun kan udtræde ved Salg af deres Ejendom. Dette Resultat fremgaar efter Sagsøgerens Formening deraf, at der i Lovene ganske mangler Regler om Forpligtelse for Medlemmerne til at forblive i Selskabet for en vis Periode saavel som om Opsigelsesvarsel; heraf maa følge enten at Medlemmerne frit kan udtræde, naar de vil, eller at de slet ikke kan udtræde. Det første Alternativ synes nu ganske uantageligt, idet Driften derved vilde blive mindre indbringende for de tilbageværende Medlemmer, hvorhos Risikoen for disse bliver større; de udtrædende vil vel ikke kunne frigøre sig for deres Hæftelse for Selskabets Gæld, men naar et Medlem først er udtraadt, bliver han mindre interesseret i at fyldestgøre sin Forpligtelse. Sagsøgerne henviser endvidere til, at Sagsøgte ikke ved sin Opsigelse har tilbudt at erlægge den paa hans Andel faldende Kvota af Selskabets Gældsforpligtelser, ca 25 000 Kr.

Sagsøgte gør til Støtte for sin Frifindelsespaastand gældende, dels at Lovene ikke indeholder nogen Bestemmelse, der afskærer ham fra Opsigelse med passende Varsel, dels at Selskabet ved Ændringen af § 6, der var rettet mod ham alene, har begaaet et Retsbrud mod ham, der i hvert Fald maa berettigge ham til at udtræde af Selskabet.

Det er vel rigtigt, at han ikke ved sin Opsigelse har tilbudt at betale sin Andel af Selskabets Gæld, men idet han gik ud fra, at der tilkom ham Andel i Selskabets Formue, har han forlangt Opgørelse; hvis denne vilde have udvist, at Passiverne oversteg Aktiverne, vilde han selvfølgelig have betalt sin Andel af Underskudet.

Med Hensyn til den fra Lovændringen hentede Grund til Opsigelse har Selskabet hævdet, at Sagsøgte, forinden Lovændringen var vedtaget, definitivt havde erklæret at ville udmelde sig.

Mejeriets Love findes ikke at indeholde nogen Hjemmel for, at et Medlem ikke skulde kunne udtræde ifølge en Opsigelse, der sker med passende Varsel, og saaledes, at den udtrædende samtidig paa vedtægtsmæssig Maade afvikler sit Mellemværende med Mejeriet, hvilket Resultat findes stemmende med saadanne Andelsselskabers naturlige Forhold. Berettigelsen af et Ønske om Udtræden findes i nærværende Tilfælde ogsaa yderligere bestyrket ved Indholdet af den Vedtagelse, som de øvrige Interessenter paa Generalforsamlingerne den 16 Marts 1929 har søgt at paatvinge Sagsøgte. Da Sagsøgte har opsagt med et rimeligt Varsel og erklæret sig rede til at afvikle sit Mellemværende med Mejeriet, vil hans Frifindelsespaastand være at tage til Følge og Sagens Omkostninger at tilkende ham med 300 Kr.

Onsdag den 22 Oktober.

Nr 80/1930. **Bedsted Grurup Sogneraad (Heilesen)**

mod

Politimesteren i Hassing-Refs Herreder (Harboe),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at slette en Paa-tegning paa et Næringsbevis.

Vestre Landsrets Dom af 27 November 1929: Sagsøgte, Politimesteren i Hassing-Refs Herreder, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Bedsted Grurup Sogneraad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Parterne beskikkede Sagførere, Overretssagførerne Dahl og Ørum, i Salær hver 75 Kr, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Købmand P M Trab erklæret, at han ikke ønsker at lade sig særskilt repræsentere i Sagen.

For Højesteret har Appellanten alene paaberaabt sig, at der efter Bestemmelsen i § 27, 1 Stk, 2 Pkt i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 maa kræves Sogneraadets Samtykke til Flytningen.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 2 Maj 1907 meddelte Politimesteren i Hassing-Refs Herreder Detaillist Poul Martin Christensen, der senere har erholdt Efternavnet Trab, Næringsbevis paa Brændevinshandel, og det omtales i Næringsbeviset, at han vil have at drive denne Handel i Forbindelse med sin Detaillistforretning fra sin Bopæl paa Matr Nr 44 d, Sønderhaa By og Sogn; endvidere omtales det, at i Tilfælde af Flytning indenfor Jurisdiktionen maa Anmeldelse gøres til Politimesteren, der meddeler Næringsbeviset fornøden Paategning desangaaende. Næringsbeviset bærer Paategning af 19 Juni 1920 fra Politimesteren om, at det har været deponeret fra 19 Juni 1917 til 17 Juni 1920. Den 4 Oktober 1920 tilskrev Trab Politimesteren om, at Næringsbeviset atter ønskedes deponeret i 3 Aar, og den 5 s M gav Politimesteren Næringsbeviset saalydende Paategning:

»Foranstaaende Næringsbevis paa Brændevinshandel er under 4 Oktober 1920 opsagt til Ophør fra nævnte Dato at regne.«

Da Trab senere ønskede at drive Brændevinshandel i Bedsted, gav Politimesteren i Hassing-Refs Herreder den 19 Juli 1928 Næringsbeviset følgende Paategning:

»Indehaveren af foranstaaende Næringsbevis paa Brændevinshandel og vedhæftede Næringsbevis paa Detailhandel, der ifølge kgl Bevill af 3 August 1905 nu bærer Navnet: Poul Martin Trab, har anmeldt, at han d 20 Maj d A har genoptaget sin Handel med stærke Drikke ifølge disse Næringsbeviser paa Ejendommen Matr Nr 12 a og 12 b af Bedsted.

Det bemærkes, at Næringsbeviserne ifølge den i foranstaaende Paa-

tegning af 5te October 1920 ommeldte skriftlige Anmeldelse af 4 October 1920 kun er opsagt indtil videre.«

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Bedsted Grurup Sogne- raad, under Paaberaabelse af, at Politimesteren i Hassing-Refs Herreder har manglet Ret til at give Næringsbeviset sidstnævnte Paategning, paastaaet Politimesteren som Sagsøgt tilpligtet at slette Paategningen eller i hvert Fald kendt pligtig at høre Paategningen kendt ugyldig. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, og Trab, der har været indstævnt for at varetage sine Interesser, har støttet Sagsøgte.

Sagsøgerne har i første Række gjort gældende, at der ved det oprindelige Næringsbevis alene er meddelt Trab Næringsadkomst til Nærings Udøvelse paa et bestemt Sted efter Næringslovens § 5, 2 Stk, nemlig ovennævnte Matr Nr 44 d, og at denne Omstændighed udelukker, at Næringen kan drives andetsteds. Da Angivelsen af det paa gældende Matr Nr imidlertid ikke kan antages at tilsigte at knytte Næringen til denne bestemte Ejendom, hvilket ogsaa modsiges af, at Næringsbeviset indeholder Bestemmelser om Flytning, maa der gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne ikke herpaa kan støtte deres Paastand.

Dernæst har Sagsøgerne henvist til, at Paategningen af 5 Oktober 1920 viser, at Næringsbeviset er opsagt til endeligt Ophør fra 4 s M at regne, og at derfor enhver Ret efter det er ophørt. Imidlertid viser Trabs Skrivelse af 4 s M, at dette ikke har været Meningen, og da de benyttede Udtryk i Paategningen, der svarer til de i Beværterloven af 10 Maj 1912 § 42 Stk 4 benyttede Ord, ikke viser, at Næringsbeviset er endeligt opsagt, kan Sagsøgerne heller ikke herpaa støtte deres Paastand.

Endelig har Sagsøgerne paaberaabt sig den nugældende Beværterlov af 29 Marts 1924 § 27, 1 Stk, 2 Pkt, og hævdet, at der efter denne Bestemmelse maa kræves Samtykke fra Sogneraadet til Flytningen, ligesom ogsaa Næringsadkomst ved Flytning kun kan erhverves for 8 Aar, og at Paategningen af 19 Juli 1928 følgelig er ulovmedholdelig. Det fremgaar nu ikke af Forarbejderne til Beværterlovene af 1912 og 1924, at det har været Meningen med den paaberaabte Lovbestemmelse eller den tilsvarende i Loven af 1912, at tidligere erhvervede Næringsrettigheder skulde omfattes deraf, hvorimod det iøvrigt i begge Love i andre Tilfælde udtrykkelig er udtalt, at visse tidligere erhvervede Næringsrettigheder ændredes, og Bestemmelsen i nævnte § 27, 1 Stk, 2 Pkt findes herefter at maatte forstaaes som alene henvisende til Rettigheder, som er erhvervede overensstemmende enten med § 27 Stk 2 i Loven af 1912 eller med Lovparagraffens første Punktum, saaledes at den paaberaabte Bestemmelse ikke finder Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, hvor Næringsrettigheden er erhvervet tidligere.

Herefter vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at op- hæve. Der vil være at tillægge de for Parterne beskikkede Sagførere i Salær hver 75 Kr, der bliver at udrede af det offentlige.

Torsdag den 24 Oktober.

Nr 213/1930.

Rigsadvokaten
mod

Fængslede Ejner Kristen Richard Kennet (Steglich-Petersen),
der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 27 August 1930: Tiltalte Ejner Kristen Richard Kennet bør straffes med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder og betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte til Formildelse dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen.

Dommen vil, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde nedsættes til 8 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 8 Maaneder. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 300 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Københavns Amts søndre Birk m v, tiltales Ejner Kristen Richard Kennet til Straf for Forsøg paa Voldtægt mod uberygtet Kvinde ved Natten mellem den 10 og 11 Juni 1930 i et Automobil paa Jernbane Allé i Taastrup at have forsøgt ved Vold at tiltvinge sig Samleje med Pigen Kaja Lützhøft.

Tiltalte er født den 19 Januar 1902 og bortset fra, at han i 1929 i Københavns Byret for Overtrædelse af Straffelovens § 100, jfr § 98, har vedtaget en Bøde paa 250 Kr, ikke fundet forhen straffet.

Ved Nævningernes Kendelse er Tiltalte kendt ikke skyldig i Forsøg paa Voldtægt. Derimod har Nævningerne svaret bekræftende paa et dem yderligere forelagt Spørgsmaal om, hvorvidt Tiltalte har gjort sig skyldig i Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold og

ulovlig Tvang derved, at han ved den paagældende Lejlighed ved Vold har tvunget Kaja Lützhøft til at taale, at han behandlede hende uterligt og søgte at opnaa Samleje med hende.

Idet Retten lægger denne Afgørelse til Grund, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 185 og 210 efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 28 Oktober.

Nr 117/1930. Murer **Jens Peter Olsen** (Gamborg)

mod

Adjunkt **Christian Jepsen Lund** (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Færdsel ad en paa Indstævntes Ejendom beliggende Sti.

Dom afsagt den 6 November 1929 af Retten for Roskilde Købstad m v: Indstævnte, Murer Jens Peter Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Adjunkt Christian Jepsen Lund, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger erstatter Sagsøgeren Indstævnte med 80 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 26 Februar 1930: Indstævnte, Murer Jens Peter Olsen, bør være uberettiget til Færdsel paa nogen Del af Appellanten, Adjunkt Chr Jepsen Lund's Ejendom Matr Nr 644 af Roskilde Købstads Bygrunde. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter de Højesteret forelagte, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger kan der ikke gaas ud fra, at Appellantens Sælgere har tillagt ham nogen Ret til Færdsel ad Gangstien. Idet Appellanten dernæst allerede ifølge de i Dommen anførte Grunde ikke ved Hævd har erhvervet nogen saadan Ret, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Murer Jens Peder Olsen, til Indstævnte, Adjunkt Christian Jepsen Lund, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Til Ejendommen Matr Nr 644 af Roskilde Købstads Bygrunde, tidligere betegnet som Matr Nr 36 a af Roskilde Vestermark, paa hvilken Ejendom Sagsøgeren, Adjunkt Christian Jepsen Lund af Roskilde, har Skøde af 9 og 13 Marts 1928, tinglyst den 23 s M, hører et Areal, der paa Matr Kortet er betegnet som: »Sti 156 m², og som udgør den sydlige Halvdel af en ca 4 m bred Gangsti, hvis nordlige Halvdel hører til en anden Ejendom, og som fører fra Hedegade mod Nord op til Sct Mortensvej.

Under Anbringende af, at Indstævnte, Murer Jens Peter Olsen af Roskilde, samt hans Familie trods Sagsøgerens Forbud færdes ad den nævnte Gangsti, altsaa ogsaa over den til Sagsøgerens Ejendom hørende Del af Stien, og under Paaberaabelse af, at hans Ejendom ikke er behæftet med nogen Servitut angaaende Færdselsret for andre, har Sagsøgeren under nærværende Sag nedlagt Paastand paa, at Indstævnte, der er Ejer af Matr Nr 651 af Roskilde Bygrunde, og efterfølgende Ejere af denne Ejendom, kendes uberettigede til Færdsel paa nogen Del af Ejendommen Matr Nr 644.

Indstævnte har paastaet sig frifundet, idet han har paaberaabt sig, at den omhandlede Gangsti i sin Tid er blevet anlagt for at tjene som Adgang for Kvarterets Beboere, derunder Ejeren af hans Ejendom, og at der i al Fald ved Hævd er blevet erhvervet en saadan Ret for Beboerne.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, derunder de af en Række Vidner afgivne Forklaringer, at Sagførerne N C P Petersen og F V Thomsen omkring Aaret 1904 erhvervede den hidtil tildels som Eng henliggende Lod, Raadmandshaven kaldet, Matr Nr 36 a af Roskilde Vestermark, senere henlagt under Bygrundene, og over denne Lod anlagde en Vej, St Mortensvej, der danner et Knæ, midt paa hvilket der anlagdes et mindre Anlæg med et Springvand, og paa begge Sider af Vejen blev efterhaanden udlejet og senere udparcelleret og bortsolgt en Mængde Villagrunde. Ned over Engen havde der tidligere gaet en nedtraadt Fodsti; men i Aaret 1905 lod Sagfører N C P Petersen afstikke og anlægge den heromhandlede Gangsti, saaledes at den førtes fra Clermorgade — den nuværende Hedegade — til St Mortens-

vej, rettet mod Nord i lige Linie mod det Punkt, hvor det nævnte Springvand skulde anbringes, og har et Vidne forklaret, at det, da han i 1908 købte af Parcellerne ved St Mortensvej, af Sagfører N C P Petersen blev sagt til ham, at han (Sagføreren) havde anlagt Gangstien til Bekvemmelighed for Beboerne i Kvarteret, naar de skulde op til den paagældende Ende af Byen.

I Skødet paa Parcelen Matr Nr 36 v — nu Matr Nr 645 af Bygrundene — udfærdiget i Maj 1917 af begge Sagførerne, hvilken Parcel ligger langs den vestlige Side af den heromhandlede Gangsti, og under hvilken Parcel Stiens nordlige Halvdel er indbefattet — findes i § 4 følgende Bestemmelse: »Køberen og efterfølgende Ejere erholder Ret til Færdsel saavel til Fods som til Vogns, paa enhver anden Maade, ad Sct Mortensvej, mod at deltage i dens Vedligeholdelse med de den tilgrænsende Lodsejere efter Reglerne for private Vejes Vedligeholdelse, indtil den overgaar til offentlig Vej. Den østlige Del af Parcelen som i Forening med et tilsvarende Areal af Matr Nr 36 a af os er udlagt som en 7 Alen bred Forbindelsesvej mellem Sct Mortensvej og Clermontvejen, skal stedse henligge som saadan, med Ret til fri og uhindret Benyttelse — dog ikke Kørsel — af Lodsejerne i »Raadmandshaven«: det oprindelige Matr Nr 36 a« og i Skødets § 5 hedder det: »Køberen skal frahegne den Del af Arealet, som er udlagt til Forbindelsesvejen, fra den øvrige Del af Parcelen ved et ca 1³/₄ Al højt svensk Stakit.«

Sagsøgeren har nu paaberaabt sig, at der i hans Skøde af Marts 1928, der er udstedt af Sagfører N C P Petersens Enke og Sagfører F V Thomsens Arving, ikke findes nogen tilsvarende Bestemmelse eller nogen anden Bemærkning om Benyttelsen af hans Del af Gangstien, men efter det oplyste kan det ikke være tvivlsomt, at Gangstien oprindeligt af de to Ejere af Raadmandshaven er anlagt for at tjene som Passage for Beboerne af de Ejendomme som udparcelleredes fra Matr Nr 36 a og da den citerede Bestemmelse i fornævnte Skøde af 17 Maj 1917 vilde være betydningsløs, saafremt det stod i Sagsøgerens Magt at spærre sin Del af Gangstien, maa det antages at bero paa en Forglemmelse, at en tilsvarende Servitut ikke udtrykkelig er blevet lagt paa Sagsøgerens Parcel. Det maa imidlertid ved talrige afgivne Vidneforklaringer anses tilstrækkelig godtgjort, at Gangstien lige siden den blev anlagt, til Stadighed er blevet benyttet af alle og en hver og navnlig af Kvarterets Beboere, ligesom det i en af Byraadets Vej- og Brolægningsudvalg afgivet Erklæring hedder, at den omhandlede Sti har henligget for offentlig Færdsel fra den Tid Sct Mortensvej blev anlagt, og Grundene derved blev udstykkede, samt at Stien har stor Betydning for Beboerne ved den midterste Del af Sct Mortensvej.

Da Gangstien nu ikke i Terrænet tilkendegiver sig som tjenende til Adgang udelukkende eller dog fortrinsvis for Beboerne af de to tilgrænsende Ejendomme, Matr Nr 645 og Sagsøgerens Matr Nr 644, der først ved hans Erhvervelse af den er blevet solgt til Bebyggelse, men derimod efter sin Beliggenhed paa iøjnefaldende Maade fremtræder som en naturlig Forbindelsesvej mellem de offentlige Veje, Hedegade og St Mortensvej, findes der at maatte gives Indstævnte

Medhold i, at der ved almindeligt tyveaarigt Hævd er vundet en Ret for Kvarterets Beboere til Færdsel ad den omspurgte Gangsti, og at Sagsøgeren saaledes maa være uberettiget til at hindre Indstævnte, hvis Ejendom, Matr Nr 651 ligger ved St Mortensvej bag ved Springvandet, i at benytte Stien.

Som Følge af det anførte vil Indstævnte være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren vil have at erstatte ham Sagens Omkostninger med 80 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 6 November 1929 af Retten for Roskilde Købstad m v og paastaas af Appellanten, Adjunkt Chr Jepsen Lund, forandret overensstemmende med hans for Underretten nedlagte Paastand, medens Indstævnte, Murer Jens Peter Olsen, paastaar Underretsdommen stadfæstet.

Som i den indankede Dom anført er der ikke ved Skødet til Appellanten paalagt hans Ejendom nogen Servitut med Hensyn til Gangstien, og denne findes heller ikke udlagt som offentlig Gangsti eller optaget paa Kommunens Regulativ over saadanne. Da derhos Stien ikke fræmtræder som særlig anlagt for eller beregnet til Benyttelse af Indstævnte, og denne saaledes ikke i almindelig Hævdstid har kunnet vinde Hævd paa Stiens Bestaaen, samt da Indstævnte, der først erhvervede sin Ejendom som ubebygget Grund i Aaret 1919, ikke gennem Benyttelse i Alderstid har erhvervet Ret til Færdsel ad Stien, ligesom en saadan Ret overhovedet ikke har kunnet erhverves af Beboerne i Kvarteret, da Stien kun har været til siden Aaret 1907, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 250 Kr.

**Nr 23/1930. Fabrikejer Hestbek Christensen (Oluf Petersen)
m o d**

⌘Gaardejer Edvard Jensen og Hustru, Karen Jensen (Henriques),

betræffende Tilbagebetaling af et Laan m m.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 10 December 1929: Sagsøgte, Gaardejer Edvard Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Fabrikejer Hestbek Christensen, i denne Sag fri at være, og Sagsøgte, Fru Karen Jensen, bør for Sagsøgerens Tiltale for Tiden fri at være. I Sagsomkostninger

betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikejer Hestbek Christensen, til de Indstævnte, Gaardejer Edvard Jensen og Hustru, Karen Jensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Frederikssund Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Fabrikejer Hestbek Christensen, paastaet de Sagsøgte, Gaardejer Edvard Jensen og dennes Hustru, Fru Karen Jensen, dømt til in solidum at betale 2263 Kr 07 Øre, subsidiært Fru Jensen alene dømt til at betale nævnte Beløb, samt paastaet Gaardejer Jensen dømt til at betale 300 Kr. Af Beløbene paastaas nærmere angivne Renter.

Til Støtte for disse Paastande gør Sagsøgeren gældende, at han i Eftersommeren 1928 har laant Fru Karen Jensen det førstnævnte Beløb til Opførelse af et Hønsehus og Indkøb af Kyllinger, medens de Sagsøgte ejede og beboede »Rosenbuskgaarden«, at Beløbet skulde tilbagebetales af Hønseriets aarlige Overskud, men at det er forfaldent nu, fordi de Sagsøgte den 3 Januar 1929 i Strid med Forudsætningerne ved Laanets Ydelse har solgt og er fraflyttet nævnte Gaard, ved hvilket Salg de iøvrigt opnaaede en betydelig kontant Udbetaling, hvorfor de er i Stand til at tilbagebetale Beløbet. Sagsøgeren opfatter dette Salg som en i Forhold til ham retstridig Handling fra Gaardejer Jensens Side, der maa gøre ham medansvarlig for Laanets Tilbagebetaling. Til Støtte for Paastanden paa Beløbet 300 Kr gør Sagsøgeren gældende, at Gaardejer Jensen uberettiget har tilbageholdt dette Beløb af Penge, der er ham overladt af Sagsøgeren til Indkøb for dennes Regning, til Dækning af et foregivet Krav paa Løn for ydet Bistand ved Tilsyn med Sagsøgerens Ejendom, hvilket Krav Sagsøgeren hævder er uhjemlet.

Sagsøgte, Gaardejer Jensen, paastaar sig i det hele frifundet, medens Sagsøgte, Fru Karen Jensen, vel erkender, at Sagsøgeren af hende kan kræve Laanets Tilbagebetaling, dog efter Aftale kun med Halvdelen af det aarlige Overskud af Hønseriet, som imidlertid det første Aar har givet Underskud, men som af hende fortsættes paa Gaarden Følholm, som hun og hendes Mand nu ejer og bebor. Hun paastaar sig derfor frifundet for Tiden.

Under Sagen er der afgivet Forklaring af Sagens Parter og Vidneforklaring af fhv Forvalter Chr Brocksgaard og af Sagsøgerens Datter, Fru Lilly Sørensen. Endvidere er der fremlagt en Del Korrespondance mellem Sagens Parter.

Af Sagens Omstændigheder fremgaar, at Sagsøgeren, der bor i Oslo, har erhvervet to Landejendomme i Nordsjælland i Nærheden af Rosenbuskgaarden og derved var kommet i Omgangsforhold til de Sagsøgte, for hvem han fattede Interesse, og at han har foreslaaet Fru Jensen at anlægge og drive Hønseri og tilbudt at laane hende de hertil fornødne Penge saaledes, at dette blev et Mellemværende alene mellem dem, og at hun kunde tilbagebetale Beløbet af det Overskud, Hønseriet efterhaanden gav. Der har ikke været aftalt nogen Betingelse for Laanets Ydelse eller noget om, at det skulde forfalde til Betaling paa anden Maade. Selv om Sagsøgeren maatte have forudsat, at de Sagsøgte forblev paa Rosenbuskgaarden, har dette efter det foreliggende ikke faaet noget saadant Udtryk, at de Sagsøgte derved kunde være afskaaret fra at afhænde og fraflytte nævnte Gaard, uden at Laanet samtidig blev betalt tilbage. Herefter vil Gaardejer Jensens Paastand om Frifindelse for denne Del af Sagens Vedkommende være at tage til Følge. Da det er ubestridt, at Fru Jensens Drift af Hønseriet hidtil ikke har givet Overskud, og da det efter det oplyste maa antages, at hun baade kan og vil fortsætte en Hønseridrft paa Følholm, hvorved der eventuelt kan fremkomme et Overskud til Laanets afdragsvise Betaling, vil der ligeledes være at give hendes Paastand om Frifindelse for Tiden Medhold.

Hvad endelig angaar Paastanden om Betaling af 300 Kr bemærkes, at efter Sagens Oplysninger havde Gaardejer Jensen paataget sig for Sagsøgeren at indkøbe Grise i stor Stil til Anbringelse og Opdræt paa Sagsøgerens fornævnte Gaard mod en Provision af 1 Kr pr indkøbt Dyr. Men desuden har Jensen efter Sagsøgerens Anmodning i ca 3 Maaneder ført dagligt Tilsyn med Sagsøgerens to Ejendomme, har antaget Forvalter paa den ene af disse, ordnet Gaardens Mælkeleverancer, tilrettelagt og tilset forskellige Arbejder paa Gaarden og jævnlig i denne Anledning opholdt sig flere Timer ad Gangen dersteds, ligesom Forvalteren efter dennes Forklaring havde faaet Paalæg af Sagsøgeren om at henvende sig til Jensen angaaende Gaardens Anliggender.

Gaardejer Jensen hævder, at Sagsøgeren havde lovet ham Vederlag for dette Arbejde og har godkendt, at Vederlaget blev ansat til 100 Kr maanedlig. Fru Karen Jensen har om dette Forhold som Vidne forklaret, at Sagsøgeren lovede hendes Mand, at dette Tilsyn skulde vederlægges med det Beløb, som han skulde give en Forkarl.

Efter det saaledes foreliggende findes Gaardejer Jensen med Føje at kunne gøre Krav paa Vederlag for det omhandlede Tilsyn med et Beløb som det, han har beregnet sig, hvorfor ogsaa for denne Del af Sagens Vedkommende Frifindelsespaastanden vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 250 Kr.

Torsdag den 30 Oktober.

Nr 313/1929. Frøken **Helga Sehested** (Kemp)

mod

Stamhusbesidder **Jørgen Sehested** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at udsætte Appellantinden af et Tørreri.

Kendelsen afsagt den 15 Juni 1929 af Fogedretten for Sunds-Gudme Herreder: Den begærte Forretning kan ej fremmes. Forretningens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 26 Oktober 1929: Den ovennævnte af Appellanten, Stamhusbesidder Jørgen Sehested, begærte Udsættelsesforretning bør nyde Fremme. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at ifølge § 6 i Brugskontrakten af $\frac{9}{10}$ Juli 1913 havde den daværende Stamhusbesidder kun for det Tilfælde at Frk Helga Sehested skulde ophøre med Forpagtningen af Broholm Hovedgaard inden den i hendes Kontrakt fastsatte Tid — som udløb i 1927 — forpligtet sig til at paalægge efterfølgende Forpagtere af Gaarden at indtræde i hendes Rettigheder og Forpligtelser overfor Tørreriet; endvidere at Hedeselskabets Mose- og Engvæsen i nogle for Højesteret fremlagte Erklæringer har udtalt, at naar Mølledammen renses i fornødent Omfang, kan 4 Stemmeplanker give et passende Opsamlingsbassin, og at saadan Opstemning ikke giver Oversvømmelse.

For Højesteret er det oplyst, at Parterne under Forhandlingerne i Anledning af Brugskontraktens Oprettelse regnede med den Mulighed, at Tørreriet ikke modtog Kartoffler til Tørring, naar det var fordelagtigere at sælge dem. At Tørreriet af saadan Grund midlertidig har ligget stille fra 1923 til 1928, hvad der

iøvrigt ikke var rejst Indvending imod før Opsigelsen i 1927, ses ikke at gaa udover hvad der efter foranstaaende maatte regnes med. Indstævnte har derfor ikke haft Føje til at hæve Kontrakten, og den begærte Udsættelse kan saaledes ikke fremmes. Sagens Omkostninger for alle Retter findes Indstævnte at burde betale Appellantinden med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den begærte Udsættelse kan ikke fremmes. Sagens Omkostninger for alle Retter betaler Indstævnte, Stamhusbesidder Jørgen Sehested, til Appellantinden, Frk Helga Sehested, med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse:

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Under denne Forretning har Stamhusbesidder Jørgen Sehested, Broholm, begæret Landbrugskandidat Forpagter Frøken Helga Sehested, Bjerreskovgaard, udsat af Brugen af Tange Mølle Tørreri.

Af det for Fogedretten fremlagte fremgaar, at nu afdøde Besidder af Stamhuset Broholm Hannibal Sehested under 9 Juli 1913 med et Selskab, da bestaaende af Rekvisita i Forbindelse med Baronesse M Holck, Gl Klingstrup, afsluttede en Kontrakt, hvorefter Brugen af den under Broholm Hovedgaard hørende Tange Møllens Grund m v overlodes nævnte Selskab til Oprettelse og Drift af et Kartoffeltørreri for et Tidsrum af 50 Aar, mod at Selskabet svarede alle af det Overdragne gaande Skatter og Afgifter. I Kontraktens § 8 bestemmes derhos, at »hvis Selskabet inden Udløbet af den — — — nævnte Tid ophører at drive heromhandlede Virksomhed«, har Stamhuset Ret til straks at forlange Kontrakten hævet. Denne Kontrakt er vedføjet en under 1 Juli 1913 mellem Rekvisita og Baronesse Holck i deres Egenskab af henholdsvis Forpagter af Broholm Hovedgaard og Ejerinde af Gl Klingstrup indgaaet Kontrakt, hvori de i deres nævnte Egenskaber paatager sig visse Forpligtelser overfor deres Selskab »Tange Mølle Kartoffeltørreri«, herunder forsaavidt Broholm Hovedgaard angaar Forpligtelse til indtil 1 Maj 1936 at dyrke aarlig 50 Tdr Land med en nærmere bestemt Kartoffelart til Levering til Tørreriet. I et Tillæg af 6 Oktober s A præciseres Forpligtelsen for Forpagteren af Broholm Hovedgaard derhen, at han kan vælge at dyrke og levere mindst 5000 Tdr Kartoffler aarlig eller at indkøbe og levere samme Kvantum. — I den førstnævnte Kontrakts § 6 har derhos afdøde Stamhusbesidder Hannibal Sehested forpligtet sig til, saafremt Rekvisita maatte ophøre at være Forpagter af Broholm Hovedgaard, at paalægge efterfølgende Forpagtere af Hovedgaarden at indtræde i de Rettigheder og Forpligtelser, som Rekvisita i sin Egenskab af Hovedgaardsforpagter i Henhold til det anførte havde

overfor Tørreriet. Justitsministeriet har dernæst under 11 Marts 1914 approberet de nævnte tvende Kontrakter, dog med Forbehold, at efterfølgende Hovedgaardsforpagtere altid skal kunne fyldestgøre deres Forpligtelse efter førstnævnte Kontrakts § 6 ved årlig at levere 5000 Tdr Kartoffler, der af Tørreriet, som dog under uheldige Konjunkturer skal kunne afslaa Modtagelsen, altid skal betales Forpagteren med Handelspris.

Rekvirenten har støttet sin Paastand paa, at han i Henhold til førstnævnte Kontrakts § 8 under 18 Juni 1927 har opsagt denne overfor Rekvisita, der, idet Baronesse Holck ved Salget af Gl Klingstrup og Bortflytning fra Landet i 1916 af Rekvisita udkøbtes af Interessentskabet, hvorefter hun fortsatte alene, fra 1920 til 1927 har ladet Tørreriet henstaa ubenyttet, og det tilføjes, at da Stamhusbesidder Hannibal Sehested ved sin Død i 1924 efterfulgtes af Rekvirenten, og Rekvisita ved denne Lejlighed fratraadte Forpagtningen af Hovedgaarden, har hun ikke stillet Krav til den nye Forpagter Kirketerp Møller i Henhold til de oprettede Kontrakter. Rekvirenten har endvidere anført, at den nuværende Hovedgaardsforpagter, der tiltraadte den 1 April 1924, har ønsket en op ad Tange Aa liggende Eng udtørret, hvorfor han, der var ubekendt med de foreliggende Kontrakter, maa kræve Vandstanden i Tange Aa sænket, ligesom han maa betragte Leveringspligten af Kartoffler for ham uvedkommende. Ihvorvel Rekvirenten erkender, at Kartoffeltørreriet er underkastet Saisondrift, har han hævdet, at Standsningen i Driften ikke har været midlertidig, idet et bestemt Tidspunkt for Igangsættelsen ikke i Standsningsøjeblikket har været fastsat. Medens Parterne er enige om, at det Forhold, at Rekvisita hele Tiden har erlagt Brandassurancen, er betydningsløst, idet denne kun sikrer hende den hende tilhørende Bygning og de deri staaende hende tilhørende Maskiner, har Rekvirenten anført, at den under nærværende Forretning af Rekvisita fremlagte Kvittering af 8 Juni 1927 for betalt Ejendomsskyld ligeledes er betydningsløs, idet Bygningerne som nævnt tilhører Rekvisita, medens hun ikke har godtgjort at have betalt Grundskyld for det paagældende Areal.

Rekvisita har heroverfor forklaret, at det ved de omhandlede Kontrakters Affattelse ikke har været hverken afdøde Stamhusbesidder Hannibal Sehesteds eller hendes Mening, at Opsigelsesbestemmelsen i § 8 skulde kunne bringes i Anvendelse ved længere eller kortere af uheldige Konjunkturer fremtvungne Ophør i Tørreriets Drift, men kun ved endelig Nedlæggelse af Virksomheden med dermed følgende Realisation af Maskiner og Inventar. Tørreriet har været i Drift fra 1913

Færdig fra Trykkeriet den 5 November.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 20

Torsdag den 30 Oktober.

til 1923, idet Vandkraften efter Konjunkturerne i mindre Perioder har været benyttet paa anden Maade. Da Rekvisita i 1923 indstillede Virksomheden, var Tidspunktet for Igangsættelse ganske vist ikke endelig fastsat, idet hun vilde afvente gunstigere rentable Forhold, men Virksomheden som saadan har aldrig været opgivet, hvorfor hun lod Maskiner og Inventar, trods den faldende Værdi af dette forblive indestaaende i Tørreriet. Rekvisita har endvidere forklaret, at Rekvirenten paa Anledning af den nuværende Hovedgaardsforpagter, i 1927 lod foretagne Foranstaltninger til Tørlæggelse af den nævnte Eng og dermed forbunden Sænkning af Vandstanden i Tange Aa, hvorved hun følte sine Interesser vedrørende Tørreriet truet, og hvorfor hun overfor Rekvirenten protesterede mod de foretagne Arbejder, i hvilken Forbindelse hun anfører, at der for adskillige Aar siden og længe før Rekvirentens Overtagelse af Stamhuset, er anbragt et Stemmeværk i Aaen paa Tange Møllens Grund i Forbindelse med et Flodemaal, over hvilket Vandstanden ikke maatte stige, og heller aldrig har steget, idet den tværtimod saagodt som altid har været 1 a 2 Planker under Flodemaal, og den paa-gældende Eng har altid haft den Fugtighedsgrad, den nu har, Rekvisita har endvidere forklaret, at da hun i 1927 under Henviisning til sin Kontrakt protesterede mod den nævnte Vandstandssænkning, viste det sig, at hverken Rekvirenten eller Broholm Godskontor kendte Kontrakternes Eksistens, hvorfor ejheller den nuværende Hovedgaardsforpagter ved sin Tiltrædelse var gjort bekendt med de ham efter disses Indhold paahvilende Forpligtelser. Rekvirenten skal da af den opstaaede Situation, og for at undgaa muligt Erstatningsansvar fra sin Forpagters Side, have taget Anledning til den 18 Juni 1927 under Paaberaabelse af Kontraktens § 8 at opsigte Brugsforholdet. Rekvisita bestrider i Henhold til det anførte denne Opsigelses Lovlighed, idet hun bestrider, at der nogensinde har været Tale om en Pligt for hende til konstant Drift trods Tab. Hun protesterede straks mod Opsigelsen og henviser til sin Skrivelse af 30 Juni 1927 til Overretssagfører Flening, hvori hun udtaler Ønske om at faa Tørreriet igang igen, og nu, hvor Driften atter er rentabel, er det atter i Gang. Rekvisita har under Henviisning til den fremlagte Korrespondance anført, at Rekvirenten ej selv har troet paa Opsigelsens Lovlighed, men har ført Forhandlinger om en Ordning. Under Henviisning til den sidstnævnte Kon-

trakts § 1, 2 Stk har Rekvisita endvidere anført, at alle Parter, herunder den daværende Stamhusbesidder, har været indforstaaet med, at midlertidige Driftsstandsninger kunde indtræffe, idet Bestemmelsen direkte dog kun regulerer Forholdet ved den ene Parts midlertidige Passivitet. Naar det er anført mod Rekvisita, at hun ikke har stillet noget Krav til den nuværende Forpagter, har hun i saa Henseende henvist til Slutningsbestemmelsen i Justitsministeriets Skrivelse af 11 Marts 1914. Hvad Erlæggelsen af Kontraktsvederlaget (Skatter) angaar har Rekvisita forklaret, at hun under hele Kontraktsforholdet har betalt alle hende afkrævede Skatter, herunder ogsaa de kommunale, og at Rekvirenten ikke har dokumenteret at have betalt Grundskyld.

Med Hensyn til den agrariske Skade ved Aavandets Opstemning har Rekvisita hævdet, at den er ringe og ihvertfald ikke nu større end tidligere, ligesom hun har fremført, at Kartoffelleveranceforpligtelsen for Forpagteren i paakommende Tilfælde ikke kan anses for særlig byrdefuld, naar henses til, at han da skal vederlægges med Handelspris, ligesom hun i det hele har hævdet, at det maa være hende uvedkommende, at Forpagteren ej ved sin Tiltrædelse har været gjort bekendt med disse Forhold. Endelig har Rekvisita henvist til Tidsbegrænsningen 1936 i hver af Kontrakternes § 6.

Overfor Rekvirentens Henviisning til den sidstnævnte Kontrakts § 1, 2 Stk har Rekvirenten hævdet, at denne Bestemmelse netop forudsætter »Drift«, ligesom det er hævdet, at § 6 ikke indeholder nogen Fordel for Rekvisita, men alene maa forstaaes som en Sikkerhed for den nu af Selskabet udtraadte Baronesse Holck og derfor nu er betydningsløs.

I Henhold til det saaledes anførte, og idet særlig henses til, at Rekvirenten fra sin Tiltrædelse i 1924 og indtil 1927 har taalt den forhaandenværende Tilstand og ikke fundet Anledning til at søge Forholdet oplyst, og til de stedfundne Forhandlinger efter den formelle Opsigelse sidstnævnte Aar, samt til, at Rekvirenten ikke mod Rekvirentens Paastand har godtgjort eller blot hævdet, at Driften af Kartoffeltørreriet i den Tid, det har været indstillet, har været rentabel, findes det, idet Kontraktens Bestemmelse og da særlig dens § 8, naturligt forstaaet, ikke synes at kunne opfattes som en Pligt for Rekvisita til med Tab at fortsætte den omhandlede Drift, betænkeligt at give Rekvirenten Medhold i hans Begæring om at lade denne Forretning nyde Fremme, idet Omkostningerne ved Forretningen findes at burde ophæves.

Nr 314/1929. Slagtermester **C C Kofoed** (Cohn)

mod

Gaardejer **Sofus Rosenmeier** (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved Salg af kastningssmittet Kreatur.

Vestre Landsrets Dom af 12 November 1929: Sagsøgte, Slagter C C Kofoed, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Sofus Rosenmeier, betale 2360 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Januar 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, tiltrædes det, at Appellanten er fundet erstatningspligtig.

Efter Dommens Afsigelse er der under 15 April d A foretaget et nyt Skøn til Konstatering af Tabets Størrelse. Skønsmændene kommer efter en Gennemgang af Sygdommens Virkning paa de enkelte smittede Kreaturer til det Resultat, at Værdiforringelsen saavel hidrørende fra svigtende Mælkeydelse som fra Tab ved ikke levedygtige Kalve bl a under Hensyn til, at Infektionen nu var i Aftagende, kan ansættes til et Beløb af 450 Kroner og Tabet som Følge af Indskrænkningerne i Indstævntes Dispositionsret over Kreaturerne til 750 Kroner.

I Overensstemmelse hermed vil den Indstævnte tilkommende Erstatning være at fastsætte til 1200 Kroner, og Dommen iøvrigt at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningens Størrelse fastsættes til 1200 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 August 1928 købte Sagsøgeren, Gaardejer Sofus Rosenmeier af Stouby Mark, af Sagsøgte, Slagter C C Kofoed af Braaskov, en 2 Aar gammel Kælvekvie for en Pris af 260 Kr. Sagsøgte, der havde købt Kvien den 21 s M af Gaardejer Anders Hjerrild af Smedskjær, der atter i Begyndelsen af Marts 1928 havde købt den af Gaardejer Jens Peter Madsen af Barrit, solgte den til Sagsøgeren som reel og med Angivelse, at den skulde kælve den 20 Oktober s A. Kvien kælvede imidlertid allerede den 20 September s A, og efter at Efterbyrdsprøven var indsendt til Veterinærfysikus, meddelte denne i Erklæring af 21 s M, at der var paavist Kastningsbaciller i Prøven. Sagsøgeren meddelte dette til Sagsøgte, der derefter tog Kvien tilbage og desuden ca 14 Dage senere af Sagsøgeren købte en Ko, der havde staaet i

Baas med Kvien. Den 25 November 1928 kastede en anden Ko i Sagsøgerens Besætning Kalven, og af Serumlaboratoriet erklæredes den for at have været lidende af smitsom Kastning, og i den følgende Tid kastede største Delen af Kreaturbesætningen, ialt foruden den af Sagsøgte købte Kvie 11 Køer og Kvier.

Idet Sagsøgeren har anført, at den købte Kvie har lidt af smitsom Kastning ved Handlen, at Sygdommen af denne Kvie er bragt ind i hans Besætning, der aldrig tidligere har lidt heraf, og at Sagsøgte maa være ansvarlig for det Tab, han herved har paadraget sig, har han under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning af 2360 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Januar 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at Smitten ikke er indbragt i Sagsøgerens Besætning af Kvien, men har været i Besætningen, der i 1927 er indkøbt fra forskellige Steder, eller paaført den af Køer hørende til Sagsøgerens Naboers Besætning, hvori Smitten findes. I hvert Fald maa han anse sig uden Ansvar, da han hverken vidste eller burde vide, at Kvien led af Sygdommen eller har givet nogen Garanti for, at dette ikke var Tilfældet.

Der er under Sagen afgivet Parts- og Vidneforklaringer, og herunder har fornævnte Gaardejer Jens Peter Madsen forklaret, at en Kvie, der havde staaet i Baas sammen med den Kvie, som han i Marts 1928 solgte til Gaardejer Hjerrild, i Juli Maaned s A kastede og blev konstateret lidende af smitsom Kastning. Gaardejer Hjerrild har som Vidne forklaret, at han, da han solgte Kvien til Sagsøgte, gjorde denne opmærksom paa, at der i Juli Maaned havde været et Tilfælde af Kastning i Madsens Besætning, hvorfra Kvien stammede, og han udtalte, at han »ikke vilde høre mere fra Kvien«, hvormed han mente, at han ikke vilde høre Reklamationer i Anledning af Fejl hos Kvien. Sagsøgte har som Part forklaret, at Hjerrild havde meddelt ham, at Kvien hidrørte fra Madsens Besætning, og at en Kvie fra denne senere var kommet for tidlig med Kalven, men han vil ikke have lagt nogen Vægt derpaa, da det var saalænge siden, at Kvien havde været hos Madsen. Det er ogsaa rigtigt, at Hjerrild udtalte, at han »ikke vilde høre noget fra Kvien«, men Sagsøgte vil have forstaaet dette som kun sigtende til Kviens Mælkeevne.

Det veterinære Sundhedsraad, hvem Sagen har været forelagt, har i Erklæringer af 22 Maj 1929 og 11 Juli s A udtalt, at Kvien ikke kan være blevet smittet i Tiden efter den 31 August 1928, at det, da der ikke er oplyst andre Maader, hvorpaa Kvien kan antages at være blevet smittet, er sandsynligt, at Kvien er smittet af den Kvie, den stod i Baas med hos Madsen, og at det endvidere er sandsynligt, at Kvien har indført Smitten i Sagsøgerens Besætning.

Efter alt det foreliggende maa det antages, at Kvien ved Handlens Indgaaelse var lidende af ommeldte Sygdom, og at Sygdommen fra Kvien er overført til Sagsøgerens øvrige Kreaturbesætning. Idet Sagsøgte dernæst burde have meddelt Sagsøgeren de Oplysninger, han sad inde med fra Hjerrild, hvorefter der maa gaas ud fra, at Sagsøge-

ren ikke vilde have indført Kvien i sin Besætning, findes han at maatte være ansvarlig for det Tab, Sagsøgeren har lidt ved, at Sygdommen er paaført hans Besætning. Med Hensyn til Tabets Størrelse er der under Sagen afgivet en Syns- og Skønsforretning, hvorved Tabet er bestemt saaledes: Nedgang i Mælkeydelsen i 3 Aar 2160 Kr og Erstatning for ikke levedygtige Kalve i samme Tidsrum 200 Kr, hvorved den nedlagte Paastand fremkommer. Det veterinære Sundhedsraad har imidlertid i Skrivelsen af 11 Juli 1929 udtalt, at Beregningen af Tabet formentlig er noget for højt ansat. Der er dog ikke under Sagen tilvejebragt Oplysninger, som viser, at den paaستااede Erstatning er for højt ansat eller giver Mulighed for en Ansættelse af Tabet beregnet efter Værdiforringelsen af de enkelte Kreaturer, og Sagsøgerens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde betale til Sagsøgeren 400 Kr.

M a n d a g d e n 3 N o v e m b e r .

Nr 142/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann (Fenger),

angaaende Erstatning for Varetægtsfængsel.

Vestre Landsrets Dom af 8 Maj 1930: Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann bør være uberettigede til Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel. Saa betaler de og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, 600 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann.

Allerede i Henhold til de Grunde, der i Dommen er anført med Hensyn til Sigtelsen mod de paagældende for Brandstiftelse eller Meddelagtighed heri, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat tiltrædes det, at der som Følge af Bevisets Stilling ikke er tilkendt dem nogen Erstatning, og Dommen vil saaledes være at stadfæste.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Fenger betaler Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann, een for alle og alle for een, 600 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Søndag den 29 August 1926 mellem Kl 5 og 6 Em nedbrændte en Gaardejer Hans Fogtmann tilhørende Husejendom i Hygum, hvor han med sin Familie da var bosat. Der blev i den Anledning indledet Undersøgelse og afholdt Forhør i Medfør af Retsplejelovens § 1018, men da Aarsagen til Branden ikke herved blev oplyst, resolverede vedkommende Statsadvokatur den 27 November s A, at der ikke vilde være videre at foretage i Sagen. Efter Branden flyttede Fogtmann til en i Harreby beliggende Gaard, som han havde købt i Aaret 1924. Denne Gaard brændte den 30 Oktober 1927 mellem Kl 1 og 2 Nat. Resultatet af den derefter indledede offentlige Undersøgelse blev, at Gaardejer Fogtmann og hans Søn Ejnar Fogtmann blev sat under Tiltale ved Retten for Frøs Herred m v for Overtrædelse af Brandpolitiloven. Ved denne Rets Dom af 4 Februar 1928 blev Hans Fogtmann idømt en Bøde af 25 Kr til Haderslev Amts Politikasse, idet det mod hans Benægtelse fandtes bevist, at han under Opholdet i Svinestalden om Aftenen den 18 Oktober 1927 havde udvist Uforsigtighed ved Anvendelsen af en Lampe, som var blevet sat paa en høj i Svinestaldens Midtergang henstaaende Kasse, hvorved den var bragt i en saadan Nærhed af Loftet, at dette var blevet sværtet. For Ejnar Fogtmanns Vedkommende gik Retten i Overensstemmelse med en af ham afgivet Forklaring ud fra, at han for at lyse for nogle Søer, der nylig havde faaet Grise, den Aften, Gaarden brændte, havde anbragt en Lygte saaledes, at der var Mulighed for at den kunde væltes ned af Svinene eller Kreaturer, der havde revet sig løs. Sagen blev herefter for hans Vedkommende sluttet med, at han for Overtrædelse af Brandpolitiloven vedtog en Bøde af 40 Kr til fornævnte Politikasse.

I August Maaned 1928 blev Undersøgelsen vedrørende de to nævnte Brande genoptaget, og saavel Hans Fogtmann som Ejnar Fogtmann blev anholdt henholdsvis den 20 og 17 August 1928, idet Hans Fogtmann sigtedes for at have sat Ild eller ladet sætte Ild paa Gaarden i Harreby samt for Assurancesvig under den paafølgende Brandskadeopgørelse, medens Ejnar Fogtmann sigtedes for Brandstiftelse paa nævnte Gaard eller Meddelagtighed heri. Ejnar Fogtmann blev løsladt den 24 September og Hans Fogtmann den 26 Oktober s A. Endvidere blev Harald Fogtmann anholdt den 5 September s A og Dagen efter fængslet som sigtet for at have paasat Branden i Hygum. Den 6 November næstefter blev han løsladt. For Ejnar og Hans Fogtmanns Vedkommende blev Sagen sluttet ved vedkommende Statsadvokatars Resolution af 31 Maj 1929 paa Grund af Bevisets Stilling og med Hensyn til Sigtelsen for Assurancesvig for sidstnævntes Vedkommende tillige paa Grund af, at han ifølge en af vedkommende

Amtslæge afgivet og af Retslægeraadet tiltraadt Erklæring er sindssyg, lidende af Kværlantforrykthed. Harald Fogtmann blev derimod sat under Tiltale ved et Nævningeting for de sønderjydske Landsdele, der afholdtes den 17 og 18 September 1929. Der blev stillet Nævningerne 5 Spørgsmaal gaaende ud paa, 1) hvorvidt Harald Fogtmann havde gjort sig skyldig i Brandstiftelse ved den 29 August 1926 at have sat Ild paa sin Faders Hus i Hygum, 2) om han havde gjort sig skyldig i svigagtig Omgang med Brandforsikring ved under en Brandskadeopgørelse i Februar Maaned 1928 i Anledning af Branden i Harreby at have opgivet, at der var brændt en blaa Klædning og en sort Overfrakke for ham, uagtet dette ikke var Tilfældet, og 3—5) om han havde gjort sig skyldig i simpelt Tyveri ved tre forskellige Gange i Sommeren 1928 at have tilegnet sig henholdsvis to Æsker Cigaretter af Værdi 50 Øre, en Blikæske Skraatobak af Værdi 50 Øre og 2 Æsker med 30 Stk Cerutter af Værdi 2 Kr i Harreby Brugsforening. Nævningerne besvarede samtlige Spørgsmaal benægtende, og Tiltalte blev herefter ved Nævningetingets Dom af 18 September 1929 frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale.

Efter at Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann overfor Anklagemyndigheden har rejst Krav om Erstatning for den dem ved Frihedsberøvelsen forvoldte Lidelse, Tort samt Formuetab, har Anklagemyndigheden under nærværende Sag paastaet dem kendt uberettigede til den af dem paastaede Erstatning.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det allerede forinden de her under Sagen omhandlede Brande er brændt nogle Gange for Hans Fogtmann. Saaledes nedbrændte den 2 Februar 1904 en Fogtmann tilhørende Gaard i Sejstrup. Den af Fogtmanns Hustru under Brandforhøret afgivne Forklaring gaar ud paa, at hun Kl ca 7 gik ud i Stalden for at malke, og at hun under Malkningen havde en Køkkenlampe staaende paa en Stol i Nærheden af en Dør, der fra Kostalden førte ind i Foderloen. Medens hun malkede, blev hun opmærksom paa, at en Ko, der stod nærmest Foderloen, var kommen løs, og samtidig bemærkede hun, at Lampen var væltet, og at der var udbrudt Ild.

Gaarden, der bestod af tre Længer, nedbrændte fuldstændig. Heste og Køer blev reddet, hvorimod Svinene indebrændte. Fogtmanns Papirer, der laa i et Chatol i Sovekammeret, blev bragt i Sikkerhed af hans Hustru.

Fogtmann var ikke hjemme, da Branden udbrød, idet han mellem Kl 2 og 3 Em var rejst til Esbjerg. Han havde Bygningerne forsikrede i »Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger« for 7135 Kr og fik tilkendt en Erstatning af 6905 Kr. Løsøret var forsikret i Foldingbro Løsøreforsikring for 6000 Kr, og Brandskadeerstatningen herfor blev bestemt til 3500 Kr.

Den 10 August 1913 Kl ca 3½ Morgen udbrød der Ild i en Hans Fogtmann tilhørende Træuldsfabrik i Esbjerg. Det lykkedes ikke ved den stedfundne Undersøgelse at tilvejebringe nogen Oplysning om Ildens Opkomst. Fogtmann drev Fabrikken sammen med en Kompagnon, der dog kun havde Interesse i Varelageret, idet Bygning og Maskiner ejedes af Fogtmann. Bygningerne var forsikrede i Købstædernes almindelige

Brandforsikring for 4717 Kr. Maskiner og Varelager i Forsikringsselskabet Danmark for henholdsvis 8000 Kr og 1000 Kr. Skaden paa Bygninger blev opgjort til 2702 Kr, paa Maskiner til 4398 Kr og paa Varelager til 482 Kr.

Den fornævnte Husejendom i Hygum, der som nævnt brændte den 29 August 1926, havde Fogtmann i Aaret 1920 købt for 11 000 Kr. Bygningerne, i hvilke der ikke indestod Pantegæld, var assurerede i Landbygningernes alm Brandforsikring for 12 900 Kr og Løsøret i Nordisk Brandforsikring. Erstatningen for Brandskaden paa den faste Ejendom blev fastsat til 12 050 Kr, men da Fogtmann ønskede den udbetalt til fri Raadighed, blev den nedsat med 25 pCt til 9037 Kr 50 Øre, hvilket Beløb er udbetalt dels til Fogtmann, dels til forskellige Transporthavere. Erstatningen for Løsøret blev opgjort til 12 578 Kr, og ogsaa denne Erstatning er udbetalt til Fogtmann og forskellige Fordringshavere. Det er oplyst, at Fogtmanns økonomiske Forhold, da denne Brand fandt Sted, var vanskelige. Gaarden i Harreby, som han i Aaret 1924 havde købt af sin Broder Jacob Fogtmann for ca 70 000 Kr, men som nu af to under Sagen udmeldte Vurderingsmænd ansættes til en Værdi af 50 000 Kr, var behæftet med en Pantegæld af over 60 000 Kr, da den heromhandlede Brand fandt Sted. I Foraaret s A havde Fogtmann maattet indfri en Kautionsforpligtelse paa 2763 Kr 10 Øre, desuden havde han en løs Gæld til stedlige Købmænd og Harreby Brugsforening paa over 3000 Kr, og endelig var der i Tiden fra den 27 April til den 21 September 1926 foretaget Arrest- og Udlægsforretninger hos ham af forskellige Kreditorer for henholdsvis 11 300 Kr, 3000 Kr, 450 Kr, 265 Kr og 3350 Kr. Alene den sidste Forretning, under hvilken der foretoges et Udlæg for Gæld til A/S Sydjysk Automobillager, blev foretaget efter Branden.

Ejendommen i Hygum var en Vinkelbygning, bestaaende af to sammenbyggede Længer af Cementstensgrundmur med Paptag, op ad hvilke der laa to med Halvtag forsynede Tilbygninger. Den ene Længe, der havde Facade mod Vest, hvor Indgangsdøren fandtes, benyttedes til Beboelse, den anden hovedsagelig som Automobilgarage, idet Fogtmann og hans Sønner Harald og Boe drev Vognmandsforretning fra Ejendommen. Hans Fogtmann gav sig endvidere af med Cigarfabrikation, der foregik i Loftsetagen over Stuehuset, hvor der var indrettet 6 Værelser, nemlig 2 i den nordre Gavl, to i den søndre og to i Vestsiden, af hvilke de fleste benyttedes i nævnte Øjemed. I Garagelængen, der var sammenbygget med den nordlige Del af Stuehuset, var intet Loft, men over den sydvestlige Del af Garagen var anbragt et Stænge. Stuehusloftet var adskilt fra dette Stænge ved en Lyskasse, der gik ned til Bryggerstet, og ved Muren til Værelset mod nordøst, saaledes at der kun i det sydøstlige Hjørne var en lille Aabning fra Loftsrummet over Stuehuset ind til Garagen. I Garagen udenfor Stænget, nogle Alen øst for dette, stod paa Branddagen to Automobiler med Forenden mod Nord, det ene foran det andet. I Garagens Sydmur var der to Porte, af hvilke den vestlige tjente som Indkørsel for de to nævnte Automobiler, medens den østlige benyttedes som Adgang for et Hans Fogtmann tilhørende Lastautomobil, der dog ikke stod i Garagen paa Branddagen, fordi Boe

Fogtmann den Dag benyttede det til Kørsel. Foruden gennem Portene var der Adgang til Garagen gennem Stuehuset og gennem en nord for Garagen og Stuehuset beliggende Halvtagsbygning, der benyttedes som Vaskehus.

Den 29 August Kl 2½ Em indfandt Hans Fogtmann sig hos sin Nabo, Gaardejer Christensen, og anmodede ham om at tage med til Gaarden i Harreby for at se paa Laden, der skulde bygges om. Christensen indvilligede heri og cyklede sammen med Hans Fogtmann til Harreby, hvor Tømrer Madsen af Hygum efter Aftale med Fogtmann kort efter kom til Stede, og det blev efter Forhandling mellem Fogtmann og Madsen bestemt, at denne skulde udføre Arbejdet paa Laden. De opholdt sig derefter endnu i nogen Tid paa Gaarden. Da de cyklede hjem, bemærkede de, at det røg stærkt i Hygum, og endnu medens de var paa Tilbagevejen, fik de af en Automobilist Meddelelse om, at det var Fogtmanns Hus, som brændte. Ved deres Ankomst til Hygum var Stuehuset nedbrændt, og Ilden havde fat i Taget over Garagen.

Fogtmanns Hustru og hans Datter Ingeborg, der er født i Aaret 1903, var fulgt med ham over til Gaardejer Christensen, og her forblev de indtil Kl ca 5, da de gik hjem sammen med Christensens Hustru. Da de kom ind i Forhaven til Huset, bemærkede hun og hendes Datter en underlig Lugt som af brændt Gummi eller Benzin og talte derom til Fru Christensen, som dog ikke kunde mærke noget. Ingeborg Fogtmann gik hen for at aabne Porten til Automobilgaragen, men da den var lukket indvendig fra, og da Lugten kunde hidrøre fra, at Automobilerne havde været i Gang, anstillede de ikke nogen nærmere Undersøgelse udover, at hendes Moder saa efter i Komfuret i Køkkenet, hvor hun dog ikke opdagede noget mistænkeligt. De gik alle indenfor, men da Fru Christensen Kl ca 5¾ vilde hjem, anmodede Fru Fogtmann sin Datter om at gaa ud i Spisekammeret og hente en Agurk til Fru Christensen. Derved opdagede Ingeborg Fogtmann, at der var Ild i Garagen, hvor det brændte i en Dyng, der laa ved Baghjulet øst for den forreste af de i Garagen staaende Automobiler. Hun tilkaldte straks sin Moder og Fru Christensen, hvorefter hun raabte paa sin Broder Harald, der var ude paa Vejen. De paagældende skyndte sig ind i Garagen, hvor Flammerne slog i Vejret fra Dyngen. Fru Fogtmann havde en Spand Vand med sig fra Køkkenet og hældte den paa Ilden, og det lykkedes i Løbet af et Par Minutter hende og Fru Christensen med Assistance af Harald at slukke Ilden, der kun havde svedet Automobilets Bagdæk, men iøvrigt ikke gjort Skade paa Karosseriet. Derefter brændte det ikke noget Steds i Garagen, hvor imidlertid Chauffør Peter Hansen og Hotelkarl Bøj Andersen Skjøth var kommet til Stede, idet de var gaaet derind gennem Stuehuset. Da Ilden var slukket, aabnede Fru Fogtmann Garageportene. Kort efter kom Kommis Thorvald Lorentsen og Kommis Søren Hansen ind i Garagen og meddelte de fornævnte Personer, som endnu opholdt sig der, at der var Ild i Stuehusets Loft. Dette forekom straks de tilstedeværende utroligt, men det viste sig, at der var stærk Ildløs i den vestlige og sydlige Del af Stuehusloftet, saaledes at forskellige Personer, der vilde op paa Loftet for at undersøge, hvor det brændte, af Røgen hindredes i at naa helt op ad Loftstrappen. Ilden slog først

gennem Taget i Stuehusets sydvestlige Ende, og den søndre Ende af Stuehuset nedbrændte først og derpaa Garagen.

Om Haralds Færden den paagældende Eftermiddag er det oplyst, at han traf sammen med Snedkersvend Jens Madsen, der spurgte ham, om han vilde give en Cigar. Det erklærede Harald sig villig til og fulgtes med Madsen ind i sit Hjem, hvor Madsen fik en Cigar, som han tændte. Ifølge Madsens under Sagen afgivne Forklaring forblev de her $\frac{1}{2}$ Times Tid, og Harald, der under deres Samtale snart satte sig ned, snart rejste sig op og gik op og ned ad Gulvet, bemærkede, at han ikke havde Ro paa sig. Han spurgte Madsen, om denne vilde med ud at se et nyt Høsehus, der var indrettet i Garagen, og de gik derefter derud sammen. Madsen rygende paa sin Cigar og Harald muligvis ogsaa med tændt Cigar. Harald var her et Øjeblik paa Retiraden, hvortil der var Adgang fra Garagen, og medens Madsen ventede paa Harald, gik han rundt og besaa Høsehuset, hvorpaa han og Harald efter ganske kort Tids Forløb forlod Garagen gennem Stuehuset ad samme Vej, som de var kommet, idet Garageportene var lukkede. Derfra gik Harald Kl lidt før halv fem med Madsen hen ad Vejen, hvor de traf fornævnte Hotelkarl Skjøth og Chauffør Peter Hansen i en Afstand af ca 50 m vest for Fogtmanns Hus liggende i Landevejsgrøften. Man kunde fra dette Sted se Indgangen til Fogtmanns Hus, men ikke selve Huset, fordi der laa en Gaard imellem. Harald lagde sig i Grøften hos Hansen og Skjøth, medens Madsen gik hjem Kl ca 5. De to førstnævnte Personer har overensstemmende forklaret, at Harald af egen Drift, medens de laa i Grøften, sagde til dem, at han var nervøs, og at han havde noget »grov uroligt Blod«, og de lagde Mærke til, at han rystede paa Benene. Endvidere har Chauffør Hansen forklaret, at han bestemt husker, at Harald, medens de laa i Vejgrøften, forlod dem og gik hjem, hvorpaa han kom tilbage til dem, og at han, da Harald forlod dem sidste Gang, saa ham gaa ind ad Vejen til sit Hjem, og efter 5 a 10 Minutters Forløb komme ud derfra og gaa hen ad Vejen bort fra det Sted, hvor han og Skjøth laa.

Denne sidste har derimod ikke kunnet erindre, om Harald gik hjem to Gange, medens de laa i Grøften.

Harald har oprindeligt forklaret, at han efter at være gaaet hjemme fra med Jens Madsen stadig opholdt sig ude paa Vejen og først var ved at gaa hjem, da Ilden var udbrudt. Senere har han i Overensstemmelse med de af hans Moder, Søster og Fru Christensen afgivne Forklaringer erkendt, at han et Øjeblik, før hans Søster opdagede Ilden, var inde i Stuen hos dem, hvorpaa han atter forlod Huset og netop var naaet ud paa Landevejen, da hans Søster raabte paa ham. Derimod har han vedblivende bestridt at have forladt Skjøth og Hansen og derpaa atter at være vendt tilbage til dem. Han husker heller ikke at have sagt, at han var nervøs eller havde grov uroligt Blod.

Angaaende Ilden i Garagen har Harald forklaret, at den Dyrge, i hvilken det brændte, ikke var større end, at den kunde fylde en almindelig Tørvekury, at den bestod af noget, der var fejlet ud af Automobilerne, uden at han dog nærmere har kunnet angive, hvad dette var, og at der altid paa det paagældende Sted i Garagen laa en Skarnbunke.

Fru Fogtmanns Forklaring gaar ud paa, at den brændende Dynge bestod af noget Halm, noget Træ og en Petroleums- eller Oliedunk, som hun husker at have fjernet. Fru Christensen har som Vidne forklaret, at hun mener, at det kun havde brændt i ca 5 Minutter, da hun kom ud i Garagen, fordi der kun var brændt »en lille Klat« ca $\frac{1}{2}$ Alen i Kvadrat, og at hun ansaa det hele for en Ubetydelighed. Snedkersvend Madsen, der ifølge sin Forklaring i det første i Aaret 1926 afholdte Brandforhør under Opholdet i Caragen to Gange var passeret forbi det »Skrammel«, som laa øst for Automobilerne, har senere forklaret, at han ikke har set en saadan Dynge og ikke mener, at der laa nogen. I Nævningetinget gaar hans Forklaring ud paa, at der var næsten rent i Garagen, at der ikke laa nogen Dynge med Halm eller lignende paa Gulvet, men derimod en Gummiring, samt at den Dynge, der var ild i, maa være kommet der, efter at han havde forladt Garagen sammen med Harald. Dennes Broder, Boe Fogtmann, har til en Politirapport udtalt, at han plejede at feje Gulvet i Garagen een Gang om Ugen, og at der intet Halm laa paa Gulvet. Han har endvidere til samme Rapport oplyst, at han, da han den 29 om Morgenen forlod Garagen med Lastautomobilet, som sædvanlig lukkede den østre Garageport indvendig fra, men lod Halvdelen af den vestre staa aaben, hvilket stemmer med, at Harald i Retten har forklaret, at Portene som Regel stod aabne, naar der var et Automobil ude. I Nævningetinget har Boe Fogtmann derimod forklaret, at Garageportene altid var lukkede, og at han ikke husker, om der, forinden han kørte hjemme fra, laa Halm eller lignende i Garagen.

Det er af Murer Laurits Peter Nielsen, Chauffør Peter Hansen, Fru Christensen, Hotelkarl Skjøth, Smedemester Lorentzen, Kommis Lorentzen og Snedkersvend Jens Madsen, der alle var til Stede ved Branden, overensstemmende forklaret, at Ilden paa Loftet efter deres Skøn ikke kunde have Forbindelse med Ilden i Garagen, og at der saaledes har været to Arnesteder for Ilden. Der foreligger endvidere en af Haralds daværende Kæreste, Petrea Sørensen, afgivet, af Harald bestridt, Vidneforklaring, ifølge hvilken Harald har fortalt hende, at han havde opdaget, at det røg fra Taget i Stuehuset, og at han derefter var sprunget op paa Loftet og havde set, at det brændte i et Værelse deroppe, og at Ilden stammede fra en Maskine. Iøvrigt er der ved en anden under Sagen afgivet Vidneforklaring, hvis Rigtighed ligeledes benægtes af Harald, skabt nogen Formodning for, at Harald, der angiver at være blevet røgforgiftet under et Forsøg paa at gaa op paa Loftet, virkelig har været deroppe, og at han ved den Lejlighed har slaaget det nordre Gavlvindue ud.

Da Ilden i Garagen kun kan have brændt ganske kort Tid, idet Bagringen paa det ved Baalet staaende Automobil som nævnt kun var svedet, da Ilden i Garagen efter forskellige Vidners Udsagn kun var ubetydelig, da det var stille Vejr den paagældende Dag, og da der som Følge af, at Garageportene var lukkede, ikke kunde fremkomme Træk, maa det anses udelukket, at Ilden fra Garagen kan have forplantet sig til Loftet, hvor den, da den først slog gennem Taget i den sydlige og vestlige Ende af Huset, efter hvad der er overvejende sandsynligt, maa være udbrudt i et af Loftsværelserne.

Det findes herefter tilstrækkelig godtgjort, at Ilden har været paasat.

Haralds Forklaringer har under Sagen været vaklende, forbeholdne og urigtige, i hvilken Henseende særlig fremhæves, at Haralds Forklaring i det første Brandforhør gik ud paa, at Ilden i Garagen, efter at Porten var aabnet, fængede i noget Skrammel, der laa ovenpaa Stænget, og derfra bredte sig til Stuehusets Loft, hvilket efter det nu oplyste ikke kan have været Tilfældet. Det bemærkes endvidere i denne Sammenhæng, at han som Arrestant aflagde Tilstaaelse om at have begaaet de ham under Nævningesagen paasigtede Tyverier, men i Nævningetinget tog denne Tilstaaelse tilbage, at han har givet modstridende Forklaringer om, hvor han opholdt sig, da Gaarden i Harreby brændte, og at hans Forklaringer vedrørende den mod ham rejste Sigtelse for Assurancesvig ligeledes har været usikre. Derimod foreligger der ikke noget, der kan anfægte Troværdigheden af den af Chauffør Hansen afgivne Vidneforklaring, hvorefter Harald umiddelbart før Branden har været hjemme to Gange. Da Haralds Færden og Adfærd, der ogsaa forekom de Personer, med hvilke han efter det foran udviklede var sammen den paagældende Søndag Eftermiddag, paafaldende, og bidrog til, at de indbyrdes talte om, at han sikkert havde paasat Ilden, herefter giver begrundet Formodning om, at han har gjort sig skyldig i Brandstiftelse paa Ejendommen i Hygum, vil der ikke kunne tillægges ham Erstatning for uforskyldt Varetagtsfængsel, og det bliver saaledes uforment at tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt der ligeledes maatte være tilvejebragt begrundet Formodning om, at han har gjort sig skyldig i Assurancesvig.

Gaarden i Harreby bestod af 4 sammenbyggede Længer, Stuehuset og Hestestalden var straatækkede, de to andre Længer zinktækkede. Den sydlige Del af den vestlige Længe optoges af Svinehuset, den nordlige af Kostalden, i hvilken der var brandsikkert Loft. I Svinestalden, der var støbt af Cement, var der en Midtergang og paa hver Side af den tre Stier, der adskiltes fra Midtergangen ved en ca $\frac{1}{2}$ m høj Mur, i hvilken Krybben var anbragt. De østlige Stier og den nordligste af de vestlige var yderligere afgrænset fra Midtergangen ved Rørstænger, der var anbragt i Cementpiller. Saadanne Rørstænger var endnu ikke blevet anbragt foran de to vestlige Stier mod Syd, for hvilke der var slaet Brædder, og for at fastholde disse Brædder, der ikke naaede helt hen til den sydlige Gavl, og for at dække Aabningen ind til den sydligste Sti, var der paa dette Sted stillet en større Kasse op til Gavlen. Bjælkerne over Svinestalden var af Jern. Loftet over Svinestaldens Midtergang bestod af Cementstøbeforme af Træ, i hvilke der endnu sad Cement og af Bundbrædder af en gammel Vogn. Dette Træloft var sømmet sammen, saaledes at Høet, der var anbragt over Svinestalden og den tilstødende Del af Kostaldloftet ikke kunde stikke igennem. Over Stierne var der Stængeloft, ovenpaa hvilket der laa Istag under Høet. Over Stalden nord for Høet laa der Korn og Halm over hele Loftet, og i Laden var der sat Korn. Loftet var aabent over hele Staldlængen ud til Laden. Mellem Svinestalden og Kostalden var der en Dør, som om Natten, naar der var Smaagrise i Svinestalden, stod aaben, for at Varme kunde trænge derind. For Døraabningen skulde

der om Natten sættes en Kæde for at hindre Kreaturer, der kom løs, i at gaa ind i Svinestalden. Det har ikke kunnet oplyses, hvorvidt denne Kæde har været sat for, da Branden fandt Sted.

Den 25 Oktober 1927 var Fru Fogtmann rejst til Sønderborg for at besøge en Slægting, og den 29 s M rejste Hans Fogtmann ligeledes til Sønderborg paa Besøg sammesteds som hans Hustru. Efter den 30 Oktober om Morgenen at have faaet Telegram om, at Gaarden var brændt, rejste han tilbage.

Efter det oplyste er Ilden udbrudt den 30 Oktober mellem Kl 1 og 2 Nat i den sydlige Del af den vestlige Længe. Gaarden nedbrændte totalt bortset fra nogle Skure, idet det, da Vinden blæste fra Sydvest, ikke var muligt at begrænse Ilden. Ejnar Fogtmann, der havde Værelse i Hestestaldlængen og ligesom sine hjemmeværende Søskende den foregaaende Aften var gaaet i Seng ca Kl 11, vaagnede efter den af ham under Sagen afgivne Forklaring ved, at Ilden lyste gennem hans Vindue eller muligvis ved, at Hestene gjorde Støj i Stalden, hvorefter han løb over i Stuehuset for at vække sine Søskende. Her traf han i Forstuen sin Søster Astrid, der har forklaret, at hun laa vaagen og stod op, da hun saa Brandskæret. Ejnar kaldte derefter paa sine Brødre Harald og Alfred og paa sine yngre Søskende og hjalp sin Søster med at faa dem ud af Huset, hvorefter han løb over i Hestestalden og jagede Hestene ud, medens han senere sammen med sine Brødre og forskellige Personer, der efterhaanden kom til, gav sig i Lag med at redde Køerne, der alle kom ud. Ogsaa nogle af Svinene blev reddede, en Orne i den nordligste af de østlige Stier dog i saa forbrændt Tilstand, at den maatte slaas ned. En So med Smaagrise i den mellemste af de østlige Stier blev skudt inde i Stien. Derimod lykkedes det at redde en So i den sydligste Sti mod Vest. Efter Branden fandtes paa Midtergangen i Svinestalden en Flagermuslygte, hvis Glas var smeltet og sad fast i Lygtens Gitterskærm. Skruerproppen til Petroleumsbeholderen mangede, men blev senere fundet samme Sted. Det elektriske Lys paa Gaarden kunde, da Branden fandt Sted, ikke benyttes, fordi Forbindelsen med Elektricitetsværket var blevet afbrudt som Følge af Uoverensstemmelse mellem Fogtmann og Værket.

Under det afholdte Brandforhør forklarede Ejnar Fogtmann, at han for at lyse for nogle Søer, der nylig havde faaet Grise, havde stillet en Lygte i Svinestien om Aftenen, før det brændte. Da han efter Branden i Svinestalden skulde paavise, hvor Lygten havde staaet, fremkom han med forskellige Udflugter og paaviste flere Steder, hvor han havde stillet den. Hans endelige Forklaring herom gaar ud paa, at han stillede Lygten paa et Brædt, som han lagde tværs over Midtergangen i Svinestien lige nord for den ved den sydligste Sti mod Vest opstillede Kasse, saaledes at Brættet paa den ene Side hvilede paa den næstøverste Rørstang, paa den anden Side paa Brædderne, der afgrænsede henholdsvis den østlige og den vestlige af de to sydligste overfor hinanden liggende Stier fra Midtergangen. Brættet ragede ifølge hans videre Forklaring ca $\frac{1}{4}$ m ind i hver Sti og var hævet ca en m over Gulvet, hvor der paa dette Sted skal have ligget nogle gamle Sække og nogle Brædder.

Angaaende Tidspunktet for Anbringelsen af Lygten har Ejnar, der ikke havde noget at gøre med Pasningen af Svinene, idet dette Arbejde besørgedes af hans syttenaarige Broder Alfred, først forklaret, at han, da han Kl 5½—6 skulde fodre Hestene, benyttede Lygten, som en af hans Brødre havde stillet i Svinehuset i tændt Stand, og derpaa satte den tilbage. Senere har han rettet denne Forklaring derhen, at Lygten, da han tog den i Svinestalden, var utændt, og at han efter at have benyttet den stillede den tændt tilbage. Alfred Fogtmanns Forklaring gaar derimod ud paa, at han fodrede Svinene Kl 6 à 7 og kunde se at fodre ved Dagens Lys, og at han ikke dengang bemærkede, at der stod nogen Flagermuslygte i Svinestalden. Hertil har han føjet, at der ikke var født Grise umiddelbart før Branden, at han aldrig selv har sat en Lygte derind, og at han ikke ved, at Ejnar tidligere har gjort det, eller om han har gjort det den paagældende Aften. Endelig har han forklaret, at han Kl 9 denne Aften saa Ejnar tage Flagermuslygten i Køkkenet, da han skulde ud at røgte Hestene. Ejnars Forklaring stemmer hermed, for saa vidt som han angiver at have fodret Hestene mellem Kl 9 og 9½ Aften, men han vil ved denne Lejlighed have benyttet en elektrisk Lommelygte. At Ejnar i Hestestalden benyttede en saadan Lygte er bekræftet af Chauffør Heinrich Christensen, som kom i Besøg hos Fogtmanns om Aftenen den 29 Oktober og overnattede paa Gaarden, men han forklarer dog, at Ejnar først gik ud for at fodre Hestene lidt før Kl 11.

Den første Fremmede, der kom tilstede under Branden, var Ole Nielsen Christensen. Han har til en Politirapport forklaret, at han var med til at redde en So i den sydligste af Stierne mod Vest, og at han selv var inde i Stien, hvor der ikke var Ild, hverken oppe eller nede. Derimod lagde han Mærke til, at Ilden fra den østlige Del af Loftet var trængt ind over Midtergangen af Svinestalden. Han saa ikke nogen Lygte, ej heller et Brædt ligge fra Sti til Sti, men mener, at Lygten godt kan have været der, da Stien var fyldt med Røg. Denne Rapportforklaring har han godkendt i Retten, dog med Bemærkning, at det er muligt, at der kan have været Ild ved Svinestaldens sydlige Mur.

Ca otte Dage efter Branden satte Fogtmann en Sæk ind i Stalden hos Gaardejer Christensen. Paa Spørgsmaal om, hvad der var i Sækken, svarede han, at det var Lagner og Tøj, som han havde afhentet paa Brandstedet, men da Christensen senere saa efter, viste det sig, at der laa en Del Papirer i den. Under den nærmere Undersøgelse heraf forklarede Fogtmann, at han, da han ikke havde Plads til alle sine Papirer i sit Skrivebord, plejede at opbevare en Del Papirer i en Skuffe under en Chaiselongue, der stod i hans Værelse, og at disse Papirer vistnok, efter hvad der var fortalt ham, var blevet reddet af hans Søn Ejnar, der havde kastet Papirerne ud af Vinduet indsvøbt i et Dækken og senere lagt dem i et tomt Bistade. Ejnar har i Overensstemmelse hermed forklaret, at han efter at have faaet Hestene ud løb fra Hestestalden ind i Stuehuset og reddede Papirerne, men dette modsiges af Chauffør Christensen, der forklarer, at han fra Hestestalden løb ind i Kostalden sammen med Ejnar for at redde Køerne. Noget nærmere om, hvorvidt Papirerne virkelig er blevet reddet Brandnatten, har ikke

kunnet oplyses; men det blev, da Fogtmanns Skrivebord bragtes i Sikkerhed, konstateret, at der kun laa en lille Pakke Papirer i det, medens Skufferne iøvrigt var tomme.

Gaardens Bygninger var forsikrede i den alm Brandforsikring for Landbygninger. Skaden er opgjort til 21 110 Kr. Løsøret var, efter at Fogtmann var blevet uenig med det Selskab, hvori han tidligere havde forsikret, ved Police af 1 Oktober 1927 forsikret i Selskabet »Codan« for 49 000 Kr, der fordeltes paa følgende Poster:

1. Indbo	12 000 Kr
2. Landbrugsmaskiner m v	8 000 —
3. Heste, Kvæg m v	15 000 —
4. Avlsprodukter	7 000 —
5. Korttidsforsikring	7 000 —

49 000 Kr.

Den 25 s M blev Policen efter Fogtmanns Begæring forandret, saaledes at Post 2 forhøjedes til 10 000 Kr og Post 3 nedsattes til 13 000 Kr. Erstatningen, der blev opgjort til ca 30 000 Kr, er ikke udbetalt, idet Forsikringsselskabet formener, at Hans Fogtmann ved Brandskadens Opgørelse har gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold.

Gaarden var, da Branden fandt Sted, prioriteret over sin Værdi. Den 25 Maj 1927 havde hans Fogtmann ved Retsforlig forpligtet sig til at betale sin Gæld til Sydjydsk Landmandsbank, Ribe, med 22 200 Kr foruden Omkostninger, hvilket Beløb var sikret ved et Skadesløsbrev i Gaarden paa 24 000 Kr. Da han ikke opfyldte Forliget, blev der den 1 November foretaget Udlæg hos ham.

Skønt Sagens Oplysninger kunde give Formodning om, at der ikke har været Søer med Smaagrise i de sydligste Stier, maa der, som Sagen foreligger, gaas ud fra, at dette har været Tilfældet, og at det for saa vidt kunde være hensigtsmæssigt at anbringe Lygten ud for disse Stier. Ikke desto mindre findes det efter samtlige Sagens Omstændigheder ubetænkeligt at statuere, at ogsaa denne Brand har været paasat, i hvilken Henseende blandt andet fremhæves, at det, om Ilden stammede fra Lygten, matte have brændt forneden i Svinestien, og at det under disse Forhold næppe vilde have været muligt at redde Soen i den sydligste Sti mod Vest, der som nævnt var afgrænset fra Midtergangen ved en større Kasse og ved Brædder. Herefter, og da Ejnars Forklaringer under Sagen i det hele har været forbeholdne og undvigende, findes der at være tilvejebragt grundet Formodning om, at han er skyldig i den ham paasigtede Forbrydelse, og der vil saaledes ikke kunne tillægges ham Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel.

Med Hensyn til den mod Hans Fogtmann rejste Sigelse for Assurancesvig ved Opgørelsen af Brandskaden for det i Forsikringsselskabet »Codan« forsikrede Løsøre bemærkes, at der i den af ham til Selskabet indgivne Forsikringsbegæring findes følgende Spørgsmaal under Post 8: »Har De nogensinde faaet Erstatning for Brandskade i saa Fald af hvilket Selskab, naar, og hvor meget?« Dette er af Hans Fogtmann besvaret med: »Nordisk Brandforsikringsselskab ca 9000 Kr for et Aars-tid.« Han har herom til en Politirapport forklaret, at han husker at have

faaet mere end 9000 Kr udbetalt i Erstatning for sit Løsøre ved Branden i Hygum, til hvilken han vil have sigtet, men at han ikke erindrer, hvorfor han har svaret Forsikringsselskabet saaledes. Han vil ikke kunne genkende sin Underskrift under Forsikringsbegæringen.

Der fandtes i Anledning af Branden i Harreby to Brandskadeopgørelser Sted, den første blev foretaget kort efter Branden af Selskabets Agent Wysogland sammen med Proprietær French, af hvilke førstnævnte særlig foretog Vurderingen af Indbo, Gangklæder og lignende, sidstnævnte af Landbrugsmaskiner, Kreaturer og Avl. Ved den første Vurderingsforretning var begge Vurderingsmændene paa Brandtomten for at se, hvad der var i Behold af Maskiner, men da disse laa mellem hinanden i Sne og Ælte, saa man ikke kunde faa nogen rigtig Forestilling om, hvad der var brændt, og hvad der var i Behold, betydedes det Hans Fogtmann, at han maatte opgive dette overensstemmende med Sandheden.

Da Selskabet havde bragt i Erfaring, at det tidligere var brændt for Fogtmann gentagne Gange, besluttede det at lade foretage en ny Opgørelse med Specifikation af de enkelte Ting. Denne Opgørelse blev foretaget den 11 Februar 1928 af de samme Vurderingsmænd i Forbindelse med Taksator Østergaard. Proprietær French har som Vidne bekræftet, at alle Genstande vedrørende Landbruget, der findes paa Brandskadeopgørelsen, er opgivet af Hans Fogtmann.

Paa Opgørelsen findes under Nr 199, 200 og 208 opført ialt 5 Vogne som brændt. Deres Værdi før Branden er ansat til ialt 980 Kr og den Fogtmann ved Branden tilføjede Skade til samme Beløb. Det maa imidlertid ved de af Harald, Ejnar, Jakob og Laurits Fogtmann afgivne Vidneforklaringer anses bevist, at der kun er brændt tre Vogne.

Under Post 206 findes opført en Slaamaskine, hvis Værdi er angivet til 300 Kr og Brandskaden til samme Beløb.

Det er senere ved de af samme Vidner afgivne Forklaringer oplyst, at der ikke er brændt nogen Slaamaskine.

Under Post 221 findes opført en Aflægger, hvis Værdi før Branden er ansat til 60 Kr og Brandskaden til samme Beløb.

Det er ved Forklaringer fra de samme Vidner i Forbindelse med en Vidneforklaring fra Jensen Christensen og en Skønsforretning oplyst, at Fogtmann havde en ubrugelig Aflægger, hvis Værdi kun kunde ansættes til 4 Kr, og at denne Aflægger ikke er brændt.

Under Nr 225 findes opført en Hesterive, hvis Værdi før Branden anslaaes til 100 Kr og Skaden til samme Beløb.

Færdig fra Trykkeriet den 12 November.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 21

Mandag den 3 November.

Det er ved Vidneforklaringer fra Harald, Ejnar, Jacob og Laurits Fogtmann i Forbindelse med en Skønserklæring oplyst, at Riven ikke er brændt, at den er købt i Aaret 1908 for 100 Mark, og at dens Værdi før Branden var 20 Kr.

Ved Opgørelsen af Erstatningen for Gaardens Avl har Hans Fogtmann opgivet, at han i Aaret 1927 havde haft 22 Tdr Land tilsaaet med Byg og 16 med Havre. Den førstnævnte Kornsort vil af Selskabet blive erstattet med den højeste Pris. Ved en af en Landinspektør foretaget Opmaaling er det oplyst, at han i Aaret 1927 langt fra har haft saa stort Areal tilsaaet med Byg, idet han har haft Byg i 6,43 ha, Rug i 1,32 ha, Havre i 2,46 ha og Blandsæd i 8,60 ha, tilsammen 18,81 ha eller $34 \frac{1334}{1000}$ Td Land.

Endelig har Hans Fogtmann opgivet, at der er brændt 62 Læs Hø for ham, medens det efter Sagens Oplysninger, derunder en Skønforretning og forskellige Vidneforklaringer, maa antages, at han højst har haft ca 35 Læs.

Ved foranstaaende findes der at være tilvejebragt begrundet Formodning om, at Hans Fogtmann har gjort sig skyldig i svigagtig Omgang med Hensyn til den af ham tegnede Forsikring, og da der endvidere efter de Oplysninger, der foreligger angaaende samtlige de ham overgaaede Brande, er tilvejebragt grundet Formodning for, at han er Anstifter af Brandene i Hygum og Harreby, vil der heller ikke kunne tillægges ham Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel.

Herefter vil Hans Fogtmann, Harald Fogtmann og Ejnar Fogtmann in solidum have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer 600 Kr.

Tirsdag den 4 November.

Nr 48/1930. **Aarhus Vognmandsforening (Stein)**

mod

Vognmand **Jens Andersen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at paalægge Indstævnte en Konventionalbøde.

Vestre Landsrets Dom af 10 Januar 1930: Sagsøgte, Vognmand Jens Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Aarhus Vognmandsforening, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 500 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aarhus Vognmandsforening, til Indstævnte, Vognmand Jens Andersen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Marts Maaned 1928 indmeldte Sagsøgte, Vognmand Jens Andersen af Aarhus, der tidligere havde været Medlem af den sagsøgende Forening, Aarhus Vognmandsforening, sig paa Foranledning af Sagsøgerne paany i Foreningen, idet han dog for sin Genindtræden stillede visse Betingelser, der efter hans Fremstilling akcepteredes af Sagsøgerne, saaledes at der tilsikredes ham Adgang til at indgive selvstændigt Tilbud ved Aarhus Kommunes Licitationer samt Ligestilling med de øvrige Medlemmer med Hensyn til Fordelingen af Arbejder, der maatte blive overdraget Sagsøgerne. Af Sagsøgernes Forhandlingsprotokol fremgaar, at det paa en den 12 Marts 1928 afholdt ekstraordinær Generalforsamling blev vedtaget at optage Sagsøgte i Foreningen saaledes, at der tildeltes

ham som det hedder: »en Part efter sin Bespænding i Forhold til Vognmandsforeningens Medlemmers Bespænding, som han selv byder lavest Bud paa.« Paa en den 18 s M afholdt ekstraordinær Generalforsamling meddelte Formanden, at der med Sagsøgte var opnaaet Enighed om, at denne skulde indgive Tilbud paa gamle Brosten, Skærver, Grus og Sand, samt Vandvogn og enkelte Læs i 4, 5, 6 og 7 Distrikt. Denne Ordning blev vedtaget, ligesom det vedtoges at indgive samlet Tilbud paa Kommunens Kørsler for Aaret fra 1 April 1928 til 1 April 1929. Ved Licitationen for nævnte Aar fik Sagsøgte forommeldte Arbejder i 4, 5, 6 og 7 Distrikt overdraget som Akkordarbejder, men da Kommunens Brolægningssudvalg senere bestemte, at Kørslen af Skærver uden Læsning og Transporten af store Sten skulde finde Sted for Dagløn pr Spand, hvilken Art Kørsel ved Licitationen var overdraget Sagsøgerne, overgik Kørslen for saa vidt til disse, uden at Sagsøgte fik nogen Andel heri eller i de iøvrigt af Sagsøgerne overtagne kommunale Kørsler. I Juli 1928 beklagede Sagsøgte sig i denne Anledning til Foreningens Formand, og da en Ordning ikke opnaaedes, anmodede han efter sin Fremstilling, da han ansaa de ved hans Indtræden truffne Aftaler misligholdt af Sagsøgerne, dengang Formanden om at slette ham som Medlem af Foreningen. Den 26 September s A tilskrev Sagsøgte derefter Sagsøgerne, at han ønskede at udtræde senest den 1 April 1929. Herpaa svarede Sagsøgerne i Skrivelse af 11 December 1928, at Udmeldelse ifølge Foreningens Love kun kunde ske med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel til en 1 Juli, hvorfor Udtræden for de Sagsøgtes Vedkommende først kunde ske pr 1 Juli 1929, og i Skrivelse af 16 December 1928 anmodede Sagsøgte derefter Sagsøgerne om at drage Omsorg for, at han udmeldtes fra det i Sagsøgernes Skrivelse opgivne Tidspunkt. — Paa en den 10 Marts 1929 afholdt Generalforsamling, om hvis Afholdelse Sagsøgte var underrettet, blev det af de fremmødte Medlemmer enstemmig vedtaget, at Foreningen skulde indgive samlet Tilbud paa Aarhus Kommunes Kørsler for Aaret fra 1 April 1929 til 1 April 1930. Sagsøgte, hvis Stemmeret og Ret til at overvære Foreningens Møder ifølge Lovenes § 13 var gaet tabt ved selve Udmeldelsen, gav ikke Møde paa Generalforsamlingen, men dennes Beslutning blev meddelt ham ved Sagsøgernes Skrivelse af 11 Marts 1929. Samme Dag forinden denne Skrivelses Modtagelse havde Sagsøgte indgivet Tilbud paa bemeldte Kørsler, hvilket han tilkendegav Sagsøgerne og ved den den 12 s M afholdte Licitation fik Sagsøgte Størstedelen af Kørslerne overdraget til Priser, der i Hovedsagen laa lavere end i Sagsøgernes Tilbud ansat. Da Sagsøgerne mente, at Sagsøgte herved havde overtraadt Bestemmelserne i Lovenes § 5, blev der paa et den 18 April 1929 afholdt Møde af Foreningens Bestyrelse, der fra en den 25 Marts s A afholdt Generalforsamling var bemyndiget til at forfølge Sagen mod Sagsøgte, i Henhold til nævnte Lovbestemmelse dikteret denne en Bøde til Foreningens Kasse paa 15 000 Kr, nemlig 25 pCt af den udbudte Kørselsentreprise, ansat af Sagsøgerne til 60 000 Kr. Da Sagsøgte, der frafaldt den ham efter Lovenes § 5 tilkommende Ret til at indanke Afgørelsen for Voldgift, vægrede sig ved at betale Bøden, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale en Sagsøgernes Kasse

tilfaldende Bøde stor 15 000 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Maj 1929, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et mindre af Retten fastsat Beløb.

I § 5 i Sagsøgernes Love hedder det bl a:

»Ved Overtrædelse af Prislisten er Vedkommende ifalden en Bøde lig det Beløb, som der er kørt under den vedtagne Prisliste og yderligere 25 pCt af Kørselsentreprisen.«

Lovenes § 16, 1 og 2 Stk er saalydende:

»Udmeldelse af Foreningen maa ske skriftligt til Bestyrelsen med $\frac{1}{2}$ Aars forudgaaende Varsel, og iøvrigt efter Bestemmelserne i § 6 i Arbejdsgiverforeningens Love.

Den, som udmelder sig af Foreningen, frafalder derved ethvert Krav paa Foreningens Kapital og andre Goder og mister straks sin Stemmeret og Ret til at overvære Foreningens Møder, hvorimod Forpligtelser opretholdes, indtil den endelige Udtrædelse efter det givne Varsels Udløb finder Sted.«

Det hedder derhos i § 6, 1 Pkt i »Love for Dansk Arbejdsgiverforening«: »Udmeldelse af »Arbejdsgiverforeningen« kan kun ske til en 1 Juli med 6 Maaneders Varsel.«

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne under nærværende Sag alene anbragt, at Sagsøgte, der ved Tilbudets Indgivelse den 11 Marts 1929 efter deres Formening endnu var Medlem af Foreningen og i Henhold til Lovenes § 16, 2 Stk da var pligtig at rette sig efter den af Generalforsamlingen som Foreningens øverste Myndighed truffene og ham meddelte Beslutning om Indgivelse af samlet Tilbud, ved i det af ham indgivne Tilbud at sætte lavere Priser, end i Sagsøgernes Tilbud ansat, har overtraadt Bestemmelserne i Lovenes § 5 om Medlemmernes Pligt til at overholde »den vedtagne Prisliste«, saaledes at det indsogte Beløb med Rette er ikendt ham som Bøde for Overtrædelsen. Sagsøgerne har herved nærmere anbragt, at det vel ikke i Foreningens Love er udtrykkelig fastsat, at Generalforsamlingen med bindende Virkning ogsaa for Medlemmer, der ikke har stemt for Beslutningen, kan vedtage, at samlet Tilbud skal indgives, men at dette dog — Sagsøgte bekendt — har været Praxis i Foreningen i de sidste 20—30 Aar, bortset fra nogle enkelte Gange, hvor Generalforsamlingen har stillet Medlemmerne frit, samt at de i Foreningens Tilbud af et dertil paa Generalforsamlingen nedsat Udvalg ansatte Priser for den ommeldte Licitationens Vedkommende ganske maa sidestilles med den for Udførelsen af almindeligt Arbejde vedtagne Prisliste, saaledes at Sagsøgte maatte være pligtig enten inden sit Tilbuds Indgivelse at skaffe sig Kendskab til de af Sagsøgerne ansatte Priser og derefter overholde disse eller efter Tilbudenes Aabning ved Licitationens Paabegyndelse at trække sit Tilbud tilbage, da dettes Priser viste sig at ligge under Sagsøgernes.

Selv om det nu maatte kunne antages, at Sagsøgte ved sit Tilbuds Indgivelse endnu var bundet af Forpligtelserne som Medlem, og at det overhovedet vilde have været muligt for ham forud at have skaffet sig Kundskab om de af Sagsøgerne ansatte Priser, eller efter Licitationens Paabegyndelse at trække sit Tilbud tilbage uden Kommunens

Samtykke, findes der dog efter alt det foreliggende ikke at kunne gives Sagsøgerne Medhold i, at Bestemmelsen i Lovenes § 5 har kunnet bringes til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde. De i § 5 benyttede Udtryk »Prislisten« og »den vedtagne Prisliste« omfatter sproglig kun de for Kørsel i Almindelighed fastsatte og samtlige Medlemmer bekendte Takster, der — som ogsaa Sagsøgernes eget Tilbud viser — netop ikke er bestemt eller egnet til at lægges til Grund ved Indgivelse af Tilbud paa Overtagelse af større samlede Arbejder som ved Licitationer, hvor netop Arbejdets Omfang, dets særlige Karakter m v kan bevirke, at det af een Vognmand kan overtages til lavere Priser, end en anden vilde kunne staa sig ved. Naar dertil kommer, at der ikke i Foreningens Love er udtrykkelig Hjemmel for, at en Generalforsamling med bindende Virkning ogsaa for Medlemmer, der ikke har stemt derfor, kan vedtage Beslutninger, der — som den her omhandlede — gør et ikke uvæsentligt Indgreb i det enkelte Medlems frie Adgang til at udøve sin Næring, findes det ej heller at kunne statuere, at det ved Affattelsen af § 5 har været tilsigtet at gøre Bestemmelsen anvendelig ogsaa i et Tilfælde som det foreliggende, hvorved iøvrigt bemærkes, at den i Lovenes § 2 indeholdte almindelige Regel om Virkningen af, at et Medlem aabenbart handler mod Foreningens Interesse, alene hjemler Eksklusion.

Allerede som Følge af det anførte, og idet det herefter bliver unødvendigt at komme ind paa, hvad der iøvrigt af Parterne er anført, vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at godtgøre Sagsøgte med 500 Kr.

Nr 98/1930. Disponent **Hilmar Holstrup** (Selv)

m o d

De forenede Bryggerier, Aktieselskab (Shaw),

betræffende et af Appellanten fremsat Pensionskrav.

Sø- og Handelsrettens Dom af 4 April 1930: De Sagsøgte, De forenede Bryggerier A/S ved dets Bestyrelse, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Disponent Hilmar Holstrup, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 600 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Disponent Hilmar Holstrup, til Indstævnte, De forenede Bryggerier, Aktieselskab, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Disponent Hilmar Holstrup, blev den 21 Juni 1920 antaget som Assistent paa De forenede Bryggeriers Kontor med en aarlig Gage af 2600 Kr plus det sædvanlige Dyrtidstillæg og med en Prøvetid af 3 Maaneder. Den 23 Januar 1925 blev han opsagt til Fratrædelse den 1 Maj s A.

Bryggerierne Funktionærer er pensionsberettigede, men efter det gældende Pensionsreglement indtræder Retten til Pension først med Udløbet af det femte Aar fra den faste Ansættelse, og i Overensstemmelse hermed blev der ikke ved Sagsøgerens Afskedigelse tillagt ham Pension.

Sagsøgeren har imidlertid længere Tid efter Afskedigelsen overfor Bryggerierne fremsat Krav om Pension med den Begrundelse, at der ved hans Ansættelse er tilsagt ham Pensionsret uden noget Forbehold med Hensyn til Tjenestetidens Længde. Dette Krav blev afvist af Bryggerierne.

Sagsøgeren har nu under denne Sag paastaaet de Sagsøgte dømt til Betaling af Kr 32 434,94 med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 21 Januar 1930, til Betaling sker.

Det fordrede Beløb svarer til, hvad det paa Afskedigelsestiden vilde have kostet at købe Sagsøgeren en Livrente af samme Størrelse som den Pension, han mener at have Krav paa, nemlig 1818 Kr aarlig.

Subsidiært har han nedlagt Paastand om et Beløb af Kr 19 981,92, idet han paa et Grundlag, som det vil være unødvendigt at gaa nærmere ind paa, regner med et Pensionsbeløb af 1120 Kr aarlig.

De Sagsøgte har paastaaet Frifindelse, idet de bestrider, at der er givet Sagsøgeren noget som helst særligt Tilsagn ved hans Ansættelse.

Kravet om Pension støttes paa følgende:

Sagsøgeren, der var Sergent i Forplejningskorpset, fik i sin Tid gennem en hos de Sagsøgte ansat tidligere Underofficer Opfordring til at søge Ansættelse ved Tuborgs Fabrikker. Han indfandt sig derfor den 21 Juni 1920 paa Tuborg, hvor han i forskellige andre Funktionærers Nærværelse forhandlede med daværende Brygmester Wibroe, der senere er afgaaet ved Døden. Efter Sagsøgerens Fremstilling spurgte

Wibroe ham, om han med det samme kunde blive løst fra sin Stilling i Hæren, da Pladsen skulde tiltrædes straks. Sagsøgeren svarede, at dette ikke lod sig gøre, idet han skulde give 6 Maaneders Opsigelse, og at han ogsaa var betænkelig ved at opgive sin Stilling, hvori han havde 15 Aars Anciennitet og en aarlig Indtægt af ca 5000 Kr samt Pensionsret og flere andre Fordele. Fra den anden Side holdt man imidlertid paa, at man maatte have en militærfri Mand, og udtalte derhos, at Sagsøgeren, naar han havde bestaaet de 3 Maaneders Prøvetid, vilde have en lige saa sikker Stilling som i Hæren, og naar et nyt Pensionsreglement, der var under Forberedelse, var vedtaget, vilde han endda blive bedre stillet end i Hæren.

I Tillid til, hvad der saaledes blev stillet ham i Udsigt, bestemte Sagsøgeren, der netop havde Ferie, sig til straks at tiltræde Pladsen, og kort efter blev han efter eget Ønske fremstillet for en Kassationskommission og efter at være erklæret utjenstdygtig afskediget af Hæren med Pension. Sagsøgeren har særlig fremhævet, at han naturligvis ikke vilde have opgivet sin Stilling i Hæren, hvis han ikke havde følt sig ganske sikker paa, at han vilde være pensionsberettiget i den nye Stilling, saa snart de 3 Maaneders Prøvetid var bestaaet.

Fra de Sagsøgte Side er det oplyst, at den administrerende Direktør var bortrejst paa det Tidspunkt, da Sagsøgeren blev antaget, og at Ledelsen derfor blev varetaget af et Direktionsudvalg. I den af dette Udvalg førte Protokol er om Sagsøgerens Ansættelse anført:

»Det vedtoges, at ansætte paa Prøve i 3 Maaneder paa Tuborgs Fabrikkers Kontor Hr Sergent Hilmar Holstrup med en Gage af Kr 2600,— om Aaret plus det sædvanlige Dyrtidstillæg.«

I Overensstemmelse hermed er der under 25 Juni 1920 tilskrevet Sagsøgeren saaledes:

»Ved Nærværende bekræfter vi at have antaget Dem som Assistent paa vort Kontor for en aarlig Gage af Kr 2600,— plus det sædvanlige Dyrtidstillæg og med en Prøvetid af 3 Maaneder.«

De Sagsøgte gør nu gældende, at dette er alt, hvad der foreligger om Sagsøgerens Ansættelse. Saafremt der var givet ham særlige Løfter, vilde det utvivlsomt have været anført i Direktionsudvalgets Protokol. De Sagsøgte har videre fremhævet, at det før nævnte Pensionsreglement i sin Tid er tilstillet Sagsøgeren med en særlig Skrivelse, hvori man henledte hans Opmærksomhed paa de betydelige Forbedringer, Reglementet medførte, uden at Sagsøgeren dengang har fundet Anledning til at tage Forbehold om den Særstilling, der skulde være tilsagt ham. Hertil kommer yderligere, at det i sig selv er ganske usandsynligt, at man ved Antagelsen af en underordnet Funktionær skulde have indladt sig paa noget saa ekstraordinært som at tilsige ham en Pensionsret udover de almindelige Regler.

Sagsøgeren har for Retten afgivet Forklaring i væsentlig Overensstemmelse med det fra hans Side foran anførte.

Brygmester Wibroe, der engagerede Sagsøgeren, er som anført senere afgaaet ved Døden. De øvrige Funktionærer, der efter Sagsøgerens Forklaring skal have været til Stede ved den paagældende Lejlighed, nemlig Fuldmægtig Lyster, Brygmester Larsen og Overinspektør

Reingaard, har alle været afhørt som Vidner, uden at der derved er fremkommet noget som helst til Bestyrkelse af det af Sagsøgeren anførte.

Da det saaledes ikke er lykkedes Sagsøgeren at tilvejebringe noget Bevis for, at der fra de Sagsøgte Side er givet ham noget Tilsagn udover de i hans Ansættelsesbrev anførte Vilkaar, vil de Sagsøgte Friiindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Onsdag den 5 November.

Nr 99/1930. **Royal Exchange Assurance** (Steglich-Petersen)

mod

Forsikrings-Aktieselskabet »**Palnatoke**« (Bache),

betræffende Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 31 Marts 1930: De Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Palnatoke«, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Royal Exchange Assurance, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 125 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Royal Exchange Assurance, til Indstævnte, Forsikrings-Aktieselskabet »Palnatoke« med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da en Vognmand H V Jensen tilhørende Motorvogn K 14963, der førtes af Chauffør Chr Nielsen, og hvori der foruden Føreren befandt

sig fem Pasagerer, den 25 August 1929 kommende Nord fra befandt sig paa Sognevejen Klovtofte-Sengeløse og var naaet henimod Gartneriet »Dyvendal«, kom der bakkende ud fra Indkørslen til Dyvendal i Vejens venstre Side en Lastvogn A 12145, der førtes af Landmand Peter Oluf Petersen. Nielsen bremsede da op, dog uden helt at standse, medens Føreren af Lastvognen, som det maa antages, standsede med Bakningen. Nielsen satte nu paany Farten op, og der skete da efter hans Fremstilling det, at Lastvognen pludselig bakkede videre ud paa Vejen, hvorved den tvang Niensens Vogn ud paa den mod Vejgrøften skraaende Græskant. Nielsen kørte et kort Stykke videre, men paa Grund af Græskantens Hældning var det ham ikke muligt at faa Vognen ud paa Vejbanen igen, og Vognen væltede saa ned i Grøften.

De i Niensens Motorvogn værende Passagerer blev noget beskadigede og har i den Anledning rejst Erstatningskrav, der imidlertid efter Forhandling mellem de vedkommende Assuranceselskaber, nærværende Sags Parter, Sagsøgerne, Royal Exchange Assurance, og de Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Palnatoke«, er afgjort saaledes, at Sagsøgerne har udbetalt de respektive Erstatningsbeløb, derunder til Grosserer F I Berner 2000 Kr. Spørgsmaalet om, hvem af Førerne af de respektive Motorvogne der maa antages at have Ansvaret for det passerede, er derimod henskudt til retslig Afgørelse.

Under Anbringende af, at Ulykken udelukkende skyldes en urigtig Manøvre af Lastvognens Fører, har da Sagsøgerne her under Sagen paastaet de Sagsøgte tilpligtet at refundere dem de fornævnte af dem betalte 2000 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra den 23 November 1929.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de gør gældende, at Lastvognens Fører har kørt fuldt forsvarligt, medens Chauffør Nielsen har kørt for stærkt og ikke med behørig Forsigtighed.

Ifølge en af Politibetjent G K Sørensen, der indfandt sig ganske kort efter paa Stedet, og som har været ført som Vidne under Sagen, foretaget Opmaaling viste det sig, at Lastvognen kun havde været 1,8 m ude paa Kørebanen, der paa dette Sted er 4,25 m bred, saaledes at der herefter har været 2,45 m fri Kørebane for den forbipasserende Motorvogn.

Det er vel nu af Chauffør Nielsen og nogle af de paa Motorvogn K 14963 værende Passagerer, der har været ført som Vidner, hævdet, at Lastvognen har været længere ude paa Vejen, men der findes herved tilvejebragt fornødent Grundlag til at tilsidesætte Rigtigheden af den foretagne Opmaaling paa dette Punkt.

Sagsøgerne gør imidlertid gældende, at uanset om der maatte gaas ud fra Rigtigheden heraf, har Lastvognens Fører ved efter først at have standset Bakningen pludselig at have rykket yderligere tilbage tvunget Føreren af K 14963 til at dreje saa stærkt tilhøjre, at Ansvaret for Vognens Væltning i Grøften maa paahvile Lastvognens Fører.

Denne, der har været ført som Vidne under Sagen, har forklaret, at han gav tydeligt Signal, da han kørte ud paa Vejen, at han straks bremsede op, da han bemærkede K 14963, der kørte med en Fart af 45 km i Timen, at der var rigelig Plads for denne til at passere forbi,

og at han ikke, efter at have standset sin Vogn under Udkørslen, har bakket yderligere, forinden denne Vogn var passeret ham.

Heroverfor har Chauffør Nielsen og Passagererne paa K 14963 forklaret, at da denne Vogn var lige i Nærheden af Lastvognen, gav denne et pludseligt Hop frem paa Vejen.

Selv om imidlertid disse Forklaringer lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, kan det ikke herved anses godtgjort, at Ansvar for, at K 14963 kørte i Grøften, paahviler Lastvognens Fører.

Det bemærkes herved, at de afgivne Forklaringer ikke er indbyrdes overensstemmende med Hensyn til, hvor langt Lastvognen var kommet ud paa Vejen, da den rykkede yderligere frem, og at der efter det ovenfor statuerede maa gaas ud fra, at den i alt Fald ikke var naaet ud over Vejens Midte.

Det findes derimod med Føje at kunne bebrejdes Chauffør Nielsen, der efter sin Forklaring bemærkede den bakkende Vogn i 20—25 Meters Afstand, og som var Fører for en Vogn, hvori der befandt sig fem Passagerer, at han ikke kørte langsomt forbi Lastvognen, men derimod som af ham forklaret med en Fart af 20—25 km i Timen. Saafremt han var kørt langsomt forbi Lastvognen, maa der gaas ud fra, at han kunde have passeret uden Vanskelighed.

Idet der nu ikke skønnes at foreligge Grundlag for tillige at paalægge Lastvognens Fører noget Ansvar for det passerede, vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte med 125 Kr.

Fredag den 7 November.

Nr 45/1930. Godsejer **Niels Peter Nielsen** (Bruun)

mod

Frk **Anna Sofie Olsen** (Kondrup efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Brugsret over et Hus.

Østre Landsrets Dom af 21 December 1929: Sagsøgte, Godsejer Niels Peter Nielsen, bør til Sagsøgerinden, Frk Anna Sofie Olsen, betale 1200 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 22 Juli 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Sagsøgerinden i Godtgørelse for Udlæg ialt 7 Kr hos det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
Efter alt foreliggende maa det antages, at Appellanten, der ved Henvendelse i Landbrugsministeriet fik at vide, at en Ord-

ning, hvorved der blev givet Indstævnte Brugsret over Huset, medens han selv beholdt Jordlodden, vilde være ulovlig, hvilket han gjorde Indstævnte bekendt med, kun er indgaaet paa, at denne Ordning skulde gælde indtil videre. Indstævnte har herefter ikke haft Ret overfor Appellanten til at kræve, at Forholdet fortsattes som hidtil, og Appellantens Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger vil Dommen kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Godsejer Niels Peter Nielsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Frøken Anna Sofie Olsen, i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1870 bortfæstede den daværende Ejer af »Benzonseje« — nu »Risbyholm« — til Husmand Hans Olsen paa dennes og Hustrus Livstid et nærmere angivet Hus med Jordtilliggende af ca 3 Tdr Land. Hans Olsen døde den 20 Juni 1919 som Enkemand, og hans Datter, Sagsøgerinden under denne Sag, Frk. Anna Sofie Olsen, der havde Brugsret som eneberettiget efter Faderen indtil 1 April 1920, blev i August 1920 opsagt af daværende Ejer: Sagsøgte Godsejer Niels Peter Nielsen, til Fraflytning den 1 April 1921. Hun klagede til »Kommission for Brug af Huse paa Landet i Sjælland og Lolland-Falsters Stifter«, der den 26 Oktober 1920 erklærede hende berettiget til i Overensstemmelse med Lov Nr 373 om Fæstegodsets Overgang til Selveje og om Brug af Huse paa Landet af 30 Juni 1919 at erholde Lejemaal for 8 Aar paa det af hende beboede Hus med tilhørende Jordlod, Matr Nr 35 af Havdrup Ulvemose under Risbyholm Gods.

Imidlertid klagede Godsejer Nielsen til Landbrugsministeriet, idet han bestred, at der forelaa et retsgyldigt Lejemaal mellem Frk Olsen og ham, og den 2 Maj 1921 gav Landbrugsministeriet et Svar, hvori det hedder:

»I den Anledning skal man med Bemærkning, at Bestemmelserne i oftnævnte Lovs § 18, sidste Stk, forudsætter, at det mellem Ejer og Bruger er uomtvistet, at der overhovedet foreligger et retsgyldigt Lejemaal, og at Tvistigheder i saa Henseende maa afgøres af Domstolene, til Efterretning tjenstlig meddele, at Landbrugsministeriet

iøvrigt stadfæster den indankede Kendelse, men at Kendelsen ikke afskærer Ejeren fra at søge det fornævnte Spørgsmaal om, hvorvidt der foreligger et retsgyldigt Lejemaal, afgjort af Domstolene, saaledes at Kendelsen bortfalder, saafremt Domstolene maatte besvare dette Spørgsmaal benægtende.«

Nogen egentlig Ordning blev ikke truffet, før der den 8 Maj 1924 mellem Sagsøgerinden og Sagsøgte blev ført en Forhandling, som efter hendes Forklaring førte til en Aftale, der gik ud paa, at hun for Livstid skulde have vederlagsfri Brugsret over det paa Ejendommen Matr Nr 35 af Havdrup staaende Hus mod Vedligeholdelse og saaledes, at hun, der tidligere ogsaa havde haft Brugsret over det til Huset hørende Jordareal stort ca 3 Tdr Land, skulde overlade Sagsøgte Jorden til Brug i Fremtiden.

Efter hvad hun videre har forklaret, undlod Sagsøgte, da »Risbyholm« tilligemed ovennævnte Ejendom og de øvrige under Godset hørende Huse i Januar 1928 blev overdraget til Godsejer Carl Udsen, at gøre Køberen bekendt med den med Sagsøgerinden indgaaede Aftale, der endnu ikke var skriftlig konstateret og tinglyst paa Ejendommen. Følgen heraf var, at Godsejer Udsen nægtede at anerkende den mellem Sagsøgerinden og Sagsøgte truffne Overenskomst, hvorefter Sagsøgerinden ved et Møde den 6 November 1928 hos Køberens Sagfører — hvor Sagsøgte var mødt for at varetage sine Interesser — maatte erklære sig villig til at underskrive Lejekontrakt af 24 November 1928, hvori hun forpligtede sig til for ovennævnte Hus med tilhørende Jord at betale en aarlig Leje paa 300 Kr.

Sagsøgerinden anser sig derfor berettiget til hos Sagsøgte at kræve Erstatning for det Tab, hun lider ved, at den mellem Parterne indgaaede Ordning — paa Grund af Sagsøgtes Forhold — ikke kan fortsættes i Fremtiden, et Tab hun i Overensstemmelse med de for Statsanstalten for Livsforsikring gældende Regler om det til en livsvarig forlænget Livrente paa 300 Kr aarlig svarende Indskud opgør til 4132 Kr 27 Øre, idet hun er født den 10 Juni 1875.

Hun har nu under nærværende Sag i den Anledning nedlagt Paa-stand om, at Sagsøgte dømmes til Betaling af de nævnte 4132 Kr 27 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 22 Juli 1929.

Sagsøgte paastaar sig frifundet principalt pure, subsidiært mod Betaling af et mindre Beløb efter Rettens Skøn. Han bestrider, at der fra hans Side er givet Sagsøgerinden noget retlig bindende Tilsagn i den af hende hævdede Retning, og hævder, at selv om saa var, har hun givet Afkald paa saadan Ret under Mødet den 6 November 1928.

Med Hensyn til den sidste Indsigelse skal bemærkes, at den maa anses betydningsløs, allerede fordi det er uomtvistet, at Sagsøgerindens Sagfører ved Mødets Slutning udtalte, at Sagsøgerinden maatte forbeholde sig ethvert Krav overfor Sagsøgte.

Sagsøgte har som Part bl a forklaret, at han overhovedet aldrig har givet Sagsøgerinden noget bindende Tilsagn om, at hun maatte benytte Huset vederlagsfrit. Engang i 1924 kom hun og han paa hendes Foranledning i Tale om, at den til Huset hørende Jord var daarlig

holdt, og det var bedre, om den blev drevet under »Risbyholm«. Han udtalte da, at det vist ikke kunde lade sig gøre, idet det ikke var lovligt. Han forespurgte saa i Landbrugsministeriet, hvorledes Sagen forholdt sig i saa Henseende og fik Besked om, at Matr Nr 35 var en Landbrugsejendom og underkastet Vedligeholdelsespligt efter Reglerne i § 1 i Lov Nr 87 af 23 Maj 1902 om Fæste, Leje- og Tjenestehuse, og at en Overenskomst, hvorved der blev indrømmet særskilt Brugsret over det paa Ejendommen værende Hus, medens Ejeren forbeholdt sig Jordlodden til fri Raadighed, vilde være ulovlig. Denne Besked meddelte han senere Sagsøgerinden med Tilføjende, at der derfor ikke kunde skrives nogen Kontrakt med hende, men det kunde vel gaa indtil videre, saalænge der ikke blev gjort Indvendinger. Sagsøgerinden har derefter ikke drevet de paagældende 2½ Td Land.

Han har tilføjet, at han til Køberen Udsen sagde noget som: »Der har været Tale om en særlig Ordning angaaende dette Hus, men det har ikke kunnet blive til noget, saa det er med det som med de andre«, og at han, hvis han havde ment, at Sagsøgerinden havde nogen Ret som af hende nu paastaaet, ubetinget vilde have nævnt det for Udsen.

Sagsøgerindens Svoger, Brugsuddeler Sørensen, har som Vidne forklaret, at han engang i 1924 var med Sagsøgerinden hos Sagsøgte til en Forhandling om Ordningen med Hensyn til Jorden og havde Forstaaelsen af, at Parterne blev enige, idet Sagsøgte lovede, at han vilde lade sin Sagfører »ordne Sagen«.

Det skal bemærkes, at den ovennævnte Lov af 23 Maj 1902 — hvortil nu kommer Lov Nr 106 af 3 April 1925 — ikke ses at kunne være afgørende for Sagens Udfald, allerede fordi det maa antages, at der under visse Forhold kan ventes meddelt Tilladelse til en Ordning, som den Sagsøgerinden hævder at have faaet Tilsagn om af Sagsøgte.

Derimod findes det, da der ikke er ført Bevis for, at Sagsøgerinden har haft Føje til at opfatte det hende i 1924 givne Tilsagn angaaende Ejendommen som gaaende udover, at hun kunde beholde Huset med Have indtil videre, at maatte følge af Reglerne i Lov Nr 373 af 30 Juni 1919 § 18, at hun, naar Sagsøgte dog faktisk har overladt hende Ejendommen — til 1924 endog med fuldt Jordtilliggende — har faaet den paa mindst 8 Aar fra 1 April 1928, saa at hun paa dette Grundlag havde Krav paa en Erstatning hos Sagsøgte, hvilken Erstatning findes at kunne bestemmes til 1200 Kr.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Da Sagsøgerinden har haft fri Proces under Sagen — dog uden Beskikkelse af Sagfører — vil hendes Udlæg under Sagen, 7 Kr, være at betale hende af det offentlige.

Nr 188/1930. **Københavns Magistrat (Trolle)**

m o d

Firmaet Jacob Holm & Sønner eller nu **Jacob Holm & Sønners Fabriker, Aktieselskab (Meyer),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at forbyde Indstævnte at genopføre nogle nedbrændte Fabriksbygninger.

Københavns Byrets Dom af 7 April 1930: De Sagsøgte Københavns Magistrat ved Borgmester P J Pedersen kendes uberettiget til under Paaberaabelse af Bestemmelsen i den nedennævnte Deklaration at forbyde Sagsøgerne Firmaet Jacob Holm & Sønner paa deres Ejendom Matr Nr 25 a og 372 af Sundbyøster at genopføre nogle i Efteraaret 1929 nedbrændte Bygninger paa Arealer udlagt til Gader ved en af Sagsøgerne udstedt, den 29 Januar 1923 tinglæst Deklaration paa Ejendommene. De Sagsøgte bør inden 15 Dage fra Dato til Sagsøgerne betale Sagens Omkostninger med 3500 Kr.

Østre Landsrets Dom af 17 Juni 1930: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Appellanterne Københavns Magistrat betaler det indstævnte Firma, Firmaet Jacob Holm & Sønner, Sagens Omkostninger for Landsretten med 350 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Dommens Afsigelse er Aktieselskabet Jacob Holm & Sønners Fabriker indtraadt i Sagen som Indstævnt i Firmaet Jacob Holm & Sønners Sted.

I Henhold til de i Dommen paaberaabte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Magistrat, til Aktieselskabet Jacob Holm & Sønners Fabriker, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

I Aaret 1905 forhandlede efter Initiativ af Firmaet Jacob Holm & Sønner mellem dette og Københavns Magistrat om Udlægning til Gade af Dele af Firmaets Grunde Matr Nr 25 a og 372 af Sundbyøster. Efter at Magistraten havde udarbejdet Udkast til Deklaration, hvorved Firmaet skulde forpligte sig til paa Magistratens Forlangende efter 1 Januar 1926 at lade Arealerne udlægge til Gade, indgik Magistraten efter Forslag af Firmaets Sagfører Højesteretssagfører O Liebe paa den Begrænsning af Udlægsretten, at det ikke kunde kræves »saalænge Firmaet driver sin nuværende Fabriksvirksomhed paa Grunden«.

Planen gennemførtes ikke, men i Aaret 1922 genoptoges Forhandlingerne — atter efter Firmaets Initiativ. — I det af Magistraten affattede Udkast til Deklaration udtales om Tidspunktet for Gadeudlægning: »Da Magistraten — med forventet Samtykke af Justitsministeriet — har tilladt, at de paa Gadearealerne værende Bygninger indtil videre forbliver liggende, forpligte vi os til i Tilfælde af Nybygning eller væsentlig Ombygning at nedrive de paa Gadearealerne liggende Bygningsdele, ryddeligøre Arealerne og omlægge disse som Gade efter en af Magistraten approberet Plan.«

Efter Forslag af Højesteretssagfører Liebe ændredes denne Bestemmelse saaledes, at den i den den 29 Januar 1923 tinglæste Deklaration kom til at lyde saaledes: »Magistraten har — med forventet Samtykke af Justitsministeriet — tilladt, at de paa Gadearealerne værende Bygninger forbliver liggende, saalænge disse Bygninger benyttes paa den nuværende Maade eller til anden Fabriksdrift, men vi forpligter os og efterfølgende Ejere til, naar en saadan Benyttelse ophører og Ejeren ønsker at iværksætte anden Bebyggelse eller Udparcellering af Eiendommen, da at nedrive de paa Gadearealerne liggende Bygningsdele, ryddeligøre disse Arealer og anlægge dem som Gade efter en af Magistraten approberet Plan.«

I Begyndelsen af Oktober Maaned 1929 nedbrændte en Del af Fabriksbygningerne og den 21 December s A indgav Firmaet Andragende om Tilladelse til Genopbygning til Erstatning for de ødelagte Bygninger og paa samme Plads, der til Dels var udlagt til Gade ved den ovennævnte Deklaration.

Den 22 Januar 1930 tilskrev Københavns Magistrat Firmaets Repræsentant saaledes: »Ved at tilbagesende den med Firmaets Skrivelse af 21 December 1929 fulgte Byggesag vedrørende Genopførelsen af den nedbrændte Sejlgarnsfabrik paa Matr Nr 25 a m fl, Sundbyøster skal man meddele, at Magistraten i Henhold til den den 29 Januar 1923 tinglæste Deklaration om Gadeudlæg og Forudsætningerne for Justitsministeriets Dispensation af 3 Marts 1923 ikke kan give Tilladelse til Bebyggelse af de udlagte Gadearealer.«

Da Firmaet fandt, at Magistratens Afgørelse savnede Hjemmel i den paaberaabte Deklaration har det under denne Sag paastaet Københavns Magistrat kendt uberettiget til under saadan Paaberaabelse at forbyde Sagsøgerne at genopføre de nævnte Bygninger.

De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist som henhørende under Landsret, idet de gør gældende, at Sagen ikke er en Servitutsag,

men alene tager Sigte paa at afgøre Spørgsmaalet om Nægtelse af en Byggetilladelse.

Der findes dog at maatte gives Sagsøgerne Medhold i deres Anbringende om, at de under Hensyn til at Nægtelsen er begrundet med en Henvisning til de i den oftnævnte Deklaration indeholdte Servitutbestemmelser, har retlig Interesse i at faa afgjort, hvorvidt disse Bestemmelser kan give Magistraten Føje til en saadan Nægtelse.

De Sagsøgte har subsidiært paastaet sig frifundet, idet de gør gældende, at Bestemmelsen i Deklarationen giver dem saadan Føje,

Rettelser:

pag. 359 l 12 f. n.: D o m l æ s K e n d e l s e .

pag 418: Efter 4 Stk foroven tilføjes:

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Fogedretten for Sunds-Gudme Herreder den 15 Juni 1929 og paastaas af Appellanten, Stamhusbesidder Jørgen Sehested, forandret derhen, at den paagældende Udsættelsesforretning fremmes.

Indstævnte procederer til Kendelsens Stadfæstelse.

Som det fremgaar af Sagens Oplysninger, har Tørreriet fra 1920 til Opsigelsen skete den 18 Juni 1927 ikke været i Drift som Tørreri. Først i Sæsonen 1927 vil Indstævnte have været betænkt paa at sætte det i Gang igen, men bl a paa Grund af Stridigheder mellem hende og Stamhusbesidderen angaaende Vandstandsforholdene i Mølledammen skete det ikke. Derimod har Indstævnte i Sommeren 1929 drevet Tørreriet, hvilket gav Anledning til nærværende Sag.

Da Kontraktens i Kendelsen gengivne § 8 giver Stamhusbesidderen Ret til straks at forlange Kontrakten hævet, naar man ophører at drive Tørrerivirksomheden, har Opsigelsen af 18 Juni 1927 Hjemmel i nævnte Kontraktsbestemmelse.

Selv om nu Stamhusbesidderens Stilling efter den Tid — nemlig til Stridpunkterne angaaende Mølledammen — maatte anses noget uklar og i nogen Grad henholdende, ses der ikke heri at kunne indlægges den af Indstævnte her for Retten hævdede Opfattelse, at Opsigelsen derigennem maa anses annulleret.

Efter det saaledes anførte vil der være at give Appellanten Medhold. Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Færdig fra Trykkeriet den 19 November.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 22

Fredag den 7 November.

idet de hævder, at den der omtalte med ministeriel Sanktion givne Tilladelse til at holde det til Gadeareal udlagte Areal bebygget, kun omfatter de ved Deklarationens Udstedelse paa Arealerne værende Bygninger, og at den nu projekterede Bebyggelse er en fuldstændig Nybebyggelse. De henviser herom til en af Bygningsinspektøren for 8de Bygningsdistrikt til Sagen afgivet Erklæring, hvori det hedder: »— — — Dagen efter Branden foretog jeg et Eftersyn paa Stedet, hvorved konstateredes, at Bygningen var, hvad man kalder totalt nedbrændt, idet kun Murværket, Ydermure og Tværmure stod tilbage, medens praktisk talt hele Bygnings Indre var raseret.

Det resterende Murværk er efter mit Skøn saa medtaget som Følge af Tidspaa virkning, at det ikke vilde kunne benyttes ved en eventuel Genopførelse af Bygningen i den tidligere Skikkelse.

Den nu projekterede nye Bygning er en 1 Etages Jernbeton-Skeletbygning, altsaa en Bygning med bærende Piller og Dragere af Jernbeton, hvorimellem Udfyldningsmurværk. Den opføres ganske vist i stor Udstrækning paa den ældre Bygnings Fundamenter, men dog saaledes, at disse maa forstærkes ganske betydeligt under Pillekonstruktionerne. Den kan ikke paa nogen som helst Maade bygningsmæssigt set betragtes som en Genopførelse af den nedbrændte Bygning; baade i Udformning og Udførelsesmaade er det en ny Bygning. Det gamle Murværk fjernes fuldstændig.«

Sagsøgerne hævder heroverfor, at der ikke kan lægges nogen Vægt paa, at Bygningstilladelsen i Deklarationen betegner Bygningerne som »værende« og gentagelser Betegnelsen som »disse« Bygninger overfor den Kendsgerning, at Magistratens Udkast, hvori Bygningstilladelsen gaves, »indtil videre«, idet Firmaets Nedrivningspligt angaves at indtræde »i Tilfælde af Nybygning eller væsentlig Ombygning« er ændret derhen, at Tilladelsen bestaar, saalænge Benyttelse sker »paa den nuværende Maade eller til anden Fabriksdrift«, og Nedrivningspligten indtræder »naar en saadan Benyttelse ophører og Ejeren ønsker at iværksætte anden Bebyggelse eller Udparcellering af Ejendommen«, idet disse Ord i Forbindelse med Sagens Forhistorie angiver, at Firmaet kan holde Gadearealerne bebyggede inden for de paa Deklarationens Tid bebyggede Omraader, saalænge Fabriksdrift ikke opgives til Fordel for anden Udnyttelse af de paagældende Matr Numres Arealer.

Idet der findes at maatte gives Sagsøgerne Medhold i disse deres Anbringender, vil der være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 3500 Kr.

Landsretsdommen Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 7 April 1930 af Københavns Byrets 13 Afdeling og paastaas af Appellanterne Københavns Magistrat ændret derhen, at de frifindes for det indstævnte Firmas, Firmaet Jacob Holm & Sønners Tiltale, medens Firmaet paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Landsretten fremkomne ikke findes at kunne føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste.

Appellanterne findes derhos at burde godtgøre Firmaet Sagens Omkostninger for Landsretten med 350 Kr.

Mandag den 10 November.

Nr 36/1930. **Foreningen af Grossister i Tobaksbranchen af 1927 (Fich)**
 mod

fhv Folketingsmand **Hans Olof Hansen**
 (Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Erstatning for Indgreb i Erhvervsfrihed.

Sø- og Handelsrettens Dom af 21 Januar 1930: De Indstævnte, Foreningen af Grossister i Tobaksbranchen af 1927, bør til Sagsøgeren, fhv Folketingsmand Hans Olof Hansen, betale 6000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 3 Oktober 1929, til Betaling sker. Saa bør de Indstævnte og til det offentlige udrede de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, samt i Salær til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overrets-sagfører Byrdal, 400 Kr og Godtgørelse for de af Sagføreren udrede positive Udgifter, Kr 23,60. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- & Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten er fundet erstatningspligtig overfor Indstævnte, men efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes Erstatningen at burde fastsættes til 2000 Kroner med Renter. Med denne Forandring vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningens Størrelse fastsættes til 2000 Kroneer. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 300 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanten Foreningen af Grossister i Tobaksbranchen af 1927 idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Folketingsmand Hans Olof Hansen, der i sin Tid havde haft Detailforretning i Cigarer og Tobakker, senere havde drevet Engrosvirksomhed i samme Branche og derpaa arbejdet som Repræsentant for et Tobaksfirma, til dette standse i 1928, fik derefter fra Købmand Peter Andersen, der agtede at begynde en Virksomhed som Tobaksgrossist, Løfte om at blive Repræsentant for den saaledes paa-tænkte Forretning.

Efter at Købmand Andersen, der, for at kunne drive Engrosforretning i Tobaksbranchen, ansaa det for nødvendigt at være Medlem af Foreningen af Grossister i Tobaksbranchen af 1927, havde ansøgt om Optagelse i Foreningen, modtog han fra Foreningen en af dennes Formand underskrevet, den 16 April 1929 dateret Skrivelse, i hvilken det meddeltes ham, at hans Ansøgning om Optagelse var bevilget efter at have været forelagt den tre Brancheled indenfor Cigaretindustrien.

I Skrivelsen var derhos bl a anført følgende:

»Da Forsamlingen havde Formodning om, at der skulde finde et Samarbejde Sted mellem Dem og Herr H O Hansen, er det min Pligt at meddele Dem, at det er en Forudsætning for Deres Optagelse, at der intet som helst Samarbejde maa finde Sted.«

Da Købmand P Andersen nu ikke mente at kunne benytte Sagsøgeren som Repræsentant i den af ham derefter etablerede Engrosvirksomhed, gik Sagsøgeren Glip af den Ansættelse, der var stillet ham i Udsigt.

Under Anbringende af, at Foreningen, der angives faktisk at beherske Adgangen til Mellemlhandel i Tobaksbranchen i København, har handlet retstridigt ved i Skrivelsen af 16 April 1929 at anføre, at det var en Forudsætning for Peter Andersens Optagelse, at der intet som helst Samarbejde fandt Sted mellem Peter Andersen og Sagsøgeren og derved har forhindret, at Sagsøgeren fik den ham lovede Stilling som Repræsentant, har Sagsøgeren, hvem der er meddelt fri Proces under Henvi sning til Principperne i Aftalelovens § 38, samt til §§ 1 og 3 i Lov Nr 70 af 27 Marts 1929, paastaaet det fastslaaet ved Dom, at For-

eningens Handlemaade har været retstridig og derhos paastaet Foreningen dømt til at betale i Erstatning et Beløb efter Rettens Skøn indtil 10 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3 Oktober 1929, til Betaling sker.

Sagsøgeren, der bestrider, at Foreningens Handlemaade var berettiget af Hensyn til Varetagelsen af faglige Interesser, har anført, at han ved det passerede er afskaaret fra at tjene sit Brød i det Fag, i hvilket han er uddannet, og har været henvist til at søge sit Ophold ved midlertidigt journalistisk Arbejde.

Den indstævnte Forening paastaar Frifindelse, idet den benægter, at Skrivelsen af 16 April 1929 har været til Hinder for, at Sagsøgeren fik den ommeldte Plads som Repræsentant. Foreningen ønskede vel ikke, at der skulde være noget Kompagniskab mellem Sagsøgeren og Peter Andersen, men havde intet mod, at Sagsøgeren blev Peter Andersens Repræsentant, og Ordet »Samarbejde« i Skrivelsen af 16 April 1929 maa forstaaes som »Kompagniskab«, hvilket efter de Indstævntes Formening fremgaar at Skrivelsens Sammenhæng.

At Sagsøgeren maatte være paa det rene med, at man intet havde at erindre mod, at han arbejdede som Repræsentant, fremgaar efter de Indstævntes Formening ogsaa af den Omstændighed, at Sagsøgeren fra Foreningens Formand havde faaet Tilbud om en Stilling som Repræsentant for dennes Forretning.

De Indstævnte bestrider, at man fra Foreningens Side nærer nogen Uvilje mod Sagsøgeren eller ønsker at forfølge ham, og det benægtes af den indstævnte Forening, at dennes Medlemmer har noget som helst Monopol, idet Fabrikerne leverer Varer til Grossister, der ikke er Medlemmer af Foreningen.

De Indstævnte benægter forøvrigt, at Sagsøgeren har lidt noget som helst Tab ved ikke at faa den ommeldte Ansættelse som Repræsentant.

Det fremgaar af § 2 i Foreningens Love, at dennes Formaal har været gennem Sammenslutning af Mellemlhandlere i Tobaksbranchen, som driver Virksomhed i København, at værne Medlemmernes Interesser og skabe ensartede Handelsformer for Mellemlhandlen, og i Lovens § 3 anføres det, at Foreningens Virksomhed bl a gaar ud paa at være medbestemmende om Til- og Afgang til Mellemlhandlerstanden.

I Lovens § 2 g er det derhos anført, at Overtrædelse af de tidligere i Lovene nævnte Bestemmelser kan medføre Fratagelsen af Retten til Mellemlhandel, i § 2 h, at nuværende og fremtidige Grossister, som driver Mellemlhandel i Tobaksbranchen, skal være Medlemmer af Foreningen, og ifølge § 11 nedsættes der et Voldgiftsudvalg, der bl a skal afgøre, om et indklaget Medlem skal udgaa som Mellemlhandler.

Købmand Niels Peter Andersen har som Vidne forklaret, at det faktisk var nødvendigt for ham at være Medlem af den indstævnte Forening, og at han derfor ikke efter at have modtaget Skrivelsen af 16 April 1929 turde antage Sagsøgeren som Repræsentant, idet han forstod Skrivelsen saaledes, at han ikke maatte have Sagsøgeren til Repræsentant. Vidnets nuværende Repræsentant, der dog tillige driver selvstændig Forretning, har hos Vidnet tjent ca 150 Kr om Maanedn.

Grosserer Hans Jacob Hansen, der er Formand for den indstævnte Forening, har som Vidne forklaret, at det med Skrivelsen af 16 April 1929 kun var Meningen at tilkendegive, at det var en Forudsætning, at der ikke blev noget Kompagniskab mellem Peter Andersen og Sagsøgeren, idet den indstævnte Forening ikke ønskede at optage flere Grossister som Medlem, da man ikke vilde have Konkurrencen forøget. Vidnet har derhos forklaret, at han nogen Tid, antagelig ca 3 Maaneder før Skrivelsen afsendtes, havde tilbudt Sagsøgeren at blive Repræsentant hos Vidnet.

Grosserer Viggo Herman Andreas Søderholm, der er Næstformand for Foreningen, har som Vidne forklaret, at han til Foreningens Bestyrelse havde udtalt, at han formodede, at der skulde være Kompagniskab mellem Sagsøgeren og Peter Andersen, hvilken sidste havde omtalt, at han skulde have Samarbejde med Sagsøgeren.

Bestyrelsesmedlemmerne i den indstævnte Forening, Grossererne Frederik Carl Jensen og Hans Einer Valdemar Larsen, har begge som Vidner forklaret, at der paa Bestyrelsesmødet, hvor Spørgsmaalet om Peter Andersens Optagelse blev drøftet, var Enighed om, at der ikke maatte være noget Kompagniskab mellem Peter Andersen og Sagsøgeren.

Sagsøgeren har personlig for Retten forklaret, at han forstod Ordet Samarbejde i Skrivelsen af 16 April 1929 saaledes, at den omfattede alt Samarbejde, derunder Virksomhed som Repræsentant. Han har videre forklaret, at han i November Maaned 1928 fra Vidnet Hans Jacob Hansen gennem Mellemand fik tilbudt en Ansættelse som Repræsentant, men dette skete paa et Tidspunkt, da han ikke kunde modtage Pladsen, og senere har han forgæves søgt Ansættelse som Repræsentant hos Hans Jacob Hansen. Han har endvidere forklaret, at han, der efter at Skrivelsen af 16 April 1929 var fremkommet, ikke mente, at det kunde nytte at søge Stilling som Repræsentant andetsteds i Branchen, fra Juni Maaned 1929 har haft en Indtægt af ca 500 Kr maanedlig med midlertidig Beskæftigelse. Han havde regnet med, hvis han fik Pladsen hos Peter Andersen, at kunne tjene 5 a 600 Kr maanedlig det første Aar.

Naar det i den under Sagen omhandlede Skrivelse af 16 April 1929 er anført, at det var en Forudsætning, at der »intet som helst Samarbejde« fandt Sted mellem Ansøgeren og Sagsøgeren, var Ordene saa vide, at de med Føje kunde forstaas saaledes, at det ej heller var tilladt Ansøgeren at antage Sagsøgeren som Repræsentant, og efter de foreliggende Oplysninger maa det anses for tilstrækkelig bevist, at Skrivelsen faktisk har haft til Følge, at Sagsøgeren ikke fik den ham lovede Ansættelse.

Der er fra de Indstævntes Side ikke anført noget Forhold, der kunde berettigge Foreningen til at lægge Sagsøgeren Hindringer i Vejen med Hensyn til det af ham paatænkte Erhverv, og der maa herefter gives Sagsøgeren Medhold i, at den indstævnte Forenings Handlemaade har været retstridig overfor ham.

Som Følge heraf findes Foreningen at burde godtgøre Sagsøgeren det ham derved forvoldte Tab, og den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes efter Rettens Skøn passende at kunne bestemmes til

6000 Kr, hvilket Beløb de Indstævnte saaledes vil være at dømme til at betale tilligemed Renter som af Sagsøgeren paastaet.

De Indstævnte findes derhos at burde betale til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, samt i Salær til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, 400 Kr foruden Godtgørelse for de af Sagføreren udredeede positive Udgifter, Kr 23,60.

Tirsdag den 11 November.

Nr 212/1930. Fhv. Vognfabrikant **O Hersted** (Selv)
m o d

Statsminister **Stauning**, Justitsminister **Zahle** og Landbrugsminister **Bording** (Ingen).

Østre Landsrets Dom af 21 August 1930: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Højesteretsdom af 7 Juni 1916 blev Appellanten i Henhold til Straffelovens § 299 dømt til at tage Ophold paa en her i Landet værende offentlig Sindssygeanstalt, eller hvis saadan Anbringelse ikke fandt Sted, at hensættes i Varetægtsfængsel paa det offentliges Bekostning.

Under Sagen forelaa en Erklæring fra Overlægen for Kommunehospitalets 6 Afdeling af 9 Februar 1916, hvorefter Appellanten var sindssyg, lidende af udpræget Kværlantforrykthed.

Da Appellanten herefter og efter Indholdet af de af ham i Sagen fremlagte Processkrifter maa antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form, at den maa udelukke ham fra paa egen Haand at optræde som Part i Retssager, vil Indstævningen i denne Sag være at afvise.

Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren fhv Vognfabrikant O Hersted under Henviisning til en tidligere ham vedrørende Højesteretssag og under Fremlæggelse af forskellige Tryksager, derunder »Statsministerielt og Parlamentarisk Overdragelsesdokument, Købekontrakt og Skøde« nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte Statsminister Stauning, Justitsminister Zahle og Landbrugsminister Bording dømmes til at underskrive de for Hs Maj Kongen, Højesteret, Regering og Rigsdagen behandlede trykte Overdragelsesdokumenter, Købekontrakt og Skøder paa Statsejendommene som et à conto Magelæg, under en daglig Bøde, stor 2000 Kr, der tilfalder Københavns Understøttelsesforening for hver Dag, at Dommen siddes overhørig.

De Sagsøgte har ikke givet Møde under Sagen.

Da Sagen saavel paa Grund af Paastandens Beskaffenhed som af den uklare Udvikling, hvorpaa den støttes, ikke findes i den foreliggende Stand at kunne gøres til Genstand for Paadømmelse, vil Sagen ex officio være at afvise.

Sagens Omkostninger vil være at ophæve.

Nr 66/1930. Gaardejer **Asmus Christensen** (Jørgensen)

m o d

Landmand **Hans Weibech** (Henriques),

betræffende Tilbagebetaling af et Pengelaan.

Vestre Landsrets Dom af 6 Marts 1930: Sagsøgte, Gaardejer Asmus Christensen, bør til Sagsøgeren, Landmand og Gæstgiver Hans Weibech, betale 4221 Kr 19 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 September 1928, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Gaardejer Asmus Christensen, til Indstævnte, Landmand og Gæstgiver Hans Weibech, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 Marts 1924 udstedte Sagsøgte, Gaardejer Asmus Christensen af Stoltelund, der ved Henvendelse til Sagsøgeren, Landmand og Gæstgiver Hans Weibech af Süderbrarup, havde faaet Tilsagn om et Laan af 10 000 Kr, til sidstnævnte et paa Tysk affattet Gældsbevis, hvori han erkendte at have modtaget dette Beløb. Beløbet skulde tilbagebetales efter 6 Maaneders Opsigelse fra begge Sider og forrentes med 6 pCt aarlig. Det hedder i Gældsbeviset: »Die Rückzahlung hat wertbeständig auf der Dollargrundlage New-Yorker Notierung zu geschehen«.

Sagsøgte forrentede derefter Laanet med 600 Kr om Aaret, indtil han den 3 September 1928 tilbagebetalte det efter Dollarkurs med 6928 Kr 81 Øre. Sagsøgeren, der gør gældende, at han har Krav paa at faa tilbagebetalt det fulde Beløb af 10 000 Kr foruden Rente 6 pCt aarlig for et Tidsrum af 1 Aar og 11 Maaneder med 1150 Kr, altsaa ialt 11 150 Kr, har derefter under nærværende Sag søgt Sagsøgte til Betaling af Differencen eller 4221 Kr 19 Øre tilligemed Renter af Beløbet 6 pCt aarlig fra den 1 September 1928, indtil Betaling sker. Sagsøgte har derimod paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at det ligger i Ordene i og har været Meningens med den ovenfor citerede Passus i det af Sagsøgerens Tillidsmand udarbejdede Gældsbevis, at der skulde finde Tilbagebetaling Sted efter Dollarkurs.

Sagsøgeren har derimod anbragt, at Sagsøgte saavel før som efter Gældsbevets Udstedelse gentagne Gange lovede under alle Omstændigheder at tilbagebetale det fulde Beløb af 10 000 Kr, og at Sagsøgeren under Hensyn til disse Løfter, der stemmede med, hvad han selv havde stillet Krav om til Sagsøgte, ingen Vægt lagde paa, at en dertil sigtende Bestemmelse ikke udtrykkelig var optaget i Gældsbevets Tekst.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det oprindelig kun var paatænkt, at det heromhandlede Laan skulde være af rent midlertidig Karakter, og at det blev ydet paa et Tidspunkt, da dansk Kronemønt var gældende Betalingsmiddel i de sønderjydske Landsdele, hvor Sagsøgte har og ved Laanets Optagelse havde Bopæl.

Under de anførte Omstændigheder maa det have Formodningen for sig, naar ingen udtrykkelig Aftale foreligger i modsat Retning, at Laanet bør tilbagebetales med Kroner efter sit Paalydende. Idet derhos de oftnævnte Udtryk om Tilbagebetaling efter Dollarkurs dels synes uklare, dels som indsat af Sagsøgerens Tillidsmand nærmest maa forstaaes som alene sigtende til at afværge de for ham uheldige Følger af

et eventuelt Fald i Kronens Værdi, vil den af Sagsøgeren hævdede Forstaaelse af Gældsbevisets Indhold være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse. Sagsøgte vil derfor være at dømme efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

Nr 176/1930.

Rigsadvokaten

mod

Direktør **Anton Carl Pedersen Illum** (Gelting),

der tiltales for Overtrædelse af § 5 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 2 Juli 1930: Tiltalte, Direktør Anton Carl Pedersen Illum, som ansvarlig for A/S A C Illum, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 500 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

Ved den skete Bekendtgørelse maa Tiltalte anses at have foranstaltet et Udsalg af de i Annoncen nævnte Varer. Dette Udsalg har ikke været hjemlet ved Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5, 1 Stk, da Tiltalte tidligere i samme Aar har ladet afholde Sæsonudsalg i to Maaneder. For nogle af Varernes Vedkommende vilde Udsalget vel kunne have været henført under Lovens § 5, 2 Stk, men heller ikke denne Bestemmelse kan finde Anvendelse, idet der efter alt foreliggende maa gaas ud fra, at Forskrifterne i § 5, 3 og 4 Stk ikke er iagttaget.

Da Udsalget herefter findes at have været uberettiget, og da Bøden findes at burde bestemmes som ved Dommen sket, vil denne kunne stadfæstes.

• Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 6 Juni 1930 er Direktør Anton Carl Pedersen Illum, som ansvarlig for A/S A C Illum sat under Tiltale for Overtrædelse af § 5 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 i følgende Anledning: Tiltalte, der som fornævnt er ansvarlig for A/S »Illum«, har i Maj Maaned fra Firmaets Konfektions- og Tekstilvareforretning en detail, Østergade 52—54, ladet avertere med og afholde Udsalg, skønt der ikke hertil forelaa særlige Omstændigheder, og skønt Firmaet i indeværende Aar allerede har afholdt Sæsonudsalg i 2 Maaneder.

Klagerne, Dansk Tekstilunion, har henvist til en i Berlingske Tidende for den 13 Maj d A indrykket Annonce med Orerskrift »Illum sælger fra i Morgen Onsdag«, og de gør gældende, at A/S Illum i denne Annonce reklamerer paa en saadan Maade, at det for det købende Publikum maa tage sig ud, som om der sælges til nedsatte Priser, dels indenfor et bestemt Tidsrum, dels for en bestemt Varemengdes Vedkommende, men en saadan Annonce maa opfattes som en Udsalgsannonce. Af den paagældende Annonce har Dansk Tekstilunion fremhævet følgende Overskrifter og Bemærkninger:

»Sommerkjoler fra Førrige Sæson til ca halv Pris. Køb Kjolerne til Ferien nu ved denne Lejlighed.«

»Badedragter og Kaaber fra forrige Sæson til meget nedsatte Priser.«

»Restpartierne fra forrige Sæson.«

»Rester af Kjølestoffer ca halv Pris.«

»Et Restparti Damesko« — — — »sælges ekstra billigt.«

»Restpartier af Børnesko sælges særligt billigt.«

»Parasoller.«

»Hele Restlageret fra forrige Sæson — — — sælges for — — —.«

»Slips, Handsker,«

»uden Hensyn til tidligere Priser.«

»Jernsenge — — — særlig nedsatte Priser.«

»Dame-Trikotage — — — sælges for halv Pris.«

»Crépe de Chine Tørklæder — — — for ca halv Pris.«

»Hvide-Varer Rester etc billigt.«

Klagerne har endvidere anbragt, at det vil være ganske umuligt for dem overfor de mindre Handlende at hævde Lovens Udsalgsbestemmelser, naar Stormagasinerne paa en Maade som her tillader sig at etablere særligt Udsalg hver Uge.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

Det maa efter hans Mening være tilladt at realisere fremkomne Rester eller særlige Varepartier til nedsatte Priser og at bekendtgøre saadant Salg. Andet foreligger ikke i nærværende Tilfælde, idet de nedsatte Priser ikke senere forhøjes, men vedbliver at være gældende, indtil Varerne er realiserede.

Forhandlingerne i Rigsdagen 1917—18 viser, at man ikke har villet forbyde, at Varer udsælges til Priser, der angives som nedsatte.

Efter det foreliggende tjener de paagældende Salg i alt væsenligt til Realisation af Rester eller Varer, der er blevet ukurante eller

umoderne; herefter og efter Indholdet af Annoncen maa Salgene være underkastet Bestemmelserne for Sæsonudsalg, og da disse er overtraadt, vil Tiltalte i Overensstemmelse med Anklagen være at dømme til Betaling af en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde efter Omstændighederne stor 500 Kr, samt have at betale Sagens Omkostninger.

Onsdag den 12 November.

Nr 11/1930. Ingeniør cand polyt **O W Johannsen** (Meyer)
 mod
 Godsejer **F Lausen** (Oluf Petersen),

betræffende Betaling for Udlægning af Mergel paa en Indstævnte tilhørende Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 26 November 1929: For saa vidt angaar Tvistemaalet om Posterne 585 Kr og 1350 Kr afvises Sagen. Den af det danske Hedeselskab den 11 Marts 1929 truffne foran anførte Afgørelse bør være uforbindende for Sagsøgeren, Ingeniør cand polyt O W Johannsen i Forhold til Sagsøgte, Godsejer F Lausen. Til Sagsøgeren betaler Sagsøgte 100 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 April 1929, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage, og Dommen iøvrigt at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet sin Indsigelse vedrørende Posten paa de 100 Kroner.

Hedeselskabet havde paa begge Parter Vegne Tilsynet med Mergelarbejdet.

Herefter kan der ikke med Føje rejses nogen Indvending mod, at den Funktionær i Hedeselskabet, der førte Tilsynet, ledede Forhandlingerne mellem Parterne til Differencernes Afgørelse.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Ingeniør cand polyt O W Johannsen, til Indstævnte, Godsejer F Lausen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 Juni 1927 blev der indgaaet skriftlig Kontrakt mellem Entreprenør Kirkegaard af Sandet og Sagsøgte, Godsejer F Lausen af Clasonsborg, om Udlægning af Mergel paa Sagsøgtes Ejendom. Arbejdet skulde bestaa i Afrømning af Overjord paa det fornødne Mergelareal og forøvrigt alle ved Mergelgravning, Læsning, Aflæsning, Transport m v forefaldende Arbejdsydelser for en Mergelmængde, der androg mindst 1000 Kubfv muligvis 1500—2000 Kubfv. Mergelen skulde transporteres ud ad de paa et udarbejdet Kort anviste Linjer, saaledes at 240 Kubfv skulde aflægges langs Sporet fra Clasonsborg sydøstre Skel til Plantagen Syd for Clasonsborg, og Resten skulde fordeles langs det anviste Sporet med de paa Kortet angivne Mængder. Betalingen var fastsat saaledes: For Udkørsel af de 240 Kubfv Mergel, der skulde aflæsses fra Clasonsborg sydøstre Skel til Plantagen Syd for Clasonsborg 18 Kr pr Kubfv. For Udkørsel af Mergel fra 240 Kubfv til 2000 Kubfv, som skulde leveres fra Clasonsborg Plantage til hele det paa Kortet anviste Sporet 21 Kr pr Kubfv. Desuden var det fastsat, at hvis Mergelen ønskedes indkørt paa selve Arealet og aflæsset i Smaadynger paa ca $\frac{1}{2}$ m³ skulde dette udføres for et Tillæg af 3 Kr pr Kubfv. Endvidere fandtes i Kontraktens Post 10 saalydende Bestemmelse:

»I Tilfælde af Meningsforskelligheder mellem Direktør Lausen og Entreprenøren om deres indbyrdes Retsforhold eller Direktør Lausens Afgørelser, vil Stridsspørgsmaalene være at forelægge det danske Hedeselskab, der endeligt og inappellabelt afgør Sagen.

Forøvrigt udføres Arbejdet under Hedeselskabets Tilsyn og Kontrol.«

Da Entreprenør Kirkegaard havde Vanskelighed med at føre Arbejdet til Ende, blev der truffet Aftale med Sagsøgeren, Ingeniør cand polyt O W Johannsen af Viborg, om at denne skulde gøre Arbejdet færdigt. Efter Arbejdets Fuldførelse opstod Uenighed mellem Parterne om:

1. Betaling af et Tillægsbeløb af 3 Kr pr Kubfv for Udkørsel og Aflæsning i Smaadynger af 195 Kubfv Mergel ialt 585 Kr.

2. Betaling efter 21 Kr pr Kubfv for Udkørsel og Aflægning af 450 Kubfv Mergel, som ikke blev aflagt langs det fornævnte Spor fra Clasonsborg sydøstre Skel til Plantagen Syd for Clasonsborg, men aflagt langs anlagte Sidespor øst for Sporet, idet Sagsøgte vægrede sig ved at betale Post 1 og med Hensyn til Post 2 ikkun betalte 18 Kr pr Kubfv, saaledes at Sagsøgeren paa denne Post hævdede at have 1350 Kr til Gode.

De omhandlede Stridsspørgsmaal blev den 11 Marts 1929 af det danske Hedeselskab afgjort saaledes: For Udkørsel af Mergel i Smaahøbe skal Direktør Lausen betale Entreprenøren 585 Kr, medens der ikke kan tages Hensyn til de øvrige af Entreprenøren stillede Krav.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at denne Afgørelse kendes uforbindende for ham i Forhold til Sagsøgte, og at Sagsøgte tilpligtes at betale ham dels de fornævnte Beløb 585 Kr og 1350 Kr dels et Beløb af 100 Kr, som han hævder, at Sagsøgte uberettiget har afkortet i Entreprisen, tilsammen 2035 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 15 April 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet mod at opfylde Voldgiftskendelsen.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren i Skrivelse af 20 November 1928 under Paaberaabelse af Kontraktens Post 10 har anmodet Hedeselskabet om at afgøre Striden mellem Parterne om de forannævnte Poster 585 Kr og 1350 Kr, og at der i den Anledning den 3 Januar 1929 afholdtes et Møde i Herning, hvor Sagsøgeren var tilstede tillige med Sagsøgtes Forvalter Staarup, medens der fra Hedeselskabet var mødt Afdelingsleder J P Olesen, Viborg, der for Selskabet havde ført Tilsynet med Mergelarbejdet. J P Olesen har som Vidne forklaret, at Mødet, der varede mellem 1 a 2 Timer, alene var foranstaltet for om mulig at faa en forligsmæssig Ordning, at der ikke paa Mødet var Tale om nogen Voldgift, og at Sagsøgeren, da der blev forelagt ham en Blanket om, at han underkastede sig Voldgift, til Underskrift, nægtede at skrive under, medens Forvalteren erklærede ikke at have Fuldmagt til at underskrive. Den 15 Januar s A tilskrev derefter Olesen Sagsøgeren angaaende et fra Sagsøgte fremkommet Forligstilbud og bad Sagsøgeren om at træffe Afgørelse af, om han vilde modtage Tilbudet eller ønskede Sagen forelagt for Domstolene til Afgørelse. Herefter lod Sagsøgeren gennem Sagfører Sagsøgte afkræve Beløbet 1935 Kr, men da Sagsøgte var i Udlandet, blev Sagen efter Korrespondance med Sagsøgtes Sagfører stillet i Bero. Efter at Olesen senere havde haft en Samtale med Sagsøgtes Sagfører blev efter dennes Begæring uden at Meddelelse tilflød Sagsøgeren Afgørelse truffet af Hedeselskabet; idet Kendelsen i det væsentlige udfærdigedes af Olesen, der forelagde den for Direktør Vestergaard, hvorefter den paa Bestyrelsens Vegne underskrevs af Hedeselskabets Formand. Fra Sagsøgeren protesteredes der den 12 Marts overfor Hedeselskabet under Paaberaabelse af, at det ikke var berettiget at træffe Afgørelsen, uden at Sagsøgeren havde været indkaldt til at varetage sit Tarv, ligesom Sagsøgeren samme Dag skriftlig meddelte Sagsøgte, at han ikke kunde anerkende Kendelsen paa Grund af den uregelrette Maade, den var blevet til paa.

Der maa nu gives Sagsøgeren Medhold i, at det ikke fra hans Synspunkt kan anses for at have været fuldt betryggende for ham, at alene den Funktionær i Hedeselskabet, der for Sagsøgte har haft Tilsynet med Mergelarbejdet, har optraadt overfor Parterne, men afgørende Betydning findes det at have, at der paa Mødet den 3 Januar d A alene har været forhandlet om en forligsmæssig Afgørelse, men ikke om Voldgiftsavgørelse, og at der ikke er givet Sagsøgeren Lejligh-

hed til at fremsætte sine Synspunkter for nogen Voldgiftsret eller givet ham Underretning om, at Sagen overhovedet vilde blive gjort til Genstand for Voldgift. Herefter findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i Paastanden om, at Afgørelsen af 11 Marts 1929 maa være uforbindende for ham i hans Forhold til Sagsøgte. Da imidlertid Kontraktens Post 10 hjemler Afgørelse ved Hedeselskabet af de paagældende omtvistede to Poster, og da denne Bestemmelse ikke kan ses at være frafaldet ved det paa Mødet den 3 Januar passerede, kan Tvistemaalet herom paa det foreliggende Grundlag ikke afgøres af Domstolene, men en ny Afgørelse derom maa søges indhentet hos det danske Hedeselskab.

Hvad Posten paa de 100 Kr angaar, er det oplyst, at Kontraktens Post 2 indeholder følgende Bestemmelse:

»I Tilfælde af at Entreprenøren faar Tilladelse til at aflevere Materiellet oplagt ved Clasonsborg — Døvlingvejen, fradrages i Entreprenørens Tilgodehavende et Beløb paa 300 Kr,«

men at der senere i Kontrakten efter Post 10 er tilføjet: »I Henhold til foranstaaende tilbyder undertegnede at overtage Mergeludkørslen saaledes:

I.

— — —

Oplægges Materiellet ved Clasonsborg — Døvling Landevej afkortes Entreprisen med Kr 200.

— — —

Medens Sagsøgte anfører, at sidstnævnte Tal blot er en Skrivefejl for 300 Kr, har Sagsøgeren hævdet, at dette Sted netop indeholder den endelige Affattelse af Vilkaarene, og da intet støtter Sagsøgtes Anbringende, maa Sagsøgerens Paastand paa dette Punkt tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

Nr 152/1930.

Rigsadvokaten

mod

Nicolaus Magnus Orloff Thomsen (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 181.

Vestre Landsrets Dom af 9 Maj 1930: De Tiltalte Nicolaus Magnus Orloff Thomsen og Johanne Marie Andersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i en Maaned. For Tiltalte Johanne Andersens Vedkommende vil Straffens Fuldbyrkelse være at udsætte, hvorhos hendes Straf bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Dato, saafremt de i midlertidig Lov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser overholdes. De Tiltalte betaler een for begge og begge for een Sagens Omkostninger med Undtagelse af Salær til de for

dem beskikkede Forsvarere ved Landsretten, Overretssagførerne Johnsen og Sørensen, hvilke Salærer udredes af Tiltalte Thomsen med 50 Kr til Overretssagfører Johnsen og af Tiltalte Johanne Andersen med 50 Kr til Overretssagfører Sørensen.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Thomsen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

Efter det foreliggende kan Tiltalte Thomsens Forklaring om, at han som Følge af Læge Kaalund Jørgensens Udtalelser ansaa sig for smittefri, efter at Saaret var lægt, ikke forkastes. Da det derhos efter de Højesteret forelagte, til Dels efter Dommens Af sigelse tilvejebragte Oplysninger ikke kan anses bevist, at Thomsen og Johanne Andersen paany har haft Samleje med hinanden, før hans Saar var lægt, vil han være at frifinde. Sagens Omkostninger for hans Vedkommende vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Nicolaus Magnus Orloff Thomsen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for hans Vedkommende, derunder i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich 100 Kroner udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Nicolaus Magnus Orloff Thomsen og Johanne Marie Andersen ved 2 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 8 Marts 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 181 derved, at de, der siden Begyndelsen af Juli 1928 i Aarhus havde øvet Utugt med hinanden, sammesteds har fortsat det kønslige Samkvem til noget ind i November s A, uagtet de var vidende eller havde Formodning om at være behæftede med venerisk Smitte (Syfilis), førstnævnte fra 15 September 1928 og sidstnævnte fra 19 s M.

Tiltalte Thomsen er født den 27 Maj 1902 i Tyskland og er tidligere anset v e d Dom, afsagt af Retten for Silkeborg Købstad m v den 8 September 1922, i Medfør af Retsplejelovens § 934 I for Overtrædelse af Lov om Jagten af 8 Maj 1894 § 23 med en Bøde af 40 Kr til Gjødvald-Balle Kommune Kasse, v e d Vestre Landsrets Dom af 27 Juni 1923 efter midlertidig Lov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage og v e d samme Rets Dom af 9 December 1926 efter Lov Nr 279 af 30 Juni 1922 § 12, 1 Stk, jfr

§ 35 og samme Lovs § 18 b, jfr § 37, 2 Stk, med en Bøde af 75 Kr til Stauning Kommunes Kasse.

Tiltalte Johanne Andersen er født den 22 Maj 1907 og ses ikke tidligere hverken tiltalt eller straffet.

Ifølge Sagens Oplysninger begyndte de Tiltalte i Juli Maaned 1928 at samleve som Ægtefæller, og da de fik Formodning om at være behæftede med Syfilis, søgte de begge Læge, Tiltalte Thomsen den 15 September 1928 og Tiltalte Johanne Andersen den 18 s M, ved hvilke Lejligheder der blev meddelt dem begge Samlejeforbud.

Tiltalte Johanne Andersen har forklaret, at de Tiltalte ophørte med kønsligt Samkvem i ca 8 Dage, efter at hun havde faaet Samlejeforbud, men at de derpaa atter jævnlig havde Samleje indtil ind i November 1928. Yderligere har hun udsagt, at da de genoptog Samlejerne, havde Tiltalte Thomsen Saar paa sit Kønslem, ligesom Udslettet paa hendes Kønsdel endnu knap var helet.

Tiltalte Thomsen har bestridt Rigtigheden af denne Forklaring og hævdet, at det kønslige Samkvem mellem de Tiltalte først blev genoptaget, da Saaret paa hans Kønsdel var helbredet, og han derfor med Støtte i Udtalelser fra Læge Kaalund-Jørgensen, som behandlede begge de Tiltalte, ansaar sig som smittefri.

Idet nu Tiltalte Johanne Andersens Forklaring i sin Helhed efter alt det foreliggende findes at maatte lægges til Grund ved Sagens Paa-dømmelse, maa der gaas ud fra, at de Tiltalte, da de genoptog Samlejerne, var vidende om at være behæftet med venerisk Smitte.

De Tiltalte vil saaledes være at anse efter Straffelovens § 181 med Straffe, der findes at burde bestemmes for hver af dem til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned. For Tiltalte Johanne Andersens Vedkommende findes Straffen at burde gøres betinget som nedenfor anført.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede Sagens Omkostninger, dog at hver især betaler til sin Forsvarer ved Landsretten i Salær 50 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 26 November.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 23

Torsdag den 13 November.

Nr 76/1930. **Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug (Kondrup)**

mod

Købmand Peter Heinesen (Ingen),

betræffende Udbetaling af et Forsikringsbeløb.

Dom afsagt den 20 Juli 1929 af Færøernes Ret: De. Sagsøgte, Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug ved Foreningens Formand, Købmand Jens Evensen, Thorshavn, bør til Sagsøgeren, Købmand Peter Heinesen, Sandevaag, betale 1600 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 November 1927, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at uudrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Købmand Peter Heinesen, hos Appellanterne, Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug, tilkendte Beløb nedsættes til 1200 Kr, og at Renterne vil være at tilsvare fra 26 Februar 1927. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da en Tillidsmand for Forsikringsforeningen forinden Skibets Optagelse i Foreningen havde besigtiget dette, der i Forsikringsbegæringen var angivet at være en Motorkutter, uden at finde noget at udsætte, kan Appellanterne ikke med Føje paaberaabe sig Skibets mindre Manøvreedygtighed, naar det er under Sejl uden at gøre Brug af Motorerne, som en Grund til at betragte sig løst fra deres Forpligtelser. Da det dernæst findes forsvarligt, at Skibets Fører under den forhaandenværende meget vanskelige Situation for Skibet tilkaldte Assistance, vil Dommen, hvis Afgørelse med Hensyn til Erstatningens Størrelse tiltrædes, kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 31 Juli 1926 befandt M/K »Krostindur«, hvis Reder Sagsøgeren, Købmand Peter Heinesen, Sandevaag, er, sig under Island ca 7 km fra Land sejlede med sagte Fart Vest over mod Skagerevet. Ved 3 Tiden blev der kastet efter Sild, og M/K »Krostindur« sejlede med sagte Fart mod Baaden, der laa ved Noten. I Nærheden af Baaden blev der slaaet sagte Bak agterover; men det viste sig da, at Motoren ikke vilde virke idet Skruen var gaaet af Akslen og hang paa Akselenden. Vinden var Ø S Ø med laber Kuling; Søen var smul. M/K »Krostindur« laa i Læ af sin Notbaad, saaledes at Afstanden mellem Baaden og Skibet blev større og større. Ved Signal fra Taagehornet blev der tilkaldt Hjælp og denne ydedes af S/S »Bataldur«. der efter at Notbaad, Not og Fangst var bragt i Sikkerhed slæbte M/K »Krostindur« til Siglufjord. For denne Slæbning blev der, under Hensyn til at Notbaaden vilde have haft Vanskelighed ved at faa Forbindelse med M/K »Krostindur« uden at opgive Noten og den deri værende Fangst til Værdi 1800 Kr, tilkendt S/S »Bataldur« 1500 Kr samt 100 Kr i Sagsomkostninger ved nærværende Rets Dom af 21 Juli 1927 tilligemed Renter 5 pCt af 1500 Kr fra den 26 Februar 1927. Senere blev M/K »Krostindur« slæbt til Reparation paa Island, hvilken Slæbning kostede 400 Kr isl.

Sagsøgeren henvendte sig nu til de Sagsøgte, Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug ved Foreningens Formand, Købmand Jens Evensen, Thorshavn, med Anmodning om at faa Beløbet dækket af Assurancen; men de Sagsøgte nægtede at betale, hvorfor Spørgsmaalet blev henvist til Afgørelse ved Voldgift, der den 23 November 1927 afsagde Kendelse, hvorefter de Sagsøgte skulde betale. Da de Sagsøgte nægtede at opfylde Kendelsen, blev der ved nærværende Ret anlagt Sag for at faa Kendelsen gjort exigibel; men de Sagsøgte blev frifundet paa Grund af forskellige Mangler ved Voldgifts-proceduren. Et Forsøg paa atter at faa Sagen for Voldgift mislykkedes og Sagsøgeren har derfor anlagt nærværende Sag og paastaet de Sagsøgte dømt til at betale 2180 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 November 1927, til Betaling sker. Beløbet fremkommer saaledes.

1. De S/S »Bataldur« tilkendte	1500 Kr
2. Tilkendte Sagsomkostninger	100 —
3. Sagsøgerens Omkostninger ved Sagen	250 —
4. Slæbning paa Island 400 isl Kr à 82,50.....	330 —

2180 Kr.

De Sagsøgte har procederet principalt til Frifindelse, subsidiært til Frifindelse mod Betaling af et af Søretten fastsat passende Beløb.

De Sagsøgte har først og fremmest støttet deres Frifindelsespåstand paa, at M/K »Krostindur« ikke er i Stand til at manøvrere med Sejl alene og derfor med Urette er indmeldt i den sagsøgte Forening, der ikke vilde have optaget den, hvis dette Forhold havde været oplyst og herpaa maatte Sagsøgeren være paa det rene, ligesom han ogsaa maatte være bekendt med selve det paaberaabte Faktum.

M/K »Krostindur« er en 2 m Kutter med Hjælpekrue og det oplyste, derunder Skibstilsynsmand Jacob Joensens Erklæring af 27 April 1927, giver ikke Grund til at antage, at Skibet er ude af Stand til at manøvrere med Sejl alene, hvad formentlig ej heller de Sagsøgtes Tilidsmand, der synede Skibet, inden det blev optaget i den sagsøgte Forening, har ment, idet der ellers maatte være taget Forbehold i Policen.

Naar de Sagsøgte dernæst har anført, at M/K »Krostindur« ved den paagældende Lejlighed ikke havde tilstrækkelige Sejl om Bord eller ved Haanden, har de Sagsøgte ikke godtgjort, at der ikke var tilstrækkelige Sejl om Bord, idet Mesan og Fok var slaaet under. Storsejlet brugtes ikke og var ikke underslaaet, men laa i Lasten. Faldene til Storsejlet var iskaarne, saaledes at Storsejlet kunde underslaas ret hurtigt, og der kan derfor ej heller gives de Sagsøgte Medhold i, at tilstrækkelige Sejl ikke var ved Haanden. Det er ikke noget sjældent, at Storsejlet lægges i Lasten, medens et Skib befinder sig paa Sildefiskepladsen.

De Sagsøgte har endelig støttet deres Frifindelsespåstand paa, at det ikke var forsvarligt over for Assurancen at tage Hjælp fra S/S »Bataldur«, idet Hjælpen navnlig blev taget for at redde Not og Fangst og der iøvrigt ikke, saaledes som Vejrforholdene var, var nogen overhængende Fare for Skibet selv.

Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold, idet den paa Akselledningen hængende Krue indeholdt Fare for, at Skruen under Skibets Manøvrering kunde bevirke Skade paa Skibet.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse er det givet, at Motoren ikke omfattes af Forsikringen; det er ligeledes givet, at Risikoen for Fangstens Vedkommende først begynder efterhaanden som Fangsten kommer om Bord. M/K »Krostindur« var forsikret for 15 000 Kr og ved den paagældende Lejlighed blev der ydet Assistance til Skibet, hvor der om Bord i Skibet var Salt forsikret for 1000 Kr, Proviant for 2000 Kr; Not og Baade til Værdi 3000 Kr og Fangst til Værdi af 2000 Kr reddedes ogsaa; endelig omfattes ogsaa Motoren af den ydede Assistance. Efter det oplyste kan Motorens Værdi ansættes til 6000 Kr. Den samlede Værdi udgør herefter 29 000 Kr og da de Sagsøgtes Risiko ikke angaar Motor og Fangst, findes Erstatningen passende at kunne sættes til 1600 Kr med Renter som paastaaet, hvorhos de Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 20 Juli 1929 af Færøernes Ret og paastaas af Appellanterne, Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug, forandret saaledes, at de frifindes for Indstævnte, Købmand Peter Heinesens Tiltale, subsidiært mod Betaling af et Beløb efter Rettens Skøn. Indstævnte paastaar Underretsdommen stadfæstet, dog saaledes, at der tilkendes ham Renter fra den 26 Februar 1927.

For Landsretten har Appellanterne frafaldet den for Underretten fremsatte Indsigelse om, at M/K »Krostindur« ikke ved den paagældende Lejlighed havde tilstrækkelig Sejl ombord.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde maa det billiges, at Appellanterne er anset erstatningspligtige overfor Indstævnte.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse bemærkes, at de til Slæbningen af Skibet fra Nødhavn til anden Havn medgaaede 330 Kr, hvilken Foranstaltning alene er sket af Hensyn til Reparationen af Motoren med Skruer, ifølge Forsikringsbetingelserne ikke kan fordres erstattet.

Endvidere maa der gaas ud fra, at der i den samlede bjergede Værdi ca 29 000 Kr maa fragaa foruden Motorens Værdi 6000 Kr og Fangstens Værdi 2000 Kr, Værdien af Not og Baad 3000 Kr. Herefter findes Erstatningen passende at kunne bestemmes til 1200 Kr, hvilket Beløb vil være at tilkende Indstævnte tilligemed Renter heraf som hidtil paastaaet. Med disse Ændringer vil Underretsdommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 155/1930.

Rigsadvokaten

mod

Niels Nielsen Holst (Poul Jacobsen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 9 April 1926.

Dom afsagt den 11 Februar 1930 af Frederiksberg Birks Ret: Tiltalte, Grosserer Niels Nielsen Holst som ansvarlig Medindehaver af Firmaet »Københavns Porcellainsmaleri« bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offenlige.

Østre Landsrets Dom af 24 Marts 1930: Tiltalte Niels Nielsen Holst bør til Frederiksberg Kommunes Kasse bøde 400 Kr og vil derhos have at rette den ulovlige Betegnelse paa de fornævnte Varer eller udføre disse af Landet. Saa betaler han og denne Sags Omkost-

ninger for begge Retter. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage, og Dommen iøvrigt at efterkommes inden 4 Uger efter dens Forkyndelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at Fristen for Rettelse af den ulovlige Betegnelse fastsættes til 4 Uger fra denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 2 November 1929 med ændrende Tilføjelse til Retsbogen af 22 s M og med Landsforeningen »Dansk Arbejde«s og Industriraadets Tiltræden er Grosserer Niels Nielsen Holst som ansvarlig Medindehaver af Firmaet Københavns Porcellainsmaleri af Politimesteren i Frederiksberg Birk sat under Tiltale for Overtrædelse af §§ 1 og 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov Nr 107 af 1 April 1926, om Bestemmelser mod uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse.

Sigtelsen gaar nærmere ud paa, at Tiltalte har overtraadt de nævnte Lovbestemmelser ved, som det hedder i Anklageskriftet, at forhandle fra Udlandet indførte og alene her i Landet dekorerede Porcelænsgenstande forsynede med Mærket: KPM — Haandmalet Københavns Porcellænsmaleri, hvilken Betegnelse hos Publikum maa fremkalde den Vildfarelse, at det drejer sig om et dansk Produkt, hvorved bemærkes (i Anklageskriftet), at Betegnelsen KPM i Tyskland er en almindelig forekommende Forkortelse af »Königliche Porzellan Manufaktur«.

Anklagemyndigheden har endvidere paastaet Tiltalte tilpligtet enten at rette den ommeldte Betegnelse eller at udføre de beholdne uretmæssigt mærkede Varer af Landet.

Tiltalte nægter sig skyldig i Overtrædelse af de anførte Lovbestemmelser.

Det er godtgjort under Sagen, bl a ved Tiltaltes egen Erkendelse, at hans Firma i stort Omfang driver den — i Anklageskriftet ommeldte — Virksomhed at indføre hvidt Porcelæn fra Udlandet (Tyskland og Czekoslovakiet), male dette Porcelæn og derefter brænde det. Den

saaledes behandlede Vare sælger Tiltaltes Firma derpaa forsynet med Mærket: »Haandmalet Københavns Porcellænsmaleri«. »K P M«.

Tiltalte hævder, at den saaledes beskrevne, af hans Firma drevne Virksomhed er fuldt ud lovlig, idet den anførte Betegnelse hverken er Udtryk for eller udtrykker andet end, hvad der stemmer med Virkeligheden, nemlig at vedkommende Vare er haandmalet i hans Firmas Forretning, hvis rette og indregistrerede Navn er og siden 1893 har været »Kjøbenhavns Porcellainsmaleri«.

Foreløbig skal bemærkes, at for saa vidt der under Sagen har været Spørgsmaal, muligvis ogsaa Tvivl, om, hvilken Del af Udgiften ved Fremstillingen af den ovennævnte Salgs vare der repræsenteres af Prisen for det anvendte Porcelæn i malet, altsaa i indført Stand, da maa det dels antages efter de forelagte Oplysninger, at Porcelænets Pris er lille i Forhold til, hvad Maling og Brænding m m koster, men dels yderligere statueres, at dette Spørgsmaal ikke kan være afgørende for, om Tiltalte maa findes at have overtraadt de Lovbestemmelser, som Anklagen anvender. Det maa i saa Henseende, hvad Lovens § 1 angaar, antages, at der sigtes til det i denne Lovbestemmelse med 1) betegnede Stykke, sammenholdt med §ens 1ste Stykke, og det afgørende maa da blive, om Tiltaltes Firmas ovennævnte Fremstilling og Mærkning af vedkommende Salgs vare (malet Porcelæn) kan siges at indeholde urigtig eller vildledende Angivelse til Paavirkning af Efterspørgslen ved urigtig Angivelse i de i §ens Stk 1) anførte Henseender eller nogen af disse.

Anmelderne i Sagen er de respektive Direktioner eller Direktører for henholdsvis »Den kongelige Porcelainsfabrik«, Aktieselskabet Bing & Grøndahls Porcelænsfabrik, Porcelainfabriken »Norden« A/S, Hegnetslund Teglværk og Lervarefabrik A/S, A/S Ipsens Enke, Kgl Hof Terrakottafabrik og Dansk Porcellænsfabrik A/S, hver især paa vedkommende Virksomheds Vegne, og det er fra Anmeldernes Side i ovennævnte Henseende anført — og under Sagen godtgjort — at Tiltaltes Firma lader de af Firmaet malede og brændte Porcelænsgenstande forsyne i Bunden med et rødt Mærke med Bogstaverne K P M, hvorunder Ordene: »Haandmalet Københavns Porcellænsmaleri«. Denne Mærkning skal efter Anmeldernes Formening nødvendigvis hos Publikum fremkalde Forestillingen om, at man staar overfor et helt igennem dansk Produkt, og yderligere skal det, som Anmelderne anfører, netop være Hensigten med Mærkningen at fremkalde nævnte urigtige Forestilling, i hvilken Henseende paapeges, at det røde Mærke er anbragt saaledes, at det dækker det Mærke, som er anbragt af den udenlandske Fabrik, som har fremstillet selve det anvendte Porcelæn.

Til det saaledes anførte er imidlertid at bemærke, dels at Ordene: »Haandmalet Københavns Porcellænsmaleri« efter det oplyste betegner et sandt Forhold, nemlig at der foreligger en i København eller af en københavnsk Virksomhed malet Porcelæns genstand, dels at de citerede Ord ikke, selv om det tyske Fabriksmærke maatte være dækket, skønnes at kunne fremkalde nogen beføjet Forestilling hos det købende Publikum om, at ogsaa det til Varen brugte Porcelæn — dets Betydning i Forhold til det færdige Produkt ganske uførtalt — er en dansk Vare,

speceielt den under Navnet Kjøbenhavns Porcelæn almindelig kendte og forhandlede Vare. Om dette sidste Punkt skal særlig og gentagende anføres, at selv om nogle — færre eller flere — indenfor Publikum vilde tro, at det var »Kjøbenhavns Porcelæn«, de her stod overfor, saa vilde dog denne Formening ikke være saaledes støttet af de under nærværende Sag fremdragne og til Behandling foreliggende faktiske Omstændigheder, at der vilde være tilstrækkelig Føje til at behandle saadan Fejltagelse som et Forhold, hvorpaa Loven om uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse tager Sigte.

Naar derhos fra Anmeldernes Side gøres gældende, at Bogstaverne »K P M« som en i Tyskland almindeligt forekommende Forkortelse for »Königliche Porzellan Manufaktur« skulde være egnet til særlig hos fremmede — formentlig tyske eller østrigske — Turister at fremkalde Forestilling om, at man staar overfor et helt igennem dansk Produkt — antageligt Porcelæn fra »Den kongelige Porcelainsfabrik«, ja saa maa det her meget mere gælde, at saadan Fejltagelse hverken vilde være saa nærliggende eller saa begrundet — og iøvrigt heller ikke af saadan Betydning, at denne kunde danne Grundlag for at forbyde en fuldkomment rigtig og naturlig Forkortelse af den danske — og efter det anførte retmæssige — Betegnelse »Københavns Porcellainsmaleri«.

For saa vidt der derhos fra Anmeldernes Side endnu er henvist til, at Tiltalte stadig i vedkommende Varebetegnelser anbringer Ordene: »Københavns Porcellainsmaleri« saaledes, at de to første Ord er i Linie for sig og dernæst »Maleri« i en ny Linie, da skal dertil bemærkes, at ligesom det ikke kan anses godtgjort, at der derved er tilstræbt nogen Forveksling eller Fejltagelse fra Tiltaltes Side, saaledes skønnes heller ikke det saaledes fremdragne Forhold at kunne foraarsage begrundet og relevant Fejltagelse fra Publikums Side med Hensyn til de Omstændigheder, som efter Lovens § 1 — specielt Stk 1) — kommer i Betragtning.

Endelig skal overfor en fra Anmeldernes Side fremført Bemærkning endnu anføres, at der ikke ses at være Hjemmel til at forlange, at Tiltalte skulde ved Maling som anført af udenlandsk Porcelæn til Salg gøre dette saaledes, at det købende Publikum kan se, at det anvendte Porcelæn er udenlandsk Fabrikat.

Det skønnes da herefter ikke at kunne statuere, at Tiltalte har gjort sig skyldig i Overtrædelse af § 1 i Loven om uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse.

Hvad dernæst angaar Tiltalen for Overtrædelse af den oftnævnte Lovs § 9, da maa det antages at man derved har sigtet til mulig Forveksling af det af Tiltaltes Firma malede Porcelæn med »Kjøbenhavns Porcelæn«. Herom kan henvises til det ovenfor i anden Forbindelse anførte, hvorefter saadan Mulighed ikke skønnes at foreligge i relevant Forstand eller paa relevant Vis, hvilket atter maa resultere i, at Tiltalte ej heller kan anses skyldig i Overtrædelse af Lovens § 9.

Som Følge af det anførte bliver Tiltalte at frifinde for den rejste Tiltalte i dennes Helhed.

Sagens Omkostninger bliver at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Frederiksberg Birks Ret den 11 Februar 1930 afsagte Dom er indanket her for Retten af Anklagemyndigheden med Paastand om Domfældelse af Tiltalte Niels Nielsen Holst i Overensstemmelse med Ankageskriftet af 2 November 1929, saaledes som dette under 22 s M er ændret.

Tiltalte er født den 15 November 1875 og er tidligere ved Dom anset ved:

Højesterets Dom af 21 Januar 1926 i Medfør af Lov 1 April 1912 § 17, jfr § 32, med Bøde af 300 Kr,

Østre Landsrets Dom af 21 Juni 1926 i Medfør af samme Lovs §§ 16 og 17, jfr § 32, med tilsvarende Bøde og

samme Rets Dom af 20 April 1927 efter samme Lovs § 17, jfr § 32, med Bøde af 500 Kr.

Den Maade, paa hvilken Tiltalte anbringer det i Ankageskriftet omhandlede Mærke paa de af ham til Salgs udbudte, fra Udlandet indførte og alene her i Landet dekorerede Porcellængenstande, findes egnet til at paavirke Efterspørgslen ved hos det købende Publikum at forvolde den Vildfarelse, at det drejer sig om et helt igennem dansk Produkt, hvorved bemærkes, at Tiltaltes Mærke er anbragt saaledes, at det dækker det Mærke, som er anbragt af den udenlandske Fabrik.

Ved sit nævnte Forhold findes Tiltalte at have overtraadt Lovens § 1. Derimod findes de foreliggende Oplysninger ikke tilstrækkelige til at fastslaa, at Tiltalte tillige har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lovens § 9, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde, ligesom der ikke findes at være nogen Føje til at paalægge Tiltalte at udrede Erstatning.

I Henhold til § 1 i den fornævnte Lov vil Tiltalte efter det anførte være at anse efter Omstændighederne med en Bøde af 400 Kr, der vil være at tillægge Frederiksberg Kommunes Kasse. Tiltalte bør derhos rette den ulovlige Betegnelse paa de i hans Besiddelse værende Varer, forsaavidt han ikke foretrækker at udføre dem af Landet. Han vil derhos være at dømme til at betale Sagens Omkostninger for begge Retter, hvorved bemærkes, at han selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 146/1930. Aktieselskabet **Danar** (Selv)

m o d

Direktør **T Tychsen** (Jørgensen),

betreffende Betaling af resterende Lønning.

Vestre Landsrets Dom af 13 Maj 1930: De Sagsøgte, A/S Danar, bør til Sagsøgeren, Direktør T Tychsen, betale 1800 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Danar, til Indstævnte, Direktør T Tychsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 April 1929 blev der mellem Sagsøgeren, Direktør T Tychsen i Randers, og de Sagsøgte, A/S Danar, sammesteds, oprettet saalydende Overenskomst:

»Mellem Fa A/S »Danar«, Randers, og T Tychsen, Randers, oprettes herved følgende Overenskomst:

T Tychsen ansættes som Prokurist i Fa A/S »Danar« mod en maanedlig Gage af 400 Kr.

T Tychsen bibeholder samtidig Stillingen som Direktør i Fa Randers Tørmaalerfabrik A/S. Randers, og er berettiget til som hidtil at udføre alt det Arbejde indenfor Fa R T som T T finder nødvendigt, dog uden, at beregne noget Vederlag herfor; men skal til Gengæld betale til A/S »Danar« det Udbytte, som alle Aktierne i R T maatte give.

Fa A/S »Danar« besøger paa sine Rejser de jyske Gasværker uden Vederlag for R T.

Direktør i A/S »Danar« Hr Fr Würtzen er fra D D Revisor i Fa A/S Randers Tørmaalerfabrik.

Denne Overenskomst kan opsiges med 3 Mdrs Varsel, dog tidligst til 1 Jan 1930.«

Efter at Sagsøgeren derpaa havde arbejdet som Prokurist for de Sagsøgte i nogle Maaneder, blev han opsagt til Fratræden til den 1 Januar 1930. Da Sagsøgeren imidlertid ved sin Fratræden kun havde modtaget ialt 1800 Kr af den ham efter Overenskomsten for de forløbne 9 Maaneder tilkommende Lønning, 3600 Kr, og da de Sagsøgte vægrede sig ved at udrede Restbeløbet, har han under nærværende Sag paa-staaet de Sagsøgte dømt til Betaling af 1800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Januar 1930, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anbragt, at det dem inden Overenskomstens Oprettelse forelagte Regnskab for Tørmaalerfabriken for Kalenderaaret 1928 udviste et saadant Resultat, at de, hvis Regnskabet for Aaret 1929 stillede sig lige saa gunstigt, vilde kunne paaregne som Udbytte af nævnte Fabrik et Beløb, der svarede itl mindst Halvdelen af den Sagsøgeren ved Overenskomsten hos dem tillagte Løn. I denne Forbindelse har de yderligere hævdet, at Sagsøgeren under Overenskomstforhandlingerne overfor dem fremkom med Udtalelser om Fabrikens Stilling, der maatte give dem Føje til at regne med, at Udbyttet for Aaret 1929 ikke vilde blive ringere end for 1928, og at Sagsøgeren i al Fald undlod at oplyse, at Januar Kvartal 1929, hvad der maatte være ham bekendt, havde givet Underskud.

De Sagsøgte har fremlagt en af en autoriseret Revisor for Januar Kvartal 1929 affattet Opgørelse, der udviser, at Tørmaalerfabriken i bemeldte Kvartal har haft et Underskud paa 1324 Kr 33 Øre, heri medregnet de af Sagsøgeren for Aarets tre første Maaneder hævede Gagebeløb, ialt 900 Kr.

Selv om Sagsøgeren havde været vidende om den paastaaede Tilbagegang i Januar Kvartal, hvilket mod hans Benægtelse ikke kan anses for godtgjort, findes hans Forklaring om, at der ikke kunde tillægges Virksomhedens Resultat i dette Kvartal nogen afgørende Betydning for Bedømmelsen af Udsigterne for hele Aaret, ikke at kunne forkastes, saa meget mindre som de følgende tre Kvartaler af 1929, efter hvad der er uomtvistet, har givet Overskud.

Herefter kan det ikke anses godtgjort, at Sagsøgeren har givet de Sagsøgte mangelfulde Oplysninger, og da de derhos mod Sagsøgerens Benægtelse ikke har godtgjort, at han overfor dem er fremkommet med vildledende Udtalelser om Udsigterne for Aaret 1929, kan der ikke tillægges de Sagsøgtes Indsigelse paa dette Punkt nogen Betydning.

De Sagsøgte har videre anbragt, at Overenskomstens Bestemmelser om Sagsøgtes Lønning og Anvendelsen af Tørmaalerfabrikens Udbytte maa forstaaes enten saaledes, at der ved Beregningen af det Udbytte, der for Aaret 1929 skal komme de Sagsøgte til Gode, maa bortses fra Virksomhedens Indtægter og Udgifter i Januar Kvartal, eller saaledes, at det nævnte Udbytte beregnes efter hele Aarets Resultat, i hvilket Tilfælde dog Sagsøgeren maa tilbagebetale det af ham under denne Forudsætning med Urette hævede Lønbeløb, 900 Kr.

Overenskomstens Indhold findes nu i Mangel af udtrykkelig modstaaende Bestemmelse at maatte forstaaes saaledes, at hele Regnskabsaaret vil være at lægge til Grund ved Udbytteberegningen. Da derhos de Sagsøgte ikke ved Overenskomstens Oprettelse med Føje har kunnet gaa ud fra, at der ikke af Sagsøgeren var hævet Løn for Januar Kvartal, findes de, der ikke har taget Forbehold om Tilbagebetaling, ikke at kunne gøre Krav herpaa, hvorved bemærkes, at det af Sagsøgeren oppebaarne, efter hvad der er uomtvistet, ikke overstiger, hvad han efter Tørmaalerfabrikens Love havde Ret til.

Mod Sagsøgerens Protest findes der endelig ikke at kunne tages Hensyn til en af de Sagsøgte først under Domsforhandlingen fremlagt ændret Opgørelse over Resultatet af Tørmaalerfabrikens Virksomhed i Aaret 1929, ved hvilken Opgørelse der er foretaget mindre Afskrivninger end i den af de Sagsøgte tidligere fremlagte Opgørelse.

Da nu sidstnævnte Opgørelse, i hvilken efter det foreliggende Afskrivning ikke er sket i større Omfang end i de nærmest foregaaende Regnskabsaar, udviser, at Virksomheden for hele Regnskabsaaret 1929, naar det af Sagsøgeren hævede Beløb af 900 Kr medregnes, har givet Underskud, har de Sagsøgte ikke Krav paa noget Fradrag i det indsøgte Beløb, mod hvis rigtige Udregning iøvrigt ingen Indsigelse er fremsat.

Herefter vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

Mandag den 17 November.

Nr 63/1930. **Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, Aktieselskab (Fenger)**

mod

Firmaet Brødrene Dahl (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Købet af Appellantens Interesser i et Aktieselskab.

Sø- og Handelsrettens Dom af 22 Februar 1930: De Indstævnte, Brdr Dahl, bør til Sagsøgerne, Den danske Landmandsbank, Hophotek- og Vekselbank A/S, betale 100 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 5 August 1929, til Betaling sker, men iøvrigt bør de Indstævnte for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne udrede til de Indstævnte med 2500 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanten er tilpligtet at udrede Erstatning til Indstævnte, men efter de Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Afgivelse tilvejebragte Oplysninger findes Erstatningen at burde nedsættes til 100 000 Kroner.

Herefter vil der være at tilkende Appellanten 150 000 Kroner med Renter som i Dommen bestemt.

Med denne Forandring vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, saaledes at Indstævnte, Firmaet Brødrene Dahl, betaler til Appellanten, Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank, Aktieselskab, 150 000 Kroner med Renter, som i Dommen bestemt. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 December 1927 blev der mellem Sagsøgerne, Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselbank A/S, og de Indstævnte, Firmaet Brdr Dahl, afsluttet en Overenskomst, ved hvilken Landmandsbanken til Brdr Dahl afhændede sine Interesser i A/S Ohlsen & Ahlmann. Overenskomsten bekræftedes ved en samme Dag dateret Skrivelse fra Banken til Firmaet.

Skrivelsen indlededes med følgende Passus:

»Vi er i Besiddelse af Deres ærede Skrivelse af Dags Dato og henholder iøvrigt til personlige Forhandlinger, hvorefter Banken er blevet enig med Dem om, at De afkøber Banken dens Interesser i A/S Ohlsen & Ahlmann paa følgende Vilkaar:«

Ved Overenskomsten overdrog Banken sin Aktiebeholdning i Ohlsen & Ahlmann, 1 850 000 Kr, til en Kurs af 57½ pCt at erlægge i 4 Rater, sidste Rate den 31 December 1928, hvorhos Varelageret skulde overtages til Indkøbspris eller Dagspris, ligesom udestaaende Fordringer skulde opgøres paa nærmere angivet Maade.

A/S Ohlsen & Ahlmann ejede alle Aktierne i A/S Lund & Lawerentz, hvis Kapital var nedskrevet til 50 000 Kr, men disse Aktier overgik til Landmandsbanken og omfattedes ikke af Afhændelsen til Brdr Dahl.

Om A/S Lund & Lawerentz fandtes derhos i Overenskomsten følgende Passus:

»Det er en Forudsætning, at A/S Lund & Lawerentz med Filial i Aalborg træder i Likvidation fra 2 Januar 1928.«

A/S Lund & Lawerentz traadte derefter i Likvidation, forøvrigt i Henhold til en af Landmandsbanken forinden Overenskomsten med Brdr Dahl truffet Beslutning, idet A/S Lund & Lawerentz' Ejendom i Pilestræde i November 1927 var solgt til Berlingske Tidende pr 1 April 1928, til hvilken Dato de af A/S Lund & Lawerentz i Ejendommen benyttede Lokaler skulde være ryddeliggjort.

Efter at en Del af A/S Lund & Lawerentz' Varelager var solgt ved Likvidationsudsalg solgte A/S Lund & Lawerentz i Likvidation ved

Kontrakt af 12 Marts 1928 til Direktør Tyge J Rothe Likvidationsboets resterende Varebeholdning, Inventar, Debitorer og Veksler paa nærmere angivne Vilkaar, bl a skulde der for Beholdningen betales 145 000 Kr. Overdragelsen skete pr 1 Januar 1928, og Køberen skulde godtgøre Lagerleje fra 1 Januar til 31 Marts 1928 med et nærmere angivet Beløb.

I Kontrakten med Tyge J Rothe var det anført, at Køberen var bekendt med, at Lund & Lawerentz A/S efter Overenskomst med Brdr Dahl skulde likvidere og faktisk var under Likvidation, samt ifølge samme Overenskomst ikke var berettiget til at overdrage Firmanavn eller Varemærke til andre, hvorfor Køberen erklærede sig uberettiget til at benytte Navnet »Lund & Lawerentz« som Firmabetegnelse eller til at drive Virksomhed under nævnte Navn eller til at benytte indregistreret Mærke »L & L« eller mulig andre af Selskabet indregistrerede Mærker.

Kontrakten med Tyge J Rothe omfattede ikke Aktiverne i A/S Lund & Lawerentz' Filial i Aalborg.

Ved Købekontrakt af 27 Marts 1928 blev imidlertid Filialens Varelager og Inventar solgt pr 31 Marts 1928 til Herrerne Kaastrup og Weidemann, der overtog den af A/S Lund & Lawerentz afsluttede Lejekontrakt med Hensyn til Filialens Forretningslokaler. Ved Kontrakten forpligtede Køberne sig til ikke under nogen Form at anvende Lund & Lawerentz' Firmanavn.

Ved den Opgørelse, der i Henhold til Overenskomsten af 9 December 1927 blev foretaget over Mellemværendet mellem Landmandsbanke og Brdr Dahl, tilbageholdt Brdr Dahl bl a et Beløb paa 250 000 Kr som »Erstatning for Overdragelsen af Lund & Lawerentz Filial i Aalborg«, idet Brdr Dahl var af den Mening, at Overenskomsten af 9 December 1927 var overtraadt ved de med Hensyn til A/S Lund & Lawerentz og dette Selskabs Filial truffne Dispositioner.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerne, Den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vekselsbank A/S, paastaaet de Indstævnte, Firmaet Brdr Dahl, dømt til at betale 250 000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 1 Januar 1929, til Betaling sker, idet Sagsøgerne gør gældende, at den i Overenskomsten af 9 December 1927 truffne Bestemmelse vedrørende A/S Lund & Lawerentz er opfyldt ved, at Selskabet er traadt i Likvidation, hvorfor Brdr Dahl ikke har Krav paa nogen Erstatning.

Firmaet Brdr Dahl har paastaaet Frifindelse, idet de gør gældende, at Landmandsbanke ikke har overholdt den mellem Parterne truffne Aftale om Afvikling af A/S Lund & Lawerentz-Forretningen og derved paadraget sig et Erstatningsansvar, der andrager mindst 250 000 Kr, idet Brdr Dahls Tab endog overstiger dette Beløb, hvorfor de ikke har savnet Føje til at fradrage 250 000 Kr i Opgørelsen med Landmandsbanke.

De Indstævnte, Brdr Dahl, har nærmere anført, at Formålet med Overenskomsten af 9 December 1927 var dels at lade Ohlsen & Ahlmanns Omsætning overgaa til Brdr Dahl, dels at sikre Brdr Dahl mod den fortsatte Drift af Lund & Lawerentz' Virksomhed, der for en

væsenlig Del laa indenfor samme Forretningsomraade som Brdr Dahls. Det blev derfor i Overenskomsten anført, at det var en Forudsætning, at A/S Lund & Lawerentz »med Filial i Aalborg« skulde træde i Likvidation, og det er efter Brdr Dahls Formening i Strid med Parternes Aftale, at Lund & Lawerentz samt Filialen er solgt som »going concerns«.

Brdr Dahl har henvist til de mellem Parterne forud for Affattelsen af den endelige Overenskomst foregaaede Forhandlinger angaaende Overtagelsen af Aktierne i A/S Ohlsen & Ahlmann.

I Skrivelse af 1 December 1927 fra Brdr Dahl til Landmandsbanken anføres det saaledes blandt Vilkaarene for den paatænkte Overtagelse, at A/S Lund & Lawerentz maatte ophøre at konkurrere med Brdr Dahl fra 1 Januar 1928, og i Skrivelse af 8 s M fra Brdr Dahl til Banken anføres det derhos, at Lund & Lawerentz med Filial i Aalborg skulde ophøre »med at drive Forretning« og træde i Likvidation den 1 Januar 1928.

Den 9 December 1927 mødtes Grossererne Chr S Dahl og O L Olsen for Brdr Dahl i Landmandsbanken med Bankens Direktør Oluf Nielsen og Emil Hertz til Drøftelse af Sagen, og da man ved Gennemgangen af Brdr Dahls skriftlige Forslag naaede til den ovennævnte Passus angaaende Lund & Lawerentz, udtalte Direktør Hertz ifølge den af Brdr Dahl under nærværende Sag givne Sagsfremstilling følgende:

»Hvad mener De med, at Lund & Lawerentz skal ophøre? Vi behøver overhovedet ikke at diskutere Spørgsmaalet Aktier i Lund & Lawerentz, thi vi har solgt Ejendommen væk over Hovedet paa dem til Berlingske Tidende, og Firmaet træder i Likvidation fra 1 Januar.«

Efter Brdr Dahls Anbringende svarede Grosserer Olsen hertil:

»Med Ophør mener vi, at Firmaet ikke for Fremtiden maa drive Forretning og konkurrere med os, thi det er jo ikke Meningen, at vi køber Ohlsen & Ahlmann paa Ørstedesvej, for at de kan flytte Forretningen ind i Pilestræde og fortsætte.«

Herefter affattedes den paagældende Passus som ovenfor anført saaledes i den endelige Overenskomst, der dikteredes af Direktør Hertz:

»Det er en Forudsætning, at A/S Lund & Lawerentz med Filial i Aalborg træder i Likvidation 1 Januar 1928, »idet Direktør Hertz udtalte, at det at træde i Likvidation var det samme som at ophøre, og at det altsaa var unødvendigt at skrive andet.

Efter denne personlige Forhandling, til hvilken der udtrykkeligt henvises i Indledningen til Skrivelsen af 9 December 1927, var det efter Brdr Dahls under nærværende Sag fremsatte Anbringende klart, at Aftalen gik ud paa, at ikke blot Firmanavnet Lund & Lawerentz skulde bortfalde, men at Lund & Lawerentz' Virksomhed skulde ophøre, og dette fandt Udtryk i Affattelsen af Bankens Skrivelse af 9 December 1927, idet Ordene »med Filial i Aalborg« viser, at det ikke var tilstrækkeligt, at A/S Lund & Lawerentz formelt traadte i Likvidation, da et Aktieselskabs Likvidation af sig selv medfører, at ogsaa Filialen likviderer.

Imidlertid overførte Banken i de sidste Dage af December 1927

fra Ohlsen & Ahlmann til Lund & Lawerentz for ca 30 000 Kr Varer til Indkøbspris, og den 12 og 27 Marts 1928 oprettedes Kontrakter henholdsvis for Lund & Lawerentz' Forretning i København med Tyge J Rothe og for Filialen i Aalborg med Kaastrup og Weidemann, hvorved faktisk Driften af Hovedforretningen og Filialen fortsattes.

Hvad angaar Forretningen i København, er Forholdet det, at Tyge J Rothe under Firmaet »Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni« overtog de af Lund & Lawerentz benyttede Lokaler i Pilestræde for den efter Købet resterende Del af Marts Maaned, og efter 1 April fortsatte Dansk Rør- og Sanitets Kompagni Brugen af Lokalerne i Henhold til Lejekontrakt med Berlingske Tidende. Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni engagerede det tidligere hos A/S Lund & Lawerentz ansatte Personale, og foruden Varelageret og Inventar overgik det likviderende Selskabs løbende Kontrakter, udestaaende Fordringer, Kundelister og Forretningsbøger til Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni, til hvem ogsaa Lund & Lawerentz' Arkiv foreløbig blev overladt. Med Samtykke fra A/S Lund & Lawerentz' Likvidator overførtes derhos Lund & Lawerentz' Telefonnumre til det nye Firma.

Til Støtte for deres Anbringende om, at Lund & Lawerentz' Forretning faktisk videreførtes ved Overdragelsen til Tyge J Rothe har Brdr Dahl derhos henvist til, at Prokurist Albert Jørgensen, der var Lund & Lawerentz' Personalechef, i en Skrivelse af 7 Marts 1928 til en af Lund & Lawerentz' udenlandske Forbindelser anførte, at det var lykkedes at finde et Grundlag for Videreførelse af Forretningen.

Endelig er det af Brdr Dahl anbragt, at et af A/S Lund & Lawerentz' Varemærker med Likvidators Samtykke blev overført til Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni, og Overførelse af Varemærke kan ifølge Varemærkelovgivningen kun ske sammen med Forretningen, i hvilken det benyttes.

Hvad angaar Aalborg Filialen overtog Køberen som ovenfor anført ifølge den den 27 Marts 1928 med Lund & Lawerentz Aktieselskabs Filial i Likvidation afsluttede Købekontrakt foruden Lager og Inventar den af Lund & Lawerentz sluttede Lejekontrakt med Hensyn til de af Filialen benyttede Forretningslokaler.

Til Oplysning om Størrelsen af det af Brdr Dahl lidte Tab har de anført at de ved de stedfundne Transaktioner med Hensyn til Lund & Lawerentz er gaaet Glip af en aarlig Omsætning paa 1 000 000 Kr, der vilde have givet dem en Indtægt af 35 000 Kr aarlig, idet Fortjenesten kunde beregnes til 3½ pCt. For 10 Aar vilde Indtægten herefter udgøre 350 000 Kr, og Brdr Dahl mener derfor, at Tabet med Rette vilde kunne anslaaes til 350 000 Kr og i hvert Fald ikke kan anslaaes til mindre end 250 000 Kr.

Brdr Dahl har for det Tilfælde, at Banken maatte faa Medhold i sin Paastand, protesteret mod, at der tilkendtes den Renter for Tiden før Stævningens Dato, den 5 August 1929, da Betalingen for Aktierne i Ohlsen & Ahlmann ifølge Overenskomsten af 9 December 1927 skulde erlægges rentefrit.

Landmandsbanken har heroverfor gjort gjældende, at Overens-

komsten af 9 December 1927 er blevet overholdt fra Bankens Side, idet A/S Lund & Lawerentz og dets Filial er likviderede og derved den Forpligtelse, Banken i saa Henseende har paataget sig ved Overenskomsten, er blevet opfyldt. Banken bestrider, at det var lovet Brdr Dahl, at Likvidationen skulde ske paa bestemt Maade, og særligt, at det var lovet, at Likvidationen skulde ske saaledes, at der ikke kunde skabes en ny Konkurrence for Brdr Dahl. Efter Landmandsbankens Fremstilling var det ved Overenskomsten kun lovet Brdr Dahl, at Firmaet Lund & Lawerentz som saadant fremtidig ikke skulde konkurrere med dem, og dette Tilsagn er opfyldt ved A/S Lund & Lawerentz' Likvidation samt ved, at Køberen af Københavnsforretningens og Aalborgfilialens Varelagre har maattet forpligte sig til ikke at anvende Lund & Lawerentz' Firmanavn. Naar den i Skrivelsen af 9 December 1927 indeholdte Passus vedrørende A/S Lund & Lawerentz særligt nævner Filialen i Aalborg, er dette efter Bankens Anbringende kun sket ex tuto.

Banken har henvist til, at Likvidationen af A/S Lund & Lawerentz af Banken var besluttet, allerede før Overenskomsten med Brdr Dahl blev oprettet, idet Lund & Lawerentz Ejendom i Pilestræde allerede den 15 November 1927 var blevet solgt, saaledes at A/S Lund & Lawerentz' Lokaler skulde være ryddeliggjort til den 1 April 1928, og naar Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni har lejet Lokalerne i Pilestræde for Tiden efter 1 April 1928, maa det være Banken uvedkommende, idet dette Lejemaal er indgaaet med Ejendommens nye Ejer.

Banken bestrider, at det kunde paahvile den at føre Tilsyn med Likvidationens Enkeltheder eller med, hvad Lund & Lawerentz' Personale foretog sig, og Banken benægter særlig, at den kan have noget Ansvar for, hvad Prokurist Albert Jørgensen har anført i den ovenfor ommeldte Skrivelse af 7 Marts 1928 — altsaa før Kontrakten mellem Parterne, — og Albert Jørgense havde forøvrigt ikke Procura i Likvidationsboet.

Naar der i Slutningen af December Maaned 1927 overførtes Varer fra Ohlsen og Ahlmann til Lund & Lawerentz, skete dette efter Bankens Anbringende for at supplere Lund & Lawerentz Varelager med Likvidationen for Øje.

Naar Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni — dog kun midlertidigt — fik Adgang til Lund & Lawerentz' Arkiv, var dette nødvendigt, da Kompagniet havde overtaget A/S Lund & Lawerentz' Debitorer, og med Hensyn til den ovenfor nævnte Overførelse af et Varemærke til Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni har Banken endelig anført, at der i Overenskomsten mellem Parterne ikke er bestemt noget med Hensyn til Lund & Lawerentz' Varemærker, men at Overførelsen forøvrigt er sket uden Likvidators Vidende.

Landmandsbanken har oplyst, at A/S Lund & Lawerentz' Omsætning i 1927 androg ca 716 000 Kr.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Forklaring af en Række Vidner.

Direktør i Landmandsbanken Oluf Chr Nielsen har som Vidne forklaret, at Forholdet med Hensyn til A/S Lund & Lawerentz' Likvidation

ikke nærmere blev drøftet under Forhandlingerne med Brdr Dahl, og at der overhovedet ikke fandt nogen Drøftelse Sted med Hensyn til Maaden, paa hvilken Likvidationen skulde ske. Vidnet ved ikke, hvorfor Ordene »drive Forretning«, der fandtes i den i Brdr Dahls Skrivelse af 8 December 1927 indeholdte Passus om A/S Lund & Lawerentz, er blevet udeladt i Bankens Skrivelse af 9 s M til Brdr Dahl.

Vidnet kender intet til Kontrakten med Direktør Tyge J Rothe. Da der forhandlede med Direktør Rothe, blev der ikke givet ham noget Kredittilsagn fra Landmandsbanken, kun skulde Rothe benytte Landmandsbanken som Bankforbindelse.

Fhv Direktør i Landmandsbanken Emil Chr Hertz har forklaret, at han har affattet den under Sagen omhandlede Skrivelse af 9 December 1927. Vidnet forstod Forholdet saaledes, at Brdr Dahl lagde Vægt paa, at Navnet Lund & Lawerentz skulde forsvinde, og han mener ikke, at Banken vilde være gaaet ind paa at forpligte sig til at realisere Lund & Lawerentz' Lager paa en bestemt Maade og til selv at indkassere Debitorerne.

Vidnet, der blev gjort bekendt med Brdr Dahls Referat af de paa Mødet den 9 December 1927 faldne Udtalelser fra Vidnet og Grosserer Ohlsen, har forklaret, at Udtalelserne godt kan være faldet saaledes som anført.

Vidnet fratradte Bankens Direktion omkring den 20 Februar 1928.

Konsul Peter Frederik Hansen, der var Likvidator for A/S Lund & Lawerentz, har forklaret, at den i den sidste Tid før Overdragelsen til Brdr Dahl skete Overførsel af Varer fra Ohlsen & Ahlmann til Lund & Lawerentz skete for at komplettere Lund & Lawerentz' Lager til Udsalg.

Vidnet havde tænkt sig Muligheden af selv at overtage Lund & Lawerentz, men Tanken blev hurtig opgivet, og Vidnet har kun talt derom med en udenlandsk Forbindelse.

A/S Lund & Lawerentz havde ingen udenlandske Leverandører af Betydning, da Forretningen blev forsynet gennem Ohlsen & Ahlmann.

Vidnet har endvidere forklaret, at det under Forhandlingerne med Landmandsbankens Repræsentant, Ingeniør Rist, blev understreget, at der ikke maatte gøres noget, der kom i Strid med den i Kontrakten med Brdr Dahl indeholdte Bestemmelse om Likvidation af Lund & Lawerentz.

Med Hensyn til Prokurist Albert Jørgensens Stilling har Vidnet forklaret, at denne ikke havde almindelig Prokura for Lund & Lawerentz under Likvidation og ikke disponerede paa Likvidationsboets Vegne, men naar Vidnet ikke var tilstede, skrev Albert Jørgensen Posten under. Vidnet var ikke bekendt med Albert Jørgensens Brev af 7 Marts 1928 til et udenlandsk Firma. Vidnet har i Skrivelse af 2 April 1928 til Varemærkedirektoratet paa Likvidationsboets Vegne begæret udslettet et Lund & Lawerentz tilhørende Varemærke, men Vidnet har forklaret, at han er fremmed for den i den paagældende Skrivelse skete Tilføjelse om, at Udslettelsen kun ønskedes foretaget paa Betingelse af, at Varemærket registreredes for Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni.

Prokurist Albert Andreas Jørgensen har som Vidne forklaret, at Skrivelsen af 7 Marts 1928 er skrevet af Vidnet paa egen Haand.

I Slutningen af December 1927 blev der fra Ohlsen & Ahlmann overført for 30 000 Kr Varer, Rør og Fittings, til A/S Lund & Lawerentz, efter Vidnets Forklaring væsenlig til Dækning af Leverancer, Lund & Lawerentz havde i Ordre.

Vidnet har forklaret, at han ønskede at gøre Udveje for at faa Lund & Lawerentz' Forretning i Gang igen for Vidnets egen og det øvrige Personales Skyld.

Vidnet mener, at Ordre til Lund & Lawerentz, der er fremkommet efter den 12 Marts 1928, er blevet ekspederet af Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni.

Underdirektør i Landmandsbanken Poul Anker Roepstorff har forklaret, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Overdragelsen til Tyge J Rothe, saaledes som den skete, var berettiget af Hensyn til Kontrakten med Brdr Dahl, i Princippet er blevet forelagt Direktør Oluf Nielsen og Bankraadets daværende Formand. Vidnet har endvidere forklaret, at Lund & Lawerentz' tidligere Oplagsplads i Nerikegade er blevet udlejet til Dansk Rør- og Sanitets-Kompagni.

Ingeniør Torben Rist har som Vidne forklaret, at Kontrakten med Direktør Tyge J. Rothe sikkert før Underskriften er blevet forelagt Landmandsbankens Direktion og antagelig ogsaa for Bankraadets Formand.

Vidnet benægter, at der blev lovet Tyge J Rothe finansiell Støtte fra Landmandsbanken.

Vidnerne Roepstorff og Rist har begge overensstemmende forklaret, at naar Overdragelsen til Tyge J Rothe skete pr 1 Januar, var dette for at undgaa at oprette ny Status.

I Landmandsbankens Udkast af 6 Marts 1928 til Slutseddell mellem Direktør Rothe og A/S Lund & Lawerentz i Likvidation var det anført, at Rothe fra 1 Januar 1928 overtog »Selskabets Drift for saavidt angaar nævnte Poster«, men i den af Landmandsbanken affattede endelige Købekontrakt var den paagældende Bestemmelse skrevet om, saaledes at Ordene »Selskabets Drift« ikke fandtes i Købekontrakten.

Vidnerne Roepstorff og Rist har begge forklaret, at de ikke nærmere husker, hvorfor Ordene »Selskabets Drift« udgik i den endelige Kontrakt.

Direktør Tyge Jesper Rothe har som Vidne forklaret, at han, før Overenskomsten med Lund & Lawerentz i Likvidation blev indgaaet, havde sikret sig Retten til Lund & Lawerentz' tidligere Lokaler i Pilestræde fra den 1 April 1928. Dette skete ikke gennem Landmandsbanken.

Vidnet, der benægter, at der blev betalt nogen goodwill ved Overtagelsen, har betalt Gage til Personalet fra 1 Januar 1928.

Vidnet, der mente, at det under Sagen ommeldte Varemærke faktisk tilhørte »Morsø Støbegods«, og at der derfor intet var i Vejen for, at Vidnets Firma, der er Repræsentant for »Morsø Støbegods«, overtog Mærket med Samtykke fra A/S Lund & Lawerentz i Likvidation, har senere erklæret sig villig til at afmelde Varemærket, hvis det ønskedes af Brdr Dahl.

Indehaverne af det indstævnte Firma, Grossererne O L Olsen og Chr Dahl, har begge givet personligt Møde under Domsforhandlingen og afgivet Forklaring.

Grosserer Olsen har forklaret, at han efter Udtalelserne paa Mødet i Landmandsbanken den 9 December mente, at det var uden Betydning, at de i Brdr Dahls Skrivelse af 8 December indeholdte, Lund & Lawerentz med Filial vedrørende Ord »ophører med at drive Forretning« blev udeladt i den endelige Overenskomst af 9 December. Han gik ud fra, at Berlingske Tidende selv skulde benytte Lund & Lawerentz' gamle Lokaler og forlangte derfor ikke Tilsagn om, at Lokalerne med Inventar ikke maatte overdrages til nogen Konkurrent.

Grosserer Chr Dahl har under Domsforhandlingen forklaret, at han for sit Vedkommende mente, at Muligheden for fortsat Konkurrence var udelukket ved Direktør Hertz' Udtalelse paa Mødet den 9 December.

Der maa vel gives Landmandsbanken Medhold i, at Likvidationsbegrebet ikke er uforeneligt med, at en større Del af den likviderende Forretnings Varelager bortsælges under eet, men det fremgaar af, hvad der under Sagen er oplyst om de Forhandlinger, der gik forud for den skriftlige Bekræftelse af 9 December 1927 — som udtrykkelig henviser til og henholder sig til de personlige Forhandlinger — at Brdr Dahl ikke blot fik Krav paa, at Firmaet Lund & Lawerentz ophævedes, men at yderligere Brdr Dahl, forsaauidt det stod til Banken, skulde sikres mod den konkurrerende Virksomhed.

Retten finder, at det er i Strid med den Banken herefter paahvilende Forpligtelse, naar i København ikke blot den ved Likvidationsudsalget usolgte Del af Varelageret, men tillige Inventar, udestaaende Fordringer, løbende Kontrakter m m overførtes til et med Brdr Dahl konkurrerende Firma, der ligeledes overtog A/S Lund & Lawerentz' Lokaler og Personale. Banken kan vel ikke være ansvarlig for, at Køberen lejede Lund & Lawerentz' Lokaler fra 1 April 1928 ved Lejekontrakt, afsluttet med Ejendommens nye Ejer, men ved at Benyttelsen af Lokalerne allerede i Marts Maaned er blevet overladt til Køberen for den resterende Del af Maaneden, blev det gjort muligt at bevare Kontinuiteten mellem den af Lund & Lawerentz drevne Virksomhed og den nye Forretning.

Hvad angaar Filialen i Aalborg, blev det som ovenfor anført ved Købekontrakten bestemt, at Køberne foruden Varelager og Inventar skulde overtage Lejekontrakten.

Naar det fra Landmandsbankens Side under Domsforhandlingen er erkendt, at Banken vilde være uberettiget til straks at overdrage Lund & Lawerentz' Aktiver og Passiver til det andet Firma, men gøres gældende, at en saadan Overdragelse derimod var berettiget, efter at Lund & Lawerentz havde været i Likvidation, finder Retten ikke, at der kan tillægges det sidste Moment afgørende Betydning.

Da Banken maa bære Ansvar for de ved Likvidationen truffne Dispositioner, findes den at burde erstatte Brdr Dahl det Tab, Firmaet har lidt ved de i Forhold til det retstridige Dispositioner, idet der ikke kan være begrundet Tvivl om, at Brdr Dahl har lidt Tab ved den Kon-

kurrence, der er paaført Firmaet paa den anførte Maade. Den Brdr Dahl tilkommende Erstatning vil være at fastsætte efter et paa de foreliggende Oplysninger baseret Skøn, og efter de foreliggende Omstændigheder findes den Brdr Dahl tilkommende Erstatning passende at kunne bestemmes til 150 000 Kr, hvorved bl a er taget i Betragtning, at Lund & Lawerentz' Virksomhed kun tildels laa indenfor samme Forretningsomraade som Brdr Dahls. Herefter vil der i det paastævnte Beløb være at fradrage 150 000 Kr, saaledes at der tilkendes Banken 100 000 Kr, af hvilket Beløb Brdr Dahl vil have at tilsvare Renter som paastaaet, dog kun fra Stævningens Dato, da der mod de Indstævntes Indsigelse ikke findes Hjemmel til at beregne Renter fra et tidligere Tidspunkt.

Sagens Omkostninger findes Landsmandsbanken at burde tilsvare Brdr Dahl med 2500 Kr.

Nr 328/1929. Firmaet **Knutzen & Jensen** (Henriques)

m o d

Hans Peter Kaads Konkursbo (Oluf Petersen),

betræffende Afkræftelse af Kornleverancer.

Vestre Landsrets Dom af 9 December 1929: De Sagsøgte, Firmaet Knutzen og Jensen, bør til Sagsøgerne, Gaardejer af Stenderup Hans Peter Kaads Konkursbo, betale 8183 Kr 56 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 Februar 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 450 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Knutzen & Jensen, til Indstævnte Gaardejer Hans Peter Kaads Konkursbo med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Gaardejer Hans Peter Kaad, der var Ejer af den 48 ha store Ejendom »Bøgegaard« i Stenderup, i Aaret 1927 var kommet i økonomiske Vanskeligheder, traf han med de Sagsøgte, Firmaet Knutzen og Jensen i Sønderborg, Aftale om, at de Sagsøgte mod at faa leveret hele Kornhøsten fra Gaarden skulde financiere dennes Drift. I Henhold hertil leverede de Sagsøgte i nævnte Aar Sædekorn til Udsæd, Kunstgødning m v og betalte Skatter, Prioritetsrenter, Folkeløn og andre Driftsudgifter af Ejendommen og fik hele Kornhøsten fra denne udleveret, saaledes at Værdien afskrevs paa Skylden. For Aaret 1928 blev der ikke truffet nogen udtrykkelig Aftale, men Forholdet fortsattes uforandret, saaledes at Gælden, der pr 18 Juli 1928 var nedbragt til ca 7400 Kr, omkring den 12 Oktober s A var steget til ca 40 000 Kr, for hvilket Beløb de Sagsøgte havde Sikkerhed i to paa Ejendommen indførte Skadesløsbreve paa tilsammen indtil 20 500 Kr. I Tiden fra den 2 Oktober 1928 til i Begyndelsen af November Maaned s A lod de Sagsøgte fra Ejendommen bortføre forskellige Kvanta aftærsket Korn til en samlet Værdi af 9456 Kr 23 Øre, hvilket Beløb afskrevs paa Gælden. I samme Tidsrum ydedes der af de Sagsøgte forskellige yderligere Forstrækninger til Kaad, saaledes at Restgælden pr den 6 November 1928, indbefattet to i December Maaned næsteften forfaldne Vekselbeløb, udgjorde 33 625 Kr 04 Øre.

Da der i Løbet af Foraaret og Sommeren 1928 var foretaget forskellige Arrest- og Udlægsforretninger hos Kaad, henvendte han sig — formentlig i Begyndelsen af August Maaned s A — til Formanden for Akkordudvalget i Lundtofte og Nybøl Herreders Retskreds for at undersøge Mulighederne for at opnaa en frivillig Akkord med sine Kreditorer, hvilket dog opgaves efter en Gennemgang af hans økonomiske Forhold. I Anledning af, at de Sagsøgte som fornævnt efter Høstens Tilendebringelse var begyndt at aftærske den indhøstede Sæd og at køre den bort, indgav Kaad den 19 Oktober s A Konkursbegæring til Skifteretten i nævnte Retskreds, hvilken Begæring dog blev trukket tilbage. Medens Kaad ved Indgaaelsen af Financieringsaftalen med de Sagsøgte efter disses Opfordring havde oplyst sin øvrige Gæld, havde han dog forfulgt to Gældsposter, af hvilke den ene var en i Graasten Bank optaget Kassekredit paa ca 3000 Kr. Da Kaad trods gentaget Paakrav ikke pr 1 Oktober 1928 havde nedbragt Krediten som aftalt med 1000 Kr, indgav Banken efter at have faaet Kundskab om, at det aftærskede Korn af de Sagsøgte førtes bort fra Gaarden, den 6 November 1928 Konkursbegæring til fornævnte Skifteret, hvilken Begæring toges til Følge ved Skifterettens Dekret af 9 s M. Efter at de i Boet anmeldte Fordringer — der ifølge en fremlagt Statusoversigt er opgjort til ca

217 800 Kr, medens Aktiverne er opgjort til ca 118 400 Kr — var prøvet paa en den 30 Januar 1929 afholdt, dertil indvarslet Skiftesamling, og efter at det paa en den 15 Februar s A afholdt Skiftesamling var besluttet at anlægge Afkræftelsessøgmaal mod de Sagsøgte i Anledning af Kornleverancerne til dem i Dagene fra den 12 Oktober til den 1 November 1928, har Sagsøgerne, Gaardejer af Stenderup Hans Peter Kaads Konkursbo, under nærværende Sag, i hvilken Stævning er indleveret til Berømmelse den 26 Februar 1929, paastaet de Sagsøgte tilpligtet til Sagsøgerne at indbetale 9456 Kr 23 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 25 Februar 1929, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagsøgerne har i første Række paastaet de paagældende Kornleverancer til de Sagsøgte afkræftet i Medfør af Konkurslovens § 20 som usædvanlige Betalingsmidler. Da det imidlertid under Sagen er oplyst, at de Sagsøgte driver Forretning med Køb og Salg af Korn, kan denne Paastand ikke tages til Følge.

Sagsøgerne har endvidere paastaet Leverancerne afkræftet i Medfør af Konkurslovens § 24 og har i saa Henseende nærmere anbragt, at de Sagsøgte, der var kendt med, at der saa godt som ingen Besætning var paa Ejendommen, og som stadig havde maattet indfri Inkassationer paa Kaad, ved Modtagelsen af Kornet maatte vide, at Kaad var og i længere Tid havde været insolvent og maatte forudse sin Fallit som næforestaaende. Ved Kornleverancerne, der iøvrigt var den umiddelbare Anledning til Konkursens Indtræden, er — efter Sagsøgernes videre Anbringende — de Sagsøgte af Kaad blevet begunstiget paa de andre Kreditorers Bekostning.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anbragt, at de, der af Høsten i 1928 kun havde modtaget ca to Femtedele, ikke var vidende om, at Kaad maatte forudse sin Fallit som næforestaaende. Det fremgaar efter deres Formening af, at Kaad — som ogsaa af ham forklaret — gentagne Gange i Aaret 1927 og indtil August 1928 udtalte til dem, at han mente at kunne klare sig, samt af, at de Sagsøgte fortsatte med at financiere Kaad og lige til Konkursens Indtræden indfriede al den forfaldne løse Gæld, som de blev vidende om. Naar det fornævnte Afdrag til Graasten Bank ikke blev præsteret, skyldtes det netop, at denne Gæld ligesom en Gældspost til A/S Prima Kulimport i Aabenraa, for hvilken Arrest var foretaget den 28 Juni 1928, af Kaad var blevet holdt skjult for de Sagsøgte.

Efter hvad der er oplyst om Kaads økonomiske Forhold og særligt om den i Løbet af Sommeren 1928 indtraadte Forværring af disse, maa det antages, at Kaad allerede inden det Tidspunkt, da Bortkørslen af Kornet tog sin Begyndelse, var insolvent, og at han, der allerede i August Maaned var blevet klar over Umuligheden af at opnaa en frivillig Akkord, og som i Oktober Maaned selv indgav Konkursbegæring som nævnt, ved Leverancerne Paabegyndelse maatte forudse sit Fallissement som nær forestaaende. Idet det derhos efter det hele mellem Kaad og de Sagsøgte bestaaende Mellemværende maa anses tilstrækkeligt godtgjort, at disse var vidende herom, og idet de Sagsøgte gennem Kornleverancerne, uanset at disse fandt Sted som Led i den tidligere

trupne Financieringsaftale, er blevet begunstiget paa de andre Kreditorers Bekostning, findes den af de Sagsøgte derved opnaaede Fyldestgørelse at være afkræftelig.

i det fornævnte for Kornet indvundne Beløb, 9456 Kr 23 Øre, vil dog være at fradrage de Udgifter, der bevislig af de Sagsøgte er betalt for Tærskning m v af de ommeldte Kventa Korn, og det nævnte Beløb vil derfor overensstemmende med en af Sagsøgerne nedlagt subsidiær Paastand være at nedsætte med 1272 Kr 67 Øre til 8183 Kr 56 Øre, hvilket Beløb tilligemed Renter som paastaaet de Sagsøgte vil være at tilpligte at indbetale til Sagsøgerne.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 450 Kr.

T i r s d a g d e n 1 8 N o v e m b e r .

Nr 107/1930. **Repræsentant F A Hauerslev Lottes**
 (Oluf Petersen)
 m o d

Forvalter Svend Krarup Vilstrup og **Forsikringsaktieselskabet**
 »Nye Danske af 1864« (Bache),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Dom afsagt den 8 Januar 1930 af Retten for Ringsted K ø b s t a d m v : Tiltalte Svend Krarup Vilstrup bør inden 3 Dage efter denne Doms Afsigelse bøde 200 Kr til Statskassen og betale Sagens Omkostninger. Inden 15 Dage bør han og in solidum med ham Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864« til Repræsentant F A Hauerslev Lottes betale 16 922 Kr, til Aktieselskabet Sunds Skotøjsfabriker 1350 Kr og til »Forenede Danske Motorejeres Forsikringsafdeling« A/S 1084 Kr.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 14 Marts 1930: I Henseende til den Tiltalte Svend Krarup Vilstrup idømte Bøde og Bestemmelsen om Sagens Omkostninger for Underretten bør den indankede Dom ved Magt at stande. Tiltalte og Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864« bør een for begge og begge for een betale til Repræsentant F A Hauerslev Lottes 7500 Kr, til »Forenede Danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S« 813 Kr og til Aktieselskabet Sunds Skotøjsfabriker 1012 Kr 50 Øre. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage, de tilkendte Erstatnings-Beløb inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Appellanten til Afgørelse af Spørgsmaalet om den ham tilkommende Erstatning.

Som i Dommen antaget maa der gaas ud fra, at Vilstrup ved Tilsidesættelse af fornøden Forsigtighed har paakørt Lottes Vogn.

Det findes derhos ikke godtgjort, at Lottes har udvist noget Forhold, der kunde medføre nogen Nedsættelse af Erstatningen.

Efter de Højesteret forelagte tildels efter Dommens Afgivelse tilvejebragte Oplysninger, derunder Erklæringer af 4 og 7 November 1930, afgivne af Læge Bøgild og Afdelingslæge Levi-son findes den Appellanten tilkendte Erstatning at burde fastsættes til 12 000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Forvalter Svend Krarup Vilstrup og Forsikringsaktieselskabet »Nye Danske af 1864«, børe en for begge og begge for een til Appellanten, Repræsentant F A Hauerslev Lottes betale 12 000 Kroner og Sagens Omkostninger for Højesteret med 500 Kroner.

Det idømte at udrøde inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Svend Krarup Vilstrup, der er født den 16 April 1893 og ikke straffet, tiltales ifølge Anklageskrift af 22 Juli 1929 til Straf for Overtrædelse af § 29 i Lov 1 Juli 1927 om Motorkøretøjer, idet han som Fører af Motorvogn E 1071, tilhørende Forpagter J Krarup, Eskildstrup, den 11 Juni f A ikke udviste fornøden Forsigtighed overfor andre Vejfarende, men paa Ringsted-Sorø Landevej ved Sigersted bag fra kørte tæt forbi et foran kørende Automobil A 5538 samtidig med, at en Lastvogn passerede i modgaende Retning.

Under Forbikørslen tabte Repræsentant Frederik August Hauerslev Lottes, som førte Automobil A 5538 i sin højre Side af Kørebanen, Herredømmet over det saaledes, at han væltede i den højre Landevejsgrøft.

Som Følge af Væltningen paadrog han sig forskellige Læsioner, der medførte hans Ophold paa Ringsted Sygehus indtil den 30 Juni 1929, og hvoraf særlig fremhæves:

1. Brud paa Kraniet.
2. Hjernerystelse og
3. Brud af højre Nøgleben.

I sin Erklæring af 17 September udtaler Lægen, at Lottes' Tilstand nærmest har forværret sig, at de nervøse Symptomer er tiltaget, at hans Udseende er stærkt nervøst præget, at han er deprimeret, irriteret, glemsom, træt og uoplagt og delvis søvnløs.

Endvidere udtaler Lægen, at der siden Ulykkestilfældet er opstaaet Aarebrok og fuldstændig Impotens, begge Lidelser som mulige Følger af Ulykken.

Endvidere udtaler Lægen den 27 Oktober, at Læsionerne i det væsenlige er helet, men at de nervøse Symptomer er stærkt fremherskende i den Grad, at Lottes Udseende er saa meget forandret, at han ikke er til at kende igen, og Tilstanden betegnes som en traumatisk Neurose opstaaet om direkte Følge af Læsionerne ved Ulykkestilfældet.

I en Erklæring af 29 November 1929 har Afdelingslæge Ph Levison tiltraadt de ovennævnte af Læge Bøggild afgivne Udtalelser.

Idet Lottes har hævdedet, at han blev bagfra paakørt af Tiltalte, som tvang ham ud i Grøften, har han paastaaet sig tilkendt:

I. Sine Udgifter til Helbredelse m m	972 Kr 00
II. Tabt Fortjeneste af Provision m m.....	2 000 — 00
III. Udgifter til sit Automobil	720 — 00
IV. Udgifter til Rekreationsophold.....	450 — 00
V. Erstatning for paa Grund af Arbejdsudygtighed at være opsagt til 1 Marts i Aar og for ikke at have Ud-sigt til at opnaa ny Ansættelse et Beløb lig et Aars Løn	6 400 — 00
VI. Erstatning for Invaliditeten — som af Arbejderfor-sikringsraadet er erklæret efter Ulykkesforsikrings-lovens § 32 at ville være bestemt som en Invaliditets-grad af 20 pCt — og for Lidelse.....	15 040 — 00
	<hr/>
eller ialt	25 582 Kr 00

Skaden paa det af Lottes førte Automobil beløber sig til 1084 Kr. der er udredet af »Forenede Danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S«, der har paastaaet sig Beløbet tilkendt.

Og endelig har Sunds Skotøjsfabriker som Lottes Arbejdsgiver paa-staaet sig tilkendt 1350 Kr som det Beløb, det har udbetalt Lottes i Gage for en Periode, hvori han var forhindret ved Sygdom i at virke i Fabrikernes Interesse.

Tiltalte har nægtet sig skyldig, og han har protesteret mod at yde nogen Erstatning. Forsikrings A/S »Nye Danske« af 1864«, der er ind- traadt i Sagen, har sluttet sig til Tiltaltes Paastand, subsidiært saaledes at der sker Fordeling af Skaden.

Lottes Forklaring gaar ud paa, at han, som førte sit Automobil i sin højre Side af Vejen under en Hastighed af ca 45 km i Timen, blev paa- kørt bagfra af Tiltalte, som ikke havde givet Signal til Forbikørsel, saaledes at han ved Puffet mistede Styret over sin Vogn, uagtet han

havde begge sine Hænder paa Rattet, og blev tvunget ud i Grøften. Chauffør Nielsens Forklaring gaar ud paa, at han, der kom Lottes imøde med en Lastvogn forsynet med et Lad i venstre Side belæsset med lange Jærnstænger, idet Vognene skulde passere hinanden, gjorde en pludselig Dreining til højre, fordi han skønnede, at Tiltalte havde for lille Plads til sin Forbikørsel, som han fandt skete med Hastighed, han betegnede som haard. Vidnet iagttog ingen Paakørsel, men blev opmærksom paa Ulykken ved at høre, at Lottes bremsede haardt.

Tiltaltes Søster, Fru Krarup, har forklaret, at ogsaa hun hørte, at Lottes bremsede, og at hun ved at se tilbage fra sin Plads hos Tiltalte saa Lottes svinge ud og vælte. Hun hørte Tiltalte bruge Signalhornet før Forbikørslen, og af Natur ængstelig advarede hun Tiltalte derimod. Det faldt hende derimod ikke ind, at der var for ringe Plads mellem de to mødende Vogne, saa meget mindre som Lastvognen lige før Forbikørslen svingede til højre, og forsaavidt hun af tilstedekomende er forstaaet, som om hun var klar over, at Tiltalte var Skyld i Ulykken, saa har hun ikke dermed villet erkende, at der var sket en Paakørsel, og hun har benægtet, at hun mærkede til en Berøring af de to Vogne.

Da Undersøgelsen umiddelbart efter Væltningen var lidet indgaende, har det været forsøgt at fastslaa de tre Vognes Forhold til hinanden, og efter at de af Sagens Parter engagerede Ingeniører Falck og Wittig havde haft Lejlighed til at udtale sig, har Kaptajn Erik Christensen som Justitsministeriets Motorsagkyndige paa Stedet udtalt, at han ikke tør benægte Muligheden af, at et paa Lottes Vogns Bagskærm forefundet Mærke kan være frembragt af Tiltaltes Kofanger, men at hverken en saadan Berøring eller den Omstændighed, at Tiltalte pludselig dukkede op meget tæt bagfra i og for sig kunde forklare, at Tiltalte tabte Styret, med mindre det forudsættes, at Lottes har været særlig let paavirkelig for Forskrækkelse, eller at han pludselig uden at have opfattet noget Signal er faret op af en Halvdøs.

Da Lottes Forklaring gaar ud paa, at han tabte Styret ved at føle et Stød under Forbikørslen, da Mærket ganske svarer til Kofangeren paa Tiltaltes Vogn, og da det saavel efter Chauffør Nielsens som Fru Krarups Udsagn maa anses som godtgjort, at Pladsen til Forbikørsel har været saa ringe, at Tiltalte for at undgaa Paakørsel af Lastvognen, som under Sving til højre kan have medført yderligere Fare med sit Baglæs, har været nødsaget til at holde ganske tæt op ad Lottes, findes der at maatte gaas ud fra, at en Paakørsel er sket, og at Lottes har været uden noget Ansvar for den. Og idet Tiltalte herefter for Tilside-sættelse af den fornødne Forsigtighed vil være at anse for Overtrædelse af Lovens § 29, findes Bøden i Medfør af § 41 at burde fastsættes til 200 Kr.

Selv om der gaas ud fra Kaptajn Christensens Udtalelse om, at en Gennemsnitschauffør med normal Agtpaagivenhed næppe vilde have kørt sin Vogn i Grøften, savnes der dog Grundlag for at fastslaa, at Lottes Forhold vilde have begrundet Erstatningspligt, og Tiltalte vil følgelig alene have at udrede Skadeserstatningen.

Med Hensyn til dennes Beregning har han og med ham Vognens Ejer, Forpagter Krarup, og A/S Nye Danske af 1864 paastaet

Post II nedsat til 500 Kr og

Post VI nedsat til 6256 Kr med Tillæg af 500 Kr for Lidelse m m, men protesteret mod Posterne III—V, og de har henvist til, at Lidelserne ikke helt har udelukket Lottes fra at drive Forretning, og at Lægerne stiller fuld Helbredelse i Udsigt, efter at Erstatningsspørgsmaalet er blevet endelig afgjort, og til, at der savnes Føje til at ændre den Overenskomst, der var opnaaet om, at Post II fastsattes til 500 Kr, og saaledes at Rettens Afgørelse kun æskedes med Hensyn til Invaliditeten (derunder Forstyrrelse af Lottes Forhold) og Erstatning for Svie og Smerte.

Og da der ikke er godtgjort nogen Hjemmel til at fravige denne Overenskomst, vil Post II være at nedsætte til 500 Kr, og som afskaaret ved Aftalen vil Beløbet under Post III ikke kunne tillægges Lottes.

For den Forringelse af Arbejdsevnen, som maa antages at blive en Følge af Ulykken og for Indtægtstab, findes der i Betragtning af, at Lottes Arbejdsgiveres Krav paa Godtgørelse af 1350 Kr som Vederlag til ham er anerkendt, at burde tillægges ham 12000 Kr og for Lidelse 3000 Kr.

Endvidere findes det under Post IV opførte Beløb til det af Lægen anbefalede Rekreationsophold at burde tilkendes Lottes.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Ringsted Købstad m v den 8 Januar 1930 afsagte Dom er indanket her for Retten af Domfældte Svend Krarup Vilstrup til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf og til Forhøjelse af Erstatningerne.

Med Hensyn til den Tiltalte idømte Bøde vil den indankede Dom i Henhold til de i den anførte Grunde være at stadfæste.

Det maa derhos billiges at Tiltalte ved Dommen er anset erstatningspligtig i Forhold til Tilskadekomne, Repræsentant F A Hauerlev Lottes, men da Tilskadekomne efter det foreliggende maa antages selv at have noget Ansvar for den forvoldte Skade, findes Erstatningen for denne at maatte nedsættes, efter Omstændighederne saaledes, at det paalægges Tiltalte og det Selskab, hvori han har forsikret, at udrede tre Fjerdedele af de i Betragtning kommende Beløb, medens Skaden for en Fjerdedels Vedkommende bliver at bære af Tilskadekomne selv.

Idet de af »Forenede Danske Motorejeres Forsikringsafdeling A/S« og A/S Sunds Skotøjsfabriker paastaede Beløb af 1084 Kr og 1350 Kr som uomtvistede bliver at lægger til Grund, vil der hos Tiltalte og dennes Selskab i Henhold til det ovenfor bemærkede være at tillægge dem henholdsvis 813 Kr og 1012 Kr 50 Øre.

Med Hensyn til det Beløb, der vil være at lægge til Grund ved Beregningen af den Tilskadekomne tilkommende Erstatning, maa det have sit Forblivende ved den ved Dommen i Henhold til den indgaaede

Overenskomst skete Ansættelse af Tabet ved mistet Provision til 500 Kr; Tilskadekomnes Tab herved og det øvrige ham ved hans Sygdom og Invaliditet forvoldte Tab findes herefter og efter samtlige tilvejebragte Oplysninger at kunne ansættes til ialt 10 000 Kr, hvoraf der i Henhold til det anførte vil være hos Tiltalte og det indstævnte Selskab at tilkende ham 7500 Kr i Erstatning.

Med Hensyn til Sagens Omkostninger for Underretten vil Dommen være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Landsretten, for hvilken Tiltalte selv har sørget for sit Forsvar, vil være at udrede af det offentlige.

O n s d a g d e n 1 9 N o v e m b e r .

Nr 209/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Vilhelm Christian Hansen (Stein),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 9 August 1930: Tiltalte Vilhelm Christian Hansen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage og i Erstatning til Gymnastiklærer Peter Vestergaard Ernst betale 100 Kr. Saa bør Tiltalte og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Byrdal, 50 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket af Tiltalte.

Efter de Højesteret forelagte til Dels efter Dommens Af-sigelse tilvejebragte Oplysninger findes det betænkeligt at anse Gymnastiklærer Ernst som sagesløs. Tiltaltes Forhold vil her-efter være at henføre under Straffelovens § 203. Straffen findes at burde bestemmes som i Dommen sket, og Dommen vil her-efter i det hele kunne stadfæstes.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Vilhelm Christian Han-sen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling, tiltales Vilhelm Christian Hansen for den 8 April 1930 paa Aaboulevarden, Frederiksberg, at have tilføjet Gymnastiklærer Peter Vestergaard Ernst, der ikke havde givet rimelig Anledning til Voldshandlingen, et kraftigt Slag i Ansigtet, saaledes at han over det ene Øje fik et ca 2½ cm langt, let kontunderet Saar og en ret betydelig Blodansamling i nederste Øjelaag.

Tiltalte er født den 9 Juli 1902 og ikke fundet forhen straffet ved Dom.

Tiltalte har forklaret, at han ved den omhandlede Lejlighed havde hensat sin Motorvogn i den vestlige Side af Aaboulevarden ved Jacob Danefærdsvej for at gaa et Ærinde over paa den østlige Side, men da han var begyndt at gaa over Gaden, maatte han træde tilbage til sin Vogn, fordi Anmelderen, ovennævnte Gymnastiklærer Ernst, kom kørende i Motorvogn nordfra. Da Anmelderen kørte forbi ham, sagde han, at han skulde gaa ind paa Fortovet og tilføjede et Skældsord. Tiltalte opfordrede ved et Tilraab Anmelderen til at vente; denne standsede, og Tiltalte gik hen til ham og bebrejdede ham, at han kørte paa en »sjovertagtig« Maade, hvorefter Anmelderen i grove Udtryk truede med at staa af og prygle Tiltalte. Da Tiltalte svarede, at det kunde Anmelderen godt, slog Anmelderen siddende i Vognen ud efter Tiltalte og ramte ham paa Struben, hvorpaa Tiltalte stadig staaende paa Jorden med flad Haand og kun ringe Kraft slog Anmelderen et Slag, der ramte ham over Øjet, og hvorved Anmelderen formentlig af en Ring, Tiltalte bar, fik et Saar, der blødte. For Landsretten har Tiltalte forklaret, at han muligt nok har været oppe paa Trinbrædtet.

Anmelderen har som Vidne benægtet Rigtigheden af Tiltaltes Forklaring paa samtlige Punkter. Han har forklaret, at Tiltalte stillede sig midt i Kørebanen, saa at han som Følge af Gadereparation ikke kunde komme forbi, og da Tiltalte trods Signal ikke vilde flytte sig, kørte Anmelderen frem, indtil Tiltalte veg til Side. Ved Forbikørslen raabte Tiltalte »Sjovert« til Anmelderen og løb efter Vognen stadig raabende Ukvemsord, hvorpaa Anmelderen standsede. Tiltalte steg nu op paa Anmelderens Vogns Trinbrædt, brugte paany Skældsord og sagde »Du«, og da han paa Anmelderens Opfordring ikke vilde staa ned, skubbede Anmelderen til ham, idet han lagde sin flade Haand paa hans Bryst. Tiltalte blev nu ganske rasende og tilføjede Anmelderen med knyttet Haand et Slag, der havde den ovennævnte Følge. Anmelderen nægter at have slaaet eller truet Tiltalte med at slaa og har ej heller brugt Ukvemsord.

Forretningsbud Gunnar Hansen, der paa Cykel passerede forbi, har forklaret, at han saa en Mandsperson staa paa Trinbrædtet af en Motorvogn tilsyneladende i Skænderi med Føreren, der sad ved Rattet, samt at Personen pludselig slog Føreren et Slag i Ansigtet med knyttet Haand; han har ikke set Føreren slaa Personen, der stod paa Trinbrædtet.

Idet Anmelderens Forklaring, der er væsenlig bestyrket ved fornævnte Vidnes Forklaring, findes at maatte lægges til Grund og med

Tilføjende, at Anmelderen har forklaret, at Øjet var stærkt misfarvet i ca 3 Uger og at han som Følge af sit Udseende ikke i de første Dage kunde passe sin Gerning som Lærer, vil Tiltalte være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, II, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage.

Anmelderen har paastaaet sig tilkendt hos Tiltalte 31 Kr for Lægehonorar og Rensning af Tøj samt et Beløb for Svie og Smerte; denne Paastand vil efter det ovenanførte være at tage til Følge, idet den samlede Erstatning bestemmes til 100 Kr.

Torsdag den 20 November.

Nr 215/1930.

Rigsadvokaten

mod

Hans Christian Valdemar Larsen (Fenger),

der tiltales for Overtrædelse af Lov om Fragtmandskørsel.

Dom afsagt den 19 November 1929 af Retten for Sorø Købstad m v: Tiltalte Hans Christian Valdemar Larsen, Nyrup, bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse bøde 80 Kr til Stenmagle Kommunes Kasse samt udrede Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 19 Marts 1930: Tiltalte, Vognmand Hans Christian Valdemar Larsen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Poul Thomsen, 80 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde, vil denne Dom være at stadfæste.

Tiltalte vil derhos have at betale de nedennævnte Salærer for Landsretten og Højesteret.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.
Tiltalte Hans Christian Valdemar Larsen beta-

ler i Salær til Overretssagfører Thomsen 80 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 18 Oktober d A fra Politimesteren i Ringsted m v tildales under nærværende Sag Hans Christian Valdemar Larsen, Nyrup, for Overtrædelse af Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer, idet han sigtes for trods Paalæg om Ophør med Ruten vedblivende at have drevet Fragtmandskørsel i Rute mellem Stenmagle og København, og er han paastaet ikendt Straf efter Loven.

Tiltalte er født i Flinterup Sogn den 20 April 1889 og har den 21 November 1924 inden Københavns Byret vedtaget Bøde 80 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Motorlov af 6 Maj 1921 §§ 24, 27 og 28, jfr §§ 32 og 33, og af Færdselslov af 1 Maj 1923 §§ 4 og 6 III.

Tiltalte har forklaret, at han, der er bosiddende i Nyrup, Stenmagle Sogn, med de ham tilhørende Lastbil, E 1786, uden bestemt Afgangstid kører Smør en Gang ugentlig fra Stenmagle Mejeri og en Gang ugentlig fra Vilsted Mejeri til København, som Regel Mandag og Tirsdag, idet han selv bestemmer, hvilken Dag han kører fra de respektive Mejerier, og da Smørret ikke altid fylder hans Vogn, medtager han ogsaa andet Gods. Foruden disse to faste Ruter kører han til Tider ogsaa Ekstrature til København med Gods. I Løbet af dette Efteraar har han kørt Kartoffler fra Producenter i Stenmagle Sogn til Kartoffelhandlere i København. Han transporterer til København, er væsentlig Landbrugsprodukter, som han afhenter hos Afsenderne, men det kan ogsaa være Møbler som ligeledes afhentes hos Afsenderne; dog sker det, men ikke hyppig, at der paa hans Bopæl afleveres mindre Pakker til Besørgelse til København. I København afleverer han Godset til Modtagerne, og sætter sin Vogn ind i Fragtmandscentralen i Gyldenløvesgade, hvor den tilses af en derværende Mand, som ogsaa har Opsyn med de andre der holdende Vogne. Denne Mand modtager det Gods, der skal forsendes med de i Centralen holdende Vogne, og kan der ogsaa til ham indleveres Gods, der skal forsendes med Tiltaltes Vogn til Nyrup eller Stenmagle Sogn, men Tiltalte henter ogsaa Gods i København i sin Vogn. Han kører heller ikke til bestemte Tider fra København, og det Gods, han transporterer herfra, og som særlig er grove Varer, afleverer han til Modtagerne, men det sker ogsaa, at mindre Pakker bliver afhentet paa Tiltaltes Bopæl. Tiltalte har ingen bestemt Rute til København, idet han, naar han kører Smør fra Stenmagle Mejeri, kører over Uggerløse og Tølløse, medens han med Smørret fra Vilsted Mejeri kører over Gyrstinge og Ringsted. Han har ingen faste Opholdssteder undervejs. I Fragtcentralen i Gyldenløvesgade staar han opført som Fragtmand paa en der opslaaet Fortegnelse over de Ruter, hvis Vogne holder der.

Tiltalte har derhos forklaret, at han ogsaa kører Gods til de omliggende Byer, saasom Holbæk og Korsør, og at hans Forretning alene er indstillet paa Godstransport. Han har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at der under 12 September d A er forkyndt for Tiltalte en Skrivelse af 7 M fra Sorø Amt, hvorved kommuniseres en Skrivelse af 14 Juni d A fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Amtet, hvorefter der ikke kan gives Tiltalte som Indehaver af Rute 29: Stenmagle-København over Nyrup, Uggerløse, Tølløse, Roskilde Tilladelse til at køre denne Rute, samt at han derefter har fortsat Kørslen som foran ommeldt.

Efter hvad der herefter er oplyst om den Maade, hvorpaa Tiltaltes Kørsel med Fragtgoods foregaar, særlig naar Hensyn tages til, at han kører fra sin Bopæl i Nyrup til København, hvor han har Holdeplads i Fragtmandscentralen i Gyldenløvesgade, og retur, samt at der kan indleveres og bliver indleveret Gods til Befordring af flere af hinanden uafhængige Personer saavel paa hans Bopæl i Nyrup som paa fornævnte Central i København, findes denne hans Kørsel at maatte henføres under den i fornævnte Lovs § 1, 2det Stk, ommeldte Fragtmandskørsel. Da Tiltalte ikke har haft den i Lovens § 2 ommeldte skriftlige Tilladelse til Fragtmandskørsel med Motorkøretøj, vil han for den begaaede Overtrædelse af denne Bestemmelse være at anse efter Lovens § 8 med en Stenmagle Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, stor 80 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Sorø Købstad m v den 19 November 1929 afsagte Dom er indanket dels af Domfældte, Vognmand Hans Christian Valdemar Larsen, til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Efter de tildels efter Afsigelsen af den indankede Dom tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Tiltaltes under Sagen omhandlede Virksomhed aldeles overvejende bestaar i at afhente Varer hos faste Kunder i forskellige Landsbyer til Besørgelse til København og fra disse Kunders Forbindelser i København at bringe Varer tilbage. Medens Varerne fra Landet som næsten fast Regel afhentes hos Kunderne, ind-

Færdig fra Trykkeriet den 3 December.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 24

Torsdag den 20 November.

leveres de Varer, der skal forsendes fra København, for en stor Dels Vedkommende til en Fragtmandscentral i København, hvor tillige nogle, men forholdsvis faa Forsendelser fra mere tilfældige Kunder indleveres; ved Tilbagekomsten afleveres saa godt som alle Forsendelser paa Modtagernes forskellige Bopæle paa Landet. Den forskellige Beliggenhed af Landkundernes Bopæle medfører som i Underretsdommen anført væsentlige Afvigelser i hans Rute, og Turene udføres sædvanligvis kun to Gange om Ugen og ikke med fuld Regelmæssighed.

Herefter findes Tiltaltes Kørsel ikke at kunne henføres under den i § 1, 2 Stk, i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 ommeldte Fragtmandskørsel, hvortil Tilladelse efter Lovens § 2 udkræves, og Tiltalte vil derfor være at friinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Fredag den 21 November.

Nr 308/1929. Fabrikant **P Matthiesen** (Gorrissen)

mod

Vejkonduktør **O Chr Thomsen** (Stein efter Ordre),

betræffende Erstatning for retstridig Udnyttelse af en Opfindelse.

Vestre Landsrets Dom af 27 November 1929: Sagsøgte, Fabrikant P Matthiesen, bør til Sagsøgeren, Vejkonduktør O Chr Thomsen, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 10 November 1928, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanten har for Højesteret paastaet sig frifundet mod at overdrage sin Ret ifølge Patentet til Indstævnte og med For-

behold af at maatte afhænde sit Lager af Kloakrenserne, 322 Stk. Han har derhos erkendt at have savnet Hjemmel til sine for Landsretten fremsatte Indsigelser om, at Indstævnte ikke var Opfinder af Kloakrenseren, og at han i alt Fald havde overladt Appellanten Modellen dertil som en Gave. Ved at fremsætte disse Indsigelser for Landsretten, efter at han uden Samraad med Indstævnte havde ansøgt om Patent paa Opfindelsen og erhvervet dette i eget Navn, findes Appellanten at have indtaget en saadan Holdning overfor Indstævnte, at denne maa være berettiget til Ophævelse og endelig Opgørelse af deres Fællesskab om Udnyttelse af Opfindelsen. Denne Opgørelse findes overensstemmende med Indstævntes Paastand at burde ske derved, at der hos Appellanten tillægges ham et Beløb, der efter de tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger bestemmes til 1000 Kroner med Renter.

Med den heraf følgende Forandring vil Dommen være at stadfæste.

Til den for Højesteret for Indstævnte beskikkede Sagfører vil Appellanten derhos have at betale Salær som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningens Størrelse bestemmes til 1000 Kroner. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Appellanten, Fabrikant P Matthiesen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 August 1926 traf Sagsøgeren, Veikondtør O Chr Thomsen af Vejen, Sagsøgte, Fabrikant P Matthiesen, under et tilfældigt Besøg af denne i Vejen, og foreviste ham ved denne Lejlighed en Opfindelse, han havde gjort, nemlig en Kloakrenser af særlig Konstruktion, af hvilken han havde ladet udføre et Eksemplar paa et Støberi i Vejen. Dette gav han Sagsøgte med hjem og tilskrev ham paa sin Hustrus Tilskyndelse, hvem han straks efter Samtalen med Sagsøgte havde givet en Fremstilling af, hvad der var passeret under Mødet med denne, samme Aften et Brev, hvori det hedder:

»NB. Med Hensyn til Deres Udtalelser om Kloakrenseren, hvori De udtalte, at vi kunde dele Fortjenesten, ifald De mente, at Kloakrenseren kunde fremstilles en Masse, da skulde det glæde mig, om Deres Tro til Maskinen kan realiseres.«

Herpaa svarede Sagsøgte i et Brev af 24 s M:

»Med Hensyn til Kloakrensere, da tror jeg, at der er mere Chance for at gøre Forretning med den, men inden jeg foretager videre, vil jeg bede Dem meddele mig, om der er lavet mere end den ene, og om De selv har lavet den, eller hvor den er fremstillet. Som De ved, er det jo ikke nemt at efterlave andres Modeller, men er der kun lavet den ene, da kan man faa den mønsterbeskyttet, eventuelt patent, men er der andre i Brug, da kan man ikke faa Patent derpaa eller mønsterbeskyttet. Det er det, Sagen drejer sig om i Øjeblikket. Saasnt jeg hører nærmere fra Dem desangaaende, vil jeg kalkulere, hvad det koster at fabrikere den, og saa skil vi se, om der kan blive en Forretning derud af.«

Herpaa erholdt Sagsøgte omgaaende et saalydende Svar:

»I Besvarelse af Deres ærede af 24 ds kan jeg forstaa, at De tvivler om, at Modellen er min, men jeg kan berolige Dem med, at der findes ingen anden Model end den samme, som jeg overlod Dem, og at denne beviselig er lavet af mig. Modellen er skaaret ud i Træ, som jeg har ladet fælde paa Hjørnet ud for Automobillageret ved Askovvej, men da det nu snart er Aar og Dag siden, den blev lavet, kan jeg ikke garantere for, at den ikke er efterlavet, men det har jeg ingen Grund til at tro. Jeg har forøvrigt ogsaa prøvet Maskinen til at grave Mastehuller med, og det er den ganske fortrinlig til, og da særlig hvor Bunden er Sand og Grus, saa jeg nærer ingen Tvivl om, at denne er brugbar, og at der ligger en Forretning i den, og nu lader det til, at den rette Mand har faaet Ideen under Behandling — — —.«

En Maanedstid senere, da Sagsøgte tilfældigvis i anden Anledning kom til Vejen, medbragte han og overleverede Sagsøgeren to Kloakrensere, udført efter den overleverede Model paa Sagsøgtes Fabrik i Vejle, samt nogle Reklametryksager, uden at de talte nærmere om Sagen. Der hengik derefter nogle Maaneder, uden at Sagsøgeren hørte nærmere fra Sagsøgte, og da Sagsøgeren senere bragte i Erfaring, at Sagsøgte allerede var begyndt at sælge Kloakrensere af hans Konstruktion, skrev han den 16 Maj 1927 til Sagsøgte et Brev, hvori det hedder:

»Da jeg har bragt i Erfaring, at Kloakrensere er slaaet godt an, og at der sælges en Del, skal jeg hermed høfligst forespørge, hvilken Andel i denne Forretning, De har tiltænkt mig. Jeg for mit Vedkommende vilde sætte størst Pris paa at faa en Sum een Gang for alle — — —

Jeg venter saa at høre nærmere fra Dem med det allerførste.«

Dette Brev blev ikke besvaret af Sagsøgte, der allerede den 30 April 1927 havde indgivet Ansøgning om Patent paa Opfindelsen og lod Kloakrensere af den patentansøgte Konstruktion udstille til Salg paa Købestævnet i Fredericia i August 1927. I Foraaret 1928 blev Sagsøgeren gjort opmærksom paa, at Sagsøgte havde indgivet Ansøgning om Patent paa hans Opfindelse, og han protesterede nu overfor Patentkommissionen mod, at Patent udstedtes til Sagsøgte, hvorefter Patentkommissionen i Skrivelse af 9 Oktober 1928 meddelte ham — der nu ved Sagsøgtes Fremgangsmaade var udelukket fra med nogen Ud-sigt til at erholde Patent meddelt at søge herom —, at der ikke vilde

blive foretaget yderligere i Sagen, medmindre Sagsøgeren, selvfølgelig mod passende Godtgørelse, overdrog sin Ret til Opfindelsen til Sagsøgte eller denne overdrog sin Ret efter Ansøgningen til ham. Der forhandlede nu frem og tilbage mellem dem, men sluttelig — dog først efter efter at nærværende Sag var anlagt — sendte Sagsøgeren Sagsøgte en »Overdragelse«, hvori der toges Forbehold af ethvert Krav overfor Sagsøgte efter retslig Afgørelse, og Patent blev derefter den 21 August 1929 udstedt til Sagsøgte. Da Sagsøgeren ikke senere har kunnet erholde nogen Betaling for sin Opfindelse eller Andel i, hvad der var indkommet ved Salg af Kloakrensere, saalidt som Oplysning om, hvad Fremstillingen af disse kostede, eller hvad Udgifterne ved Erhvervelse af Patent havde udgjort, har han under nærværende Sag nedlagt Paastand om en Erstatning af 5000 Kr eller et Beløb efter Rettens Skøn, fordi han ved Sagsøgtes retstridige Fremgangsmaade er blevet afskaaret fra selv at opnaa Patent, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra den 10 November 1928, indtil Betaling sker; subsidiært har han paastaet Sagsøgte tilpligtet at overdrage ham Patentet mod Betaling af 312 Kr, hvortil han i Mangel af anden Oplysning har anslaaet de positive Udgifter ved at opnaa Patent. Sagsøgte har paastaet sig frifundet, men har erklæret sig villig til at stille Patentet saavelsom Modeller, Special-Værktøj og 300 færdig fremstillede Kloakrensere til Sagsøgerens Disposition mod herfor at erholde udbetalt, hvad de har kostet ham, hvilket han — uden nærmere Dokumentation — har opgjort til 6188 Kr.

Forsaauidt Sagsøgte til Støtte for sin Frifindelse har villet bestride, at Opfindelsen var Sagsøgerens, er der overfor de af denne fremførte Bevisligheder ikke af Sagsøgte anført noget som helst, der kunde tjene til Bestyrkelse af denne Indsigelse.

Iøvrigt har Sagsøgte gjort gældende, at han ved Mødet i Vejen den 21 August 1926 fik Modellen overladt som Gave, saaledes at han kunde gøre med den, hvad han vilde, derunder tage Patent paa Opfindelsen, og se, hvad han kunde faa ud af den. Han har herunder særlig henvist til Sagsøgerens Udtryk i Skrivelse af 25 August 1926 »og nu lader det til, at den rette Mand har faaet Sagen til Behandling.« Bortset fra denne Opfattelses indre Usandsynlighed stemmer den i hvert Fald ikke overens med Indholdet af den umiddelbart efter Modellens Overlevering stedfundne, ovenfor anførte, Brevveksling og Sagsøgte har da ogsaa først under nærværende Sag indtaget dette Standpunkt overfor Sagsøgerens Krav.

Efter Sagsøgerens Fremstilling, der ogsaa bestyrkes af den umiddelbart paafølgende Korrespondance, blev det ved det første Møde i Vejen aftalt, at Sagsøgte skulde have Modellen med hjem, kalkulere, hvad en Massefremstilling vilde koste, derefter overtage Fremstillingen og Forhandlingen saaledes, at Nettofortjenesten deltes mellem dem.

Idet Sagsøgtes Forklaringer har været dels vaklende, dels indbyrdes modstridende og delvis aabenbart urigtige, findes Sagsøgerens Fremstilling at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, saaledes at det maa antages, at Modellen i sin Tid er overladt Sagsøgte for, at denne paa begges Vegne kunde gøre et Forsøg paa kom-

mercielt at faa Noget ud af Opfindelsen. Men herefter har Sagsøgte ved uden Samraad med Sagsøgeren at søge Patent paa Opfindelsen og begynde Fremstilling og Salg uden at delagtiggøre Sagsøgeren i Indtægten, hvorved han hindrede Sagsøgeren i selv at erhverve Patent og eventuelt udnytte sin Opfindelse paa anden Maade, gjort sig skyldig i et retstridigt Forhold, for hvilket Sagføreren har Krav paa Erstatning hos Sagsøgte. Da der ikke fra dennes Side er fremsat nogen Begrundelse for hans i almindelige Udtryk holdte Indsigelse, at 5000 Kr var for meget, og han, skønt opfordret dertil, ikke har givet Oplysning om, hvad Fremstillingen kostede, eller hvad Salget har indbragt, og ikke iøvrigt ydet noget Bidrag til Vejledning ved Erstatningens Fastsættelse, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Tirsdag den 25 November.

Nr 254/1929. **Grosserer Chr G Sønderby**
 (Landsretssagf Hvidt)
 m o d
 Handelsfirmaet Dines Petersen & Co (Gelting),

betræffende Appellantens Krav paa at erholde Afslag i Købesummen for et Parti Skind.

Sø- og Handelsrettens Dom af 15 August 1929: De Indstævnte, Handelsfirmaet Dines Petersen & Co, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Chr G Sønderby, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 300 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten yderligere gjort gældende, at de foreliggende Vejerattester ikke er behørige. Han har i saa Henseende foruden at gøre forskellige Indvendinger, som findes uden Betydning, for det første fremhævet, at Skindene burde være vejet i Reykjavik, som han betragter som Leveringsstedet, umiddelbart forinden Afskibningen, saaledes at man havde vejet Skindene i saltet Tilstand efter at det løse Salt midlertidig var fjernet.

Det maa imidlertid efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger antages, at det ved en

cif-Forretning som den her omhandlede, hvor Prisen skal beregnes efter indvejet autoriseret Nettovægt, er den sædvanlige, og i og for sig ogsaa naturligste Fremgangsmaade at veje Skindene i fersk Tilstand.

Da dette som nævnt i Dommen er sket og det oplyste ikke giver Føje til at antage, at Skindene er vejet saa hurtigt efter Slagningen, at Blodet endnu ikke var løbet af dem, kan Vejerattesten ikke af denne Grund tilsidesættes.

Appellanten har yderligere fremhævet, at de to Vejere i Strid med den islandske Vejer-Instruks' Bestemmelser om, at en autoriseret Vejer ikke maa udføre en Vejning, naar han er i den Mands Tjeneste, for hvem Vejningen skal udføres, har haft andet Arbejde hos de paagældende Eksportslagterier end den egenlige Vejning. Det er efter Dommens Afsigelse om dette Forhold oplyst, at de tre i Borgarnæs værende Eksportslagterier beskæftiger Borgarnæs' tre autoriserede Vejere i de 1 à 2 Maaneder, Slagningerne varer, med almindeligt Arbejde ved Slagtingerne.

Det maa efter de indhentede Oplysninger bl a en Erklæring fra den Sysselmand i Borgarnæs, der efter Vejerinstruksen skal bestemme, hvem blandt flere Vejere der skal fungere ved en Vejning, antages, at dette Forhold, begrundet i Vanskeligheden ved at skaffe dertil egnede Folk som autoriserede Vejere, naar de maa afstaa fra andet mere lønnende Arbejde, i alt Fald paa de mindre Pladser, er Kutyme og almindelig bekendt i Island. Under disse Omstændigheder samt i Betragtning af, at der ikke er oplyst noget Forhold fra Vejernes Side, der berettiger til den Antagelse, at Mankoen maa tilskrives fejlagtig Vejning, kan Retten ikke finde tilstrækkelig Grund til at tillægge det heromhandlede Forhold nogen afgørende Betydning.

Idet det endnu bemærkes, at der heller ikke for Højesteret er fremkommet Oplysninger, der giver nogen virkelig Forklaring paa Mankoen, vil Sø- og Handelsrettens Dom iøvrigt i Henhold til de i den anførte Grunde efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Chr G Sønderby til Indstævnte, Firmaet Dines Petersen & Co, med 500 Kroner.

Det idømte udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutteddel af 24 Oktober 1928 købte Sagsøgeren, Grosserer Chr G Sønderby, af de Indstævnte, Handelsfirmaet Dines Petersen & Co, »1500 Bundter (a 2 Stk) islandske saltede Faareskind af Efteraarsslagning 1928 til en Pris af 225 Øre pr kg Netto indvejet autoriseret Vægt, cif København« til Afskibning snarest muligt i Oktober—November Maaned fra Borgarnæs paa Island.

Den 7 November 1928 ankom Skindene hertil. De 1200 Bundter var mærket »B«, og de 300 Bundter var mærket »Borg Borgarnæs X«.

Sagsøgeren indløste Partiet, der ifølge de forelagte islandske Vragerattester skulde veje, for de 1200 Bundters Vedkommende 8765 kg Netto, for de 300 Bundters Vedkommende 2083 kg Netto. Da en af Sagsøgeren foretaget Prøvevejning imidlertid viste, at de 1200 Bundter kun vejede 5,1 a 5,2 kg pr Bundt, og at de 300 Bundter kun vejede ca 5,5 kg pr Bundt, medens Vægten ifølge Fakturaen, der indeholdt de i Vragerattesterne angivne Vægttal, skulde være henholdsvis 7,3 og 6,9 kg pr Bundt, reklamerede Sagsøgeren omgaaende mundtligt overfor de Indstævnte og bekræftede den 12 November 1928 Reklamationen skriftligt.

I Skrivelse af 13 November anerkendte de Indstævnte Reklamationens Modtagelse og meddelte, at de havde ladet den gaa videre til deres Sælger, Firmaet Nathan & Olsen.

Paa Sagsøgerens Foranledning blev der den 16 November af to af Retten udmeldte Mænd afholdt Skønsforretning over Skindene, og samtidig blev alle 1500 Bundter vejet af autoriseret Vejer. Ifølge den af Skønsmændene afgivne Erklæring konstaterede de, at de 1200 Bundter vejede hvert 5,18 kg Netto, og at de 300 Bundter hvert vejede 5,53 kg Netto, hvilket gav en Undervægt af henholdsvis ca 30 pCt og ca 20 pCt. I Erklæringen udtaler Skønsmændene, at de paagældende Skind er gode, sunde velsaltede Handelsvarer, som der ikke bør være nogen Undervægt paa, i al Fald højst nogle faa Procent, samt at det konstaterede Svind er Skønsmændene ganske uforstaaeligt og kun kan tilskrives Fejltagelser ved Indvejningen paa Island eller ved Vægtattesternes Udfærdigelse. Heri bestyrkes Skønsmændene ifølge Erklæringen ved, at den af dem konstaterede Bruttovægt omtrent er den samme som den fra Island opgivne Nettovægt, hvorhos den i Konnossementet opførte Bruttovægt var den samme som den paa Island angivne Nettovægt.

Den i Forbindelse med Skønnet foretagne offentlige Vejning af de to Partier Skind udviste en samlet Vægt Netto af henholdsvis 6238 kg og 1643 kg, tilsammen 7881 kg, medens de islandske Vragerattester lød paa tilsammen 10 848 kg. Idet Sagsøgeren gør gældende, at denne Vægtdifference, der altsaa andrager 2967 kg, ikke kan skyldes Svind, men maa skyldes fejlagtig Vejning paa Afskibningsstedet, kræver han tilbagebetalt den for de nævnte 2967 kg erlagte Købesum af 2,25 Kr pr kg, altsaa 6675,75 Kr, hvilket Beløb han paastaar de Indstævnte dømt til at tilbagebetale tillige med Renter 6 pCt p a fra den 8 November 1928, til Betaling sker. Yderligere paastaar Sagsøgeren de Indstævnte dømt til at betale Omkostningerne ved den afholdte Skønsforretning, Vejning, Pakhusleje m v, ialt 784,18 Kr.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse, idet de gør gældende, at der er solgt cif, og at Sagsøgeren ved Slutsedlen, der beregner Købesummen efter »indvejet autoriseret Vægt«, har bundet sig til at respektere de autoriserede Vragerrattester, der derfor maa lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse. De Indstævnte har anmeldt Processen for deres Sælgere, Firmaet Nathan & Olsen, af hvem de har købt Partiet paa Vilkaar, der er ordret de samme som de Vilkaar, paa hvilke de har solgt til Sagsøgeren, hvorfor de Indstævnte har forbeholdt sig eventuelt at gøre Regres gældende overfor deres Sælger.

Firmaet Nathan & Olsen har givet Møde under Sagen og udtalt sig til Støtte for de Indstævntes Paastand, idet de har anført, at Sagsøgeren maa føre Bevis for, at der er Fejl ved de islandske Vragerrattester, hvilke Attester ikke kan omstødes ved det her foretagne Skøn eller den her foretagne autoriserede Vejning. Endvidere er det af Firmaet anført, at det skyldes en Fejltagelse, at Nettovægten til Skibet, med hvilket Skindene blev transporteret, var angivet som Bruttovægt, og at den for lidt betalte Fragt senere er efterbetalt.

Firmaet Nathan & Olsen har atter anmeldt Processen for deres Sælgere, dels Firmaet Verzlunarfjelag Borgarfjardar, Borgarnæs, dels Firmaet Borg, Borgarnæs, men intet af disse Firmaer har givet Møde under Sagen.

De ommeldte Vragerrattester lyder i Oversættelse saaledes:

1) »1200 Bundt Faareskind til d'Herrer Nathan & Olsen, Reykjavik.

Jeg underskrevne, edsvoren Faareskinds-Vrager, erklærer herved, at jeg har haft Tilsyn med og vraget heromhandlede Faareskind og bevidner herved, at de er passende saltede og godt behandlede i enhver Retning.

Endvidere bevidnes, at Vægtangivelsen er rigtig. 1200 Bundt saltede Faareskind 8765 Kg netto i Henhold til Indvægt.

Jeg har endvidere haft Tilsyn med Udskibningen af Faareskindene og konstateret at de kom ubeskadigede ombord.

Borgarnæs, den 25 Okt 1928. Sign Asmundur Jonsson.«

2) »Vejerattest angaaende Faareskind.

Jeg underskrevne, autoriserede Vejer, som for Handelselskabet Borg, Borgarnæs, har modtaget og vejet Faareskind, som Selskabet i Efteraaret 1928 solgte til Nathan & Olsen, Reykjavik, bevidner herved, at Faareskindene, ialt 600 Stk, var godt flaaede, rene og tørre og vejede ialt 2083 Kilo netto. Faareskindene blev straks ved Modtagelsen omhyggeligt saltede med godt Salt og derefter rullet og bundtet sammen, to og to.

Faareskindene er mærket Borg. Borgarnæs.

Borgarnæs, den 25 Oktober 1928. Sign Helgi Jonsson.«

Senere er der tilvejebragt en supplerende Erklæring af 20 December 1928 fra den ene af Vragerne, i hvilken han udtaler følgende:

»Jeg undertegnede Asmundur Jonsson, edsvoren Faareskindsvrager i Borgarnæs, attesterer herved, at jeg har personligt vejet 1200 Bundter saltede Faareskind, solgt til Herrer Nathan & Olsen, Reykjavik, og afsendt fra Reykjavik med Damperen »Gullfoss«, den 30 Oktober d A.

Endvidere attesterer jeg, at nævnte Vægt paa Vægtattesten er i Henhold til Indvejningsbogen for de saltede Faareskind, hvilken Bog jeg selv har ført.«

Erklæringen bærer følgende Paategning:

»At Asmundur Jonsson er edsvoren Vrager for saltede Faareskind og har underskrevet ovenstaaende Attest, attesteres herved.

Myra- og Borgarfjardarsylens Kontor, 21 Dec 1928.

sign G. Björnsson,

Myra- og Borgarfjardar Syssel.«

Grosserer-Societetets Komité har i en under Sagen fremlagt Erklæring af 22 Februar 1929 udtalt, at man ved Køb af et Parti islandske saltede Faareskind, købt cif København, indvejet autoriseret Vægt, maa lægge den islandske Vægtattest til Grund.

Efter at Komitéen af Sagsøgeren var forespurgt, om den vilde fastholde Rigtigheden af dette Responsum i alle Tilfælde, særlig ogsaa naar den ved Faareskindenes Ankomst til København her foretagne autoriserede Vejning viser en saa stor Difference fra den paa den islandske Vægtattest angivne Vægt, at det efter af Retten udmeldte Skønsmænds Udsagn er absolut udelukket, at denne Vægtdifference kan være fremkommet ved Svind under Transporten, svarede Komitéen i Erklæring af 27 Marts 1929, at Forespørgslen maatte besvares med Ja, med mindre der bevisligt er begaaet en Fejl.

I en af Komitéen tidligere afgivet Erklæring af 10 December 1928 havde Komitéen, efter at være forespurgt, hvilket Svind der normalt kan regnes med paa indhandlet fersk Vægt paa Island til udbanket saltet Vægt efter Ankomst her, udtalt, at man herpaa vanskeligt kan give en almindelig Besvarelse, men at man dog ikke vilde undlade at bemærke, at en Svindprocent paa ca 16 pCt maa siges at være uforholdsmæssig stor.

Der er mellem Parterne Enighed om, at Skindene, naar der er solgt »indvejet Vægt«, bør vejes, inden de bliver saltede og bundtede.

Fra Sagsøgerens Side gøres det gældende, at Vragerattesternes Formulering viser, at Skindene er vejede efter at være saltede og bundtede, og at dette er den nærmesteliggende Forklaring paa den foreliggende Difference mellem den paa Island angivne Nettovægt og den her konstaterede, idet det i Virkeligheden er Skindenes Bruttovægt, der er angivet i Vragerattesterne.

De Indstævnte bestrider imidlertid, at det af Vragerattesterne fremgaar, at Vejningen er foretaget, efter at Skindene var saltede og snørede.

Under Domsforhandlingen blev Sagen udsat, for at der kunde tilvejebringes Erklæring fra de islandske Vragere, om deres Vægtangivelser er sket i Henhold til Vejning, foretaget inden de paagældende Skind blev saltede og bundtede.

Der er derefter fremlagt yderligere Erklæring fra de paagældende Vragere. Disse Erklæringer lyder saaledes:

1) »Borgarnes, d 30 Maj 1929. I Anledning af Deres Forespørgsel af 17 ds om den i min Erklæring af 25 Oktober 1929 anførte Netto-

vægt skal forstaas som vejet før Saltningen, skal jeg hermed oplyse, at Ordet »Indvægt« i ovennævnte Erklæring (og forøvrigt altid) betegner, at Skindene er vejet før Saltningen, og er dette ogsaa sket med dette Parti.

Ovenstaaende Erklæring er afgivet paa Tro og Love og er jeg villig til at bekræfte den med Ed, om forlanges.

Med særdeles Agtelse, Asmundur Jonsson.«

2) »I Anledning af Deres Forespørgsel om den i min Erklæring af 25 Oktober 1928 anførte Nettovægt skal forstaas som vejet før Saltningen, skal jeg hermed oplyse, at Skindene er vejet før Saltningen.

Ovenstaaende Erklæring er afgivet paa Tro og Love og er jeg villig til at bekræfte den med Ed, om forlanges.

Borgarnes, den 2 Juli 1929.

Helgi Jonsson.«

Sagsøgeren har protesteret mod, at der tages noget Hensyn til disse sidste Erklæringer, idet han gør gældende, at disses Indhold er i Strid med de oprindeligt foreliggende Vragerattester. Sagsøgeren har derhos anført, at det i hvert Fald ved Skønforretningen er bevist, at der er begaaet Fejl ved den paa Island foretagne Vejning, hvorfor den i København foretagne Vejning maa lægges til Grund ved Sagens Afgørelse.

Under Henvisning til, at Skønsmændene i deres Erklæring har udtalt, at der højst burde være en Undervægt af nogle faa Procent paa de paagældende Skind, har Sagsøgeren subsidiært nedlagt Paastand paa, at det paastævnte Beløb tilkendes ham med Fradrag af 488 Kr, 2 pCt af Købesummen.

Da de omhandlede Varer er købt til den angivne Pris Netto indvejet autoriseret Vægt, cif København, og det efter det foreliggende ikke findes tilstrækkeligt bevist, at der er begaaet nogen Fejl i Angivelsen af den paa Island ved Vragerattest konstaterede Vægt, vil Vragerattesten være at lægge til Grund ved Sagens Paadømmelse, og de Indstævnte vil herefter ikke kunne tilpligtes at tilbagebetale nogen Del af den af Sagsøgerne erlagte Købesum. De Indstævnte vil følgelig være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren findes at bbrde godtgøre de Indstævnte Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 163/1930. Kgl Fuldmægtig **Jørgen Bech** (David)

mod

Direktoratet for Københavns Skattevæsen (Trolle),

betræffende Tilbagebetaling af et af Appellanten erlagt Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 23 Maj 1930: De Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren,

kgl Fuldmægtig Jørgen Bech, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren betaler de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, kgl Fuldmægtig Jørgen Bech, til Indstævnte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag, kgl Fuldmægtig Jørgen Bech, ejer 28 Aktier i A/S Kryolith Mine og Handels Selskabet. Aktierne i dette Selskab lyder ikke paa noget Beløb, men paa Andele; der er ialt udstedt 1000 Andele saaledes at Indehaveren af en Andel er Lodtager for en Tusindedel i Selskabets Ejendele og Rettigheder.

Ifølge Selskabets paa forskellige Generalforsamlinger, senest den 4 Februar 1930, vedtagne Love lyder Aktierne paa Navn: »Enhver Aktionær er berettiget til at overdrage sine Aktier eller en Del af disse til Aktionærer i Selskabet, ligesom ogsaa til sin Ægtefælle eller sine Livsarvinger.

Ved en Aktionærs Død indtræder den eller de, hvem Aktierne ifølge Arv tilfalde, i den Afdødes Rettigheder i Selskabet. — — — Udenfor disse Tilfælde medfører Overdragelsen af Aktier kun Stemmeret for Erhververen, naar det for hvert foreliggende Tilfælde vedtages paa en Generalforsamling. Og kun stemmeberettigede Aktionærer foruden Direktørerne, Bestyrelsen og Dirigenten kan faa Adgang til Generalforsamlingen.

Ved Selskabets Stiftelse i 1865 blev der paa hver Andel indbetalt 1000 Kr, saaledes at den samlede Aktiekapital da udgjorde 1 Mill Kr. Aktiekapitalen er senere — for adskillige Aar siden — udvidet til 2 Mill Kr.

Paa en den 7 Februar 1925 i Selskabet afholdt Generalforsamling

vedtoges det efter Forslag fra Bestyrelsen at overføre 1 Mill Kr fra et Dispositionsfond til Selskabets Aktiekapital, saaledes at denne heretter kom til at udgøre 3 Mill Kr.

Denne Overførsel mente Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, maatte sidestilles med Udstedelse af Friaktier, hvorfor det ansaa Sagsøgeren for indkomstskattepligtig af et Beløb paa 28 000 Kr, svarende til hans 28 Aktier a 1000 Kr og forhøjede hans Selvangivelse for Skatteaaret 1926/27 med dette Beløb. Landsoverskatteraadet har i sin Kendelse af 4 Januar 1930 sluttet sig til Skattevæsnets Standpunkt. Differenceskatten blev betalt af Sagsøgeren den 31 December 1927 med 9281 Kr 20 Øre.

Da Sagsøgeren ikke kan erkende sin Pligt til at betale Indkomstskat af de nævnte 28 000 Kr, søger han nu Direktoratet for Københavns Skattevæsen tilpligtet at tilbagebetale det formentlig formeget erlagte Skattebeløb, 9281 Kr 20 Øre, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 4 April 1930. De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at den skete Overførsel af 1 Mill Kr fra Selskabets Dispositionsfond til Aktiekapitalen ikke har givet ham nogen Indtægt eller Fordel, idet Selskabets Formue, hvori han er andelsberettiget, ikke herved er blevet forøget. Før Overførslen var der Mulighed for Fordeling af Dispositionsfondens til Aktionærerne, hvilket derimod ikke kan ske efter Overførslen til Aktiekapitalen. Den ved Lovene Nr 534 af 4 Oktober 1919 § 7 og Nr 712 af 22 December 1920 § 1 d, jfr nu Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 4 e indførte Bestemmelse om Beskatning af Friaktier som Indkomst ifølge de to sidste Bestemmelser med et Beløb svarende til deres Paalydende er i og for sig ganske irrationel, og den kan under alle Omstændigheder ikke anvendes i nærværende Tilfælde. Disse Bestemmelser kommer ifølge deres Ordlyd kun til Anvendelse, hvor der er udstedt Friaktier, altsaa hvor der er udleveret Aktionæren et Dokument eller et Bevis, som kan omsættes. Men Sagsøgeren har ikke i Anledning af den skete Overførsel faaet noget saadant Dokument eller Bevis overleveret. Aktierne i herommeldte Selskab er derhos omsat omtrent til samme Kurs før og efter den omhandlede Overførsel til Aktiekapitalen fandt Sted, og Aktiernes Værdi kan derfor ikke siges at være blevet forøget ved den stedfundne Udvidelse af Aktiekapitalen. Selskaber af den heromhandlede Art er sjældne. Aktierne kan kun overdrages med de i Selskabets Love fastsatte Indskrænkninger, og det er ikke saadanne Selskaber, som har givet Anledning til de citerede Bestemmelser om Beskatning af Friaktier.

De Sagsøgte gør herimod gældende, at naar Friaktier efter Bestemmelserne i § 1 d i Lov Nr 712 af 22 December 1920, jfr nu § 4 i Lov Nr 149 af 10 April 1922, henregnes til Aktionærens skattepligtige Indkomst med deres Paalydende og ikke som tidligere, jfr Lov Nr 534 af 4 Oktober 1919 § 7 med deres Kursværdi — er dette Udtryk for den Betragtning, at det ikke er selve Modtagelsen af Friaktiebrevet, der begrunder Beskatningen, men at denne skyldes den i Selskabet stedfundne Nydannelse med deraf følgende Ændring i Aktierettighederne. Det afgørende er selve Konverteringen af et ind-

vundet Beløb til Aktiekapital, medens Friaktiebrevet kun udstedes som Bevis for den derved nystiftede Aktieret. Ved den skete Overførsel fra Dispositionsfondens til Aktiekapitalen har man beslåglagt Beløbets Udbyttmulighed, og for Aktionærernes Stilling i Selskabet er det uden Betydning, om en Aktie lyder paa en Brøk eller et absolut Tal. Der er gaaet frem i nærværende Tilfælde, som sædvanlig sker ved Udvidelsen af Kapitalen i Aktieselskaber, og der er opnaaet Nedsættelse i Selskabets aarlige Skat, nemlig som nærmere oplyst:

1926/27.....	29 252 Kr
1927/28.....	22 297 —
1928/29.....	9 433 —
1929/30.....	26 642 —

Retten finder at maatte give de Sagsøgte Medhold i, at den af nævnte Selskab foretagne Overførsel fra dets Dispositionsfond til Aktiekapitalen under de anførte Forhold i skattemæssig Henseende maa side-stilles med Udstedelse af Friaktier. Som sædvanligt i sidste Tilfælde er der i nævnte Tilfælde overført en Del af Selskabets opsparede Reserver til Aktiekapitalen, hvilket er blevet til Fordel for Aktionærerne. Sagsøgeren findes derfor, uanset det iøvrigt af ham anførte, med Rette at være blevet anset indkomstskattepligtig af ovenomtalte 28 000 Kr, og de Sagsøgte Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagsøgeren findes derhos at burde betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Onsdag den 26 November.

Nr 240/1930.

Rigsadvokaten
mod

Einar Mauritz Conrad Lindell (Fenger),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 6 Oktober 1930: Einar Mauritz Conrad Lindell bør tvangsindlægges paa en Anstalt for arbejdsføre Aandssvage. Saa bør han og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Lemming, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket af Einar Mauritz Conrad Lindell.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Fenger betaler Tiltalte Einar Mauritz Conrad Lindell 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 5 Afdeling, har Anklagemyndigheden ved Tilkendegivelse af 8 September 1930 rejst Sag mod Einar Mauritz Conrad Lindell for Blufærdighedskrænkelse eller for Forsøg herpaa ved i uterlig Hensigt at have indfundet sig

1) den 8 Januar 1930 i Vaskekælderen, Hjelmegade 4, hvor han bagfra greb Vaskekone Anna Schlosser om Livet og klemte hende haardt ind til sig, medens han samtidig stod og rystede sig op og ned;

2) den 10 Marts 1930 i Vaskekælderen, Husumgade 13, og paa Trappegangen sammesteds, hvor han i Paasyn af Vaskekone Caroline Josefine Bentzen blottede sig og manipulerede sit mandlige Lem, indtil han fik Sædafgang;

3) den 28 Marts 1930 i Vaskekælderen, Turøvej 10, hvor han med begge sine Hænder greb Fru Bertha Olsen omkring Haandleddene og derved tilføjede hende et Nervechok; da hun skreg op, undløb han;

4) den 8 April 1930 i Vaskerummet, Vennemindevej 61, og der i Paasyn af Vaskekone Emilie Hvid at have taget ned til sine Benklæder, som om han vilde blotte sig; da Fru Hvid gjorde Anskrig, forlod Arrestanten imidlertid Vaskerummet, uden at der skete videre;

5) den 8 April 1930 i Vaskekælderen, Lyngbyvej 50, hvor Fru Rigmor Jørgensen vaskede; Arrestanten lagde sine Hænder paa hendes Skuldre, idet han med Munden frembragte Lyde, som om han vilde kysse hende; da Fru Jørgensen løb ud af Kælderen, fulgte han efter og gav hende et saa kraftigt Skub, at hun faldt om paa Gulvet, hvorved hun forstuede den højre Fod;

6) den 8 April 1930 i Vaskekælderen, Randersgade 2, hvor Fru Kristine Hansen vadske, og der at have taget hende foran i Kjolen ved Halslinningen og blottet sig i hendes Paasyn;

7) den 9 April 1930 i Vaskekælderen, Blegdamsvej 8, hvor Fru Gudrun Hallerslev vaskede, og med begge Hænder taget fat om hendes Overarme, idet han sagde: »Lad mig faa fat i dig«; da hun raabte om Hjælp, undløb han;

8) den 11 April 1930 i Kælderen, Classensgade 57, hvor han bagfra greb Husassistent Jenny Jacobsen om Livet; hun rev sig løs og løb hen ad Kældergangen, hvor Arrestanten indhentede hende og paany greb fat om Livet paa hende med den ene Arm, løftede hendes Kjole op bagfra og berørte hende foran paa hendes Kønssdel udenpaa Benklæderne; da hun raabte om Hjælp, undløb han;

9) den 14 April 1930 paa Vaskeloftet, P D Løvs Allé 6, og der bagfra grebet Vaskekone Birthe Olsen og befølt hendes Bryst, hvorefter han i hendes Paasyn blottede sig og manipulerede sit mandlige Lem, indtil han fik Sædafgang;

10) den 15 April 1930 i Vaskekælderen, Gothersgade 158, hvor Fru

Elna Christensen vaskede; Arrestanten henvendte sig til hende med Ordene: »Maa jeg ikke faa lidt Fisse«, men da hun raabte, at han skulde gaa sin Vej, greb han hende i Armen, hvorefter hun skubbede ham op af Kælderen; efter at have tildelt hende en Lussing, undløb han;

11) den 15 April 1930 i Vaskekælderen, Rosenvængets Allé 29, hvor Vaskekone Anna Mortensen arbejdede, og der grebet hende bagfra omkring Livet, idet han samtidig med, at han klemte til, lagde sin Hage mod hendes højre Skulder; efter at hun havde revet sig løs og opfordret ham til at fjerne sig, tiltalte han hende med Ordene: »Lad være med at skabe dig og giv mig noget Fisse, for du kan hjælpe mig«, greb paany fat i hende og manipulerede samtidig i hendes Paasyn sit Kønslem; Arrestanten løb først sin Vej, da det lykkedes Fru Mortensen at faa fat i en Vaskepind, hvormed hun slog ham i Hovedet;

12) den 19 April 1930 i Kælderen, Lykkesholms Allé 7, hvor han bagfra greb Fru Hjørdis Sørensen om Livet og samtidig fremkom med uanstændige Udtryk, gaende ud paa, at han ønskede Samleje med hende; medens han holdt hende fast, løftede han hendes Kjole op og greb fat i Skridtet uden paa Benklæderne; da hun for at vinde Tid og se Udvej til at komme fra ham lod, som om hun vilde føje ham, idet hun sagde, at de hellere maatte gaa ud i Kældergangen, slap Arrestanten hende, men ude i Kældergangen greb han paany fat i hende; hun sled sig løs fra ham og fik knust en Rude, idet hun samtidig raabte om Hjælp, hvorefter han undløb.

Under Henvisning hertil og til det om hans mentale Tilstand oplyste paastaar Anklagemyndigheden principalt, at der ved Dom træffes Bestemmelse om, at han i Medfør af § 1, 1 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, i Stedet for at lide Straf tvangsindlægges paa en Anstalt for arbejdsføre Aandssvage. Subsidiært tiltales han for de af ham udviste Forhold til Straf efter Straffelovens § 185, forsaavidt angaar de under Nr 8 og 12 nævnte Forhold tillige efter dens § 210, og for de under Nr 3, 4, 5 og 7 anførte Forholds Vedkommende under Hensyntagen til Straffelovens § 46.

Tiltalte er født den 23 September 1898 og tidligere anset ved Københavns Byrets Dom af 15 Maj 1920 efter Straffelovens §§ 228 og 237, jfr dens § 39, og efter Lov 8 Juni 1912 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage samt en Bøde af 10 Kr. Han er derhos syv Gange anset med Straf efter Lov 3 Marts 1860 § 3, senest ved Københavns Byrets Dom af 12 Oktober 1929 med Tvangsarbejde i 72 Dage.

Lindell har forklaret, at han ikke tror, at han har udført de ham under Nr 2 og 10 paasigtede Handlinger, hvorimod han ikke vil benægte at have gjort sig skyldig i de Forhold, for hvilke han iøvrigt ved Tilkendegivelsen er sigtet, uden at han dog har nogen Erindring herom.

Efter alt, hvad der foreligger, derunder Vidneudsagn af de i de af Tilkendegivelsen omfattede Forhold nævnte Kvinder, maa det anses for bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i samtlige de fornævnte under 1)–12) omhandlede Forhold under de i Tilkendegivelsen nærmere beskrevne Omstændigheder.

Under sin Fængsling har han været indlagt til Observation paa

Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge om Observationens Udfald har afgivet en den 23 Juni d A dateret Udtalelse, der slutter saaledes:

»Herefter kan Arrestanten da betegnes som ikke sindssyg nu eller da han begik de ham paasigtede usædelighedshandlinger (spec da heller ikke under sikker patologisk paavirkning af alkohol) og bedømt efter de rent intellektuelle defekter højst at karakterisere som ganske let aandssvag (debil). Men da aandssvaghedsbegrebet jo kun delvis er udtømt med de rent forstandsmæssige defekter, men de sideløbende karakterbrist ikke alene hører med til diagnosen, men endnu mere ofte har langt den største betydning i social henseende, maa man i betragtning af arrestantens velkonstaterede energiløshed resp. dovenskab, hans fra barndommen tilstedeværende vagabondagedrift, hans tyverier og vedvarende betlerier vist have lov til at karakterisere det samlede forstandsmæssige og karakterologiske billede som udtryk for en middelsvær aandssvaghed — imbecilitet — af den mere apatiske, mere »asociale« end egentlig »antisociale« resp strængt kriminelle type.

Som saa ofte hos denne art imbecile synes ogsaa hos arrestanten alkoholnydelse i hvert fald til tider at have været medvirkende ved hans asociale resp kriminelle handlinger.

Jeg er bange at man ved en kortere straf ikke vil faa ham pacificeret, efter hans vagabond- og betlerfortid vilde han egentlig egne sig godt til »arbejdshuset« for en længere tid.

Under fornyede alkoholexcesser vil han meget vel atter kunne forfalde til nye uterlighedshandlinger.«

Retslægeraadet har i Erklæring af 9 August d A udtalt, »at Einar Mauritz Conrad Lindell ikke er sindssyg, men aandssvag i middel Grad. Under fornyede Alkoholexcesser vil han meget vel atter kunne blive farlig for den almindelige Retssikkerhed.

Han bør efter Retslægeraadets Skøn anbringes paa en Anstalt for arbejdsføre Aandssvage.«

Da Tiltalte efter det anførte har gjort sig skyldig i en Række Handlinger strafbare efter Straffelovens § 185, tildels jfr § 46, og efter den førstnævnte Bestemmelse i Forbindelse med Straffelovens § 210, og da han efter det om disse Handlinger og om hans mentale Tilstand oplyste maa anses at frembyde en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed, findes den af Anklagemyndigheden principalt fremsatte Paastand at have Hjemmel i den fornævnte Lovs § 1, 1 Stk, og Paastanden vil herefter være at tage til Følge.

Færdig fra Trykkeriet den 10 December,

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 25

Onsdag den 26 November.

Nr 131/1930. Købmand **L H Jørgensen** (Henriques)
mod
Firmaet **P Johansens Eftf** (Bruun),

betræffende Erstatning for Ikkeopfyldelse af en Handel om et Parti Melassefoder.

Østre Landsrets Dom af 9 Maj 1930: Sagsøgte, Købmand L H Jørgensen, bør til Sagsøgerne, Firmaet P Johansens Eftf, betale 2405 Kr 40 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 18 Februar 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand L H Jørgensen, til Indstævnte, Firmaet P Johansens Eftf, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 Oktober 1929 meddelte Grosserer Richard Levin Firmaet P Johansens Eftf, at han som Agent for Firmaet havde solgt til Købmand L H Jørgensen ca 50 Tons Melassefoder for en Pris af 13 Kr pr 100 kg at levere paa Købers Anfordring med ca 12,5 Tons maanedlig Januar—April 1930. Den 4 s M sendte Firmaet Kontrakt til Levin, der straks sendte den videre til Jørgensen til Underskrift. Da Kontrakten ikke blev returneret Firmaet, rykkede dette Jørgensen den 15 Oktober og den 13 November 1929 samt den 6 Januar 1930, stadig uden Svar. Først den 17 sidstnævnte Maaned telefonerede Jørgensen til Firmaet og hævdede, at han ikke havde købt Partiet; Firmaet henvendte sig nu til Levin, der fastholdt, at Handel var bragt i Stand den 3 Oktober; da Jørgensen stadig vægrede sig ved at aftage, blev Partiet bortsolgt ved Tvangssalg den 1 Februar 1930 og udbragte 8 Kr pr 100 kg.

Under denne ved Retten for Frederikssund Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Firmaet P Johansens Eftf, endelig paastaet Sagsøgte, Købmand L H Jørgensen, dømt til at betale i Prisdifference 2375 Kr samt Kurtage 30 Kr 40 Øre, ialt 2405 Kr 40 Øre, med Renter heraf 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Februar 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han benægter, at der den 3 Oktober 1929 kom nogen Handel i Stand om det nævnte Parti. Grosserer Richard Levin har som Vidne forklaret, at han den 3 Oktober 1929 telefonerede til Sagsøgte og foreslog denne at købe et Parti Melassefoder — Levin havde tidligere solgt Sagsøgte Korn- og Foderstoffer i større Partier — efter nogen Forhandling indgik Sagsøgte paa at købe ca 50 Tons til den angivne Pris. Ca 1 Maaned senere, da Levin i anden Anledning telefonerede til Sagsøgte, begyndte denne at gøre Indsigelse mod Kontrakten — Priserne paa Melasse var da faldende — men da Levin Ord for Ord fortalte ham, hvorledes Handlen var foregaaet, opgav Sagsøgte, efter Levins Mening, at protestere. Levin har den 29 November og den 11 December 1929 skriftligt opfordret Sagsøgte til at tilbagesende Kontrakten i underskrevet Stand, men Sagsøgte svarede intet paa disse Henvendelser.

Forvalter hos Sagsøgerne, Niels Øder, har som Vidne forklaret, at han, da Sagsøgte efter skriftligt at være anmodet derom undlød at returnere Kontrakten, telefonisk opfordrede ham dertil. Sagsøgte fragik ikke ved denne Lejlighed at have købt Partiet, men svarede blot, at han skulde »se paa det«.

I Betragtning af de afgivne Vidneforklaringer, og naar henses til, at Sagsøgte ingensinde har reklameret overfor Sælgeren, og at han stadig har ladet de foretagne skriftlige Henvendelser ubesvarede, findes der at maatte gaas ud fra, at Handel er kommet i Stand.

Da Sagsøgte ingen begrundet Indsigelse har fremsat mod Størrelsen af den forlangte Prisdifference, vil der være at give Dom efter Sagsøgernes Paastand, saaledes at Sagsøgte vil have at tilsvare ham Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Torsdag den 27 November.

Nr 183/1930.

Rigsadvokaten
mod

Christian Christensen (F Bülow),

der tiltales for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven.

Vestre Landsrets Dom af 25 Juni 1930: Tiltalte, Vognmand Christian Christensen, bør til Statskassen bøde 600 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 1 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. I Erstatning til Skipper Rudolf Matthies af Smøl betaler Tiltalte og Assurance-Compagniet Baltica een for begge og begge for een 351 Kr 64 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter de Højesteret foreliggende, til Dels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger kan det ikke antages, at Tiltalte efter som i Dommen anført at have sagtnet Farten atter har sat den op. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Førerretten findes at burde frakendes Tiltalte i 2 Aar fra Landsretsdømmens Afsigelse.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Tiden for Førerrettens Fortabelse bestemmes til 2 Aar. Tiltalte Christian Christensen betaler til Højesteretssagfører F Bülow i Salær for Højesteret 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 57 Kroner 20 Øre.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Christian Christensen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 19 Maj 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 198, jfr Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 6, 29 og 30, for uagtsomt Manddrab i Anledning af, at Tiltalte den 13 Januar 1930 ca Klokken 11 som Fører af Lastautomobil Æ 3180 paa Landevejen mellem Smøl og Broager som Følge af udvist Uagtsomhed har paakørt Fodgængerens Christian Lassen, der samme Dag afgik ved Døden som Følge af Læsioner, paadragne ved Paakørslen.

I sin Egenskab af Fører af Motorkøretøj har Tiltalte ifølge Anklageskriftet ved paagældende Lejlighed gjort sig skyldig i følgende Overtrædelser af Motorloven:

a. § 29: Manglende Agtpaagivenhed overfor andre Vejfarende paa et Sted, hvor Kørebanen foran ikke tilstrækkelig kunde overses,

b. § 30: Mangelfuld Signalgivning og uforsvarlig Kørsel under Passage af Fodgængereren,

c. § 6: Tiltaltes Haandbremse var uden Bremseevne.

Under Sagen nedlægges derhos Paastand om, at Tiltalte og hans Forsikringsselskab — Assurancekompagniet Baltica, der er indtraadt i Sagen, jfr Motorlovens § 40, 2 Stk — dømmes til at udrede følgende Beløb i Erstatning:

1. til Skipper Rudolf Matthies, Smøl, Kr 351,64 for direkte Udgifter til Begravelsen, og Kr 240 for indirekte Udgifter,

2. til Enkefru Ch Kaad et efter Rettens Skøn fastsat Beløb for Tab af Forsørger.

Endvidere paastaas Tiltalte, da han skønnes at have gjort sig skyldig i særlig uforsvarlig Kørsel, i Medfør af Motorlovens § 42 frakendt Retten til at være Fører af Motorkøretøj enten for bestandig eller for et af Retten fastsat Tidsrum.

Tiltalte er født den 17 Juli 1899 og er, bortset fra, at han inden Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder den 18 December 1926 har vedtaget en Bøde af 60 Kr til Politikassen for Overtrædelse af Færdselslovens § 4, ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Vejen mellem Smøl og Broager, paa hvilken Paakørslen fandt Sted, paa begge Sider er begrænset af et Dige, ca 1,25 m højt. Vejbanen, der har en Bredde af gennemsnitlig 5,5 m er ret jævn og fast, bortset fra et Stykke paa ca 1 m paa hver Side yderst, hvor der findes en Del løst Grus og Sand. Der findes langs Vejens Sider ikke Gangsti eller Grøft, men kun en smal Græskant. Paa den Tid, da Sammenstødet skete, ca Kl 11 Formiddag, var det Tørvejr, men det havde regnet kort forinden; Vinden var vestlig, ikke særlig stærk. Vejens Hovedretning er fra Sydvest til Nordøst.

Tiltaltes nærmere Forklaring gaar ud paa følgende:

Den 13 Januar 1930 ca Kl 10^{1/4} Formiddag kørte han med sit Lastautomobil, hvis Bredde er 1,80 m, og som var belæsset med 18 Sække Byg af samlet Vægt 1800 kg, fra Aabenraa over Nybøl ad Vejen mod Broager. Da han fra Hovedlandevejen ved Nybøl var naaet ca 300 m syd paa, fik han i ca 50 m's Afstand Øje paa en Mandsperson, som gik paa Vejens højre (vestre) Side tæt op mod Hegnet i samme Retning, som Automobilet kørte. Tiltaltes Fart var ca 30 km i Timen, endskønt der for hans Lastvogn er fastsat en Maksimalhastighed af 25 km i Timen. Da Tiltalte fik Øje paa Manden, gav han Signal med sit elektriske Horn og fortsatte Kørslen med samme Fart. Fodgængereren fortsatte sin Gang, uden at det kunde ses, om han havde hørt Signalet. Syd fra kom der nu et Lastautomobil imod Tiltalte, som derpaa nedsatte sin Kørselshastighed meget betydeligt, efter sit Skøn til ca 5 km i Timen. Lastautomobilet passerede Fodgængereren og Tiltaltes Automobil i sin Fart nordpaa, og Tiltalte vilde nu køre venstre bagom Fodgængereren, men idet Automobilet passerede denne, traadte han lidt til venstre ud paa Vejbanen og derved ramte Tiltaltes Automobil ham med Kanten af

højre Forskærm, saaledes at han faldt næsegrus forover. Tiltalte standsede nu Automobilet med et Ryk, saaledes at det ikke kørte over Fodgængerens, og stod ud af Vognen. Den Tilskadekomne, som var bevidstløs, laa lige foran Automobilet med Hovedet i Retning mod Smøl, saaledes at Ansigtet vendte ned mod Vejbanen. Han havde et Ben paa hver Side af Automobilets højre Forhjul, og dette Hjul var trykket tæt op mod Tilskadekomnes Sædeparti, saa at Benklæderne var i Klemme mellem Hjulet og Vejbanen.

Ved Undersøgelsen af det paagældende Lastautomobil viste det sig, at Styre- og Bremseapparaterne var i Orden, bortset fra, at Haandbremsen ikke virkede. Tiltalte har hertil bemærket, at han ved den paagældende Lejlighed kun har benyttet Fodbremsen, som virkede udmærket, og at Haandbremsen efter hans Formening ogsaa kunde virke, naar Automobilet var belæsset, derimod ikke, naar dette — som ved Prøven — var tomt. Tiltalte var ikke paavirket af Spiritus.

Ved Sammenstødet og Faldet mod Vejbanen paadrog Fodgængerens, hvis Navn var Christian Lassen, og som var ca 58 Aar gl, Enkemand og hjemmehørende paa Smøl Mark, sig et Brud mellem Næsebenet og Pandebenet samt et Brud paa 6. Ribben. Han indlagdes straks paa Sønderborg Amtssygehus, hvor han samme Dag afgik ved Døden som Følge af de paadragne Læsioner, uden at han — bortset fra enkelte Øjeblikke — var kommet til Bevidsthed.

Vognmand Heinrich Lawaetz, der førte det fornævnte sydfra kommende Automobil, har som Vidne forklaret, at han den paagældende Dag, da han kørte med sin Lastvogn fra Smøl mod Nybøl, paa et Sted, hvor Vejen krummer lidt og samtidig skraaner op ad i den Retning, han kørte, saa et modkørende Lastautomobil og noget foran dette en Mandsperson, som gik i samme Retning mod Smøl i sin højre Side af Vejen tæt op mod Diget. Lawaetz passerede Manden, idet han holdt helt over til højre (mod Øst); paa dette Tidspunkt var det modkørende Automobil endnu ca 10—15 m bag Fodgængerens. Lawaetz's Medhjælper, Wilh Larsen, som sad ved Siden af ham i Automobilet, saa sig umiddelbart efter Forbikørslen tilbage og kom med et Udbrud om, at Fodgængerens svingede ud paa Vejen. Lawaetz standsede nu sit Automobil og gik sammen med Medhjælperen hen til Tiltaltes Automobil, som ligeledes var standset, og hvor de fandt Chr Lassen liggende som foran beskrevet.

Fornævnte Wilhelm Larsen har som Vidne forklaret, at Fodgængerens Chr Lassen, da de to Automobilet mødtes, kun var en god Automobil-længde, ca 6 m foran Tiltaltes Automobil. Efter at være passeret Tiltaltes Vogn, saa Larsen tilbage gennem et Vindue i Førerhuset, og han vil da have set Fodgængerens gøre en Svingning ud til venstre med Overkroppen, som for at se tilbage efter Lawaetz's Automobil; Fodgængerens var paa dette Tidspunkt lige foran Tiltaltes Automobil. Larsen har i sin seneste Forklaring under Forundersøgelsen bemærket, at han ikke har set Fodgængerens foretage noget Skridt til venstre, men at det er hans Formodning, at dette er sket, idet han — Wilh Larsen — pludselig saa Fodgængerens Overkrop komme til Syne lige ud for Tiltaltes Automobil umiddelbart før dette standsede.

Justitsministeriets Sagkyndige, Ingeniør Lützhøft i Aabenraa, har i en af ham afgivet Erklæring efter Besigtigelse af Paakørselsstedet og Jagttagelse af en Række Forbikørsler paa Vejen i dets umiddelbare Nærhed udtalt, at selv om Vejen det paagældende Sted rent teoretisk har Bredde nok til samtidig eller omtrent samtidig Passage af to Automobile og en Fodgænger, vil i Praksis en saadan Forbikørsel altid være risikabel, naar man da ikke er fuldt forvisset om, at Fodgængerens vil tage behørigt Hensyn til Passagen.

Efter alt det i Sagen foreliggende maa det anses bevist, at Tiltalte ved uagtoms Kørsel er blevet Aarsag til den skete Paakørsel og som Følge deraf til Arbejdsmand Chr Lassens Død, der skyldes de ham ved Paakørslen paadragne Læsioner. Det skal herved særlig fremhæves, at Tiltalte, der med sit tungt læssede Lastautomobil i for stærk Fart har søgt at køre forbi den foran ham værende Fodgænger, skønnes herunder at have holdt sig alt for tæt op mod denne uden at være sikker paa, at Fodgængerens havde hørt det af ham givne utilstrækkelige Signal, i Stedet for, som han burde efter Passagen af det modgaaende Automobil at have drejet sit Automobil fornødent til venstre, hvortil der da var rigelig Plads paa Vejbanen. Herefter kan det ikke komme i Betragtning til Gunst for Tiltalte, at Fodgængerens, der ikke kan antages at have gaaet længere fra Diget end $1\frac{1}{2}$ m, idet der i denne Afstand er forefundet en Blodpøl paa Vejbanen hidrørende fra Afdødes Fald mod Vejen, muligvis har foretaget en lille Drejning ud til venstre i Vejbanen, idet Tiltalte ved Forbipasseringen netop burde have regnet med en saadan Mulighed og derefter afpasset den Afstand, som han ved Forbikørslen skulde holde fra Fodgængerens. Tiltalte vil som Følge af det foran anførte være at anse efter Straffelovens § 198 og efter Motorlovens § 41 for Overtrædelse af dens §§ 6, 29 og 30 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 600 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj paa Grund af hans særlig uforsvarlige Kørsel i Medfør af Motorlovens § 42 vil være at frakende ham for et Tidsrum af 1 Aar.

Med Hensyn til den nedlagte Erstatningspaastand bemærkes, at Tiltalte og Assurance-Compagniet Baltica intet har haft at indvende imod det af Skipper R Matthies fremsatte Krav for Begravelsesudgifter, stort 351 Kr 64 Øre; det af samme forlangte Beløb af 240 Kr for Sørgetøj, Kranse, Befordring til og fra Begravelsen m m, er der imod rejst Indsigelse imod, og da Kravet er ganske udokumenteret, vil der ikke kunne tilkendes Skipper Matthies nogen Del deraf.

Enkefru Ch Kaad, der er afdøde Chr Lassens Svigermoder, har til Støtte for sit Erstatningskrav anført, at afdøde Lassen aarlig ydede hende Naturalpræstationer til et Beløb af ca 96 Kr. Der er fra Tiltalte og Forsikringselskabet Side protesteret mod Kravet, og da afdøde Lassen ikke kan anses at have været Forsørger af sin Svigermoder, vil der ikke kunne tilkendes hende noget Beløb. Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at han selv har draget Omsorg for sit Forsvar her ved Retten.

Fredag den 28 November.

Nr 134/1930. Fhv Viktualiehandler **Ankjær Villiam Christensen** (O Petersen)
mod

Enkefru **Anna Petersen** og Arbejdsmand **Adelhard Valdemar Ludvig Larsen** (Kondrup),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom 13 Maj 1930: Sagsøgte, fhv Viktualiehandler Ankjær Christensen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Anna Petersen, betale 8000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 Februar 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 350 Kr. Sagsøgte, Arbejdsmand Adelhard Larsen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden i denne Sag fri at være, og bør Sagsøgerinden i Sagsomkostninger til Sagsøgte Larsen betale 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den overensstemmende med Paastande, nedlagte af begge de Indstævnte, være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner til hver.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Viktualiehandler Ankjær Villiam Christensen, til de Indstævnte, Enkefru Anna Petersen og Arbejdsmand Adelhard Valdemar Ludvig Larsen med 400 Kroner til hver.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 9 December 1929 Kl ca 7½ Formiddag blev den 72-aarige Montør Johan Frederik Petersen, da han stod midt imellem de indad- og udadkørende Vognrækker paa Tagensvej og ventede paa at faa Lejlighed til at naa over Gaden til Fabriken »Titan«, og da han befandt sig inde imellem en fhv Viktualiehandler Ankjær Christensen tilhørende udadkørende Automobil og en Arbejdsmand Adelhard Larsen tilhørende

indadkørende Automobil, pludselig væltet om paa Gaden, hvorved han paadrog sig saa alvorlige Læsioner, at han straks efter afgik ved Døden.

Under nærværende Sag har Afdødes Enke Anna Petersen, der da var 71 Aar gammel, først paastaet fhv Viktualiehandler Ankjær Christensen og dernæst efter Adcitationsstævning Arbejdsmand Adelhard Larsen in solidum med Christensen, dømt til at betale hende i Erstatning for Tab af Forsørger et Beløb af 18 000 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra Hovedstævningens Dato, den 25 Februar 1930.

Saavel Christensen som Larsen paastaar sig frifundet, principalt pure, idet de hævder, at Ulykken alene skyldes grov Uagtsomhed fra Petersens Side, idet han, der var en gammel Mand, har forsøgt at passere over Gaden paa en Tid, da der var meget stor Færdsel, subsidiært saaledes, at Erstatningen nedsættes som Følge af, at der i al Fald er udvist uagtsomt Forhold fra Petersens Side; og de har endvidere anført, at den krævede Erstatning er urimelig høj.

For det Tilfældes Skyld, at der tilkendes Sagsøgerinden nogen Erstatning, har Christensen hævdet, at der ligesaavel maa kunnes rettes Bebrejdelser mod Larsen som imod ham for hvad der er sket, da de begge, da de passerede Afdøde Petersen med deres Automobiler, har kørt langsomt, og de begge har holdt sig indenfor den Halvdel af Kørebanen, som de hver for sig var berettigede til at køre paa, og der efter det oplyste var $2\frac{1}{2}$ Meter — altsaa rigelig Plads — mellem deres modgaaende Automobiler. Larsen bestrider for sit Vedkommende, at han kan have noget Ansvar for Ulykken, og gør herved gældende, at han, der godt saa Afdøde staa ude paa Midten af Kørebanen i Færd med at gaa over imod »Titan«s Fabriker, har været berettiget til at gaa ud fra, at Afdøde vilde fortsætte sin Gang fremad eller i al Fald staa stille, og ikke kunde forudse, at Afdøde pludselig vilde gaa et Stykke tilbage ad samme Vej, han lige var kommet fra, hvad han paastaar, at Afdøde gjorde.

Angaaende de nærmere Omstændigheder ved Paakørslen er der afgivet Vidneforklaringer under et den 17 Januar 1930 i Københavns Byrets 5 Afdeling i Henhold til Retsplejelovens § 1018 optaget Forhør, hvorunder saavel Christensen som Larsen har afgivet Forklaring, og hvorunder der endvidere er afgivet Forklaring af de nedenfor anførte Vidner.

Sagsøgte Christensen har forklaret, at han kom kørende med langsom Fart ad Tagensvej udefter, og at han, et Stykke før Vølundsgade, drejede ud til venstre for at køre forbi et Hestekøretøj, der kørte meget langsomt. Han er sikker paa, at han ikke satte Farten op, da han paa-begyndte Forbikørslen. Under Forbikørslen foretog Hestekøretøjet en ubetydelig Drejning til venstre, der medførte, at han maatte dreje lidt længere ud mod Kørebanens Midte, end det ellers vilde have været nødvendigt. Han kom dog ikke længere ud, end at hans Hjul fulgte Sporvejssporøene. Da han under Forbikørslen med Forenden af Vognen var naaet op paa Linie med Baghjulene af Hestekøretøjet, saa han afdøde staa vistnok i Mellemmrummet mellem det ind- og udadførende Sporvejsspor. I samme Nu, han fik Øje paa Afdøde, faldt han pludselig

forover umiddelbart foran Sagsøgtes Vogn. Han bremsede øjeblikkelig med Fodbremsen og standsede Vognen, antagelig paa en Vognlængde. Han saa da, at Afdøde laa umiddelbart bag ved Vognen i skraa Retning med Hovedet over mod venstre Side af Kørebanen. Han er sikker paa, at han ikke har kørt Afdøde over. Derimod mener han, at Afdøde i Faldet er faldet over mod den venstre Forskærm paa hans Vogn. Han erkender, at Haandbremsen paa hans Vogn ved den paagældende Lejlighed var i Uorden, samt at der var en Del Slør i Styretøjet.

Sagsøgte Larsen har forklaret, at han saa Afdøde gaa fra Fortovet ud over Kørebanen til det Punkt, hvor Afdøde stod stille af Hensyn til den udadkørende Trafik; Sagsøgte var paa det Tidspunkt knap naaet til Vølundsgade og kørte med ganske langsom Fart, saaledes at han ikke paa noget Tidspunkt havde Vognens venstre Hjul ud over det nærmest Fortovet liggende Sporvejsspor. Da han var naaet saa langt frem, at Afdøde, der stod stille, var omtrent ud for Baghjulene paa Sagsøgtes Vogn, saa han, at Skæret fra Sagsøgte Christensens Lygter drejedes i skraa Retning over mod hans egen Vogn. I samme Øjeblik saa han Afdøde med et pludseligt Sæt springe et Par Skridt baglæns og mærkede samtidig et Stød i Bagenden af sin Vogn. Han bremsede øjeblikkeligt og vendte sig om, og saa da igennem Celluloidstykkerne i Vognen, at Afdøde løb et Par Skridt fremad, hvorefter det saa ud, som om han snublede, idet han greb for sig med Hænderne, og i samme Øjeblik blev han ramt af venstre Forskærm paa den af Christensen førte Vogn.

Begge de Sagsøgte er enige om, at saafremt Afdøde var blevet staaende stille, hvor han stod, var der ikke sket nogen Ulykke, idet Afstanden mellem Vognene ikke paa noget Tidspunkt har været under ca 2 Meter.

Ingeniør Victor Hansen har forklaret, at han, da Ulykken skete, kom gaaende ad det venstre Fortov paa Tagensvej udefter. Lidt før han naaede Vølundsgade, skraaede han over Gaden, men han naaede ikke længere end til Gadens Midte, da han blev standset ved, at der kørte Hestekøretøjer og Biler i begge Retninger. Da han stoppede op, saa han ca 20 Meter fra det Sted, hvor han stod, Afdøde staa ude midt paa Kørebanen; øjensynlig ventede Afdøde paa, at der blev Plads mellem de Køretøjer, der kørte i udadgaende Retning, saaledes at han kunde komme ind paa Fabriken, der ligger lige overfor ved Gadens østlige Fortov. Medens Vidnet stod og saa udefter, kom der noget kørende udefra indefter i Sporvejssporet, men om det var en Sporvogn, en Bil eller et Hestekøretøj, kan han ikke erindre, men han saa, at Afdøde veg tilside for det indadkørende, og gik over i den Side af Gaden, der er nærmest »Titan«. Medens Vidnet stod ude paa Gaden ventende paa, at der skulde blive saa megen Plads i Vognrækken, at han kunde komme igennem ind paa Fortovet, saa han, at der indefra i Kørebanens højre Side udefter kom kørende en Brødvogn forspændt med een Hest, og da denne Vogn var kommet til det Sted, hvor Fortovet slaar en Bue indefter i Kørebanen, som derved bliver smallere, drejede en bagefter Brødvognen kørende Automobil ud til venstre for at køre

forbi Brødvognen. Han formoder derfor, at det er denne Automobil, der paa en eller anden Maade har foraarsaget, at Afdøde er faldet. Han tror ikke, at Afdøde er blevet kørt over af Automobilen, thi han, der var behjælpelig med at bære Afdøde fra Gaden ind paa »Titan«, kunde ikke se Mærker, hverken i Afdødes Hoved eller paa hans Tøj, som man kunde tænke sig hidrørte fra, at der var noget, der var kørt over Afdøde.

Sagsøgte Christensens Hustru, Fru Anine Christensen, der sad paa Førersædet ved Siden af sin Mand, har forklaret, at de lidt før de kom til Vølundsgades Udmunding i Tagensvej naaede en Brødvogn, der kørte i samme Retning. De kørte bag efter Brødvognen et ganske kort Stykke, men da Kusken paa Brødvognen kørte meget langsomt, drejede hendes Mand til venstre for at køre udenom ham. Brødvognen kørte i højre Side af Kørebanen omtrent inde ved Rendestenen, men idet hendes Mand begyndte Forbikørslen saa det ud, som om Kusken drejede Hesten lidt til venstre ind paa Kørebanen, og derfor maatte hendes Mand dreje Bilen noget mere til venstre, saaledes at han kom til at køre frem i det udadførende Sporvejsspor. De kørte herefter frem langs Sporvejssporet, saaledes at Forenden af Automobilet var udfør Brødvognens Baghjul, og her mærkede hun pludselig, at det gav et Stød i Vognen. Hun kunde derefter mærke, at hendes Mand bremsede Vognen op, og denne standsede saa godt som øjeblikkelig, og først nu saa hun, at Stødet mod Vognen sikkert hidrørte fra, at en ældre Mand var tørnet imod Vognen et eller andet Sted og derefter var faldet om paa Gaden, hvor han laa uden at kunne rejse sig.

Sagsøgte Larsens Fader, Magistratsbud Ludvig Larsen, der var Passager i sin Søns Automobil, har forklaret, at de kørte ind ad Tagensvej ganske langsomt, og da de naaede Ægirsgade, kom de til at køre bagefter nogle indadkørende Torvevogne, der var forspændt Heste. De kørte saaledes paa Kørebanen, at Automobils højre Hjul gik ca 1 Meter fra Fortovet. Lidt før de naaede »Titan« sagde han til sin Søn, at han skulde køre forsigtigt, da der ved denne Tid om Morgenen — Klokken var 7.25 — er megen Færdsel ind til Fabriken af Arbejdere, som møder paa Arbejde Klokken 7.30, og han lagde ogsaa Mærke til, at Sønnen efterkom hans Advarsel, thi han holdt sig bagefter Torvevognene, der kørte ganske langsomt.

Lidt før de naaede Vølundsgades Udmunding i Tagensvej, saa han Afdøde gaa fra det vestlige Fortov ud paa Gaden. Han saa, at Afdøde, da han var kommet midt ud paa Gaden, standsede op, øjensynlig ventende paa, at en Række Køretøjer, der i det samme passerede Stedet i udadgaaende Retning, skulde køre forbi. Han lagde Mærke til, at der i den omtalte Vognrække var en Brødvogn, og da denne var et lille Stykke fra det Sted, hvor hans Søns Automobil kørte, drejede en Bilist, der indtil da havde kørt bag efter Brødvognen, sin Vogn til venstre ud paa Gaden for at køre forbi Brødvognen. Han saa, at Afdøde, da Bilen drejede ud, blev nervøs og sprang flere Skridt tilbage, og derefter mærkede han et Stød i Vognen, men han saa ikke Afdøde støde imod Vognen. Han saa nu gennem Celluloidruderne i Vognens Sætstykker,

og saavidt han i Mørket kunde se, faldt Afdøde i dette Øjeblik forover mod Forenden af den udadkørende Automobil, der i Mellemtiden var kommet saa langt frem, at Forenden af den var omtrent ud for Midten af hans Søns Automobil, og som ved Forbikørslen var kommet saa langt ud i Gadens Midte med Forvognen, at denne befandt sig i det udadførende Sporvejsspor. Antagelig er Afdøde i det Øjeblik, Føreren af den udadkørende Automobil drejede til venstre for at køre forbi Brødvognen, blevet nervøs, og da, uden at ænse, at hans Søns Automobil kom kørende, sanseløst sprunget tilbage saa langt, at han tørnede mod Sønnens Bil, som antagelig har givet ham et Skub fremefter, og dette har bevirket, at Afdøde er faldet over mod den udadkørende Automobil saa uheldigt, at han har slaaet Hovedet mod dennes Forende. Han er sikker paa, at den udadkørende Automobil ikke gik over Afdøde, og at Føreren af den udadkørende Automobil standsede i samme Nu, Afdøde faldt over mod Automobil. Ogsaa hans Søns Bil standsede straks, da Afdøde tørnede imod den, og begge Automobiler kørte ganske langsomt.

Der er derhos til Brug under Sagen fremskaffet en Erklæring fra Ingeniør E Falck og en Erklæring fra Ingeniør Fr Wittig.

Sagsøgerinden har hævdet, at der ikke fra hendes afdøde Mands Side er udvist nogensomhelst Uagtsomhed, da han blot har staaet stille ude paa Gaden og har afventet det Øjeblik, de udkørende Vogne var forsvundet, for derefter at gaa over til Fabriken, og at man ikke kan forlange, at han skulde være blevet staaende ganske rolig, naar han ude i Færdslen pludselig fik det stærke Lysskær fra Sagsøgte Christensens Automobillygter rettet imod sig. Hun har endvidere anbragt, at Sagsøgte Christensen under de foreliggende Forhold aldrig paa det paagældende Sted, der laa ret nær ved et Gadekryds, burde have forsøgt Omkørsel af Brødvognen, og særlig ikke da han saa, at denne veg noget ud til den venstre Side; og for Sagsøgte Larsens Vedkommende har hun anført, at han ikke burde have »forceret« de imellem hans Automobil og Fortovskantstenen kørende Cyklister, naar han var klar over, at han stærkt nærmede sig Gadekrydset ved Vølundsgade.

Da det efter det saaledes foreliggende nu ikke kan antages, at Sagsøgte Larsen har noget Ansvar for den skete Ulykke, eftersom han hele Tiden har holdt sin Automobil indenfor Halvdelen af sin Kørebane, og det ikke kan forlanges, at han skulde regne med, at Afdøde atter pludselig vilde træde tilbage henimod Automobil, og da Afdøde hverken ved at gaa ud paa Kørebanen, fortsætte sin Gang eller derpaa at standse ude paa Kørebanen findes at have tilsidesat den ham paa-hvilende Agtpaagivenhed, finder Retten, at Sagsøgte Christensen alene maa bære Ansvaret for den skete Skade, idet det ikke er godtgjort, at Ulykken ikke kunde være undgaet ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu fra hans Side.

Den Sagsøgerinden hos Sagsøgte Christensen saaledes tilkommende Erstatning for Tab af Forsørger findes derimod, under Hensyn til, at Afdødes Forsørgerevne, da han var 72 Aar gammel, var ret ringe

og til Sagsøgerindens Alder, ikke at kunne sættes højere end til 8000 Kr med Renter som paastaet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte Christensen at burde godtgøre Sagsøgerinden 350 Kr, medens Sagsøgerinden i Sagsomkostninger til Sagsøgte Larsen vil have at betale 150 Kr.

Nr 132/1930. Gaardejer **P Chr Pedersen**, Fiskehandler **Harald Pedersen**, Fru **Agnes Berthelsen** i Ægteskab med **Jens Berthelsen** og Fru **Karen Marie Gransgaard**, i Ægteskab med Partikulier **Mads Gransgaard** (Henriques)

m o d

Gaardejer **Niels Vendelbo Pedersen** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Tilbagebetaling af et Laan.

Vestre Landsrets Dom af 12 April 1930: Sagsøgte, Gaardejer Niels Vendelbo Pedersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Gaardejer P Chr Pedersen, Fiskehandler Harald Pedersen, Agnes Berthelsen i Ægteskab med Jens Berthelsen og Karen Marie Gransgaard i Ægteskab med Partikulier Mads Gransgaard i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne een for alle og alle for een til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Ved Indholdet af Brevet af 10 Juli 1927 og den senere skete Betaling af de 100 Kroner i Forbindelse med nogle af de under Sagen, tildels efter Dommens Afsigelse, afgivne Vidneforklaringer findes det tilstrækkelig bevist, at det Indstævnte af Afdøde ydede Beløb, der maa antages at have udgjort 2000 Kroner, blev givet som Laan. Herefter vil Indstævnte have at betale til Appellanterne dette Beløb med Renter fra Landsretsstævningens Dato og findes derhos at burde betale Appellanterne Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer Niels Vendelbo Pedersen, bør til Appellanterne, Gaardejer P Chr Pedersen, Fiskehandler Harald Pedersen, Fru Agnes Berthelsen, i Ægteskab med Jens Berthelsen, og Fru Karen Marie Gransgaard, i Ægteskab med Partikulier Mads Gransgaard, betale 2000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra

den 19 December 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 8 August 1929 døde den over 70 Aar gamle Rentier Søren Pedersen, som efter at han for nogle Aar tilbage var kommet her til Landet efter et mangeaarigt Ophold i Amerika, efter sin Hjemkomst havde opholdt sig kortere eller længere Tid ad Gangen hos forskellige Folk paa Tørringegnen, hvor ogsaa hans Familie boede, og blandt dem, han saaledes undertiden havde opholdt sig hos, var Sagsøgte, Gaardejer Niels Vendelbo Pedersen af Vejlund, der indtil sidst i Aaret 1926 var Bestyrer af Ejendommen Sdr Søgaard i Tørring. Noget efter Søren Pedersens Død fandtes der i hans Gemmer et den 10 Juli 1927 dateret saalydende Brev fra Sagsøgtes Hustru:

»Kære Søren!

Da vi ikke kan faa talt med dig bliver vi nødt til at skrive. Vi havde ventet at høre fra dig paa en Maade. Hakon og Chr Gransgaard snakkede om, at du vilde tage herud en Søndag sammen med dig vi vilde gerne have dig til at sy lidt ved noget Hestetøj og lidt andet Smaatterier, saa ved jeg ikke om du vil være ved os nogle Dage. Du skulde jo ogsaa have dine Renter, men vi er ked af at sende dem for saa ved jo alle og enhver det. Vi har tænkt at ville have nogle Tørringboere herud i næste Maaned, de samme som i Efteraaret, saa ved jeg ikke om du kommer inden, eller du vil vente saa længe, vi vil ogsaa gerne hente dig i Holstebro. Hils Venner og Bekendte i Tørring og selv hilses du fra Margrethe og Niels Pedersen, Vejlund, Mejrup.«

Samtidig fik Søren Pedersens Arvinger at vide, at Sagsøgte i Januar 1928 gennem en Tredjemand havde tilstillet Søren Pedersen 100 Kr, og Arvingerne henvendte sig derefter til Sagsøgte med Forespørgsel om, hvorvidt han havde haft noget Pengemellemværende med Søren Pedersen, hvad Sagsøgte ikke bestred, men ikke da gav nærmere Oplysning om. Under nærværende Sag har derefter Arvingerne, Sagsøgerne, Gaardejer P Chr Pedersen af Ertbjerg, Fiskehandler Harald Pedersen af Bonnet, Agnes Bertelsen i Ægteskab med Jens Berthelsen af Gimsing og Karen Marie Gransgaard i Ægteskab med Partikulier Mads Gransgaard af Lemvig under Anbringende af, at Søren Pedersen havde ydet Sagsøgte et Laan paa 2000 Kr, paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem dette Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 December 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgte, der erkender, at han i Oktober Maaned 1926 har faaet 1900 Kr af Søren Pedersen, men som hævder, at Beløbet er ydet ham som Gave og ikke som Laan, har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at da der i det fornævnte Brev tales om, at Søren Pedersen skulde have Renter, maa

Brevet angaa et Laanemellemværende mellem Sagsøgte og Søren Pedersen, og at et saadant forelaa bestyrkes ogsaa ved, at Sagsøgte som nævnt betalte 100 Kr til Søren Pedersen nogle Maaneder efter Brevets Afsendelse. Yderligere har de anført, at en Søstersøn af Søren Pedersen som Vidne har forklaret, at han, der undertiden bistod Søren Pedersen med Ordningen af Pengesager, bestemt mener, at han den 23 Oktober 1926 efter Anmodning fra Søren Pedersen hævede 2000 Kr paa en af dennes Bankbøger, og at Søren Pedersen havde sagt, at Pengene var til Sagsøgte, at han vel ikke husker, hvilke Udtryk Søren Pedersen brugte, da han sagde, at Sagsøgte skulde have de 2000 Kr, men at Søren Pedersen altid, naar han skulde hjælpe nogen med Penge, sagde, at han skulde laane dem Penge. Endelig har Sagsøgerne henvist til, at det maa have Formodningen mod sig, at Søren Pedersen har foræret et saa stort Beløb til Sagsøgte, som ikke var hans Slægtning, og at det af flere Vidneforklaringer fremgaar, at Søren Pedersen vel forstrakte forskellige med større eller mindre Beløb, men at det altid var som Laan.

Det fremgaar af den af Sagsøgtens Hustru afgivne Vidneforklaring, der stemmer med Sagsøgtets Partsforklaring, at Søren Pedersen, medens de boede i Tørring, ofte kom til dem og fik Kosten der og hjælp til med Arbejdet, men dog ikke overnattede hos dem. Da han engang kom til Skade med sin Haand, hjalp Hustruen ham ved at passe den med Omslag. Inden de købte deres nuværende Ejendom, havde der været Tale om Køb af anden, hvortil Søren Pedersen skulde hjælpe dem ved at kautionere. Det blev dog ikke til noget, men da de havde købt Ejendommen, de nu har, i hvilken Anledning der ikke var Tale om Kaution fra Søren Pedersen, kom han nogen Tid efter og gav dem 1900 Kr og sagde, at dem maatte de have. Paa Forespørgsel af Sagsøgte, om han vilde forære dem Pengene, svarede Søren Pedersen ja og tilføjede, at de ikke skulde sige det til nogen, da ingen skulde vide det, og paa Forespørgsel, om han vilde have Renter, svarede han benægtende og tilføjede, at hvis han kom til at trænge til Penge, kunde han jo sige det til dem og faa nogle, men han har aldrig krævet dem. Angaaende Brevet, som Sagsøgte benægter at kende noget til, har Hustruen forklaret, at Ordet Renter har hun brugt i Ubetænksomhed, uden at det dermed var Meningen at anerkende, at hun og hendes Mand skyldte Søren Pedersen noget, og de 100 Kr, som han fik, hvilket er det eneste Beløb han har faaet, betragtede de som en Paaskønnelse.

Naar nu henses til disse Forklaringer og til, at der ikke har kunnet godtgøres at foreligge nogen bestemt Udtalelse fra Søren Pedersens Side om, at det til Sagsøgte ydede Beløb skulde anses som et Laan, findes Sagsøgerne ikke ved det af dem anførte overfor den foreliggende Benægtelse fra Sagsøgtens Side at have godtgjort, at der med Hensyn til det Beløb, hvormed Søren Pedersen forstrakte Sagsøgte, stiftedes noget Laaneforhold imellem dem, og der vil følgelig ikke af Søren Pedersens Arvinger kunne afkræves Sagsøgte noget Beløb. Herefter vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Tirsdag den 2 December.

**Nr 127/1930. Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters
Akkord- og Konkurs-Afdeling (Meyer)**

mod

Broderihandler Anton Birk's Konkursbo (Fich),

betræffende Anerkendelse af Appellantens Krav i det indstævnte Bo.

Kendelse afsagt den 20 November 1929 af Skifteretten for Korsør Købstad m v: Det af Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkurs-Afdeling anmeldte Krav paa 200 Kr for ydet kontant Laan nægtes Anerkendelse i Boet. Det anmeldte Krav paa 185 Kr i Henhold til Huslejetransport anerkendes som privilegeret Krav. De øvrige anmeldte Krav paa Salærer og Porto m v til Beløb 1146 Kr 25 Øre, hvorfra gaar de betalte 270 Kr til Rest 876 Kr 25 Øre anerkendes som Separatistkrav.

Østre Landsrets Dom af 24 April 1930: Med Hensyn til det i den indankede Kendelse omhandlede Krav paa 185 Kr bør Kendelsen ved Magt at stande. De øvrige i Kendelsen ommeldte Krav, tilsammen til Beløb 1076 Kr 25 Øre, kan kun anerkendes som simple Krav. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler de Indstævnte Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkurs-Afdeling til Appellanterne Broderihandler Anton Birks Konkursbo med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i nærværende Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret drejer Tvisten sig alene om, hvorvidt Appellanten for de i Kendelsen ommeldte Krav til et samlet Beløb af 1076 Kroner 25 Øre kan anerkendes som Separatist.

Som i Dommen anført blev Akkordforhandlingerne ikke aabnet.

Den Adgang til Dispositioner, som Skyldneren jfr Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 havde i Tidsrummet efter Konkursbegæringens Indgivelse, kan ikke antages at hjemle ham Beføjelse til at stifte Sikkerhedsret for de paagældende Udgifter, og saadan Beføjelse findes heller ikke hjemlet ved Lovgivningen iøvrigt. Herefter vil den indankede Dom efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Foreningen af danske Manufaktur-

tur-Grossisters Akkord- og Konkurs-Afdeling, til Indstævnte, Broderihandler Anton Birks Konkursbo med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Skifteretskendelsens Præmisser er saalydende:

Den 20 April 1929 modtog Skifteretten i Korsør Begæring af 19 s M fra nogle Fordringshavere om at tage Broderihandler i Korsør Anton Birks Bo under Konkursbehandling. Paa den i den Anledning den 23 s M afholdte Skiftesamling anmodede Birk om Udsættelse for at tilvejebringe Grundlag for en Tvangsakkord uden for Konkurs, hvilken Udsættelse blev givet. Birk henvendte sig derefter til »Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling« herom, og denne lod udarbejde en Opgørelse af hans Varelager og en Status, men paa en Skiftesamling den 15 Juni 1929 meddeltes det, at Akkordforhandlingerne ikke var lykkedes, og der afsagdes denne Dag et Dekret, hvorved Boet blev taget under Konkursbehandling.

I Boet anmeldte Akkordforeningen et Krav paa 1261 Kr 25 Øre, udgørende Foreningens Omkostninger ved Forsøget paa at opnaa Akkord for Fallenten.

Om dette Kravs Oprindelse og Beskaffenhed er af Fallenten oplyst følgende: Da han havde henvendt sig til Foreningen, fik han af den, der for Foreningen skulde optegne Varelageret — Chr Schiellerup — overgivet en Check paa 200 Kr, og til Sikkerhed herfor blev der krævet, at han skulde udstede et Laanedokument lydende paa, at han havde modtaget et kontant Laan paa 200 Kr og til Sikkerhed som Haandpant for dette overgivet Foreningen Varer, der specificeredes til Beløb i Indkøbspris 604 Kr 27 Øre. Fallenten efterkom dette. Straks derpaa tilbageleverede han til Schiellerup efter dennes Begæring den paagældende Check samt udbetalte af sin Kasse i kontante Penge 70 Kr som a conto Indbetaling stor 270 Kr paa Omkostninger. Varerne blev bragt til Akkordforeningen i København.

Under 13 Maj 1929 udstedte Fallenten derpaa efter Akkordforeningens Forlangende en Transport til Foreningen paa en ham tilhørende Fordring stor Kr 2128,58 til Sikkerhed for Foreningens Krav paa Omkostninger ved Akkorden.

Færdig fra Trykkeriet den 17 December.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 26

Tirsdag den 2 December.

Under 22 April 1929 havde Foreningen betalt Rest-Husleje for Fallenten til Husejeren til Beløb 185 Kr for Tiden fra 15 April til 15 Juli 1929, og Husejeren havde saa udstedt en Huslejetransport paa Beløbet til Foreningen paa dette Huslejekrav med alle dertil knyttede Rettigheder.

Foreningen anmeldte sit Krav paa Kr 1261,25 principalt som Separatistkrav i Henhold til de Foreningen af Fallenten givne Sikkerhedsrettigheder, subsidiært som Massekrav, allermost subsidiært forsaavidt angaar Huslejebeløbet Kr 185 som privilegeret Fordring.

I Foreningens Bøger er Mellemværendet med Fallenten ifølge Anmeldelsen fra Foreningen anført saaledes:

1929 April 24.	Indbetaling a conto Omkostninger..	Kr 270,00
	Kontant Laan	200,00
	Husleje m Transport Rest.....	185,00
Maj 8.	Hjort Salær for Statusopgørelse i Hh t Lov af 14 April 1905.....	325,00
„ 18.	Afgift i Hh t Henvendelseserklæring	492,15
„ 22.	C Schiellerup Salær for Vareoptagelse i Hh t Lov af 14 April 1905..	225,00
	Porto, Tryksager, Stempler, Telefon	104,10 — 1261,25
	Balance	1531,25 Kr 1531,25
	Saldo Kr 1261,25.	

Paa Skiftesamlingen den 13 November 1929 vedtoges det at anerkende Fordringen stor 185 Kr i Henhold til Huslejetransporten som en privilegeret Fordring, og at man ikke vilde gøre nogen Indvending mod selve Størrelsen af de af Akkordforeningen anmeldte Fordringer, men at Akkordforeningens Krav i hvert Fald kun kunde anerkendes som simple Krav.

Til Støtte for at Akkordforeningen uanset Bestemmelsen i Konkurslovens § 2 og dens § 50, jfr Lov Nr 66 af 15 April 1887 § 2 gyldig skulde have erhvervet de omhandlede Rettigheder har Foreningen med Hensyn til sit principale Krav gjort gældende, at der ved Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 i Slutningen er tillagt Skyldneren Ret til at raade over Boet, at Hensigten med Loven af 12 April 1927 er at give en Skyldner, hvis Bo er begæret taget under Konkursbehandling, Lejlighed

til at søge Tvangsakkord udenfor Konkurs, at Skyldneren derfor maa kunne foretage Dispositioner, der sigte hertil. Men hvis de sagkyndige, der er ham behjælpelige hermed, ikke i Overensstemmelse med Akkordloven af 14 April 1905 § 2 i Slutningen kan faa Sikkerhed for deres Udgifter og Vederlag, vil Loven blive uden Værdi.

Med Hensyn til Forholdet mellem Akkordloven af 1905 og Lov Nr 68 af 12 April 1927 bemærkes følgende:

Akkordloven drejer sig om Tilfælde, hvor Konkurs endnu ikke er begæret. Skyldneren er derfor ikke indskrænket i sin Raadighed over Boet. Han kan gyldig foretage saadanne Dispositioner som at forpligte sig til at betale Salærer og Honorarer for Virksomhed og Arbejde, som han engagerer nogen til at udføre, og ifølge Konkurslovens § 21 rets-gyldig indrømme Sikkerhedskrav for Fordringer, der samtidig stiftes. I Akkordlovens § 2 sidste Stykke gives der udtrykkelig Anvisning paa, at Tillidsmændene kan forlange Sikkerhed for Betalingen for deres Virksomhed (Haandpantesikkerhed ved Deponering af kontant Beløb). Naar henses til Konkurslovens § 21 synes denne Bestemmelse iøvrigt uforuden.

Loven Nr 68 af 1927 § 2 findes at maatte forstaas saaledes, at den udvider Adgangen til i Henhold til Akkordloven at søge Tvangsakkord udenfor Konkurs til ikke alene at gælde, naar en Skyldners Bo ikke er begæret taget under Konkursbehandling, men ogsaa at gælde, selv om hans Bo er begæret taget under Konkursbehandling, og Konkurslovens Bestemmelser maa anses for modificerede i saa vidt Omfang som det er nødvendigt, for at den ved Loven Nr 68 af 1927 tilsigtede Adgang til Tvangsakkord udenfor Konkurs kan opnaas, hvorunder hører, at Skyldneren maa kunne engagere Assistance til Ordningen af Akkorden og til at bruge de Penge, han maatte have under Hænder, til at betale denne Assistance, saasom Hjælp af Sagfører eller Akkordforeningen og Tillidsmændene, hvad end Udfaldet af Forsøget paa Tvangsakkordens Opnaaelse bliver. Og har han ikke kontante Penge til saadan Betaling, maa han kunne indrømme Sikkerhedskrav for disse Fordringer, hvilke Sikkerheder maa være gyldige i Henhold til Konkurslovens § 21.

Af de paa Akkordforeningens Anmeldelse anførte Poster vil her- efter og efter Posternes Beskaffenhed Huslejetransportbeløbet 185 Kr være at anerkende som privilegeret Krav og Salærbeløbene Kr 325 og Kr 225 samt Akkordforeningens Salær for Assistance Kr 492,15 samt Porto m m Kr 104,10 være at anerkende som Separatistkrav, hvorved bemærkes, at ogsaa Transporten af 13 Maj maa anses som stiftet sam- tidig med Fordringens Stiftelse. Derimod findes Akkordforeningens An- meldelse af 200 Kr som ydet kontant Laan helt at maatte nægtes Aner- kendelse, idet Ydelse af kontant Laan — helt bortset fra denne Disposi- tions fuldstændige Proformakarakter — maa ligge udenfor, hvad der kan falde ind under Omkostninger til Ordningen af Tvangsakkorden.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Skifteretten for Korsør Køb- stad m v den 20 November 1929 og paastaas af Appellanterne, forsaavidt

angaar Bestemmelsen om, at Krav til samlet Beløb 1146 Kr 25 Øre, med Fradrag af 270 Kr, til Rest altsaa 876 Kr 25 Øre, anerkendes som Separatistkrav, forandret derhen, at de nævnte Krav kun anerkendes som simple Krav.

De Indstævnte paastaar sig anerkendt som Separatist, for saa vidt angaar 1076 Kr 25 Øre, subsidiært et Beløb af 550 Kr, udgørende de autoriserede Tillidsmænds Honorarer, anerkendt som privilegeret i Henhold til § 34, 5 Stk, eller denne Bestemmelser Analogi, og Kendelsen stadfæstet, for saa vidt angaar de deri ommeldte 185 Kr.

Som i Kendelsen anført, maa Lov Nr 68 af 12 April 1927 § 2 (Konkurslovens § 48 a) forstaas saaledes, at den udvider Adgangen til at søge Tvangsakkord i Henhold til Lov om Tvangsakkord uden for Konkurs m m af 14 April 1905 til ogsaa at gælde i Tilfælde, hvor Skyldnerens Bo er begæret taget under Konkursbehandling. I Mangel af udtrykkelig Bestemmelse findes dette imidlertid ikke at kunne medføre den ved Kendelsen antagne Konsekvens, at de Retshandler, som en Skyldner, hvis Bo er begæret taget under Konkursbehandling, i Tidsrummet mellem Begæringens Indgivelse og Konkursdekretets Afsigelse har indgaaet til Forberedelse af en af ham ønsket Akkord, gfter den, der maatte have erhvervet Sikkerhedskrav ifølge saadanne Retshandler, Stilling som Separatister i Konkursboet. Ved Lov Nr 67 af 12 April 1927 om Tillæg til og Ændring i Loven af 14 April 1905 er der nemlig i § 4 kun givet Hjemmel til en Udvidelse af Bestemmelsen i Akkordlovens § 34, gaaende ud paa, at dennes 5 Stykke skal finde Anvendelse paa Udgifter, der maatte opstaa i Anledning af de i Lov Nr 67 af 12 April 1927 §§ 2 a og 2 b omhandlede Udvalgs Arbejde, d v s, at disse Udgifter skal dækkes efter de i Konkurslovens § 34 nævnte Fordringer, men forud for simpel personlig Gæld, hvorimod Loven af 1927 ikke hjemler disse Udgifter Dækning efter Reglerne for Separatister. Som Følge heraf vilde der højst kunne blive Spørgsmaal om at anerkende de Indstævntes under Sagen omhandlede Krav som privilegeret i Henhold til Akkordlovens § 34, 5 Stykke; men ogsaa dette er udelukket, fordi den indstævnte Forening ikke har søgt Anerkendelse af Justitsministeren i Henhold til Lov 1927 § 2 b, og for saa vidt angaar Tillidsmændenes Honorarer, fordi Akkordforhandling ikke har været begyndt derved, at Skifteretten har taget Skyldnerens derom fremsatte Andragende til Følge. Kravet vil saaledes kun kunne anerkendes som simpel personlig Fordring i Konkursboet.

I Henhold til det anførte vil Kendelsen være at forandre som af Konkursboet paastaet, dog saaledes, at det Beløb der herefter vil kunne anerkendes som simpel personlig Fordring rettelig opgøres til 1076 Kr 25 Øre, hvori Parterne under Proceduren for Landsretten har været enige.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil de Indstævnte have at betale Appellanterne med 200 Kr.

Fredag den 5 December.

Nr 122/1930. Fhv Proprietær **Louis Goldschmidt**
(Stein efter Ordre).

mod

Overretssagfører **Frederik Bayer** og Sagfører **Peder Eeg** samt
Skifteretten for Nørhald m fl Herreder (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Anerkendelse af en i Appellantens Konkursbo fremsat Fordring.

Vestre Landsrets Dom af 12 Februar 1930: Den indankede Konkursbehandling bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger betaler Appellanten fhv Proprietær Louis Goldschmidt, til de Indstævnte, Overretssagfører Fr Bayer og Sagfører Peder Eeg, 200 Kr, der udredes inden 15 Dage. For Skifterettens Vedkommende ophæves Omkostningerne. Der tillægges den for Appellanten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ørum i Salær 200 Kr og som Godtgørelse for Udlæg 11 Kr 30 Øre, der udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret er fremlagt i Afskrift en Erklæring fra Skifteforvalteren til Justitsministeriet, hvori udtales følgende:

»Under Drøftelsen af Fordringens Anerkendelse bemærkede Goldschmidt ganske vist, at han ikke skyldte Eeg og Bayer saa stort et Beløb, som af disse anmeldt, uden at han dog kunde anføre noget nærmere til Grund herfor. Da Boets Vedkommende paa det daværende Tidspunkt ikke kunde indse, at der kunde gøres nogen berettiget Indvending mod Fordringen, fremsatte Goldschmidt ikke nogen formelig Protest mod dens Anerkendelse, ligesom han heller ikke begærede Protesten tilført Skiftetbogen, men han har paa den anden Side ej heller godkendt Fordringen.«

Efter Bestemmelserne i Konkurslovens §§ 88 og 89, jfr § 93 maa der tilkomme en Skyldner Ret til at faa sin Indsigelse mod en i hans Konkursbo anmeldt Fordring paakendt af Skifteretten. Appellanten kan imidlertid efter det foreliggende ikke antages ved Fordringernes Prøvelse at have forlangt nogen Paakendelse af det af ham rejste Spørgsmaal om Størrelsen af den heromhandlede Fordring eller blot begæret Afgørelsen om dens Anerkendelse udsat. Som Følge heraf kan der ikke under nærværende Sag foretages nogen Prøvelse af Spørgsmaalet om Fordringens Berettigelse, og den indankede Dom vil herefter kunne stadfæstes.

Salæret til den for Appellanten under Appellen for Højesteret beskikkede Sagfører vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Stein 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

De Appellanten, fhv Proprietær Louis Goldschmidt idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1922 solgte Appellanten, fhv Proprietær Louis Goldschmidt af Brabrand, sin Ejendom, »Dalsgaard«, Matr Nr 8 a af Lerbjerg By og Sogn til Proprietær K A Linde, der berigtigede en Del af Købesummen ved til Appellanten at udstede en Panteobligation af 15 Juni 1922, stor 48 000 Kr, med oprykkende Prioritets Panteret i Ejendommen næstefter oprindelig 27 000 Kr til Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere. Omtrent samtidig transporterede Linde til Appellanten en af Gaardejer Jens Valdemar Pind af Haldum til Linde udstedt Panteobligation for et samlet Beløb af oprindelig 12 700 Kr med Pant i Ejendommen Matr Nr 8 f, 11 e og 10 i af Haldum By og Sogn forsaa vidt angaar et Beløb af 10 300 Kr, og i November Maaned 1923 blev Obligationen tiltransporteret Appellanten for Restbeløbet. I Efteraaret 1923 maatte Appellanten paany overtage »Dalsgaard«, og da han ikke var i Besiddelse af den til Driften fornødne Kapital, henvendte han sig til Aarhus Privatbank A/S om Laan og kom gennem Banken i Forbindelse med de Indstævnte Overretssagfører Fr Bayer og Sagfører Peder Eeg i Aarhus, der paatog sig at yde ham økonomisk Støtte. Til Sikkerhed for skadesløs Betaling af, hvad de Indstævnte maatte have eller faa paa Appellanten at fordre, meddelte denne ved Haandpantbevis af 8 Oktober 1923 de Indstævnte 2 Prioritets Haandpanteret i fornævnte til ham den 15 Juni 1922 udstedte, forud i Aarhus Privatbank A/S haandpantatte Panteobligation, og den 1 Marts 1924 meddelte Appellanten yderligere de Indstævnte 1 Prioritets Haandpanteret i den ham af Proprietær Linde tiltransporterede Panteobligation med Pant i Ejendommen i Haldum, hvilken Ejendom han senere erhvervede paa en i Maj s A afholdt Tvangsauktion. Den 14 April 1926 lod de Indstævnte, der da for kontante Udlæg havde et Tilgodehavende hos Appellanten paa 20 384 Kr 16 Øre, samt stod som Kautionsister for et Appellanten af Aarhus Privatbank ydet Laan, stort 35 000 Kr tilligemed Renter og Provision heraf 3376 Kr 48 Øre, tilkendegive Appellanten, at saafremt han ikke inden 8 Dage havde indløst det af ham stillede Haandpant, vilde dette blive bortsolgt ved offentlig Auktion i Henhold til Konkurslovens § 155. Da Appellanten ikke saa sig i Stand til at indfri Haandpantet, og de Indstævnte endvidere lod foretage Udlæg hos ham, anmodede han i Skrivelse af 17 April 1926 Skifteretten for Nørhald m fl Herreder om, at hans Bo maatte blive taget under Konkursbehandling,

og ved Skifterettens Dekret af 26 s M blev Begæringen taget til Følge. Efter Rekvisition fra de Indstævnte blev der derefter inden Aarhus Købstads Fogedret den 14 Maj 1926 afholdt offentlig Auktion over de haandpantatte Obligationer, der erhvervedes af de Indstævnte for ialt 400 Kr. De Indstævnte, der efter det foranførte havde en samlet Fordring paa Appellanten af 58 760 Kr 64 Øre, afskrev Auktionsprovenuet med Fra-drag af Omkostninger, 44 Kr 80 Øre eller 355 Kr 20 Øre paa Fordringen og anmeldte den 14 Maj 1926 dennes Restbeløb, 58 405 Kr 44 Øre, i Appellantens Konkursbo samtidig med at de meddelte, at de forsaavidt angik deres Krav i Henhold til de to ommeldte Obligationer agtede at holde sig til de pantsatte faste Ejendomme med Tilbehør alene og ikke kræve Obligationernes ved forestaaende Tvangsauktioner udekke-de Beløb dækkede af Boet. Paa den til Fordringernes Prøvelse den 12 Juli 1926 afholdte Skiftesamling protesterede Appellanten mod, at Fordrin-gen anerkendtes uden dog at anføre nærmere Grunde herfor, og Prote-sten blev ikke tilført Skifteprotokollen. Fordringen, mod hvilken der ikke iøvrigt blev protesteret, blev herefter anerkendt som simpelt Krav.

Appellanten, hvem der er meddelt fri Proces, har nu paaanket den sluttede Konkursbehandling, idet han har paastaet Bobehandlingen ændret saaledes, at fornævnte af de Indstævnte anmeldte Fordring nægtes Anerkendelse. De Indstævnte Overretssagfører Bayer og Sag-fører Eeg, der alene har givet Møde for Landsretten har paastaet Bo-behandlingen stadfæstet.

Til Støtte for sin Paastand har Appellanten nærmere henvist til, at de Indstævnte ved Tvangsauktioner, afholdte henholdsvis den 28 Juni 1926 og den 21 Maj 1926 erhvervede Ret til som Indehavere af de forom-meldte Obligationer at lade sig de paagældende Ejendomme udlægge som ufyldestgjorte Panthavere for Bud paa henholdsvis 40 000 Kr og 15 000 Kr at de senere har videresolgt Ejendommene for henholdsvis 79 000 Kr og 20 000 Kr, og at de saaledes maa antages at have faaet fuld Dækning for den anmeldte Fordring, der derfor i Overensstemmelse med den af ham for Skifteretten nedlagte Protest, ikke vil kunne anerkendes. Da der imidlertid hverken af Skifteretten eller nogen Fordringshaver ved Fordringernes Prøvelse er rejst nogen Indsigelse mod den omhandlede Fordring, og da Appellanten ikke findes at have nogen selvstændig Be-føjelse til under Bobehandlingen at forlange retslig Afgørelse angaaende Fordringerne i Boet, vil hans Paastand ikke kunne tages til Følge, og den paaankede Konkursbehandling vil saaledes være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at godtgøre de da Indstævnte Overrets-sagfører Bayer og Sagfører Eeg Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kr, medens Omkostningerne for Skifterettens Vedkommende vil være at ophæve.

Der tillægges den for Appellanten beskikkede Sagfører, Overrets-sagfører Ørum i Salær 200 Kr og som Godtgørelse for Udlæg 11 Kr 30 Øre, der udredes af det offentlige.

Nr 324/1930. **Forsikringsraadet** (d kst Kammeradvokat)
 m o d
 Enkefru **Marie Rasmussen** (Fich),

Østre Landsrets Dom af 21 November 1929: Sagsøgte, Forsikringsraadet, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Marie Rasmussen, betale 67 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 6 Februar 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den Nedsættelse af Forsikringsbeløbene, der efter Loven om Livsforsikringsvirksomhed, jfr Lovbekendtgørelse Nr 299 af 30 Juni 1922 skal ske i de Livsforsikringsselskaber, hvis Bo er taget under Administration, kan foretages paa forskelligt Grundlag, uden at den ene eller den anden Metode efter Livsforsikringslovgivningens Regler eller almindelige Retsregler frembyder sig som den eneste berettigede i alle Selskaber. Ved i nærværende Tilfælde, hvor der i den oprindelig foretagne Opgørelse var anvendt et strængt Beregningsgrundlag, medens der var en nærliggende Mulighed for, at der i Virkeligheden vilde fremkomme Dækning til alle Forsikringssummer, at foretage en ensartet Nedsættelse af alle Forsikringssummer, saaledes som Forsikringsraadet har foretaget det, og ikke en Nedsættelse paa Grundlag af Præmiereserven som af Indstævnte hævdet, er Forsikringsraadet ikke gaaet ud over den Bemyndigelse der efter fornævnte Lovs § 31 tilkommer Raadet til at foretage Nedsættelsen, og Raadet vil følgelig være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikringsraadet, bør for Tiltale af Indstævnte, Enkefru Marie Rasmussen, i denne Sag fri at være. Indstævnte betaler de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for Appellanten samt i Salær til den kst Kammeradvokat 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 558180 af 24 Januar 1911 forsikrede »Gotha Livsforsikringsbank p G« Grosserer Anders Johs Rasmussen for en Sum af 10 000 Kr at udbetale den 9 Januar 1956 eller ved den forsikredes Død, om denne skulde indtræde forinden.

Grosserer Rasmussen afgik ved Døden den 19 September 1925; imidlertid var Forsikringsselskabets herværende Generalagentur allerede den 17 Juli 1924 blevet taget under Administration af Forsikringsraadet i Medfør af Lov om Livsforsikringsvirksomhed § 48, jfr § 25, fordi der ikke af Selskabet var blevet deponeret tilstrækkelige Midler til Dækning af Forsikringsfonden. Efter Administrationens Etablering søgte Raadet — i Overensstemmelse med fornævnte Lovs § 30 — at faa Forsikringsbestanden overtaget af et indenlandsk Selskab; men to af Raadet i saa Henseende stillede Forslag blev forkastede af de forsikrede. Efter Lovens § 29 skal »Forsikringsraadet uopholdelig lade foretage en Vurdering af de fra Selskabet modtagne Midler samt foretage en Beregning af Forsikringsfondens Beløb, opgjort til den første Dag i den efter Administrationens Begyndelse faldende Maaned — — « in casu pr 1 August 1924. Raadet foretog imidlertid ikke denne Opgørelse »uopholdelig«, men først ca 3 Aar senere, og Opgørelsen blev ikke udarbejdet pr 1 August 1924 som i Loven foreskrevet, men pr 1 Januar 1928. Efter at de ovenfor nævnte Forslag var blevne forkastede af de forsikrede, gik Raadet frem efter Lovens § 31 og fastsatte »den endelige Nedsættelse af Forsikringsbeløbene i Henhold til den foretagne Opgørelse«; i Skrivelse af 5 Juli 1928 meddelte Raadet de forsikrede, at det havde fastsat en Nedsættelse af alle Forsikringsbeløb til $81\frac{3}{4}$ pCt. Raadet fremsatte endvidere efter sidste Bestemmelse Forslag til Dannelse af et gensidigt Forsikringsselskab af de forsikrede, og paa en Generalforsamling den 10 September 1928 blev det vedtaget at stifte et saadant — dog paa et andet Grundlag end det af Raadet foreslaaede — men Stiftelse er endnu ikke fuldbgyrdet.

I Skrivelse af 9 Juli 1928 meddelte Raadet Grosserer Rasmussens Enke, Marie Rasmussen, at der tilkom hende.....	8397,36 Kr	
med Fradrag af Præmie.....	110,10	
og a conto udbetalte.....	8129,52	8239,62 —

eller 157,74 Kr

hvilket Beløb Enkefru Rasmussen modtog under Reservation.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden anbragt, at Forsikringsraadet i Strid med almindelige konkursretlige Regler i Stedet for at regne med Forsikringstagernes aktuelle Krav paa det insolvente Selskab ved Administrationens Begyndelse o: Genkøbsværdien pr 1 August 1924 som Grundlag for Aktivernes Fordeling til de forsikrede har regnet med deres Krav paa Policesummerne,

og at Raadets Beregning af det Sagsøgerinden tilkommende Forsikringsbeløb beror paa et »Beregningsgrundlag« (bl a Dødelighedstavle og Rentefod), som ikke stemmer med Livsforsikringsloven. Raadet har i den Beregning, der ligger til Grund for »den endelige Nedsættelse af Forsikringsbeløbene« regnet med »Gotha Livsforsikringsbank«s Be-

regningsgrundlag, der er baseret paa en større Mortalitet og en mindre Rentefod (3 pCt) end det Grundlag, der nu, med Raadets Samtykke, anvendes af alle danske Forsikringssselskaber, der regner med en Rentefod af 4 pCt. Hvis Raadet i disse to Henseender var gaaet frem, saaledes som det efter Sagsøgerindens Opfattelse havde været pligtig til, vilde der yderligere have tilkommet hende 2293 Kr 64 Øre, hvorfor hun principalt har paastaet Raadet dømt til Betaling af dette Beløb med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Februar 1929. Sagsøgerinden har derhos nedlagt nogle subsidiære Paastande.

Sagsøgte paastaar Sagen afvist, subsidiært Frifindelse.

Til Støtte for Afvisningspaastanden har Raadet anført, at Livsforsikringslovens § 31 overlader det til Forsikringsraadet endeligt at fastsætte Nedsættelsen af Forsikringsbeløbene i Henhold til den foretagne Opgørelse, saaledes at Raadets Afgørelse ikke kan tilsidesættes af Domstolene. Da der imidlertid ikke i Loven findes nogen Bestemmelse om, at alle de Momenter, der betinger Nedsættelsen, er unddraget Domstolenes Afgørelse, kan denne Paastand ikke tages til Følge.

I Realiteten hævder Raadet, at de almindelige konkursretlige Regler netop ikke kommer til Anvendelse paa Administrationen af et insolvent Livsforsikringssselskab, og at det er mere korrekt at foretage en ensartet Nedsættelse af alle Forsikringsbeløbene fremfor den af Sagsøgerinden hævdede Fremgangsmaade, der vil føre til, at Forsikringsbeløbene nedsættes forskelligt for hver enkelt Forsikring. Og hvad angaar »Beregningsgrundlaget« er det efter Lovens § 29 fuldstændig overladt til Raadet at vælge dette.

Af foranstaaende vil fremgaa, at Sagsøgerindens Paastand hviler paa to Betragtninger, 1) Anvendelse af et andet »Fordelingsprincip« : Reduktion af Policernes Genkøbsværdi i Stedet for Reduktion i Forhold til Policesummerne og 2) Anvendelse af et andet og for de forsikrede gunstigere »Beregningsgrundlag« end det af Forsikringsraadet anvendte.

Der er Enighed mellem Parterne om, at hvis Sagsøgerindens Standpunkt i begge Henseender lægges til Grund for Paadømmelsen, tilkommer der hende det paastævnte Beløb.

ad 1) Der maa nu gives Sagsøgerinden Medhold i, at ligesom Kreditorerne i et Konkursbo efter almindelige konkursretlige Principer faar Dividende af deres aktuelle Krav mod Boet ved Konkursens Indtræden, uden Hensyn til hvorvidt de ved fremtidige Ydelser kan faa yderligere Krav paa Boet, saaledes fører disse Principer til, at de forsikrede maa faa Dividende af Policernes Genkøbsværdi ved Administrationens Begyndelse, uden at der kan tages Hensyn til, at de ved fortsat Præmiebetaling bevarer Retten til Policesummen. Vel er nu den Ordning, der ved Loven om Livsforsikringsvirksomhed er indført om Administration af et insolvent Livsforsikringssselskab paa visse Punkter forskellig fra den almindelige Konkursordning — idet man bl a stræber efter at holde de forsikrede sammen — men der mangler i Loven den fornødne Hjemmel til at fravige den almindelige Regel om Beregning af Kreditorernes Krav, hvorfor det af Sagsøgerinden paastaede »Fordelingsprincip« findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse.

ad 2) Der bliver herefter Spørgsmaal om, hvilket »Beregningsgrundlag« der bør anvendes.

I Lovens § 29 hedder det: »— — Herunder skal Præmiereserven beregnes efter de for Selskabet ved Administrationens Begyndelse gældende Beregningsgrundlag, medmindre Forsikringsraadet finder, at disse ikke er passende, i hvilket Tilfælde det selv fastsætter Grundlaget for Beregningen«. Efter denne Bestemmelses Ordlyd maa det antages, at dette rent forsikringstekniske Spørgsmaal, at fastsætte »Beregningsgrundlaget«, er overladt det sagkyndige Forsikringsraad uden at kunne undergives Domstolenes Kritik, en Fortolkning, der ogsaa er stemmende med Forholdets Natur. Idet Raadet ikke har overskredet den det ved Loven tillagte Beføjelse, vil dets Fastsættelse af »Beregningsgrundlaget« ikke kunne tilsidesættes, og heraf følger, at Sagsøgerindens principale Paastand ikke vil kunne tages til Følge.

For det Tilfælde, at Retten maatte lægge Forsikringsraadets »Beregningsgrundlag« til Grund for Sagens Paadømmelse, hævder Sagsøgerinden, at der — idet hun bestrider Raadets Ret til at afsætte et Beløb af 30 000 Kr til Administrationen — vil tilkomme hende 151 Kr, som hun subsidiært paastaar sig tilkendt.

Idet Retten finder, at Spørgsmaalet om Afsætning af et Beløb til Dækning af Administrationsomkostninger hører til dem, der endeligt afgøres af Raadet — jfr ovenstaaende — vil den subsidiære Paastand ej heller kunne anerkendes.

Endelig hævder Sagsøgerinden, at hvis man i et og alt anvender Raadets »Beregningsgrundlag« (med Afsætning af 30 000 Kr til Omkostninger), vil hun dog have Krav paa et Beløb af 67 Kr, som hun mere subsidiært nedlægger Paastand paa.

Sagsøgte har heroverfor indskrænket sig til at benægte Rigtigheden af dette Assertum uden nærmere at begrunde sin Benægtelse og uden at fremsætte specielle Indsigelser mod Sagsøgerindens Udregning; der findes derfor ikke at kunne tages Hensyn til denne Benægtelse, og dette Beløb med Renter som paastaet vil herefter være at tilkende Sagsøgerinden; Sagsøgte vil endvidere i Sagsomkostninger have at betale Sagsøgerinden 300 Kr.

Efter dette Resultat findes ingen Anledning til at komme ind paa Sagsøgerindens mest subsidiære Paastand, mod hvis Fremsættelse Sagsøgte har protesteret.

Mandag den 8 December.

Nr 173/1930.

Rigsadvokaten

mod

Theodor Bruno Meinhardt Seeck (Karsten Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af Lov af 30 Juni 1922 og Lov af 29 December 1857.

Københavns Byrets Dom af 11 Marts 1930: Tiltalte, Bladhandler Theodor Bruno Meinhardt Seeck, bør inden 14 Dage efter Dommens Forkyndelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 40 Kr og til Københavns Kommunes Hjælpekasse 40 Kr samt betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 5 Maj 1930: Byrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af Tiltalte Theodor Bruno Meinhardt Seeck. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i nærværende Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af Tiltalte.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes Bestemmelsen i Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b at være anvendelig paa det af Tiltalte benyttede Avishus. Det maa dernæst antages, at de fire under Sagen ommeldte Hæfter, der udkommer maanedsviis eller hver fjortende Dag maa anses som Tidsskrifter i den Forstand, i hvilket dette Udtryk er taget i Loven. Herefter har Tiltalte ved Salget af disse ikke gjort sig skyldig i Overtrædelse af den nævnte Lovbestemmelse.

Da Salget derhos ikke kræver nogen Næringsadkomst, vil Tiltalte i det hele være at frifinde, og Sagens Omkostninger være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Theodor Bruno Meinhardt Seeck bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Københavns Politis Anklageskrift af 14 Februar 1930 tiltales under denne Sag Bladhandler Theodor Bruno Meinhardt Seeck, boende Lille Blegdamsvej Nr 11, 4 Sal, for Overtrædelse af Lov af 30 Juni 1922 § 8, jfr § 1, og Lov af 29 December 1857 § 1, jfr § 75, i Anledning af, at han den 4 November 1929 Klokken 18,15 fra sin Avisstadeplads i Frederiksborggade har forhandlet forskellige Bøger, saasom: »Novellemagasinet«, »Evas Filmsromaner«, »Mit Magasin« og »Clio«.

Endvidere var han ikke i Besiddelse af Borgerskab af nogen Art.

Tiltalte har erkendt at have forhandlet de angivne Skrifter paa det anførte Tidspunkt, men har gjort gældende, at det er Tidsskrifter, som

ifølge Lukkelovens § 2 b kan forhandles i de i § 1 nævnte Tidsrum, ligesom han mener sig berettiget til at forhandle dem uden Næringsadkomst.

Af »Novellemagasinet« er der under Sagen fremlagt et Eksemplar betegnet som Nr 1, 1 Januar 1930, 13 Aargang. Heftet angives at udkomme hver 14 Dag og at koste 50 Øre pr Nummer og 12 Kr pr Aar. Hefkets Indhold bestaar af en Række mindre Stykker og Billeder; det meste af Indholdet er aktuelt og iøvrigt af den Art, som ofte findes i Tidsskrifter, saasom »Brevkasse«, »Noder« og »Films« samt »Teaternyt« m v.

Dette Hefte maa efter sin Fremtræden og Indhold betegnes som et Tidsskrift.

Af »Evas Filmsromaner« er fremlagt et Eksemplar, der uden nogen Tidsangivelse er betegnet som Nr 45. Paa Bagsiden betegnes Heftet som Led i en Filmsroman-Serie, der vil bruge de største og bedste Films, som 1930 bringer; men det angives ikke, paa hvilke Tider Heftet udkommer. Heftet er paa 4½ Ark, hvoraf de 3 optages af en enkelt afsluttet Fortælling, medens Resten er forskellige Smaastykker, væsenlig vedrørende Filmen.

Dette Hefte findes ikke at kunne betegnes som et Tidsskrift.

Af »Mit Magasin« er fremlagt et Eksemplar, der uden nogen Tidsangivelse er betegnet som Nr 27. Af forskellige Indskud i Teksten fremgaar, at Heftet udkommer hver Maaned, men det anføres ikke, hvornaar i Maaneden, det udkommer. Heftet indeholder 6 korte, afsluttede Fortællinger, en Fortælling, der fortsættes, en Serie »Fortrolige Raad«, der angives at fortsættes, men synes at være uafhængige af hinanden, og endelig Meddelelse om en Lodtrækning til Fordel for Køberne.

Hverken efter sin Fremtræden eller sit Indhold findes dette Hefte at kunne betegnes som et Tidsskrift.

Af »Clio« er der under Sagen fremlagt et Eksemplar betegnet som Nr 82, Oktober 1929, men uden Oplysning om, paa hvilke Tider Heftet udkommer. Heftet indeholder 5 korte afsluttede Fortællinger og et Par Sider Modestof samt nogle Billeder af Skuespillere.

Ej heller dette Hefte findes at kunne betegnes som Tidsskrift.

Medens Tiltalte herefter ikke findes at have overtraadt nogen af de i Anklageskriftet anførte Lovbestemmelser ved at forhandle »Novellemagasinet«, er hans Forhandling af de øvrige Hefter i Strid med de anførte Bestemmelser, og Tiltalte vil som Følge heraf i Medfør af disse være at anse med en Bøde af 80 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Københavns Kommunes Kasse og Halvdelen Københavns Kommunes Hjælpekasse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 2 Afdeling den 11 Marts 1930 (6168/29) og paaanket af Tiltalte Theodor Bruno Meinhardt Seeck til Frifindelse samt af Anklagemyndigheden dels til Æn-

dring af Dommens Afgørelse af Sagens Realitet, idet det formenes at være med Urette, at Tiltalte ikke er dømt efter Lov af 30 Juni 1922 § 8, jfr § 1, og Lov af 29 December 1857 § 1, jfr § 75, forsaavidt angaar Tiltaltes Forhandling af »Novellemagasinet«, dels til Skærpelse af den idømte Straf.

Da den af Tiltalte i et transportabelt lille Træskur drevne Handel med Aviser og andre Tryksager — særlig under Hensyn til Salgsstedets Beskaffenhed, men ogsaa i Betragtning af den efter denne Beskaffenhed naturlige Begrænsning af Virksomheden — ikke findes at kunne ligestilles med de i Undtagelsesbestemmelsen i Lukkelovens § 2 b, jfr herved Lukkeloven af 19 Juni 1908 § 2, 2 Stk, ommeldte Kioskforretninger, men maa — uanset den skete Udvikling af Avisstadernes Indretning — anses at falde ind under den i Lovens § 2 e fastsatte Undtagelse for »Salg af Aviser som Gadehandel«, da Salg af »Aviser« ikke kan anses at omfatte Salg af Skrifter som de i Dommen omhandlede, og da Salg af saadanne Skrifter efter det om disses Beskaffenhed oplyste efter Næringslovgivningen maa antages at kræve Næringsbevis, maa Tiltalte anses skyldig i Overtrædelse af de i Anklagen anførte Lovbestemmelser, og da den Tiltalte idømte Bøde findes passende, vil Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 182/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Marinus Ojgaard (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Lov 29 December 1857 og af Lov Nr 289 af 30 Juni 1922.

Dom afsagt den 5 Marts 1930 af Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v: Tiltalte, Kioskejer Marinus Ojgaard, Rantzaugade 14, Aalborg, bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 30 April 1930: Tiltalte, Marinus Ojgaard, bør bøde til Aalborg Købstads Kæmnerkasse 40 Kr og til samme Købstads Hjælpekasse 40 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i nærværende Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret alene af Tiltalte.

Saaledes som Sagen er forelagt Højesteret, er der ikke Spørgsmaal om Overtrædelse af Næringslovens § 34. Herefter, og da det er oplyst, at Tiltalte har Borgerskab som Detailhandler, vil han, forsaavidt angaar Tiltale for Overtrædelse af Næringsloven, være at frifinde.

I Henhold til de i Dommen iøvrigt anførte Grunde er Tiltalte rettelig anset efter Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 8, og Bøden findes at kunne bestemmes som i Dommen sket.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste. I Salær for Højesteret vil der være at tillægge Højesteretssagfører Fich 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Marinus Ojgaard bør bøde 20 Kroner til Aalborg Købstads Kæmnerkasse og 40 Kroner til Aalborg Købstads Hjælpekasse. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Kioskejer Marinus Ojgaard, Rantzausgade 14, Aalborg, for Overtrædelse af Lov af 29 December 1857 § 1, jfr § 75, samt Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 1, jfr § 2 b, idet Tiltalte sigtes for, at han, der er Indehaver af »City Kiosken«, Bispensgade 26 (Aalborg), »Telegram Kiosken«, Nørregade 2, »Telefon Kiosken«, Vesterbro og »Bladcentralen«, Holbergsplads, fra disse Kiosker forhandler forskellige Julehæfter og Almanaker saavel før som efter den almindelige Lukketid.

Tiltalte, der er født i Hygum Sogn den 20 April 1888, er ved nærværende Rets Dom af 18 Marts 1929 anset efter Næringslov af 29 December 1857 § 75, jfr § 1, med en Aalborg Købstads Kæmnerkasse tilfaldende Bøde af 40 Kr og efter Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 8, 2 Stk jfr § 1 med en Bøde af 60 Kr tilfaldende Aalborg Købstads Kæmnerkasse og Hjælpekasse henholdsvis med en Trediedel og 2 Trediedele, og ved Højesterets Dom af 6 Februar 1930 efter Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 8, 1 Stk, jfr § 1, jfr § 2 b med en Bøde af 150 Kr, tilfaldende Aalborg Købstads Kæmnerkasse og Hjælpekasse henholdsvis med en Trediedel og 2 Trediedele, hvorhos han tidligere tre Gange er anset ved Dom for Hasardspil og Overtrædelse af Automobilloven og Bøgeføringsloven og fem Gange har vedtaget Bøder, navnlig for Overtrædelse af Automobilloven.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte driver en Boghandel i Aalborg paa et Detailhandlerborgerskab af 26 September 1929, og at han derhos er Indehaver af de ovenfor nævnte fire Kiosker, som holdes aabne udover den almindelige Lukketid. Den 16 December 1929

Kl 11,15 Aften er der fra »City Kiosken« solgt et Eksemplar af »Blæksprutten« for 1929 til Arbejdsmand Frede Nielsen og Repræsentant Helge Nielsen, begge boende Schleppegrellsgade 20, Aalborg.

Tiltalte har erkendt, at han afvigte Jul har forhandlet forskellige Julehefter i sine Kiosker, og at saadanne Hefter, ogsaa er solgt efter den almindelige Lukketid. I tidligere Aar har han paa tilsvarende Maade forhandlet Almanaker. Han har imidlertid anført, at Julehefter og Almanaker efter hans Formening maa falde ind under Begrebet »Tidsskrifter«, med hvilken Artikel Kioskerne maa handle i Medfør af Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b. Med Hensyn til, at det i Indenrigsministeriets Cirkulære af 9 Juni 1923 er udtalt, at der ved Ordet »Tidsskrifter« i nævnte Lovbestemmelse — efter Indenrigsministeriets Formening — »kun er tænkt paa periodiske Skrifter, der udkommer ugenlig, maanedlig eller flere Gange om Aaret, men derimod ikke paa Publikationer, som kun udkommer een Gang om Aaret f Eks Julehefter, Almanaker og lign«, har Tiltalte anført, at han ikke kan erkende denne Fortolknings Rigtighed, og at det paagældende Cirkulære iøvrigt ikke har været ham bekendt. Han har derfor nedlagt Paastand om Frifindelse.

Da den i Cirkulæret anførte Fortolkning ikke kan være bindende for Domstolene, og da der af Begrebet »Tidsskrifter« ikke med Sikkerhed kan udledes andet og mere, end at det kal være et periodisk Skrift, uanset om det udkommer een eller flere Gange aarlig, findes det betænkeligt at udelukke Julehefter og Almanaker fra de Artikler, som maa forhandles i Kiosker, og da Tiltalte herefter ikke findes at have overtraadt nogen af de i Anklageskriftet paaberaabte Lovbestemmelser, vil han være at frifinde for det offentlige Tiltale, hvorhos det paalægges det offentlige at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten i Straffesager for Aalborg Købstad m v den 5 Marts 1930 afsagte Dom er alene paaanket af det offentlige.

Den Tiltalte tidligere ved ovennævnte Ret i 1929 overgaaede Dom er afsagt den 25 ikke den 18 Marts.

Da Tiltalte har erkendt fra de ham tilhørende Kiosker at have solgt Blæksprutten og forskellige andre i Julen udkommende Hæfter, der ikke kan betegnes som blot særligt udstyrede Numre af hyppigere udkommende periodiske Skrifter, har han, idet nævnte Hæfter ikke findes at kunne anses som Tidsskrifter, derved gjort sig skyldig i den ham paasigtede Overtrædelse. Tiltalte vil herefter være at anse efter Næringslovens § 75, jfr § 1, med en Aalborg Købstads Kæmnerkasse tilfaldende Bøde af 20 Kr og efter Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 8 med en Bøde af 60 Kr, hvoraf en Trediedel tilfalder nysnævnte Kasse, og to Trediedele samme Købstads Hjælpekasse.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Tirsdag den 9 December.

Nr 130/1930. **Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, Statsbanernes Jydsk-Fyenske Sygekasse og Lokomotivfyrbøder N Ridtland (Graae)** mod

Lærer **Søren Chr Hougaard** og Assurance-Compagniet »**Baltica**« Aktieselskab (Landsretssagf Hvidt),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved en Paakørsel.

Dom afsagt den 25 September 1929 af Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herreds Ret: Tiltalte Søren Christian Hougaard af Skovgaarde bør straffes med en Bøde paa 200 Kr til Statskassen. Tiltalte og Assurancekompagniet »Baltica«, København, bør een for begge og begge for een betale i Erstatning til De danske Statsbaner 126 Kr 81 Øre, til ugift Kristine Mikkelsen, Skovgaarde, 175 Kr og til Gaardejer N Mikkelsen, Skovgaarde, 542 Kr 66 Øre. Der tillægges den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Lassen-Landorph, Randers, i Salær 80 Kr, som udredes af det offentlige. Iøvrigt bør Tiltalte udrede alle af denne Sag lovlig flydende Udgifter. Den idømte Bøde og Erstatningerne udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse.

Vestre Landsrets Dom af 18 Februar 1930: De Indstævnte, Assurance-Compagniet Baltica og Lærer Søren Chr Hougaard, bør een for begge og begge for een betale til Appellanterne, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, Statsbanernes jydsk-fyenske Sygekasse og Lokomotivfører N Ridtland henholdsvis 493 Kr 69 Øre, 94 Kr og 225 Kr alt tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 23 Oktober 1929, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler de Indstævnte ligeledes een for begge og begge for een i Forhold til en Sagsgenstand af 493 Kr 69 Øre de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke for Statsbanernes Vedkommende havde været afgiftsfri for Landsretten, samt til Appellanterne Sagens Omkostninger iøvrigt med 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket med Justitsministeriets Tilladelse.

For Højesteret har Appellanterne alene paastaaet de Indstævnte tilpligtet in solidum at betale til Generaldirektoratet for

Færdig fra Trykkeriet den 24 December.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 27

Tirsdag den 9 December.

De danske Statsbaner 273 Kroner 62 Øre, til Statsbanernes Jydsk-Fyenske Sygekasse 188 Kroner og til Lokomotivfyrbøder Ridtland 600 Kroner, alle Beløb med Renter. De Indstævnte har paa-staaet sig frifundet mod in solidum at betale de to sidstnævnte Poster, for Ridtlands Vedkommende dog nedsat til 450 Kroner, samt til Statsbanerne en ved Rettens Skøn bestemt Anpart, dog højst Halvdelen af 273 Kroner 62 Øre, tilligemed Renter af alle Beløbene.

For Højesteret er det oplyst, at der i August 1929, paa begge Sider af den i Sagen omhandlede Overkørsel, paa Bommene er anbragt elektrisk belyste Trelys-Lygter af en Konstruktion, som efterhaanden vil blive bragt til Anvendelse ved alle offentlige Overkørsler.

Efter de foreliggende Oplysninger maa den indtrufne Skade anses forvoldt af Lærer Hougaard ved i høj Grad uforvarligt Forhold, hvorimod det stiller sig ganske usikkert, om den ved Overkørslen i Henhold til de da gældende Forskrifter anvendte Belysning har haft nogen Betydning for Skadens Indtræden. Uanset om de af Statsbanerne da givne Forskrifter om Bommens Afmærkning og Belysning efter den stedfundne Udvikling af Automobilfærdslen maatte kunne anses for mindre betryggende, vil herefter — og idet der efter det foreliggende ikke findes Grund til at nedsætte Ridtlands Erstatningskrav — Appellantens Paa-stand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes de Indstævnte at burde betale in solidum til Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Lærer Søren Christian Hougaard og Assurance-Compagniet Baltica, Aktieselskab, bør een for begge og begge for een, til Appellanterne, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, Statsbanernes jydsk-fyenske Sygekasse og Lokomotivfyrbøder N Ridtland betale henholdsvis 273 Kroner 62 Øre, 188

Kroner og 600 Kroner med Renter af Beløbene 5 p Ctaarlig fra den 23 Oktober 1929 til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger for Landsretten og Højesteret 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Lærer Søren Christian Hougaard, født i Hobro den 11 Marts 1897, boende i Skovgaarde pr Ebeltoft, ifølge Anklageskrift af 17 August d A fra 1 jyske Statsadvokatur til at lide Straf:

I) efter Lov om Motorkøretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, 1 Stk, for Overtrædelse af dens § 29 ved den 22 December 1928 Kl ca 9½ Aften under Kørsel paa Aarhus—Grenaa Landevej med den ham tilhørende og da af ham førte Motorvogn V 672, at have undladt at udvise fornøden Agtpaaagivenhed og Forsigtighed og derved foraarsaget, at Vognen, i hvilken han befordrede ugift Ellen Margrethe Mikkelsen af Skovgaarde og 3 andre Passagerer, ved Jærnbaneoverskæringen mellem Skjødstrup og Løgten paakørte den nedfiredede søndre Jærnbanebom og inde paa Banelegemet stødte sammen med et mod Skjødstrup kørende Statsbanetog.

II) Efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab ved den 22 December 1928 Kl ca 9½ Aften ved Jærnbaneoverskæringen mellem Skjødstrup og Løgten under de foran under I nævnte Omstændigheder og ved den der nævnte Lejlighed ved Uagtsomhed at have foraarsaget, at fornævnte Ellen Margrethe Mikkelsen af Skovgaarde afgik ved Døden som Følge af Beskadigelser, tilføjede hende ved den af Tiltalte førte Motorvogns Sammenstød med Statsbanetog.

Tiltalte har ikke erkendt sig skyldig.

Tiltalte var den paagældende Dag med sin Motorvogn V 672 kørt til Aarhus til Juleudstilling med de forannævnte Passagerer, nemlig hans egen 8-aarige Datter og Gdr N Mikkelsens 3 Døtre, Kristine, Ellen Margrethe og Bodil Mikkelsen. De samledes efter Aftale ved 9 Tiden om Aftenen for at køre hjem, og efter de foreliggende Oplysninger maa det antages, at de kørte fra Parkeringspladsen ved Domkirken nogle Minutter over 9. Ulykken maa antages sket et Par Minuter over 9½. Den første Kilometer ud gennem Aarhus kan antages at have taget 4 Minuter, og da der derefter var 14,3 km til Ulykkesstedet, kan Tiltaltes Gennemsnitsfart ad Landevejen anslaaes til 38,1 km i Timen. Der laa Sne paa Vejen, og der var paa sine Steder noget glat. Hist og her laa der Taage over Vejen. Tiltalte har forklaret, at han, da han havde passeret Bakken gennem Skjødstrup By og kom ind i en Taagebanke, sagtnede Farten, og at hans Speedometer viste 35 km. Han vidste, at der fandtes en Jærnbaneoverskæring mellem Skjødstrup og Løgten, men troede ikke, at han var saa nær ved den.

Ved Ulykken kom Tiltalte alvorlig til Skade, idet han fik en Hjerne-
rystelse, Brud af Ribben paa højre Side og andre Kvæstelser. Først den
24 Januar kunde han afhøres af Politiet. Hans dengang og senere under
Forundersøgelsen i Begyndelsen afgivne Forklaringer gik ud paa, at
hans Erindring om det passerede for en stor Del var tabt. Han erindrede
med Sikkerhed kun, at han opdagede Jærnbanebommen ved Lyset af
sine egne Lygter umiddelbart før Sammenstødet, at han traadte stærkt
ned med højre Fod for at bremse, at der umiddelbart derefter skete et
Brag, og at han saa Lokomotivets Lanterne. Senere vendte hans Hu-
kommelse tilbage, og i et Retsmøde den 7 August d A afgav han føl-
gende Forklaring. Da han var kommet gennem Skjødstrup By og op paa
Bakken, saa han foran sig et rødt Lys, som han antog for Baglygten paa
en Motorvogn. Han saa derhos et klart Lys tilhøjre ude i Terrænet.
Dette Lys bevægede sig til venstre og blev borte. Han antog det for
Lyset paa en Motorvogn, som kørte ude i Terrænet. Da den blev borte,
formodede han, at den kørte ad Landevejen, som han vidste svingede,
og at den var kommet bag ved nogle Huse. Han kørte frem mod den
røde Lygte og lavede sig til at køre uden om til venstre. Kort forinden
havde han set nogle klare Glimt over den røde Lygte. Han ansaa disse
Glimt for Refleks af hans eget Lys, og de bestyrkede ham i Antagelsen
af at have en Motorvogn foran sig. Han forestillede sig, at det var en
Vogn, der holdt eller kørte ganske langsomt. I samme Øjeblik, som han
svingede for at komme udenom, opdagede han Jærnbanebommen og
traadte ned med højre Fod for at bremse. Han brugte ikke venstre Fod
og traadte ikke Køblingen fra. Han mærkede, at hans Vogn tog stærkere
Fart. I det samme var han gennem Bommen med et Brag og opfattede
et stærkt Lys fra højre Side. Derefter maa Tiltalte antages at have
mistet Bevidstheden og først at være kommet til sig selv igen, da han,
efter at Toget var stoppet, var bragt ud af den paakørte Motorvogn.

Medens de overlevende Passagerer fra Motorvognen ikke har kunnet
give Oplysninger af Betydning, har Vidnerne, Ledvogterske, Enkefru
Metty Sørensen og Pigen Edith Nielsen, som var Øjenvidner til Ulykken,
forklaret, at Ledvogtersken med sin klare Lygte havde vist fri Bane til
det kommende Tog og derefter gik hen til Bommen ind mod Skjød-
strup, medens Edith stod ved den anden Bom. Da saa begge en Motor-
vogn med klare Lygter nærme sig i ret stærk Fart, og da den blev ved
at køre frem, vinkede Ledvogtersken med sin klare Lygte, som hun
løftede over den røde Bomlygte, til Advarsel; men det forekom dem, at
Motorvognen i Stedet for at sagtne satte Farten op. Ledvogtersken, som
var udsat for øjensynlig Livsfare, medens hun søgte at advare, sprang
først i sidste Øjeblik til Side.

Lokomotivfyrbøder Ridtland, som gjorde Tjeneste paa Lokomotivet,
har som Vidne forklaret, at han saa Motorvognen komme kørende med
en Fart, som han har anslaaet til 30—40 km. Vidnet troede, at den
vilde standse ved Bommen, men pludselig saa han, at den lige ved Bom-
men blev drejet lidt til venstre, og i næste Øjeblik tørnede den ind mod
Bommen, som splintredes.

Motorvognen blev, da den var kommet ind paa Banelinien, paakørt
af Lokomotivet og sad fastklemt til dettes Buffe, da Toget standsede

ca 200 m fra Overskæringen. Tiltalte sad fastklemt mod Rattet, og Pigen Ellen Margrethe Mikkelsen, som sad tilhøjre for ham paa Førersædet, var død af svære ydre og indre Kvæstelser. De to yngste Piger var uskadte, medens den 21-aarige Kristine Mikkelsen sad bevidstløs paa Bagsædet. Hun henlaa derefter under Behandling for Hjernerystelse og et lille Contusionssaar i Ansigtet paa Aarhus Antspsygehus fra den 22 December 1928 til 12 Januar 1929.

Med Hensyn til Forholdene paa Ulykkesstedet bemærkes, at Banelinien fra Løgten St møder Landevejen i en meget spids Vinkel mod Løgtensiden, og at Landevejen nord for Overskæringen svinger noget østefter. Der er mellem Skjødstrup og Baneoverskæringen fri Udsigt mod Banelinien til højre, indtil man nærmer sig Overskæringen, idet Banelinien da paa en Strækning skjules af et beplantet Terræn. Jærnbanebommen var forsynet med tændt Olielygte med rødt Glas. Denne Lygte kunde forveksles med Baglygten paa en Motorvogn. Lokomotivlanternen kunde antagelig ogsaa forveksles med en fjern Motorvogns Lygter, idet to Lygter i Afstand syner som et stærkt Lys.

Tiltaltes Forklaring synes paalidelig og findes efter Omstændighederne i det hele at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse. Fra Forsvarets Side er det gjort gældende, at Tiltaltes Forhold herefter maa være strafrit, idet Skylden for Ulykken maa tilskrives mangelfuld Afmærkning af Jærnbanebommen.

Justitsministeriets Sagkyndige, Ingeniør Wilde, har i en under Sagen fremlagt Erklæring udtalt, at en Bilist er vant til, at Baneoverskæringer er afmærkede ved et Skilt, der staar i saa stor Afstand fra Bommene, at der er rigelig Tid til at standse, naar man ser Skiltet, samt at den paa Jærnbanebommen anbragte røde Tranlygte var en meget daarlig Belysning af en saadan Bom.

Det er oplyst, at der ikke ved denne Jærnbaneoverskæring saa lidt som ved Jærnbaneoverskæringerne ved Vejby og Segalt paa samme Landevej fandtes Advarselstavler. Ifølge de for Statsbanerne gældende administrative Regler skal der ved Overkørsler for Amtsveje paa Lukkeindretningerne anbringes Lygter paa begge Side af Banen, hvilke Lygter skal vise rødt Lys i Vejretningen bort fra Banen. Reglerne indeholder intet om Anbringelse af mere end en Lygte paa hver Bom; men i de senere Aar er der adskillige Steder anbragt tre Lygter i Trekant, hvilket nu ogsaa er sket ved Skjødstrup.

Der maa gives Forsvaret Medhold i, at Jærnbanebommen ikke var forsvarligt afmærket og belyst ved en enkelt rød Olielygte, og i, at denne Fejl i væsenlig Grad har betinget den indtrufne Ulykke. Det maa antages, at Tiltalte, som saa baade Bomlygten og Lokomotivlanternen, da han nærmede sig Baneoverskæringen, har holdt behørig Udkig, og den Fart, han kørte med, indtil han nærmede sig den røde Lygte, kan heller ikke bebrejdes ham, da den over Vejen liggende lette Taage eller Dis ikke var tæt, men efter de foreliggende Oplysninger tillod at se ret langt. Men Tiltalte vidste, at han nærmede sig en Baneoverskæring og burde ikke være kørt frem mod den røde Lygte for at køre uden om, inden han havde forsikret sig om, at det virkelig var en Motorvogns Baglanterne. Han burde derfor have nærmet sig med betydelig

nedsat Fart. Han burde derhos, da han opdagede, at der var en Bom, have traadt Koblingen fra. Det maa antages, at han, da han mente at træde paa Fodbremsen, tog fejl og traadte paa den ved Siden af samme anbragte Fodspeerer og derved forøgede Farten. Han havde indtil 3 Uger før Ulykken kørt Fordvogn uden Fodspeerer, og det var en Gang før hændt ham at træde fejl af Bremse og Fodspeerer i den nye Vogn. Ogsaa disse Omstændigheder synes at have forpligtet ham til stor Forsigtighed. Tiltalte findes saaledes skyldig i den ham paa-sigtede Overtrædelse af Motorlovens § 29.

Med Hensyn til Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 198 ved at have forårsaget Ellen Margrethe Mikkelsens Død bemærkes, at denne Pige, som sad til højre for Tiltalte, maa antages dræbt ikke ved Tiltaltes Paakørsel af Bommen, men da Lokomotivet paakørte Motorvognen. Under Hensyn hertil og til den mangelfulde Belysning af Bommen skønnes Tiltalte ikke at have paadraget sig noget Straffeansvar efter Straffelovens § 198 og vil alene være at straffe efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, 1 Stk, jfr § 29. Han er ikke tidligere straffet. Hans Straf findes bl a under Hensyn til, at han selv ved Ulykken kom alvorlig til Skade, at kunne fastsættes til en Bøde paa 200 Kr til Statskassen.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er af de paagældende nedlagt Paastand paa, at Tiltalte tilpligtes at udrede i Erstatning:

I) til De danske Statsbaner:

a) for Reparation og Bevogtning af Bom og Reparation af Lokomotiv m v	253 Kr 62 Øre.
b) for Lønning til Lokomotivfyrbøder N Ridtland, Aarhus, under dennes Sygdomsperiode i 73 Dage	713 — 76 —
c) for Udstedelse af 2 Lægeattester vedrørende Lokomotivfyrbøder N Ridtland, Aarhus, (15 Kr og 5 Kr) ..	20 — 00 —
	<hr/>
	ialt 987 Kr 38 Øre.

III) Gaardejer N Mikkelsen, Skovgaarde:

a) Sygehusregning vedrørende ugift Kristine Mikkelsen	110 Kr 00 Øre.
b) Godtgørelse for antaget Ekstrahjælp	100 — 00 —
c) Udgifter vedrørende ugift Ellen Margrethe Mikkelsens Begravelse m v og Erstatning for Ødelæggelse af hendes Tøj	402 — 66 —
d) Udgifter vedrørende ugift Bodil Mikkelsen for Sygehusophold og ødelagt Tøj	30 — 00 —
e) for en ødelagt Fodpose	50 — 00 —
	<hr/>
	ialt 692 Kr 66 Øre.

IV) Lokomotivfyrbøder N Ridtland, Aarhus H, for ødelagt Tøj, Læge- og Hospitalsudgifter, Tab af Indtægter samt Svie og Smerte 600 Kr.

V) Jydsk-Fynske Sygekasse for Udgifter ved Behandlingen af Lokomotivfyrbøder N Ridtland, Aarhus, 188 Kr 00 Øre.

Assurancekompagniet »Baltica«, København, i hvilket der af Tiltalte var tegnet Ansvarsforsikring, er for Erstatningskravets Vedkommende indtraadt som Part i Sagen og har, ligesom Tiltalte, principalt nedlagt Frifindelsespaastand. Denne Paastand kan ikke tages til Følge, idet Tiltalte maa anses for erstatningspligtig efter Reglerne i Motorlovens § 38. Subsidiært har Tiltaltes Forsvarer, som tillige har givet Møde for »Baltica«, paastaet den samlede Skade delt mellem hans Klienter og De danske Statsbaner i et efter Rettens Skøn passende Forhold. Han har derhos bestridt, at Posterne I b: Lønning til Lokomotivfyrbøder Ridtland 713 Kr 76 Øre, I c: Lægeattester vedrørende samme 20 Kr, V: Jydsk-Fynsk Sygekasses Regning for Behandling af Ridtland 188 Kr, staar i erstatningsmæssig Aarsagsforbindelse med Ulykken, hvorhos ogsaa bortset herfra Afsavnskravet I b bestrides. Angaaende Størrelsen af de enkelte Erstatningskrav er der ingen Indvending rejst mod den Del af Post III c, som angaar Udgifter ved Ellen M Mikkelsens Begravelse m v 253 Kr 56 Øre, mod III a, 110 Kr, mod den Del af III d, som angaar Bodil Mikkelsens Sygehusophold 14 Kr, mod I a 253 Kr 62 Øre, I c 20 Kr og V 188 Kr. Derimod er det bestridt, at der er lidt noget Tab paa følgende Punkter: Post III c, forsaavidt angaar Erstatning for Ødelæggelse af Tøj 149 Kr, III b Godtgørelse for antaget Ekstrahjælp 100 Kr, III e, ødelagt Fodpose 50 Kr, III d, forsaavidt ødelagt Tøj angaar 16 Kr og II b ødelagt Tøj 75 Kr; det hævdes, at der i saa Henseende mangler Dokumentation. Posterne II a: Kristine Mikkelsen for Svie og Smerte 600 Kr og IV: Lokomotivfyrbøder Ridtland Erstatning for Tab og for Svie og Smerte 600 Kr, paastaes nedsat efter Rettens Skøn. Endelig bestrides det, at Posten I b 713 Kr 76 Øre er det rette Udtryk for Afsavnskravet.

Kravene I b, I c, IV og V vedrører Lokomotivfyrbøder Ridtland, der under sin Tjeneste som Fyrbøder paa Lokomotivet ved den paagældende Lejlighed paadrog sig nogle Rifter paa venstre Arm, enten fremkaldt af Glasskaar ved selve Paakørslen eller hvad der er det sandsynligste, under Arbejdet med at frigøre Automobilet fra Lokomotivet og bringe de tilskadekomne ud. I Forbindelse dermed fremkom der senere en alvorlig Hudbetændelse, som først konstateredes, da Ridtland søgte Læge den 1 Januar 1929, og som medførte længere Tids Sygdom, derunder Hospitalsbehandling fra den 4 Januar til 31 Januar 29 og fra den 4 Februar til den 22 Februar 1929. Selv om man antager, at Hudbetændelsen er en Følge af Rifter, Ridtland ved eller i Forbindelse med Ulykken paadrog sig, findes Tiltalte og »Baltica« ikke forpligtede til i saa Henseende at udrede nogen Erstatning, da Ridtland havde paadraget sig Rifterne under Udførelsen af Arbejdet i Statsbanernes Tjeneste ved en Jærnbaneulykke i en ikke af Statsbanerne forsvarlig beskyttet Over-skæring.

Den af Statsbanerne krævede Erstatning, Post I a, for Reparation af Jærnbanebommen m v findes i Medfør af Motorlovens § 38, 2 Punktum, at burde nedsættes til Halvdelen eller 126 Kr 81 Øre. Post III b, er kun motiveret med, at Gaardejer N Mikkelsen under Kristine Mikkelsens Svaghed maatte tage en anden Datter hjem i 2 Maaneder; men det er ikke nærmere godtgjort, at dette har betydet et Tab for ham, og mod

den fremsatte Protest kan dette Krav derfor ikke tages til Følge. Posterne II b, III c og III d angaaende ødelagt Tøj findes at burde tillægges de skadelidte med det fulde Beløb, under Hensyn til, at der ved denne blodige Ulykke maa regnes med betydelig Skade paa Tøj og til de under Sagen fremskaffede Oplysninger, deriblandt Erklæring fra en Skrædermester om Tøjets Værdi. Derimod er Rigtigheden af Post III angaaende en Fodpose udokumenteret, og dette Krav kan derfor ikke tages til Følge. Post II a ang Kristine Mikkelsen findes at burde ned-sættes til 100 Kr, da det efter det foreliggende ikke kan antages, at hendes Sygeleje har været forbundet med Lidelser af Betydning. Der vil herefter være at tilkende De danske Statsbaner 126 Kr 81 Øre. Ugift Kristine Mikkelsen, Skovgaard, 175 Kr, Gdr N Mikkelsen, Skovgaard, 542 Kr 66 Øre. Disse Beløb udredes af Tiltalte og Assurancekompagniet »Baltica«, een for begge og begge for een. Den foran nævnte Paastand om, at den samlede Skade delvis bør udredes af De danske Statsbaner kan ikke komme i Betragtning under denne Sag.

Tiltalte bør udrede alle af denne Sag lovlige flydende Udgifter, dog med Undtagelse af det hans beskikkede Forsvarer tilkommende Salær, der fastsættes til 80 Kr og udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Østerlisbjerg og en Del af Sønderhald Herreds Ret d 25 September 1929 afsagte Dom er paaanket i den borgerlige Retsplejes Former, for saa vidt Erstatningen angaar, idet Appellanterne har paastaaet de Indstævnte tilpligtet in solidum at betale Generaldirektoratet for De danske Statsbaner 987 Kr 38 Øre, Statsbanernes jysk-fyenske Sygekasse 188 Kr og Lokomotivfører N Ridtland i Aarhus 600 Kr, alt med Renter 5 pCt aarlig fra Ankestævningens Dato, den 23 Oktober 1929, indtil Betaling sker. De Indstævnte har paastaaet sig frifundet for Appellanternes Tiltale.

Ved Dommen er det rettelig antaget, at Indstævnte Lærer Søren Christian Hougaard ikke har ført sit Automobil med fornøden Agtpaa-givenhed og Forsigtighed, og at han derfor er erstatningspligtig. Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Statsbanerne har et Medansvar for Skaden som Følge af Mangler ved Belysningen af Overkørslen, har Appellanterne henvist til det af Indenrigsministeriet under 22 Januar 1900 udfærdigede Politireglement for Statsbanerne, ifølge hvis § 10 Nr 3 offentlige Overkørsler for stærkt befærdede Veje og Gader skal belyses efter Solnedgang, saa længe de er lukkede, medmindre der ved dem er opstillet en Ledvogter med Haandlygte, og til en af Statsbanerne i Henhold hertil udstedt Ordre (Serie O Nr 107), ifølge hvilken alle bevogtede Overkørsler efter Solnedgang skal være belyste ved mindst en Lygte, anbragt paa Lukkeindretningen, hvorhos der er foreskrevet nærmere Regler for Indretningen, og Anbringelse af de paagældende Lygter. Appellanterne har endvidere hævdet, at det herefter kun tilkommer Dom-

stolene at afgøre, hvorvidt de givne Forskrifter i det paagældende Tilfælde er fulgt, medens Forskrifternes Indhold — forudsat at de er givne af den dertil kompetente Myndighed — ikke kan være underkastet Domstolenes Kritik. Der maa nu gaas ud fra, at de nysnævnte nærmere Regler for Belysningen af Overkørsler alene er Regler givne af Statsbanestyrelsen til Efterlevelse af dets Personale, og det maa herefter tilkomme Domstolene for hver enkelt foreliggende Tilfælde at afgøre, hvorvidt Belysningen kan anses at yde de vejfarende tilstrækkelig Beskyttelse. Selv om det nu antages, at den ved den paagældende Overkørsel anvendte Belysning tilfredsstiller de Krav, der stilles i de forommeldte Bestemmelser, findes den, naar henses til den Udvikling, der i de senere Aar har fundet Sted med Hensyn til Trafikken ad Landevejene og som Følge heraf tillige til Kravene til Køretøjers Lygteføring efter Solnedgang, derunder ogsaa at rødt Lys skal vises af Motorkøretøjers Baglygter, ikke at kunne anses forsvarlig, og idet denne Omstændighed efter det foreliggende har været medvirkende til Ulykken, maa Statsbanerne anses medansvarlig for denne. Efter Omstændighederne findes Skaden at kunne fordeles mellem Statsbanerne og Indstævnte Hougaard, saaledes at hver bærer Halvdelen, og det kan herefter tiltrædes, at der ved Dommen er paalagt de Indstævnte at udrede Halvdelen af Udgiften, 253 Kr 62 Øre, vedrørende Reparationen og Bevogtningen af Bommen og Reparationen af Lokomotivet.

Hvad dernæst angaar de andre Erstatningskrav, hvorom der her for Retten er Spørgsmaal, og som alle staar i Forbindelse med Appellanten, Lokomotivfører N Ridtlands Deltagelse i Redningsarbejdet, maa der efter de foreliggende Oplysninger gaas ud fra, dels at den Hudbetændelse, som udviklede sig fra nogle Ridtland ved den paagældende Lejlighed tilføjede Rifter, er foraarsaget af den oftomtalte Kørselsulykke, for hvilken efter det ovenfor antagne saavel Hougaard som Statsbanerne bærer Ansvar, dels at der ved Ridtlands Arbejdsudygtighed i Tiden, indtil han paany kunde forrette Tjeneste, er lidt et Tab, for hvilket de Indstævnte er pligtige i det foranførte Forhold delvis at holde Statsbanerne, der har udbetalt ham fuld Løn, skadesløse. Tabet herved findes at maatte bestemmes til det Beløb af 713 Kr 76 Øre, der udgør den udbetalte Løn for Sygdomsperioden. Det af Appellanten Ridtland personlig rejste Krav for Tab af Indtægter, Svie og Smerte m v vil efter Omstændighederne kunne fastsættes til ialt 450 Kr. Herefter samt idet der ikke kan gives det indstævnte Forsikringsselskab Medhold i, at det, uanset om der paalægges Indstævnte Hougaard noget Ansvar, ikke er pligtig at deltage i de Udgifter, der er foranledigede af Redningsarbejdet, vil de Indstævnte være at tilpligte in solidum at betale Appellanten Ridtland 225 Kr og de to andre Appellanter Halvdelen af de af dem paastaede Beløb, altsaa henholdsvis 493 Kr 69 Øre og 94 Kr tillige med Renter deraf som paastaet.

De Indstævnte vil derhos have ligeledes in solidum at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 160/1930. Fru Maren Kirstine Nedergaard (Bruun)

m o d

Enkefru Else Andersen (Henriques),

betræffende Betaling af et Vekselbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 6 Juni 1930: Af de Værdier, som ifølge fornævnte Ægtepagt mellem Sagsøgte, Fru Maren Kirstine Nedergaard, og hendes Ægtefælle Kommis Th J Nedergaard, er overført fra deres Fællesbo til hendes Særeje, bør Sagsøgte til Sagsøgerinden, Enkefru Else Andersen, betale 2000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1929, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet en af Appellantinden for Højesteret nedlagt subsidær Paastand om, at Indstævnte i ethvert Fald skulde hæfte for 1000 Kroner, savner tilstrækkelig Støtte, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Fru Maren Kirstine Nedergaard, til Indstævnte, Enkefru Else Andersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af 1927 købte N Ørgaard Andersen, Holstebro, af nuværende Kommis Th J Nedergaard, sammesteds, en Frugt- og Grøntforretning i Holstebro, og i den Anledning blev der af Th J Nedergaard paa Ørgaard Andersen trukket en af denne akcepteret Veksel paa 2000 Kr, paa hvilken Ørgaard Andersens Moder, Sagsøgerinden, Enkefru Else Andersen, Holstebro, tegnede sig som Endossent. Vekslen fornyedes og blev efterhaanden nedbragt til 1300 Kr, men da Ørgaard Andersen kom i Lejerestance til Th J Nedergaard, udstedtes paa tilsvarende Maade Veksel for 700 Kr. Den 1 Juli 1929 udstedtes samlet Veksel for Beløbene

2000 Kr, forfalden 1 Oktober s A, og herpaa stod Th J Nedergaard som Trassent, Ørgaard Andersen som Akceptant og Sagsøgerinden som Endossent. Den 23 Juli s A blev der mellem Th J Nedergaard og hans Hustru, Sagsøgte, Fru Maren Kirstine Nedergaard, Holstebro, oprettet en den 1 August s A tinglyst Ægtepagt, hvorved overførtes til Sagsøgte fra Fællesboet som Særeje 3 Sparekasse- og Bankbøger, lydende paa 8133 Kr 73 Øre, samt Indboet, medens Th J Nedergaard som Særeje erholdt en Bankbog, lydende paa 2033 Kr 60 Øre, samt Gangklæder og andre Genstande til personligt Brug. I Tiden fra 26 August s A til 28 September s A hævede Th J Nedergaard paa sin Bankbog 2000 Kr og forbrugte de hævede Beløb, og da ovennævnte Veksel paa 2000 Kr, som var diskonteret i en Bank, forfaldt, maatte Sagsøgerinden indfri den, da hverken Ørgaard Andersen, der var insolvent, og som senere er død, eller Th J Nedergaard betalte den. Den 18 Oktober 1929 lod Sagsøgerinden foretage Arrest hos Th J Nedergaard for Vekselbeløbet 2000 Kr med paaløbne Omkostninger m v, og under Forretningen erklærede Th J Nedergaard sig ude af Stand til at betale, og Forretningen sluttedes som forgæves. Under Anbringende af, at der ved Ægtepagten er sket en Gave til Sagsøgte, og at Th J Nedergaard derved har gjort sig insolvent, samt at Th J Nedergaard ved i Løbet af ca 1 Maaned at hæve og forbruge sine 2000 Kr har lagt for Dagen, at Ægtepagten er oprettet for at blive fri for Tilsvaret til Sagsøgerinden, har hun under Paaberaabelse af Reglen i Lov Nr 56 af 18 Marts 1925 § 33 under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet af de Værdier, der ved Ægtepagten er overført fra Fællesboet til hendes Særeje at betale Sagsøgerinden 2000 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 1 Oktober 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Sagsøgerinden intet Krav har paa Th J Nedergaard, idet Vekslen var udstedt, fordi Sagsøgerinden havde paataget sig at være Kautionist for sin Søn, og derfor maa være den dækningspligtige overfor Th J Nedergaard uanset sin Endossentstilling, idet det kun skyldes Ukendskab til Vekselforhold, at hun har faaet denne Stilling efter Vekslen. Mod Sagsøgerindens Benægtelse er det imidlertid ikke godtgjort, at hun har paataget sig nogen anden Forpligtelse end at staa som Endossent paa de fornævnte Veksler, og denne Indsigelse kan herefter ikke tages til Følge.

Sagsøgte har dernæst hævdet, at hendes Ægtefælle ved Ægtepagtens Oprettelse har beholdt rigelige Midler til at dække sine Forpligtelser, og at den Omstændighed, at han efter Oprettelsestiden har forbrugt sine Særmidler, maa være uden Betydning for hende.

Th J Nedergaard har forklaret, at han ved Ægtepagtens Oprettelse ikke havde Gæld, og at han af Hensyn til fornævnte Vekselmellemværende holdt de 2033 Kr 60 Øre udenfor Ægtepagten. Det fremgaar imidlertid af Sagens Oplysninger, at Th J Nedergaard, der som Kommis hos sin Broder har en aarlig Indtægt af 3800 Kr, i Midten af Juli 1929 havde faaet udbetalt saa meget i Lønforskuud, at hele hans Løn for Resten af Aaret var optaget, og at han paa dette Tidspunkt maatte kunne frudse, at der forestod snarlige Udgifter bl a til Skat ca 100 Kr, til

Husleje ca 225 Kr og til Afholdelse af Udgifterne ved Ægtepagtens Oprettelse ca 125 Kr, hvilke Udgifter han iøvrigt dækkede af de 2000 Kr. Under disse Omstændigheder kan det ikke anses godtgjort, at Sagsøgtes Ægtefælle ved Ægtepagtens Oprettelse har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige Midler til at dække sine Forpligtelser.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgerindens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden med 250 Kr.

Onsdag den 10 December.

Nr 217/1930.

Generalauditøren

mod

Trainsoldat Nr 786/1930 **Jens Jørgen Villy Jørgensen** (Møldrup).

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 28 August 1930: Tiltalte, Trainsoldat Nr 786/1930 Jens Jørgen Villy Jørgensen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Chr Langballe, 40 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

Efter alt det foreliggende, derunder navnlig, at Tiltalte, hvis Forklaringer om hans Pengeforhold har været lidet sandsynlige, ved de af Trainsoldaterne Nr 792/1930 Frederik Hansen og Nr 795/1930 Henry Aage Olsen under Eds Tilbud afgivne Vidneforklaringer er mod sin Benægtelse overbevist om den 26 Juli 1930 Kl 6—7 Eftermiddag at have været i Besiddelse af en Tikroneseddel og to Femkronesedler, findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte er skyldig i de to af Anklagen omfattede Tyverier. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 230, 1 Stykke jfr Straffelov for Krigsmagten § 172, med en Straf, der findes at burde bestemmes til simpelt Fængsel paa Vand og Brød i 5 × 5 Dage, samt have at betale i Erstatning til Trainsoldaterne Nr 785/1930 Rasmus Anker Jensen og Nr 784/1930 Svend Valdemar Bruun henholdsvis 20 Kroner 50 Øre og 12 Kroner. Endvidere vil Tiltalte have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte, Trainsoldat Nr 786/1930 Jens Jørgen Villy Jørgensen, bør hensættes i simpelt Fængsel paa Vand og Brød i 5 × 5 Dage og betale i Erstatning til Trainsoldaterne Nr 785/1930 Rasmus Anker Jensen og Nr 784/1930 Svend Valdemar Bruun henholdsvis 20 Kroner 50 Øre og 12 Kroner. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Chr Langballe 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales Trainsoldat Nr 786/1930 Jens Jørgen Villy Jørgensen til at lide Straf for 2 Gang begaaet Tyveri i Medfør af almindelig borgerlig Straffelov § 230, 1 Stykke, jfr Straffelov for Krigsmagten § 172,

I) ved indenfor Tidsrummet 19 Juli 1930 Kl 20 til 20 s M Kl 8 i en Barak paa Baadsmandsstrædes Kaserne, i hvilken Barak han var indkvarteret, at have frastjaalet Trainsoldat Nr 785/1930 Rasmus Anker Jensen en denne tilhørende, til 50 Øre vurderet Pung, med deri indeholdte Beløb af 20 Kr, bestaaende af 1 Tikroneseddel og 2 Femkronesedler, hvilken Pung laa i Bestjaalnes aflaaede Tøjskab, som Tiltalte oplaaede med en falsk — eller en Bestjaalne tilhørende — Nøgle, og

II) ved indenfor Tidsrummet 25 Juli 1930 Kl 23 til 26 s M Kl 14 i samme Barak, hvor han ligeledes da var indkvarteret, at have frastjaalet Trainsoldat Nr 784/1930 Svend Valdemar Bruun 2 Femkronesedler, 1 Tokronestykke og nogle Smaapenge, hvilke Beløb laa i en Pung i Bestjaalnes Tøjskab, som Tiltalte oplaaede med en falsk — eller en Bestjaalne tilhørende — Nøgle.

Tiltalte er født den 27 Januar 1911 og tidligere straffet ved Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1930 efter Straffelovens § 228 tildels jfr § 37 og sammenholdt med § 62 og Straffelovstillæggets § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Trainsoldat Nr 784/1930 Bruun den 27 Juli 1930 anmeldte, at der fra en Pengepung beroende i hans aflaaede Tøjskab var stjaalet to Femkronesedler i Tiden fra den 25 s M Kl 23 til den 26 s M Kl 14.

Samme Dag anmeldte Trainsoldat Nr 785/1930 Rasmus Anker Jensen, at hans Pengepung — af Værdi 50 Øre — indeholdende en Tikroneseddel og to Femkronesedler var stjaalet fra hans aflaaede Tøjskab Natten mellem den 19 og 20 Juli 1930 i Tiden fra Kl 20 til Kl 8.

Tøjskabene havde Plads paa Belægningsstuen, og Nøglen til Bruuns Skab beroede i Lommen paa hans Benklæder, der om Natten hang ved Siden af hans Seng, medens Jensen havde lagt sine Nøgler under sin Hue paa en Hylde ved Siden af Sengen. Tiltalte laa paa samme Belægningsstue, hvor der ialt er 35 Mand.

Trainsoldaterne Nr 792/1930 Frederik Hansen og Nr 795/1930 Henry Aage Olsen har som Vidner forklaret, førstnævnte, at han den 26 Juli Kl 19, da han og Tiltalte stod og gjorde deres Tøjskabe i Stand, saa Tiltalte staa med sin Portemonnæ i Haanden, og at han op af Portemonnæen tog en Tikroneseddel og to Femkronesedler, som han atter stak ned i Portemonnæen, sidstnævnte, at han den 26 Juli omkring Kl 18 ved at se ned i Tiltaltes Portemonnæ, som denne stod med i Haanden, saa, at den indeholdt en Tikroneseddel og to Femkronesedler.

Tiltalte benægter at have været i Besiddelse af de af de to for-nævnte Vidner omforklarede Pengesedler. Tiltalte har angaaende sine Pengeforhold forklaret, at han den 11 Juli i Lønning fik udbetalt 5 Kr, og han havde da ingen andre Penge. Af disse Penge brugte han den 20 Juli 4 Kr 70 Øre til en Rejse til Slagelse, hvor han samme Dag af sin Kærestes Moder modtog som Gave 1 Kr. Paa Lønningsdagen den 21 Juli udbetaltes ham 5 Kr 50 Øre, og heraf betalte han den 26 Juli Kl 20 4 Kr 50 Øre for et Par Sporer. Ved Anholdelsen den 27 Juli Kl 9,45 fandtes Tiltalte i Besiddelse af 1 Kr 35 Øre. Andre Penge end de omforklarede nægter Tiltalte at have haft i det her omhandlede Tidsrum.

Trainsoldat Nr 769/1930 Nielsen har som Vidne forklaret, at han Søndag den 13 Juli traf Tiltalte paa Hovedbanegaarden i København, og at Tiltalte da bad ham laane sig 1 Kr 50 Øre, idet han angav at mangle dette Beløb for at kunne rejse til Slagelse for at besøge sit Hjem; Vidnet laante ikke Tiltalte Beløbet. Tiltalte har erkendt, at han nævnte Dag traf Vidnet paa Hovedbanegaarden, men benægtet at have bedt Vidnet laane sig Penge eller at have omtalt, at han manglede Penge til Rejsen.

Fornævnte Vidne Nr 792 Hansen, har yderligere forklaret, at Tiltalte den 26 Juli om Formiddagen sagde til ham, at han gerne vilde en Tur hjem den følgende Søndag, men at han ikke havde Raad til det. Tiltalte har erkendt Rigtigheden af denne Forklaring, men hævdede, at han efter sine Pengeforhold ej heller havde Raad til at rejse hjem.

De i Tiltaltes Besiddelse fundne Nøgler har ikke kunnet oplaaase Laasene for de to Skabe, hvorfra Tyverierne er forøvede, men begge Laasene kan oplaaases med samme Nøgle.

Efter det saaledes foreliggende findes det betænkeligt at anse det tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Tiltalen om-meldte Tyverier, og han vil herefter være at frifinde.

Torsdag den 11 December.

Nr 22/1930. Grosserer **Henry Cohens Dødsbo**, Prokurist **V Crone**, Købmand **Holger Kjær**, Enkefru **E Cridland**, Prokurist **K V Nielsen**, Dr **C Madsen** og Købmand **Emil Andersens Dødsbo**
(Overretssagfører Christensen)

mod

Aktieselskabet **Banken for Holbæk og Omegn**, Bankdirektør **C Bierbum**, Købmand **Emil Jensen**, Tandlæge **V Larsen** samt Grosserer **H H Christiansen** (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ret til at erholde en Del af et udbetalt Kautionsbeløb refunderet af de Indstævnte.

Østre Landsrets Dom af 9 December 1929: De Sagsøgte, A/S Banken for Holbæk og Omegn, Bankdirektør C Bierbum, Købmand Emil Jensen, Tandlæge V Larsen samt Grosserer H H Christiansen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Grosserer Henry Cohens Dødsbo, Prokurist V Crone, Købmand Holger Kjær, Enkefru E Cridland, alle af Holbæk, Prokurist K V Nielsen, Charlottenlund, Dr C Madsen, Ruds Vedby, og Købmand af Ruds Vedby Emil Andersens Dødsbo i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne ikke fastholdt deres Anbringende om, at Nielsen var insolvent, da han indgik paa Ordningen af Marts 1925 og har ikke bestridt Bankens Ret overfor Appellanterne til at lade de for Kredit 135 deponerede Værdier hæfte sekundært for Kredit 670 A. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne Grosserer Henry Cohens Dødsbo, Prokurist V Crone, Købmand Holger Kjær, Enkefru E Cridland, Prokurist K V Nielsen, Dr C Madsen og Købmand Emil Andersens Dødsbo, een for alle og alle for een, til de Indstævnte, Aktieselskabet Banken for Holbæk og Omegn, Bankdirektør C Bierbum, Købmand Emil

Jensen, Tandlæge V Larsen samt Grosserer H H Christiansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1921 var Købmand H P Nielsen, Holbæk, i Betalingsvanskeligheder. Han søgte Akkord, og til Gennemførelse af denne skulde han skaffe et kontant Beløb paa 30 000 Kr. Han henvendte sig herom til forskellige Slægtninge, Venner og Bekendte, og 12 af disse var villige til at kautionere for de 30 000 Kr. A/S Banken for Holbæk og Omegn erklærede sig villig til at stille Beløbet til Raadighed i Form af Kassekredit, og Sagen blev ordnet saaledes, at de 30 000 Kr fordeltes paa 3 selvstændige Krediter mod Garanti af 4 Kautionister for hver. Kreditorerne blev i Bankens Bøger nummereret med Nr 670 A, B og C. For Kredit A kautionerede Bankdirektør Bierbum, Købmand Emil Jensen, Tandlæge Larsen og Grosserer H H Christiansen, for Kredit B hæftede Grosserer Cohen, Prokurist Crone, Overretssagfører Viggo Holm og Købmand Holger Kjær, og for Kredit C hæftede Enkefru Cridland (Købmand H P Nielsens Søster), Prokurist K V Nielsen (Købmand Nielsens Broder) samt Dr Madsen og Købmand Andersen, Rudsvedby. Kredit A er dateret den 27 April 1921, Kredit B den 26 April 1921 og Kredit C den 28 April 1921. Der blev ikke overfor Banken stillet anden Sikkerhed end Kaution. Paa dette Tidspunkt havde Købmand H P Nielsen derhos i A/S Banken for Holbæk og Omegn en yderligere ældre Kassekredit Nr 135, til Sikkerhed for hvilken var indlagt forskellige Værdipapirer. Nielsens økonomiske Forhold blev efter Akkordens Opnaaelse ikke tilfredsstillende, hvilket saas af hans aarlige Statusopgørelser, der blev afleveret til Banken. De 4 Kautionister for Kredit A, af hvilke Bierbum var og endnu er Bankens Direktør, medens Christiansen var Meddirektør til 1 Marts 1923 og derefter til 6 Marts 1925 Medlem af Bestyrelsen, og Jensen og Larsen begge var Medlemmer af Repræsentantskabet, Jensen fra 1925 derhos af Bestyrelsen, besluttede i Marts 1925, da Købmand Nielsens Status pr 1 Februar s A havde vist et Underskud paa ca 4000 Kr, gennem Banken at forlange reel Sikkerhed for Krediten. Da Nielsen en Dag kom ud i Banken, fik han af dennes Kontorchef Meddelelse herom, og der blev forelagt ham til Underskrift et Dokument, hvorefter to paa Kredit Nr 135 deponerede Livspolicer paa tilsammen 5000 Kr, der var tegnede til Udbetaling i 1926 og 1927, samt 10 000 Kr Aktier i Holbæk Jærnstøberi, der ligeledes laa til Sikkerhed for nævnte Kredit, herefter tillige sekundært blev pantsat til Sikkerhed for Kredit Nr 670 A, for hvilken der herefter blev udfærdiget en ny Kontrakt dateret 19 Marts 1925; Krediten paa Nr 135 var nedbragt til 1750 Kr. Endvidere forpligtede Nielsen sig til at nedbringe Krediten Nr 670 A ved hvert Halvaar af at betale 500 Kr, første Gang 1 Juli 1925. Nielsen var efter sin Forklaring yderst betænkelig ved

at indgaa paa disse Fordringer, som indeholdt en Begunstigelse af enkelte Kreditorer fremfor de øvrige, men underskrev af Frygt for, at de 4 Kautionister ellers skulde opsige deres Kaution. Hverken han, Banken eller de 4 Kautionister gav Kautionisterne for Krediterne B og C nogen Meddelelse om den saaledes trufne Ordning, der vedblev at være dem ubekendt, indtil Nielsen i Foraaret 1929 atter kom i Betalingsvanskeligheder, og der 20 April s A blev optaget en Status med Akkord for Øje. Det viste sig da, at Kredit A dels ved Afskrivning med de Beløb, der var indgaaet for Policerne, dels ved Nielsens Indbetalinger var nedbragt til ca 2400 Kr, der var sikrede ved Aktieposten 10000 Kr, som i Status var optaget til en Værdi af 3000 Kr, hvorfor de 4 Kautionister maa anses dækkede. Kredit Nr 135 var ved Hjælp af Policerne afviklet. Paa Krediterne B og C var derimod intet afbetalt, og de 8 Kautionister for disse Krediter maatte herefter indfri dem med deres fulde Paalydende, saaledes at hver af disse Grupper betalte 10000 Kr.

Under nærværende ved Retten for Holbæk Købstad m v forberedte Sag har nu Sagsøgerne, de fornævnte Kautionister for Krediterne B og C med Undtagelse af Overretssagfører Viggo Holm, der ikke har tiltraadt Søgsmålet, for de ved Døden afgaaede Kautionister Cohens og Andersens Vedkommende deres Dødsbo paastaat de Sagsøgte A/S Banken for Holbæk og Omegn samt de ligeledes nævnte 4 Kautionister for Kredit A dømt til in solidum at betale Sagsøgerne $\frac{2}{3}$ af 10000 Kr eller 6666 Kr 66 Øre med Renter deraf 6 pCt aarlig fra den 2 September 1929, da Krediterne B og C blev indfriet. Subsidiært paastaar de Banken alene dømt til at betale $\frac{2}{3}$ af 2418 Kr 95 Øre — det Beløb, hvormed Restskylden paa Kredit A er opført i Status pr 20 April 1929 — eller 1612 Kr 64 Øre med tilsvarende Renter.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært saaledes, at der i alt Fald ikke kan paalægges dem nogen Betalingspligt i Forhold til det Beløb af 4500 Kr, hvormed Nielsens halvaarlige Afdrag paa Kredit A har nedbragt denne.

Under Sagen er afgivet en Række Parts- og Vidneforklaringer.

Til Støtte for deres principale Paastand gør Sagsøgerne gældende, at det ved Ordningen i 1921 var en blot*) Forudsætning, at alle Kautionisterne skulde være ganske ligestillede, idet Inddelingen i 3 Grupper alene tilsigtede at begrænse den enkeltes solidariske Ansvar til 10000 Kr. De vidste, at Banken og Direktør Bierbum ordnede hele Sagen, og stoled med Føje paa, at disse varetog samtlige Kautionisters Interesse ligelig.

*) skal formentlig være: klar.

Færdig fra Trykkeriet den 7 Januar.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 28

Torsdag den 11 December.

Da Kredit A blev sikret i Marts 1925, var Nielsen faktisk insolvent, saaledes at denne Disposition var afkræftelig i Tilfælde af Konkurs og dermed retsstridig overfor Niensens øvrige Kreditorer, hvoriblandt Sagsøgerne, saa meget mere, som de Aktiver, hvori der gaves Kredit A sekundært Pant, hidtil havde været til Sikkerhed for enhver Skyld, Nielsen havde til Banken, medens der nu blev givet Kredit A speciel Panteret i dem. De sagsøgte Kautionister, som har fremkaldt denne Disposition, maa efter Sagsøgernes Mening herved være blevet pligtige til at godtgøre dem Tabet ved, at Niensens Aktiver og Indbetalinger ikke er kommet alle 3 Grupper Kautionister ligelig tilgode, og Banken maa være solidarisk medansvarlig, da dens Medvirkning til den trufne Disposition uden Underretning til de andre Kautionister om, at den paa-tænkte iværksat, maa sidestilles med det Brud paa Kreditors Diligens-pligt overfor Kautionister, der bestaar i ikke at give disse Meddelelse om Debtors Unkladelse af at betale Renter eller Afdrag. Banken som saadan havde derhos ingen som helst Interesse i at søge yderligere Sikkerhed for eller Dækning af Kredit A, da de sagsøgte Kautionister hver for sig var fuldt ud betryggende som Kautionister for hele Kreditens Paa-lydende. Endelig anføres, at Grundsætningen i Aftalelovens § 33 ogsaa gjorde en Meddelelse til Sagsøgerne om den krævede Sikkerhed pligt-mæssig for Banken.

Til Begrundelse af den subsidiære Paastand anfører Sagsøgerne, at den endnu tilstedeværende Aktiepost paa 10 000 Kr, ansat til 3000 Kr, i alt Fald kun bør benyttes til Dækning af $\frac{1}{3}$ af Kredit A's Restpaa-lydende, medens Resten af dens Værdi bør komme Sagsøgerne tilgode.

De Sagsøgte bestrider, at der mellem de 3 Grupper Kautionister har bestaaet noget Interessefællesskab, der kunde gøre det pligtstridigt for Kautionisterne eller Banken at kræve og medvirke til Etableringen af den omhandlede yderligere Sikring af Kredit A, hvorfor denne Ordning i dens Helhed maa opretholdes. De bestrider derhos, at der i Marts 1925 forelaa egentlig Insolvens hos Købmand Nielsen.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Nielsen i 1921 først henvendte sig til de 4 sagsøgte Kautionister, med hvem han tidligere havde haft et Forretningsmellemværende, der iøvrigt bragte et Tab, som disse havde maattet dække. De gav Nielsen Tilsagn om at ville kautionere for 10 000 Kr, saafremt han kunde skaffe 2 andre Grupper af Kautionister,

hver for 10000 Kr, som Banken vilde acceptere, og de overlod helt til ham selv at udfinde og forhandle med saadanne eventuelle yderligere Kautiionister uden at blande sig i, hvem disse skulde være. Der fandt endvidere ikke derefter nogen Forhandling Sted mellem de 3 Grupper Kautiionister angaaende Retsstillingen eller iøvrigt, og der blev ikke fra nogen af Grupperne stillet Krav om eller ført Drøftelser om, hvorvidt eller hvorledes der skulde afbetales paa eller stilles reel Sikkerhed for Krediterne, hvorved endnu bemærkes, at Kautiionisterne for Kredit B var Nielsens Omgangsvener, Kautiionisterne for Kredit C hans Paa-rørende. De sagsøgende Kautiionister har i de forløbne Aar ikke interesseret sig for, at deres Hæftelse blev formindsket ved Nedbringelse af de paagældende Krediter, eller for at undersøge Nielsens Regnskab og Status, hvoraf det kunde ses, at der fra 1925 skete Afslag paa Kassekredittilsvaret overfor Banken. Sagsøgeren Crone har vel saa sent som i Efteraaret 1928 eller Foraaret 1929 hos Sagøgte Bierbum i Banken forespurgt, hvorledes det gik med Krediterne og paa Svaret forstaaet, at der intet var afbetalt paa nogen af dem, men heroverfor har Bierbum forklaret, at Svaret kun gjaldt den Kredit, som Crone hæftede for, idet Banken overhovedet ikke var berettiget til at give Oplysninger om de 2 andre Krediter, der ikke vedrørte Crone. Sagsøgeren Madsen har forklaret, at han og Kautiionisten Andersen havde talt sammen om i Banken at søge Oplysninger om Nielsens Skyld, men opgivet det, bl a for ikke derved at volde Nielsen Vanskeligheder.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa Retten finde det overvejende betænkeligt at statuere, at der ikke tilkom hver Gruppe af Kautiionisterne Handlefrihed i Forhold til de øvrige Grupper med Hensyn til at søge Sikkerhed for deres Hæftelse som Kautiionister, eller at der paahvilede den ene Gruppe nogen Pligt til at give de andre Grupper Meddelelse om, hvilke Skridt den i saa Henseende foretog sig. At de sagsøgte Gruppe derved, at dens Medlemmer var knyttede til Banken, som tidligere nævnt, havde en fortrinlig Adgang til gennem Banken at stille og gennemføre Krav i saa Henseende, stillede vel denne Gruppe gunstigere end de andre, men herom maatte de andre Grupper paa Forhaand være vidende, og i alt Fald kunde denne Omstændighed ikke gøre hverken deres eller Bankens Forhold i den omhandlede Henseende retstridigt overfor de andre Grupper. Om der for Banken som saadan var nogen Grund til at stille Krav om reel Sikkerhed for og Afbetaling paa Kredit A, eller om Banken her kun er gaet de sagsøgte Kautiionisters, deriblandt Direktør Bierbums Ærinde, maa blive uden Betydning for de andre Kautiionisters Retsstilling. Nogen Forsømmelse af en Diligenspligt fra Bankens Side overfor Kautiionisterne for de 2 andre Krediter findes ej heller at kunne foreligge, idet Banken ikke kunde have Pligt til at give dem Meddelelse om, hvad der passerede med Hensyn til den dem uvedkommende Hæftelse for Kredit A. Nielsen handlede uforsvarligt overfor de øvrige Kautiionister ved at indgaa paa den ham forelagte Ordning, men fra de Sagsøgte Side kan der ikke ved dennes Gennemførelse siges at foreligge en retstridig Handling ud fra Synspunktet Afkræftelighed, allerede fordi det tiltrods for Underskudet paa Nielsens Status ikke er givet, at han da var insolvent, hvortil kom-

mer, at det efter det oplyste er usandsynligt, at Nielsen vilde være bleven erklæret fallit af nogen af de sagsøgende Kautionister, hvis de da var blevet vidende om den trufne Ordning. Afkræftelighed af en Retshandel er derhos ikke uden videre identisk med, at den er retstridig. Der foreligger intet om, at Sagsøgte Bierbum eller Banken skulde have paataget sig nogen speciel Pligt til at varetage Sagsøgernes Interesser. Det maatte endvidere efter det foreliggende staa Banken frit for at lade paa Kredit Nr 135 deponerede Værdier hæfte sekundært for Kredit A, selv om de tidligere havde ligget til Sikkerhed for alt, hvad Nielsen i det hele skyldte Banken, allerede fordi det efter det oplyste maa antages, at Sagsøgerne ikke har vidst, at disse Værdier forelaa som Sikkerhed i Banken, eller i al Fald ikke har regnet med dem som Betyggelse for dem selv. Endelig bemærkes, at den af Sagsøgerne anførte Grundsætning i Aftalelovens § 33 ikke skønnes at kune finde Anvendelse i det her omhandlede Forhold.

Herefter vil de Sagsøgte være at frifinde og Sagens Omkostninger at tillægge dem med 250 Kr.

Nr 96/1930. **Kolding Byraad** (Gorrissen)

mod

M/S »**Alfred**«s Rederi, I A Reinecke i Hamburg (Bruun),

betræffende Erstatning for en Skibsskade.

Vestre Landsrets Dom af 21 Marts 1930: De Sagsøgte, Kolding Byraad, bør til Sagsøgerne, M/S »Alfred«s Rederi, I A Reinecke i Hamburg, betale 3854 Rmk 78 Pf tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 August 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende, iøvrigt ret usikre Oplysninger om det Stykke Træ, som Skruen stødte paa, kan der ikke gaas ud fra, hvad Indstævnte for Højesteret har hævdet, at det har været et Pæletræ fra et Bolværk i Havnen. Der er derhos ikke oplyst nogen Forsømmelse af Tilsyns- og Vedligeholdelsespligten fra Havnens Side. Herefter, og idet Appellanten ikke i al Almindelighed kan have Ansvar for Skade foraarsaget ved Genstande, som er sunket til Bunds i Havnen, vil Appellanten være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kolding Byraad, bør for Tiltale af Indstævnte, M/S »Alfred«s Rederi, I A Reinecke i Hamburg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 April 1929 ankom M/S »Alfred« tilhørende Sagsøgerne, Rederiet I A Reinecke i Hamburg, til Kolding Havn. Da Skibet var ved at lægge til ved et Bolværk i den inderste Del af Havnen, slog Skruen mod et ca 1 m langt Stykke Træ, der ragede op fra Bunden. Idet Sagsøgerne har anbragt, at Skibet herved har lidt en Skade, der har paaført dem et Tab af ialt 3854 Rmk 78 Pf, hvorfor de Sagsøgte, Kolding Byraad, maa være ansvarlige, har de under nærværende Sag paaستاet de Sagsøgte tilpligtet at betale dem det nævnte Beløb tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 August 1929, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paaستاet sig frifundet. Ifølge Sagsøgernes Opgørelse fordeler Tabet sig paa følgende Poster:

Omkostninger ved Afgivelse af Søforklaring i Hamburg	Rmk	67,78
Skadesopgørelse i Henhold til retsligt Skøn, smst	—	2530 00
Salær til det derværende Handelskammers Sagkyndige ..	—	175 00
Gebyr til Handelskammeret	—	1,00
Slæbedamperassistance til og fra Værft	—	60,00
Telegraf og Telefonomkostninger	—	50,00
Afsavn af Skibet i Reparationstiden 5 Dage à Kr 160 pr Dag, til hvilket Beløb Overligge- dagspengene i Certepartiet var fastsat.....	800 Kr	
Omkostninger i Kolding	68 —	
		868 Kr
til Kurs paa Rmk 111,90	—	971,00
		Ialt..... Rmk 3854,78

Som angivet paa Søkortet er Dybden i Kolding Havn ved normal Vandstand fra 3—7 m og paa Skibets Anløbssted 3 m. Det fremgaar derhos af Sagens Oplysninger, at Skibets Dybtgaaende er 2,4 m og 2,6 m henholdsvis for og agter, at der ikke i de sidste 4 til 5 Aar har været foretaget nogen Oprensning i Havnen, samt at der ved en senere iværksat Eftersøgning forefandtes i Muddret 4 Stk Favntræ (Bøgeknuder) Længde ca 1 m, som tilsyneladende havde ligget længe i Vandet, idet Træet var surt, skimlet og fuldt af Skaller. Paa det ene

Stykke var der derhos en mindre Afkrabning og et stort Hug, som tydede paa, at en Skibsskrue havde slaaet imod dette Stykke, som laa mindre fast end de andre.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Uheldet ikke kan tilregnes dem og derfor maa anses som hændeligt.

Der kan imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold heri, idet de i Almindelighed maa bære Ansvaret for, at der tilføjes Skibe Skade under de ovenomhandlede Omstændigheder ved et Bolværk, hvor Skibene efter deres Dybtgaaende i Henhold til de officielle Meddelelser om Havnens Dybdeforhold skulde kunne lægge til uden Risiko.

De Sagsøgte har dernæst hævdet, at Føreren af Skibet i dette Tilfælde maa tilskrive sig selv Skaden, idet han uden at afvente Lods og uden i Overensstemmelse med Havnereglementet at faa anvist Plads af Havnefogden har fortøjet paa det inderste Sted i Havnen, hvor der var den mindste Dybde.

Der findes imidlertid ej heller at kunne tillægges denne Indsigelse nogen Betydning, idet der, efter hvad der er uomtvistet, ikke i Kolding Havn er Lodstvang, og det derhos ifølge Sagens Oplysninger er en almindelig Fremgangsmaade, at Skibe af »Alfred«s Størrelse lægger til ved et Bolværk hvor som helst i Havnen, inden de ved Henvendelse til Havnefogden lader sig anvise Losseplads.

De Sagsøgte har endelig gjort gældende, at det ikke af Sagsøgerne er godtgjort, at den Skibet tilføjede Skade ikke har været tilstede, inden Uheldet indtraf, og saaledes hidrører fra dette. De har herved anført, at Sagsøgerne til Konstatning af, hvad Skade der mulig maatte være sket, straks burde have ladet Skibet underkaste Eftersyn i Dok i Kolding for paa bedst mulig Maade at faa Skadens Aarsag oplyst. Efter alt det foreliggende, derunder den af Skibets Mandskab afgivne Søforklaring og Indholdet af de i Kolding og Hamburg optagne Syns- og Skønsforretninger maa det imidlertid anses tilstrækkeligt godtgjort, at den Skade, for hvilken Erstatning indsøges, er tilføjet Skibet ved Skruens Berøring med det ovenomhandlede Træstykke.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse er der af de Sagsøgte alene fremsat Indsigelser mod to Poster, nemlig Skadesopgørelsen til Beløb 2530 Rmk og Afsætningsgodtgørelsen 800 Kr. I Mangel af nærmere Paa-visning af, paa hvilke Punkter Skadesopgørelsen maatte være for højt ansat, vil det anførte Beløb, der er opgjort paa Grundlag af Skønsforretningen i Hamburg, være at tilkende Sagsøgerne.

Da derhos den ansatte Afsavnsopgørelse er udregnet i Overensstemmelse med den i Certepartiet for den paagældende Rejse betingede Overliggedagsgodtgørelse, vil ejheller dette Beløb kunne nedsættes.

I Henhold til det anførte vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 250 Kr.

Tirsdag den 16 December.

Nr 50/1930. Enke **Else Marie Jensen**, født Andersen, Enke **Maren Kirstine Jensen**, født Andersen, Husejer **Carl Andersen**, **Peder Kløv**, Landmand **Anders Jørgensen** og Fru **Kristiane Mikkelsen**, født Sørensen (Meyer)

mod

Ane Johanne Persson, født Andersen, og Gaardejer **Anders Christian Andersen Kirk** (Landsretssagfører Vöhtz),

betreffende Appellanternes Ansvar for Modtagelsen af nogle de Indstævnte tilkommende Arvebeløb.

Vestre Landsrets Dom af 10 Januar 1930: De Sagsøgte, Enke Else Marie Jensen, født Andersen, Enke Maren Kirstine Jensen, f Andersen, Husejer Carl Andersen, Peder Kløv, Landmand Anders Jørgensen, Kristiane Mikkelsen, f Sørensen, Husmand Jens Chr Madsen og Arbejdsmand Mads Berg Madsen, bør een for alle og alle for een til hver af Sagsøgerne, Ane Johanne Persson i Ægteskab med Husmand Haakon Persson, og Gaardejer Anders Christian Andersen Kirk, betale 4287,14 Dollars tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 November 1926, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte een for alle og alle for een til Sagsøgerne 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Landsretsdømmens Afsigelse har Appellanterne Else Marie Jensen, født Andersen, Husejer Carl Andersen, Enke Maren Kirstine Jensen, født Andersen og Husmand Peter Kløv til de Indstævnte betalt det af hver af disse Appellanter for meget modtagne Beløb tilsammen Dollars 3429,72, med Renter fra Forligsklagens Dato den 1 Maj 1925. Appellanternes Paastand gaar her efter ud paa, at de frifindes, for Landmand Anders Jørgensens og Kristiane Mikkelsen, født Sørensen's Vedkommende mod Betaling af Dollars 214,36 til hver af de Indstævnte tilligemed Renter fra Forligsklagens Dato. De Indstævnte paastaar Appellanterne tilpligtet in solidum til hver af de Indstævnte at betale Dollars 857,43 med Renter fra den 1 November 1926 samt Renter af de betalte Dollars 3429,72 fra den 1 November 1926 til den 1 Maj 1929.

Efter Forhandlingerne med Fuldmægtig Bjerregaard maatte Appellanterne gaa ud fra, at samtlige Arvingers Krav blev anmeldt paa Skiftet i Nebraska og de findes derfor intet Ansvar at have for, at de Indstævnte ved den ifølge Skifterettens Kendelse af 7 August 1926 stedfundne Fordeling af Arven blev forbi-gaaet. Under de foreliggende Omstændigheder findes derhos Appellanterne ikke ved at modtage de hver enkelt af dem i Henhold til den af Skifteretten foretagne Fordeling tilsendte Arvebeløb at

have paadraget sig noget solidarisk Ansvar for den de Indstævnte tilkommende Del heraf. Herefter og idet der heller ikke findes tilstrækkeligt Grundlag for en Beregning af Renter fra et tidligere Tidspunkt end Forligsklagens Dato, vil Appellanternes Paastand i det hele være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil dennes Dom, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes de Indstævnte in solidum at burde godtgøre Appellanterne med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Landmand Anders Jørgensen og Kristiane Mikkelsen, født Sørensen, bør hver især til hver af de Indstævnte, Ane Johanne Persson, født Andersen, og Gaardejer Anders Christian Andersen Kirk betale Dollars 214,36 med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Maj 1929, til Betaling sker. Appellanterne, Enke Else Marie Jensen, født Andersen, Husejer Carl Andersen, Enke Maren Kirstine Jensen, født Andersen, og Husmand Peter Kløv, bør for Tiltale af de Indstævnte i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler de Indstævnte, een for begge og begge for een til Appellanterne med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Marts Maaned 1926 modtog de Sagsøgte, Else Marie Jensen, født Andersen, af Vesløs, Husejer Carl Andersen af Vust og Enke Maren Kirstine Jensen, født Andersen, af Fæggesund Nord, fra en Dansk-Amerikaner ved Navn A Jensby Meddelelse hver for sig om, at deres Broder Thomas Kristen Andersen, der i sin Tid var udvandret til Amerika, var afgaaet ved Døden i Nebraska omkring den 1 Januar 1926. Efter indbyrdes Raadslagning og efter at Else Marie Jensen havde spurgt Sognefogden til Raads, enedes de om at rejse ind til Dommerkontoret i Thisted, hvor de for Dommerfuldmægtig Bjerregaard opgav Navnene paa de Slægtninge, som de mente kunde komme i Betragtning som Arvinger, derimellem ogsaa Sagsøgerne, den Afdødes Halvsøskende Ane Johanne Persson, født Andersen, af Tømmerby, og Gaardejer Anders Christian Andersen Kirk af Lund. De fik Besked om, at alle Arvingerne

en Dag maatte komme ind paa Kontoret og underskrive en Fuldmagt til det danske Konsulat om at ordne Arveforholdene; den 19 Juli 1926 fandt Mødet Sted, hvor saavel Sagsøgerne som de ovennævnte 3 Sagsøgte og de Sagsøgte Peder Kløv af Nr Skjoldborg, Afdødes Halvbroder, og Landmand Anders Jørgensen af Vesløshuse, Afdødes Søstersøn, var kommet til Stede — Sagsøgerne efter Tilsigelse fra Else Marie Jensen — og underskrev en saadan Fuldmagt, der senere i Nykøbing paa Mors blev medunderskrevet af 3 af Afdødes Søkendebørn, der boede paa Mors, nemlig de Sagsøgte Kristiane Mikkelsen, født Sørensen, i Nykøbing paa Mors, Arbejdsmand Mads Berg Madsen, sammesteds, og Husmand Jens Chr Madsen af Sdr Draaby. Forinden Mødet den 19 Juli havde fundet Sted, havde de Sagsøgte Else Marie Jensen, Carl Andersen, Landmand Anders Jørgensen af Vesløshuse, Peder Kløv af Skjoldborg og Kristiane Mikkelsen modtaget Breve fra fornævnte Anton Jensby, der af Skifteretten paa den Afdødes Hjemsted var antaget selvanden til at administrere Dødsboet og fordele Arven mellem Afdødes Arvinger. Det fremgaar af Sagen, at Administratorernes Kendskab til Arveforholdene hidrørte fra Oplysninger indeholdte i en Retsudskrift af 12 Februar 1925 angaaende Afdødes Moster Maren Thøgersens Dødsbo, der ligeledes var behandlet i Amerika, og i hvilken Udskrift Afdøde Thomas Kristen Andersens Halvsøskende paa fædrene Side — Sagsøgerne — ikke omtales. Brevet til Else Marie Jensen og vistnok ogsaa det til Carl Andersen var saalydende, dateret 22 Juni 1926:

»Da de er Arving i Dødsboet efter Thomas Chr Andersen af Nora, Nebraska, kan jeg meddele dem at vi nu er færdig til at sende Pengene hjem til hans Søskende i Danmark saa snart som jeg hører fra alle Arvingerne og faar deres Adresse saa skal jeg sende Pengene hjem til eder alle i Danmark der er 30 000 Dollars eller ogsaa omkring ved 100 000 Kroner at dele imellem hans 5 Søskende Trine Andersen der er afgaaet ved Døden men har efterladt sig 4 Børn som vil faa hendes Arvepart og jeg vilde gerne om du vilde faa dem alle til at sende mig deres Adr snarest mulig saa jeg kan blive færdig med Boets Opgørelse og lad mig vide om jeg er rigtig med Hensyn til Arvingerne.

Venlig Hilsen Anton Jensby.«

Brevene til de andre Arvinger indeholdt dels en Opfordring til at opgive deres Adresse, dels Meddelelse om, at der var 30 000 Dollars at dele mellem Afdødes 5 Søskende. Dette Brev besvaredes kun af de Sagsøgte Anders Jørgensen og Peder Kløv, der opgav deres Adresser, medens Else Marie Jensen og Carl Andersen, der viste Fuldmægtig Bjerregaard de modtagne Breve, efter dennes Raad undlod at besvare dem. Der hengik nu en lang Tid, blandt andet til Fremskaffelse af Daabs- og Vielsesattester og med Korrespondance mellem Bjerregaard og Udenrigsministeriet, saa at Konsulatet først den 20 Oktober 1926 fik Fuldmagten i Hænde og kunde sende Dokumenterne til Skifteretten i Nebraska. Allerede den 7 August havde denne afsagt en Kendelse, hvorved Arven paa Grundlag af de Oplysninger, Jensby da sad inde med, var fordelt mellem de Sagsøgte med Forbigaaelse af Sagsøgerne, idet man var gaaet ud fra, at der ikke var flere Arvinger, siden der ikke efter Jensbys Henvendelser til de Sagsøgte, særlig til Else Marie Jensen

og Carl Andersen, var kommet nogen Meddelelse, og den 27 August 1926 sendte Jensby til Else Marie Jensen et saalydende Brev:

»For over 2 Maaneder siden meddelte jeg dem ved Registret Brev at deres Part i Arven efter afdøde Thoo Chr Andersen Nora Neb var færdig til at sende hjem til hans Arvinger i Danmark saa snart jeg hørte fra eder. Da de County Court of Nuckolls County Nebraska ikke vil tillade os at sende Pengene hjem til Danmark før end vi høre fra eder vil jeg bede dem om at lade os høre fra dig snarest mulig.

Venlig Hilsen Anton Jensby.

Deres Part er 22000 Kr.«

Else Marie Jensen underrettede ikke Bjerregaard herom, men sendte sin Adresse og modtog derefter med et Brev af 5 Oktober 1926 en Check paa 22493 Kr. Anders Jørgensen og Peter Kløv modtog med Breve af 27 August Checks paa henholdsvis 5600 Kr og 22400 Kr, medens de øvrige Sagsøgte først efter paa Opfordringer af 27 August at have meddelt Jensby deres Adresse i Løbet af Oktober 1926 modtog hver deres Arvepart; som den sidste fik Carl Andersen efter ved Skrivelse af 12 Oktober fra Jensby at være erindret om Svar sendt 22375 Kr. Da Sagsøgerne nu hørte, at de Sagsøgte alle havde faaet Arveparter udbetalt, medens de intet fik, blev de urolige og henvendte sig gennem Bjerregaard til Udenrigsministeriet, hvorefter de erfarede, at Boet var delt med Forbigaaelse af dem som Arvinger. Udenrigsministeriet telegraferede den 27 November 1926 til Konsulatet for om muligt at faa Fordelingen ændret eller gjort Ansvar gældende mod Administratorene, fordi de ikke havde afventet Konsulatets Fuldmagt, men mødtes med den Indvending, at Jensby havde fremsendt Liste over de formodede Arvinger til flere af Arvingerne uden at modtage nogen Rettelse. Udenrigsministeriet foranledigede senere, at det den 21 Maj 1927 gennem Amtet paalagdes de Sagsøgte at deponere de dem formeget udbetalte Beløb, hvis Størrelse angaves, i Ministeriet eller hos Thisted Amt, men dette nægtede de alle, og efter at det forgæves var henstillet til dem, ogsaa af de amerikanske Skiftemyndigheder, frivillig at fordele Arven overensstemmende med de rigtige Arveforhold, blev det nødvendigt at foranledige Boet reassumeret, og en ny Skifteretskendelse blev da afsagt den 10 September 1928, ved hvilken Arvefordelingen omgjøredes saaledes, at der tillagdes Afdødes Hel- og Halvsøskende, derimellem Sagsøgerne, hver 4287,14 Dollars istedetfor 6002,00 Dollars og Broderbørnene hver 1071,78 Dollars istedetfor 1500,50 Dollars. Sagsøgerne havde imidlertid indgivet kriminel Anmeldelse mod de Sagsøgte, hvem de sigtede for svingagtigt at have tilvendt sig de dem tilkommende Arveandele, men Anklagemyndigheden fandt ikke, der var tilstrækkeligt Bevisgrundlag til at rejse Tiltale mod de Sagsøgte. Sagsøgerne har derefter i Medfør af § 2 i Forordning 11 September 1839 eller denne Bestemmelses Analogi under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til in solidum at betale dem hver 4287,14 Dollars tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra 1 November 1926, indtil Betaling sker. Desuden har de nedlagt forskellige subsidiære Paastande. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod at betale til hver af Sagsøgerne: Else Marie Jensen, Maren Kirstine Jensen, Carl Andersen og Peder Kløv hver \$ 857,43, Anders Jørgensen, Kristiane

Mikkelsen, Jens Chr Madsen og Mads Berg Madsen hver \$ 214,36 tillige med Renter af Beløbene 5 pCt p a, men kun fra Forligsklagens Dato, den 1 Maj 1929, indtil Betaling sker.

Det, hvorom Striden staar, er altsaa herefter alene, hvorvidt de Sagsøgte hver for sig skal lægge de Beløb fra sig, som de har faaet udbetalt for meget, med Renter fra Forligsklagens Dato, eller om de skal dømmes een for alle og alle for een og svare Renter fra det Tidspunkt, da de oppebar for meget i Arv. Dette har særlig Betydning for dem af de Sagsøgte, der endnu har Pengene i Behold, idet det allerede, da Henvendelsen fandt Sted om at deponere de Sagsøgerne rettelig tilkommende Arveandele, forholdt sig saaledes, at de Sagsøgte Jens Chr Madsen og Mads Berg Madsen, den første ved Betaling af Gæld, den sidste ved en uheldig Ejendomshandel, havde disponeret over de dem udbetalte Arvelodder, medens Kristiane Mikkelsen kun havde ca 1000 Kr i Behold, saa at de øvrige Sagsøgte, hvis de dømmes in solidum, kommer til at udrede de paa ovennævnte 3 Sagsøgte faldende Arveparter, der for hver vil udgøre ca 1600 Kr foruden Renterne.

Til Støtte for deres Fritagelse for solidarisk Ansvar og Udredelse af Renter fra et tidligere Tidspunkt end Forligsklagens Dato har de Sagsøgte gjort gældende, at de i absolut god Tro har taget imod de Beløb, der tilstilledes dem. De har ikke kunnet regne med, at den Fuldmagt, de underskrev den 19 Juli 1926, endnu ikke var naaet Konsulatet i Hænde i saa god Tid, at vedkommende amerikanske Skiftemyndigheder ved Fordeelingen af Arven i Slutningen af August 1926 ikke havde taget Hensyn til Sagsøgernes Arveret, hvis der tilkom disse noget; naar der ikke blev udbetalt Sagsøgerne Arv, gik de ud fra, at det maatte være, fordi de efter Nebraskas Love ikke ansaas for arveberettigede.

Det findes imidlertid, at de Sagsøgte efter gennem Bjerregaard at have givet Konsulatet Fuldmagt til at varetage deres Tarv under Arvefordelingen ikke paa egen Haand og uden at holde Bjerregaard underrettet burde have indladt sig paa Korrespondance med Jensby og efter Størrelsen af de dem tilstillede Beløb maatte være paa det rene med, at han stadig regnede med, at der kun var 5 Arveparter at fordele. Derimod burde de straks have underrettet Bjerregaard baade om hans fortsatte Henvendelser til dem og om Størrelsen af de Beløb, de modtog. Det gælder i særlig Grad Else Marie Jensen og Carl Andersen, der ved kun delvist at besvare Jensbys Henvendelser og meddele deres Adresse uden at henlede Opmærksomheden paa, at der var to Arveberettigede udover de af ham nævnte 5 Søsken, har bestyrket Jensby i hans urigtige Opfattelse af Arveforholdene; men ogsaa de øvrige Sagsøgte maatte efter Indholdet af Jensbys Skrivelse kunne slutte, at han endnu ikke havde modtaget berigtigende Oplysning fra Konsulatet, og de vil derfor alle in solidum være at dømme til at erstatte Sagsøgerne det Tab, de ved deres Forhold har forvoldt disse, hvorefter Sagsøgernes Paastand vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte een for alle og alle for een at burde godtgøre Sagsøgeren med 500 Kr.

Nr 310/1929. Mejeriforpagter **S Thorengaard** og Mejeribestyrer **C M Christensen** (Cohn)

m o d

Firmaet Dansk Cycleværk »Grand« (Steglich-Petersen),

betræffende Omfanget af en af Appellanterne paahvilende Kautionsforpligtelse.

Østre Landsrets Dom af 16 Oktober 1929: Mod Udlevering af den ovennævnte Panteobligation bør de Sagsøgte, Mejeriforpagter S Thorengaard og Mejeribestyrer C M Christensen, een for begge og begge for een, til Sagsøgerne, Dansk Cykleværk »Grand«, betale 4918 Kr 84 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 Juli 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet Krav paa Beløbet 147 Kroner 20 Øre.

Efter det foreliggende maa det antages, at det i Dommen ommeldte Beløb 2725 Kroner 11 Øre, der udgør Restbeløbet af et af Indstævnte den 5 Januar 1927 udbetalt Beløb til Frigørelse bl a af den i Kautionserklæringen nævnte Panteobligation, omfattes af den ved Kautionserklæringen overtagne Forpligtelse.

Det fremgaar af Sagen, at det i Dommen ommeldte Beløb 1497 Kroner 78 Øre har sin Oprindelse derfra, at S Andersen engang i 1922 ved Overtagelse af en Filialforretning i København, har paataget sig en denne Forretning paahvilende Gældspost til »Grand«, stor 8250 Kroner. For dette Beløb akcepterede han en gennem Aarene 1923—1927 afdraget Veksel, for hvis Vedkommende Diskonto er debiteret med ialt 1497 Kroner 78 Øre for Tiden fra 5 April 1923 til 5 September 1925. Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Beløbet ikke har skullet forrentes, hvorfor S Andersen ikke skylder den omstridte Post, som derfor ikke heller kan belastes Kautionisterne. Det bemærkes herved bl a, at S Andersen som Vidne har forklaret i sin Tid at være blevet afkrævet Renter, men at have protesteret mod Betaling af Renter eller Diskonto, at der ikke heller i S Andersens Bøger har fundet nogen saadan Debitering Sted, idet ogsaa hans Bogholderske, som af hende forklaret, regnede med Hovedstolens Ikke-Forrentning, samt at Indstævnte efter som nævnt i Begyndelsen at have debiteret Diskonto, ganske er ophørt med Debitering og Fremsendelse af Rentenotaer i de følgende Aar.

Herefter vil Appellanterne være at dømme efter en af dem nedlagt subsidiaer Paastand til Betaling af 3273 Kroner 37 Øre med Renter som paastaet. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Mod Udlevering af den nævnte Panteobligation bør Appellanterne, Mejeriforpagter S Thorengaard og Mejeribestyrer C M Christensen, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Firmaet Dansk Cykleværk »Grand«, betale 3273 Kroner 37 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 Juli 1929, til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 8 December 1926 underskrev de Sagsøgte, Mejeriforpagter S Thorengaard og Mejeribestyrer C M Christensen, et saalydende Dokument:

»Undertegnede — — — indestaar herved som Kautiønistler og Selvskyldnere in solidum for ethvert Tab Dansk Cykleværk Grand, Nørre Aaby, maatte komme til at lide, hidrørende fra den Grosserer S Andersen tilstaaede Kredit udover Kr 25 000,—, dog saaledes, at det Beløb, som vi kan komme til at tilsvare Dansk Cykleværk Grand aldrig kan overstige Kr 5000,— skriver Fem Tusind.

I Tilfælde af Søgsmal skal den hurtige Retsforfølgning efter Retsplejelovens Kapitel 41 være anvendelig.

Det bemærkes, at den af M Paulsen hos Dansk Cykleværk deponerede sideordnede Obligation stor Kr 8000,— i Ejendommen, Overbyes Allé 44, Valby, i Tilfælde af Søgsmal anvendes til hel eller delvis Dækning af det Beløb, vi eventuelt maatte komme til at tilsvare Dansk Cykleværk Grand.

Ovenstaaende Kautiø er kun gyldig indtil 1 Januar 1932.«

Grosserer S Andersen blev den 14 Juni 1928 erklæret fallit, og idet Boet ingen Dividende vil give til upriviligerede Kreditorer, har Sagsøgerne, Dansk Cykleværk »Grand«, under denne Sag, idet de har fremlagt en af S Andersen den 2 Juli 1929 skriftlig anerkendt Opgørelse, hvorefter S Andersens Gæld til Sagsøgerne pr 21 August 1928 udgjorde 29 973 Kr 35 Øre, paastaaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale Differencen mellem dette Beløb og 25 000 Kr, altsaa 4973 Kr 35 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 2 Juli 1929, alt mod Udlevering af den i Kautiønsdokumentet omhandlede Panteobligation, der er udstedt den 26 Januar 1924 af Værkfører M Poulsen til Frk Aase Inge Julie Poulsen.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af 548 Kr 75 Øre og mod at erholde udleveret den nævnte Obligation.

De Sagsøgte Indsigelser gaar ud paa, at Kautionen kun skulde omfatte Varegæld, hvorfor de ikke kan være pligtige at betale et i Sagsøgernes Opgørelse indbefattet Beløb, stort 2725 Kr 11 Øre, som af Sagsøgerne er betalt for at indløse Panteobligationen, der af Hoveddebitor var deponeret andetsteds til Sikkerhed for Gæld, at Hoveddebitor ikke er pligtig — og derfor ej heller de pligtige — at betale et Beløb stort 1497 Kr 78 Øre, der som Renter af Vareposter er medtaget i Opgørelsen uden at være bogført i S Andersens Bøger, at et Beløb stort 147 Kr 20 Øre skal fragaa paa Grund af en Feilpostering og endelig et Beløb stort 54 Kr 51 Øre af en anden nærmere angiven Grund.

Sagsøgerne har under Domsforhandlingen erkendt, at de 54 Kr 51 Øre skal fragaa, og de maa derfor antages at nedsætte deres Paastand til 4918 Kr 84 Øre med Renter.

Da de øvrige af de Sagsøgte fremsatte Indsigelser maa anses utilstrækkeligt bestyrkede, vil Kautionsdokumentet og den af S Andersen anerkendte Opgørelse med Fradrag af de 54 Kr 51 Øre være at lægge til Grund ved Paadømmelsen, og de Sagsøgte vil derfor være at dømme efter Paastanden.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have in solidum at betale Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 272/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Einer Laurits Larsen (Bruun),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Østre Landsrets Dom af 20 Oktober 1930: Tiltalte Einer Laurits Larsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage og i Erstatning til A/S Støvsugeren »Orion«, København, betale 52 Kr. Saa udreder han og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Chr Langballe, 50 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 120 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Einer Laurits Larsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 3 Afdeling, tiltales Einer Laurits Larsen

1

for paa en den 19 December 1929 dateret Slutseddel, i hvilken Tiltalte som Repræsentant for A/S Støvsugeren »Orion«, København, urigtigt angav at have solgt et Radioapparat (Scandia Lysnetmodtager) for 200 Kr til den opdigtede Person Snedker Karl Poulsen, Halfdangsgade 19, falskelig at have underskrevet med det opdigtede Navn »Karl Poulsen«, hvorefter Tiltalte — ved at forevise nævnte Aktieselskab Slutsedlen — af dette fik udbetalt 7 Kr i Provision,

2

for paa en den 20 December 1929 dateret Slutseddel, i hvilken Tiltalte under lignende Omstændigheder som omtalt under Forhold 1 urigtigt angav at have solgt et Radioapparat (Royal Lysnetmodtager) for 225 Kr til den opdigtede Person, Søfyrbøder Sophus O Henriksen, Kongedybets Allé 9, falskelig at have underskrevet med det opdigtede Navn »S Henriksen«, hvorefter Tiltalte — ved at forevise Aktieselskabet Slutsedlen — af dette fik udbetalt 8 Kr i Provision,

3

for paa en den 23 December 1929 dateret Slutseddel, i hvilken Tiltalte under lignende Omstændigheder som omtalt under Forhold 1 urigtigt angav at have solgt et Radioapparat (Radiola) for 275 Kr til den opdigtede Person, Maskinarbejder Oskar Hansen, Wesselsgade 19, falskelig at have underskrevet med det opdigtede Navn »Oskar Hansen«, hvorefter Tiltalte — ved at forevise Aktieselskabet Slutsedlen — af dette fik udbetalt 17 Kr i Provision,

4

for paa en den 23 December 1929 dateret Slutseddel, i hvilken Tiltalte under lignende Omstændigheder som omtalt under Forhold 1 urigtigt angav at have solgt et Radioapparat (Royal) for 335 Kr til den opdigtede Person, Kontorist Peder M Olsen, Klerkegade 11, falskelig at have underskrevet med det opdigtede Navn »P M Olsen«, hvorefter Tiltalte — ved at forevise Aktieselskabet Slutsedlen — af dette fik udbetalt 20 Kr i Provision.

Tiltalte er født den 7 Maj 1895 og tidligere anset ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 13 August 1912 efter Straffelovens § 228, jfr §§ 21 og 37, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i samtlige de ham paasigtede Forhold. Han har erkendt, at han mod Aflevering af de ommeldte Sluttedler har af det anførte Firma erholdt udleveret de paagældende Radioapparater og modtaget de anførte Provisionsbeløb, men han vil ikke i noget af Tilfældene have underskrevet Sluttedlerne med de anførte Navne.

Tiltalte har ad Forhold 1, 2 og 4 forklaret, at han ikke husker, hvorledes han er kommet i Forbindelse med de paagældende Købere; han har ikke konstateret de opførte Bopæles Rigtighed, og de nærmere Oplysninger, som han har givet Firmaet om Køberne, særlig om, at deres økonomiske Forhold er gode, hidrører fra Køberne. Sluttedlerne mener han er underskrevet af Køberne henholdsvis paa Tiltaltes Bopæl, paa Gaden og paa en anden Kundes Bopæl, han husker ikke hvilken. Køberne maa have afbestilt Apparaterne, han husker ikke under hvilke nærmere Omstændigheder, og de er derfor ikke udleveret til Køberne. Apparatet ad 1) lod Tiltalte forblive paa sin Bopæl, indtil Firmaet efter hans Afskedigelse lod det afhente engang i Januar d A, Apparatet ad 2) havde han stillet ind i en Installatørforetning paa Øresundsvej — efter dennes Indehavers Forklaring, fordi Tiltalte efter hans Opgivende forgæves havde søgt en Køber i Ejendommen (efter Sluttedlen er Køberens Bopæl Kongedybets Allé) — og der blev det i Juni d A hentet af Politiet, og Apparatet ad 4) beholdt Tiltalte hjemme, indtil han engang i Januar d A leverede det til en anden Kunde, der leverede et tidligere købt Apparat tilbage; dette anbragte Tiltalte hos en Kunde for at faa det solgt; der blev Apparatet fremskaffet af Politiet.

Med Hensyn til Sluttedlen ad 3) har Tiltalte forklaret, at han har modtaget denne i underskrevet Stand af en Maskinarbejder Nielsen, som han har kendt i flere Aar, men om hvem han iøvrigt ikke har kunnet give nogen Oplysning, hvorefter han kan eftersøges. Tiltalte havde antaget Nielsen som Underagent og ved ikke, hvem Køberen efter Sluttedlen er, skønt han har bevidnet hans Underskrift paa Sluttedlen. Han satte Apparatet ind i en Restauration paa Kultorvet, hvor Nielsen skulde afhente det. Da Tiltalte engang i Januar traf Nielsen, fortalte denne, at Købet ikke var gaaet i Orden. Tiltalte foretog intet i den Anledning, men i Maj d A fremlyste Restauratøren Apparatet og forklarede, at den, der satte Apparatet derind, forklarede, at han skulde ud at gøre Indkøb, og bad, om det maatte blive staaende, til han havde besørget disse.

De i Sluttedlerne angivne Købere har ikke efter Sluttedlernes eller Tiltaltes Oplysninger — deriblandt ad 2), at Køberen sejlede med S/S Frederik den 8de — kunnet findes.

Efter Undersøgelse af Sluttedlerne og Skriftprøver fra Tiltalte har vedkommende Skriftekspert udtalt ad 1, at han er overbevist om, at Underskriften er skrevet af Tiltalte, ad 2, at han ikke kan udtale sig med Sikkerhed, ad 3, at det kan antages, at Underskriften er skrevet af Tiltalte, og ad 4, at man maa antage, at Underskriften er skrevet af Tiltalte.

Direktøren for Anmelderfirmaet har forklaret, at Tiltalte i de ca 3

Maaneder, han agenterede for Firmaet, har afleveret Slutsedler for ca 50 Apparater. Foruden i de her omhandlede Forhold har ogsaa i enkelte andre Tilfælde Køberen ikke kunnet findes, og adskillige af Køberne har været saaledes, at Apparaterne har maattet tages tilbage. Tiltalte udeblev fra Jul forrige Aar uden at gøre Rede for de Salg, der var Uorden i.

Efter det ovenanførte i det hele findes Tiltaltes med Hensyn til de fornævnte 4, i de sidste 3—4 Dage før Jul afgivne, Slutsedler ikke at kunne staa til Troende, og herefter findes det uden Betænkelighed at statuere, at Tiltalte selv har underskrevet Slutsedlerne med de anførte, opdigtede Navne.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 275, jfr § 268, efter Omstændighederne og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage samt efter derom nedlagt Paastand have at udrede nedennævnte Erstatning.

Onsdag den 17 December.

Nr 227/1930.

Rigsadvokaten

mod

Peter Gram (David),

der tiltales for Overtrædelse af Lov af 17 Maj 1916 om Værn for Dyr.

Østre Landsrets Dom af 5 August 1930: Tiltalte Peter Gram bør straffes med simpelt Fængsel i 20 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A H Siesby, 40 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Som Sagen foreligger for Højesteret, findes det ikke at kunne bebrejdes Tiltalte, at han nedslagede Kvien, som laa paa Marken lidende af Stivsyge og tilsyneladende uden Bevidsthed, uden forud at have bedøvet den. Det maa derhos antages, at Tiltalte troede at have dræbt Kvien ved det Snit, han tilføjede den. Men Tiltalte, som af Tilstedeværende blev gjort opmærksom paa, at Kvien vist ikke var død, har overtraadt Lov Nr 152 af 17 Maj 1916 § 1 ved ikke at forvise sig om, at han havde udført Snittet rigtigt, og at Kvien var død.

For dette Forhold vil han være at anse med en Bøde til Statskassen, der findes at burde bestemmes til 75 Kroner.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Peter Gram bør til Statskassen bøde 75 Kroner. Sagens Omkostninger, derunder Salær til Overretssagfører A H Siesbye 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David 80 Kroner, udredes af det offentlige.

—————

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Kalundborg Købstad m v behandlede Sag er Peter Gram, der er født den 13 Maj 1906 og ikke fundet forhen straffet, sat under Tiltale for Overtrædelse af § 1 i Lov af 17 Maj 1916 om Værn for Dyr i Anledning af, at han uden at have bedøvet en Kvie den 27 April 1930 Kl ca 1 med en Jagtkniv har opskaaret Kvies Hals paa langs i en Længde af 12—14 Tommer uden at overskære Dyrets Blodaare og derefter har ladet Kvien leve indtil Kl 5 Eftermiddag, da den blev dræbt.

Efter at Tiltalte den 18 Juni 1930 inden Retten havde vedtaget en Bøde til Statskassen af 75 Kr for Overtrædelse af bemeldte Lov, er Sagen af Anklagemyndigheden med Justitsministeriets Tilladelse af 27 s M i Medfør af Retsplejelovens § 962 paaanket her til Retten til Skærpelse af Straffen.

Ved de i Sagen foreliggende Oplysninger, deriblandt Tiltaltes egne Forklaringer, maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at han ved sit i Anklagen beskrevne Forhold, der af det veterinære Sundhedsraad betegnes som en alvorlig Overtrædelse af Loven, har gjort sig skyldig i Mishandling af Kvien.

Han vil derfor være at anse efter den ovennævnte Lovs § 1 efter Omstændighederne med simpelt Fængsel i 20 Dage.

=====

Torsdag den 18 December.

Nr 186/1930.

Rigsadvokaten
m o d

1) **Aage Edvard Larsen** og 2) **Svend Aage Bucicek Olsen**
(Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af henholdsvis Straffelovens § 100 og Straffelovens § 108 II.

Østre Landsrets Dom af 24 Juni 1930: Tiltalte Aage Edvard Larsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned. Tiltalte Svend Aage Bucicek Olsen bør til Statskassen bøde 200 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 20 Dage. Saa bør de Tiltalte og een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte Olsen og af det offentlige for begge Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden for Larsens Vedkommende findes at burde forlænges til 60 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte Aage Edvard Larsens Vedkommende bestemmes til 60 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler de Tiltalte Aage Edvard Larsen og Svend Aage Bucicek Olsen, een for begge og begge for een, 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Frederiksberg Birk, tiltales Aage Edvard Larsen og Svend Aage Bucicek Olsen, førstnævnte efter Straffelovens § 100 for Vold mod Tjenestemand i Funktion ved Søndag den 9 Marts 1930 paa eller ved Bagperronen til en Linje 13 Sporvogn, der holdt i Krydset mellem Borups Allé og Nordre Fasanvej, med sin knyttede Haand at have tildelt den tjenstgørende Sporvognskonduktør Karl Johan Sørensen, der vilde fjerne ham fra Sporvognen, et Slag paa højre Kæbeparti, hvorved to af Overfaldnes Fortænder gik løs, og sidstnævnte efter Straffelovens § 108 II for samme Dag og Sted at have givet Vognstyrer Jens Frederik Jensen, der, efter at det ovennævnte var passeret, fastholdt Tiltalte Larsen, medens Politiet blev tilkaldt, et Skub, hvorved Larsen fik Lejlighed til at undvige.

Tiltalte Larsen er født den 26 Januar 1901 og er gentagne Gange anset med Bøder for Overtrædelse af Motorlovgivningen, men iøvrigt ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Olsen er født den 30 Maj 1903 og er tidligere bl a anset ved Frederiksberg Birks Rets Dom af 27 Oktober 1922 efter Straffelovens § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage og senere ved samme Rets Dom af 28 Februar 1927 efter Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med lige Fængsel i 40 Dage.

Efter det oplyste havde Tiltalte Larsen ved den paagældende Lejlighed som Passager i Sporvognen taget Opstilling i Døren til Bagperronen eller lige indenfor den, og da han havde nægtet at efterkomme Konduktør Sørensens Paalæg om at gaa længere ind i Vognen for ikke at være til Ulempe for Passagererne ved Ind- og Udgang af Vognen, og han derhos svarede Konduktøren paa en udæskende Maade, standsede Konduktøren Vognen og paalagde Tiltalte at forlade den. Da Tiltalte ej heller efterkom dette Paalæg, satte Konduktøren ham af. Ved Konduktørens og de af Vidnerne, Fuldmægtig Hans Albrechtsen og Ingeniør Niels Kristian Kaaslund, afgivne Forklaringer er det bevist, at Tiltalte derefter har tildelt Konduktøren det i Tiltalen nærmere beskrevne Slag. Sørensen blev den 10 Marts 1930 undersøgt af Kommunalæge Marnier, og i den af denne samme Dag afgivne Erklæring hedder det bl a: »Der er nogen Hævelse af forreste Del af h Kæbehalvdel. 2 Fortænder (1 og 2 til h) er løse, den midterste saa meget, at det er tvivlsomt, om den atter vil voxte fast.« Ved sit Møde i Retten den 1 Maj d A forklarede Overfaldne, at han som Følge af den ham overgaaede Vold i de 4 første Dage havde svært ved at spise, og at den ene Tand ca 14 Dage i Forvejen var faldet ud, medens den anden var ganske løs.

Med Hensyn til Tiltalte Olsens Forhold har Vognstyrer Jens Frederik Jensen forklaret, at Olsen, efter at Jensen havde paagrebet Tiltalte Larsen for at hindre ham i at undløbe, før Politiet kom til Stede, opfordrede Jensen til at lade Larsen gaa og skubbede til ham, saa at han dels som Følge heraf og dels som Følge af en anden Persons Indgriben maatte slippe sit Tag i Larsen, som derefter fjernede sig. Ved denne Forklaring i Forbindelse med det iøvrigt oplyste findes det godtgjort, at Tiltalte Olsen har gjort sig skyldig i det i Tiltalen for hans Vedkommende beskrevne Forhold.

Herefter vil de Tiltalte være at anse, Larsen efter Straffelovens § 100, jfr § 98, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned og Olsen efter dens § 108 II med en Straf, der findes at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 20 Dage.

De Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor nærmere anført.

Nr 171/1930. **Handelsbanken i Tønder (Gelting)**

m o d

Kolding Kommune (d kst Kadv),

betræffende Fordeling af et Tvangsauktionsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 31 Maj 1930: De Sagsøgte, Kolding Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Handelsbanken i Tønder, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 175 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret

For Højesteret har den appellerende Bank ikke gjort gældende, at Prioritetsrangen skulde beregnes efter Udstedelsen af det oprindelige, fra Grundbogen afviste Skadesløsbrev, hvorimod Indstævnte med Rettens Tilladelse har gjort gældende, at Skattekravet ikke er forældet efter Lov Nr 274 af 22 December 1908, idet der ifølge Indstævntes Anbringender gennem den skete Udpantning i Forbindelse med dennes Tinglysning som Hæftelse paa Ejendommen er skabt et særligt Retsgrundlag for Fordringen.

Heri kan der ikke gives Indstævnte Medhold, hvorved bemærkes, at Lauritzen efter det foreliggende under Udpantningsforretningen ikke kan antages at have givet nogen Anerkendelse af Fordringen. Da imidlertid den af Kommunen ved Udpantningen erhvervede Ret til gennem Tvangsrealisation af den udpantede Ejendom at søge Fyldestgørelse for Skattekravet ikke kan anses forældet i Henhold til Bestemmelserne i den nævnte Lov, vil Dommen efter Kommunens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsbanken i Tønder, til Indstævnte, Kolding Kommune, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 September 1920 udstedte nu afdøde Hotelejer Niels Lauritzen i Tønder et som Sikkerhedshypotek betegnet Skadesløsbrev til Sagsøgerne, Handelsbanken i Tønder, hvorved han gav Sagsøgerne Sikkerhed for enhver Gæld, han maatte paadrage sig til dem, i den ham tilhørende Ejendom Bind III, Blad 40 i Tønder. Dette Dokument blev den 6 Oktober s A indleveret paa Grundbogskontoret i Tønder, men ved Skrivelse af 21 s M afvist fra Grundbogen, fordi det ikke fyldestgjorde Betingelserne for Indførelse. Sidstnævnte Dag foretog Fogden i Tønder efter Begæring

af de Sagsøgte, Kolding Kommune, Udpantning i den ommeldte Ejendom for Skat, som det paahvilede Hotelejer Lauritzen at udrede til Kolding Kommune for Juli Kvartal 1919 m v. Det skyldige Beløb blev med Renter og Omkostninger opgjort til 4734 Kr 27 Øre og i Henhold til Skrivelse af 30 Oktober fra Dommeren i Tønder blev Udpantningsforretningen indført paa den oftnævnte Ejendoms Grundbogsblad. Det fornævnte til Sagsøgerne udstedte Skadesløsbrev blev ændret saaledes, at Panteretten efter det kun kunde gøres gældende for et Beløb af indtil 150000 Kr, hvorpaa det efter i det hele at være bragt i Overensstemmelse med Grundbogslovgivningens Forskrifter paany blev indleveret paa Grundbogskontoret den 9 November 1920 og indført i Grundbogen.

Den 6 Januar 1930 begærede Sagsøgerne, Handelsbanken i Tønder, afholdt Tvangsauktion over Ejendommen. Auktionen foretoges den 20 Februar s A, og Sagsøgerne blev højstbydende med et Beløb af 23000 Kr, der indbetaltes til Fogden i Medfør af Retsplejelovens § 568, idet der var Uenighed mellem Sagsøgerne og de Sagsøgte om, i hvilken Orden de skulde fyldestgøres af Auktionssummen. Ifølge Fogdens Fordelingsudkast havde Kolding Kommune, paa hvis Tilgodehavende der den 13 Januar 1922 var afbetalt 2000 Kr, Krav paa Fyldestgørelse for Restbeløbet 2734 Kr 27 Øre med Tillæg af Renter 6 pCt p a i eet Aar, ialt 2898 Kr 33 Øre samt Renter fra Auktionsdagen, forud for Sagsøgerne, og da disse ikke har villet anerkende denne Fordeling, har de under nærværende Sag i Forhold til de Sagsøgte paastaet sig kendt berettiget til Udbetaling af den hele Auktionssum.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at Kommunens Fordring paa Betaling af Skatter — efter hvad der er Enighed om — er forældet, og at derfor ogsaa den ved den stedfundne Udpantning for Kommunen erhvervede Panteret maa være bortfaldet.

I den sidste Betragtning kan der imidlertid ikke gives Sagsøgerne Medhold, idet en ved Retsforfølgning skabt Panteret maa anses for upaa-virket af Forældelse, og heri kan det ikke — som af Sagsøgerne yderligere anbragt — gøre nogen Forskel, at Grundlaget for Retspanteretten i nærværende Tilfælde er Udpantning og ikke et efter Lovmaal og Dom foretaget Udlæg.

Herefter samt idet der heller ikke i det foreliggende Tilfælde kan gives Sagsøgerne Medhold i en af dem anført Betragtning om, at deres Prioritetsrang skulde beregnes efter Udstedelsen af det oprindelig fra Grundbogen afviste Skadesløsbrev, er de Sagsøgte berettigede til forud for Sagsøgerne at nyde Fyldestgørelse for det i Fordelingsudkastet nævnte Beløb af 2898 Kr 33 Øre, hvorved bemærkes, at Indsigelse ikke er rejst mod det deri indeholdte Rentebeløb af 164 Kr 06 Øre.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte med 175 Kr.

Nr 97/1930. Gaardejer Niels Andersen (Cohn)

m o d

Gaardejer Anthon Steffensen (Henriques),

betræffende Erstatning for Skade tilføjet en Appellanten tilhørende Hoppe.

Dom afsagt d 12 Oktober 1929 af Retten for Vejle Købstad m v: Indstævnte, Gaardejer Anthon Steffensen af Langskov, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Niels Andersen af Mariesminde, betale 350 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 25 Juli 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 22 Januar 1930: Appellanten, Gaardejer Anthon Steffensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Gaardejer Niels Andersen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Niels Andersen, til Indstævnte Gaardejer Anthon Steffensen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved et Dyrskue den 21 Juni d A i Tørring Stationsby blev en Sagsøgeren, Gaardejer Niels Andersen af Mariesminde, tilhørende Hoppe sparket af en Hoppe tilhørende Indstævnte, Gaardejer Anthon Steffensen af Langskov, hvilket Spark var foranlediget ved, at Sagsøgerens Hoppes Føl vilde gaa op imellem de to Hopper, der stod ved Siden af hinanden. Efter de under Sagen foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra, at Sagsøgerens Hoppe, som ved Sparket fik en Skade paa det ene Ben,

herved har lidt en Forringelse i Værdi af 350 Kr, og at Indstævntes Hoppe var værdifuldere end Sagsøgerens Hoppe. Under Henviſning til DL 6—10—5 har Sagsøgeren herefter endelig paastaet Indstævnte tilpligtet i Erstatning at udrede Værdiforringelsen, 350 Kr, Foderpenge for den Tid, Hoppen efter Dyrlægens Ordre ikke har maattet anvendes, nemlig 21 Juni til 16 August, 1 Kr 50 Øre pr Dag eller 81 Kr, samt Dyrlægeregning 23 Kr 50 Øre (13 Kr 50 Øre for Behandlingen, 10 Kr for en Attest til Brug under Sagen), i alt 454 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 Juli d A, til Betaling sker.

Indstævnte har paastaet Frifindelse, idet han har gjort gældende, at DL 6—10—5 kun kan komme til Anvendelse, naar et Dyr dræbes men ikke ved blot Beskadigelse. Subsidiært har han paastaet Frifindelse mod Betaling af 350 Kr, idet Foderpenge og Dyrlægebehandling i hvert Fald ikke formenes at omfattes af 6—10—5, medens Betalingen for Dyrlægeattesten bør henregdes til Sagsomkostninger.

Medens nu Grundsætningen i 6—10—5 findes at maatte komme til Anvendelse paa den Beskadigelse, som Sagsøgerens Hoppe har lidt, saaledes at Indstævnte, idet Skaden er foraarsaget paa en under nævnte Lovsted faldende Maade, bliver erstatningspligtig for den derved bevirkede Værdiforringelse, hvilken Erstatningspligt efter Lovstedets Indhold maa omfatte Forringelsens fulde Beløb, findes Erstatning for Foderpenge og Dyrlægebehandling i det hele at ligge uden for den positive Erstatningsregel i Lovstedet, og Beløbet herfor kan derefter ikke tilkendes Sagsøgeren. Indstævnte bliver derefter at dømme til at betale Sagsøgeren 350 Kr med Renter som paastaet, idet ingen Indsigelse er fremsat imod Rentepaastanden. I Sagsomkostninger — hvorunder Hensyn tages til Udgiften ved Dyrlægeattesten — vil Indstævnte have at betale Sagsøgeren efter Omstændighederne 150 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 12 Oktober 1929 af Retten for Vejle Købstad m v.

Allerede som Følge af, at Indstævntes Hoppe ikke blev dræbt ved Sparket, og den efter det oplyste ej heller senere som uanvendelig har maattet slaas ned, findes Bestemmelsen i DL 6—10—5 ikke at kunne afgive Grundlag for at paalægge Erstatningsansvar i det foreliggende Tilfælde, og Appellanten vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 100 Kr.

Fredag den 19 December.

Nr 218/1930.

Rigsadvokaten

mod

Erik Adolph Alén (Fich),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Færøernes Rets Dom af 19 Juli 1930: Tiltalte Erik Adolph Alén bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Sagfører, Sagfører Edw Mitens, 50 Kr og i Godtgørelse for hafte Udgifter 30 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Færøernes Ret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Fuldbyrdelsen af Straffen findes at burde udsættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

Thi kendes for Ret:

Færøernes Rets Dom bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdelsen af Fængselsstraffen udsættes og at denne Strafbortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne, saafremt de i Lov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 60 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, i Henhold til Anklageskrift af 4 Juni 1930 fra Politimesteren paa Færøerne anlagte Sag tiltales Erik Adolph Alén, født den 7 Marts 1880 og ikke tidligere tiltalt eller straffet, for Overtrædelse af Straffelovens § 268, idet han sigtes for falskelig at have skrevet sin afdøde Morfader Peter Mohr Mortensens Navn og som Vitterlighedsvidner de ligeledes afdøde Personer Niels P Danielen og A Nolsøes Navne under et af Tiltalte selv produceret og til Udskiftningskommissionen for Trangisvaag Bygd indleveret, den 4 Januar 1879 dateret Gavebrev, udstedt til hans Moder Dorteia Christine Alén, hvilket Dokument skulde godtgøre Tiltaltes Ret til et Areal af en Trø, indlagt af Kvamhauge og beliggende i Trangisvaag.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Efter at der var nedsat en Kommission til at udskifte Trangisvaag Bygd, hævdede Tiltalte, at han var Ejer af et Areal af en indlagt Trø, svarende til 1 Mark, idet Tiltaltes Fader fra den oprindelige Ejer af de 11½ Gylden havde faaet et Gavebrev; den ½ Gylden brugte Tiltaltes Fader efter Kontrakt med Ejerinden, hvilken Kontrakt udløb i 1901; de sidste 4 Gylden skulde Tiltaltes Morfader have givet Tiltaltes Moder, ved hvis Død Tiltalte arvede dem. Om disse sidste 4 Gylden var der Uenighed, idet Tiltaltes Ejendomsret blev bestridt, og da Tiltalte hævdede, at der fandtes et Gavebrev, blev han af Udskiftningskommissionens Formand opfordret til at fremkomme med Gavebrevet; først ganske kort forinden det afgørende Møde, den 22 August 1929, mødte Tiltalte frem med et Gavebrev og fortalte, at han havde fundet det i sin afdøde Moders Gemmer i en Skuffe i et gammelt Chatol, hvilken Skuffe det havde været umuligt at faa op før nu. Udskiftningskommissionen traf derefter den Afgørelse, at det nævnte Jordstykke maatte betragtes som tilhørende Tiltalte, indtil Peter Mohr Mortensen, der var den, der bestred Tiltaltes Ret, ved Retten havde godtgjort sin Ejendomsret til Arealet.

Det af Tiltalte producerede Gavebrev har været forelagt Vilhelm Birch som skriftsagkyndig til Erklæring tillige med Skriftprøver saavel fra Tiltalte som fra de 3 Mænd, hvis Navne findes under Gavebrevet, dels som Udsteder, dels som Vitterlighedsvidner, ligesom ogsaa Rigsarkivet har været hørt i Sagen, og hedder det i den førstnævntes Erklæring: »Kort sagt er nævnte Gavebrev baade vedrørende Maaden, hvorpaa det gammelt udseende Papir og den gammelt udseende Blækfarve er fremskaffet samt den naive Maade, hvorpaa man forsøger at mæskere sine Skrifttræk, af gammelkendt Recept, og grundet paa det anførte udtaler jeg derfor atter som min Overbevisning, at nævnte Gavebrev ikke er skrevet i 1879, og at samme Gavebrev er skrevet af Erik Adolf Ahlén«, medens det i Rigsarkivets Erklæring hedder, at der maa siges at foreligge stærke Grunde til at antage, at det er Tiltalte, der har skrevet Skødet.

Ved en den 26 September 1929 anstillet Husundersøgelse blev der i Tiltaltes Soveværelse forefundet 2 Stykker Papir, hvorpaa fandtes Øvelser som Forberedelse til at skrive Gavebrevet, om hvilke Øvelser Tiltalte først har erklæret, at han ikke er i Tvivl om, at Skriften er hans, medens han senere har nægtet at have skrevet disse Øvelser.

Det findes herefter tilstrækkeligt godtgjort, at Gavebrevet af 4 Januar 1879 er skrevet af Tiltalte.

Tiltalte har hævdet, at han er Ejer af Arealet og i alle Tilfælde har vundet Hævd paa Trøen, og har Axel Thorvald Nolsøe, 68 Aar gammel, som Vidne forklaret, at Tiltaltes Fader for ca 50 Aar siden har sagt, at hans Svigerfader havde givet hans Kone Jorden; ligeledes har Fisker Daniel Jacob Holm som Vidne forklaret, at han har hørt sin Moder, der var Søster til Tiltaltes Moder, sige, at hun havde hørt sin Fader Peter Mohr Mortensen udtale, at Tiltaltes Fader skulde eje den Jord, han dyrkede op. Tiltaltes Svoger, Smedemester Johan Jørgen Elieser Olsen, har som Vidne erklæret, at han i 1918 var tilstede hos sin Svigermoder

(Tiltaltes Moder), der var meget opbragt over, at der blev gjort Krav paa Jorden: »Heidatrø«; hun kunde ikke forstaa det, da hun havde Papirer paa Jorden, og ved samme Lejlighed udtalte hun, at hun og hendes Mænd tidligere havde boet paa denne Trø og at hendes Fader, inden de byggede, havde givet dem Jorden. Dette Vidnes Hustru, Agnete Augusta, der er Søster til Tiltalte, har forklaret, at hendes Moder flere Gange har omtalt dette Trøestykke og været vred over, at hendes Boder gjorde Krav paa Stykket, ligesom hun husker, at Moderen i hvert Fald een Gang har sagt, at hun havde Skøde paa Jorden. Moderen fortalte, at hun havde faaet Jorden: »Heidatrø« af sin Fader, inden hun blev gift. Smedemester Jørgen Mortensen og hans Søster, Johanne Malene Mortensen, der er Søkende til Tiltaltes Moder, har gjort gældende, at de har arvet Arealet efter deres Fader, men den i dennes Bo udstedte Lodseddel udviser intet herom, idet saadanne Trøestykker betragtes som Herlighedsrettigheder, der ikke specielt nævnes i Overdragelsesdokumenter. De har heller ikke gjort saadan Brug af Arealet, at de har udelukket Tiltalte fra at hævde Arealet, idet de kun i de første Aar efter 1901 har skaaret Tørv i Arealet og dette endda efter Tilladelse fra Tiltaltes Fader. Tiltalte og før ham hans Fader har efter det oplyste stadig brugt og benytter Arealet, som om de var Ejere, og der maa derfor gives Tiltalte Medhold i, at han i hvert Fald har været berettiget til at tro, at han var Ejer af det omstridte Areal i »Heidatrøen«.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 268 med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13.

Nr 165/1930. Mølleejer **M G Jensen** (Meyer)

mod

Aktieselskabet **Sønderup By og Omegns Elektricitetsforsyning**
(Rode),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Pligt til at overtage en Kaution.

Vestre Landsrets Dom af 10 Maj 1930: De Sagsøgte, Andelselskabet Sønderup By og Omegns Elektricitetsforsyning, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Mølleejer M G Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage til de Sagsøgte med 200 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Møllejejer M G Jensen, til Indstævnte, Andelsselskabet Sønderup By og Omegns Elektricitetsforsyning, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Sommeren 1929 førtes der under Medvirkning af Ingeniør C Pedersen af Pandrup Forhandlinger mellem Sagsøgeren, Møllejejer M G Jensen af Sønderup, og forskellige Beboere i Sønderup og Omegn om Oprettelse af et Elektricitetsværk paa Sagsøgerens Vaadmølle. Den 26 Juni 1929 udfærdigede Sagsøgeren et skriftligt Tilbud, hvori de nærmere Betingelser for Anlæggets Udførelse og Leveringen af Elektricitet udformedes, og i Henhold til dette Tilbud foregik Tegning af Elektricitetsforbrugere. Den 23 August s A afholdtes stiftende Generalforsamling for at tilvejebringe en Sammenslutning af Forbrugerne, og paa denne Generalforsamling vedtoges det at danne Andelsselskabet Sønderup By og Omegns Elektricitetsforsyning, der er de Sagsøgte under nærværende Sag. Samme Dag vedtoges Andelsselskabets Vedtægter; i disses § 6 bestemtes det, at den til Formaålet nødvendige Kapital skulde skaffes til Veje ved Laan, for hvilke samtlige Andelshavere hæftede solidarisk, hvorhos der som yderligere Sikkerhed skulde gives Panteret i Anlægget, hvilken Bestemmelse efter hvad der er Enighed om mellem Parterne skal forstaas saaledes, at Panteretten skal gives Andelsselskabet til Sikkerhed for dets Kautionsforpligtelse. Det bestemtes i samme Paragraf, at de her givne Regler ikke kunde ændres ved Beslutning af en Generalforsamling, medmindre de indgaaede Forpligtelser var fyldstgjort. Om Bestyrelsen for Selskabet bestemtes det i §§ 14 og 15, at der paa den stiftende Generalforsamling skulde vælges en af 3 Medlemmer bestaaende Bestyrelse, som skulde fungere, indtil Anlægget var færdigt, at Bestyrelsen var beslutningsdygtig, naar mindst Halvdelen af Medlemmerne var til Stede, at de behandlede Sager skulde afgøres ved Stemmeflerhed, og at Bestyrelsen skulde have ubetinget Ret til at forpligte Selskabet i alle dets Anliggender, herunder Afslutning af Købekontrakt med Sagsøgeren. Denne var til Stede paa den stiftende Generalforsamling og bekendt med de vedtagne Love. Efter Generalforsamlingen forhandlede den nyvalgte Bestyrelse med Sagsøgeren om Affattelse af Kontrakt angaaende Levering af Elektricitet fra Møllen m v, og i et den 25 September s A afholdt Møde underskrev saavel Sagsøgeren

som 2 af Bestyrelsens Medlemmer den af Sagsøgeren affattede og fremlagte Kontrakt, medens det tredje Medlem — Bestyrelsens Formand — protesterede mod Kontrakten og nægtede at underskrive. Der afholdtes herefter en overordentlig Generalforsamling i det sagsøgte Selskab, hvor der valgtes en ny Bestyrelse, som nægtede at vedstaa den underskrevne Kontrakt. Sagsøgeren, som efter hvad han har anbragt imidlertid havde sluttet Kontrakt med Entreprenørfirmaet om Installation af Elektricitetsværk paa Møllen, har derpaa under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte kendes pligtige at vedstaa og opfylde den fornævnte Kontrakt af 25 September 1929, hvorhos han har forbeholdt sig særskilt at søge Erstatning hos de Sagsøgte for Kontraktsbrud.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for deres Paastand har de anført, at det efter den fornævnte § 6 i Selskabets Vedtægter var en Betingelse for Overtagelsen af Kaution for de nødvendige Laan, at de Sagsøgte fik Panteret i Anlægget. Dette er imidlertid ikke sket, idet Sagsøgeren trods Protest fra Bestyrelsens Formand har undladt at optage nogen dertil sigtende Bestemmelse i Kontrakten, men alene i dennes §§ 7 og 9 har indsat en saakaldet Servitutsbestemmelse, hvorefter de Sagsøgte i Tilfælde af Misligholdelse skal være berettigede til at lade sig indsætte i Besiddelse af Ejendommen for at opretholde Driften af Værket, dog kun indtil en Panthaver i Ejendommen eventuelt tager denne til Brug. Herefter mener de Sagsøgte, at en væsenlig Bestemmelse i Vedtægterne er tilsidesat ved Kontraktsafslutningen, og at Sagsøgeren, der som nævnt var kendt med Vedtægternes Indhold følgelig ikke med Føje har kunnet tro, at Bestyrelsen havde Kompetence til at binde de Sagsøgte i Strid med disse paa et Punkt, der — som nævnt — end ikke frit kunde ændres ved Generalforsamlingsbeslutning. Han kan derfor ikke paaberaabe sig Kontrakten som bindende for de Sagsøgte.

I disse Betragtninger finder Retten at maatte give de Sagsøgte Medhold, og da det dernæst maa blive uden Betydning, at Sagsøgeren under Domsforhandlingen for Landsretten i Strid med sit tidligere Standpunkt har tilbudt at ændre Kontrakten saaledes, at den forlangte Panteret i Anlægget indrømmes, idet de Sagsøgte allerede i Aaret 1929 har hævet Kontrakten, vil deres Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

Mandag den 22 December.

Nr 283/1930.

Rigsadvokaten
mod

Fængslede **Laurits Birgittus Marius Sørensen** (Graae),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 11 November 1930: Fængslede Laurits Birgittus Marius Sørensen bør hensættes til Tugthusarbejde i 8 Aar. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Fængslede Laurits Birgittus Marius Sørensen ved 1 Jydsk Statsadvokatus Anklageskrift af 10 Oktober 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

I) efter Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 173, for

a) i Tiden fra omkring 1920 til den 10 September 1923 oftere dels paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« ved Grenaa, dels i en Skov i Nærheden at have udvist uterligt Forhold mod sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen, idet han lagde sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejevægelse førte sit blottede mandlige Lem ind imod hendes blottede Kønsdel;

b) i Tiden fra 1923 til den 16 September 1924 oftere dels i Skoven ved »Slemminggaard«, dels paa Vejen fra »Slemminggaard« til Rimsø at have udvist uterligt Forhold mod sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen, idet han lagde sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejevægelse førte sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel;

II) efter Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 174, for

a) i Tiden fra den 10 September 1923 til August 1926 oftere dels paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« ved Grenaa, dels i en Skov i Nærheden at have udvist uterligt Forhold mod sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen, idet han lagde sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejevægelse førte sit blottede mandlige Lem ind imod hendes blottede Kønsdel;

b) i Tiden fra den 16 September 1924 til omkring den 16 September 1927 oftere dels i Skoven paa »Slemminggaard«, dels paa Vejen fra »Slemminggaard« til Rimsø og dels paa Gaardejer Søren Mikkelsens Ejendom paa Gjerrild Mark at have udvist uterligt Forhold mod sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen, idet han lagde sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejevægelselser førte sit blottede mandlige Lem ind imod hendes blottede Kønssdel;

c) i Tiden fra Foraaret 1930 til den 4 August 1930 paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« 5 Gange at have udvist uterligt Forhold mod sin den 22 December 1916 i Ægteskab fødte Datter, Gudrun Henriette Sørensen, idet han lagde sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejevægelselser førte sit blottede mandlige Lem ind imod hendes blottede Kønssdel;

III) efter Straffelovens §§ 161 og 174 for

a) i Tiden fra August 1926 til den 10 September 1927 oftere i Skoven ved »Slemminggaard« at have plejet legemlig Omgang med sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen;

b) i Tiden fra omkring den 16 September 1927 til den 16 September 1928 oftere, først paa Gaardejer Søren Mikkelsens Ejendom paa Gjerrild Mark og derefter — fra den 1 November 1927 — paa »Slemminggaard« at have plejet legemlig Omgang med sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen;

IV) efter Straffelovens § 161 for:

a) i Tiden fra den 10 September 1927 til den 4 August 1930 oftere i Skoven ved »Slemminggaard«, senere paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« at have plejet legemlig Omgang med sin i Ægteskab den 10 September 1911 fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen;

b) i Tiden fra den 16 September 1928 til i Foraaret 1930 paa »Slemminggaard« oftere at have plejet legemlig Omgang med sin i Ægteskab den 16 September 1912 fødte Datter, Mary Kristence Sørensen;

V) efter Straffelovens § 195, jfr § 47, 1 Pkt, for den 22 Juli 1930 om Morgenens paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« at have medvirket til, at der udvistes uforsvarlig Omgang ved hans Datter, Mary Kristence Sørensens Fødsel af et Drengbarn, som den 4 August 1930 fandtes død.

Tiltalte Sørensen er født den 18 Maj 1880 og har tidligere været anset ved Lysgaard og Hids samt en Del af Hovbjerg Herreds Ekstrarets Dom af 4 Marts 1898 efter Straffelovens § 229, 4, jfr § 37 under Hensyn til § 21, med 20 Slag Rotting, ved Voer og Nim Herreders samt Stensballegaard Birks Ekstrarets Dom af 21 Februar 1900 efter Straffelovens § 169, jfr § 46, med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage, ved samme Rets Dom af 5 September 1900 efter Straffelovens § 210, jfr § 174, tildels sammenholdt med § 46, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder og ved Hjerm-Ginding Herreders Ekstrarets Dom af 19 Oktober 1905 efter Straffelovens § 228, jfr § 46, med Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage.

Der er under Sagen forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal:
Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 173, ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra omkring 1920 til den 10 September 1923 flere Gange dels paa sin Bopæl ved Slemminggaard ved Grenaa, dels i en Skov i Nærheden at have udvist uterligt Forhold mod sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodore Sørensen, ved at lægge sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejebevægelser føre sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel?

Hovedspørgsmaal 2.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 173, ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra 1923 til den 16 September 1924 flere Gange, dels i Skoven ved »Slemminggaard«, dels paa Vejen fra »Slemminggaard« til Rimsø at have udvist uterligt Forhold mod sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen, ved at lægge sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejebevægelser føre sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel?

Hovedspørgsmaal 3.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 174, ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra den 10 September 1923 til August 1926 flere Gange dels paa sin Bopæl ved »Slemminggaard«, dels i en Skov i Nærheden at have udvist uterligt Forhold mod sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen ved at lægge sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejebevægelser føre sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel?

Hovedspørgsmaal 4.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 174, ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra den 16 September 1924 til omkring den 16 September 1927 flere Gange, dels i Skoven ved »Slemminggaard«, dels paa Vejen fra »Slemminggaard« til Rimsø og dels paa Gaardejer Søren Mikkelsens Ejendom paa Gjerrild Mark at have udvist uterligt Forhold mod sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen, ved at lægge sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejebevægelser føre sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel?

Hovedspørgsmaal 5.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 174, ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra Foraaret 1930 til den 4 August 1930 paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« 5 Gange at have udvist uterligt Forhold mod sin den 22 December 1916 i Ægteskab fødte Datter, Gudrun Henriette Sørensen, ved at lægge sig oven paa hende og under Foretagelse af Samlejebevægelser føre sit blottede mandlige Lem ind mod hendes blottede Kønsdel?

Hovedspørgsmaal 6.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens §§ 161 og 174 ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra August 1926 til den 10 September 1927 flere Gange i Skoven ved »Slemming-

gaard« at have plejet legemlig Omgang med sin den 10 September 1911 i Ægteskab fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen?

Hovedspørgsmaal 7.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens §§ 161 og 174 ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra omkring den 16 September 1927 til den 16 September 1928 flere Gange, først paa Gaardejer Søren Mikkelsens Ejendom paa Fjerrild Mark og derefter — fra den 1 November 1927 — paa »Slemminggaard« at have plejet legemlig Omgang med sin den 16 September 1912 i Ægteskab fødte Datter, Mary Kristence Sørensen?

Hovedspørgsmaal 8.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 161 ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra den 10 September 1927 til den 4 August 1930 flere Gange i Skoven ved »Slemminggaard«, senere paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« at have plejet legemlig Omgang med sin i Ægteskab den 10 September 1911 fødte Datter, Lucia Marie Theodora Sørensen?

Hovedspørgsmaal 9.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 161 ommeldte strafbare Forhold ved i Tiden fra den 16 September 1928 til i Foraaret 1930 paa »Slemminggaard« flere Gange at have plejet legemlig Omgang med sin i Ægteskab den 16 September 1912 fødte Datter, Mary Kristence Sørensen?

Hovedspørgsmaal 10.

Er Tiltalte Laurits Birgittus Marius Sørensen skyldig i det i Straffelovens § 195, sammenholdt med § 47, 1 Punktum, ommeldte strafbare Forhold ved den 22 Juli 1930 om Morgenens paa sin Bopæl ved »Slemminggaard« at have medvirket til, at der udvistes uforsvarlig Omgang ved hans Datter, Mary Kristence Sørensens Fødsel af et Drengbarn, som den 4 August 1930 fandtes dødt, uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen?

Nævningerne har besvaret samtlige Spørgsmaal med Ja.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 161, sammenholdt dels med § 173, dels med § 174, efter § 161, jfr tildels § 174, samt efter § 195, jfr § 47, med en Straf, der findes at burde bestemmes til Tugthusarbejde i 8 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 14 Januar 1930.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 29

Mandag den 22 December.

Nr 260/1930.

Rigsadvokaten

mod

Hans Brix (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 125, jfr § 144, og af Straffelovens § 203.

Dom afsagt 27 Juni 1930 af Retten for Præstø Købstad m v: Tiltalte, Kriminalbetjent Hans Brix af Præstø, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder 100 Kr i Salær og 36 Kr 80 Øre i Godtgørelse for Udlæg til Sagfører Johan Clausen, Næstved, udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 9 August 1930: Tiltalte Hans Brix bør til Statskassen bøde 200 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage og i Erstatning til Poul Anker Johansen betale 200 Kr. Saa bør han og udrede Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder det i Underrettsdommen fastsatte Beløb i Salær og i Godtgørelse, og i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører V Byrdal, 40 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage og den idømte Erstatning inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I en den 3 December 1930 dateret Erklæring har Overlæge Strandberg bl a udtalt:

»Siden sidste Undersøgelse er der sket dette, at Perforationen paa venstre Side er lukket og Hørelsen er blevet normal, saaledes at man nu maa sige, at Undersøgelse af Ørets Funktioner nu viser normale Forhold paa begge Sider.«

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Bøden

findes at burde nedsættes til 100 Kroner, og den subsidiære Straf til 8 Dage, hvorhos Erstatningen findes at burde fastsættes til 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bøden bestemmes til 100 Kroner og den subsidiære Fængselsstraf til 8 Dage samt Erstatning til 100 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Henriques 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er ved Anklageskrift af 2 d M Kriminalbetjent Hans Brix af Præstø, som er født den 3 April 1885 og ikke tidligere straffet, sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 144, jfr § 125, og efter § 203 for Myndighedsmisbrug og Vold, idet han sigtes for den 16 November 1929, da han i sin Egenskab af Kriminalbetjent paa en Mark i Skibbinge afhørte den for Tyveri sigtede Poul Anker Johansen, ulovligt at have tilføjet denne et Slag paa højre Kind og et Slag paa venstre Kind, bl a med den Følge, at Johansen fik en Sprængning af venstre Trommehinde. Tiltalte paastaas derhos tilplgtet at udrede Erstatning i Overensstemmelse med den under Forundersøgelsen nedlagte Paastand.

Den Begivenhed, som har givet Anledning til Sagen, fandt Sted den 16 November f A Kl 10—11 om Formiddagen. Tiltalte har herom afgivet følgende Forklaring:

Tiltalte indfandt sig paa den anførte Tid paa Sjolte Mark for at foretage en fornyet Afhøring af fornævnte Poul Anker Johansen, der havde tilstaaet nogle Tyverier og nu var mistænkt for at have forøvet flere, bl a for at have stjaalet et Par Gummistøvler fra Købmand Sillehoved i Præstø. Johansen arbejdede i en Roemark, og Tiltalte kaldte ham til sig paa en i Nærheden beliggende Græsmark. Da Johansen var iført et Par Gummistøvler som de stjaalne, spurgte Tiltalte ham, hvor han havde faaet de Støvler fra. Hertil svarede Johansen: »Naa, er det nu ogsaa galt med Gummistøvlerne; dem har jeg købt.« Da Tiltalte saa spurgte ham, hvor han havde købt dem, for han ophidset ind paa Tiltalte, idet han samtidig udtalte, at Tiltalte vel hørte, at han sagde, at han havde købt Støvlerne. Da Tiltalte fik den Opfattelse, at Johansen vilde slaa, gav han ham, idet han for frem, et lille Slag eller Dask med højre Haand paa venstre Kind og med venstre Haand paa højre Kind. Tiltalte slog med flad Haand og ramte kun med Fingrene. Han er temmelig sikker paa, at han ikke ramte Johansen paa Ørerne. Umiddelbart efter, at dette var sket, tog Tiltalte fat i Johansen, bøjede ham bag over i en Vinkel af ca 45 Grader, ruskede ham noget og sagde noget lignende som: »Hvad er Meningen med Dem, saa De vil vise mig, hvem af os to der er den

stærkeste.« Tiltalte udtalte sig saaledes for at gøre Johansen forstaaeligt, at Tiltalte var ham overlegen i Kræfter.

Poul Anker Johansen har i Modstrid hermed forklaret følgende:

Da Tiltalte henvendte sig til Johansen, spurgte han, idet han med sin Støvle sparkede eller strejfede hen over hans Ben, hvorfra han havde de Gummistøvler, han var iført. Da Johansen ikke svarede, sagde Tiltalte: »Naa, kan De ikke faa sagt det«, og umiddelbart derefter gav han Johansen en Lussing paa hver Kind, idet han af al Kraft ramte ham paa Ørerne. Han holdt herunder Johansen fast med den ene Haand — vistnok den højre — og efter Johansens Formening blev begge Lussinger tildelt med den anden. Han fik den første Lussing paa venstre Øre, og i det samme mærkede han, at det ligesom sagde Klik. Efter at have tildelt Johansen de to Lussinger holdt Tiltalte fast i ham og ruskede ham.

Johansen benægter at have været ophidset eller at være faret ind imod Tiltalte ved den paagældende Lejlighed, og han hævder, at Tiltalte ikke havde nogensomhelst Grund til at vente, at Johansen vilde slaa paa ham. Han benægter ligeledes, at Tiltalte efter at have tildelt ham Slagene fremkom med den ovenfor anførte Udtalelse, som han paastaar at have fremsat.

Endnu samme Formiddag henvendte Johansen sig til Læge Hurwitz i Præstø, som gentagne Gange undersøgte hans Øren og den 3 December f A udstedte saalydende Erklæring:

Poul Anker Johansen, Brøderup, henvendte sig til mig den 16 November 1929, idét han fortalte, at han havde faaet nogle Lussinger, som havde bevirket, at han ikke kunde høre saa godt som før. Ugattet Lussingerne skulde være faldet samme Dag, bar Kinderne ikke Mærke heraf. (Ingen Mærker af Fingre, ingen Rødme, ingen Blodudtrædninger). Ved Undersøgelse af højre Trommehinde fandtes intet abnormt at iagttage, og Klagerne over nedsat Hørelse ophørte da ogsaa samme Dag for dette Øres Vedkommende. Paa venstre Øres Trommehinde saas derimod en Blodudtrædning i øverste Del af Trommehinden samt en lille, men tydelig Sprængning af Trommehinden nedadtil. Der klagedes tillige over stærk Ørepine. Alt talte for, at Beskadigelsen var opstaaet ved Vold; — det er rimeligt at tænke sig Læsionen opstaaet ved en uheldig Ørefigen.

Den 23 November foretoges min afsluttende Undersøgelse. Blødningen var da forsvunden, men det lille Hul var endnu synligt. Klagerne over Smerter var ophørt, og Hørelsen forekom mig naturlig, men en afgørende Undersøgelse kan kun foretages af en Ørespecialist.

Omtalte Læsion, hvor uheldig og ubehagelig den end har været, vil næppe — efter min Erfaring — efterlade Mén. Den kan bedst sammenlignes med den Læsion og Sprængning, som kan opstaa ved Skud eller Explosion. Fraset de akutte Smerter og akut Døvhed plejer de ikke at efterlade varig Beskadigelse. Denne min Erfaring er ganske analog med Professor Dr med E Schmiegelows Fremstilling af Følgerne af Trommehindelæsioner. (E. Schmiegelow: Ørets Sygdomme MDCCCXII, Side 117 f n).«

Den 2 Januar d A blev Johansen undersøgt af Overlæge Ove Strandberg, der samme Dag afgav saalydende Erklæring:

»Undertegnede har d A Dag underkastet Landmand P A Johansen en

Øreundersøgelse. Han angiver for ca 2 Maaneder siden at have faaet et Slag paa hvert Øre. Efter Slaget mærkede han paa venstre Side et »Klik« og paa begge Sider nogen Brummen, og der skal siden til Stadighed være subjektive Lydfænomener. Et Par Dage efter Slaget vil han have bemærket Nedsættelse af Hørelsen paa venstre Øre, og dette skal have holdt sig uforandret siden. Der skal ikke i Tilslutning til Slaget have været Blødning fra noget af Ørerne, og der skal aldrig have været Udflod fra noget af Ørerne. Han angiver, at han i Tilslutning til Traumatet blev svimmel i et Kvarters Tid, saaledes at Genstandene drejede rundt for ham, og dette skal jævnlig senere gentage sig, men han har dog muligvis ogsaa tidligere haft lignende Tilfælde.

Ved Otoskopi findes højre Trommehinde noget mat og let retraheret. Venstre Trommehinde findes ligeledes let retraheret og i bageste øverste Kvadrant ses en tør Perforation, hvor en Sonde straks trænger ind i Mellemøret. Der er intet Sekret i Øregangen eller paa Sonden fra Mellemøret.

Den akustiske Funktionsprøve viser følgende Forhold: Nederste Grænse er paa h Side 14, paa v 50. Øverste Grænse er med Galtonfløjten paa h Side 0,1, paa v 0,2. Luftledning er 40 paa begge Sider, Benledning 20 paa begge Sider. Rinne er positiv paa begge Sider, Weber lateraliseres til højre, og Hviskestemme høres med fuldstændig nøjagtig Angivelser mere end 10 Meter paa begge Ører.

Den vestibulære Undersøgelse viser ingen spontan Nystagnus bag Bartels Brillen. Ved Udskylning med 20 Ctrm 20 Graders Vand findes fuldstændig normale Forhold paa begge Sider.

Som Resultat af Undersøgelsen fremgaar det, at der paa venstre Side findes en tør Trommehindeperforation. I Overensstemmelse hermed er nederste Grænse noget oprykket, men iøvrigt findes fuldstændig normale Forhold.«

Medens Johansen derefter aftjente sin Værnepligt, blev han paa Militærhospitalet undersøgt af Dr med Jens Krag, der den 8 Februar s A afgav følgende Erklæring:

»Angaaende Rkt Nr 637 Poul Johansen.

Han oplyser, at han ca 16 November 1929 skal have faaet et Slag paa venstre Øre. Tidligere aldrig Ørelidelse. Efter Slaget nedsat Hørelse paa dette Øre, en Del Svimmelhed, særlig om Morgen, samt indtil for nylig ogsaa Susen. Han er flere Gange blevet undersøgt her paa Øre-kliniken. Der er iagttaget et Blodkoagel paa venstre Trommehinde, men ingen Perforation. Hørelsen er en Del nedsat (Hviskestemme 5 Mtr paa venstre Øre), og den akustiske Funktionsprøve tyder paa, at det drejer sig om en Lidelse i det indre Øre. Undersøgelse af Ørets Ligevægtsorganer viser intet abnormt.«

Læge Hurwitz har som Vidne under Sagen forklaret, at t Johansen henvendte sig til ham den paagældende Dags Formiddag og klagede over Smerter i højre Øre, idet han fortalte, at han havde faaet en Lusning, uden at sige af hvem, at t Vidnet konstaterede, at der ikke forelaa nogen sygelig Beskadigelse af højre Øre, at t Johansen derefter ud paa Eftermiddagen, antagelig ved 6 Tiden, kom igen og klagede over stærk Ørepine i venstre Øre samt fortalte, at Tiltalte havde slaaet ham paa

begge Øren, men at han om Formiddagen ikke havde klaget over venstre Øre, fordi han ikke syntes, at det gjorde ondt i dette, at Vidnet saa konstaterede en Blodudtrækning og en lille Sprængning i venstre Øres Trommehinde, at Johansen svarede bekræftende, da Vidnet spurgte, om han mærkede noget til Svimmelhed efter Slagene paa Ørerne, men paa nærmere Forespørgsel erkendte, at han ogsaa havde lidt af Svimmelhed, inden han blev slaaet, samt at Vidnet, da han i afvigte Paaske undersøgte Johansen i Anledning af, at denne først havde klaget over Svimmelhed, Søvnløshed og Hukommelsestab og senere mente at lide af Lungehindebetændelse, til Slut kom til det Resultat, at Johansen simulerede.

Heroverfor har Johansen hævdet, at hans Henvendelse til Lægen baade om Formiddagen og om Eftermiddagen angik begge Øren, at han allerede under Formiddagsbesøget sagde til Lægen, at han havde stærke Smerter i venstre Øre, samt at det, naar han gik til Lægen paany om Eftermiddagen, var, fordi Smerterne i venstre Øre var taget stærkt til, hvilket han ogsaa sagde til Lægen.

Johansens Moder, Maren Kirstine Johansen, født Hansen, har som Vidne forklaret, at hendes Søn kom hjem fra Marken antagelig omkring ved Kl 11 Formiddag den Dag, da han havde haft Sammenstødet med Tiltalte, at han da var ganske rød i Hovedet, i hvert Fald paa venstre Side, at hun har faaet den Opfattelse, at hendes Søn hos Lægen stadig kun har beklaget sig over, at der var noget i Vejen med det venstre Øre, samt at han aldrig overfor Vidnet har omtalt, at der var noget i Vejen med det højre Øre.

Selv om Johansen, som af Læge Hurwitz forklaret, om Formiddagen kun har klaget over Smerter i det højre Øre, saa maa det desuagtet antages, at den Sprængning af venstre Øres Trommehinde, som Lægen konstaterede om Eftermiddagen, skyldes det Slag, som Tiltalte tilføjede ham. Johansen kan meget vel om Formiddagen — med eller uden Grund — have troet, at det højre Øre var Sædet for hans Smertefornemmelser, selv om dette Øre ingen reel Skade havde lidt, og den Antagelse, at han selv i Tiden mellem de to Lægebesøg forsætlig har beskadiget sit venstre Øre, er saa usandsynlig, at den maa afvises.

Det maa herefter antages, at Tiltalte har tilføjet Johansen et Slag paa venstre Side af Hovedet, som medførte, at Trommehinden sprængtes. Men forøvrigt foreligger der ingen anden Kilde til Oplysning om Sammenstødet mellem Tiltalte og Johansen end de to Parters modstridende Forklaringer, idet to Øjenvidner til Optrinnet var saa langt borte, at de ikke har kunnet afgive nogen Forklaring af Betydning. Da nu Johansen, der forlanger Erstatning under Sagen, i en ikke helt uvæsentlig Grad er interesseret i dens Udfald, og da der for kort Tid siden i en Straffesag er idømt ham Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage for Tyveri og Bedrageri, er det givet, at hans Vidneforklaring ikke kan accepteres som Bevis for, hvad der er sket. Tiltaltes Forklaring maa herefter lægges til Grund for Paadømmelsen, og der maa gaas ud fra, at han har befundet sig i en Nødværgesituation. Da imidlertid Tiltalte — hvad der ogsaa fremgaar af hans egen Forklaring — maa antages at være Johansen langt overlegen i Kræfter, kan der ikke være Tvivl om, at han

ved det Slag, han tilføjede Johansen paa venstre Side af Hovedet, har overskredet Nødværgerettens Grænser, selv om han ikke har lagt særlig stor Kraft i Slaget. Johansens Angreb kan ikke have været saa farligt, at det nødvendiggjorde Forsvarsmidler, som kunde have saa skadelige Følger. Det tør dog ikke statueres, at den foreliggende Overskridelse kan tilregnes Tiltalte som forsætlig, og, da Forsæt er en Betingelse for Straf i de Lovbestemmelser, som der kan blive Spørgsmaal om at anvende, vil han være at frikende for Anklagemyndighedens Tiltale, medens Sagens Omkostninger — derunder Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Johan Clausen af Næstved, for hans Virksomhed under Forundersøgelsen og Domsforhandlingen, hvilket Salær bestemmes til 100 Kr, og den samme tilkommende Godtgørelse for Udlæg i Anledning af fire Rejser til Præstø, 36 Kr 80 Øre — vil være at udrede af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Præstø Købstad m v den 27 Juni 1930 og paaanket af Anklagemyndigheden til Forandring, idet Tiltalte paastaas dømt i Overensstemmelse med Anklageskriftet af 2 Juni d A.

Til Fremstillingen i den indankede Dom føjes, at Tiltalte har forklaret, at Johansens Optræden ved tidligere Afhøringer flere Gange har været udæskende, saaledes at Tiltalte har faaet Indtryk af, at han maatte være paa Post overfor Johansen, og at denne muligvis vilde gaa angrebsvis tilværks.

Endvidere bemærkes, at Johansen under den i Dommen nævnte mod ham paadømte Sag har været underkastet Observation i mental Henseende af Kredslægen i Sydsjællands Lægekreds, og at Johansen efter Kredslægens Erklæring har opgivet, at han lige fra Barnealderen har lidt af Hovedpine og Tilbøjelighed til Svimmelhed, og at han let bliver hidsig og opfarende ved Modgang og Drillerier. Som Resultat af Undersøgelsen udtaler Kredslægen, at Johansen er et psykopatisk, degenereret Individ med flere af de for degenererede Psykopater dominerende Træk: Moralske og intellektuelle Defekter, Uligevægtighed og Impulsivitet.

Selv om herefter Tiltaltes Forklaring findes at maatte lægges til Grund, kan Tiltalte dog ikke efter denne anses at have haft et saadant Grundlag for den af ham hævdede Antagelse af, at Johansen vilde angribe, at Nødværgeretten kunde give ham Føje til at tilføje Johansen Slagene.

Idet Tiltalte ved dette Forhold har paadraget sig Ansvar efter Straffelovens § 125, jfr § 144, og for Vold, under Hensyn til den oplyste Følge af Slagene efter Straffelovens § 203, vil Tiltalte være at anse efter de nævnte Bestemmelser med en Bøde, der under Hensyn til, at Johansens — som det efter det foreliggende maa antages — udfordrende Optræden noget taler til Undskyldning for Tiltaltes Forløbelse, og under Hensyn til, at den oplyste Beskadigelse af Trommehinden maa anses

som ret uforudseelig efter Voldens Beskaffenhed, bestemmes til 200 Kr, eller subsidiært simpelt Fængsel i 14 Dage.

Tiltalte vil derhos efter fremsat Paastand have at betale Johansen en Erstatning, der, idet fornævnte Skade ikke kan anses at medføre noget varigt Mén, bestemmes til 200 Kr.

T i r s d a g d e n 23 D e c e m b e r .

Nr 196/1930.

Rigsadvokaten

m o d

1) **Peter Nielsen** (Harboe), 2) **Ingeborg Christina Nielsen**, født Lorenzen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Brandstiftelse, førstnævnte tillige for Assurancesvig.

Vestre Landsrets Dom af 26 Juni 1930: De Tiltalte Peter Nielsen og Ingeborg Christina Nielsen bør hensættes til Forbedringshusarbejde hver især i 1 Aar. I Erstatning til Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger betaler de Tiltalte een for begge og begge for een 10 656 Kr. Saa betaler de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, dog saaledes at Peter Nielsen alene til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Landsretssagfører Lind, i Salær og Godtgørelse for Udlæg betaler 175 Kr og Ingeborg Christina Nielsen alene til den for hende beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Faber, i Salær og Godtgørelse for Udlæg betaler 175 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Peter Nielsen 150 Kroner til Højesteretssagfører Harboe og Tiltalte Ingeborg Christina Nielsen, født Lorenzen 150 Kroner til Højesteretssagfører Steglich-Petersen.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Peter Nielsen og Ingeborg Christina Nielsen, f Lorenzen, ved 3 jydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 23 Maj 1930 sat under Tiltale til at lide Straf for følgende Forhold:

I) Principalt begge Tiltalte for forsætlig Brandstiftelse efter Straffelovens § 281, 2 Stk, i Anledning af, at de Tiltalte efter fælles Aftale den 6 December 1929 Klokken godt 6 om Morgenen for at besvige Brandforsikringen eller i anden retsstridig Hensigt har sat Ild paa det dem tilhørende og af dem beboede Hus i Kidskelund, hvilket Hus fuldstændig nedbrændte,

Subsidiært: a) Tiltalte Ingeborg Christina Nielsen efter Straffelovens § 284 for uagtsom Brandstiftelse i Anledning af, at hun ved Benyttelsen af en Beholder til en Hængelampe — hvilken Lampe ikke var forsynet med Hætte foroven — under Malkning i Ejendommens Kostald har forarsaget den ovenfor beskrevne Brand, uden at denne kan tilregnes hende som forsætlig,

b) Tiltalte Peter Nielsen for Overtrædelse af nedenanførte Bestemmelser i Lov Nr 174 af 31 Marts 1926 om Brandpolitiet paa Landet, nemlig:

1) § 8 Stk 3 Nr 2 i Anledning af, at et Rør, der i en af Ejendommens Stuer førte fra Kakkellovn til Skorsten ikke — trods Paakrav fra Skorstensfejerens Side — var fjernet 22 cm fra Træloftet,

2) Efter § 18, 1 Stk, jfr 2 Stk i Anledning af, at Tiltalte har tolereret, at hans Hustru til Belysning under Malkning i Kostalden jævnlig benyttede Beholderen til en Hængelampe i tændt Stand,

3) Efter § 35 c i Anledning af, at Tiltalte har undladt at holde sin Ejendom forsynet med en Brandstige,

Mest subsidiært: Tiltalte Ingeborg Christina Nielsen efter fornævnte Brandpolitilovs § 18, 1 og 2 i Anledning af, at hun som ovennævnt har benyttet Hængelampens Beholder til Belysning under Malkning,

II) Tiltalte Peter Nielsen efter Straffelovens § 259 i Anledning af, at Tiltalte, da der den 10 December 1929 paa Padborghus fandt Opgørelse Sted mellem Tiltalte og Repræsentanten for Husmandsbrandkassen af Brandskaden paa Tiltaltes Løsøre, i svigagtig Hensigt opgav et Sæt blaat Tøj af Værdi 80 Kr som brændt, uagtet Tiltalte vidste, at Tøjet var reddet uden at have taget Skade.

Tiltalte Peter Nielsen er født den 16 August 1885 og Tiltalte Ingeborg Christina Nielsen, f Lorenzen, er født den 4 Juni 1895. Ingen af de Tiltalte ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den nedbrændte Ejendom bestaar af to straatækte Længer. I den østlige Del af Stuehuslængen, der vender Facaden mod Syd, er foruden Køkken og Forstue indrettet fire Opholdsrum, og her findes Ejendommens eneste Skorsten. Den vestlige Del af denne Længe optoges af Hakkelsesrum, Hestestald og Kørelo. Staldlængen, hvori forefindes Kostald og Svinestier, er sammenbygget med Stuehusets vestlige Gavl, saaledes at Vinklen mellem Bygningerne vender mod Syd. Der er fra Beboelsesrummene Passage til Staldlængen gennem Køkken, Hakkelserum og Kørelo. Lofterne over de to

Længer var fyldt med Hø, Halm og Sæd, og der fandtes intet Skillerum imellem dem. Ejendommen, hvori der ikke var installeret elektrisk Lys eller Kraft, beboedes alene af de Tiltalte og deres to 8 og 11 Aar gamle Børn, som sov, da Ilden udbrød. Vinden blæste paa Branddagen fra Syd—Vest.

Brandlidte Peter Nielsen købte den nedbrændte Ejendom, der har et Tilliggende af lidt over 18 ha, i Aaret 1926 for ca 18000 Kr. Hans Prioritetsgæld udgør 10000 Kr til Husmandskreditforeningen, 5500 Kr til Godsejer Hansen, af hvem han købte Ejendommen, og 2300 Kr til Landeværnet. Foruden Prioritetsgælden havde han ca 3300 Kr løs Gæld, heri indbefattet forfaldne Renter m v af samtlige Prioriteter pr Juni Termin 1929. Endvidere havde han til Sikkerhed for et Beløb af 1000 Kr, som han skyldte Godsejer Hansen, men ikke saa sig i Stand til at betale, overdraget denne en Ko, 4 Søer og 20 Smaagrise med Forbehold af Tilbagekøbsret. Efter at Peter Nielsen ved et den 5 November 1929 præsteret Afdrag paa 300 Kr havde tilbagekøbt de 20 Smaagrise, blev de 4 Søer og Koen foreløbig efter Overenskomst mellem Godsejer Hansen og Brandlidte opstaldet paa Kidskelundgaard hos Gaardejer Petersson, men den 26 November indfandt Peter Nielsen sig der sammen med sin Hustru og hentede Dyrene trods Peterssøns Protest. Da Petersson nogle Dage senere til Brandlidte og hans Hustru bemærkede, at Godsejer Hansen formentlig vilde sætte sig i Besiddelse af Dyrene ved Fogdens Hjælp, sagde Brandlidtes Hustru: »Saa vil jeg hellere stikke Ild paa og lade mig hænge op i Røgen, saa har vi da været der.« Endvidere maa det ved en af Gaardejer Petersson under Sagen afgiven Vidneforklaring anses bevist, at hun ved samme Lejlighed tilføjede, at hun hellere vilde vandre i Tugthuset end udlevere Dyrene.

Ejendommens Bygninger var forsikrede i den alm Brandforsikring for Landbygninger for 15 645 Kr, og Brandskaden er opgjort til 10 748 Kr. Løsøret var indtil den 1 November 1929 forsikret i jydsk Brandforsikring for Løsøre, men da Tiltalte Peter Nielsen fandt Præmien i dette Selskab for høj, flyttede han Forsikringen til Husmandsbrandkassen. Da dennes Repræsentant omkring den 1 December henvendte sig til Peter Nielsen for at opkræve Præmien, 12 Kr, var Peter Nielsen ikke i Stand til at betale den, men opnaaede Henstand, og Husmandsbrandkassen har herefter anerkendt Forsikringens Gyldighed, skønt Præmien ikke var betalt, da Branden fandt Sted.

Dagen før Branden var begge de Tiltalte paa Landeværnets Kontor i Tinglev, idet det var deres Hensigt at søge opnaaet et Laan af en saadan Størrelse, at de kunde udbetale Godsejer Hansen hans Prioritet, men de fik Afslag. Under deres Fraværelse havde Fogden været paa Ejendommen for efter Begæring af Godsejer Hansen at udlægge denne Ejendommen som brugeligt Pant. Ved sin Hjemkomst spurgte Tiltalte Peter Nielsen Gaardejer Petersson hvem der havde været hos dem, og hertil svarede Petersson, at det var Fogden, som vilde komme igen næste Dags Eftermiddag, og at Godsejer Hansen saa nok vilde lade sig Dyrene udlevere og Ejendommen udlægge som brugeligt Pant.

Aftenen før Branden gik de Tiltalte ifølge den af dem under Sagen afgivne Forklaring i Seng Kl 9, og de laa da og talte i nogen Tid om,

hvorledes de skulde forholde sig, saafremt de blev sat ud af Ejendommen. Peter Niensens videre Forklaring gaar ud paa følgende: Lidt før Kl 5½ vaagnede han og kaldte paa sin Hustru, som tændte den til Hængelampen hørende Beholder, der stod ved hendes Seng. En halv Times Tid senere stod de begge og gik ud i Køkkenet, hvorfra Hustruen med den tændte Petroleumslampe gik ud i Kostalden for at malke, medens Manden, der til Brug under sit Arbejde havde tændt en Flagermuslygte, blev i Køkkenet og tændte op under Komfuret, hvilket han plejede at gøre. I dette Øjemed overhældte han nogle Tørvestumper, som han hentede i Tørvehuset, med Petroleum, hvorpaa han efter at have sat Ild til, gik ud ved Pumpen for at hente Vand. Da han kom tilbage med Vandet, var der tæt Røg i Køkkenet og i det op til Køkkenet liggende Hakkelserum, idet Tørvene ikke vilde brænde, hvorfor han hældte mere Petroleum paa, saaledes at han mener at have brugt ialt ½ l. Da han nu havde forvissat sig om, at det brændte, gik han medførende Flagermuslygten gennem Hakkelserummet og Loen ind i Hestestalden, hvor han afhaspede den sydlige Dør, hvorefter han forlod Hestestalden og gik gennem Loen ind i Kostalden for at hente en der staaende Skovl. Her sad hans Hustru og malkede med Lampen staaende paa en Cement-skillemur ind til en af Svinestierne. Han sagde da til sin Hustru, at det røg slemt fra Komfuret, og efter at de havde talt noget herom, spurgte hans Hustru ham, om det ikke var et forfærdeligt Uvejr, da det piskede saa stærkt paa Ruderne. Peter Nielsen, der ikke før hans Hustru gjorde ham opmærksom derpaa, havde lagt Mærke til denne Lyd, svarede, at det ikke havde regnet, da han var ude efter Vand, men da han nu lige over Hovedet hørte en Lyd, som om det regnede eller haglede paa et Bliktag, gik han ud for at se paa Vejret. Efter at have staaet og set over mod Landevejen, vendte han sig om for at gaa ind igen, og ved at se op paa Straataget paa det Sted, hvor Stuehustaget og Taget over Kostalden støder sammen, blev han opmærksom paa, at det indvendig fra ligesom lyste rødt gennem Straataget, men han kunde ikke afgøre, om det var et Ildskær, han saa gennem Taget. Han løb da straks ind i Stalden og sagde til sin Hustru, at han troede, at der var Ild i deres Hus. Han løb derpaa fulgt af sin Hustru fra Kostalden gennem Køreloen og videre ind i Sovekammeret for at bringe sine to Børn i Sikkerhed, og da han skyndte sig gennem Køreloen, i hvis Loft findes en Lem, regnede Gnisterner ned over ham. Børnene blev bragt ned til et ved Ejendommen liggende Høhæs, hvor de klædte sig paa, og derefter reddede Peter Nielsen Hestene og senere med sin Hustrus Hjælp Køerne og nogle af Svinene. Han har erklæret sig ude af Stand til at give yderligere Oplysninger om Ildens Opkomst end her anført, hvorved han har bemærket, at han den paagældende Morgen ikke røg Tobak.

Den af Ingeborg Nielsen afgivne Forklaring stemmer med hendes Mands for saa vidt angaar Tidspunktet, da de stod op, og hvad de derefter foretog sig. Hun mener, at der hengik ca 5 Minuter fra hendes Mand kom ind i Kostalden, indtil han opdagede Ilden. Medens hun malkede, lagde hun — i Modsætning til, hvad hendes Mand for sit Vedkommende har forklaret — nok Mærke til, at der trængte Røg ud i Kostalden, men det var efter hendes Formening ikke mere, end der ofte kommer fra

Køkkenet, naar Dørene staa aabne. Paa sin Vej fra Stalden til Sovekamret husker Ingeborg Nielsen ikke at have set Ild, men da hun sammen med Børnene kom ud af Forstuedøren, mener hun at have bemærket, at det brændte i Stuehusets Tag fra Skorstenen henimod Taget over Kostalden. Angaaende den af hende under Malkningen benyttede Lampe forklarer hun, at der var en Afstand af ca 60 cm fra Glassets øverste Rand til Kostaldens Loft, der bestod af Granudskud, ovenpaa hvilket der var lagt Brædder, som dog ikke sluttede tæt sammen. Hun har endvidere forklaret, at hun er bange for, at Ilden kan være kommet fra Lampen, men at hun ikke med Bestemthed kan sige det. Da hendes Mand kom ind i Kostalden og sagde, at der var Ild i Huset, lagde hun ikke Mærke til, om der paa dette Tidspunkt var Ild i Loftet over Kostalden eller over Svinestierne. Hun vil sædvanlig have benyttet Petroleumslampen under Malkning, skønt hendes Mand efter hendes Forklaring skal have advaret hende derimod. Peter Nielsen, der oprindeligt har bestridt at have advaret sin Hustru mod at benytte Petroleumslampen i Kostalden, har senere paa dette Punkt ændret sin Forklaring, saaledes at den stemmer med hans Hustrus.

Under Sagen har fhv Husmand Frits Jacobsen og Hustru forklaret, at de allerede saa Lys hos de Tiltalte Kl 4½ om Morgenen, hvilket de undrede sig over. Endvidere har Røgter Jørgen Peter Hansen og Hustru, som Kl 5¼ passerede de Tiltaltes Hus, forklaret, at de da bemærkede, at der var Lys i de Tiltaltes Soveværelse, hvilket var dem paafaldende, fordi de Tiltalte først plejer at staa op Kl 6¼. Det maa herefter anses bevist, at de Tiltaltes Forklaring om, at de først tændte Lys Kl 5½, er urigtig.

For saa vidt Ingeborg Nielsen endvidere har erklæret sig ude af Stand til at forklare, om Petroleumslampen har tændt Ild i Loftet eller ej, og om Branden kan hidrøre herfra, maa det anses ganske usandsynligt, at hun ikke skulde kunne give bestemte Oplysninger herom. Fremdeles maa hendes Forklaring anses urigtig for saa vidt den gaar ud paa, at hun mener at have set det brænde i Stuehustaget i Nærheden af Skorstenen, da hun kom ud af Forstuedøren med Børnene. Efter Vidneforklaringer, der er afgivet af Gaardejer Peterssons Hustru, fhv Husmand Frits Jacobsen, dennes Hustru, Marie Jacobsen, Statshusmand Søren Frederik Nielsen og Fodermester Jørgen Peter Hansen og dennes Hustru, Anna Christine Hansen, maa det nemlig anses godtgjort, at Ilden nogle Minuter efter Kl 6½ er blusset op i Taget paa Staldbygningen, og det maa endvidere ved den af Tiltalte Peter Nielsen afgivne Forklaring anses bevist, at Ilden er opstaaet indefra, saaledes at der kan bortses fra den Mulighed, at den kunde skyldes Gnister, der fra Skorstenen er faldet ned paa Taget. Det bemærkes i denne Sammenhæng, at dette sidste iøvrigt ogsaa maatte have Sandsynligheden mod sig, fordi Straataget var vaadt efter Regn, og fordi Branden er opstaaet i Vindhjørnet. Det maa fremdeles anses udelukket, at Ilden kan stamme fra en Rævne i Skorstenen under Taget, da dette er uforeneligt med, at Ilden slog gennem Straataget over Staldbygningen og derfra bredte sig til Stuehuset. Naar endelig henses til, at der kun kan være hengaet et ganske kort Tidsrum fra det Øjeblik, da Ilden fængede i den paa Loftet anbragte Fourage,

indtil den brændte gennem Taget, og at begge de Tiltalte i hele dette Tidsrum har færdedes i umiddelbar Nærhed af Ildens Arnested, maa det anses ganske uantageligt, at de ikke straks ved Ildens Udbrud skulde være blevet opmærksomme paa den, saa meget mere, som Loftet over Kostalden var utæt, og Peter Nielsens Forklaring om, at han ikke bemærkede Ilden, før han udefra havde set, at den var ved at slaa gennem Taget, og Ingeborg Nielsens Forklaring om, at hun først, da hendes Mand gjorde Anskrig, blev klar over, at Huset brændte, kan derfor ikke staa til Troende.

Under Hensyn til, at deres Forklaringer saaledes paa væsentlige Punkter har været troværdige og forbeholdne, at de stod foran en Udsættelse af Ejendommen, at Ingeborg Nielsen som nævnt har ladet sig forlyde med, at hun vilde sætte Ild paa, at ingen fremmede Personer er set ved eller i Nærheden af Brandstedet, at Selvantændelse i Høet efter det oplyste maa anses udelukket, og at Peter Nielsen efter hvad der er oplyst af forskellige Personer, som kom til Stede for at hjælpe med at redde og slukke, ikke ydede nogensomhelst Hjælp i denne Henseende, uden at der ses at foreliggende fyldstgørende Grund for hans Uvirksomhed, skønnes det efter alt foreliggende ubetænkeligt at anse det bevist, at begge de Tiltalte efter fælles Overenskomst har gjort sig skyldig i den dem i Anklageskriftet under I paasigtede Forbrydelse.

Det maa endvidere ved de af Kriminalbetjent Rosengaard, Overbetjent Jarltoft, Fuldmægtig Robert Hansen og Anna Christine Hansen afgivne Vidneforklaringer mod Tiltalte Peter Nielsens Benægtelse anses bevist, at han har gjort sig skyldig i det ham i Anklageskriftet under II paasigtede Forhold.

De Tiltalte vil herefter være at anse, Peter Nielsen efter Straffelovens §§ 231, 2 Stykke, og 259 og Ingeborg Nielsen efter Straffelovens § 281, 2 Stykke, hver især med en Straf af Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

I Overensstemmelse med en af Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger derom nedlagt Paastand vil de Tiltalte in solidum være at tilpligte at betale Brandforsikringen en Erstatning af 10 656 Kr.

De Tiltalte vil derhos in solidum have at betale Sagens Omkostninger, dog saaledes at Peter Nielsen alene til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær og Godtgørelse for Udgifter betaler 175 Kr og Ingeborg Nielsen ligeledes alene til den for hende sammesteds beskikkede Forsvarer i Salær og Godtgørelse for Udgifter betaler 175 Kr.

Nr 159/1930.

Rigsadvokaten
m o d

Valdemar Crone Petersen (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales for Overtrædelse af Beværterloven.

Dom afsagt 24 December 1929 af Retten for Helsingør Købstad m v: Valdemar Crone Petersen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 22 Februar 1930: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Det følger af § 21, jfr. § 1, i Lov Nr 99 af 29 Marts 1924, at Tiltalte for at drive Beværtning paa den i Sagen oplyste Maade ombord i den danske Færge mellem Helsingør og Helsingborg maatte have Bevilling fra Handelsministeriet. Da han ikke har haft saadan Adkomst, vil han være at anse efter Lovens § 34 med en Helsingør Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der findes at burde bestemmes til 20 Kroner.

Derimod findes Tiltalte ikke efter Indholdet af Anklageskriftet at have paadraget sig Ansvar ved Salget af Cigaretter, idet der efter det oplyste ikke kan gaas ud fra, at Salget har fundet Sted til andre end Personer, som Tiltalte kunde anse som Gæster i Restaurationslokalerne.

Tiltalte vil have at betale Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Valdemar Crone Petersen bør til Helsingør Kommunes Kasse bøde 20 Kroner og betale Sagens Omkostninger.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales i Henhold til Politimesterens Anklageskrift af 7 December 1929 Valdemar Crone Petersen, der er født den 7 Februar 1870 og ikke tidligere straffet, for Overtrædelse af Lov Nr 99 af 29 Marts 1924 §§ 1 og 12, jfr § 34, ved igennem flere Aar at have drevet Beværtning om Bord i den mellem Helsingør og Helsingborg i fast Rute gaende Dampfærge og derhos forhandlet Cigaretter til enhver Rejsende, som, uden at være Gæst i Færgens Serveringslokale, ønskede at købe saadanne.

Tiltalte har erkendt, at han, som i Anklageskriftet anført, i flere Aar har drevet Beværtning om Bord i den nævnte Færge uden at være i Besiddelse af Beværterbevilling hertil, men har paastaaet sig frifundet under Henviisning til, at en saadan Bevilling ikke er paakrævet for at drive Beværtning i Skibe i udenrigs Fart og har i saa Henseende anført, at han, der den 1 Maj 1898 fik Bevilling til at drive Beværtning i Jærnbanehotellet her i Byen og samtidig overtog Restaurationen paa fornævnte Færge, ved Henvendelse til sin daværende juridiske Konsulent, Overretssagfører Holsøe, fik det Svar, at Beværterbevilling ikke var fornøden for at drive Beværtning i Skibe i udenrigs Fart, samt at han, efter at Lov om Beværtning og Gæstgiveri af 10 Maj 1912 var traadt i Kraft, henvendte sig til daværende kgl Borgmester i Helsingør, Lyngby,

med Forespørgsel, om den nye Beværterlov krævede, at han søgte Bevilling til Restaurationen i Færgen, og at han da fik samme benægtende Svar, som Overretssagfører Holsøe i sin Tid havde givet ham.

Han har endvidere forklaret, at Salget i Restaurationen ikke paabegyndtes, førend Færgen har forladt Bolværket henholdsvis i Helsingør og Helsingborg.

I den nugældende Lov om Beværtning og Gæstgiveri af 29 Marts 1924 findes i § 21 en Bestemmelse om, at Bevilling til at drive Beværtning med eller uden Ret til Udsækning af stærke Drikke paa Skibe, som er i Fart, meddeles af Indenrigsministeriet, saaledes at det i Bevillingen fastsættes, til hvilke Kommuner Brændevinsafgiften vil være at betale, samt hvorledes den vil være at fordele mellem Kommunerne.

Naar nu henses til, at det i Bevillinger meddelt i Henhold til den ovenfor citerede Bestemmelse skal fastsættes, hvorledes Brændevinsafgiften skal fordeles mellem Kommunerne, synes Bestemmelsen alene at tage Sigte paa Skibe i indenrigs Fart, idet Bestemmelsen naturligt maa forstaas saaledes, at Afgiften vil være at fordele mellem de forskellige indenlandske Kommuner, som Skibet anløber.

Udover den nævnte Bestemmelse findes der, naar bortses fra Bestemmelsen i § 23 om Fartøjer i Nærtrafik, ingen Bestemmelse om Skibe i Fart.

Beværlerloven indeholder derhos en Del Bestemmelser, der nøje knytter sig til de lokale Politivedtægter, og som ikke vil kunne finde Anvendelse paa Skibe i udenrigs Fart.

Da Beværlerloven saaledes udover Bestemmelsen i § 21, der maa antages at tage Sigte paa indenlandske Forhold, ikke indeholder Bestemmelser for Skibe i Fart, og da Lovens Bestemmelser iøvrigt maa antages at have Henblik paa Forhold i Indlandet og er af en saa speciel Karakter, at de ikke vil kunne anvendes analogt udenfor de af Loven udtrykkeligt omfattede Omraader, finder Retten, at dens Bestemmelser ikke kan antages at finde Anvendelse paa nærværende Sag, og Tiltalte vil i Henhold hertil være at frifinde for begge de Forhold, for hvilke han er tiltalt.

Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 24 December 1929 af Retten for Helsingør Købstad m v og er af Anklagemyndigheden indanket her for Retten med Paastand om, at Tiltalte dømmes i Overensstemmelse med den for Underretten nedlagte Paastand. Tiltalte har paastaat Underrettsdommen, hvorved han er frifundet, stadfæstet.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Fredag den 2 Januar 1931.

Nr 245/1930.

Rigsadvokaten

mod

Anton Christian Larsen (Fich),

der tiltales for Vold.

Østre Landsrets Dom af 29 September 1930: Tiltalte Anton Christian Larsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned, samt inden 15 Dage fra denne Doms Forkyndelse i Erstatning til Entreprenør Simon Simonsen betale 129 Kr 50 Øre. Saa betaler Tiltalte og denne Sags Omkostninger, herunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Lemming, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For det i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

I Henseende til Bestemmelserne om Erstatning og om Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Anton Christian Larsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. I Henseende til den idømte Erstatning og Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Rudkøbing Købstad m v forberedte Sag tiltales Anton Christian Larsen i Henhold til Anklageskrift af 16 August 1930 for Vold mod sagesløs Person ved den 24 Juni 1930 i Spodsbjerg uden rimelig Anledning med Vold at have overfaldet Entreprenør Simon Simonsen og derunder med knyttet Haand tildelt ham flere Slag i Ansigtet, hvorved der bl a fremkom et ca 1 cm langt, blødende Saar ved venstre Øje og paa venstre Side af Underlæben et overfladisk udvendigt Saar og indvendig to dybe lineære Saar gennem Slimhinden.

Tiltalte er født den 17 Maj 1883 og ikke fundet forhen straffet bortset fra, at han den 2 November 1917 ved Langelands Herreders Politiret har vedtaget en Bøde paa 10 Kr for Overtrædelse af Beværterloven af 10 Maj 1912 § 6, og at han ved Retten for Rudkøbing Købstad m v den 26 Maj 1925 er idømt en Bøde paa 50 Kr for Overtrædelse af Lov Nr 205 af 6 Juli 1916, jfr Bekendtgørelse Nr 395 af 28 Juni 1920 §§ 68 og 69, jfr § 77.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i det Forhold, for hvilket han er tiltalt.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at fornævnte Simonsen leder et Brobygningssarbejde ved Spodsbjerg. I Anledning af Arbejdet havde det Firma, som har Arbejdet i Entreprise, af Sydfynske Dampskibsselskab faaet Tilladelse til at afspærre en Selskabet tilhørende Plads, og da Simonsen den 24 Juni om Formiddagen ude fra Arbejdspladsen paa Broen saa, at Kusken paa et Køretøj havde fjernet en Bjælke, hvormed Indkørslen var spærret, for over Pladsen at køre til Stranden efter Grus, spærrede han paany Indkørslen med Bjælken. Da Kusken havde læsset, fjernede han og Tiltalte den lige foretagne Afspærring, hvilket blev iagttaget af Simonsen, som løb hen til Stedet for at skride ind mod dette uberettigede Forehavende.

Om hvad der derefter passerede har Simonsen forklaret som Vidne, at han anviste Kusken at køre en anden Vej bort, da Pladsen var privat, og da han derpaa vilde spærre Indkørslen med et Jerntov, sprang Tiltalte uden Anledning fra hans Side ind paa ham og tildelte ham med knyttet Haand dels et Slag i Ansigtet, saa at han fik et blødende Saar over venstre Øje, og dels et Slag paa Munden, saa at den begyndte at bløde. Han fik endnu et Par Slag i Ansigtet og paa den ene Arm. Han søgte at afbøde Slagene ved at holde Armene op for Ansigtet og trække sig tilbage, men han slog ikke igen; saa snart han saa Lejlighed dertil, løb han fra Tiltalte og ind paa Dampskibsekspeditionens Kontor, hvorfra Politiet tilkaldtes. Tiltalte forfulgte ham til Kontorbygningens Dør, og da han lidt efter kom ud derfra, stod Tiltalte endnu paa Vejen med en Stage i Haanden og fremkom med Trusler mod ham. Simonsen har yderligere forklaret, at han mener, Tiltalte er vred paa ham, fordi han har afskediget Tiltalte som Arbejder ved Broen og vægret sig ved at genantage ham, da han fandt ham uegnet til Arbejdet; han mener, at Tiltalte har søgt Lejligheden til at overfalde ham.

Tiltalte gør gældende, at han ved den omhandlede Lejlighed handlede i Nødværge; hans Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han fra sit Hus saa, at Simonsen spærrede Indkørslen, efter at Køretøjet var kørt

Færdig fra Trykkeriet den 21 Januar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 30

Fredag den 2 Januar.

til Stranden; da Simonsen og en Arbejder, han havde til Hjælp ved Afspærringen, var gaaet tilbage til deres Arbejde paa Broen, gik Tiltalte hen til Afspærringen, og da Kusken kom tilbage, hjalp han denne at fjerne Bjælken. Da Simonsen blev opmærksom herpaa, kom han løbende hen til dem, begyndte at skælde ud og for hen og slog Tiltalte 2 à 3 Gange i Hovedet med knyttet Haand; Tiltalte værgede for sig og kom derved til at ramme Simonsen i Hovedet, saa at han kom til at bløde af det. Simonsen greb nu en Jærntrosse og vilde slaa med den, hvorfor Tiltalte sprang ind paa ham og trak Trossen fra ham, og ved den Lejlighed tildelte Tiltalte Simonsen flere Slag i Ansigtet, og det kan passe, at Simonsen herved fik de forefundne Læsioner. Tiltalte har ikke faaet Mærker af Slagene bortset fra en lille Hudafskrabning i Panden.

Simonsen har benægtet, at han vilde benytte Staalrossen til Slag; den havde før været anvendt til Spærring af Indkørslen og var fastgjort til den ene Ledstolpe, og han tog den kun for at spærre med den ved at fastgøre den ogsaa til den anden Ledstolpe.

Arbejdsmand Albert Christensen og Cementstøber Carl Martin Bremholm har som Vidner i det væsentlige overensstemmende forklaret, at de i en Afstand af ca 100 Meter saa, at Simonsen forsøgte at trække et Tov for Indkørslen, og at Tiltalte, der greb fat i Tovet for at trække det fra ham, pludselig tildelte Simonsen et Slag i Hovedet, saa at Hatten faldt af ham, og han selv faldt eller var ved at falde. De saa, at Tiltalte slog Simonsen flere Gange, hvorimod de ikke saa denne slaa Tiltalte, men han søgte at dække sig med Armene og trak sig bort fulgt af Tiltalte. Christensen har derhos forklaret, at han bebrejdede Tiltalte hans Opførsel, hvortil denne bemærkede, at han var ligeglad, hvad det kom til at koste ham, Simonsen skulde faa nogle flere Tærsk en anden Gang.

Arbejdsmand Christian Skov Jensen, Tømrer Valdemar Christian Peter Hansen Christiansen og Fisker Aage Lund Nielsen har i det væsentlige overensstemmende som Vidner forklaret, at Simonsen forsøgte at anbringe Trossen paa Ledstolpen, og at Tiltalte greb fat i Trossen og søgte at trække den fra Simonsen; de saa derpaa, at Anmelderens Hat fløj af, og der opstod Slagsmaal, hvorunder Simonsen trak sig hen imod Dampskibsekspeditionen; paa Grund af Afstanden kunde de ikke iagttage Enkelthederne, men det er Vidnernes Indtryk, at Tiltalte begyndte, og de er sikre paa, at Tiltaltes Forklaring om, hvorledes Simonsen begyndte at slaa, er urigtig.

Den ovennævnte Kusk, Tjenestekarl Svend Henrik Dideriksen, har forklaret, at Tiltalte henvendte sig til ham og sagde, at han vilde hjælpe ham at fjerne Bommen. Da det var sket, og han vilde hente sit Køretøj, som holdt lidt derfra, saa han Simonsen komme ude fra Broen og løbe hen til en Trosse, som han strammede foran Indkørslen; han hørte ikke Simonsen sige noget, men Simonsen og Tiltalte kom i Slagsmaal med hinanden, uden at han saa, hvorledes det begyndte.

Endelig har Fisker Rasmus Rasmussen og Fisker Martin Petersen, der, da Optrinnet fandt Sted, kom sejlene sammen ind i Spodsbjerg Havn, som Vidner forklaret, R a s m u s s e n, at Simonsen forsøgte at afspærre ved at stramme en Trosse, hvad Tiltalte forsøgte at hindre, og at Simonsen slog ud efter Tiltalte, men om han ramte, ved Vidnet ikke, og Vidnet saa ikke mere, da han var optaget af sin Baad, P e t e r s e n, at Simonsen var ved at hæve en Trosse, rimeligvis for at spærre Indkørslen, og at Tiltalte greb fat i Trossen vel sagtens for at hindre Spærringen, samt at Simonsen derefter for henimod Larsen og slog efter ham; om han ramte, saa Vidnet ikke, men det saa ud, som om de brugte Næverne godt begge to.

Tiltaltes Hustru, Dagmar Henriette Sofie, født Gregersen, har forklaret, at hun saa, at Simonsen forsøgte at spærre med Staaltrossen, og hun hørte, at Tiltalte sagde til Simonsen, at han skulde lade Køretøjet passere; derefter saa hun, at Simonsen slog ud efter Tiltalte og ramte ham i Ansigtet.

Umiddelbart efter Optrinnet blev Simonsen undersøgt af Læge S Aa Rasmussen, der i Erklæring af 24 Juni 1930 udtaler følgende om Undersøgelsens Resultat:

»Hans Ansigt frembød følgende Læsioner:

- 1) Venstre øverste og nederste Øjenlaag var hævede og blodunderløbne.
- 2) Ved dette Øjes udvendige Side er der et ca 1 ctm langt Saar, der gaar ned til Knoglen og som bløder en Del.
- 3) Paa venstre Side af Underlæben er der et overfladisk udvendigt Saar.
- 4) Paa tilsvarende Side af Læben ses indvendigt to dybere lineære Saar gennem Slimhinden.

Disse Læsioner tyder paa, at Ansigtet er ramt af to Slag, der, da de efter Simon Simonsens Udsagn er ført med den blotte Næve, maa være ført med stor Kraft:

- 1) Det ene har ramt udvendigt over venstre Øje med saa stor Kraft, at den skarpe Benkam har skaaret igennem indefra ud gennem Huden.
- 2) Det andet har ramt paa venstre Side af Underlæben, saa stærkt, at Tænderne har slaaet Hul i Læben.

Det var nødvendigt for at standse Blødningen at lægge en lille Klemme paa Saaret over Øjenbrynet.

Læsionerne vil næppe efterlade varigt Mên.«

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det antages, at Tiltalte har blandet sig i det ham uvedkommende Afspæringsforhold for at finde Anledning til at komme i Strid med Simonsen, samt at han under det ovenomhandlede Optrin har tildelt Simonsen de i Lægeattesten om-

meldte Læsioner, uden for sin Opræden at have haft nogen Undskyldning i Nødværgereglerne. For sit saaledes udviste Forhold vil Tiltalte, idet det navnlig under Hensyn til de af Fiskerne Rasmus Rasmussen og Martin Petersen afgivne Forklaringer findes betænkeligt at henføre Forholdet under midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, være at anse efter Straffelovens § 203 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte derhos have at udrede i Erstatning til Entreprenør Simon Simonsen 129 Kr 50 Øre.

M a n d a g d e n 5 J a n u a r .

Nr 248/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Peter Pedersen (F Bülow),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 26 September 1930: Tiltalte Jens Peter Pedersen bør, forsaavidt angaar det i Anklageskriftets Post 2 ommeldte Forhold, for Anklagemyndighedens Tiltale fri at være. Iøvrigt bør han hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

En af Overlæreren ved Kommuneskolen i Augustenborg den 17 November 1930 afgivet Erklæring gaar ud paa, at det efter Afgivelsen af hans tidligere Erklæring af 23 September s A er opdaget, at Margrethe Jepsen i længere Tid havde begaaet en Mængde Smaatyverier paa Skolen, samt at hun ogsaa paa andre Maader havde udvist et daarligt Forhold. Det hedder derhos i Erklæringen: »Under det paafølgende Forhør viste — — — særlig Margrethe Jepsen, stor Løgnagtighed og Forhærdelse — — — I alle de Aar jeg har været Lærer, har jeg ikke været ude for en saa gennemført Benægtelse og Løgnagtighed som den, jeg her var Vidne til under det fire Timer lange Forhør.«

Efter det saaledes foreliggende findes Margrethe Jepsens Forklaring ikke at kunne lægges til Grund for Paadømmelsen, og

Tiltalte, der herefter ikke mod sin Benægtelse kan anses overbevist om de af Anklagen omfattede Forhold, vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Jens Peter Pedersen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Sørensen 50 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow 80 Kroner, udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jens Peter Pedersen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 26 Juni 1930 sat under Tiltale til at lide Straf for følgende Forhold:

I) Efter Straffelovens § 176, jfr § 174 for Uterlighed mod mindreaarig i Anledning af, at Tiltalte en Aften i Marts Maaned 1930 paa sin Bopæl i Osbæk har behandlet Margrethe Jepsen, der er født den 10 Juni 1917, uterligt, ved at føre sin Haand op under Pigens Klæder og at føre en Finger ind i hendes Kønsele.

II) Efter Straffelovens § 176, jfr § 174 og sammenholdt med § 46, for Forsøg paa Uterlighed, eller efter Straffelovens § 185 for Blufærdighedskrænkelse i Anledning af, at Tiltalte den 17 Maj 1930, ligeledes paa sin Bopæl, paany søgte at føre sin Haand op under Martha Jepsens Benklæder, men blev forstyrret i sit Forehavende ved at en tredie Person kom til Stede.

Det bemærkes, at Pigens Navn er Margrethe Jepsen.

Tiltalte er født den 10 April 1901 og er tidligere anset ved Ringsted Købstad mod Rets Dom af 4 Maj 1922 efter Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, ved Lundtofte og Nybøl Herreders Rets Dom af 15 Juni 1925 efter Straffelovens § 230, 1 Stk, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage samt ved Sønderborg Købstad mod Rets Dom af 22 Januar 1929 efter Straffelovens § 231, 1 Pkt, med 8 Maaneders Forbedringshusarbejde.

Efter at Margrethe Jepsen i nogen Tid havde klaget over Smerter i Underlivet, og hendes Moder efter foretaget Undersøgelse den 21 Maj 1930 havde konstateret, at hendes Kønsele var opsvulmede, tilkaldte hun en Læge, som erklærede, at Datteren havde været i Berøring med en Mand. Da Datteren fortalte hende, at hun i Marts 1930 havde haft legemlig Omgang med Tiltalte, og at denne ogsaa den 17 Maj s A havde forsøgt at faa Omgang med hende, uden at Moderen dog fik nærmere Oplysning

om det passerede, begærede hun strafferetlig Undersøgelse indledet mod Tiltalte.

Margrethe Jepsen har under denne, udspurgt af Oversygeplejerske, Frøken Poulsen, ved Sønderborg Amtssygehus, afgivet følgende Forklaring til en under 22 Maj 1930 optaget Rapport:

»En Gang i Marts Maaned d A ved 6½ Tiden om Eftermiddagen var hun inde hos Sigtede for at passe hans Barn. Hans Hustru var i Sønderborg. Sigtede tog til 7 Toget i Augustenborg for at hente Hustruen. Han kom tilbage og sagde, at Hustruen ikke var med. Hun sad paa en Træstol i Stuen, da han kom, og lidt efter satte han sig ved Siden af hende paa samme Stol. Da hun vilde flytte sig, holdt han fast paa hende, hvorefter han førte sin Haand op under hendes Benklæder og stak en Finger ind i hendes Kønsele, og sad saaledes med hende ½ Times Tid. Hun siger, at det gjorde meget ondt, og hun græd og sagde, at hun vilde hjem. Sigtede sagde ikke et Ord til hende, medens han behandlede hende som anført. Han kyssede hende heller ikke. Paa nærmere Forehold, om der ikke ved den ommeldte Lejlighed passerede andet mellem dem, benægter hun dette. Hun bruger i sin Benægtelse denne Vending: »Han gjorde ikke noget med sig selv.«

Sigtede blev afbrudt i sin Behandling af hende ved, at en Tjenestekarl Marcussen, hvis Moder bor i samme Hus som Sigtede, kom til Stede og spurgte efter sin Moder. Komparentinden benyttede denne Lejlighed til at sige, at nu gik hun hjem, hvortil Sigtede svarede, at han vilde følge hende hjem. Han gik ogsaa med til hendes Bopæl, hvor han forblev til hans Hustru kom tilbage.

Afvigte Lørdag den 17 ds blev hun af sin Moder sendt hen til Sigtede med en Daase Sylte, for at han skulde lukke den op. Straks hun var kommet inden for, tog han hende om Skulderen og var, som hun siger, glad ved hende. Han forsøgte at stikke sin Haand op under hendes Benklæder, men da hans Hustru i det samme kom til Stede, passerede der ikke mere. Hun nægter at have haft noget med andre Mandspersoner at gøre. — — —

Tiltalte har til en samme Dag optaget Rapport nægtet at have gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold.

Han har til Rapporten forklaret:

»— — — Det er rigtigt, at Margrethe Jepsen engang i indeværende Aar — han kan ikke nærmere erindre Tidspunktet — en Aftenstund var til Stede i hans Hjem, der ligger tæt ved hendes eget, for at passe hans Barn. Hans Hustru var den Dag til Tandlæge i Sønderborg, og skulde komme tilbage med Toget til Augustenborg ved 7-Tiden. Ved den anførte Tid kørte Komparenten til Augustenborg for at hente Hustruen ved Toget, men hun var ikke med, og han tog derfor atter tilbage til Hjemmet, hvor han opholdt sig i Stuen sammen med Margrethe fra sin Hjemkomst ved 8-Tiden, og til de — efter at have lagt det lille Barn tilsens — fulgtes ad til Margrethes Hjem, hvor han opholdt sig, til Hustruen kom hjem ved 11-Tiden.

Det er ligeledes rigtigt, at Margrethe afvigte Lørdag den 17 ds kom til Stede paa hans Bopæl med en Daase Sylte, som hun bad ham om at lukke op, hvilket han gjorde. Det varede kun et Øjeblik, og han nægter

ogsaa ved denne Lejlighed at have forsøgt Tilmærkelser overfor hende. — — —«

Inden Retten har Tiltalte som anholdt fastholdt sin Benægtelse og har yderligere forklaret, at da han kom hjem efter at have været ved Toget i Augustenborg, »vilde han tage nogle Tændstikker i Kommode-skuffen i Dagligstuen for at tænde en Cigaret. I den nederste Kommode-skuffe var en Æske uden Laag, hvori Anholdtes Hustru gemte en Halskæde, og hvori Anholdte havde nogle Penge liggende, et Tokronestykke og nogle mindre Mønter. Han saa, da han søgte efter Tændstikker, at Halskæden og Tokronestykket var borte. Anholdte sagde da til Margrethe, om han maatte føle paa hende, uden at han sagde noget til hende om hvorfor. Hun sagde Ja, og saa følte han hende paa Benene udenpaa Strømperne og maaske ogsaa nederst paa Bukserne for at se, om hun havde gemt det forsvundne paa sig. Yderligere befølte han hende ikke. Han kan ikke huske, om Tjenestekarl Markussen den Aften kom ind til Anholdte. Bagdøren var uafaalet, Fordøren derimod afaalet, hvad den altid er, da Anholdte og hans Hustru ifølge Husreglerne ikke maa gaa den Vej ind. Anholdte fulgte Margrethe hjem til hendes Moder, men sagde ikke noget til Margrethes Mor om de forsvundne Værdigenstande. Han nævnede ikke noget, fordi han jo ikke havde nogen Hjemmel for at sigte Margrethe for Tyveri. Nogle Dage efter saa han Margrethe med Halskæden paa. Han gik da til Moderen og fik Halskæden, og Moderen selv tugtede Margrethe. Anholdte har yderligere den 17 Maj 1930 et Øjeblik haft Besøg af Margrethe, der kom for at faa en Daase Sylte lukket op. Det tog kun et Øjeblik, og Anholdte rørte slet ikke ved hende udover, at han lagde Haanden paa hendes Skulder og sagde: »Nu kunde hun hilse sin Moder.« Anholdtes Hustru stod udenfor Døren, medens Anholdte lukkede Daasen op.«

Foreholdt, hvorfor Tiltalte ikke allerede under Afhøringen til Rapporten havde forklaret som i Retten, har Tiltalte udtalt, at det var dels for ikke at skade Pigen, dels fordi han ikke havde Opfattelsen af, at Sigtelsen mod ham var noget væsentligt.

Margrethe Jepsens Moder har med Hensyn til Halskæden forklaret, at Margrethe har været i Besiddelse af denne, at hun først fortalte, at hun havde faaet den i Skolen, men senere, at hun havde fundet den ved Tiltaltes Hus, og at Tiltalte fik den udleveret den 23 Marts 1930.

Margrethe Jepsen har inden Retten den 12 Juni s A afgivet en Forklaring, som i alt væsentlig stemmer med den af hende til Rapporten af 22 Maj afgivne, hvorved bemærkes, at Margrethe i sin Retsforklaring har beskrevet selve den uterlige Behandling af hende saaledes: »han stak sin ene Haand op under hendes Benklæder og kradsede og kildrede hende langt op i Skridtet.« Hun har tilføjet, at da Tiltalte ved den først omhandlede Lejlighed kom hjem fra Banegaarden, var der ikke Tale om, at han søgte efter Tændstikker eller aabnede nogen Kommode-skuffe, samt at Grunden til, at hun ikke sagde noget til sin Moder om det passerede, var, fordi hun ikke tænkte sig, at »det var noget ondt.«

Det er af Dommeren med Tilslutning bl a af Forsvareren til Retsprotokollen bemærket, at hun gjorde et troværdigt Indtryk, men at hun tillige i sin Forklaring var meget barnlig.

Margrethe Jepsens Moder har inden Retten forklaret, at der ikke ved nogen af de to Lejligheder var noget at mærke paa Datteren, udover at hun maaske den første Gang var lidt stille, da hun kom hjem sammen med Tiltalte, men det varede ikke ret længe.

Tiltaltes Hustru har forklaret følgende: Halskæden beroede i et Etui — en Æske med Laag paa — i Kommodeskuffen i Dagligstuen, og Laaget var altid paa. Da hun saa, at Fru Jepsens mindre Børn legede med en lignende Kæde, saa hun efter Kæden i Kommoden og opdagede da, at den var forsvundet. Herom sagde hun ikke noget til Tiltalte »for ikke at faa Vrøvl«, og Tiltalté har heller ikke nogensinde nævnet for hende, at han vidste, at Kæden var borte. Den 24 Marts 1930 fortalte hun det alligevel til Tiltalte, som derpaa fik Kæden udleveret hos Fru Jepsen. Hun tror ikke paa, at Tiltalte skulde have opdaget, at Kæden var borte. Hun gemmer sine Penge i sin Portemonnæ, og Tiltalte sine Penge i sin. Der har — udover en enkelt Toøre engang imellem — ikke været gemt Penge i Smykkeæskén, som hun jævnlig eftersaa, og i Marts d A havde de slet ingen Penge liggende. Tiltalte var da arbejdsløs og fik kun 15 Kr om Ugen i Understøttelse. Tændstikkerne gemtes ovenpaa Skabet i Køkkenet, hvor de altid havde deres Plads. Der blev aldrig gemt Tændstikker i Kommodeskuffen, hvorom Tiltalte vidste Besked. Hun er sikker paa, at hun ikke har tabt Halskæden.

Tiltalte har heroverfor fastholdt sin Forklarings Rigtighed. Han har erkendt, at han ikke har omtalt for sin Hustru, at han vidste, at Kæden var forsvundet, og at han vidste, at Tændstikkerne altid opbevarede ovenpaa Køkkenskabet, men han har fastholdt, at han alligevel ledte efter dem i Kommodeskuffen. Han har efter sin Forklaring sædvanlig sine Penge i sin Portemonnæ, men vil hævde, at han ved den omhandlede Lejlighed tilfældigvis havde lagt Penge i Æsken.

Ifølge en af Sønderborg Amtssygehus den 23 Maj 1930 udstedt Erklæring fandtes Margrethe Jepsens ydre Kønsganer da at være Sæde for meget svære Betændelsesforandringer. Ifølge Erklæringen maatte det antages, at der ikke kunde have foreligget Samleje, da Hymen var bevaret, og der ellers ikke fandtes Tegn paa Læsioner.

Paa Forespørgsel om, hvorvidt de i Anklageskriftet beskrevne Handlinger kan være sandsynlig Aarsag til den hos hende forefundne Betændelse, saaledes at selve Betændelsen er et Indicium for, at hun har været undergivet uterlig Behandling af nogen i Marts 1930, har Retslægeraadet i Skrivelse af 6 August s A udtalt: »Betændelsen i de ydre Kønsele hos Margrethe Jepsen skyldes næppe de beskrevne Handlinger alene. Det er en Sygdom, som af og til ses hos Pigebørn hyppigst paa Gr af Urenlighed ell Kløe fremkaldt afOrm ell af anden Aarsag. Den kan forværres ved Masturbation ell ved Gnidninger af den beskrevne Art. — — —«

Det er af Tjenestekarl Markussen forklaret, at han en Aften ved 7½-Tiden engang i forrige Vinter — Maaneden har han ikke kunnet opgive — gik til Tiltaltes Dør, der sædvanlig var uafloaset, men som da var paahaspet inde fra, at der ikke blev lukket op lige straks, men at det dog ikke varede paafaldende længe, inden det skete, at han intet usædvanligt mærkede ved Pigen, men at han ikke iøvrigt har nogen

nærmere Erindring, hverken med Hensyn til Tiltaltes eller Pigens Udseende eller Optræden ved denne Lejlighed.

I en paa Rettens Foranledning af Overlæreren ved Kommuneskolen i Augustenborg den 23 September 1930 afgivet Erklæring hedder det: »Margrethe Jepsen er et svagt begavet Barn og meget tilbage i Udvikling — — — Med Hensyn til Opførsel er der intet ufordelagtigt at sige. Hendes Optræden her i Skolen har været stilfærdig — — — om hendes Sandfærdighed tør jeg ikke udtale mig. Jeg har paa Fornemmelsen, at hun ikke er helt paalidelig, men paa den anden Side har jeg ikke bestemte Beviser for, at hun er usandfærdig. Det er vel nok Barnets svage Begavelse og Karakter, der trods hendes upaaklagelige Opførsel har givet mig det Indtryk af hende.«

Det skønnes nu ikke mod Tiltaltes Benægtelse at være godtgjort, at han ved den i Anklageskriftet under Post 2 omhandlede Lejlighed har gjort sig skyldig i det ham under denne Post paasigtede Forhold, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Derimod findes hans Forklaring om de nærmere Omstændigheder, hvorunder han ved den i Anklageskriftet under Post 1 ommeldte Lejlighed befølte Margrethe Jepsen, dels under Hensyn til, at den ikke er afgivet allerede under Afhøringen for Kriminalpolitiet, dels under Hensyn til den af hans Hustru afgivne Vidneforklaring at have et saa lidet troværdigt og sandsynligt Præg, at den vil være at forkaste.

Idet derhos de af Margrethe Jepsen med tre Ugers Mellemrum for dette Forholds Vedkommende afgivne detaljerede Forklaringer — som foran anført — i alt væsenlig er overensstemmende og bærer Præg af Troværdighed, findes det ubetænkeligt forsaavidt at lægge dem til Grund.

Det maa herefter anses efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham paasigtede i Anklageskriftet under Post 1 beskrevne Forhold under de der anførte Omstændigheder.

Tiltalte vil herfor i Medfør af Straffelovens § 176, jfr § 174, være at anse med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Han vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

Nr 262/1930.

Rigsadvokaten

mod

Julius Valdemar Reimer (Fenger),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 9 Oktober 1930: Tiltalte Julius Valdemar Reimer bør straffes med Tvangsarbejde i 4 Maaneder samt i Er-

statning til Hotelkarl Ejnar Abrahamsen betale 20 Kr. Saa betaler Tiltalte og denne Sags Omkostninger, derunder i Salær og som Godtgørelse for Rejseudgifter til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Gudmand Høyer, Nykøbing F, 80 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter de Højesteret foreliggende, til Dels efter Dommens Af-sigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Tiltaltes Forklaring om sin Tro paa, at Abrahamsen havde overfaldet hans Hustru, er usandfærdig.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 8 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 8 Maaneder. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Julius Valdemar Reimer til Højesteretssagfører Fenger 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nykøbing F Købstad m v, tiltales Julius Valdemar Reimer til at lide Straf for Vold mod sagesløs Person efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, ved den 30 Juli 1930 paa Gaden i Nykøbing F uden rimelig Anledning med Vold at have overfaldet Hotelkarl Ejnar Abrahamsen og derunder med knyttet Haand tildelt ham 2 Slag i Ansigtet, hvorved der fremkom et blødende Saar over venstre Øje, hvorhos venstre Kind og Partiet omkring Øjet blev misfarvet og hovnede stærkt op.

Tiltalte er født den 11 Maj 1903 og senest anset ifølge Dom ved Københavns Byrets Dom af 22 September 1928 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar for 4 Gang begaaet groft Tyveri og for Bedrageri efter Straffelovens § 232, II Stk, og § 251, jfr i det hele § 64.

For Vold er Tiltalte tidligere straffet saaledes: ved Københavns Byret den 28 Juni 1923 for voldelig Adfærd, Politivedtægtens §§ 5 I og 9 I vedtaget Bøde 60 Kr, ved Retten for Saxe-købing m v den 1 Marts 1924 for Overtrædelse af Straffelovens § 203 vedtaget Bøde 200 Kr, ved samme Rets Dom af 4 April 1925 for Vold mod Politiet, Straffelovens § 100, jfr Politivedtægten for Saxe-købing § 60, sammenholdt med Straffe-

lovens § 62 og Lov 1 April 1911 § 13, anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, og ved Københavns Byret den 31 December 1926 for Overtrædelse af Straffelovens § 200 vedtaget Bøde 100 Kr.

Ved Tiltaltes egen Erkendelse og de af Anmelderen, Hotelkarl Ejnar Abrahamsen afgivne Forklaringer er det godtgjort, at Tiltalte Natten før den 31 Juli d A Kl 12½ udfør Hotel »Danmark« i Nykøbing F henvendte sig til Anmelderen, der var ham ganske ubekendt, hvorpaa Tiltalte, efter at have spurgt ham, om han kendte Tiltaltes Hustru, der var i Følge med Tiltalte, og faaet et benægtende Svar, tog fat i Anmelderens Tøj og fik ham med hen til Hjørnet af Posthuset. Paa Vejen hertil sagde Tiltalte til Anmelderen, at han ved en tidligere Lejlighed havde overfaldet hans Hustru, hvad Anmelderen benægtede. Derefter tildelte Tiltalte Anmelderen et kraftigt Næveslag paa venstre Øje, saa at Anmelderen styrtede om paa Fortovet og blev liggende, mens Tiltalte skældte ham ud og beskyldte ham for at have stjaalet fra hans Kæreste og lignende. Da Anmelderen derpaa var ved at rejse sig op, gav Tiltalte ham atter et Slag, der ramte ham i Ansigtet eller paa Siden af Hovedet.

Ved Overfaldet tilføjedes der Anmelderen et blødende Saar over venstre Øje, ligesom venstre Kind og Partiet omkring Øjet var rødt og stærkt ophovnet. Anmelderen tabte derhos sine forlorne Tænder, der gik itu.

Tiltaltes Hustru har forklaret, at hun en Aften en Ugestid før det ovenomhandlede Optrin fandt Sted, i Nykøbing F var blevet forulempet af en Mandsperson, — som hun mener er identisk med Anmelderen, — der gav hende en Lussing og søgte at tage hendes Taske fra hende.

Anmelderen har nægtet at have forulempet Tiltaltes Hustru, der var ham ganske ubekendt, og Rigtigheden af denne Forklaring findes efter det foreliggende ikke at kunne betvivles.

Herefter vil Tiltalte for det af ham udviste Forhold være at anse efter midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Pkt, efter Omstændighederne med Tvangsarbejde i 4 Maaneder.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte derhos have at udrede i Erstatning til Hotelkarl Ejnar Abrahamsen 20 Kr.

Det maa misbilliges, at der ikke i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 731 b er beskikket Tiltalte en Forsvarer under den i Restmødet den 11 August d A forinden Tiltalens Rejsning stedfundne Vidneafhøring.

Nr 285/1930.

Rigsadvokaten
m o d
Jens Jacobsen (David),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 29 Oktober 1930: Tiltalte Jens Jacobsen bør hensættes til Tugthusarbejde i 3 Aar. Saa udreder Tiltalte

og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 65 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Jens Jacobsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jens Jacobsen ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 2 April 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

I) Efter Straffelovens § 176, jfr § 162 og tildels § 173 derved, at han i Tidsrummet fra 1923 til August Maaned 1929 mange Gange — dels i Nimdrup Dal, dels to Gange paa sin Bopæl, nemlig en Gang for flere Aar siden i Nimdrup og en Gang i August 1929 i Vinding — har gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor sin Steddatter Anne Martine Kristine Rasmussen, der er født den 26 August 1914 af hans Hustru Karen Larsen, med hvem han den 29 Juni 1918 har indgaaet Ægteskab, i dennes tidligere Ægteskab med Anton Karl Marius Rasmussen. Det uterlige Forhold bestod i, at han, medens de begge laa ned, trak sit erigerede Lem frem og lod hende gnide paa det, indtil han fik Sædafgang, idet han samtidig befølte hendes Laar og Kønsele. Han har derhos undertiden lagt sig ovenpaa hende, hvis Benklæder da var trukket ned og ført sit erigerede Lem ind mellem hendes blottede Laar og op mod, men ikke ind i hendes Kønsele, idet han samtidig foretog Samlejebevægelser.

II) Efter Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 173 derved, at han to Gange, henholdsvis i Maj 1929 og i November s A, paa sin Bopæl i Vinding har gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor sin Datter Thora Olivia Jacobsen, der er født den 28 Januar 1919 i Tiltaltes Ægteskab med den under I nævnte Karen Larsen. Det uterlige Forhold bestod i, at han, der ved de paagældende Lejligheder delte Seng med sin nævnte Datter, har lagt sig ovenpaa hende og ført sit erigerede Lem ind mellem hendes blottede Laar samt gnedet Lemmet mod hendes Kønsele.

Tiltalte er født den 19 August 1867 og er tidligere ved Vestre Landsrets Dom af 26 Juni 1929 for Overtrædelse af Straffelovens § 228 tildels sammenholdt med § 234 i Medfør af midlertidig Lov 1 April 1911 § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i nogensomhelst Uterlighed overfor nogen af de to Piger.

Under Sagen har Anne Martine Kristine Rasmussen og Thora Olivia Jakobsen som Vidner forklaret, at Tiltalte har forholdt sig overfor dem som i Anklageskriftet anført, og denne Forklaring har de begge fastholdt under og efter Konfrontation med Tiltalte.

Ved disse Forklaringer i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, maa det, uanset Tiltaltes Benægtelser, anses tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold.

Tiltalte vil derfor være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 162 og tildels § 173, samt efter Straffelovens § 176, jfr §§ 161 og 173, det hele tildels sammenholdt med Straffelovens § 64, med en Straf, der findes at burde bestemmes til Tugthusarbejde i 3 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 65 Kr.

Onsdag den 7 Januar.

Nr 214/1930.

Rigsadvokaten

mod

Erling Stahl Petersen (Graae),

der tiltales for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven.

Østre Landsrets Dom af 11 August 1930: Tiltalte Erling Stahl Petersen bør til Statskassen bøde 500 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage. Saa bør han og i Erstatninger udrede til Husmand Hans Jørgen Jensens Enke, Jensine Marie, født Olsen, 7200 Kr, til Thomas Peder Jensen 1500 Kr, til Agnete Marie Jensen 1000 Kr, til Gertrud Johanne Jensen 700 Kr, til Alida Louise Jensen 400 Kr og til Kamilla Sofie Jensen 200 Kr. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær og for Udlæg til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jacob Holm, Holbæk, 70 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og de idømte Erstatninger inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter Sagens Oplysninger særlig Eli Mortensens og Ellen

Thomsens Forklaringer maa det antages, at Husmand Jensen rolig skraaede over Gaden mod det nordlige Fortov, indtil han mærkede Motorcyklen bag sig. Idet han da maatte vente, at Tiltalte vilde køre til venstre om ham, kan det ikke lægges ham til Last, at han i dette Øjeblik sprang til højre — muligvis efter først at være standset et Øjeblik og være ilet et Par Skridt frem — og han findes derfor ikke at have vist nogen Uagtsomhed, som kan bevirke Nedsættelse af Erstatningen, der herefter vil være at bestemme overensstemmende med den for Husmand Jensens Enke og Børn nedlagte Paastand.

Med denne Forandring og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil Dommen være at stadfæste, dog at Tiden for den subsidiære Straf findes at burde forlænges til 30 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Tiltalte Erling Stahl Petersen i Mangel af Bødens fulde Betaling vil være at hensætte i simpelt Fængsel i 30 Dage, og at han i Erstatning udreder: til Husmand Hans Jørgen Jensens Enke, Jensine Marie, født Olsen, 10 200 Kroner, til Thomas Peder Jensen 1800 Kroner, til Agnete Marie Jensen 1200 Kroner, til Gertrud Johanne Jensen 800 Kroner, til Alida Louise Jensen 400 Kroner og til Kamilla Sofie Jensen 200 Kroner.

I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Holbæk Købstad m v, tiltales Erling Stahl Petersen for uagtsomt Manddrab og for Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven ved den 22 Februar 1930, da han førte Motorcykel i Ahlgade i Holbæk, at have undladt at vise fornøden Agtpaagivenhed og Omhu og forsøgt bagfra at passere til højre forbi Husmand Hans Jørgen Jensen, der gik paa Gaden, hvorved han paakørte Jensen, der afgik ved Døden den 25 s M som Følge af de ham ved Paakørslen tilføjede Læsioner i Forbindelse med en ved det deraf nødvendiggjorte Sengeleje opstaaet Lungebetændelse.

Tiltalte er født den 8 April 1907 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltaltes endelige Forklaring for Landsretten gaar ud paa, at han, der kørte med en Fart af ca 25 km, saa Afdøde i en Afstand af godt 30 m gaa omtrent midt i Kørebanen i samme Retning; der var iøvrigt ingen Fodgængere paa Kørebanen og ej heller Vogne i Nærheden. Han

gav i en Afstand af ca 8 m et langt Signal og gentog dette flere Gange samt satte Bremsen i, men da han saa Afdøde staa stille og ventede, at han vilde blive staaende, slap han Bremsen. Da han var ca 2 m fra Afdøde, hvem han vilde passere til højre, sprang Afdøde hurtigt nogle Skridt tilhøjre, hvorved han blev paakørt og faldt, skønt Tiltalte straks bremsede haardt op.

To Vidner, der stod nær ved Paakørselsstedet, har bekræftet, at Afdøde umiddelbart før Paakørslen gik paalangs ad Kørebanen eller »skraaede nedad« denne i dens højre Halvdel, og pludselig sprang han et Par Skridt til højre, hvorved han blev ramt af Tiltaltes Motorcykel, der straks standsede; de hørte begge, at Tiltalte forinden gentagne Gange gav Signal.

To andre Vidner, der stod i Nærheden, har forklaret, at Afdøde gik fra det ene Fortov tværs over Gaden mod det andet, og da han var et Par Skridt fra dette, blev han ramt af Motorcyklen, der havde haft rigelig Plads til at køre bagom Afdøde.

Tre andre Vidner, der iagttog det passerende i en ret betydelig Afstand, vil have set Afdøde standse omtrent midt paa Kørebanen og saa pludselig springe ind mod Fortovet; de hørte alle Tiltalte give Signal.

Efter det oplyste var der Bremsespor af en Længde af 8 m i en Afstand af 1½ m fra Kantstenen; Sporene i de sidste 2 m var meget kraftige, og man kunde se paa den øvrige Del af Sporet, at Bremserne tidligere nogle Gange var sat i. Ved Obduktion af den Afdøde er bl a paavist et stort Kraniebrud, stor Blodansamling under Kraniet, nogen Blodudtrædning om venstre Hjernehalvdel samt Kvæstning af Hjernevævet; Dødsårsagen var de fornævnte Kranie-Hjerne-Læsioner i Forbindelse med en ved Sygelejet opstaaet Lungebetændelse.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det antages, at Afdøde, der var 62 Aar, er gaaet langs ad Kørebanen, rimeligvis for at skraa over den, og det maa lægges Tiltalte til Last, dels at han, da han fik Øje paa Afdøde, ikke sagtnede Farten saaledes, at han kunde have standset paa meget kort Afstand, og dels, at han i Strid med Færdselsreglerne søgte at køre til højre om Afdøde. Herefter maa Tiltalte ved den af ham udviste Uagtsomhed anses at have foraarsaget Husmand Jensens Død og vil derfor være at anse efter Straffelovens § 198 i Forbindelse med Motorlovens § 41, jfr § 29, og Færdselslovens § 22, jfr § 6, efter Omstændighederne med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 500 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 14 Dage.

Afdødes Enke Jensine Marie Olsen, der er 45 Aar, har nedlagt Paastand om en Erstatning til hende for Tab af Forsørger af 10000 Kr og for Begravelsesomkostninger af 200 Kr. Hun har derhos nedlagt Paastand om følgende Erstatninger til hendes og Afdødes nedenfor nævnte fælles Børn for Tab af Forsørger:

Til 1) Thomas Peder Jensen, født 16 December 1922, 1800 Kr, 2) Agnete Marie Jensen, født 29 September 1919, 1200 Kr, 3) Gertrud Johanne Jensen, født 30 December 1917, 800 Kr, 4) Alida Louise Jensen, født 18 December 1915, 400 Kr, og 5) Kamilla Sofie Jensen, født 1 August 1914, 200 Kr.

Idet bemærkes, at Afdøde ved som ovenfor anført at færdes langs

ad Kørebanen har tilsidesat Færdselsreglerne og derved udvist nogen Uagtsomhed, vil Erstatningerne herefter og under Hensyn til Sagens øvrige Oplysninger om Afdødes Forhold være at fastsætte som følger: til Enken 7000 Kr samt i Erstatning for Begravelsesomkostninger 200 Kr og til de ovenævnte Børn henholdsvis 1500 Kr, 1000 Kr, 700 Kr, 400 Kr og 200 Kr. De Børnene tilkendte Beløb vil i Overensstemmelse med de gældende Regler for Umyndiges Midler være at indsætte i Overfor-mynderiet.

Torsdag den 8 Januar.

Nr 259/1930.

Rigsadvokaten

mod

Hans Hansen (Henriques),

der tiltales for Forbrydelser mod Sædeligheden.

Københavns Byrets Dom af 28 Juli 1930: Tiltalte Hans Hansen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, dog at Fuldbrydelsen udsættes, og at Straffen efter Forløbet af 5 Aar fra Dato bortfalder, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, deriblandt Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jarner, 40 Kr.

Østre Landsrets Dom af 10 September 1930: Byrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 20 Dage. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for Tiltalte Hans Hansen for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jarner, 40 Kr, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen.

Tiltaltes i Byretsdommen beskrevne Forhold mod Gudrun Levijn vil være at henføre under Strfl § 176, jfr § 173. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Byretsdommen anførte Grunde vil denne Dom, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at 5-Aars Fristen regnes fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Tiltalte Hans Hansen betaler i Salær for Landsretten til Overretssagfører Järner 40 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques 60 Kroner.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 15 Juni 1930 er Hans Hansen sat under Tiltale til at lide Straf for uterligt Forhold efter Straffelovens § 176, jfr § 173, og § 185.

I

for ved et Par Lejligheder for syv Aar siden i sin Lejlighed, Nøjsomhedsvej 7, at have stukket sin Stok op mellem Benene paa Vita Karen Margrethe Sørensen, født den 1 December 1915, samt for ved en Lejlighed paa samme Tidspunkt at have stukket sin Haand op under hendes Kjole og befølt hende paa Benet udenpaa Benklæderne;

II

for ved en Lejlighed for 6—7 Aar siden i sin Lejlighed, Nøjsomhedsvej 7, at have stukket sin Haand op under Buksebenet paa Ingeborg Anna Sørensen, født den 14 Marts 1917, og befølt hende paa Benet;

III

for ved et Par Lejligheder omkring ved Juletid 1929 dels paa Gaden og dels i Gaarden, Nøjsomhedsvej 7, at have stukket sin Haand op under de yderste Benklæder paa Else Nielsen, født den 6 Oktober 1920, og kildet hende paa Laaret udenpaa de inderste Benklæder;

IV

for en Gang efter Jul 1929 i sin Lejlighed, Nøjsomhedsvej 7, at have stukket sin Haand op under Buksebenet paa Gudrun Elin Kristina Levijn, født den 18 August 1922, og befølt hende i Skridtet.

Tiltalte er født den 4 September 1862 og er ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte har i det hele benægtet Tiltalens Rigtighed. Han har forklaret, at det kan være sket, at han for Spøg har slaaet efter Børnene, efter nogle af dem med sin Stok, men dette har han ikke gjort i uterlig Hensigt.

Under Forundersøgelsen har de fire i Anklageskriftet anførte Pigebørn afgivet Forklaringer om Tiltaltes Behandling af dem, hvilke Forklaringer i det hele stemmer med den i Anklageskriftet givne Fremstilling.

De under I og II omhandlede Pigebørn Vita Karen Margrethe Sørensen og Ingeborg Anna Sørensen har imidlertid dels afgivet Forklaringer til Politiet om betydelig videregaaende uterlige Handlinger fra Tiltaltes Side, hvilke Forklaringer de derefter har ændret i Retten, dels

under Retsafhøringen udtalt, at de under Hensyn til den lange Tid, der er passeret siden, ikke har nøje Erindring om, hvad der foregik.

Disse Forklaringer skønnes saaledes at være af en ganske ubestemt Karakter med Hensyn til Omfanget af Tiltaltes Handlinger overfor dem, og Tiltalte vil herefter, forsaavidt disse to Forhold angaar, være at frifinde.

Derimod findes det ved de af Pigerne Else Nielsen og Gudrun Elin Kristina Levijn afgivne Forklaringer godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de under III og IV omhandlede Forhold. I saa Henseende bemærkes, at Børnenes Beskrivelse af Tiltaltes Handlinger overfor dem er saa indbyrdes overensstemmende og i det hele af en saadan Karakter, at det ikke synes tænkeligt, at de skulde være opdigtede. Forklaringerne af disse Børn maa endvidere anses bestyrkede ved de af Vita og Ingeborg Sørensen afgivne, foran omtalte Forklaringer, der gaar ud paa, at Tiltalte har behandlet dem paa lignende Maade, selv om de ikke nu erindrer Enkelthederne.

Tiltalte har under Sagen været undersøgt af Overlægen ved Kommunehospitalets 6te Afdeling, der i sin Erklæring af 6 Juni bl a udtaler, at Tiltalte ikke frembyder sikre Tegn paa Aandssvaghed eller Sindssygdom, specielt ikke paa aandelig Alderdomssvækkelse, og at en abnorm senil Opblussen af Kønndriften formentlig heller ikke foreligger.

Sagen har endvidere været forelagt Retslægeraadet, der under 7 Juli 1930 har tiltraadt Overlægens »Erklæring, hvorefter sigtede Hans Hansen hverken er aandssvag eller sindssyg, ligesaalidt som han lider af kendeelig Alderdomssvækkelse«.

Herefter er Tiltalte fuldt tilregnelig og vil for de i Anklageskriftet under III og IV omhandlede Forhold være at anse efter Straffelovens § 185 med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Straffens Fuldbyrdelse vil dog kunne udsættes og Straffen bortfalde under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Københavns Byrets 4 Afdeling den 28 Juli 1930 afsagte Dom (Nr 85/1930) er af Tiltalte Hans Hansen indanket her for Retten til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at kunne bestemmes til 20 Dage.

Nr 111/1930. **Skattedepartementet** (d kst Kammeradvokat)

mod

Bestyrelsen for »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Legat« (Selv),

betræffende Betaling af et Arveafgiftsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 10 Marts 1930: De Sagsøgte, Bestyrelsen for »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Legat« bør for Tiltale af Sagsøgerne, Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Skattedepartementet til de Sagsøgte med 400 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Enkefru Carlsons Indgaaelse af nyt Ægteskab den 4 Juli 1911 og det derpaa foretagne Skifte beholdt hun livsvarigt Indtægtsnydelsen af den i Testamentet omhandlede Formue, og Pligten til at svare Arveafgift er derfor ifølge Arveafgiftslovens §§ 15 og 10 jfr § 5 b først indtraadt, da Legaterne ved hendes Død den 26 Januar 1924 opnaaede Indtægtsnydelsen af Formuen. Herefter bliver det dette Tidspunkt, der maa danne Udgangspunktet for den Beregning, der efter Arveafgiftslovens § 17 skal foretages af de afgiftspligtige Værdier, og det maa derfor for denne Beregning blive uden Betydning, at der allerede ved Repartition pr 31 December 1917 med Forbehold af Rentenydelsesretten er sket Arveudlæg til Legaterne.

Herefter, og idet der under denne Forudsætning er Enighed mellem Parterne om den af Skattedepartementet foretagne Opførelse, vil dettes Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for Landsret og Højesteret, derunder i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 800 Kroner, vil det indstævnte Legat have at betale efter Reglerne for afgiftsfri Sager.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Bestyrelsen for »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Legat« bør til Appellanten, Skattedepartementet, betale de paastævnte 9966 Kroner 50 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 31 Oktober 1929, til Betaling sker.

Saa betaler Indstævnte og de Retsgebyrer, der skulde erlægges for Landsret og Højesteret, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri, og i Salær for begge Retter til den konstituerede Kammeradvokat 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et af Rentier Carl Franz Joseph Carlson og Hustru Edel Camilla Marie, født Sievert, under 2 December 1891 oprettet fælles Testamente var det bl a bestemt, at ved Rentier Carlsons Død før Hustruen skulde hun være berettiget til at udtage Indboet som sin Ejendom, medens hele Fællesboets øvrige Formue skulde bevares til Rentenydelse for Hustruen, saalænge hun levede. Indgik Hustruen nyt Ægteskab, skulde hun vel beholde Rentenydelsen af hele Formuen, men selve denne skulde skiftes i Overensstemmelse med Testamentets nærmere Bestemmelser.

Ifølge Testamentets § 3 A skulde først udredes forskellige nærmere angivne Legater. Dernæst skulde der ifølge § 3 B af en Kapital paa 100 000 Kr oprettes et Legat under Navn »Conrad Oscar Carlsons Mindelegat«; endelig var det i § 3 C bestemt, at der af Resten af Formuen skulde oprettes et Legat under Navn »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Legat«.

Den 24 Marts 1897 afgik Rentier Carlson ved Døden, og Enken overtog Fællesboet til Rentenydelse.

Den 4 Juli 1911 indgik Enken nyt Ægteskab med Forfatteren Eugen von Kauffmann, og der blev derefter foretaget Skifte af Fællesboet ved Executores testamenti.

Til »Conrad Oscar Carlsons Mindelegat« udlagdes ifølge den pr 31 December 1917 opgjorte Repartition 4 Panteobligationer til samlet Paalydende 96 500 Kr og kontant 3500 Kr, hvilke Midler blev overgivet til det kongelige Akademi for de skønne Kunster paa Legatets Vegne. Legatet bestyres ifølge Fundats, konfirmeret 6 November 1922, af det nævnte Akademi. Det bestemmes i Fundatsens § 3, at saalænge Fru von Kaufmann lever, skal Renterne af alle Legatets Midler udbetales hende i hver sædvanlig halvaarlig Termin.

Restformuen, der for en væsenlig Del bestod i faste Ejendomme, udlagdes til »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Mindelegat« som Universalarving, »dog saaledes at Fru von Kaufmann livsvarigt nyder Renten«, og Formuen blev overgivet Legatets Bestyrelse til Forvaltning. Legatet bestyres af en Bestyrelse paa 3 Personer i Henhold til Fundats, konfirmeret 2 Februar 1923. I dennes § 3 bestemmes det, at Fru von Kaufmann skal, saalænge hun lever, have Renterne af Legatets Midler og Drifts-Overskuddet af Legatets faste Ejendomme, hvorhos hun har Ret til saalænge hun lever, at bebo Ejendommen Strandvejen Nr 71, Matr Nr 1286 Udenbyes Klædebo Kvarter i København. Fundatsens § 7 bestemmer: »Legatets Kapital skal stedse bevares og anbringes paa betryggende Maade. Dets Værdipapirer skal lyde paa Legatets Navn og saavidt muligt noteres, og de skal forsynes med Prohibitivpaategning af Justitsministeriet. Ved Nyanbringelse af Legatets

Kapital skal dette ske efter Reglerne for Anbringelse af Umyndiges Midler. Med Hensyn til Legatets faste Ejendomme skønner Bestyrelsen frit over, hvorvidt og paa hvilke Betingelser disse bør sælges«.

Ved Skiftet af Fællesboet blev der ikke beregnet Arveafgift af de til de 2 Legater udlagte Kapitaler, hvorimod Boet efter Fru von Kaufmanns den 26 Januar 1924 indtrufne Død blev reassumeret, og i den af Executor Overretssagfører Christian Winther derefter foretagne Beregning af Arveafgifterne lagdes til Grund for Afgiftsberegningen de Værdier, som de til Legaterne udlagte Midler havde paa Udlæggets Tidspunkt, den 31 December 1917, nemlig for »Mindelegatet« 106 000 Kr og for Carlsons og Hustrus Legat 194 650 Kr. Arveafgifterne, — der i Henhold til Testamentet vil være at afholde af Rentier Carlsons og Hustrus Legat, — beregnedes herefter af Executor til 6360 Kr for »Mindelegatet« og 11 679 Kr for Carlsons og Hustrus Legat, tilsammen 18 039 Kr, der er indbetalt til Statskassen.

Skattedepartementet, der formener, at Afgifterne vil være at beregne efter de udlagte Kapitalers Værdier ved Rentenydelsens Ophør ved Fru von Kaufmanns Død, nemlig for »Mindelegatet« 90 993 Kr 12 Øre og for Carlsons og Hustrus Legat (beregnet pr 1 Januar 1925) netto 381 806 Kr 92 Øre, saaledes at der i Arveafgift vil være at betale henholdsvis 5457 Kr 22 908 Kr, tilsammen 28 365 Kr, søger nu under denne Sag paa Statskassens Vegne Bestyrelsen for »Carl F J Carlsons og Hustru Camilla Carlsons Legat« til at betale Forskellen mellem de anførte 28 365 Kr og de indbetalte 18 039 Kr eller 10 326 Kr, med Fradrag af 359 Kr 50 Øre, der ved en foretaget Revision har vist sig paa nogle Punkter at være betalt for meget i Arveafgift, til Rest altsaa 9966 Kr 50 Øre tilligemed Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 31 Oktober 1929.

Den sagsøgte Bestyrelse paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært mod Betaling af $\frac{1}{3}$ af det paastævnte Beløb, mere subsidiært mod Betaling af det paastævnte Beløb med Fradrag af 81 Kr.

Til Støtte for sin principale Paastand har Bestyrelsen i det væsentlige anbragt følgende:

Begge Legatkapitaler blev udbetalt til Legaternes fri Raadighed og endelige Ejendom af Rentier Carlson og Hustrus Fællesbo, da dette blev reassumeret ved Enkefru Carlsons nye Giftermaal i 1911, alene med Forbehold af Rentenydelsesret for Enkefru Carlson. Bl a fik Carlsons Legat ogsaa tinglyst Skøde paa de 5 faste Ejendomme, der udgjorde den væsentligste Del af Legatkapitalen, og ifølge Fundatsens § 7 »skønner Bestyrelsen frit over, hvorvidt og paa hvilke Betingelser disse Ejendomme bør sælges«.

De to Legatkapitaler har siden den 31 December 1917 ikke været Genstand for Skifte eller overhovedet været i Eksekutors Besiddelse, idet Kapitalerne blev endelig udlagt i 1917, saaledes at Eksekutor intet havde at gøre med disse Kapitaler ved Rentenydelsens Ophør i 1924.

Iøvrigt maa Forholdet formentlig rettest betragtes saaledes, at to Trediedele af Legatkapitalerne er Livsgave fra Fru Carlson, medens en Trediedel af Kapitalerne er Arv fra Hr Carlson, idet Fru Carlsons Andel i Fællesboet, da dette blev skiftet ved hendes Giftermaal, var Halvdelen

(Boeslodd) og en Sjettedel (Arvelodd) efter hendes Mand) eller ialt to Trediedele.

Efter de Sagsøgte Mening afgør Arveafgiftsloven ikke direkte det foreliggende Spørgsmaal. Det maa derfor blive af afgørende Betydning, hvad der i saa Henseende er rimeligt og naturligt, og naar det, som her, drejer sig om Kapitaler, der straks overleveres til Modtagerens frie Disposition og Raadighed og straks undergives hans fulde Ejendomsret, alene med Forbehold af en Rentenydelse, maa det eneste naturlige og rimelige være at lade Modtageren betale Kapital-Arveafgift af Værdien paa Modtagelsens Tid. Thi derved kommer Modtageren til at svare Afgift netop af den Værdi, han har arvet (eller faaet til Gave), medens man udelukker de Værdiforandringer, som skyldes Modtagerens egne Dispositioner efter Arvens Modtagelse. Paa den ene Side er den Værdiforøgelse, der skyldes Modtagerens egne heldige Dispositioner, ikke arvet af ham (eller skænket ham), men tværtimod erhvervet eller indtjent af ham selv, og paa den anden Side bør det Tab, som skyldes Modtagerens egne uheldige Dispositioner, bæres af Modtageren selv, saaledes at det ikke bør forringe den Værdi, han har arvet, og hvorefter han skylder Arve-Afgift.

Ogsaa rene Konjunkturforandringer under Rentenydelsen skyldes indirekte Modtageren selv, idet han som den dispositionsberettigede frivilligt har underkastet sig disse Konjunkturforandringer ved enten at beholde eller ombytte de arvede Værdier.

De Sagsøgte bemærker herved, at den store Værdistigning for »Carlsons Legat« i Tiden fra 1917 til 1925 dels skyldes Legatbestyrelsens heldige Salg og Nyanbringelse af de arvede (skænkede) Obligationer og Aktier (af de oprindeligt modtagne 9 forskellige Slags Værdieffekter er i 1925 kun een i Behold), dels en stor Stigning i Ejendomsskyldværdien af Legatets Ejendomme. Denne Ejendomsskyldværdi-Stigning har Legatbestyrelsen imidlertid ogsaa Andel i, ikke blot indirekte derved, at man har beholdt alle Ejendomme paa nær een, der er solgt, men ogsaa direkte derved, at man har vedligeholdt og administreret Ejendommene godt og paa forskellig Vis forbedret disse.

Den af de Sagsøgte hævdede Regel er endvidere efter deres Mening den mest praktiske, thi i mangfoldige Tilfælde vil det være umuligt at paavise Identiteten af en arvet (skænket) Kapital, naar denne under en langvarig Rentenydelse har været undergivet Modtagerens frie Dispositioner, hvilket navnlig vil være Tilfældet, naar Rentenydelsen har været fikseret til et bestemt aarligt Beløb, som oprindeligt svarede til den arvede Kapitals fulde Afkastning.

Hvad dernæst angaar Forstaaelsen af Arveafgiftslovens Bestemmelser, gør de Sagsøgte gældende, at man ikke kan slutte fra Kapital-Afgiftens Betalingstid til dens Vurderingstid. Disse to Tidspunkter kan allerede af rent praktiske Grunde aldrig falde sammen, og i Afgiftsloven omhandles da ogsaa disse 2 Tidspunkter i hver sin Paragraf, nemlig Betalingstiden i § 15 og Vurderingstiden i § 17.

Afgiftslovens § 17 1 Stk er den Bestemmelse, der nærmest rammer det foreliggende Tilfælde, idet den fastsætter Vurderingstiden for offentligt Skifte, hvorunder falder Eksekutor-Skifte. Herefter skal »det Tids-

punkt lægges til Grund, da den endelige Opgørelse i Boet foretages«, det vil in casu sige den 31 December 1917, thi siden da er der ikke foretaget nogen Opgørelse i Carlsons Bo af de 2 Legatkapitaler, der som nævnt slet ikke siden da har været undergivet nogen Skiftebehandling.

Det er klart, at i de talrige Tilfælde, hvor en Kapital kun er udlagt til Rentenydelse, men ikke til endelig Ejendom, vil nyt offentligt Skifte finde Sted ved Rentenydelsens Ophør, og da vil Kapitalafgiften blive beregnet efter den sidste Opgørelse i Boet, men i disse Tilfælde er der netop ogsaa den afgørende Forskel fra det foreliggende Tilfælde, at Kapitalen ikke, som her, er udlagt til den endelige Erhververs Ejendom og Raadighed.

En Hjemmel til at fravige Ordene i § 17, 1 Stykke, findes ikke i Paragraffens 2 Stykke, der kun omhandler de Tilfælde, hvor offentligt Skifte ikke finder Sted, og Paragraffens 3 Stykke, forsaavidt der deri omhandles Gaver, »der er endeligt erhvervet forinden — — — Giverens Død«, rammer i Virkeligheden de to Trediedele af Legatkapitalerne, der retteligt er at betragte som Gave fra Fru Carlson.

Ogsaa andre Bestemmelser i Loven (§ 15, 2 Stykke, § 44 og § 21, sidste Stykke) støtter efter de Sagsøgtes Formening deres Opfattelse.

Skattedepartementet gør derimod gældende, at Forholdet ikke er det, at Legatkapitalen blev udbetalt til Legatets frie Raadighed og endelige Ejendom. Legatbestyrelsen havde for det første ingensomhelst Ret til at forbruge af Kapitalen, idet denne efter Fundatsens § 7 stedse skal bevares, og Bestyrelsen havde dernæst ej heller nogen Dispositionsret over Renter og Udbytte, idet alle Renter og alt Driftoverskud ifølge § 3 skulde tilfalde Enkefru Carlson, saalænge hun levede. Bestyrelsens eneste Beføjelse var en Adgang til under dens Administration af Legatet at ombytte de modtagne Aktiver med andre Aktiver, derunder at sælge de faste Ejendomme; men selv denne Ret var hverken ubetinget eller ubegrænset, idet Nyanbringelser ifølge Fundatsens § 7 stedse skulde være betryggende og gennem de foreskrevne Prohibitivpaategninger var undergivet Justitsministeriets Kontrol, hvorhos den Enkefru Carlson ved § 3 tillagte livsvarige Bopælsret udelukkede Bestyrelsen fra frit at sælge den ene af de til Legatformuen hørende faste Ejendomme.

Reglerne i Arveafgiftslovens § 17 sigter til at træffe de Tidspunkter, paa hvilke de afgiftspligtige kan antages at indtræde i den effektive Nydelse af deres Raadighed over de erhvervede Midler, og dette Tidspunkt er for Legatets Vedkommende først indtraadt ved Enkefru Carlsons Død.

Der er en nøje Sammenhæng mellem Reglerne i Arveafgiftslovens § 15 om Betalingstiden og Reglerne i § 17 om Vurderingstiden.

Arveafgiftsloven § 17, 2 Stk, jfr § 26, rammer alle de Situationer overhovedet, hvor der bliver Tale om Berigtigelse af en Arveafgift uden Foretagelse af nogen Skiftebehandling af de Midler, hvoraf Afgiften skal svares, saaledes ogsaa Tilfælde, hvor der er givet Henstand med Afgiftens Betaling, eller hvor dennes Betaling ifølge Loven er udskudt.

Hvad dernæst angaar Arveafgiftslovens § 17, 3 Stk, har Skattedepartementet anført, at saafremt det var rigtigt at konstruere Legatets

Erhvervelse som en Livsgave for de to Tredieeles Vedkommende, saa vilde der foreligge en Gave med forbeholdt Rentenydelse, altsaa en efter Arveafgiftslovens § 5 Litra B afgiftspligtig Erhvervelse, og saadanne Gaver omfattes ikke af § 17, 3 Stk.

Efter Rettens Opfattelse maa Værdiansættelsen af de omhandlede Kapitaler foretages efter Arveafgiftslovens § 17, 1 Stykke. Det ses ikke rettere end at der maa gives Legatbestyrelsen Medhold i, at der under det pr 31 December 1917 sluttede offentlige Skifte af Legatstifternes Fællesbo er foretaget en endelig Opgørelse i Boet derved, at Legatkapitalerne blev udlagt til de paagældende Legater og udleveret til disses Bestyrelser. Heri ses det ikke at kunne gøre nogen Forandring, at Legatstifterinden, saa længe hun levede, skulde oppebære Renterne og øvrige Indtægter af Legaternes Midler, idet hendes Stilling med Hensyn hertil kun var sikret ved de samme Garantier, som efter hendes Død sikrer Gennemførelsen af de øvrige ved Legaternes Oprettelse tilsigtede Formaal. Legaterne maa herefter anses for allerede ved det pr 31 December 1917 sluttede Skifte at være blevet endeligt oprettet.

I Henhold til det anførte vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Skattedepartementet have at betale de Sagsøgte med 400 Kr.

Fredag den 9 Januar.

Nr 119/1930.

Rigsadvokaten

mod

Thorvald Madsen (I Kondrup) og Niels Andersen Christensen (Meyer),

der tiltales henholdsvis for Tyveri og Afpresning og for Hæleri.

Vestre Landsrets Dom af 16 April 1930: De Tiltalte, Thorvald Madsen og Niels Andersen Christensen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 100 Dage og sidstnævnte i 20 Dage. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, dog saaledes at Tiltalte Madsen alene i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, betaler 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Christensen, dels af det offentlige for begge Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden for Madsen findes at burde for-

længes til 120 Dage og at Fuldbyrdelsen af Straffen for Christensens Vedkommende udsættes under de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte Thorvald Madsens Vedkommende bestemmes til 120 Dage og at Fuldbyrdelsen af Straffen for Tiltalte Niels Andersen Christensens Vedkommende udsættes, og at denne Straf bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte Madsen betaler til Højesteretssagfører Kondrup i Salær for Højesteret 100 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 41 Kroner 62 Øre.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte, Thorvald Madsen og Niels Andersen Christensen, ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 3 Marts 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

I) Tiltalte Madsen:

A

efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri ved den 24 November 1928 om Aftenen fra Pladsen ved Fabrikant Arthur Brinckers Fabrik, Grejsdalens Hammerværk, Grejsdalen, hvortil Tiltalte skaffede sig Adgang gennem en uafloaset Laage, at have tilegnet sig fire Stk Emner til Grebefabrikation, hvilke Emner laa frit fremme paa Pladsen,

B

efter Straffelovens § 245 for Afpresning ved i December 1928 i en udateret Skrivelse samt senere ved Skrivelse af 13 s M og ved en udateret Skrivelse i Marts 1929 at have truet Medtiltalte Christensen med at ville anmelde denne til Politiet for Hæleri med Hensyn til de under A ommeldte fire Stk Emner samt for Opfordring til Tyveri paa Lysbro Fabriker i Lysbro af en Opskrift paa en Voksmasse til Boning af Skovleskafter, medmindre Medtiltalte Christensen betalte Tiltalte 400 Kr kontant,

II) Tiltalte Christensen efter Straffelovens § 238 for Hæleri ved en Dag i November 1928 paa Tiltaltes Kontor i Tommerup af Medtiltalte Madsen at have modtaget de foran ommeldte fire Stk Emner til Grebefabrikation, uagtet Tiltalte vidste eller maatte vide, at Emnerne var stjaalet.

Tiltalte Madsen er født den 31 Juli 1899 og ses ikke tidligere at have

været tiltalt eller straffet. Tiltalte Christensen er født den 14 August 1883 og er bortset fra, at han for Politimesteren i Odense Herred den 24 Juni 1924 har vedtaget at erlægge en Bøde paa 60 Kr til Statskassen for Overtrædelse af Lov Nr 143 af 29 April 1913 § 12 b, § 28 og § 37, ej heller tidligere tiltalt eller straffet.

I Begyndelsen af November Maaned 1929 indrykkede Tiltalte Niels Andersen Christensen, der i Tommerup driver en Fabrik for Tilvirkning af Skovle og lignende Redskaber, og som paatænkte at udvide Fabrikationen til ogsaa at omfatte Grebe, et Avertissement i Berlingske Tidende, hvori han uden at nævne sit eller sin Virksomheds Navn søgte en Ingeniør eller Værkfører, som kunde forestaa denne Del af Virksomheden. Foranlediget heraf meddelte Tiltalte Thorvald Madsen, som tidligere havde været beskæftiget med Fabrikation af Grebe paa Grejsdalens Hammerværk, i Skrivelse af 3 s M Christensen, at han søgte Pladsen, og at han havde Modeller til alle Arter af Grebe i Udstandsningsform. Da Christensen nogle Dage senere skulde paa en Rejse til Randers, gjorde han Ophold i Aarhus, hvor Madsen da boede, for at drøfte Sagen med ham. I den nærmest følgende Tid blev der vekslet nogle Skrivelser mellem de Tiltalte, idet Madsen ønskede at tiltræde Pladsen straks, og herpaa svarede Christensen ved en Skrivelse af 14 November, hvori det bl a hedder:

»— — ifølge vor Aftale bedes De sende mig Emnerne omg og saa maa De begynde at arbejde her i Løbet af otte Dage.« I Slutningen af November Maaned indfandt Madsen sig paa Christensens Fabrik i Tommerup medførende fire Stk Grebeemner, som han leverede til Christensen. Efter at Christensens Værkfører havde set Manden, blev Værkføreren klar over, at Madsen var identisk med en Person, som nogle Aar tidligere havde arbejdet paa Fabriken i faa Timer og derpaa var blevet afskediget, fordi han ikke kunde udføre det Arbejde, han var blevet sat til. Da Christensen herefter ikke vilde give Madsen den tilsagte Stilling ved Fabriken, forlangte Madsen, som det maa antages, et Beløb, mulig 40 eller 50 Kr, for Emnerne, hvad Christensen dog ikke vilde gaa ind paa, men Christensen tilbød ham derimod 10 Kr til Rejsen og udtalte derhos, at saa skulde Emnerne blive hos ham, da Madsen ikke havde Brug for dem. Madsen tilbød saa Christensen at vise ham, hvorledes en Ovn, der benyttedes ved Grebefabrikationen paa Grejsdalens Hammerværk, var indrettet, og da Christensen lovede Madsen 10 Kr herfor, blev Madsen til den næste Dag og opstillede en Model af Ovnen.

I Begyndelsen af December Maaned modtog Christensen et udateret Brev fra Madsen, hvori det blandt andet hedder: »Da De jo er fuldstændig indforstaaet med, at disse fire Stk Emner, som jeg overlod til Dem er kommen fra Grejsdals Hammerværk og De jo nok ved, hvordan jeg har faaet dem, hvilket jeg ogsaa har fortalt Dem og som Deres lovkloge Værkfører iøvrigt tydeligt sagde i Deres Paahør, at jeg havde stjaalet dem, hvilket jeg aldrig har fragaaet — — skal jeg tillade mig at minde Dem om, saafremt vi kan blive enige om en ordentlig Pris for mit Arbejde, skal jeg forsvinde ud af Landet, i modsat Fald anmelder jeg det hele, der for Deres Vedkommende vil omfatte Hæleri og Op-

fordring til Tyveri — — — i Tilfælde af, at jeg modtager 400 Kr fra Dem senest Lørdag den 8 ds vil De ikke høre mere fra mig, da jeg saa i næste Uge vil indskibe mig til Amerika, i modsat Fald vil jeg omgaaende foretage dette i Brevet her anførte, og forstaar De jo nok, hvad dette vil betyde for Dem.« Disse Trusler gentog Madsen i en Skrivelse af 13 December og i en udateret af Christensen den 26 Marts modtaget Skrivelse. Christensen svarede ikke paa disse Henvendelser, men anmeldte efter Modtagelsen af den sidste Skrivelse Madsen til Politiet for Pengeafpresning.

Under den derefter følgende Undersøgelse har Madsen erkendt at have skrevet de fornævnte Breve, og at hans Hensigt hermed var at true Christensen til at udbetale ham 400 Kr. Det maa derefter ved Madsens Tilstaaelse i Forbindelse med, hvad der iøvrigt foreligger, anses bevist, at han har gjort sig skyldig i det ham i Anklageskriftet under I B paasigtede Forhold.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Fabrikation af Grebe sker som Massefabrikation i industrielle Virksomheder derved, at der af Staalplader udstanses en Form (et Emne), som smedes færdigt paa Maskinhammer, og at det er af stor Vigtighed for vedkommende Fabrikant at have den Form for et saadant Halvfabrikat, der betinger Fremstillingen af det bedst mulige Redskab, og som tillader Udstansning af Staalet saaledes, at intet Staal gaar til Spilde. Først naar den rette Form foreligger, tildannes det til Udstansning af Formen fornødne Stanseværktøj. En saadan Form indebærer ifølge en af Teknologisk Institut under Sagen afgivet Erklæring en Fabrikationshemmelighed af en vis Værdi, der maa ansættes under Hensyn til det Arbejde og de Udgifter, der er medgaaet til Prøvesmedninger og Fremstilling af et eller flere Sæt Stanseværktøj inden den rette Form findes, og under Hensyn hertil har Institutet udtalt, at Udførelsen af en ny Udstansningsmodel vil kunne staa Fabrikanten i en Sum af mellem 500 og 1000 Kr. Rigtigheden af denne Erklæring er imidlertid bestridt ved andre under Sagen foreliggende Udtalelser fra forskellige Sagkyndige, idet det hævdes, at en saadan Model ikke er nogen Fabrikationshemmelighed. Herom har et sagkyndigt Vidne forklaret, at de forskellige Grebefabrikanter ikke nu anser Udstansningsmodellerne for Fabrikationshemmeligheder, idet Fabrikanterne faar Kendskab til deres Konkurrenters Modeller og Fremgangsmaaden ved, at Formænd og Arbejdere efter at have været beskæftigede paa en Fabrik faar Plads paa en anden. Det er endvidere af Direktøren for en Maskinfabrik anført, at Modeller til Grebeemner med Lethed kan købes i Udlandet, og at et saadant Grebemne ikke har større Værdi end Fabrikationsprisen, der for de i Anklageskriftet omhandlede Emner andrager 20 a 23 Øre pr Stk. I en senere Erklæring har Teknologisk Institut efter at være gjort bekendt med de foranførte Erklæringer udtalt, at det maa anses meget tvivlsomt, om det ved Indkøb i Udlandet er muligt at erhverve brugbare Emner som Basis for en konkurrencedygtig Produktion af de her i Landet gangbare Grebetyper, og Institutet har herefter i det hele fastholdt Rigtigheden af den første af det afgivne Erklæring.

Med Hensyn til det i Anklageskriftet under IA omhandlede Forhold har Tiltalte Madsen forklaret, at han den 24 November 1929 mellem Kl 8 og 9 Aften indfandt sig paa Grejsdalens Hammerværk, hvor han gennem en uafloaset Port gik ind paa Gaardspladsen og blandt de der henliggende Grebemner tilegnede sig fire forskellige. Lederen af Grejsdalens Hammerværk, Fabrikant Brincker, har genkendt Emnerne som værende af hans Fabrikat og har bekræftet, at de ligger frit fremme i Fabrikens Gaard. Herefter maa det anses godtgjort, at Tiltalte Madsen har gjort sig skyldig i det heromhandlede Forhold, der vil være at tilregne ham som simpelt Tyveri.

Tiltalte Christensen har ifølge en under Sagen foreliggende Politirapport, hvis Rigtighed vedkommende Kriminalbetjent har erklæret sig rede til at bekræfte med Ed, forklaret, at han, saa snart han var blevet klar over, at Madsen tidligere havde arbejdet paa hans Fabrik, foreholdt Madsen, at denne havde stjaalet de netop afleverede Emner. I Retten har Christensen forklaret, at han ved den nævnte Lejlighed sagde til Madsen: »Saa har Du selvfølgelig stjaalet disse Emner«, men hertil har han føjet, at han ikke kan huske, om han benyttede disse Ord, og at Madsen nægtede at have stjaalet Emnerne. Foreholdt den af ham til Rapporten efter det fornævnte afgivne Forklaring har Christensen endvidere i Retten udtalt, at han i hvert Fald, da han fik Emnerne af Madsen, ikke var af den Formening, at de var stjaalet, men først senere, da Madsen skrev til ham, blev klar herover. Ikke desto mindre har Christensen, efter at det var foreholdt ham, at han ifølge Politirapporten har fremsat følgende Ytring overfor Madsen: »Saa har Du selvfølgelig stjaalet disse Emner,« forklaret, at han ikke kan huske at have sagt disse Ord, men at han ikke betvivler at have sagt noget lignende til den Kriminalbetjent, der afhørte ham.

Efter disse Forklaringer og Sagens øvrige Oplysninger, derunder den af fornævnte Kriminalbetjent afgivne Vidneforklaring, maa det anses godtgjort, at Tiltalte Christensen straks ved Modtagelsen af de ommeldte Grebemner er gaaet ud fra, at de var stjaalet, og at det desuagtet har været hans Hensigt at benytte Emnerne som Modeller, naar han begyndte Grebfabrikationen. Det bemærkes i denne Sammenhæng, at der vel ved Sagens Paadømmelse maa gaas ud fra, at Grebemnernes Metalværdi er ganske ubetydelig, og at de ikke kan siges at repræsentere nogen egenlig Fabrikationshemmelighed, men ikke desto mindre findes det efter det foreliggende godtgjort, at det for Christensen har været af betydelig Interesse at kunne benytte gennemprøvede Modeller, saaledes at han kunde spare Arbejde og Udgift ved at tilvejebringe saadanne. Det af Christensen udviste Forhold vil herefter være at tilregne ham som Hæleri.

Idet de af de Tiltalte udviste Forhold vil være at henføre for Madsens Vedkommende under Straffelovens §§ 228 og 245 og for Christensens Vedkommende under Straffelovens § 238, findes de herfor forskyldte Straffe i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 at kunne bestemmes til for Madsens Vedkommende Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage og for Christensens samme Art Fængsel

i 20 Dage. De vil derhos in solidum have at udrede Sagens Omkostninger, dog saaledes, at Madsen alene i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten udreder 60 Kr. Det bemærkes, at Christensen selv har draget Omsorg for sit Forsvar.

Mandag den 12 Januar.

Nr 170/1930. Gaardejer **Albert Frederiksen** (Gamborg)
mod

Frøken **Karen Emilie Hansen** (Fich efter Ordre), Tjenestekarl **Kristian Olaf Jensen** og Tjenestekarl **Hans Kristian Pedersen** (Harboe efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt 30 Januar 1930 af Retten for Sorø Købstad m v: De Sagsøgte, Tjenestekarlene Kristian Olaf Jensen og Hans Kristian Pedersen samt Gaardejer Albert Frederiksen, alle af Stenmagle, bør een for alle og alle for een til det af Sagsøgerinden, Ugift Karen Emilie Hansen af Pedersborg, udenfor Ægteskab avlede, den 22 September 1929 fødte Barn, Ernst Gunnar Hansen, og til Sagsøgerinden betale de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse samt inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse udrede Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 13 Maj 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Gaardejer Albert Frederiksen, til de Indstævnte, 2) og 3), Tjenestekarl Kristian Olaf Jensen og Tjenestekarl Hans Kristian Pedersen, henholdsvis 20 Kr og 30 Kr, samt til det offentlige de Afgifter m m, der skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke for Indstævnte 1) Karen Emilie Hansens Vedkommende havde været afgiftsfri, og endelig til Overretssagfører K Jarner i Salær 50 Kr og for Udlæg 30 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

For Højesteret gaar Appellantens Paastand ud paa, at Sagens Udfald gøres afhængig af hans Ed.

Forsaavidt Appellanten har paaberaabt sig, at Barnemoderen ved at afslaa at underkaste sig og Barnet Blodprøve maa finde sig i at blive stillet, som om en saadan Prøve havde afgivet Bevis imod hans Faderskab, kan der ikke gives ham Medhold heri.

Appellantens Fremstilling om Tidspunktet for hans kønslige Forhold til Barnemoderen har under Sagen været saa usikker, at der ikke findes at kunne gives ham Adgang til at afgøre Sagen ved sin Ed. Herefter vil Dommen overensstemmende med de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Albert Frederiksen, til Højesterets-sagfører Fich 200 Kroner og til Højesterets-sagfører Harboe 150 Kroner samt i Godtgørelse for Udlæg til førstnævnte 17 Kroner 75 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Ugift Karen Emilie Hansen af Pedersborg, der er født den 22 December 1904, nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Tjenestekarlene Kristian Olaf Jensen og Hans Kristian Pedersen samt Gaardejer Albert Frederiksen, alle af Stenmagle, dømmes in solidum til at udrede til hende og det af hende udenfor Ægteskab avlede, den 22 September 1929 fødte Barn, Ernst Gunnar Hansen, de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 ommeldte Bidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse.

Ifølge Erklæring af 10 Januar d A fra Retslægeraadet kan det paa-gældende Barn være avlet i Tiden fra Midten af December 1928 til Midten af Februar 1929 og kan være avlet den 15 Februar 1929.

Sagsøgerinden har nærmere anbragt, at hun har haft Samleje med alle de tre Sagsøgte paa Barnets Undfangelsestid, idet hun har haft Samleje med Sagsøgte Jensen en Gang i Midten af Februar Maaned 1929 efter et Bal i Nyrup, med Sagsøgte Petersen en Gang først i Januar Maaned 1929 og med Sagsøgte Frederiksen to Gange, den ene Gang før, den anden Gang efter, at hun havde Samleje med Sagsøgte Jensen.

Sagsøgte Jensen har anbragt, at han har haft Samleje en Gang med Sagsøgerinden, nemlig den 15 Februar 1929 efter et Bal i Nyrup, og har han paastaet sig frifundet, forsaavidt det af hende den 29 September i A fødte Barn ikke kan være Frugten af dette Samleje.

Sagsøgte Petersen har anbragt, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden en Gang, nemlig den 1 Januar 1929 og vægrer sig ved godvillig at alimentere til Sagsøgerinden og det paagældende Barn.

Sagsøgte Frederiksen har erkendt, at han to Gange har haft Samleje med Sagsøgerinden, men kan han ikke udtale sig om, naar dette passerede, og han har ikke nedlagt nogen Paastand under Sagen.

Da de Sagsøgte Jensen og Pedersen har erkendt at have haft Samleje med Sagsøgerinden til en saadan Tid, at de hver især kan være Fader til det af hende udenfor Ægteskab avlede, den 22 September 1929 fødte Barn, Ernst Gunnar Hansen, og Sagsøgte Frederiksen ikke har turdet bestride Sagsøgerindens Anbringende om, at han har haft Samleje med hende til en saadan Tid, at ogsaa han kan være Fader til det oftnævnte Barn, vil de alle tre være at dømme til in solidum at udrede Bidrag til Sagsøgerinden og Barnet i Henhold til §§ 1 og 2 i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 efter Overøvrighedens Bestemmelse samt til at udrede Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Sorø Købstad m v den 30 Januar 1930 og paastaas af Appellanten, Gaardejer Albert Frederiksen, forandret derhen, at han frifindes pure, subsidiært frifindes for Tiden, indtil Blodtypeprøve har fundet Sted, mest subsidiært forandret derhen, at Sagens Udfald gøres afhængig af hans eller Indstævnte 1), Karen Emilie Hansens Ed.

Indstævnte 1) Karen Emilie Hansen paastaar principalt Dommen stadfæstet, subsidiært Sagen gjort afhængig af Appellantens Ed.

De Indstævnte 2) og 3), Tjenestekarl Kristian Olaf Jensen og Tjenestekarl Hans Kristian Pedersen har sluttet sig til Indstævnte 1)'s principale Paastand.

Sine Paastande for Landsretten støtter Appellanten paa, at han ikke har faaet nogen virkelig Forstaaelse af det for hans Vedkommende for Underretten passerede, og navnlig ejheller har faaet Vejledning til at nedlægge nogen formel Paastand, samt at han ikke har haft Samleje med Indstævnte 1) før efter den 23 Februar 1929, paa hvilken Dag der foretoges en Kanetur, hvori alle fire Parter og adskillige andre deltog, og som sluttede med Bal i Stenlille Hotel.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Appellanten til en Rapport af 20 November 1929 har forklaret at have haft Samleje med Indstævnte 1), der var i hans Tjeneste som Husholderske, to Gange som af hende forklaret, men dette passerede ikke som af hende forklaret i første Halvdel af Februar Maaned 1929, men først i Marts Maaned s A.

Inden Retten har han dernæst den 23 December 1929 forklaret, at han to Gange har haft Samleje med hende, men at han ikke tør bestemt sige, hvornaar han havde Samleje med hende, og at han ikke drister sig til at udtale sig om, hvornaar det første af disse Samlejer fandt Sted.

Efter alt foreliggende skønnes der nu ikke at være tilstrækkelig

Grund til at tillægge det nogen Betydning, om Appellanten virkelig som af ham hævdet ikke har faaet Vejledning til paa formel Maade at faa en Paastand formuleret til Protokollen.

Da det derhos ifølge de ovennævnte for Underretten af Appellanten fremsatte Udtalelser angaaende hans Stilling til Karen Emilie Hansens Forklaring om hans og hendes kønslige Forhold, skønnes betænkeligt at lægge Vægt paa hans nu her for Retten fremsatte Erklæring om ikke at have haft Samleje med hende før efter den 23 Februar 1929, ihvorvel der ved en fremlagt Rapport af 5 Maj 1930 er tilvejebragt nogen Sandsynlighed for, at der virkelig den 23 Februar 1929 har fundet en Kanefart og et Bal Sted, som af Appellanten forklaret, og da der ikke paahviler Indstævnte 1) nogen retlig Pligt til at lade sig og Barnet underkaste Blodtypeprøve — hvad hun vedblivende har modsat sig, findes Dommen at burde stadfæstes.

I Sagsomkostninger vil Appellanten have at betale til de Indstævnte 2) og 3) henholdsvis 20 Kr og 30 Kr, og da Indstævnte 1) har haft fri Proces her for Retten betale i Forhold til hende Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager, derunder til den for hende beskikkede Sagfører, Overretssagfører K Jærner, i Salær 50 Kr samt for Udlæg 30 Kr.

Nr 208/1930. **Ringkøbing Amtsraad (F Bülow)**

mod

Skovrider Carl Frederik Jensen (Bache),

betræffende Betaling for Sygehjælp.

Dom afsagt den 19 Februar 1930 af Retten for Herning Købstad m v: Tiltalte, Skovrider Carl Frederik Jensen, Granhuset, Arnborg, bør til Arnborg Kommunes Kasse bøde 25 Kr. I Erstatning til Fru Maren Jensen, Østre Kirkevej, udreder han 757 Kr 75 Øre, hvorhos han betaler Sagens Omkostninger. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 30 Maj 1930: Underrettsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger betaler Appellanterne, Ringkøbing Amtsraad, til Indstævnte, Skovrider C F Jensen, 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen paaberaabte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ringkøbing Amtsraad, til Indstævnte, Skovrider Carl Frederik Jensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Skovrider Carl Frederik Jensen, Granhuset, Arnborg, der er født den 13 Januar 1891, og ikke ses tidligere kriminaliter tiltalt eller straffet, for Overtrædelse af Lov om Hunde af 18 April 1925 § 13 i Anledning af, at en ham tilhørende 7-aarig Hund af tysk Race Onsdag den 29 Maj 1929 paa Vejen ved Tiltaltes Bopæl har anfaldet Fru Maren Jensen, nu boende Østre Kirkevej Nr 23 i Herning, da hun paa Cykel kom kørende paa Vejen, og bidt hende i det ene Ben, saaledes at hun maatte under Lægebehandling straks og indlægges paa Herning Sygehus.

Under Sagen har Skadelidte næst at forbeholde sig at anlægge Sag om Erstatning for Forringelse af Arbejdsevne nedlagt følgende Erstatningspaastand:

For fremmed Hjælp i Anledning af Skadelidtes Sygdom....	241,00 Kr
Lægeattest m m	11,75 —
Udgift til Automobil	5,00 —
For Svie og Smerte	1000,00 —

Ialt 1257,75 Kr.

Endvidere har Amtssygehuset i Herning nedlagt Paastand paa Erstatning for 98 Kr for Sygehjælp. —

Færdig fra Trykkeriet den 28 Januar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 31

M a n d a g d e n 1 2 J a n u a r .

Tiltalte, der har erkendt, at hans Hund uden Foranledning fra Skadelidtes Side har bidt denne, har efter principalt at have protesteret mod, at Erstatningsspørgsmaalet afgøres under nærværende Sag, under Hensyn til, at Skadelidte har forbeholdt sig at indsøge en Del af Erstatningskravet under en særlig Sag, subsidiært paastaet sig frifundet mod Betaling til Skadelidte af Posterne 241 Kr, 11 Kr 75 Øre, 5 Kr samt et Beløb for Svie og Smerte paa 50 Kr. Han har endvidere paastaet sig frifundet for Amtssygehusets Krav paa 98 Kr under Hensyn til, at Sygekassen har betalt, hvad der paahviler Skadelidte at betale.

Det fremgaar af Sagen, at Skadelidte efter den 12 Maj 1929 at have været under Behandling for Hundebidtet, i Tiden fra den 12 Juni til den 11 Juli 1929 paa Grund af samme Læsion henlaa paa Sygehuset, samt at hun, da nuværende Sag sidst foretoges, endnu ikke var kommet sig fuldstændig derefter. Under Sagen er der fremlagt Erklæringer fra Reserve-lægen ved Ringkøbing Amts Sygehus i Herning, en af 8 Oktober 1929 saalydende: »Fru Maren Jensen, Østre Kirkevej, Herning, der tidligere er behandlet her for et Hundebid paa venstre læg, har nu et fladt, noget haardt ar sv t saaret og klager over smerter i benet fra saaret og nedad svarende til nerver, der passerer under arret. — — —«

Hvad det af Amtssygehuset i Herning fremsatte Erstatningskrav angaar, er der under Sagen fremlagt to Regninger fra Sygehuset paa ialt 196 Kr, af hvilket Beløb Tiltaltes Forsikringsselskab gennem Skadelidtes Sygekasse har betalt Halvdelen. Det fremgaar endvidere af et fremlagt Reglement for vedkommende Sygehus, at der for Medlemmer af en anerkendt Sygekasse i Betaling paa Sygehuset kun erlægges Halvdelen af det Vederlag, der vil være at erlægge af andre Patienter fra det paagældende Distrikt. Da Sygehuset saaledes har erholdt den Betaling, det kan kræve af et Sygekassemedlem — hvad Skadelidte var — findes det efter det oplyste ikke at have yderligere Krav paa Tiltalte hidrørende fra dette Ophold.

For Overtrædelse af Lov af 18 April 1925 § 13 findes Tiltalte til Arnborg Kommunes Kasse at burde udrede en Bøde paa 25 Kr.

Endelig bør Tiltalte betale Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Herning Købstad m v den 19 Februar 1930 afsagte Dom er paaanket i den borgerlige Retsplejes Former af Appellanterne, Ringkøbing Amtsraad, for saa vidt angaar det af dem rejste Erstatningskrav paa 98 Kr.

Foreløbig bemærkes, at det paagældende Krav ikke burde være taget under Paakendelse under Straffesagen, men at der efter Omstændighederne ikke findes Anledning til at afvise Sagen fra Underretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

I Sagsomkostninger her for Retten vil Appellanterne have at betale Indstævnte 100 Kr.

T i r s d a g d e n 1 3 J a n u a r .

Nr 247/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Andreas Petersen Schmidt (F Bülow), **Marius Peter Christiansen**
og **Kristian Niels Jul Rune** (Steglich-Petersen),

der tiltales for Tyveri, de to sidstnævnte Tiltalte tillige for Overtrædelse af Motorloven.

Vestre Landsrets Dom af 10 September 1930: De Tiltalte Rasmus Peder Laurits Rasmussen, Andreas Petersen Schmidt, Marius Peter Christiansen, Thorvald Peder Christensen Pedersen og Kristian Niels Jul Rune bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Rasmussen og Schmidt hver især i 100 Dage, Christiansen i 60 Dage, Pedersen i 40 Dage og Rune i 60 Dage. Saa udreder de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, dog at Tiltalte Rasmussen alene til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, betaler i Salær 80 Kr, Tiltalte Rune alene til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Dahl, betaler i Salær 60 Kr, og de Tiltalte Schmidt, Christiansen og Pedersen een for alle og alle for een til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, betaler i Salær 80 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Andreas Petersen Schmidt, Marius Peter Christiansen og Kristian Niels Jul Rune, dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende.

Den Tiltalte Rune overgaaede Vestre Landsrets Dom af 17 Maj 1930 angaar Forhold, som var paadømt i første Instans

den 28 Januar s A. Herefter vil Rune for Tyveriet Nr II b være at anse efter Strflv § 228, jfr § 64. For Overtrædelserne af Motorloven vil de Tiltalte Christiansen og Rune være at anse efter denne Lovs § 41, jfr § 21. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste forsaavidt den er paaanket, dog at Straffetiden for Schmidts Vedkommende findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Andreas Petersen Schmidt bestemmes til 120 Dage. I Salærer for Højesteret betaler Tiltalte Schmidt til Højesteretssagfører F Bülow 80 Kroner, og de Tiltalte Marius Peter Christiansen og Kristian Niels Jul Rune, een for begge og beggeforeen, til Højesteretssagfører Steglich-Petersen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Rasmus Peder Laurits Rasmussen, Andreas Petersen Schmidt, Marius Peter Christiansen, Thorvald Peder Christensen Pedersen og Kristian Niels Jul Rune ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 4 Juli 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

II a) Tiltalte Rasmussen for Tyveri efter Straffelovens § 228.

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I i Anledning af, at de i Forening kort før den 24 September 1929 i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig nogle Ruller Kobbertraad tilhørende Salling Højspændingsværk, hvilke Ruller beroede frit tilgængeligt paa en aaben Plads ved Højspændingsværket i Skive,

b) De Tiltalte Rasmussen og Rune for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228 i Anledning af, at de i Forening kort før den 24 September 1929 i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig to Ruller Jerntraad samt nogle Ruller Kobbertraadstumper, som beroede frit tilgængeligt ved Karlsgaards Højspændingsværk og tilhørte Værket.

Tiltalte Rune subsidiært for Hæleri efter Straffelovens § 238 i Anledning af, at han efter sin Forklaring har været Rasmussen behjælpelig med Transport og Afsætning af Kosterne, uagtet han vidste eller maatte vide, at de var stjaalne.

III a) Tiltalte Rasmussen for Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Christiansen for Meddelagtighed heri efter Straffelovens § 228, jfr Kap V, i Anledning af, at Rasmussen i Begyndelsen af November Maaned i tyvagtig Hensigt tilegnede sig nogle Ruller Kobber-

traad, som beroede frit fremme paa aaben Plads ved Salling Højspændingsværk i Skive og tilhørte nævnte Værk, medens Christiansen, der førte Rasmussens Automobil, holdt Vagt ved dette og derefter kørte de stjaalne Koster til Aabenraa, hvor de blev afhændet.

IV) Tiltalte Rasmussen for Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I, i Anledning af, at de i Forening i Begyndelsen af December Maaned 1929 i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig 220 kg Kobbertraad, som beroede frit fremme ved Salling Højspændingsværk i Skive, og som tilhørte Værket.

V) Tiltalte Rasmussen for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I i Anledning af, at de i Forening kort før den 16 December 1929 i tyvagtig Hensigt tilegnede sig 70 kg Kobbertraad, der beroede frit fremme ved Salling Højspændingsværk i Skive, og som tilhørte Værket,

VI) Tiltalte Rasmussen for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I, i Anledning af, at de i Forening kort før den 23 December 1929 i tyvagtig Hensigt tilegnede sig 104 kg Kobbertraad, der beroede frit fremme ved Salling Højspændingsværk i Skive og tilhørte Værket,

VII) Tiltalte Rasmussen for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for Meddelagtighed i for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I, jfr Kap V, og § 240 I, i Anledning af, at Rasmussen den 30 December 1929 i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig en Esbjerg Elektricitetsværk tilhørende Rulle Kobbertraad, der beroede ved Gavlen af et Hus i Storegade i Jerne, medens Schmidt enten deltog i Tyveriet eller dog var Rasmussen behjælpelig med Transporten og Afsætning af Kosterne, som han vidste var stjaalne.

VIII) Tiltalte Rasmussen for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri i Anledning af, at de i Forening kort efter Nytaar 1930 i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig et Parti Kobbertraad, der beroede frit fremme ved Salling Højspændingsværk i Skive og tilhørte Værket,

IX) Tiltalte Rasmussen for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228,

Tiltalte Schmidt for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I i Anledning af, at de i Forening ca den 10 Januar 1930 i tyvagtig Hensigt tilegnede sig ca 80 kg Kobbertraad, der beroede i en aaben Trækasse ved Gaardejer Christen Frandsen Carstensen Ejen- dom ved Trøjelsknæ ved Ribe, og som tilhørte Firmaet Andersen & Sønner, N Aaby,

X) De Tiltalte Rasmussen, Christiansen og Rune for Overtrædelse af § 42, jfr § 21, i Lov af 1 Juli 1927 om Motorkøretøjer i Anledning af, at de ved forskellige Lejligheder i Efteraaret 1929 og Januar 1930 har ført Motorvogn uden at være i Besiddelse af Førerbevis.

Under Sagen er nedlagt følgende Erstatningspaastande:

1) af Salling Højspændingsværk	1350 Kr
2) af Firmaet Andersen & Sønner, N Aaby	80 —

Tiltalte Rasmussen — — — — —

Tiltalte Schmidt er født den 10 Marts 1906 og er tidligere anset v e d Odense Købstad m v Rets Dom af 2 Juni 1926 efter Lov 3 Marts 1860 § 3, saaledes at den udstaaede Varetægtsarrest traadte i Stedet for Straf, og v e d Esbjerg Købstad m v Rets Dom af 19 Oktober s A efter Straffelovens §§ 228 og 238 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 24 Dage.

Tiltalte Christiansen er født den 27 September 1889 og er, foruden at han inden Horsens Købstads Politiret den 25 September 1911 har vedtaget en Bøde af 150 Kr til Statskassen for Vold og Fornærmelse mod Politibetjente i Funktion og inden Retten for Esbjerg Købstad m v den 8 Februar 1929 har vedtaget en Bøde af 30 Kr til Politikassen for Overtrædelse af Tilhold, tidligere anset v e d Esbjerg Købstad m v Ekstrarets Dom af 19 August 1912 efter Straffelovens § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, v e d samme Rets Dom af 2 August 1913 efter Lov af 1 April 1911 § 1, jfr Straffelovens § 203, med Tvangsarbejde i 3 Maaneder, v e d samme Rets Dom af 20 Marts 1914 efter Lov af 1 April 1911 § 1, jfr Straffelovens § 200, med Tvangsarbejde i 3 Maaneder, v e d samme Rets Dom af 2 September 1914 efter Straffelovens § 108, 2 Stk, og § 100, jfr § 98, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder, v e d Fredericia Købstads Politirets Dom af 14 Juni 1915 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 5 Dage, v e d Esbjerg Købstad m v Ekstrarets Dom af 17 Januar 1916 efter Straffelovens § 101 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, v e d samme Rets Dom af 9 August 1916 efter Straffelovens § 100, jfr § 98, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, v e d samme Rets Dom af 23 Oktober 1918 efter Straffelovens § 181 og Lov Nr 81 af 30 Marts 1906 § 14 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, v e d Esbjerg Købstad m v Rets Dom af 3 November 1926 efter Straffelovens §§ 98, 1 Stk, 101, 100 og 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder, hvorhos der er meddelt Tiltalte Tilhold i Henhold til Lov af 1 April 1911 § 6.

Tiltalte Rune er født den 19 Marts 1892 og er tidligere anset v e d 9 Regiments Krigsrets Dom af 14 Januar 1915 efter Straffelov for Krigsmagten §§ 158, 182, 112 I, 181, 97, jfr §§ 81, 83 og 92, med simpelt Fængsel paa Vand og Brød i 4 × 5 Dage, v e d samme Regiments Krigsrets Dom af 11 Marts 1915 efter samme Lovs §§ 182, 158 og 112, 1 og 2 Stk, jfr 3 Stk, med ensom Arrest i 50 Dage, v e d Vestre Landsrets Dom af 7 Maj 1921 efter Straffelovens § 253 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, v e d Esbjerg Købstad m v Rets Dom af 16 December 1922 efter Straffelovens § 253 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, v e d Varde Købstad m v Rets Dom af 7 Juli 1923 efter Straffelovens § 200, jfr Lov af 1 April 1911 § 1, 1 Stk, med simpelt Fængsel i 8 Dage, v e d Esbjerg Købstad m v Rets Dom af 9 December 1925 efter Straffelovens § 251, § 253 og § 257 samt Lov Nr 149 af 20 Marts 1918, jfr Lov af 6 Maj 1921 § 17 I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, v e d Københavns Byrets Dom af 29 September 1926

efter Straffelovens § 251, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, samt Værnepligtsloven af 8 Juni 1912 § 41 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, ved Vestre Landsrets Dom af 14 Oktober 1929 efter Straffelovens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og senest ved samme Rets Dom af 17 Maj 1930 efter Straffelovens §§ 275, jfr § 268, og Straffelovens § 257, sammenholdt med Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Ved Tiltalte Rasmussens egen Tilstaaelse, der stemmer med det iøvrigt oplyste, er det bevist, at han har gjort sig skyldig i de Forhold, for hvilke han er sat under Tiltale, under de i Anklageskriftet angivne nærmere Omstændigheder. — — — — —

Tiltalte Schmidt har nægtet at have deltaget i det under Post VII i Anklageskriftet omhandlede Tyveri af en Rulle Kobbertraad, der beroede ved Gavlen af et Hus i Storegade i Jerne. Med Hensyn til det under Post VIII i Anklageskriftet omhandlede Tyveri af Kobbertraad ved Salling Højspændingsværk i Skive, har Tiltalte Schmidt udtalt, at han ikke specielt husker dette Tilfælde. Iøvrigt har denne Tiltalte erkendt sig skyldig i de Forhold, for hvilke han er sat under Tiltale, saaledes som disse nærmere er beskrevet i Anklageskriftet. Efter samtlige foreliggende Oplysninger, derunder Tiltalte Rasmussens detaljerede Forklaringer, findes det efter Omstændighederne tilstrækkelig bevist, at Tiltalte Schmidt har gjort sig skyldig i samtlige de Tyverier, for hvilke han er sat under Tiltale. Den herfor i Medfør af Straffelovens § 230, 1 Stykke, forskyldte Straf findes, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13, at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Medens Tiltalte Christiansen har erkendt ved den i Anklageskriftets Post III a omhandlede Lejlighed at have ført Tiltalte Rasmussens Automobil uden at være i Besiddelse af Førerbevis, har han nægtet at have gjort sig delagtig i det ham i Forening med Tiltalte Rasmussen paaagtede, sammesteds ommeldte Tyveri af nogle Ruller Kobbertraad ved Salling Højspændingsværk i Skive. Hans Forklaring gaar nærmere ud paa, at han paa Turen til Skive ved Aftentid efter Tiltalte Rasmussens Ordre førte Automobilet ind paa en smal Sidevej ved Højspændingsværket, hvor han blev siddende i Vognen og saa paa, at Rasmussen tog Rullerne op fra en Grøft ved Siden af Automobilet og læssede dem op i Automobilet, hvorpaa han, skønt han havde Mistanke om, at Varerne var stjåalne, sammen med Rasmussen kørte til Aabenraa. Undervejs lod han sig traktere af Rasmussen med Fødevarer, og i Aabenraa fik han af denne udbetalt 15 Kr som Vederlag for at have været Fører af Automobilet. Tiltalte Rasmussen har forklaret, at han, der havde engageret Tiltalte Christiansen som Chauffør paa Turen, ikke kan tænke sig andet end, at denne fra Begyndelsen af har været klar over, hvilke Hensigter han — Rasmussen — forbandt med Turen. Efter det saaledes foreliggende vil Forholdet være at tilregne Tiltalte Christiansen som Tyveri efter Straffelovens § 228, og den herfor og for den tilstaaede Overtrædelse af Motorlovens § 21, jfr § 42, forskyldte Straf findes under eet i Medfør af Lov 1 April 1911 § 13 at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte Rune har erkendt at have overtraadt Motorloven ved at føre

det Tiltalte Rasmussen tilhørende Automobil uden at være i Bsiddelse af Førerbevis. Derimod har han nægtet sig skyldig i det ham paasigtede, i Anklageskriftets Post II b beskrevne Tyveri af Jerntraad og Kobbertraadstumper fra Karlsgaards Højspændingsværk, der skal være udøvet af ham og Tiltalte Rasmussen i Forening. Tiltalte Rune har forklaret, at han engang har ført Automobil for Rasmussen til Aabenraa, at det ved Ankomsten til Aabenraa viste sig, at der var Kobber eller Jerntraad i Automobillet, at han solgte disse Varer til Produkthandler Petersen efter Rasmussens Anmodning uden selv at faa Andel i Udbyttet, samt at han har været uvidende om, at Rasmussen ikke var kommet ærligt til Varerne.

Fornævnte Produkthandler Petersens Bogholder Asmussen, der handlede med Rune ved den nævnte Lejlighed, har forklaret, at Rune ved Salget kaldte sig Petersen, hvilket Rune bestrider, idet han vil have benyttet sit virkelige Navn.

Tiltalte Rasmussen har forklaret, at Rune deltog i det heromhandlede Tyveri, hvilket han endog bragte i Forslag, idet han fra tidligere Virksomhed som Montør var kendt med de lokale Forhold. Rasmussens nærmere Forklaring gaar ud paa, at han og Rune i førstnævntes Automobil den 23 September 1929 kørte til Karlsgaarde for at besigtige Forholdene ved Dagens Lys med et natligt Tyveri for Øje. Derefter kørte de til Skonager, hvor de i Kroen agtede at oppebie Mørkets Frembrud. Undervejs havde de Uheld med Automobillet, og ved Reparationen fik de Bistand af en Chauffør Thomas Simonsen. I Skonager Kro spiste de to Tiltalte sammen, og derfra kørte de, da det var blevet mørkt, videre til Karlsgaarde, hvor de i Forening paa Højspændingsværket tilegnede sig de fornævnte Koster, hvorpaa de om Natten kørte til Aabenraa, solgte dem og delte Nettoudbyttet.

Nævnte Chauffør Simonsen har forklaret, at han en Dag, formentlig i September Maaned 1929, paa Landevejen Varde—Skonager traf Tiltalte Rasmussen i et Automobil sammen med en Person, i hvem han med Bestemthed genkender Tiltalte Rune, og at han hjalp dem ved Reparation af deres Automobil, idet han laante dem Værktøj.

Værtinden i Skonager Kro, der kender Tiltalte Rune fra tidligere Lejligheder, har forklaret, at han en Dag i afvigte Efteraar indfandt sig paa Kroen kørende i Automobil sammen med en anden Person, og at de i Kroen fik Smørrebrød og Øl.

Overfor disse Forklaringer har Tiltalte Rune erkendt, at han en Dag var ude at køre i Automobil med Tiltalte Rasmussen, at Ringen løb af Vognens ene Hjul, at de fik Hjælp af Chauffør Simonsen, og at de derefter kørte til Skonager Kro, hvor de spiste. Tiltalte Rune vil imidlertid paastaa, at dette passerede ikke den 23 September 1929, men noget tidligere en Dag, da de to Tiltalte i Forening var paa Vardeegnen for at opkøbe Klude.

Tiltalte Rasmussen har hertil bemærket, at han aldrig har kørt sammen med Rune paa Hovedlandevejen efter Karlsgaarde ved andre Lejligheder end den 23 September 1929.

Tiltalte Rune har endelig anført, at Tiltalte Rasmussen efter hans Formening er fjendtlig sindet imod ham, fordi Rune efter Rasmussens

Mening skal have henledet Politiets Opmærksomhed paa denne, og Rasmussen skal endog efter Runes Formening have fremsat Udtalelser om, at Rune skulde impliceres i Sagen angaaende de heromhandlede Tyverier. Tiltalte Rasmussen bestrider at have fremsat saadanne Udtalelser, hvilket ejheller er bevist.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger findes det uanset Tiltalte Runes Benægtelse tilstrækkelig bevist, at han som Medgerningsmand har deltaget i det i Anklageskriftets Post II b omhandlede Tyveri paa Karls-gaarde Højspændingsværk under de i Anklageskriftet angivne nærmere Omstændigheder. Han vil derfor efter Straffelovens § 228 og for den tilstaaede Overtrædelse af Motorlovens § 21, jfr § 42, være at anse med en Straf, der under eet i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Med Hensyn til de nedlagte Erstatningspaastande bemærkes, at da Erstatningskravene er mangelfuldt oplyste, vil de ikke kunne tages under Paakendelse her under Sagen.

De Tiltalte vil endelig have at udrede Sagens Omkostninger og derunder Salærer til de for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarere som nedenfor anført.

Nr 235/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Jens Emil Clausen (Graae),

der tiltales for Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 22 August 1930: Tiltalte Jens Emil Clausen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, i Salær 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forkortes til 30 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 30 Dage. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Graae 60 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jens Emil Clausen sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved den 17 Juli 1929 til Maskinhandler Hoffmann i Fredericia for et Beløb af 200 Kr kontant at have solgt en Fræsemaskine med Tilbehør og anvendt det indkomne Beløb til egen Fordel, uagtet nævnte Maskine tilhørte Fabrikant P B Thomsen, Aarhus, der ved Huslejekontrakt af 19 Januar 1927 havde udlejet til Tiltalte den Fabrikant Thomsen tilhørende Stolefabrik i Brande med der beroende Maskiner, hvoriblandt oftnævnte Fræsemaskine.

Tiltalte er født den 21 Juli 1899 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Ved de i Sagen fremkomne Oplysninger maa det anses for tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet ommeldte Forhold under de sammesteds nærmere beskrevne Omstændigheder, hvorved bemærkes, at der intet Hensyn kan tages til det af Tiltalte fremsatte, af Fabrikant Thomsen modsagte, ubestyrkede Anbringende om, at Thomsen har givet ham Tilladelse til at disponere over den nævnte Fræsemaskine.

Herefter vil Tiltalte efter Straffelovens § 253 være at anse med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Den nedlagte Erstatningspåastand vil paa Grund af manglende Oplysninger om Maskinens Værdi ikke kunne tages under Paakendelse her under Sagen.

Onsdag den 14 Januar.

Nr 297/1930.

Rigsadvokaten

mod

Frederik Otto Holm, Karlo (Carlo) Peter Emil Holm og Edelhardt Malling Mikkelsen (Bache),

der tiltales for ulovlig Omløben med Varer.

Dom afsagt af Retten for Silkeborg Købstad m v den 7 Maj 1930: De Tiltalte Frederik Otto Holm, Carlo Peter Emil Holm og Edelhardt Malling Mikkelsen bør til Silkeborg Købstads Politikasse bøde, førstnævnte 40 Kr, de to sidstnævnte hver især 20 Kr, samt een for alle og alle for een udrede det offentliges Omkostninger i Sagen. De beslaglagte 116 Raderinger, til en Værdi af 116 Kr og tilhørende Frederik Otto Holm, konfiskeres til Fordel for Anmelderen Svend Hostrup Pedersen, Silkeborg.

Vestre Landsrets Dom af 24 September 1930: De Tiltalte Frederik Otto Holm, Carlo Peter Emil Holm og Edelhardt Malling Mikkelsen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder i Salær til den for førstnævnte Tiltalte beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr, udredes i det hele af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde, vil denne Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Tiltalte Frederik Otto Holm betaler i Salær til Overretssagfører Ørum 50 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache 60 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Frederik Otto Holm, født i København den 22 Oktober 1893, Carlo Peter Emil Holm, født den 24 Marts 1899 smst, og Edehardt Malling Mikkelsen, født den 8 December 1905 i Odense, tiltales ifølge Anklageskrift af 22 Januar og 24 Februar d A for Overtrædelse af Fr 13 Februar 1775, jfr Pl 27 November 1839, ved ulovlig Omløben med Varer.

Carlo Peter Emil Holm er sidst anset ved Andst-Slaugs Herreders Ekstrarets Dom af 6 Juni 1918 efter Strfl § 228 med Fængsel paa Vand og Brød i 6 Dage. De øvrige Tiltalte er ikke fundet forhen tiltalte eller straffede.

Ved de Tiltaltes egne Forklaringer er det oplyst, at Tiltalte Frederik Holm har ladet Carlo Holm og Edelhardt Malling Mikkelsen omføre Raderinger (116 Stk) til Salg i Silkeborg den 18 December f A til private Personer. Samme Dag blev Raderingerne beslaglagt af Politimesteren, hvilken Beslaglæggelse blev opretholdt ved herværende Rets Kendelse af 19 s M. Før Tiltalens Rejsning blev 63 af Raderingerne forelagt det kgl Akademi i København til Erklæring, og i en Skrivelse af 10 Januar 1930 har Akademiet udtalt, at Raderingernes kunstneriske Værdi vel er ringe og kun ligger lidet over det Mindstemaal, der maa kræves, for at de kan falde ind under Begrebet Kunst, men at de dog ikke efter Akademiets Skøn er saa ringe, at de falder udenfor Begrebet Kunst og maa betragtes som Handels- og Haandværkervarer.

Tiltalte Frederik Holm har forklaret, at de omførte Raderinger er fremstillet af ham, idet han har nedridset Motiverne paa Kobberplader,

1500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 September 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 450 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand M Larsen, til Indstævnte, Købmand Magnus Christensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 10 Maj 1929 overdrog Sagsøgte, Købmand M Larsen af Brovst, til Sagsøgeren, Købmand Magnus Christensen af Ø Svenstrup, en Købmandsejendom i Svenstrup for en Købesum af 9000 Kr. Den paa-gældende Bygning, hvori der var saavel Butikslokale som Beboelses-værelser, var opført af Sagsøgte i 1924 og havde af denne været udlejet til Albert Frands Røge i Tiden fra den 1 Oktober 1926 til den 15 Marts 1928 og derefter til Købmand Søren Peter Christensen til den 1 Maj 1929. Sidstnævnte Lejer havde ladet Lokalerne grundigt rense, inden han forlod dem, og Sagsøgte havde derefter ladet nogle af Gulvene fernisere, umiddelbart før Sagsøgeren besaa Huset i Anledning af Handlen. Snart efter Overdragelsen flyttede Sagsøgeren ind i Ejendommen, og han blev da opmærksom paa, da der i Juni s A indtraadte fugtigt Vejr, at der voksede Svamp frem langs Gulvlisterne i Stuerne og op ad Panelet i en Karnap, og Gulvbrædderne blev mørke i Sammenføjningerne og bløde. Under Anbringende af, at Ejendommen er angrebet af Hussvamp, at dette har været Tilfældet allerede før Overdragelsen, at Sagsøgte har været bekendt hermed uden at nævne det under Salgsforhandlingerne eller tage Forbehold i Anledning heraf, og at Sagsøgte derfor maa være erstatningspligtig overfor ham, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning, som han har ansat til 2000 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 September 1929 indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at Ejendommen ikke ved Handlen eller paa noget Tidspunkt forud for denne har været befængt med Hussvamp, og at i hvert Fald Sagsøgte har været ubekendt med noget saadant, hvorfor han ikke vil være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren.

Under Sagen er der afgivet Vidneforklaringer af de tidligere Lejere. A F Røge har forklaret, at der i Løbet af Lejetiden fremkom Raaddenskab i Gulvet i Karnappen, saaledes at det ved Lejemaalets Ophør var gaaet itu en Alen ind i Stuen, og dette henledte han Sagsøgtes Opmærksomhed paa. I Anledning af Ejendommens Udlejning fra den 15 Marts 1928 til Købmand S P Christensen blev Gulvet i Karnapstuen fornyet, og der blev lagt Gulv i Bryggerset, hvor der ikke tidligere havde været Trægulv, og nævnte Lejer har som Vidne forklaret, at han da talte med Snedker P S Pedersen, der udførte Reparationen, om Gulvet, og de var enige om, at Gulvet var angrebet af Svamp, idet der i Gulvet i Karnapstuen var Skimmel og store flade Svampe med lange Traade. Vidnet har endvidere forklaret, at Sagsøgte en Gang, han kom paa Ejendommen, saa paa Reparationen. Da Brædderne til de ny Gulve sendtes af Sagsøgte, medfulgte en Dunk med en Vædske til at smøre paa Bræddernes Underside, ligesom han gav Paalæg om at anvende noget Salt til Jordbunden.

Nævnte Snedker Petersen har som Vidne forklaret, at der var Skimmel med lange Grene under Brædderne, som han ved Reparationen i Marts 1928 tog op i Karnapstuen. Denne Skimmel sad paa selve Brædderne og havde en Tykkelse af ca $\frac{1}{4}$ Tomme. Der blev efter Vidnets Forklaring ikke foretaget nogen Desinfektion, før de ny Gulve blev nedlagt, men Brædderne blev som sædvanlig ved Lægning af Gulv bestrøget paa Undersiden med Karbolinium. Endelig har Snedkersvend Jens Chr Jensen, der deltog i Reparationen i Marts 1928, forklaret som Vidne, at det var hans Opfattelse, at der da var Svamp i Gulvet. Efter disse Vidners Forklaringer var Sagsøgte ikke paa Ejendommen, medens Reparationen fandt Sted, og de har ingen Erindring om at have talt med Sagsøgte om Gulvets Tilstand.

Der er under Sagen afholdt en Syns- og Skønsforretning, hvorved det konstateredes, at der var Svampeangreb i de i Marts 1928 lagte to Gulve og endvidere i Gulvene i Soveværelset og i Spisekamret. Ogsaa Panelerne var flere Steder angrebet af Svamp. Efter Syns- og Skønsmændenes Formening maatte Svampeangrebet være begyndt kort Tid efter Gulvenes Nedlæggelse i 1928. Omkostningerne ved en Reparation af Ejendommen ansattes til 715 Kr.

Syns- og Skønsmændene havde dernæst indsendt Prøver af Gulvbrædder og af Svampen til teknologisk Institut, der i en Erklæring af 16 December 1929 har udtalt følgende:

»Prøverne, der var 2 Stykker nye, ferniserede og lakerede Gulvbrædder, var gennemmørnede i næsten hele Tykkelsen og saa ødelagte, at de kunde knækkes vinkelret over. Paa Undersiden var de stærkt revnede paa langs og tværs og belagt med Svampevæv og Streng. Yderligere var medsendt flere store og meget kraftigt udviklede Svampefrugtleger — alt hidrørende fra den ægte Hussvamp (Merylius La-

crymans), som var i fuld og livskraftig Vækst paa Prøverne, der endnu var gennemfugtige.

Naar det er denne Svamp, der i den Grad har ødelagt Gulvene i et 5 Aar gammelt Hus, og nu er i saa voldsom Vækst i nye Gulve, der er lagt saa sent som i 1928, er det for Ejendommen en yderst alvorlig Sag, da Huset jo maa være genneminficeret af de store, kraftigt udviklede og fuldt modne Frugtleger, der har sendt Millioner og atter Millioner af Svampesporer rundt omkring i Ejendommen, saaledes at faktisk alt Træværket er i alvorlig Fare, hvis der ikke gribes radikalt ind.«

Efter det saaledes foreliggende findes det tilstrækkeligt godtgjort, at der ved Handlens Indgaaelse var Angreb af den ægte Hussvamp i Ejendommens Træværk. Der maa dernæst gaas ud fra, at der allerede ved Reparationen i 1928 var Svamp i Gulvet i Karnapstuen, og det kan ikke antages, at Sagsøgte ikke var paa det rene hermed. I hvert Fald maa han have haft saadan Formodning herom, at han burde have omtalt det til Sagsøgeren ved Handlens Indgaaelse. Som Følge heraf vil Sagsøgte være pligtig at tilsvare Sagsøgeren Erstatning. Med Hensyn til dennes Størrelse har Sagsøgeren gjort gældende, at han foruden de direkte Omkostninger ved Bygningens Istandsættelse lider Tab ved, at Ejendommen er mindre værd i Handelsværdi, naar den har været udsat for et saa voldsomt Svampeangreb, selv om dette maatte være bragt til Ophør. Heri findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold, og den ham tilkommende Erstatning vil være at ansætte til ialt 1500 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte vil have at tilsvare Sagsøgeren tilligemed Renter som paastaet.

Sagsøgte findes derhos at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 450 Kr.

Fredag den 16 Januar.

Nr 256/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Nielsen Rasmussen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 135 I eller § 141, sammenholdt med § 144 II.

Vestre Landsrets Dom af 4 Oktober 1930: Tiltalte, Sagfører Hans Nielsen Rasmussen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder, hvorhos Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes ham. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Andreas Christensen, i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 30 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 6 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 6 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Hans Nielsen Rasmussen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Sagfører Hans Nielsen Rasmussen ved 2 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 17 Maj 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 135 eller § 141, sammenholdt med § 144, 2 Stk, derved, at han i Dødsboet efter Melhandler O Berg — hvilket Bo han i Henhold til kgl Bevilling af 30 Oktober 1928 har behandlet som executor testamenti — i Aarhus i Tiden fra den 6 November 1928 til den 6 Februar 1929 i bedragerisk Hensigt dels har hævet Boets kontante Midler, 1383 Kr 46 Øre, dels har afhændet Bomidler (Aktier) for et Beløb af 9379 Kr 26 Øre, dels har modtaget a) indgaaede Lejesummer af en Boet tilhørende fast Ejendom, 1346 Kr 54 Øre, samt b) en kontant Indbetaling fra en af Arvingerne, 1 Kr 43 Øre (hvilke to sidstnævnte Beløb han har undladt at bogføre i Boets Kassebog), eller ialt 12 110 Kr 69 Øre, og af dette Beløb, idet han har afholdt Udgifter for Boet for et Beløb af 2757 Kr 87 Øre, tilegnet sig og til egen Fordel forbrugt ialt 9352 Kr 82 Øre.

Tiltalte er født den 25 Juni 1872 og har — bortset fra, at han den 10 Oktober 1914 i Københavns Amts nordre Birks Politiret har vedtaget en Bøde paa 10 Kr for Overtrædelse af Lov Nr 125 af 29 April 1913 § 20 — ikke tidligere været tiltalt eller straffet.

Tiltalte har erkendt, at han — efter i Henhold til den i Anklageskriftet nævnte kgl Bevilling at have taget Dødsboet efter Melhandler O Berg under Behandling — har tilegnet sig og til egen Fordel forbrugt paa den i Anklageskriftet nærmere beskrevne Maade af Midler tilhørende det nævnte Bo ialt 9352 Kr 82 Øre.

Tiltalte har imidlertid hævdet, at han har handlet uden bedragerisk Hensigt, og at han, som ganske vist paa den Tid var klar over, at han var insolvent, idet hans Gæld endog meget betydeligt oversteg hans Aktiver, dog ejede ubehæftet Indbo og udestaaende Fordringer, hvis samlede Værdi var større end, hvad han havde forbrugt af Boets Midler. Da han derhos til Dækning af sit Ansvar som Eksekutor havde tegnet en

Forsikring paa 8500 Kr, og Dødsboets Krav paa ham var privilegeret i Henhold til Konkurslovens § 33, 1, har Tiltalte hævdet, at Boet ikke kunde lide noget Tab ved hans Forhold, og at han saaledes ikke har gjort sig skyldig i noget strafbart overfor oftnævnte Bo, saa meget mindre som alle vedkommende er blevet dækket eller har frafaldet at gøre Strafansvar gældende imod ham. Endelig har Tiltalte anbragt, at hans Forbrug af de ovennævnte Lejesummer ikke er sket i hans Egenkab af Eksekutor, idet det ved Bergs Testamente var bestemt, at den faste Ejendom i et Aaremaal skulde administreres af en Tredjemand, som imidlertid ikke kunde enes med Arvingerne, paa hvis Vegne Tiltalte da tiltraadte Ejendommens Bestyrelse, saaledes at han oppebar Lejesummerne alene som Sagfører for Arvingerne.

Da det ifølge Skiftelovens § 83 er i Kraft af en af det offentlige foretaget Udnævnelse, at en Testamentseksekutor overtager et Dødsbos Behandling, ligesom denne i det hele foregaar efter Reglerne om offentligt Skifte, og Eksekutor er en lignende Kontrol underkastet som de ordinære Skifteforvaltere, findes Tiltalte i sin Virksomhed som Eksekutor ganske at maatte sidestilles med en Embedsmand, der har offentlige Midler under Hænder.

Idet nu Tiltalte ved under de foreliggende Omstændigheder at have overtaget Administrationen af Dødsboets Ejendom findes at have handlet som Eksekutor, samt da han overfor Boet — uanset hvad ovenfor er anført om hans Besiddelse af Effekter og udestaaende Fordringer saavel som om hans Tegning af Forsikring — maa anses som havende haft Kasseangel, findes han at være skyldig i det ham paasigtede Forhold, og dette vil i det hele være at henhøre under Straffelovens § 135, 1 Stk, jfr § 144, 2 Stk.

Den af Tiltalte herefter forskyldte Straf findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

I Medfør af Retsplejelovens § 137, 1 Stk, vil Retten til at udøve Sagførervirksomhed være at frakende Tiltalte.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 30 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 4 Februar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: **Højesterets Protokolsekretærer,**

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 32

Mandag den 19 Januar.

Nr 202/1930. Redaktør **Carl Christensen** (Holten-Bechtolsheim)
m o d

Direktør **Henrik Gether** (Winther),

betræffende Udbetaling af et Forsikringsbeløb.

Københavns Fogedrets Kendelse af 13 Marts 1930: Forretningen vil være at fremme efter Rekvirentens Paastand paa Betingelse af, at der for Forretningens Følger stilles en Sikkerhed paa 1000 Kr kontant eller i sikre Pengeeffekter.

Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1930: Den indankede Fogedforretning vil være at fremme forsaavidt angaar 548 Kr 13 Øre med Renter af 500 Kr og Omkostninger for Fogedretten. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har Indstævnte betalt det Appellanten ved Dommen tilkendte Beløb af 548 Kroner 13 Øre. Appellantens Paastand gaar herefter ud paa, at Fogedrettens Kendelse stadfæstes, dog saaledes at Eksekutionen kun fremmes for et Beløb af 7481 Kroner 08 Øre, og at Bestemmelsen om Sikkerhedsstillelse bortfalder. Indstævnte paastaar sig frifundet.

Foreløbig bemærkes, at den til Christensen i September 1929 skete Udbetaling af 4000 Kroner efter det foreliggende maa opfattes som et af Axel Jensen ydet Forskud paa Domsbeløbet.

Efter de Christensen i Begyndelsen af Oktober 1929, navnlig ved Samtalerne med Gorrissen og Gether, meddelte Oplysninger maatte det staa ham klart, at Forsikringsselskaberne gik ud fra, at de var frigjort ved de skete Udbetalinger til Axel Jensen paa hans Vegne. Da han desuagtet i det følgende Tidsrum af ca 6 Uger, indtil Axel Jensens Rømning, intet foretog sig overfor disse, men stadig forhandlede med Jensen om Afvikling af Beløbet, findes han paa en saadan Maade at have tiltraadt Udbe-

talingerne til denne, at han maa være afskaaret fra derefter at rejse noget Krav paa Selskaberne.

Som Følge heraf vil Indstævntes Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Direktør Henrik Gether, bør for Tiltale af Appellanten, Redaktør Carl Christensen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Medens Rekvirenten har begæret Udlæg hos Rekviritus for 11 600 Kr m m i Henhold til Østre Landsrets Dom af 10 August f A, har Rekviritus protesteret herimod, idet han har fremlagt to Kvitteringer af 23 og 24 August f A for det omhandlede Beløb, underskrevne med Rekvirentens Navn.

Rekvirenten har erklæret ikke at have underskrevet eller givet nogen Bemyndigelse til at underskrive de fremlagte Kvitteringer og ejheller at have ratihaberet Underskrifterne eller givet nogen efterfølgende Fuldmagt med Hensyn til Underskrifterne.

Det er uomtvistet, at Landsretssagfører Axel Jensen har underskrevet de fremlagte Kvitteringer med Rekvirentens Navn.

Rekvirenten forklarer først d 8 à 10 Oktober f A at have faaet at vide, at Pengene var betalt, hvilket Landsretssagfører Jensen nogle Dage senere indrømmede overfor Rekvirenten, idet han lovede at afregne med denne.

Senere erklærede Landsretssagfører Jensen ikke at have Pengene i Øjeblikket, og paa dennes indstændige Anmodninger forklarer Rekvirenten at have givet Landsretssagfører Jensen Frist til at skaffe Pengene og forklarer straks efter at have faaet Brev fra Landsretssagfører Jensen om, at denne havde forladt Landet, at have henvendt sig til Højesterets-sagfører Holten-Bechtolsheim, for at denne kunde varetage hans Interesser.

Da nu den Omstændighed, at Landsretssagfører Jensen har været antaget af Rekvirenten til at føre fornævnte Sag for Rekvirenten for Landsretten, ikke giver Landsretssagfører Jensen Ret til at kvittere for det tilkendte Beløb, og da det mod Rekvirentens Benægtelse ikke er godtgjort, at han har bemyndiget Landsretssagfører Jensen til at kvittere for Beløbet eller ratihaberet Underskriften paa Kvitteringerne og ejheller ses at have bemyndiget denne til at lade et Beløb af 2827 Kr

13 Øre tilbageholde, hvilket Beløb Rekviritus ikke erkender at skyldes, vil den fremsatte Protest ikke kunne tages til Følge, men vil Forretningen være at fremme efter Rekvirentens Paastand, efter Omstændighederne dog kun paa Betingelse af, at der for Forretningens Følger stilles en Sikkerhed paa 1000 Kr kontant eller i sikre Pengeeffekter.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den 27 Juni 1928 ca Kl 4^{3/4} Eftermiddag fandt der paa Taastrup—Køge Landevej, omtrent ved Solrødvej, et Sammenstød Sted mellem den syd fra kommende Personvogn K 761, ført af Direktør Henrik Gether, og den nord fra kommende Lastvogn A 4571, ført af Chauffør Frederik Rigmond Larsen. Idet de to Vogne passerede hinanden, greb Personvognens venstre Forhjul eller muligvis dens Baghjul fat i Lastvognens venstre Baghjul, hvorved Føreren mistede Herredømmet over Vognen, der for tværs over Landevejen (bag Lastvognen) ned i den venstre Grøft. I Personvognen befandt sig bl a Redaktør Carl Christensen, ca 59 Aar gl, der kom alvorligt til Skade; han blev straks indlagt paa Rigs-hospitalet, hvorfra han først blev udskrevet den 27 November s A.

Da Direktør Gether mente, at Redaktør Christensen, som havde kørt med ham som Gæst, ikke vilde have nogen Udsigt til at faa Erstatning, idet Ulykken maatte anses som hændelig, lovede han Christensen, at denne ikke skulde faa nogen Byrde til Helbredelsesudgifter m v, og Gether betalte i Overensstemmelse hermed Hospitalsopholdet, Læge- og Ambulanceudgifter m m og ydede forskellige kontante Forstrækninger.

Da Christensen var kommet sig nogenlunde, opstod den Tanke hos ham at anlægge Erstatningssag, hvorunder de paagældende Assurance-selskaber kunde komme til at betale, og ved Stævning af 4 Juni 1929 indstævnedes den af ham engagerede Sagfører, Landsretssagfører Axel Jensen, Direktør Gether og Chauffør Larsen til at betale Christensen en Erstatning opgiort til 36 330 Kr, principalt in solidum, subsidiært alternativt, og med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato. I Stævningen var bl a paaberaabt som Led i Erstatningsberegningen, at Christensen havde »laant fra Gether 2480 Kr til Hospital, Læge, Opretholdelse af Hjemmet m v og paa Forespørgsel fra Gether og hans Forsikrings-selskab »London«s Sagfører, Overretssagfører Andr Garde, bekræftede Landsretssagfører Axel Jensen i en Skrivelse af 2 Maj 1929, at »Laanet til Hospitalsopholdet skal tilbagebetales.«

Ved Dommen i Erstatningssagen, der blev afsagt af Østre Landsrets 3 Afdeling den 10 August 1929, og hvori Christensens samlede Krav angives til 34 596 Kr — i Stedet for Stævningens 36 330 Kr — blev begge de Sagsøgte, Direktør Gether og Chauffør Larsen, dømt til in solidum at betale Christensen 15000 Kr med Renter som paastaaet og i Sagsom-kostninger 600 Kr.

Under 24 August 1929 udbetalte Overretssagfører Garde til Landsretssagfører Axel Jensen, der mundtlig angav at have konfereret med

Christensen, 7883 Kr 35 Øre i Henhold til saalydende af Axel Jensen afleverede af Garde konciperede Kvittering:

»For Modtagelsen af Kr 7883,35 i Henhold til Østre Landsrets Dom af 10 ds af Forsikringsselskabet »London« ved Hr Overretssagfører Andr Garde kvitteres herved med Bemærkning, at Beløbet er modtaget under Forbehold af eventuel Appel fra »London«s Side.

Jeg erklærer, at jeg ved Modtagelsen af ovennævnte Beløb er fyldstgjort for ethvert Krav saavel mod Direktør Gether som mod »London« i ovennævnte Retssag.

Denne Kvittering er udstedt in duplo.

København den 24 August 1929.

Carl Christensen.«

Samtidig afsendte Garde efter Aftale med Axel Jensen til Gether et Beløb af 2827 Kr 13 Øre til Dækning af Gethers Udlæg i Forbindelse med nærværende Sag, saa at Axel Jensen altsaa modtog netto: 5056 Kr 22 Øre.

Den 23 August havde Axel Jensen af Chauffør Larsens Forsikrings-selskab »National« derhos modtaget, som det maa antages, 7881 Kr 25 Øre mod lignende Kvittering.

Om de saaledes skete Betalinger gav Axel Jensen ikke nogen Meddelelse til Christensen, men da de i Slutningen af August traf sammen i Jylland og talte om Paaanke af Dommen af 10 August, anmodede Christensen Axel Jensen om et Laan eller Forskud, stort 4000 Kr, og dette Beløb modtog Christensen den 2 September s A mod en ganske formløs Kvittering.

Den 2 Oktober blev Christensen tilfældig bekendt med Forsikrings-selskabernes Udbetalinger til Axel Jensen og faa Dage efter fik han at vide, at det ovenomtalte Beløb var betalt Gether. Han henvendte sig den 8 Oktober til denne med Besværinger, idet han hævdede, at Gether ikke havde Krav paa Beløbet. Han gjorde bl a gældende, at han ene og alene i Henhold til Gethers ovenomtalte ubetingede Løfter, bl a til hans Hustru, havde indladt sig paa saa dyre Helbredelsesudgifter m v som sket og ikke kunde være pligtig, fordi der var tilkendt ham en nødtørfdig Erstatning — af det halve af, hvad der af ham var paastaet — nu selv helt at bære Omkostninger, der ikke svarede til hans Formueforhold.

Gether, der var ilde berørt over, at der var sket Sagsanlæg mod ham, afviste Christensen, og da Landsretssagfører Axel Jensen, til hvem Christensen straks efter 8 Oktober havde henvendt sig om at faa Afregning, den 22 s M tilskrev Gether om den denne vedrørende Del af Sagen, lod Gether under 31 Oktober s A Højesteretssagfører Fenger tilskrive Landsretssagfører Axel Jensen et Brev, hvori bl a fremhæves, at Christensens Standpunkt nu er uforeneligt med det i Landsretssagen omtalte, hvorefter det af Gether ydede netop var Laan. I Brevet hedder derefter:

— — — »Det Beløb, Redaktør Christensen fik tilkendt ved Landsrettens Dom, indbefatter Dækning af de Udgifter, som foreløbig er dækkede ved det Laan, Skibsreder Gether har ydet Redaktør Christensen, og Redaktør Christensen kan selvfølgelig ikke faa disse Udgifter dækkede to Gange.

Ved Landsrettens Dom af 10 August d A, som ikke er paaanket til

Højesteret inden Ankefristens Udløb, er Redaktør Christensens fra Automobilulykken den 27 Juni 1928 f A hidrørende Krav paa Skibsreder Gether afgjort — — —.«

Christensen foretog sig i Løbet af Oktober intet andet med Hensyn til de af Axel Jensen modtagne Forsikringsbeløb end at forlange Afregning fra ham. Der fremkom en den 14 Oktober 1929 dateret Opgørelse fra Axel Jensen, hvori de modtagne kontante Beløb var opført under henholdsvis 5056 Kr 22 Øre og 7881 Kr 25 Øre, men hvor der var debiteret Christensen et Salær af 1600 Kr. Opgørelsen ender med en Saldo, stor 11 304 Kr 68 Øre i Christensens Favør, dog at derfra formentlig som en Selvfølge skulde drages de 4000 Kr, som Christensen alt havde modtaget. Hvad Christensen foretog i Anledning af denne Opgørelse er ikke oplyst, men ifølge hans Forklaring »reagerede« han imod den.

Imidlertid holdt Axel Jensen ham stadig hen. Af to under Sagen fremlagte Breve fra Axel Jensen til ham, daterede 25 og 28 Oktober 1929 ses det klart, at begge er paa det rene med, at Axel Jensen er i en kritisk økonomisk Situation, men i Brevene trøster han Christensen med, at Christensen ikke løber nogen Risiko for økonomisk Tab, idet som det hedder i det ene af Brevene: »Selskaberne jo ikke er frigjort overfor Dem ved Betaling til mig.«

Senere rømte Axel Jensen af Landet for Gæld m v og straks derefter — formentlig den 20 eller 21 November — henvendte Christensen sig til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim, og indtil dette Tidspunkt havde Christensen ikke paa nogen Maade sat sig i Forbindelse med Forsikrings-selskaberne, endstige overfor dem protesteret mod, at Beløbene var udbetalt til Axel Jensen uden hans Vidende og Vilje.

Den 26 Februar 1930 indgav Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim, der den 3 December 1929 under Udlægsforretningen havde konstateret Chauffør Larsens Insolvens, og erholdt Christensens Erklæring om, at Underskriften: »Carl Christensen« paa Kvitteringen til »National« for 7881 Kr 25 Øre var falsk, en Rekvisition til Københavns Byrets Fogedret, hvori han, idet han oplyste, at Axel Jensen ogsaa overfor »London« og Gethers Sagfører havde afgivet falsk Kvittering, og at Christensen ikke havde givet Axel Jensen nogen Art af Bemyndigelse til paa Christensens Vegne at modtage noget Beløb, begærede »Eksekution foreløbig for 11 000 Kr med Renter og Sagsomkostninger« hos Gether i Henhold til Landsretsdommen af 10 August 1929. Rekvisiten, Rekvirenten, »London« og »National« gav Møde, og efter at det æskede Beløb ialt var opgjort til 11 641 Kr og forskellige Afhøringer samt Procedure havde fundet Sted, afsagdes den 13 Marts 1930 af Fogedretten Kendelse med følgende Konklusion: »Forretningen vil være at fremme efter Rekvirentens Paastand paa Betingelse af, at der for Forretningens Følger stilles en Sikkerhed paa 1000 Kr kontant eller i sikre Pengeeffekter.«

Idet Direktør Gether gør gældende, at han helt eller i hvert Fald delvis har opfyldt den ham ifølge forannævnte Landsretsdom paahvilende Forpligtelse, har han for Landsretten indanket denne Kendelse med Paastand om:

Principal: at Eksekutionen nægtes fremmet,

Subsidiært: at Eksekutionen fremmes for et Beløb paa Kr 11 641,00 med Fradrag af:

1) Udgifterne ved Domserhvervelsen i Henhold til Landsretssagfører Axel Jensens Afregning af 14 Oktober 1929	Kr 1932,77	
og et Beløb paa	— 280,00	
idet Afregningen lyder paa, at Christensen har faaet ikke 4000 Kr, men 4280 Kr.		
2) Det Direktør Gether udbetalte Beløb — 2827 Kr 13 Øre — nemlig:		
Regning for Hospital og Ambulance.....	— 1904,00	
Kontant Laan	— 500,00	
(efterladt hos Fru Christensen)		
Laan til Koks	— 75,00	
Kontant Laan	— 300,00	
Renter i Henhold til Dom af 10 August 1929 —	48,13	
		5039,90
		eller Kr 6601,10

saaledes at, saafremt Retten skønner, at der ikke skal ske Fradrag af samtlige under 1 og 2 nævnte Poster eller for Beløbene i deres Helhed, det Beløb, der skal gøres Eksekution for forhøjes med et til Fradraget svarende Beløb, og saaledes, at der til det Beløb, for hvilket Eksekution skal foretages, lægges Renter fra Dommens Dato.

Mest subsidiært: at Eksekutionen fremmes for et Beløb paa Kr 48,13, og: det af Direktør Gether fratrukne Rentebeløb.

Han anfører nærmere, at Christensen maa være bundet ved sin Sagfører Axel Jensens Disposition, selv om han ikke har udstedt nogen skriftlig Inkassofuldmagt til denne, hvem han havde overgivet hele Førelsen af Erstatningssagen og hvad deraf følger, at Christensen i al Fald ved sin passive, ovenfor angivne Optræden, efter at han var blevet klar over, at Jensen havde skaffet sig Pengene udbetalt mod Kvittering paa en eller anden Maade, har godkendt, at hans Krav mod de Dommfældte og deres Forsikringsselskab var omformet til et Krav alene paa Jensen, og at Christensen derhos, selv om Forholdet ikke betragtes som Godkendelse, maa være stillet paa samme Maade paa Grundlag af den Erstatningspligt, hans Passivitet maa medføre.

Direktør Gether har derhos udtrykkelig begært Dom for, hvorvidt det til ham betalte Beløb tilkommer ham med Rette.

Redaktør Christensen har paastaet Fogedkendelsen stadfæstet, dog saaledes, at den for Forretningens Fremme fastsatte Sikkerhedsstillelse bortfalder. Han har erklæret sig enig i at ønske Dom angaaende det til Gether betalte Beløb.

Han gør nærmere gældende, at Beløbene er udbetalt, uden at der er produceret behørig Fuldmagt fra ham, at hans Passivitet er ganske naturlig, da han stadig er holdt hen af Axel Jensen og har bevaret Haabet om tilsidst at faa Pengene, og at hans Passivitet i al Fald ikke kan være erstatningsforpligtende, allerede fordi der ikke kan tales om Tab, da det har vist sig, at Axel Jensens Forhold allerede før Oktober Maaned 1929

har været saa reducerede, at der ikke kunde ventes lovlige Fyldestgørelse fra ham, selv om han (Christensen) straks havde bragt Forholdet til Selskabernes Kundskab.

Med Hensyn til de Gether udbetalte Penge hævder Christensen, at der ogsaa her har manglet Fuldmagt for Axel Jensen til at samtykke i Beløbets Udbetaling, og at der, selv om Gether maatte have et vist lovligt Krav overfor ham, i al Fald ikke kan tilkomme Gether det hele Beløb 2827 Kr 13 Øre, som ikke i dets Helhed kan anses omfattet af den ved Dommen tilkendte Erstatning.

Forsikringselskabet »National«, for hvem Processen har været anmeldt, har givet Møde og i alt væsenlig sluttet sig til Appellantens Procedure.

Med Hensyn til dette Beløb skal bemærkes, at der maa gaas ud fra, at intet udtrykkeligt er udtalt mellem Parterne, om hvorledes der skulde forholdes med de af Gether udlagte Penge for det Tilfælde, at Christensen som sket fik tilkendt Erstatning ved Dom; Christensen maatte i saa Tilfælde være forberedt paa, at han ikke kunde paaregne, at det hele ansaas som Gave; og naar henses til, at Hospitalsopholdsbeløbet som ovennævnt før og under Sagen af hans Sagfører udtrykkelig er angivet som »Laan der skal tilbagebetales«, har Gether været beføjet til, efter at Dommen af 10 August 1929 var faldet, at kræve Tilbagebetaling af dette, som efter Proceduren i nærværende Sag har udgjort.... 1904 Kr Ligeledes har Gether Krav paa 300 — for et ydet kontant Laan, og paa 75 — ydet Appellanten til Indkøb af Koks

ialt 2279 Kr,

hvorimod han ikke har haft Krav paa Resten af de 2827 Kr 13 Øre, nemlig: et ydet Beløb af 500 Kr, som han straks efter Ulykkestilfældet overgav Fru Christensen i en lukket Konvolut, ligesom heller ikke 48 Kr 13 Øre, der er beregnet som Renter, hvilke to Beløb, tilsammen 548 Kr 13 Øre, altsaa vil være at fradrage.

Med Hensyn til Hovedspørgsmaalet skal bemærkes, at ganske bortset fra, i hvilket Omfang Christensen fra først af har bemyndiget sin Sagfører Axel Jensen til at opkræve eller disponere over det Christensen ved Dommen af 10 August 1929 tilkendte Beløb, findes Christensens Forhold, efter at han den 2 Oktober 1929 erfarede, at Beløbene var udbetalt Axel Jensen, fra hvem han ingen Meddelelse i saa Henseende havde modtaget, og noget senere erfarede, at Axel Jensen paa samme Maade havde afgivet Samtykke til, at de 2827 Kr 13 Øre blev indeholdte til Betaling til Gether, samt endelig modtog Opgørelsen af 14 Oktober og Brevene af 25 og 28 s M at give tilstrækkeligt Grundlag for at fastslaa, at Christensen maa anses i sin Tiltro til Axel Jensen at have godkendt det passerede, saaledes at han maa betragtes som havende bemyndiget Axel Jensen i saadant Omfang, at han maa bære Skaden ved det af denne foretagne.

Som Følge heraf maa det, naar Hensyn tages til de af Christensen oppebaarne 4000 Kr anses tilstrækkelig godtgjort, at de domfældte har opfyldt Dommen, naar Gether tilbagebetaler Christensen de ovennævnte 548 Kr 13 Øre.

Efter det saaledes foreliggende vil den indankede Kendelse være at ændre derhen, at Forretningen nyder Fremme alene for 548 Kr med Renter og Omkostninger for Fogedretten.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil efter Omstændighederne være at ophæve.

T i r s d a g d e n 2 0 J a n u a r .

Nr 140/1930. Aktieselskabet **Vølund** (F Bülow)

m o d

Recks Opvarmnings Comp Aktieselskab (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har gjort Indgreb i en Indstævnte tilstaaet Patentret.

Østre Landsrets Dom af 17 Maj 1930: Sagsøgte, A/S Vølund, maa anses ved Leverancer til Skovshoved Skole og Fredensborg Slot at have gjort Indgreb i de Sagsøgerne, Recks Opvarmnings Comp A/S, ved Patent Nr 40369 erhvervede Rettigheder. Saa bør og Sagsøgte til Sagsøgerne betale 8000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 13 Januar 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 800 Kr. Det idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Ordlyden af Patentkravet i Forbindelse med det iøvrigt foreliggende maa det antages, at den de Indstævnte givne Beskyttelse, forsaavidt angaar de lodrette Vægge, kun omfatter en ved indbyrdes Sammensvejsning paalangs af en Række vandførende Rør dannet lukket Væg i en Kedel af den i Kravet omhandlede Art. Da det dernæst er uomstridt, at en paa den nævnte Maade dannet Væg ikke findes i den af Appellanten fremstillede Kedel, findes Appellanterne ikke at have krænkede Indstævntes Patent. Herefter vil Appellanten være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Appellanten, Aktieselskabet Vølund, bør for Tiltale af Indstævnte, Recks Opvarmnings Comp, Aktieselskab, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 Juni 1929 blev der meddelt Sagsøgerne, Recks Opvarmnings Comp A/S, et fra 25 Februar 1928 gyldigt dansk Patent Nr 40.369 paa en opretstaaende Kedel med Brændselmagasinet beliggende over Forbrændingszonen og med opretstaaende, vandgennemstrømmede Rør som Hedeflade, hvilken Kedel ifølge Patentkravet er kendetegnet ved »at de lodrette Vægge — — — og — — —, der adskiller Kedlens Forbrændingsrum fra henholdsvis Brændselmagasinet og Røgkanal eller Røgkanalsystem, helt eller delvis er udførte af vandførende Rør — — — som er indbyrdes sammensvejsede til en lukket Væg, hvorhos hver Rørgruppe foroven og forneden paa kendt Maade er forbunden med Kedlens Vandrum ved Tværrør — — — alt i det Øjemed at opnaa en billig og stor Hedeflade ved nævnte Rørvægge og samtidig en kraftig Cirkulation af Kedlens Vand og derigennem en Forøgelse af Hedefladens Ydeevne.«

Til dette Patent er der i April 1930 i Henhold til Ansøgning af 15 August 1929 blevet meddelt Sagsøgerne et Tillægspatent, gaaende ud paa en Udførelsesform ved Kedlen, som ifølge det i Ansøgningen indeholdte Patentkrav er kendetegnet ved, »at de cylindriske Rør — — — i Rørskillevæggene anbringes tæt op ad hverandre, og at deres Ender er kileformet tilspidsede, saaledes at Endefladerne danner Rektangler, hvis Længdesider netop er lig de cylindriske Rørs ydre Tværmaal, hvorhos Rørenderne er sammensvejsede i to og to sammenstødende Tværsider ved Svejsefuger — — — medens Længdesiderne paa kendt Maade forbindes til Tværrørene — — —, saaledes at disse og Rørene — — — i Forening kommer til at danne en praktisk talt lukket Skillevæg.«

I den senere Tid har Sagsøgte, A/S Vølund, paabegyndt Fabrikation af en Kedel af samme Art som den i Patent Nr 40.369 omhandlede — nemlig en opretstaaende Kedel med Brændselmagasinet beliggende over Forbrændingszonen og med opretstaaende vandgennemstrømmede Rør som Hedeflade — hvilken Kedel ligesom den patenterede — indeholder Skillevægge af opretstaaende, vandførende Rør, som ved Tværrør foroven og forneden er forbundne med Kedlens Vandrum, men adskiller sig fra den patenterede Kedel dels derved, at de opretstaaende Rør ikke er sammensvejsede indbyrdes paa langs til en lukket Væg, idet Skillevæggens Tæthed alene opnaas derved, at disse Rør er stillede tæt sammen og fastholdt i denne Stilling ved Sammensvejsning til Tværrørene, dels ved, at denne Sammensvejsning saavel som selve Tværrørens Udførelse ved Sammensvejsning er foretaget paa en anden Maade end i Recks Kedel.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne gældende, at den af Vølund fabrikerede Kedel, uanset de nævnte Forskelligheder, er saaledes ensartet med den ved Patent Nr 40.369 beskyttede Kedel — idet den indeholder den for Patentbeskyttelsen væsentlige Kombination af lukkede, vandførende Skillevægge med de til Vandbeholderen førende Tværrør og har samme Formaal, uden at der ved de foretagne Ændringer er opnaaet nogen ny teknisk Virkning — at dens Forfærdigelse strider mod den patenterede Ret. Sagsøgerne har derfor nedlagt Paastand paa, at det statueres, at Vølund ved nogle af dette Selskab foretagne Leverancer af denne Kedel til Skovshoved Skole og til Fredensborg Slot har gjort

Indgreb i Sagsøgernes ved det ommeldte Patent erhvervede Rettigheder, og at Vølund tilpligtes at betale i Erstatning 8000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 13 Januar 1930.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet Selskabet gør gældende, at den af det fabrikerede Kedel ikke indeholder nogen Anordning, som er i Strid med Recks Patent, saaledes som dette rettelig skal forstaaes, samt at Patentet, hvis det efter sit Indhold antages at være til Hinder for Vølunds Fabrikation af de paagældende Kedler, maa anses for ugyldigt, idet de særlige Anordninger, som det herefter forbeholder Sagsøgerne, i Forvejen var almindelig kendte og bragte til Anvendelse.

Til Støtte herfor har Vølund nærmere anført, at den sidste Del af Patentkravet i Patent Nr 40 369 angaaende hver Rørgruppes Forbindelse foroven og forneden »paa kendt Maade« med Kedlens Vandrum ved Tværrør, som det ogsaa fremgaar af de citerede Ord, og som det støttes af Udtalelserne i et under Sagen optaget Skøn, allerede forinden var velkendt, bl a i de danske Patenter Nr 21 524 og 29 749 og i det engelske Patent Nr 204 700, og at det ligeledes bl a fra disse Patenter var kendt at anvende lodrette Vægge til Adskillelse af en Kedels Forbrændingsrum fra Brændselsmagasinet og Røgkanal eller Røgkanalsystem og at udføre saadanne Vægge af vandførende Rør, som er indbyrdes sammenstillede til en lukket Væg og gruppevis foroven og forneden forbundne med de til Kedlens Vandrum førende Tværrør. Da det i Forbindelse hermed anførte Formaal: »at opnaa en billig og stor Hedeflade og samtidig en kraftig Cirkulation« maa tilstræbes ved enhver Kedel til Varmtvandsopvarmning, kan det ved Patentet beskyttede derfor alene være det i den første Del af Patentkravet fremhævede Kendetegn, at de lodrette Vægge »helt eller delvis er udførte af vandførende Rør, som er indbyrdes sammensvejsede til en lukket Væg.« Da imidlertid den i Patentet indeholdte Beskrivelse bl a fremhæver, at den indbyrdes Sammensvejsning paa langs med Stangjærn har den Fordel, at Kedlens Hedeflade forøges ved de mellem Rørene paasvejsede Stangjærn — samtidig med, at Forbrændingsprodukterne ved Hjælp af Rørvæggen tvinges til at følge en bestemt Retning — men at Rørvæggene ogsaa kan være udførte af Rør, som er forsynede med Længderiller, og som enten sammensvejses, hvor Ribberne støder sammen eller blot uden Svejsning stilles saaledes sammen, at Ribberne to og to støder mod hinanden, hvorved der dannes en tæt Rørvæg uden Længdesvejsning, kan det afgørende ikke være Svejsningen. Derimod maa det afgørende være, at de lodrette vandførende Rør — i Stedet for som i tidligere kendte Konstruktioner at være stillet tæt sammen — stilles i nogen Afstand fra hinanden, men saaledes at Mellemmrummene mellem Rørene til Dannelsen af en lukket Væg udfyldes paa den angivne Maade, altsaa ved Stangjærn, Pladejærn eller — eventuelt uden Sammensvejsning — ved Ribber eller lignende. I Overensstemmelse hermed maa da Patentkravet forstaaes, og det følger heraf, at den af Vølund fremstillede Kedel ikke krænker Patentet.

Det i Sagen optagne Skøn har bl a udtalt, at Patentkravet efter Skønsmændenes Mening omfatter en af en Række Rør sammensvejsset lukket Væg, anvendt i en Kedel i den af Patentet angivne Art uden

Hensyn til, om der findes Stangjern, Ribber eller lignende mellem Rørene, saaledes at Beskrivelsen i Patentet er videregaande end Patentkravet, og at der ikke ved de af Vølund foretagne Ændringer i Konstruktionen er opnaaet nogen ny teknisk Virkning. Under den mundtlige Afhøring har Skønsmændene suppleret deres førstnævnte Udtalelse derhen, at Rørene ifølge Patentkravet skal være sammensvejsede indbyrdes paa langs, og endvidere er det fra den ene Skønsmands Side udtalt, at Vølunds Kedel efter hans Formening ikke krænker Recks Patent, medens den anden Skønsmand har udtalt, at Sættningen i Vølunds Kedel er ligesaa ny som i Recks Kedel, idet det særlige i begge Kedler kun angaar Detailler.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at intet af de to danske Patenter Nr 21 524 og 29 749 angaar Kedler med Brændselsmagasinet over Forbrændingszonen, at Forbindelsen mellem de opretstaaende Rør baade i de af disse Patenter og i den af det engelske Patent Nr 204 700 omfattede Kedler — der alle tre er saakaldte »Elementkedler«, medens Recks Kedel er en saakaldt »Enhedskedel« — er ordnet paa en fra Recks Kedel afvigende Maade, samt at i det hele Systemet i og den nærmere Funktion af disse Kedler — der bl a er beregnede paa Gennemstrømning af Vandet, ikke som i Recks paa dettes Cirkulation i selve Kedlen — i adskillige Henseender er afvigende fra Recks Kedel. Herefter og efter det iøvrigt herom nærmere oplyste findes det ikke overfor Sagsøgernes Benægtelse godtgjort, at det i den sidste Del af Patentkravet indeholdte Kendetegn angaaende Rørgruppens Forbindelse med Kedlens Vandrum har været saaledes kendt, at det har været ubeføjet at anse Kombinationen af denne Anordning med den i den første Del af Patentkravet angivne Anordning til Opnaaelse af den herved tilsigtede særlige tekniske Effekt, som berettiget til Patent, og Patentet kan derfor ikke forsaavidt anses for ugyldigt.

Med Hensyn til det første Kendetegn i Patentkravet ligger det vel nærmest overensstemmende med Skønnet at antage, at dette kun har Hensyn til en lukket Rørvæg, der er dannet ved Sættning paa langs af Rørene indbyrdes. Da imidlertid Patentbeskrivelsen selv som Udførelsesmaade giver Anvisning paa en ved Ribber dannet tæt Rørvæg uden Længdesvejsning, da Patentkravet efter dets Ordlyd ikke, som fra Vølunds Side ifølge det ovenanførte hævdet, kræver nogen — ved Pladejern, Ribber o l udfyldt — Afstand mellem Rørene, og da det Reck meddelte Tillægspatent paa en særlig Udførelsesform af Hovedpatentet gaar ud fra, at dette ogsaa omfatter en ved Sættning af Tværrør og tætstillede Længderør dannet praktisk lukket Rørvæg, maa det afgørende for Meddelelsen af Patentbeskyttelsen, forsaavidt angaar denne Del af Kravet, antages at have været den lukkede Rørvæg. Patentet maa herefter, overensstemmende med, hvad der fra Sagsøgernes Side er hævdet, antages at angaa Kombinationen af den ved dette Kendetegn bestemte Anordning med den i den følgende Del af Patentkravet kendetegnede Anordning til Opnaaelse af det derefter angivne Formaal. Overfor Sagsøgernes Benægtelse findes nu Sagsøgte ikke at have godtgjort, at der ikke ved denne Kombination er opnaaet nogen ny patenterbar teknisk Effekt. Efter det anførte maa derhos den af Sagsøgte fremstillede Kedel,

der tilstræber samme tekniske Effekt, og som væsenlig kun adskiller sig fra Recks ved den særlige Maade, hvorpaa Sammensvejsningen til Tværrørene og disses Forarbejdning og Sammensvejsning foretages, anses for en særlig Udførelsesform af den patenterede Kedel.

Som Følge heraf maa Sagsøgte antages ved de stedfundne Leverancer at have gjort Indgreb i den patenterede Ret, og Sagsøgte, der under denne Forudsætning ingen Indsigelse har fremsat mod den af Sagsøgerne forlangte Erstatning, vil derfor være at dømme efter Sagsøgenes Paastand.

I Sagsomkostninger findes derhos Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne 800 Kr.

Torsdag den 22 Januar.

Nr 70/1930. Fhv Vinhandler **P Chr Pedersens Konkursbo**
(Aagesen)

mod

Fru Nielsine Pedersen (Gamborg),

betræffende Afkræftelse af en Indbetaling.

Vestre Landsrets Dom af 24 Januar 1930: Sagsøgte, Fru Nielsine Pedersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Vinhandler af Esbjerg P Chr Pedersens Konkursbo, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er der Enighed om, at det Beløb, der tilkommer Boet, saafremt dets Paastand om Afkræftelse tages til Følge, er 12 350 Kroner 58 Øre, hvilket Beløb med Renter Appellanten har paastaaet sig tilkendt.

Efter alt foreliggende maa det antages, at Pedersen den 17 og 18 Juli 1928 indbetalte Debetsaldoen til Varde Banks Esbjerg Afdeling i den Hensigt at frigøre Moderens Obligation, som derefter efter Aftale med Michelsen udleveredes til denne paa Moderens Vegne. Idet Pedersen efter alt foreliggende paa dette Tidspunkt maa antages at have været insolvent, findes Transaktionen afkræftelig efter Konkurslovens § 28.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Frk Nielsine Pedersen, bør til Appellanten, fhv Vinhandler P Chr Pedersens Konkursbo, betale 12 350 Kroner 58 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 13 November 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Efteaaret 1913 oprettede fhv Vinhandler P Chr Pedersen en Vinforretning i Esbjerg. I Henhold til Toldforordningen af 1 Februar 1797 fik Pedersen saakaldt Kreditoplag, og efter at der var fastsat en Tillægsafgift paa Spiritus, blev der endvidere indrømmet ham en Kreditordning med Hensyn til denne Afgift, saaledes at han herefter havde Kredit saavel paa Told som paa Tillægsafgift af de Varer, som henlaa i hans Pakhus. Paa Grundlag af en af ham i Begyndelsen af hvert Kvartal til Toldvæsnet indgivet saakaldt Generalforklaring foretoges derefter Opførelse over, hvor meget de nævnte Afgifter af de i det foregaaende Kvartal fra Lageret udgaaede Varer androg, hvilket Beløb derefter skulde indbetales til Toldvæsnet i Løbet af 8 Dage. Medens Forretningen i en Aarrække gik godt og gav Pedersen et betydeligt Overskud, blev hans økonomiske Stilling senere bl a paa Grund af fejlslagne Børsspekulationer vanskelig, idet han manglede Driiftskapital, og efterhaanden maatte han, naar de kvartaarlige Afgifter til Toldvæsnet skulde betales, skaffe Penge frem, bl a ved at faa Kunder til at akceptere Veksler og ved at formaa forskellige af sine Venner til at yde ham Hjælp ved Paaskrift paa Veksler. Da Afgifterne til Toldvæsnet for April Kvartal 1928, hvilke Afgifter androg henimod 35 000 Kr, skulde berigtiges, henvendte Pedersen sig nogle Dage før Forfaldsdagen den 17 Juli s A til sin Svoger, Købmand Mikkelsen i Løgstør og formaaede denne til at hjælpe sig med en Tjenesteveksel paa 5000 Kr. Pedersen var endvidere i Besiddelse af nogle Kundeveksler, som han den 17 Juli eller mulig Dagen før indleverede til A/S Varde Banks Esbjerg Afdeling, hvor han ca tre Aar tidligere havde faaet indrømmet en Kassekredit paa 14 000 Kr, imod at hans Moder, Sagsøgte Fru Nielsine Pedersen af Stoholm, til Sikkerhed i Banken deponerede en hende tilhørende Obligation stor 19 200 Kr, med Pant i Stoholm Kro. Provenuet af de nævnte Veksler blev den 18 Juli af Banken krediteret Kassekreditkontoen, hvorpaa Pedersen endvidere den 17 Juli havde indbetalt kontant 1000 Kr, med 11 280 Kr 11 Øre, og han skyldte derefter paa denne Konto kun 3270 Kr 58 Øre. Den 17 Juli ved Middagstid telefonerede Pedersen, der under Telefonsamtalen opgav, at han var i Besiddelse af 29 000 Kr, til en Forretningsforbindelse i København, Direktør Asmussen,

og anmodede denne om at forstrække ham med 5000 Kr. Denne Henvendelse var imidlertid forgæves ligesom en tidligere Henvendelse til Esbjerg Bank om Tilladelse til midlertidig at udtrække et Beløb paa sin Konto, der skulde tjene til Sikkerhed for Pedersens Vekselengagement med nævnte Bank. Den 17 Juli ved 5—6 Tiden om Eftermiddagen telefonerede Pedersen derefter til sin fornævnte Svoger, Købmand Mikkelsen i Løgstør, om at komme til Esbjerg for at hente Sagsøgtes i Varde Bank deponerede Obligation, og den 18 Juli ankom Mikkelsen til Esbjerg, efter at han paa Vejen havde faaet en Fuldmagt hos Sagsøgte til at faa Obligationen udleveret. Efter at der var forhandlet noget om Pedersens Stilling, og efter at Pedersen havde meddelt Mikkelsen, at han ikke havde Penge nok til Toldafgifterne, blev de enige om, at Kassekrediten i Varde Bank skulde berigtiges, saa at Sagsøgtes Obligation kunde frigøres, og Mikkelsen fik derefter af Pedersen overgivet det hertil fornødne Beløb, 3270 Kr 58 Øre, som han indbetalte i Banken, hvorpaa han fik Obligationen udleveret. Samme Dag forseglede Toldvæsnet Pedersens Lager, hvorefter han standsede sine Betalinger, og den 2 August s A blev hans Bo paa Begæring af Toldvæsnet taget under Konkursbehandling. Efter at Varelager, Inventar m v er blevet solgt ved Tvangsauktion, har det vist sig, at der kun vil blive delvis Dækning til de privilegerede Krav, medens de simple Kreditorer intet vil faa. Den 28 November 1928 lod Sagsøgte, der var kommet til den Opfattelse, at Fallenten havde været uberettiget til den 18 Juli at betale til Varde Bank de foranførte 3270 Kr 58 Øre, indbetale til Boet et Beløb af 3329 Kr 16 Øre til Dækning for dets Tab ved Fallentens nævnte Indbetaling.

Under nærværende i Henhold til Beslutning paa en Skiftesamling anlagte Sag har Sagsøgerne, fhv Vinhandler af Esbjerg P Chr Pedersens Konkursbo, under Anbringende af, at de forommeldte af Pedersen foretagne Indbetalinger paa Kassekrediten i Varde Bank af henholdsvis 1000 Kr og 11 280 Kr 11 Øre — ved hvilke Indbetalinger i Forbindelse med den nysnævnte Boet allerede godtgjorte Indbetaling Sagsøgte har opnaaet at faa sin Obligation tilbageleveret — maa være afkræftelige overfor hende i Henhold til Konkurslovens § 24 eller § 28, nedlagt Paa-stand om, at Sagsøgte tilpligtes at refundere Boet Indbetalingerne, som Sagsøgerne med Fradrag af det af hende allerede betalte Beløb har opgjort til 12 038 Kr 52 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 November 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig rifundet.

Efter det oplyste maa der nu vel gaas ud fra, at Pedersen, da Indbetalingen af de 1000 Kr og Indleveringen af Vekslerne til Varde Bank fandt Sted, var insolvent. Men selv om det maatte kunne fastslaas, at Pedersens Stilling paa det paagældende Tidspunkt var saa vanskelig, at han maatte forudse sin Fallit som nær forestaaende, og selv om der endvidere kunde gives Sagsøgerne Medhold i, at Købmand Mikkelsen allerede før 18 Juli maatte anses som repræsenterende Sagsøgte i heromhandlede Henseende, findes Betingelserne for Afkræftelse i Henhold til Konkurslovens § 24 dog ikke at være til Stede, idet det ikke kan anses godtgjort, at Mikkelsen eller Sagsøgte, der efter det oplyste ikke kan antages at have tilskyndet Pedersen til at foretage Indbetalingerne, eller overhovedet at have været

vidende om, at Indbetalingerne fandt Sted, har været bekendt med, at Pedersens Stilling var en saadan, at hans Fallit maatte forudses som nærførestaaende.

Selv om det derhos kunde antages, at Afkræftelse i Henhold til Konkurslovens § 28 kunde finde Sted, naar vedkommende Paarørende ved Indbetalinger fra Fallenten til Kreditor er blevet frigjort for sine Forpligtelser efter en Sikkerhedsstillelse for et løbende Mellemværende som det heromhandlede, findes det i al Fald, naar det som i nærværende Tilfælde drejer sig om Indbetalinger, der efter Mellemværendets Beskaffenhed ikke i Forhold til Kreditor er af ekstraordinær Karakter, og hvorom vedkommende Slægtning derhos ikke har haft nogen Viden, at maatte være en Betingelse for Anvendelsen af Bestemmelsen, at Indbetalingerne alene har forfulgt det Formaal at frigøre vedkommende Paarørende. Medens det nu vel af Sagens Oplysninger fremgaar, at den forommeldte overfor Sagsøgerne allerede berigtigede Indbetaling til Varde Bank af 18 Juli er sket for at faa Sagsøgtens Obligation udleveret, kan det ikke anses godtgjort, at den foregaaende Indbetaling af de 1000 Kr og Indleveringen af Vekslerne er sket i samme Øjemed, idet der ikke kan gaas ud fra, at Fallenten, da disse Dispositioner fandt Sted, havde opgivet at fyldestgøre Toldvæsnets Krav, hvorfor det ligger nær at antage, at han ved Indbetalingerne har villet opnaa at kunne disponere over Kassekrediten i nævnte Øjemed. Herefter og idet Sagsøgerne ikke iøvrigt har anført noget til Støtte for deres Paastand om Afkræftelse, vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 307/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Svend Aage Hansen (Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 185 og 210.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1930: Tiltalte Svend Aage Hansen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Moltke-Leth, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forkortes til 1 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 1 Aar. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 60 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelse har fundet Sted ved Retten for Nykøbing Sj m v, tiltales Svend Aage Hansen til at lide Straf efter Straffelovens §§ 185 og 210 for Natten mellem den 27 og 28 Juli 1930 ved Vold at have tvunget Pigen Hedvig Marie Jensen til at taale, at han ved Møllestræde i Høve kastede hende om i en Mark, lagde sig ovenpaa hende og havde Samleje med hende.

Tiltalte, der er født den 4 Februar 1910 og ikke fundet tidligere straffet ved Dom, har nægtet sig skyldig i det Forhold, for hvilket han tiltales.

Ifølge den af Pigen Hedvig Marie Jensen for Landsretten afgivne Forklaring havde hun selv anset det for unyttigt at gøre Anmeldelse om Sagen, idet hun tænkte, at hun ikke vilde blive troet, og at Tiltalte saaledes ikke vilde blive straffet for sit Forhold, og Anmeldelse til Politiet skete først den 16 Oktober gennem Pigens daværende Husbond, fordi hun havde været Genstand for Drillerier i Anledning af, at hun havde været sammen med Tiltalte den paagældende Nat.

Sagens Omstændigheder er efter det oplyste følgende:

Hedvig Marie Jensen, der er født den 4 December 1913, cyklede Natten efter et Bal i Høve Skov, der fandt Sted den 27 Juli d A, paa Vej hjem sammen med Tjenestekarl Henry Carlsen. Med denne havde hun efter sin Forklaring tidligere paa Natten haft Samleje i Skoven, hvilket dog Carlsen benægter. I Høve By skiltes de, og hun traf her Tiltalte og den 21-aarige Fodermester Viggo Chr Petersen samt den 16-aarige Tjenestekarl Frode Lindsøe Larsen, der alle var hende ubekendte. De fulgtes alle fire op ad Vejen mod Høve Mølle. Tiltalte begyndte her at blive nærgaaende mod Pigen, tog fat paa hendes Cykel og tog hende om Livet flere Gange, skønt hun søgte at modsætte sig dette og at løbe bort med

Færdig fra Trykkeriet den 11 Februar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 33

Torsdag den 22 Januar.

sin Cykel. Da hun under et af Tiltaltes Tag i hende slap Cyklen, tog Petersen paa Tiltaltes Anmodning Cyklen og satte den hen ved Vejkanten, hvorefter Tiltalte tog hende om Livet og bar hende ind paa den tilstødende Mark. Skønt hun stadig bad ham lade være, lagde han hende ned og lagde sig selv ovenpaa hende. Efter Tiltaltes Anmodning gik nu Petersen og Larsen deres Vej, hvorpaa Tiltalte havde Samleje med Pigen, dog at han inden Sædafgang trak sit Lem ud af hendes Kønsdel. Forinden de endnu havde rejst sig op, kom Frode Larsen lidt efter tilbage ad Vejen og raabte God Nat til dem, hvilket Tiltalte besvarede, mens Pigen ikke sagde noget. Efter Pigens og de to andre Personers Forklaringer maa der gaas ud fra, at det var Pigens alvorlige Mening, at Tiltalte skulde lade hende i Fred og gaa sin Vej.

De to Vidner har begge i Landsretten forklaret, at de var bange for Tiltalte, som de ansaa for stærkere end de selv, og som desuden var lidt beruset. Frode Larsen har derhos forklaret, at han, da Tiltalte laa ovenpaa Pigen, kunde se, at denne laa og arbejdede for at gøre sig fri.

Hun har forklaret, at hun af Forfjamskelse ikke gjorde nogen egentlig Modstand mod at blive baaret ind paa Marken, men da hun blev lagt ned, modsatte hun sig Samleje, saa godt hun kunde. Hendes Modstand bestod deri, at hun søgte at rejse sig op, men da hun kom op, lagde Tiltalte hende ned igen; derefter prøvede hun at vælte sig om til Siden, men hun skreg ikke, raabte ikke om Hjælp og slog heller ikke fra sig eller prøvede at sparke sig løs. Efter at Tiltalte havde trukket hendes Benklæder, der fastholdtes med Elastik og Sikkerhedsnaal, ned og indført sit Lem i hendes Kønsdel, opgav hun af Træthed at gøre yderligere Modstand og laa helt stille med Benene noget adskilte.

Tiltalte har forklaret, at han den paagældende Aften i Høve Skov havde set Pigen staa sammen med Henry Carlsen og nogle løse Piger, og han regnede derfor med, at hun selv var løs paa Traaden og ikke vilde modsætte sig Samleje. Han har derhos forklaret, at hun kun i Begyndelsen og paa Skrømt — efter hvad han vil have antaget af Hensyn til de to andre Mandfolks Tilstedeværelse — modsatte sig Samleje, men denne Forklaring findes efter det foreliggende at maatte forkastes.

Medens Tiltalte har hævdet, at han førte sit Lem op gennem hendes ene meget vide Bukseben, og at dette skete efter Anvisning af hende, har hun bestemt benægtet dette og forklaret, at det første Gang ikke lykkedes

ham at faa Samleje, fordi hun holdt i Benklæderne, samt at han derefter skubbede Benklæderne helt ned under Knæene og uden yderligere Modstand fra hendes Side havde Samleje.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har saavel Tiltalte som Pigen og de to Vidner Petersen og Larsen afgivet Forklaringer, der i alt væsenligt stemmer med de under Forundersøgelsen afgivne Forklaringer. Pigen er af Skikkelse ret høj og kraftig bygget, men maa dog antages at være Tiltalte absolut underlegen i fysisk Henseende. Hun mener selv, at hun med de to andres Hjælp kunde have afværget Overlast fra Tiltaltes Side, men hun regnede ikke med at faa Hjælp af dem, idet hun troede, at de to andre vilde hjælpe Tiltalte. Hun hævder, at Petersen, da Tiltalte under Vejs holdt fast paa hendes Cykel, som Svar paa en Anmodning af hende om at hjælpe hende sagde, at han ikke vilde hjælpe hende, uden at han maatte »følge hende hjem.« Petersen nægter at have fremsat denne Udtalelse.

Det erkendes af Pigen, at Tiltalte ikke fremsatte Trusler mod hende, at hun derhos, da de var kommet ud paa Vejen — om end for at komme væk fra ham — paa Tiltaltes Anmodning gav ham et Kys.

Tiltalte og Pigen har overensstemmende forklaret, at hun, da Samlejet begyndte, sagde til ham: »Det her skal jeg faa sagt« eller lignende, men medens Tiltalte hævder, at han lidt efter fik hende til at sige, at der ikke var noget at melde, benægter hun dette, idet Tiltalte efter hendes Forklaring kun svarede, at det jo ikke var saa slemt.

Det er oplyst, at Pigen i Løbet af det foregaaende Halvaar havde haft Samleje med adskillige andre Mandspersoner, og i hvert Fald i et af Tilfældene med en hende ganske ubekendt Person.

Efter det anførte vil Tiltalte for sit Forhold overensstemmende med Anklageskriftet være at anse efter Straffelovens §§ 185 og 210 efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

M a n d a g d e n 2 6 J a n u a r .

Nr 236/1930. Eau de Cologne & Parfumerie Fabrik, Glockengasse Nr 4711 gegenüber der Pferdepost von Ferd Müllhens, Köln a/R (Jørgensen)

m o d

Aktieselskabet N N Blumensaadts Fabriker (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til Benyttelse af Tallet 711 som Bestanddel af et Varemærke.

Sø- og Handelsrettens Dom af 22 August 1930: De Indstævnte, A/S N N Blumensaadts Fabriker ved dets Bestyrelse, Odense.

bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Eau de Cologne & Parfumerie Fabrik Glockengasse Nr 4411 gegenüber der Pferdepost von Ferd Mülhens, Köln a/R, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 150 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Som Sagen foreligger for Højesteret, angaar den alene Spørgsmaalet om de Indstævntes Ret til at benytte Tallet 711 som Bestanddel af deres Varemærke af 1924, men ikke deres Benyttelse af dette Tal alene som Mærke paa Varer eller i Avertissementer.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Firmaet Eau de Cologne & Parfumerie Fabrik Glockengasse Nr 4711 gegenüber der Pferdepost von Ferd Mülhens, Köln a/R til Indstævnte; Aktieselskabet N N Blumensaadts Fabriker, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne under nærværende Sag, Firmaet Eau de Cologne & Parfumerie Fabrik Glockengasse Nr 4711 gegenüber der Pferdepost von Ferd Mülhens, Köln a/R, fik den 22 August 1904 i det herværende Varemærkeregister under Nr 314/1904 registreret et Mærke for alle Slags Eau de Colognør, Sæber og Parfumer, hvilket Mærke i Registeret beskrives saaledes:

»Et No med efterfølgende Tal: 4711. N'ets Slutningsstreg er forlænget rundt om Tallet, saa at det danner en oval Ramme om dette.«

Den 18 September 1925 fik Sagsøgerne endvidere i samme Register under Nr 829/1925 registreret Tallene 4711 som Mærke for Eau de Cologne, Haar- og Toilettevand, Parfumer, kosmetiske Midler, Midler til Haarets, Skæggets, Mundens, Tændernes og Hudens Pleje, Pomader, Pudder, Lugteposer, Lugtesalt, Barber-, Toilette- og Glycerin-Sæber.

De Indstævnte, A/S N N Blumensaadts Fabriker ved dets Bestyrelse. Odense, fik den 4 Marts 1905 i det herværende Varemærkeregister under Nr 92/1905 indregistreret et Varemærke, der beskrives saaledes:

»Et Baand, i hvis ene ombøjede Ende ses to koncentriske Ovaler. I Baandet læses: Normal-Sæbe overfedtet med Lanolin. Det sidstnævnte Ord har foran og efter sig Tallet: 711.«

I 1924 fik de Indstævnte derhos under Nr 61/1924 i Varemærkeregisteret registreret et Varemærke for Sæber, Parfumer og kosmetiske Artikler, hvilket Mærke beskrives saaledes:

»Inden for en oval, tunget Etikette, hvis Bund er grøn, ses imellem to cirkulære røde Felter med et lyst Kors samt imellem to Violblomster et gyldent Felt, hvori med lyse Typer staar Tallet 711 under Ordene Blumensaadts Normal Sæbe og over en Angivelse vedrørende Varen og en Række gyldne Medailler.«

Under nærværende Sag har Sagsøgerne gjort gældende, at der mellem Sagsøgernes Varemærker og det for de Indstævnte i 1924 registrerede Varemærke er en saadan Lighed, at der er en Mulighed for Forveksling, idet Tallet 711 i de Indstævntes Varemærke af 1924 er saa fremtrædende, at Opmærksomheden væsenligst fæstnes derved, at dette Tal i høj Grad ligner 4711, under hvilket Sagsøgernes Varer er almindeligt kendte.

Sagsøgerne har derfor paastaet de Indstævnte dømt til at lade Varemærke Nr 61/1924 udslette af Varemærkeregisteret samt kendt uberegtigede til fremtidig at anvende dette Varemærke og overhovedet Tallet 711 i Forbindelse med Eau de Cologne, Sæber, Parfumer og kosmetiske Midler.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse, idet de bestrider, at der mellem de Indstævntes Mærke og Sagsøgernes Mærke er en saadan Lighed, at Forveksling overhovedet er mulig. Efter de Indstævntes Anbringende er Sagsøgernes Frembringelser Luksusvarer, hvis Udseende er kendt af Kunderne, og de Indstævnte har emballeret deres Varer saaledes, at der ingensomhelst Lighed er mellem dem og Sagsøgernes Varer.

De Indstævnte har nærmere anført, at det af de Indstævnte benyttede Tal »711« er et tilfældigt Katalognummer, der er benyttet siden 1887 eller 1888 for en af de Indstævnte fremstillet Sæbe, og de Indstævnte fik allerede i 1905 indregistreret den af dem for Sæben benyttede Etikette, paa hvilken Tallet 711 fandtes, og i 1924, da de Indstævntes nye Mærke registreredes, havde Sagsøgerne efter de Indstævntes Anbringende ingen Beskyttelse for Tallet 4711, da Sagsøgernes i 1904 registrerede Mærke var et Figurmærke og der efter den da gældende Lovgivning ikke kunde opnaas Beskyttelse for Talmærker. De Indstævnte hævder, at Sagsøgerne først ved Registreringen i 1925 har faaet Beskyttelse for Talmærket 4711, men at dette ikke vilde kunne gøre en i 1924 foretaget Registrering ulovlig.

Processen er anmeldt for Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet m v, der har ladet give Møde under Sagen og udtalt sig til Støtte for den af de Indstævnte nedlagte Frifindelsespaastand. Fra Varemærkedirektoratets Side er det særligt anført, at Talmærker ikke kan give Beskyttelse for de enkelte Cifre, samt at Sagsøgerne først i 1925 har faaet Eneret for Tallet 4711, hvorfor Registrering af de Indstævntes Mærke af 1924 i hvert Fald maa være lovlig.

De Indstævnte har under Sagen fremlagt en Erklæring, i hvilken

Udstederen udtaler, at de Indstævnte i Aaret 1888, da han var Funktionær i Firmaet, fremstillede Normal Lanolin-Sæbe 711, og endvidere har de Indstævnte fremlagt en fra en anden Person hidrørende Erklæring, i hvilken det udtales, at de Indstævnte i 1892, da Erklæringsudstederen traadte i de Indstævntes Tjeneste, fremstillede Normal Sæbe 711 og siden regelmæssigt har fremstillet dette Mærke.

De Indstævnte har derhos fremlagt et Katalog, der angives formentlig at være trykt i 1888 og har henvist til, at deres Normal Sæbe i dette Katalog har Katalog-Nummer 711, hvilket Nummer ogsaa findes anført paa de i Kataloget afbildede Etiketter for Sæben.

Efter det under Sagen saaledes oplyste maa det antages tilstrækkeligt godtgjort, at de Indstævnte i en lang Aarrække har benyttet Tallet 711 som Mærke for deres Varer. Ifølge Varemærkelovens § 4, saaledes som den er affattet i Henhold til Lov Nr 57 af 12 Januar 1915, er det ikke tilstrækkeligt til at anfægte Registrering af et Varemærke, at der er Mulighed for Forveksling med et registreret eller til Registrering anmeldt Varemærke, men det kræves i saa Henseende, at der i hvert Fald foreligger en saadan Lighed mellem Mærkerne, at de »i deres Helhed uagtet Forskel i Enkeltheder let kan forveksles.«

Da der imidlertid ikke mellem Parternes under Sagen omhandlede Varemærker findes at være en saadan Lighed, at de med Lethed kan forveksles, vil de Indstævnte ikke kunne dømmes til at lade det for dem i 1924 registrerede Mærke udslette af Varemærkerregisteret, og de Indstævnte vil saaledes være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Indstævnte med 150 Kr.

Torsdag den 29 Januar.

Nr 1/1930. Aktieselskabet **Electrical Fono-Films Company**
(David)

mod

Dr Richert von Koch (Steglich-Petersen) og Ingeniør **Axel Petersen** (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en i det appellerende Aktieselskab truffet Generalforsamlingsbeslutning.

Østre Landsrets Dom af 18 December 1929: Den ovennævnte paa A/S Electrical Fono-Films Company's Generalforsamling den 22 Juni 1929 til Bestyrelsen givet Bemyndigelse bør være ugyldig. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte, A/S Electrical Fono-Films Company, til Sagsøgeren, Dr Richert von Koch, med 350 Kr, og til Intervenienten. Ingeniør Axel Petersen, med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Retsafgift beregnes som ovennævnt.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Beslutningen paa Generalforsamlingen den 22 Juni 1929 i det appellerende Selskab om Ophævelse af den Gaumont Company Ltd ifølge § 17 i Overenskomsten af 5 Marts 1925 paahvilende Indskrænkning blev kun truffet ved Stemmer, der efter det for Højesteret oplyste direkte eller indirekte tilkom dem, der raadede for Gaumont Company Ltd.

Efter alt foreliggende kan det nu ikke antages, at Ophævelsen, der efter hvad der bl a fremgaar af de forudgaaende Forhandlinger netop skete med det Formaal at frigøre Gaumont Company Ltd for Indskrænkningen, tillige skulde have været i det appellerende Selskabs Interesse; det bemærkes herved, at Gaumont Company Ltd efter Overenskomstens §§ 6 og 10 vedblivende bevarede Eneretten til Udnyttelse af det appellerende Selskabs Films, og at dette Selskab forgæves havde henstillet til Gaumont Company Ltd at nøjes med at ophæve Indskrænkningen forsaavidt angik Udlejning af Films. Under disse Omstændigheder kan Ophævelsen af det appellerende Selskabs kontraktmæssige Ret overfor Gaumont Company Ltd paa dette væsentlige Punkt ikke anses gyldig vedtaget ved sidstnævnte Selskabs Stemmer mod andre Aktionærers Protest, og Dommen vil derfor være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale de Indstævnte med 1500 Kroner til hver.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Electrical Fono-Films Company til de Indstævnte, Dr Richert von Koch og Ingeniør Axel Petersen med 1500 Kroner til hver.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Marts 1925 blev mellem de Sagsøgte, A/S Electrical Fono-Films Company, — (kaldet »Ejerne«) — og Gaumont Company Ltd, London, — (kaldet Filmsselskabet) — indgaaet en Overenskomst om — som det hedder i en af den fremlagt Ekstrakt-Oversættelse — »en Ejerne tilhørende Opfindelse eller hemmelig Metode (kaldet »den nævnte Metode«) til Fremstilling af Talefilms (Acoustic films) af alle Slags — — — og Apparater til Fremstilling og Fremførelse af Talefilms, — — — (Det er) Formaalet at fremstille og udnytte Talefilms og at udvikle, forbedre og fuldkommengøre den nævnte Metode og de nævnte Apparater.«

I Overenskomsten indeholdes bl a følgende:

»1

Naar herefter Udtrykket »det nævnte Landomraade« bruges, menes Det britiske Imperium og Indien (med Undtagelse af Canada) — — — Denne Overenskomst angaar kun det nævnte Landomraade.

2

Der skal stiftes og indregistreres i England et Selskab (det udnyttende Selskab) med det Formaal at fremstille Talefilms og Apparater til Brug (herfor) — — — og forbedre, udvikle og udnytte den nævnte Metode — — —

3

Det udnyttende Selskab skal have en Kapital paa 5000 Lstr i Aktier paa 1 Lstr pr Styk — — —

4

Vedtægterne skal indeholde:

a) at Bestyrelsen skal bestaa af 4 (6) Medlemmer, af hvilke den ene Halvdel i de første 5 Aar udnævnes af Ejeren og den anden Halvdel af Filmsselskabet. — — —

5

Vedtægterne skal ogsaa indeholde saadanne Begrænsninger i Retten til at overdrage Aktier, — — — at ingen Aktier i de første 5 Aar kan overdrages til nogen, der ikke (allerede) er Medlem af Selskabet — — —

6

Ejerne sælger og overdrager til det udnyttende Selskab den udelukkende Ret til at fremstille Talefilms efter deres Metode og til at sælge, udleje og udnytte alle Patenter, der er ansøgt om eller vil blive ansøgt om samt alle Forbedringer enten de bliver patenterede eller ej — — —

7

Som Vederlag for Overdragelsen — — — skal Ejerne erholde (a) en Tredjedel af det første Nettoprovenue og (b) erholde udleveret som fuldt indbetalt 2499 Aktier i det udviklende Selskab — — —

8

— — — Filmsselskabet indgaar ogsaa paa at laane rentefrit til det udnyttende Selskab de Summer, som Selskabet efterhaanden behøver til sit Formaal, dog ikke udover 5000 Lstr. — — —

9

Som Vederlag for de Forpligtelser, som Filmsselskabet har paataget sig i § 8, skal Filmsselskabet have udleveret som fuldt betalt 2499 Aktier. — — —

10

Det udnyttende Selskab skal overlade Filmsselskabet den udelukkende Ret til i 20 Aar at udleje, sælge og udnytte alle Films mod 60 pCt af den herved fremkommende Bruttoindtægt. — — —

— — — —

16

Dersom den i § 8 nævnte Sum 5000 Lstr bliver utilstrækkelig — — — og Filmsselskabet nægter, som det er berettiget til, at give yderligere Forstrækninger — — — skal følgende Regler gælde — — —: (a) Alle Bestyrelsesmedlemmer i det udnyttende Selskab (med Undtagelse af eet) skal nedlægge deres Hverv — — — (b) Filmsselskabet vil overdrage til Ejerne uden Vederlag et Antal Aktier svarende til 5 pCt af Kapitalen (c) § 10 annulleres. — — —

17

Filmsselskabet vil til enhver Tid, medens denne Kontrakt bestaar, af yderste Evne give Ejerne den Støtte, der er nødvendig til Udviklingen og Udnyttelsen af dets Metode og af al Magt fremme Salget og Udlejningen af talende Films optagne efter dets Metode samt fremme Ejernes og det udviklende Selskabs Interesser med Hensyn til Metoden og dens Udnyttelse og Udvikling.

Filmsselskabet vil ikke hverken direkte eller indirekte paa noget Tidspunkt, saalænge denne Kontrakt bestaar, enten alene eller i Forbindelse med nogen Person eller Personer eller Firma eller Selskab være interesseret i eller knyttet til nogen Metode eller Virksomhed, der paa nogen Maade konkurrerer med den ovennævnte Metode eller mod Ejerne eller det udnyttende Selskabs Interesser i denne Metode ifølge nærværende Overenskomst, dog saaledes at intet i denne Paragraf skal paa nogen Maade forhindre Filmsselskabet i at drive sin Virksomhed som før Oprettelsen af denne Overenskomst eller i at handle frit som hidtil med alle Filmsapparater og Tilbehør til Filmsskuespil i Almindelighed og i Almindelighed alle Slags Filmsapparater undtagen de særlige Apparater efter den nævnte Metode og Opfindelse og de særlige Instrumenter, der anvendes i Forbindelse med dem.«

Angaaende det sagsøgte Selskab: A/S Electrical Fono Films Company, er det i dets Love bl a bestemt:

»Selskabets Navn er: Electrical Fono-Films Company A/S«. Dets Hjemsted og Værneting er København.

Selskabets Formaal er at udnytte en Opfindelse angaaende Fremstilling af talende, levende Billeder. Efter Bestyrelsens Skøn kan Formaalet naarsomhelst udvides til at omfatte Fremstilling af de dertil nødvendige Apparater og Films.

II

Selskabets Kapital og Aktier.

Aktiekapitalen udgør 1 Million Kroner, fordelt paa Aktier, hver lydende paa 1000 Kr.

Af Aktiekapitalen er fuldt indbetalt 100 000 Kr. For et Beløb af 900 000 Kr er udstedt Friaktier.

Aktierne lyder paa Ihændebarer, men kan transporteres til Navn og kan noteres i Selskabets Aktieprotokol.

Paategning af et Navn paa en Aktie eller sammes Transport til en bestemt Person har kun Gyldighed overfor Selskabet, naar saadan Paategning eller Transport er anmeldt for Selskabet og indført i dettes Aktieprotokol.

III

Generalforsamlingen har indenfor de ved Selskabets Love fastsatte Grænser den højeste Myndighed i alle Selskabets Anliggender.

En ordentlig Generalforsamling skal sammenkaldes af Bestyrelsen til Afholdelse i København inden Udgangen af hvert Aars April Maaned.

Overordentlige Generalforsamlinger, der ligeledes afholdes i København, sammenkaldes af Bestyrelsen, naar denne anser det for fornødent, eller naar det skriftligt forlanges af Aktionærer, som repræsenterer Fjerdedelen af Aktiekapitalen, hvilket Forlangende tillige skal angive Hensigten med den overordentlige Generalforsamlings Afholdelse. Generalforsamlingen bliver i dette Tilfælde at afholde inden 4 Uger efter Begæringens Indgivelse til Bestyrelsen.

Generalforsamlingen indvarsles ved Bekendtgørelse 1 Gang i Berlingske Tidende. Meddelelsen, der gives med 8 Dages Varsel for ordentlige og 3 Dages Varsel for overordentlige Generalforsamlings Vedkommende, skal indeholde Angivelse af Forhandlingsgenstandene.

Generalforsamlingerne er ikke offentlige.«

Paa en Generalforsamling den 22 Juni 1929 i A/S Electrical Fono-Films Company vedtoges med 730 Stemmer imod 221 Stemmer et saalydende Forslag:

»Bestyrelsen bemyndiges til at ophæve den Restriktion, som findes i § 17 i Overenskomsten af 5 Marts 1925 mellem Electrical Fono-Films Company A/S og Gaumont Company Ltd om, at Gaumont kun maa benytte Petersen og Poulsens Metode.«

Under Generalforsamlingen og senere blev der fremsat Protester, og under denne Sag har nu Dr Richert von Koch under Fremhævelse af, at han var Aktionær, da Overenskomsten i 1925 blev indgaaet, og var den, der paa det sagsøgte Aktieselskabs Vegne ordnede Opfindelsens Overdragelse til det engelske Selskab og herunder modtog Forsikringen om, at Gaumont Company Ltd vilde gøre alt, hvad det evnede for at fremme Opfindelsen i den britiske Filmsverden, nedlagt Paastand om, at den paa Generalforsamlingen den 22 Juni 1929 til Bestyrelsen givne Bemyndigelse erklæres ugyldig.

Denne Sagsøger henviser til, at den ovennævnte § 17 var det egentlige og eneste Vederlag, der blev ydet »Ejerne« for Overdragelsen af den danske Opfindelse, at t The Gaumont Company Ltd ikke destomindre har sluttet Kontrakter med amerikanske og tyske Selskaber om Fremførelse af Tale-Films i England og om Køb af Apparater til Brug herved, og at Hovedinteressenterne i Gaumont Company Ltd har sluttet Overenskomst med det amerikanske Filmsselskab Fox Films Company om Overdragelse af Aktiemajoriteten i Gaumont Company Ltd, hvilket Fox Films Company, der har Forbindelse med Western Electrical Company, har sin egen Metode til Fremstilling af Tale-Films.

Han gør gældende, at t Hovedinteressenterne i Gaumont Company Ltd, der i 1928 skal have erhvervet Aktiemajoriteten i A/S Electrical Fono-Films Company, nu ved Generalforsamlingen den 22 Juni 1929 har fjernet den danske Opfindelse fra det britiske Imperium uden derfor at give »Ejerne« nogetsomhelst Vederlag, og at denne Vedtagelse, der maa anses foretaget alene i en Aktionærgruppes Interesse i Modstrid med

selve Selskabets og de andre Aktionærers Tarv, maa anses retsstridig og derfor ugyldig.

Til den af Sagsøgeren, Dr Richert von Koch nedlagte Paastand har som Intervenient Ingeniør Axel Petersen, Holte, sluttet sig.

Denne Sagsøger er den ene af Opfinderne til den omhandlede Fremgangsmaade til Fremstilling af Tale-Films og er tillige Direktør i A/S Electrical Fono-Films Company samt Deltager i det Holding Selskab, hvem Aktiemajoriteten i A/S Electrical Fono-Films Company tilhører. Han har faaet overdraget en Aktie i det sagsøgte Selskab fra Sagsøgeren, Dr Richert von Koch.

Ingeniør Axel Petersen har i det hele henholdt sig til Sagsøgeren, Dr Kochs Procedure, men har derudover særlig fremhævet, at Ordningen ved § 17 netop er den grundlæggende Hovedbestemmelse i en »Udnyttelseskontrakt« som Overenskomsten af 1925, idet de danske Opfindere netop ved, at de økonomisk har maattet overgive sig helt og holdent til Gaumont Company Ltd, har erhvervet et absolut Krav paa, at dette Selskab til det yderste kæmper for deres Opfindelse og ikke, som nu sket, svigter dem ved i egen Interesse at sikre sig Adgang til at benytte andre konkurrerende Tale-Films Metoder og opgiver det, som for den danske Opfindelse er afgørende, nemlig at Gaumont Company Ltd er sammenknyttet a l e n e med den og med den Kraft, som kun et Verdensfirma kan udvikle, værner den mod den overmægtige, kapitalstærke amerikanske Konkurrence.

Yderligere har Ingeniør Axel Petersen fremhævet, at § 17 netop maa anses indsat med Henblik paa den fremtidige Udvikling af Tonefilmen, som i 1925 kun var i sin Begyndelse, og derfor ogsaa med Henblik paa den store Konkurrence, som nu er indtraadt.

Det paaberaabes endvidere, at en Ophævelse af § 17, som nu sket, er at opfatte som en ensidig Ophævelse af Kontraktpligterne fra den ene — den engelske — Side, hvorfor Vedtagelsen maa være ugyldig, hvilket Resultat iøvrigt ogsaa formenes at maatte følge af, at Generalforsamlingen ikke kan anses lovlig indvarslet, og Stemmeafgivningen paa de Aktier, der har stemt for Beslutningen, ikke kan anses gyldig, da derimellem er Ingeniør Axel Petersens egne Stemmer, der skal være betroet et Holding Company: International Acoustic Films Ltd.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

De gør gældende, at Generalforsamlingsbeslutningen har været lovlig, og at Stemmeafgivningen har været gyldig. De fremhæver, at Flertallets Stemmer paa Generalforsamlingen ikke er The Gaumont Company Ltd's Stemmer, men Stemmer tilhørende to Privatpersoner nemlig Englænderne Ostrer og Bromhead, og at det vedtagne Forslag ikke kan siges at have tilføjet Minoriteten nogen Skade eller bragt Majoriteten nogen — uberettiget — Fordel.

Retten kan ikke paa det foreliggende skønne over, hvorvidt Minoriteten, derunder Sagsøgeren og Intervenienten, har lidt nogen økonomisk Skade ved det vedtagne Forslag endsige hvilken, og kan navnlig ej heller indlade sig paa et Skøn over, hvorvidt Majoritetens Stilling: at bøje sig for det fra engelsk Side hævdede Standpunkt i Virkeligheden maa anses

som — i det lange Løb — mest fordelagtigt for A/S Electrical Fono-Films Company.

Retten mener at maatte holde sig til, at § 17 i den paagældende Kontrakt maa anses som en saa fundamental Bestemmelse for enhver Aktionær i det sagsøgte Selskab, at den efter Grundsætningen i Aktieselskabslovens § 33 ikke skønnes at kunne gyldig ophæves ved Flertal paa Generalforsamling, og som Sagen saaledes foreligger, vil de af Sagsøgeren og Intervenienten nedlagte Paastande være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 350 Kr og Intervenienten med 200 Kr.

Det bemærkes, at der er forelagt Retten Spørgsmaalet om, hvilken Retsafgift der vil være at erlægge i Sagen, og det findes i saa Henseende at maatte statuere, at Afgift vil være at beregne efter Retsafgiftslovens § 6, beregnet paa Grundlag af de af Sagsøger og Intervenient for dette Tilfælde i Henhold til Retsafgiftslovens § 4 afgivne Erklæringer o: efter en Værdi af henholdsvis 22 000 Kr og 2000 Kr.

Fredag den 30 Januar.

Nr 216/1930. Husejer **Ch A Erichsen** (Ahnfelt-Rønne)
mod

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Tilbagebetaling af et i Indkomstskat erlagt Beløb.

Københavns Byrets Dom af 7 April 1930: De Sagsøgte, Skattedepartementet, kendes fri for Sagsøgerens Ch A Erichsens Tiltale under denne Sag. Sagsøgeren bør inden 15 Dage fra Dato til de Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 40 Kr.

Østre Landsrets Dom af 22 Maj 1930: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. I Salær til den kst Kammeradvokat betaler Appellanten, Hr Ch A Erichsen, 100 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Forsaavidt angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Appellanten er pligtig at svare Indkomstskat af de omhandlede fra hans i Udlandet boende Fader modtagne Gaver, maa det antages, at dissè efter Bestemmelsen i Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 48 II sammenholdt med samme Lovs § 8 ikke kan anses at falde ind under

Lovens Afsnit III og derfor i Medfør af Lov Nr 149 af samme Dato § 4 c, jfr § 5 b maa medregnes under Appellantens skattepligtige Indkomst.

Forsaavidt angaar Beskatningen af Appellantens Lejeindtægt, findes denne efter Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 4 b med Føje at være sket efter den normale Lejeværdi af Ejendommen, idet Forskellen mellem denne og den vedtagne mindre Leje efter det foreliggende maa anses vederlagt ved Lejerens personlige Virksomhed til Bedste for Appellanten.

I Henhold til alt det anførte vil den indankede Dom derfor efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat findes Appellanten at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Husejer Ch A Erichsen, til den kst Kammeradvokat 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Ch A Erichsen de Sagsøgte, Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, tilpligtet at tilbagebetale de formentlig med Urette for Tiden fra den 1 April 1927 til den 30 September 1929 som Indkomstskat til Staten oppebaarne Beløb, ialt 217 Kr 18 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 Februar 1930, til Betaling sker. Subsidiært paastaas heraf tilbagebetalt 77 Kr 75 Øre med lige Renter.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren, der nu er 44 Aar gammel, og som er blind og ikke kan gaa ved egen Hjælp, siden 8 Aars Alderen har haft til Huse hos sin Faster, nu gift med Lektor S J Andreasen. Fra Oktober Flyttedag 1917 har Andreasen med Husstand beboet Villaejendommen Sofievej Nr 31 af Hellerup, idet Sagsøgerens i Udlandet boende Fader havde købt Ejendommen til Sønnen og godkendt en mellem Sønnen og Andreasen oprettet Lejekontrakt, hvorefter Andreasen lejede hele Ejendommen for en helaarlig Leje af 850 Kr.

Sagsøgeren fik desuden tilsendt Penge fra Faderen til Dækning af Udlæg og Plejegodtgørelse til Lektor Andreasen. Disse Beløb androg i Aarene 1926 3715 Kr, 1927 3700 Kr og 1928 et lignende Beløb. Ved de paagældende af Lektor Andreasen paa Sagsøgerens Vegne affattede Angivelser af skattepligtig Indkomst har Sagsøgeren undladt at opføre disse

Beløb, idet han har hævdet, at de paagældende Beløb i Medfør af § 5 b i Lov Nr 149 af 10 April 1922 er fritagne for Indkomstskat, idet de som Gaver fra Faderen maa henregnes til »Gaver, der falder ind under Afsnit III i Lov om Afgift af Arv og Gaver.« Ved den af Skattemyndighederne foretagne Ligning er derimod de paagældende Beløb henregnet til Sagsøgerens skattepligtige Indkomst, og efter Sagsøgerens Beregninger er herved med Urette oppebaaret Skat til Staten for Tiden:

1 April 1927—31 Marts 1928	59,18
1 April 1928—31 Marts 1929	52,50
1 April 1929—30 September 1929	27,75

ialt 139,43.

De Sagsøgte hævder i Overensstemmelse med en i en lignende Sag af Østre Landsret den 17 September 1929 afsagt Dom, at Gaver fra en i Udlandet boende Giver falder udenfor Arveafgiftslovens Bestemmelser og derfor er indkomstskattepligtige, og heri findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold.

Forsaaaviddt angaar de ovennævnte 77 Kr 75 Øre bemærkes, at de er paalignet Sagsøgeren som Skat til Staten af Indkomst af Sagsøgerens ovennævnte Ejendom for Tiden:

1 April 1928—31 Marts 1929 med	49,50
og 1 April 1929—30 September 1929 med	28,25

ialt 77,75.

Sagsøgeren har for begge de paagældende Skatteaar angivet Indkomsten til 0, idet som Indtægt er lagt til Grund det ovennævnte Lejebeløb 850 Kr, og Ejendommens Udgifter har overskredet dette Beløb. Derimod har Skattemyndighederne ansat Indkomsten paa Grundlag af § 4 b i den nævnte Indkomstskattelov som Lejeværdi af Bolig i Sagsøgerens egen Ejendom 6 pCt af Ejendomsskyldværdien 38 000 Kr = 2280 Kr med Fradrag af Udgifter ved Ejendommen.

Sagsøgeren begrunder sit Standpunkt med, at § 4 b 1ste Punktum omhandlende Udleje af urørligt Gods skal lægges til Grund ved Indkomstskatteberegningen, fordi Sagsøgeren faktisk har udlejet hele Ejendommen til Andreasen, og at der da kun kan regnes med den kontraherede Lejeindtægt 850 Kr aarlig, idet Sagsøgeren paa Grund af sin Tilstand ikke kan udnytte Ejendommen paa mere indbringende Maade. Han henviser i saa Henseende til, at Andreasen opgav sin daværende Lejlighed for at indflytte i Villaaen af Hensyn til Sagsøgerens Pleje, der krævede Adgang til fri Luft, og paa Grund af hans legemlige Hjælpeløshed bedst vilde kunne ydes ham af Andreasen og Hustru, der følte personlig Tilknytning til ham, og at Andreasen derfor maatte betinge sig, at han ikke skulde svare højere Lejeafgift end hidtil, 850 Kr aarlig.

De Sagsøgte hævder derimod, at det er § 4 b's 2det Punktum, omhandlende Lejeværdien af Bolig i den skattepligtiges egen Ejendom, der kommer til Anvendelse, hvoraf følger, at Skattemyndighedernes Skøn er eneafgørende, hvorved de Sagsøgte bemærker, at Forskellen mellem den ansatte Lejeværdi og den Leje, som vilde svare til Lejen af en Lejlighed, som den Andreasen i sin Tid opgav, maa betragtes som et

af Lejen afholdt Tillæg til den Andreasen ydede Plejegottgørelse, saaledes at der ikke er Anledning til den i Slutningen af Bestemmelserne ommeldte ændrede skønsmæssige Ansættelse.

Idet bemærkes, at Sagsøgerens Ophold som Pensionær hos Andreasen i den til Andreasen udlejede Sagsøgeren tilhørende Villa ikke findes at ophæve hans Opholds Karakter af Bolig i egen Ejendom, maa der gives de Sagsøgte Medhold i deres Anbringende om, at Skattemyndighedernes skønsmæssige Ansættelse af Lejeværdien ikke kan omstødes af Retten.

Herefter vil de Sagsøgte ogsaa være at frifinde forsaavidt angaar Kravet om Tilbagebetaling af de fornævnte 77 Kr 75 Øre.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at maatte tilsvare de Sagsøgte med 40 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 7 April 1930 af Københavns Byrets 13 Afdeling og paastaas af Appellanten ændret derhen, at Indstævnte, Skattedepartementet, tilpligtes at betale 217 Kr 18 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra 14 Februar 1930, til Betaling sker. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Appellanten, Hr Ch A Erichsen, at burde betale den kst Kammeradvokat, der har givet Møde for de Indstævnte, 100 Kr i Salær.

Nr 35/1930. **Møller I G Hansen (Jørgensen)**

m o d

Bagermester N P Nielsen (Bruun),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Leverancekontrakt.

Sø- og Handelsrettens Dom af 13 December 1930: Sagsøgeren, Møller I G Hansen, Ledøje, og Sagsøgte, Bagermester N P Nielsen, Ledøje, bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet det af ham for Sø- og Handelsretten fremsatte Modkrav.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, saavidt paaanket er, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dombør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Møller I G Hansen, til Indstævnte, Bagermester N P Nielsen, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Møller I G Hansen, Ledøje, der drev Virksomhed som Bager og Møller, afstod ved Kontrakt af 11 Juli 1924 sin Bagerivirksomhed til Sagsøgte, Bagermester N P Nielsen, Ledøje, idet han forpligtede sig til ikke at drive Bagerivirksomhed i Ledøje og Omegn i Tiden indtil 1 Juni 1934. Som Vederlag for Afstaaelsen forpligtede Sagsøgte sig ved Kontraktens § 4, 1 Stk til at betale Sagsøgeren 400 Kr halvaarlig, ligeledes indtil 1 Juni 1934. I § 4, 2 Stk bestemmes:

»Jeg, Nielsen, forpligter derhos mig og efterfølgende Ejere af min Ejendom Matr Nr 3 og 82 af Ledøje By og Sogn til fra 1 Juni 1924 at regne ugentlig, saalænge nærværende Kontraktsforhold bestaar, at købe eller lade formale 12 Sække Rugmel à 100 kg paa Ledøje Mølle. Melet skal afleveres paa min, Niensens, ovennævnte Ejendom i sunde og gode Varer og til Dagens billigste Pris imod kontant Betaling.«

Ifølge Kontraktens § 7 har Sagsøgte endvidere indrømmet Sagsøgeren Pant for et Beløb af 10 000 Kr i Ejendommen Matr Nr 3 og 82 af Ledøje By og Sogn til Sikkerhed for sine Forpligtelser efter Kontrakten.

Sagsøgte aftog i de første Aar Rugmel i Overensstemmelse med Kontrakten, og Melet var i Begyndelsen til hans Tilfredshed, men efterhaanden hændte det adskillige Gange, at han klagede over Melet og tilbageleverede flere eller færre Sække til Sagsøgeren, som da i Reglen erstattede dem. I Sommeren 1927 var Sagsøgte særlig utilfreds med det Mel, Sagsøgeren leverede, og fra 4 August 1927 ophørte han med at aftage Mel fra Sagsøgerens Mølle.

Sagsøgeren foretog sig ikke dengang noget Skridt overfor Sagsøgte i den Anledning, men efter at han henved til Aar senere havde faaet at vide, at der var udspredt et Rygte om, at Sagsøgte havde faaet ødelagt flere Ovne Brød, fordi han havde modtaget forfalskede Varer fra Sagsøgeren, følte han sig saa stærkt krænket, at han den 21 Juni 1929 tilskrev Sagsøgte, at han nu vilde søge Erstatning for, hvad han kontraktmæssigt havde til Gode.

Efter at der forgæves har været forhandlet om en mindelig Ordning, har Sagsøgeren nu under denne Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte dømmes til at betale ham 4272 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 3 Oktober 1929, til Betaling sker, samt til at erkende, at Beløbet er sikret med Pant i Ejendommen Matr Nr 3 og 82 af Ledøje By og Sogn ifølge Kontrakt, læst 14 Oktober 1924.

Det paastævnte Beløb udkommer derved, at Sagsøgeren ansætter Nettofortjenesten ved at formale en Sæk Rugmel à 100 kg til 1 Kr, saaledes at den Fortjeneste, Sagsøgte har unddraget ham, udgør 12 Kr om Ugen eller for Tiden fra 4 August 1927 til 1 Juni 1934 (356 Uger) ialt 4272 Kr.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært kun tilpligtet at fortsætte Aftagningen efter Kontrakten til 1 Juni 1934. Han har tillige nedlagt andre subsidiære Paastande og derhos paa sin Side paastaaet Sagsøgeren dømt til at betale ham i Erstatning for det Tab, han har paaført ham ved at levere ham daarligt Mel, et Beløb af 2000 Kr eller efter Rettens Skøn.

Sagsøgeren har paastaaet sig frifundet for Modkravet.

Til Støtte for sin Paastand gør Sagsøgeren nærmere gældende, at der slet ikke er Tale om, at der i større Omfang er leveret daarligt Mel. Kun ved een bestemt Lejlighed, nemlig i Juni 1927, har der været noget i Vejen med Melet. Sagsøgte lod det undersøge af Bage- og Mellaboratoriet, der erklærede, at Melet havde en svagt muggen Lugt, og at der formentlig var anvendt spiret Rug, der giver en svær Skorpedannelse, hvorfor man tilraadede at anvende rigeligt Salt. Sagsøgeren har erstattet den paagældende Levering, og Sagsøgte har derefter modtaget Leveringen, som der ikke er klaget over. Sagsøgte har herefter været ubeføjet til at ophøre med at aftage. At Sagsøgeren i længere Tid har fundet sig i Sagsøgtes Undladelse af at aftage Mel efter Kontrakten, kan efter Sagsøgerens Mening ikke betage ham hans Ret til nu at forlange Kontrakten opfyldt. Sagsøgtes Pligt til at aftage Mel er en Form, hvorunder Sagsøgeren skulde have en Del af sit Vederlag for Afstaaelsen af Bagerivirkomheden, og Bestemmelsen i Kontraktens § 4, 2 Stk kan derfor ikke betragtes paa samme Maade som en selvstændig Kontrakt om Aftagning af Mel.

Sagsøgte har heroverfor navnlig anført, at Leveringerne af Mel igennem lang Tid jævnligt har været ubrugelige, og at dette mange Gange er erkendt fra Sagsøgtes Side, derved at han uden Indsigelse har erstattet Melet. Sagsøgte har forsøgt selv at levere Rug til Formaling, uden at det har hjulpet, idet det paagældende Kvantum Mel hos Sagsøgeren er blevet blandet med daarlige Varer. Sagsøgte har stadig reklameret, og i Slutningen af Juli 1927 har han mundtlig tilkendegivet Sagsøgeren, at han ikke vilde aftage mere. Sagsøgeren har ikke protesteret og i henvend to Aar ikke taget noget Forbehold, heller ikke naar han gav Sagsøgte Kvitting for de halvaarlige Betalinger efter Kontrakten, og Sagsøgeren maa derfor nu være afskaaret fra at rejse noget Krav paa Grundlag af Kontraktens § 4, 2 Stk.

Til Støtte for sit Modkrav gør Sagsøgte gældende, at det af Sagsøgeren leverede daarlige Mel har skadet ham meget hos hans Kunder

og givet ham Ord for at levere daarlige Varer. Tabet herved kan dog ikke nærmere opgøres.

Der er for Retten afgivet Forklaring af Parterne og af en Række Vidner. Det vil imidlertid ikke være nødvendigt at komme ind paa Enkeltheder af disse Forklaringer, der har været i temmelig høj Grad uoverensstemmende. Efter alt foreliggende maa Retten gaa ud fra, at det af Sagsøgeren leverede Mel i ikke helt ringe Omfang har givet berettiget Grund til Klage. Det er noget uklart, hvad der nærmere er passeret mellem Parterne paa det Tidspunkt, da Aftagningen af Melet ophørte, og specielt om Sagsøgte paa behørig Maade har tilkendegivet Sagsøgeren, at han paa Grund af dennes Misligholdelse ansaa sig løst fra sin Forpligtelse til at aftage. Dette er imidlertid nu uden afgørende Betydning. Der maa nemlig i al Fald gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren efter i saa lang Tid som ca to Aar at have undladt at protestere mod den manglende Aftagning nu maa være afskaaret fra at kræve Erstatning i den Anledning, være sig for den forløbne Tid eller for den resterende Del af Kontrakttiden.

Hvad Sagsøgtes Modkrav angaar, maa den tilsvarende Betragtning gælde, at Kravet burde have været rejst samtidig med, at Sagsøgte nægtede at fortsætte med Aftagningen af Melet, eller dog indenfor en rimelig Tid derefter, men nu ikke længere kan rejses.

Som Følge af det anførte vil Parterne være at frifinde for hinandens Tiltale. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

M a n d a g d e n 2 F e b r u a r .

Nr 265/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Valdemar Peter Hansen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926.

Sø- og Handelsrettens Dom af 30 September 1930: Tiltalte, Gravør Valdemar Peter Hansen, som Indehaver af Stempelfirmaet »Stempel-Hansen«, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 200 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærkelse af Straffen.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Valdemar Peter Hansen til Højesteretssagfører Bache 80 Kroner samt i Godtgørelse for Udlæg 6 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 5 August 1930 tiltales Gravør Valdemar Peter Hansen som Indehaver af Stempelfirmaet »Stempel Hansen« for Overtrædelse af §§ 9 og 10 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926. Anklageskriftet lyder iøvrigt saaledes:

»Tiltalte, der driver Virksomhed som Stempelfabrikant i Kronprinsensgade 3, har siden omkring August Maaned f A i Erhvervsøjemed benyttet Forretningskendetegn, der er egnet til at hidføre Forvekslinger med en af anden Erhvervsvirksomhed retmæssig ført Betegnelse og har fra samme Tidspunkt paa tvetydig Maade og skjulende det virkelige Forhold søgt at tilvende sig en andens Kunder.

Forholdet er nærmere dette: at Tiltalte indtil den 17 August 1929 var Medindehaver af det anmeldende Firma »Nye Danske Stempelfabrik« i Kronprinsensgade 10. I Oktober s A paabegyndte Tiltalte en med Anmelderens Firma konkurrerende Virksomhed i Kronprinsensgade 3 og har som Reklame for denne sin Forretning benyttet dels Forretningskendetegn egnede til at hidføre Forvekslinger med Anmelderens Kendetegn og dels benyttet Anmelderens Kataloger over Stempler. Ved Besøg hos Anmelderens Kunder har Tiltalte endvidere søgt at modtage Ordre uden at gøre Kunderne opmærksomme paa, at han ikke mere repræsenterede Anmelderens Firma.«

Med Hensyn til de af Tiltalte benyttede Forretningskendetegn gør Klageren, Stempelfabrikant Johannes Enrico Andersen Birkmose, gældende, at Tiltalte udenfor Facaden ved sin Forretning har anbragt et Lysskilt forestillende et Stempel, hvilket Skilt saavel i Størrelse som i Udseende ganske ligner et Lysskilt, som Anmelderen benytter udenfor sin Forretning, bortset fra, at Firmanavnene er forskellige.

Politibetjent Nr 479 Thorslunde har i en afgivet Politirapport bekræftet, at Forholdet er som af Anmelderen fremstillet.

Tiltalte bestrider, at han har søgt at fremkalde Forveksling med Anmelderens Forretning. Det Skilt, Tiltalte benytter, er kun hans indregistrerede Varemærke. Med Hensyn til Katalogerne har Tiltalte erkendt, at han har fjernet Omslaget med Anmelderens Navn paa to Stykker Kataloger og forsynet Katalogerne med et Omslag med sit eget Navn, men da

Katalogerne ikke indeholder noget for Anmelderens Forretning særligt, anser Tiltalte ikke sit Forhold for lovstridigt.

Hvad endelig angaar Tiltaltes Henvendelse til Anmelderens Kunder, er det særligt oplyst, at Tiltalte har henvendt sig til Kasserer Christiansen, Det kgl Assistenshus, af hvem Tiltalte fik udleveret et Stempel til Reparation, idet Christiansen troede, Tiltalte kom fra Anmelderens Firma. Christiansen, der ikke længere erindrer Samtalen nøjagtigt, har imidlertid ikke turdet hævde, at Tiltalte er fremkommet med urigtige Anbringender, og Retten finder det betænkeligt paa det foreliggende Grundlag at anse Tiltalte for skyldig i Overtrædelse af ovennævnte Lovs § 10; han vil derfor forsaavidt være at frifinde. Derimod findes Tiltalte, der har paabegyndt en med Anmelderen konkurrerende Virksomhed i dennes umiddelbare Nærhed, og derfor særlig burde have haft sin Opmærksomhed henvendt paa, at der ikke fandt Forvekslinger Sted, ved sit Forhold med Hensyn til Lysskiltet og Katalogerne at have gjort sig skyldig i Overtrædelse af Lovens § 9, og han vil derfor være at idømme en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, efter Omstændighederne stor 200 Kr, samt have at betale Sagens Omkostninger.

O n s d a g d e n 4 F e b r u a r .

Nr 123/1930. Enkefru **Emilie Henius** med Lavværge, Grosserer **Emil Henius** (Møldrup) m o d

Privatbanken i København, Aktieselskab (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Hæftelse overfor Indstævnte som Deltager i et Støttekonsortium.

Østre Landsrets Dom af 9 Maj 1930: Sagsøgte, Enkefru Emilie Henius, bør til Sagsøgerne, Privatbanken i København A/S, betale de paastævnte 259 200 Kr 21 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra den 1 Juli 1929, til Betaling sker, — alt imod Udlevering af forinden den 28 September 1928 af Privatbanken for Konsortiet indkøbte 250 000 Kr Privatbankaktier, nu nedskrevet til 50 000 Kr — samt Sagens Omkostninger med 3000 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker det antagne Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Enkefru Emilie Henius med Lavværg, Grosserer Emil Henius, til Indstævnte, Privatbanken i København, Aktieselskab, med 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I et af Grosserer, Konsul Erik Henius og Hustru Emilie Henius, født Schou, den 26 Januar 1923 oprettet Testamente var Højesteretssagfører Otto Liebe og Bankdirektør C C Clausen indsatte til som executores at behandle Boet efter Konsul Henius, saafremt han først maatte afgaa ved Døden. Testamentet indeholdt tillige en Anmodning til Direktør Clausen om at ville som Lavværg bistaa Fru Henius i hendes eventuelle Enkestand. Testamentet gav Fru Henius Ret til at hensidde i uskiftet Bog med Fællesbørnene, og det paalagdes Eksekutorerne at drage Omsorg for Afviklingen af samtlige Konsul Henius' Forpligtelser, og for, at Halvdelen af Formuen, dog ikke under 400 000 Kr og ikke over 500 000 Kr, baandlagdes ved Indsættelse i Overformyndieret.

Den 6 April 1926 afgik Konsul Henius ved Døden, og hans Bo blev i Henhold til Bevilling af 12 s M taget under Behandling af de fornævnte Eksekutorer.

I den første i Boet den 17 s M afholdte Skiftesamling erklærede Fru Henius, at hun agtede at forblive hensiddende i uskiftet Bo, og at hun overtog Ansvaret for sin Mands Gæld.

Der udstedtes derefter tre Maaneders Proklama til Kreditorerne, hvilket Proklama udløb den 23 Juli s A. Det fremgaar endvidere af Skifteprotokollen for Mødet den 1 Juni s A, at Bankdirektør Clausen var blevet beskikket som Lavværg for Enkefru Henius.

Den 30 Oktober s A ekstraderedes Boet, efter i samme foretaget Opgørelse, til Fru Henius til Hensidde i uskiftet Bo.

Under 18 September 1925 var der dannet et Konsortium, som i Privatbanken havde erholdt en Kassekredit paa 2 Millioner Kr, med det Formaal ved Opkøb af Privatbankaktier at støtte Kursen paa disse. Hver af Deltagerne hæftede kun med sin Andel overfor Banken.

Paa det Tidspunkt, da Konsul Henius afgik ved Døden, var der for Konsortiets Regning indkøbt et saadant Antal Aktier, at Henius' Andel i disse var nominelt 250 000 Kr svarende til Maksimum af hans Hæftelse.

Efter Privatbankens Sammenbrud i Efteraaret 1928, hvorefter Bankdirektør Clausen fratraadte Hvervet som Lavværgе for Fru Henius, tilstillede Banken, efter dens Rekonstruktion, i December s A Fru Henius og hendes Lavværgе, Grosserer Emil Henius, en Skrivelse med Anmodning om Indbetaling af hendes nærmere opgjorte Andel i Konsortiets Hæftelse. Da denne Henvendelse blev besvaret med, at Bankens Krav ikke kunde anerkendes, og Forhandlingер mellem Parterne ikke har ført til noget Resultat, har under denne Sag, Sagsøgerne, Privatbanken i København A/S, paastaet Sagsøgte, Enkefru Henius, — med Lavværgе, Grosserer Emil Henius — tilpligtet at betale sin Andel som Deltager i bemeldte Konsortium med et Beløb af 259 200 Kr 21 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra den 1 Juli 1929, alt imod Udlevering af forinden Bankens Sammenbrud den 28 September 1928 indkøbte 250 000 Kr Privatbankaktier, nu nedskrevet til 50 000 Kr.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, hvorhos hun har denuntieret lis for fornævnte Bankdirektør C C Clausen, der har ladet møde under Sagen.

Sagsøgte gør gældende, at den ommeldte, mod hende fremsatte Fordring er prækluderet, da den ikke er anmeldt i Dødsboet inden Proklamas Udløb, ligesom det bestrides, at der fra hendes og Boets Side foreligger nogen hende forbindende Anerkendelse af Fordringen.

Banken erkender, at der ikke i Konsul Henius' Bo er fremsat nogen skriftlig Anmeldelse vedrørende Fordringen, men det hævdes, at Kravet mundtlig er anmeldt af Bankdirektør Clausen og anerkendt af Boet og af Sagsøgte, for hendes Vedkommende saavel under Boets Behandling som senere.

Af Sagens Oplysninger fremgaar bl a følgende.

I den den 17 April 1926 afholdte Skiftesamling, hvor Sagsøgte var tilstede og har medunderskrevet Protokollen, var Afdødes Statusbog fremme, og der nævnes i Protokollen bl a forskellige Beløb, som Afdøde havde ydet i Forstrækning til sine Børn, og som i Statusbogen findes anført under Status pr 31 December 1925. Paa Passivside her findes følgende Slutningsbemærkning:

»Formue	Kr 982 108,35
Til Skatteberegning fragaar Tab paa ikke realiserede 250 000 P'bankaktier, der henligger i P'banken i Depot Indkøbspris plus pCt pr 31 December 25 96½; Kurs 31 December 84 — 12½.	
Tab	— 31 250,00

Skattepligtig Formue Kr 950 858,35.«

Den 3 Juni 1926 tilstillede Eksekutorerne Direktoratet for Københavns Skattevæsen en Meddelelse vedrørende Boets Kurseffekter m m. Efter Eksekutorernes Underskrift findes paa Skrivelsen følgende Paa-tegning:

»P.S. Det bemærkes, at Afdøde for et Aktiebeløb af 250 000 Kr er Deltager i en Konsortialforretning i Privatbankaktier, paa hvilket Aktiebeløb intet er indbetalt, og som fremdeles henstaar uafviklet. Tabet maa for Tiden anslaaes til ca 50 000 Kr.«

Skifteprotokollen for den 24 Juli s A indeholder i Slutningen af Protokollatet følgende:

»Det i Boet udstedte Proklama til Kreditorer udløb den 23 Juli 1926, og var den anmeldte Gæld betalt efterhaanden som der havdes Midler dertil.«

I den i Boet foretagne, September 1926 daterede Opgørelse hedder det i Slutningen:

»giver Boets Beholdning Kr 1 089 451 Kr 12 Øre.

Det bemærkes, at Afdøde for et Aktiebeløb af 250 000 Kr er Deltager i en Konsortialforretning i Privatbankaktier, paa hvilket Aktiebeløb intet er indbetalt, og som fremdeles henstaar uafviklet — — —«. Opgørelsen er underskrevet:

»Som Executores testamenti

Otto Liebe. C C Clausen.

Tiltrædes Emilie Henius. C C Clausen.

Lavvæрге.

I en Skrivelse af 21 November 1927 fra Direktør Clausen til Fru Henius hedder det: »Jeg har nu solgt Deres Kr 270 000 Privatbank Aktier, som laa i Depot i Banken, og af det herfor udkomne Beløb har som tidligere meddelt Erik faaet udbetalt — — —

Konsortialengagementet i Privatbankaktier løber uforandret; men det er jo af Hensyn hertil, at jeg har fundet det rigtigst at realisere de andre.« Yderligere skal anføres følgende af en Skrivelse af 28 September 1928 fra Fru Henius til Direktør Clausen: »Da jeg kan tænke mig, i hvilken Sindsstemning De er, sendte jeg Dem kun en Hilsen. — — — Tro mig, jeg tænker mere paa Dem og Deres end paa den tabte Sum. Jeg har jo alligevel ingen Grund til at klage. — — — Til Dækning maa mine Papirer, der ligger i Depot, vel realiseres, men derom afventer jeg nærmere.« Endelig bemærkes, at der pr 1 Januar 1927 og pr 1 Januar 1928 fra Privatbanken er tilstillet Sagsøgte Opgørelser over hendes Andel i Konsortiet, hvilke Opgørelser afgaves til Direktør Clausen som hendes Lavvæрге.

Flv Direktør C C Clausen har afgivet Forklaring som Vidne og derunder udtalt bl a følgende:

Paa det første Møde i Boet, hvor den af Afdøde førte Statusbog var fremme, og hvori Engagementet var anført, anmeldte han paa Bankens Vegne Kravet ifølge Konsortialengagementet; Meddelelsen toges til Efterretning, uden at der blev noteret noget derom; tilstede var ved den Lejlighed foruden Højesteretssagfører Liebe Afdødes Søn og Svigersøn; han ved ikke, om Sagsøgte var tilstede. Vidnet tror, at han spurgte Højesteretssagfører Liebe, om der behøvedes nogen skriftlig Anmeldelse, og at Liebe dertil svarede, at dette ikke var nødvendigt. Han har sagt til Fru Henius, at han mente, at hun burde blive i Konsortiet, dels fordi der efter hans Mening ikke var forbundet nogen Risiko dermed, dels fordi det var vanskeligt at realisere og maatte anses stridende imod Engagementets Forudsætninger, at den enkelte Deltager skulde kunne sælge. Liebe, med hvem han dskuterede Spørgsmaalet, var enig med ham i, at Forholdet skulde fortsættes, Han tror, at det var paa hans — Vidnets — Foranledning, at Skrivelsen af 3 Juni 1926 til Københavns

Skattedirektorat fik den ovenfor omhandlede Paategning angaaende Konsortialengagementet. De fornævnte Opgørelser vedrørende Engagementet, som Vidnet fra Privatbanken modtog som Sagsøgtes Lavvæрге, gjorde han Sagsøgte bekendt med.

Sagsøgte, hvem der af Højesteretssagfører Bülow som Sagfører for fhv Bankdirektør Clausen har været forelagt nogle Spørgsmaal, har i den Anledning i en Erklæring af 8 Marts d A udtalt:

»Der spørges, om jeg har været bekendt med den under Sagen indtalte Forpligtelse, ogsaa efter Proklamaets Udløb og Boets Slutning.

Jeg skal hertil svare, at min daværende Lavvæрге, Bankdirektør C C Clausen efter Boets Slutning har meddelt mig, at den saakaldte Forpligtelse, hvorom jeg havde Kendskab fra min afdøde Mand, som havde omtalt den for mig inden sin Død, var af den Art, at jeg ikke kunde blive frigjort for den. Jeg mindes ikke, at Forpligtelsen har været omtalt for mig under Boets Behandling, — — —

der spørges, om jeg erkender, at denne Forpligtelse har været omtalt gentagne Gange mellem mig og Bankdirektør C C Clausen.

Jeg erkender, at Forpligtelsen har været mig bekendt og paa Tale mellem Direktør Clausen og mig, men hvornaar og hvor ofte erindrer jeg ikke; — — —

der spørges, om jeg aldrig har protesteret imod, at denne Forpligtelse rettelig paahvilede mig, men at der er taget Hensyn til den paa forskellig Vis under formueretlige Dispositioner.

Jeg svarer hertil, at jeg aldrig har protesteret imod, at denne Forpligtelse paahvilede mig; thi naar min Lavvæрге, Bankdirektør C C Clausen, har meddelt mig, at det var en Forpligtelse, jeg ikke kunde frigøres for, maatte jeg selvfølgelig stole paa hans Ord. Havde det været muligt at frigøre mig for Forpligtelsen, maatte jeg selvfølgelig stole paa, at Eksekutorerne i min Mands Bo i Overensstemmelse med Testamentets Bestemmelser vilde have sørget for at frigøre mig.«

Fra Sagsøgtes Side bestrides det, at der ved det foreliggende er ført nogetsomhelst Bevis for, at der i Boet er foretaget en virkelig og klar Anmeldelse af Bankens Krav efter Konsortialengagementet. Dette havde været saa meget mere nødvendigt, som Direktør Clausen under Bobehandlingen optraadte baade som Eksekutor, som Lavvæрге for Enken og som Bankens Direktør. Saafremt der havde været fremsat sædvanlig skriftlig Anmeldelse fra Bankens Side, vilde dette sikkert have tvunget Eksekutorerne — overensstemmende med det dem ved Testamentet givne Paalæg om at afvikle afdødes Forpligtelser — til at tage effektiv Stilling til at søge en Realisation af Depotet til Frigørelse af Enkens Forpligtelser ifølge Engagementet. En saadan Frigørelse kunde formentlig meget vel have fundet Sted, og Eksekutorerne vilde først herefter have været i Stand til med fornøden Sikkerhed for Dispositionens Holdbarhed at drage Omsorg for den i Testamentet foreskrevne Baandlæggelse i Overformynderiet af 4—500 000 Kr for Enken. Det fremhæves, at det heromhandlede Engagement ikke er omtalt i Skifteprotokollen, der derimod — som foran anført — under 24 Juli 1926 indeholder Bemærkning om, at den anmeldte Gæld er betalt. De skete Paategninger om Konsortialengagementet henholdsvis paa Skrivelsen af 3 Juni 1926 til Skatte-

direktoratet og paa Opgørelsen i Boet kan der ikke tillægges nogen Betydning som Anerkendelse fra Boets Side af Afdødes Forpligtelser ifølge Engagementet, idet disse Meddelelser ikke er rettede til Kreditor: Privatbanken, og ikke heller som nogen Anerkendelse af Sagsøgte, der optraadte med Lavvæрге, og ikke kan antages at have haft nogen virkelig Forstaaelse af Forholdets juridiske Karakter. Og ud fra tilsvarende Betragtninger bestrides det, at Sagsøgte efter Boets Afslutning skulde have afgivet nogen bindende Anerkendelse af Engagementsforpligtelsen.

Efter den af fhv Direktør C C Clausen afgivne Vidneforklaring maa Retten imidlertid gaa ud fra, at han paa Bankes Vegne har i Boet anmeldt Bankens Krav imod afdøde Konsul Henius ifølge Konsortialengagementet. Og Rigtigheden heraf bestyrkes i høj Grad ved de Meddelelser om dette Engagement som en Boet paahvilende Behæftelse, der indeholdes i den oftnævnte Skrivelse af 3 Juni 1926 og i Boopgørelsen, selv om disse Meddelelser ikke i sig selv maatte kunne tillægges Karakteren af en Anerkendelse fra Boets Side af Engagementsforpligtelsen.

Der maa dernæst gives Sagsøgerne Medhold i, at de foran anførte Oplysninger, tagne i deres Helhed, ikke efterlader nogen Tvivl om, at Sagsøgte, der efter sin egen Erkendelse allerede før hendes Mands Død var kendt med det oftnævnte Engagement, har været klar over, at Engagementet er behandlet og anerkendt under Bobehandlingen, ligesom hun ogsaa senere har givet Udtryk for denne Erkendelse.

Det af Banken indtalte Krav kan herefter ikke anses for prækluderet.

Og da der under Sagen alene er Spørgsmaal herom, hvorfor der ikke kan tages Stilling til de fra Sagsøgtes Side anførte Betragtninger om, at der ikke under Bobehandlingen er foretaget det fornødne i Henseende til at søge Depotet realiseret, vil Sagsøgernes Paastand, mod hvis Størelse der ikke er gjort nogen speciel Indsigelse, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 3000 Kr.

Nr 313/1930.

Rigsadvokaten

mod

Ove Paulsen (Harboe),

der tiltales for Dokumentfalsk, Bedrageri og Overtrædelse af Lov om Tilsyn med Fremmede og Rejsende af 15 Maj 1875 § 22, jfr Lov Nr 57 af 31 Marts 1928 § 9.

Vestre Landsrets Dom af 17 November 1930: Tiltalte Ove Paulsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Johnsen, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For Højesteret er det oplyst, at Straffen for Forholdet III er afgjort ved den den 29 Maj 1929 vedtagne Bøde af 30 Kroner til Københavns Kommunes Kasse og Tiltalte vil forsaavidt være at frifinde.

Ved Dommen er Tiltalte rettelig fundet skyldig i de ham under I og II paasigtede Forhold. For disse Forhold vil han være at anse henholdsvis efter Straffelovens § 274, jfr § 268, og Straffelovens § 257. Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Ove Paulsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 25 August 1930 er Ove Paulsen sat under Tiltale til at lide Straf:

I) principalt for Dokumentfalsk efter Straffelovens § 268, jfr § 274, ved den 2 Februar 1929, efter at have tegnet en Annonce hos Frk Alma Grønberg af Esbjerg, i den om Tegningen udfærdigede Slutseddél at have ændret Aarstallet for Annoncens Løbetid fra 1930 til 1931 og Betalingen fra 96 Kr til 192 Kr.

Subsidiært for Bedrageri efter Straffelovens § 251 i Anledning af, at han ved urigtige Opgivender angaaende Annoncens Løbetid og Opsigelse den 2 Februar 1929 har bevæget Frk Alma Grønberg af Esbjerg til at underskrive Slutseddél om Tegning af en Annonce, der af hende forudsattes at løbe et Aar og koste 96 Kr, medens hun efter Slutseddélens Udvisende blev bundet i to Aar og til en Betaling af 192 Kr.

II) for Bedrageri efter Straffelovens § 251 i Anledning af, at han ved urigtige Opgivender angaaende Annoncens Løbetid den 24 Januar 1929 har bevæget Damefrisørinderne B og K Voss af Esbjerg til at underskrive Slutseddél om Tegning af en Annonce, der af Underskriverne forudsattes at skulle løbe et Aar og koste 144 Kr, medens de efter Slutseddélens Udvisende blev bundet i to Aar og til en Betaling af 288 Kr.

III) efter Lov om Tilsynet med Fremmede og Rejsende af 15 Maj 1875 § 22, jfr § 9 i Lov Nr 57 af 31 Marts 1928 om Tillæg til samme Lov,

ved at han under sit Ophold paa Hotel Spangsbjerg fra 21 Januar til 22 Februar 1929 i den til Brug for Politiet indrettede Fremmedbog har navngivet sig »August Paulsen, f 29 April 1898 i Helsingør.«

Tiltalte, der er født den 13 Marts 1899, har den 29 Maj 1929 for Overtrædelse af Lov Nr 57 af 14 Marts 1924 § 12, jfr § 4 og Lov Nr 52 af 15 Maj 1875 §§ 19, 20 og 22, jfr Lov Nr 57 af 31 Marts 1928 § 9, inden Københavns Byret vedtaget en Bøde af 30 Kr til Københavns Kommunes Kasse, hvorhos han efter sit Angivende i 1929 har betalt en Bøde af 50 Kr for Overtrædelse af Motorloven. Iøvrigt er han ikke tidligere tiltalt eller straffet.

ad 1: Tiltalte har nægtet sig skyldig i dette Forhold.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Tiltalte, der da arbejdede som Underagent ved Tegning af Annoncer for »Berlingske Tidende« til Anbringelse i Avissskabe, den 2 Februar 1929 indfandt sig i Frk Alma Grønbergs Cigar- og Vinhandel i Esbjerg for at søge tegnet en Annonce. Frk Grønberg tegnede en saadan, og der blev paa Stedet oprettet en Slutteddel, som hun underskrev, og af hvilken hun fik en Genpart. Paa Sluttedlen, der bestaar af en trykt Blanketformular med Plads til Udfyldning med Hensyn til Pris m m, er trykt: »1 November 1928—31 Oktober 1930« som Løbetid for Annoncen, men dette er overstreget og oven over er i Stedet skrevet: »1 April 1929—31 Marts 1931.« Prisen er anført til 8 Kr pr Maaned, og i det trykte Stykke: »Samlet Beløb for Lejemaalet Kr — — —« er paa den aabne Plads indsat »192«. Tiltalte foranledigede gennem sin Overagent Sluttedlen indsendt til »Berlingske Tidende«, som den 7 Februar 1929 tilskrev Frk Grønberg saaledes:

»Herved anerkender vi med Tak Modtagelsen af Deres ærede Ordre af den 2 ds paa et Reklameskilt paa Berlingske Tidendes Avissskab i Esbjerg i Tiden fra den 1 April 1929 til den 31 Marts 1931.

Skiltets Størrelse er 40 × 50 cm, og Prisen er Kr 8 pr Maaned ialt Kr 192 — — —«

Herpaa svarede Frk Grønberg med et saalydende Brev af samme Dato:

»Dette for at meddele Dem, at jeg ikke ønsker Skilteannoncen opsat, da jeg muligvis afstaar Forretningen allerede den 1 Marts og Forretningen bliver heller ikke drevet i denne Branche, som Meningen var.« Den 9 s M tilskrev »Berlingske Tidende« Frk Grønberg »at man ikke kan gaa ind paa at annullere Deres Avissskabsordre, før den udløber, altsaa den 31 Marts 1931.« Den 3 Marts 1929 sendte Frk Grønberg derpaa følgende Skrivelse til »Berlingske Tidende«: »Dette for at meddele Dem, at jeg har afstaaet Forretningen den 1 Marts, og at der skal drives Skrædderforretning.« Ved Skrivelse af 7 s M fastholdt »Berlingske Tidende« imidlertid sit i Brevet af 9 Februar s A tagne Standpunkt og sendte derefter den 2 April s A følgende Skrivelse til Frk Grønberg:

»I Fortsættelse af vort ærbødige Brev af 7 Februar 1929 har vi Fornøjelsen herved at meddele, at Deres Annonceskilt nu er anbragt — — —

Skiltet er fremsfjillet i Overensstemmelse med det Dem fra Skiltefabrikken tilsendte Udkast, jfr de bag paa Sluttedlen anførte Betingelser — — — Deres Ordre betragtes som løbende fra 1 April 1929 til 31 Marts 1931 — — —«

Frk Grønberg betalte imidlertid ikke noget Beløb, og »Berlingske Tidende« anlagde derfor i November Maaned 1929 Retssag mod hende til Betaling af 192 Kr. Under Sagen forklarede hun som Part i Retten, at hun ikke havde opbevaret den Kopi af Slutsedlen, som vedkommende Agent havde leveret hende, idet hun var gaaet ud fra, at hun blev fritaget for at betale Annoncen, fordi hun allerede den 7 Februar havde meddelt, at hun ikke vilde have den, da hun havde solgt Forretningen; hun udtalte derhos med Bestemthed, at Løbetiden i Kontrakten var 1 Aar fra 1 April 1929 til 31 Marts 1930. Frk Valborg Vagtborg forklarede under Sagen som Vidne, at Forhandlingen mellem Agenten og Frk Grønberg fandt Sted i Frk Vagtborgs Forretningslokale ved Disken. Hun hørte Agenten spørge Frk Grønberg, om denne vilde tegne en Reklame for 1 Aar, og saa Agenten udfylde den under nærværende Sag omhandlede Slutseddel og lægge den paa Disken, og hun saa Frk Grønberg skrive under; senere saa hun ikke Slutsedlen, men medens den laa paa Disken, havde hun Lejlighed til nøje at besigtige den, og der stod da »31 Marts 1930«; Frk Grønberg fik en Genpart, men Frk Vagtborg mener ikke at have set Genparten. Hun var tilstede hele Tiden, medens Forhandlingerne fandt Sted, og kan sige med Sikkerhed, at der ikke blev talt mellem Frk Grønberg og Agenten om en Løbetid paa 2 Aar.

Dommeren udsatte herefter ex officio Sagen, for at der kunde blive indledet kriminel Undersøgelse mod Agenten som sigtet for Dokumentfalsk.

Under den derpaa indledede kriminelle Undersøgelse forklarede Frk Grønberg yderligere som Vidne, at hun læste Slutsedlen igennem, inden hun underskrev den, og Løbetiden var da anført som 1 Aar fra 1 April 1929 til 31 Marts 1930, medens hun ikke kan huske, om Beløbet for Lejemaalet da var ført paa. Under Forhandlingerne var der ikke Tale om Løbetid paa mere end 1 Aar, og der kan ikke foreligge nogen Misforstaaelse derved, at Agenten skulde have opgivet, hvor meget Prisen vilde blive for 1 Aar. Frk Vagtborg tilføjede som Vidne til sin tidligere Forklaring, at hun saa Slutsedlen, medens Frk Grønberg underskrev den, og at der da stod »31 Marts 1930«, og der var overhovedet ikke Tale om længere Løbetid end 1 Aar.

Tilfalte har under Sagen hævdet, at der ikke var Tale om, at Annoncen kun tegnedes for 1 Aar, idet saadanne Annoncer kun kunde tegnes for 2 Aar. Han har muligt sagt, hvad Prisen var pr Aar, men det har ikke været under den Forudsætning, at der kun skulde tegnes for 1 Aar, og han har udtrykkeligt fremhævet, at der tegnedes for 2 Aar. Han har fastholdt, at Slutsedlen var, som den nu foreligger, dengang Frk Grønberg underskrev den. Han benægter at have sagt, at Kontrakten kunde annulleres, hvis hun solgte sin Forretning.

Tiltaltes Provision var efter det oplyste $7\frac{1}{2}$ pCt af det paagældende Beløb. Kontrakterne kunde kun tegnes som 2-aarige. Det fremgaar derhos af Sagen, at Tiltalte den 2 Februar 1929, da Annoncen blev tegnet, ikke var i Stand til at betale en mindre Rest paa sin Hotelregning, da han samme Aften skulde forlade Esbjerg.

Slutsedlen har været undersøgt af Statsprøveanstalten, som den 3 Juni 1930 har udtalt, »at der utvivlsomt er foretaget en Rettelse fra 30 til 31 i Aarstallet i Annoncens Løbetid. I Beløbsangivelsen Kr 192 er

»9« Tallet ved en Rettelse skrevet over et oprindelig skrevet »9« Tal, der endnu tydelig kan ses; »2« Tallet i Beløbsangivelsen er efter Anstaltens Mening ogsaa fremkommet ved en Rettelse af et andet tidligere skrevet Tal, efter »2« Tallets Form at dømme har det oprindelige Tal antagelig været et »6« Tal. Tilslutningsstedet mellem »2« Tallets øverste Del og det oprindelige Tal kendetegnes ved en ubetydelig Fortykkelse foroven paa »2« Tallets nedadgaaende Streg.«

Dette Resultat stemmer med Resultatet af en umiddelbar Betragtning af Slutsedlen, dog at Tallet under »2« Tallet ikke lader sig bestemme ved umiddelbar lagttagelse.

Efter det saaledes foreliggende maa det nu anses godtgjort, at der i Slutsedlen er rettet som i Statsprøveanstaltens Erklæring angivet, hvilke Rettelser efter alt at dømme er udført med den samme Haand, som iøvrigt har udfyldt Slutsedlen, altsaa af Tiltalte. Han har benægtet at have udført Rettelserne efter Slutsedlens Underskrift, men har ikke givet nogensomhelst Forklaring paa, hvornaar og hvorfor disse Rettelser er sket. Slutsedlen har forinden Rettelserne været udfyldt saavel med Hensyn til Løbetid som med Hensyn til Pris som gældende for 1 Aar, uagtet en saadan kortere Løbetid efter Tiltaltes egen Forklaring overhovedet ikke har været drøftet, og uagtet han vidste, at en saadan Løbetid ikke vilde blive akcepteret af »Berlingske Tidende«, og Tiltalte har ikke søgt at give nogen Forklaring paa dette Forhold. Herefter, og naar henses til Frkn Grønbergs og Vagtborgs Forklaring — der for Frk Grønbergs Vedkommende ikke under de foreliggende Omstændigheder kan blive uden Betydning, fordi hun under den ovenfor gengivne Korrespondance med »Berlingske Tidende« ikke har gjort Indsigelse mod den paaberaabte Løbetid af 2 Aar — findes det tilstrækkeligt bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet under dettes principale Paastand beskrevne Forhold, for hvilket han som paastaet vil være at ansæ efter Straffelovens § 268, jfr § 274.

Ad II: Tiltalte har bekræftet at have tegnet den omhandlede Annonce ved den anførte Slutseddell, men hævder, at dennes Indhold er stemmende med den trufne Aftale og nægter sig saaledes skyldig i noget ulovligt.

Frk Bertha Voss har som Vidne forklaret, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed spurgte hende, om hun vilde tegne Annoncen for 1 eller 2 Aar, hvortil hun svarede, at hun paa ingen Maade vilde tegne sig for mere end 1 Aar, og han udfyldte saa Slutsedlen, som hun underskrev efter at have læst den igennem. Hun udtaler, at hvis den da lød paa Tiden for 1 April 1929 til 31 Marts 1931, har hun ikke læst den særlig omhyggeligt igennem. Om Beløbet 288 Kr har staaet i Slutsedlen, inden hun underskrev, tør hun ikke udtale noget om, men det vilde forekomme hende utroligt, at hun skulde have set et saa stort Tal. Hun har fra »Berlingske Tidende« faaet en Meddelelse om, at hun havde tegnet en Annonce for 2 Aar, og skrev da straks, at der maatte foreligge en Misforstaaelse, idet Annoncen kun var tegnet for 1 Aar, og for dette har hun betalt, men er ikke afkrævet Betaling senere. Samtalen mellem Vidnet og Tiltalte blev paahørt af hendes Søster Kristine Voss, og det var efter Samraad med denne, at hun bestemte sig til at tage Annoncen for 1 Aar. Frk Kristine Voss har som Vidne forklaret, at det var hende, der tog

imod Tiltalte, der gjorde hende bekendt med, at Annoncen kunde tegnes baade paa 1 og 2 Aar, og saa forhandlede de i Overværelse af Bertha Voss, og blev enige om, at den skulde lyde paa et Aar, hvorefter Bertha Voss underskrev Slutsedlen. Vidnet har nok læst Slutsedlen igennem, men ikke saa nøjagtigt, at hun tør sige, at Tidsrummet ikke var anført. Derimod mener hun, at hun absolut vilde have studset ved Beløbet 288 Kr, hvis det havde staaet der, da hun læste Slutsedlen igennem. Slutsedlen blev underskrevet af Bertha Voss umiddelbart efter, at Vidnet havde læst den igennem, og Tallet 288 Kr kan derfor ikke være tilføjet i Tiden mellem hendes Gennemlæsning og Bertha Voss Underskrift, der skete i Vidnets Nærværelse. Hun benægter, at hun eller hendes Søster skulde have faaet en Genpart af Slutsedlen, hvilket Tiltalte imidlertid fastholder.

»Berlingske Tidende« gik i Skrivelse af 9 Februar 1929 med til at annullere Ordren for Tiden efter 31 Marts 1930.

Efter det saaledes foreliggende findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold, for hvilket han som paastaet vil være at anse efter Straffelovens § 251.

Ad III. Ved Tiltaltes egen Erkendelse, der stemmer med det iøvrigt oplyste, er det godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det paa-gældende Forhold.

Tiltalte vil herefter i Medfør af Straffelovens § 268, jfr § 274, § 251 og Lov om Tilsynet med Fremmede og Rejsende af 15 Maj 1875 § 22, jfr § 9 i Lov Nr 57 af 31 Marts 1928, være at anse med en Straf, der efter Omstændighederne og til Dels under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 vil være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 60 Kr.

Torsdag den 5 Februar.

Nr 110/1930. Købmand **Julius de Lorent** (Cohn)

mod

Købmand **Carsten Hansen** (Henriques),

betræffende Erstatning for Svampeskade paa en solgt Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 5 Marts 1930: Sagsøgte, Købmand Carsten Hansen, bør til Sagsøgeren, Købmand Julius de Lorent, betale 2000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig, fra den 12 August 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand Julius de Lorent, til Indstævnte, Købmand Carsten Hansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 28 September 1928 erhvervede Sagsøgeren, Købmand Julius de Lorent af Holbøl, den Sagsøgte, Købmand Carsten Hansen af Sønderhav, tilhørende Ejendom Art Nr 19 af Holbøl By og Sogn, indført i Tingbogen for Holbøl Bind 1 Blad 11 tillige med den i Ejendommen drevne Købmandsforretning for en Købesum af 30 000 Kr. hvoraf 12 000 Kr betaltes kontant ved Overdragelsen, den 1 November 1928, medens Resten forblev indestaaende i Ejendommen med 1 Prioritets Panteret. Handlen fuldbyrdedes ved Skøde af 9 November 1928, tinglyst 23 s M. Det hedder i Købekontrakten, at Ejendommen sælges saaledes som den er og forefindes og er Køberen paavist uden nogen Garanti fra Sælgerens Side. Efter at Sagsøgeren havde overtaget Ejendommen og beboet den i ca ½ Aar, viste det sig i Maj Maaned 1929, at Gulvet i en af Stuerne var raaddent, idet en Stol, hvorpaa en Person satte sig, gik gennem Gulvet. Sagsøgeren lod derpaa foretage Undersøgelse saavel gennem stedlige Haandværkere som gennem Teknologisk Institut (Fællesrepræsentationens Haandværkerkonsultation), hvorved konstateredes Tilstedeværelse af Svamp i betydelig Omfang. Sagsøgeren reklamerede i Skrivelse af 18 Juni s A overfor Sagsøgte, der afviste ethvert Ansvar. Sagsøgeren har derefter under nærværende Sag overfor Sagsøgte nedlagt følgende principale Paastand:

At Sagsøgte dømmes til at anerkende, at den mellem Parterne ved Købekontrakt af 28 September 28 og Skøde af 9 November, tinglyst 23 s M, indgaaede Handel angaaende Ejendommen, indført i Tingbogen for Holbøl Bd 1 Bl 11. Art Nr 19, Holbøl Ejerlav og Sogn, ophæves, og

at Ejendommen paa Sagsøgtes Bekostning tilbageskødes til Sagsøgte, mod at denne til Sagsøgeren tilbagebetaler den den 1 November 1928 betalte kontante Købesum 12 000 Kr samt kvitterer den for Restkøbesummen 18 000 Kr til Sagsøgte udstedte Panteobligation i Ejendommen samt betaler Renter 5 pCt p a af de nævnte 12 000 Kr fra 1 November 1928 at regne, til Betaling sker, og tilbagebetaler de af Panteobligationen 18 000 Kr erlagte Renter 5 pCt p a fra 1 November 28 at regne, nemlig pr 1 Maj og 1 November 29 — to Gange 450 Kr = 900 Kr.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af en mindre, efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Under Sagens Drift er der til Oplysning om Svampens Tilstedeværelse, Alder m v optaget Syn og Skøn, hvorhos der er afhørt forskellige Vidner. Herved er det tilstrækkelig godtgjort, at der paa Skønsforretningens Tid, den 30 November 1929, forelaa et omfattende Svampeangreb, idet særlig alle Gulve i Stueetagen, bortset fra Entreen, var tildels ødelagt, at dette Svampeangreb er langt ældre end fra Aaret 1928, at den Svampeart, det drejede sig om, er dels Blaasplintsvamp, dels gul Tømmersvamp, at et Svampeangreb som det ved Skønsforretningen konstaterede ikke i Almindelighed kan paaregnes ved Køb af et ældre grundmuret Hus, som det her omhandlede, samt at ikke bygningskyndige vanskeligt vil kunne opdage et Angreb som det, der her er Tale om.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand paaberaabt sig den i Kontrakten indeholdte Bestemmelse om, at Ejendommen sælges som den er og forefindes og er Køberen paavist, hvilken Bestemmelse efter hans Formening maa fritage ham for Ansvar, naar svingagtigt Forhold ikke foreligger, i hvilken sidste Henseende han har henvist til, at han, der har boet i Ejendommen i en længere Aarrække, ingensomhelst Kendskab har haft til Svampens Tilstedeværelse.

Ved de under Sagen tilvejebragte Oplysninger maa det imidlertid anses godtgjort, at Ejendommen, hvor der gentagne Gange er foretaget Reparationer, særlig i Aaret 1920 er blevet repareret i større Omfang, og at den Haandværker, der foretog Reparationen, nemlig Bygmester Thomas Hansen af Kjelstrupshov, ved den Lejlighed gjorde Sagsøgte opmærksom paa, at der var Svamp saavel i Gulvbrædderne som i en Bjælke i Kælderen. Med Hensyn til Bestemmelsen i Kontrakten angaaende Salget af Ejendommen, som den er og forefindes, er det derhos oplyst, at Sagsøgerens juridiske Konsulent, der affattede Kontrakten, inden dennes endelige Udfærdigelse spurgte Sagsøgte, om der var Svamp i Huset, hvilket Sagsøgte besvarede i benægtende Retning, hvorefter Bestemmelsen blev indført i Købekontrakten som ommeldt.

Herefter findes Sagsøgte at være ansvarlig for den saaledes konstaterede Mangel ved Ejendommen, og han vil derfor — som af Sagsøgeren subsidiært paastaat — være pligtig at svare Erstatning, medens der efter det oplyste ikke findes Føje til at tage Paastanden om Handlens Tilbagegang til Følge.

I Syns- og Skønsforretningen er der nævnt en Række Arbejder, som bør foretages for at gøre Huset sundt og svampefrit. Særlig kræves de ødelagte Gulve fjernede og erstattede med et Lag Beton, paa hvilket der

fastasfalteres Halmitplader, hvorpaa Gulvene dækkes med Linoleum. Omkostningerne herved er anslaaet til 1497 Kr, dog saaledes, at der ikke er taget Hensyn til den fornødne Draining og andet Arbejde ude omkring Huset. Fra den tidligere nævnte Bygmester Thomas Hansen foreligger der et Tilbud paa Foretagelse af de til Svampens Udryddelse fornødne Arbejder, hvorefter disse Arbejder vil koste ialt 3914 Kr, men det er under Sagen oplyst, at der i dette Tilbud er regnet med en Række Foranstaltninger, som ikke er hjemlet ved Skønsforretningen, men tværtimod maa anses at falde udenfor dennes Rammer. Herefter skønnes der som en passende Erstatning at kunne tilkendes Sagsøgeren hos Sagsøgte et Beløb af 2000 Kr med Renter som paastaaet.

Sagsøgte vil derhos have at betale til Sagsøgeren som delvise Sagsomkostninger 350 Kr.

Nr 47/1930. Købmand **A J K Mouritzen** (Jørgensen)

m o d

Fru Karen Nielsine Mouritzen, f Kristensen (Kemp),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at erholde udbetalt en Del af det fra Driften af et Varehus hidrørende Overskud.

Vest re L a n d s r e t s D o m af 3 Februar 1930: Sagsøgte, Købmand A J K Mouritzen, bør til Sagsøgerinden, Fru Karen Nielsine Mouritzen, f Kristensen, betale 2888 Kr 37 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 Maj 1929, indtil Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet Forældelsesindsigelsen og den Indsigelse, som støttedes paa det i Dommen nævnte Krav paa Fradrag.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 18 Februar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 84

Torsdag den 5 Februar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand A J K Mouritzen, til Indstævnte, Fru Karen Nielsine Mouritzen, f Kristensen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 September 1921 indgik Sagsøgerinden, Fru Karen Nielsine Mouritsen, f Kristensen, i Sæby Ægteskab med Sagsøgte, Købmand J A K Mouritsen, sammesteds. Ved en inden Ægteskabets Indgaaelse oprettet Ægtepagt af 16 og 22 August 1921 var det bestemt, at der ikke skulde bestaa noget Formuefællesskab mellem dem. Sagsøgte, der ved Ægteskabets Indgaaelse drev Manufakturforretning i Algade i Aalborg, aabnede i August 1923 en lignende Forretning »Algades Varehus« kaldet, beliggende i samme Gade overfor Hovedforretningen, og Sagsøgerinden deltog i de følgende Aar i Pasningen af den ny Forretning.

Den 31 Marts 1925 hævede Sagsøgerinden Samlivet paa Grund af Ægteskabsbrud fra Sagsøgtes Side, og meddelte ham gennem sin Sagsfører, at hun begærede Skilsmisse, hvorhos hun under Paaberaabelse af, at der mellem hende og Sagsøgte var truffet mundtlig Aftale om, at hun skulde oppebære Halvdelen af Overskudet af »Algades Varehus«, lod udtage Stævning mod Sagsøgte til Betaling af det hende herefter tilkommende Beløb for Aarene 1923 og 1924 med 3300 Kr. Efter Forhandling mellem Ægtefællerne blev Samlivet imidlertid genoptaget, og den 6 Maj 1925 indgik Parterne en Overenskomst i hvis Post 1 det — efter at være fastsat, at Sagsøgte, saafremt en af Ægtefællerne, ligegyldig med hvilken Begrundelse, maatte indgive Begæring om Separation eller Skilsmisse, skulde være forpligtet og berettiget til at betale

Sagsøgerinden til fuld Afgørelse ikke blot af enhver fremtidig Underholdspligt, men ogsaa ethvert andet muligt Krav i Anledning af Separationen eller Skilsmissem, herunder eventuel Godtgørelse i Henhold til Ægteskabslovens § 67, et Beløb af 15 000 Kr — i sidste Stykker hedder:

»Dog, hvis min Hustru gør sig skyldig i Ægteskabsbrud eller andet retsstridigt Forhold, der giver mig Krav paa Skilsmisse, vil jeg ikke have nogen Forpligtelse til Betaling af de nævnte 15 000 Kr og for Tilfældet, at min Hustru under Anbringende af Ægteskabsbrud eller andet retsstridigt Forhold fra min Side, anlægger Retssag til Separation eller Skilsmisse, vil jeg være berettiget, men ikke forpligtet til at betale hende de 15 000 Kr til fuld Afgørelse som nævnt, og bortfalder ogsaa i de her nævnte Tilfælde den Hustruen iflg nedenstaaende Post 3 ellers tilkommende Overskudsandel — dog kun forsaavidt angaar de første, d v s de først krediterede 15 000 Kr.«

Overenskomsten indeholder derhos følgende Bestemmelser:

3

»A K Mouritsen erkender, at Hustruen, Fru Karen N Mouritsen, i Forening med ham er delagtig i lige Forhold i det regnskabsmæssige Nettooverskud af »Algades Varehus«. Fru Karen N Mouritsen krediteres i Dag i Forretningens Bøger for Halvdelen af det regnskabsmæssige Overskud, som Forretningen har givet indtil 31 December 1924 incl — Krediteringen foretages som Skyld til Fru Mouritsen for »kontant Laan« og Kontoen krediteres tilsvarende ved Afslutningen af hvert Regnskabsaar for Halvdelen af det paagældende Aars Overskud.

Fruens Krav paa Overskudsandel gælder ikke Overskud i det Regnskabsaar, hvori Ægtefællernes Samliv maatte ophøre, saalidt som senere Aars Overskud. Hun skal, udenfor Tilfælde af Separation eller Skilsmisse, iøvrigt ikke have Krav paa Udbetaling af Andel i Overskud eller af hende som »kontant Laan« krediterede Beløb uden i Tilfælde af Mouritsens Betalingsstandsning eller Død, eller fordi han sælger, bortlejer eller bortforpagter Forretningen eller blot simpelthen ophæver denne — over hvilken han alene har fuld og udelukkende Eneraadighed eller Dispositionsret i enhver Henseende.

4

Saaframt de i nærværende Overenskomst Post 1, 1ste Stk trufne Bestemmelser om de 15 000 Kr virkeliggøres

a) fragaar i disse 15 000 Kr, hvad Fru Mouritsen evt maatte have faaet udbetalt af sit Tilgodehavende i »Algades Varehus« forudsat, at den paagældende Udbetaling enten af Fru Mouritsen personlig er debiteret Kontoen eller paa anden Maade er beviselig,

b) bortfalder til Fordel for I A K Mouritsen iøvrigt ethvert Tilgodehavende eller Resttilgodehavende for hende i »Algades Varehus« med Undtagelse af det Beløb, hvormed Tilgodehavendet overstiger 15 000 Kr, resp Resttilgodehavendet overstiger Restbeløbet paa de 15 000 Kr ifølge a) (altsaa naar Overskudsbetalingerne er fragaaet disse 15 000 Kr).«

Det af Sagsøgerinden paabegyndte Søgemaal mod Sagsøgte blev herefter ikke gennemført.

Omkring den 1 April 1927 fik Sagsøgerinden af Sagsøgte Besked om, at hun ikke længere skulde staa i Forretningen, hvorfor hun ophørte hermed. Ved Aalborg Købstad m v Rets Dom af 17 April 1929 blev Ægteskabet mellem Parterne ophævet efter Sagsøgerindens Paastand paa Grund af nyt Ægteskabsbrud fra Sagsøgtes Side. Under Ægteskabs sagen havde Sagsøgte nedlagt en subsidiær Paastand om, at Ægteskabet skulde opløses paa Grundlag af ovennævnte Overenskomst af 6 Maj 1925, men under Protest fra Sagsøgerinden, der paastod Overenskomsten erklæret for helt eller delvis uforbindende, blev dette ikke taget til Følge, idet det i Dommen udtaltes, at da Overenskomsten var afsluttet i 1925 med en da foreliggende Skilsmisseaarsag som Grundlag, og Ægteskabet altsaa var fortsat i 4 Aar herefter, fandtes der ingen som helst Grund til at antage, at Overenskomsten havde bevaret sin Gyldighed i det foreliggende Tilfælde, hvor et nyt Ægteskabsbrud var den direkte Skilsmisseaarsag. Retten fandt sig derfor frit stillet ved Bedømmelsen af Sagen og tillagde Sagsøgerinden en Erstatning, stor 10 000 Kr i Medfør af Ægteskabslovens § 67, ligesom det paalagdes Sagsøgte at betale Underholdsbidrag til Sagsøgerinden efter Overøvrighedens Bestemmelse. Denne Dom stadfæstedes ved Vestre Landsrets Dom af 13 Juni 1929 i Henhold til dens Grunde.

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden under Paaberaabelse af den mellem hende og Sagsøgte indgaaede mundtlige Aftale paastaet Sagsøgte kendt pligtig at betale hende Halvdelen af Driftoverskudet af »Algades Varehus« i Aarene 1923—1926 incl, ialt 5776 Kr 77 Øre, eller 2888 Kr 37 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 Maj 1929, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at Sagsøgerinden kun kan støtte sit Krav paa Overenskomsten af 6 Maj 1925; men dette Krav har hun i Henhold til Bestemmelserne i Overenskomstens Post 1, sidste Stykke, forspildt ved at anlægge fornævnte Skilsmissesag. Nogen mundtlig Aftale, som af Sagsøgerinden paastaet, foreligger der derimod ikke. Vel har han i sin Tid, da »Algades Varehus« blev aabnet, lovet Sagsøgerinden at paaskønne hende, dersom hun passede Forretningen godt, men noget Tilsagn om at tillægge hende Halvdelen af Overskudet har han ikke givet, og iøvrigt har Sagsøgerinden, skønt hun paa forskellig Maade har misrøgtet Forretningen, ved forskellige Lejligheder modtaget kontante Pengebeløb som Vederlag for sit Arbejde. — Retten finder imidlertid, at de i Skilsmissesagen afsagte Domme maa lægges til Grund ved Bedømmelsen af nærværende Sag, forsaavidt som det er statueret, at Overenskomsten af 6 Maj 1925 ikke længere har Gyldighed. Der kan derfor ikke gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerinden ved Anlæg af Skilsmissesagen har mistet noget Krav mod Sagsøgte, saafremt dette Krav har Hjemmel i anden Aftale. I saa Henseende findes der at maatte lægges Vægt paa, at den ommeldte Overenskomst efter sit Indhold, navnlig Formuleringen af Post 3, tydeligt forudsætter en allerede eksisterende Aftale om, at Sagsøgerinden fra Forretningens Start at regne skulde være berettiget til Halvdelen af Forretningens Overskud, hvilket yderligere bestyrkes ved det af Sagsøgerinden i 1925 paabegyndte, men paa Grund af Samlivets Genop-

tagelse bortfaldne Søgemaal mod Sagsøgte til Betaling af Overskudsandel for den da forløbne Tid. Ved disse Omstændigheder i Forbindelse med, hvad der iøvrigt er oplyst i Sagen om Parternes Forhold, maa det anses for godtgjort, at der foreligger en af Overenskomsten af 6 Maj 1925 uafhængig Aftale om Sagsøgtes Ret til at oppebære Halvdelen af Forretningens Overskud som Vederlag for sit Arbejde i den. Da Sagsøgte derhos ikke har godtgjort, at Sagsøgerinden har udvist en saadan Forsømmelighed ved Forretningens Pasning, at det paa Grundlag heraf kan statueres, at Aftalen er bortfaldet, vil Sagsøgte i det af ham saaledes anførte begrundede Frifindelsespaastand ikke kunne tages til Følge.

Forsaavidt Sagsøgte har anført, at Sagsøgerindens Krav paa Andel i Overskudet for Aaret 1928 er forældet i Medfør af Lov Nr 274 af 22 December 1908, idet Stævningen i nærværende Sag først er udtaget i Maj 1929, kan der heller ikke gives ham Medhold heri. Selv om det maatte antages — hvilket ikke med Tydelighed fremgaar af Sagens Oplysninger — at Sagsøgerinden kunde have krævet det paagældende Beløb udbetalt allerede ved Udgangen af Aaret 1923, findes Sagsøgte ved Overenskomsten af 6 Maj 1925 at have afgivet en saadan Erkendelse af Sagsøgerindens Tilgodehavende for det nævnte Aar, at Forældelsesfristen først kan regnes fra dette Tidspunkt.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte fremdeles gjort gældende, at der i det af Sagsøgerinden indtalte Beløb maa fragaa Halvdelen af Forretningens regnskabsmæssige Driftsunderskud i Aaret 1927, 2430 Kr 29 Øre, eller 1215 Kr 14 Øre, idet Underskudet skyldes forkert Optælling af Varelageret i de foregaaende Aar, og da det er Sagsøgerinden, der har foretaget Optællingen, maa hun bære sin Andel af det derved fremkomne Underskud. Hertil kommer, at Sagsøgte af Indtægterne af sin samlede Virksomhed har betalt i Skatter til Stat og Kommune for Skatteaarene 1924—25 til 1927—28, incl, svarende til Regnskabsaarene 1923—1926 incl, et samlet Beløb af 13923 Kr 30 Øre. Beregnet efter Forholdet mellem Overskudet af »Algades Varehus« og den samlede skattepligtige Indtægt udgør den paa »Algades Varehus« faldende Andel af dette Skattebeløb 1278 Kr 67 Øre eller — saafremt Aaret 1923 lades ude af Betragtning — 1003 Kr 16 Øre, og Halvdelen heraf 639 Kr 33 Øre — eventuelt 501 Kr 58 Øre — paastaar Sagsøgte ligeledes fradraget i det paastævnte Beløb. Sagsøgte hævder endelig, at det i hvert Fald har været en Forudsætning for hans Indrømmelse af Sagsøgerindens Ret til Andel i Overskudet af Forretningen, at hun skulde afholde Udgiften ved Lønning af en Pige, som det paa Grund af hendes Fraværelse fra Hjemmet var nødvendigt at antage til dettes Pasning; men disse Udgifter har Sagsøgte afholdt, og han beregner sit herfra hidrørende Tilgodehavende hos Sagsøgerinden efter en maanedlig Løn af 40 Kr i 4 Aar til 1920 Kr. Naar samtlige disse Forhold tages i Betragtning, vil Sagsøgtes Krav mod Sagsøgerinden overstige det af hende indtalte Beløb, der saaledes ikke vil kunne tilkendes hende.

Hvad nu Underskudet i 1927 angaar, har Sagsøgte ikke tilvejebragt Oplysninger, der godtgør, at Sagsøgerinden har foretaget de aarlige Optællinger af Varelageret paa en Maade, der afviger fra den i Forretningen af den omhandlede Art sædvanlig fulgte Fremgangsmaade. Her-

efter, samt da Sagsøgte, der var fjernet fra Forretningen omkring den 1 April 1927, ikke har deltaget i Varelagerets Optælling pr 31 December 1927 og nu er ude af Stand til at kontrollere Optællingens Rigtighed eller fremkomme med sine Indsigelser mod den, kan hun ikke anses pligtig at deltage i Underskudet for det nævnte Aar. Da Sagsøgte derhos ikke har godtgjort, at det var et Led i Aftalen mellem ham og Sagsøgerinden, at denne af sin Overskudsandel skulde bære en forholdsmæssig Del af de Sagsøgte paalignede Skatter, samt at hun skulde friholde ham for Udgiften til Lønning af Pige i den private Husholdning, hvilke Vilkaar heller ikke har fundet Udtryk i Overenskomsten af 6 Maj 1925, vil der heller ikke kunne tages Hensyn til hans Anbringender herom, og han vil derfor i det hele være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgerindens Paastand.

Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgerinden Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Fredag den 6 Februar.

Nr 146, 149, 150 og 151/1929. Rodemester **P H Wittrock**, Forretningsfører **Axel Olsen**, Tømremester **Hansen-Bonderup**, Formand **Mads Jensen** (Trolle), Overgartner **J Brix Andersen** (Heilesen), Grosserer **N Bjerregaard**, Dekorator **Johs Jensen**, Grosserer **Oscar Hansen**, Forvalter **L Nørgaard** (Trolle), Forstander **J Bugge**, Ingeniør **Edv Nybjerg** (Heilesen) og Redaktør **J Tybjerg** (Selv)

mod

Typograf **Louis A Nielsen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ansvar for et Indstævnte ved Udførelsen af et Byggeforetagende tilføjet Tab.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 6 Maj 1929: Sagsøgte, Revisor Axel Foersom, bør for Tiltale af Sagsøgeren Typograf Louis A Nielsen i denne Sag fri at være, og Sagsøgeren vil have at betale ham i Sagsomkostninger 100 Kr. De Sagsøgte, Rodemester P H Wittrock, Forretningsfører Axel Olsen, Tømremester Hansen-Bonderup, Formand Mads Jensen, Overgartner Brix Andersen, Grosserer N Bjerregaard, Dekorator Johs Jensen, Grosserer Oscar Hansen, Forvalter L Nørgaard, Forstander J Bugge, Ingeniør Edv Nybjerg og Redaktør J Tybjerg, bør een for alle og alle for een, til Sagsøgeren betale 4711 Kr 02 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 20 Oktober 1928, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 600 Kr. For Udeblivelse fra den befalede Forligsmægling vil Redaktør J Tybjerg have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 20 Kr. De idømte Beløb at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne Rodemester P H Wittrock, Forretningsfører Axel Olsen, Tømrermester Hansen-Bonderup, Formand Mads Jensen, Grosserer N Bjerregaard, Dekorator Johs Jensen, Grosserer Oscar Hansen og Forvalter L Nørgaard nedlagt Paastand paa Frifindelse, subsidiært paa, a t et Beløb af 1202 Kroner fragaar i det Indstævnte tilkendte Beløb, idet de i alt væsenligt har gentaget deres for Landsretten fremsatte Anbringender.

Appellanterne Overgartner Brix Andersen, Forstander J Bugge og Ingeniør Edv Nybjerg har ligeledes paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor blandt andet anført, a t det i Henhold til Vedtægtens § 16 nedsatte Arbejdsudvalg, som ingen af dem var Medlem af paa den Tid, da de af Indstævnte paa-klagede Dispositioner fandt Sted, havde Pligt til i Enkeltheder at lede og føre Tilsyn med Centralforeningens Virksomhed, derunder ogsaa med Byggesagerne, medens disse Sager ikke kom til Behandling paa Bestyrelsesmøderne, og a t der ikke i Bestyrelsesmødet den 18 August 1924, men først i Bestyrelsesmødet den 14 November 1924, blev givet fyldestgørende Meddelelse om, at man overførte Penge fra den ene Byggesag til den anden, hvorfor der ikke for deres Vedkommende foreligger nogen Sanktion paa den mellem Arbejdsudvalget og Banken paa Mødet i Banken den 18 August 1924 truffene Ordning.

Endvidere har Appellanten J Tybjerg paastaaet sig frifundet. Indstævnte Louis A Nielsen har i det hele paastaaet Stadfæstelse.

Rent bortset fra at det ikke findes godtgjort, at Arbejdsudvalget særlig havde med de enkelte Byggesager at gøre, hvis nærmere Administration i hvert Fald var overdraget Tybjerg, findes Bestyrelsen i Henhold til Vedtægtens § 17 dog at have haft Pligt til at udøve Kontrol med denne Del af Foreningens Virksomhed og at maatte bære Ansvar for Forsømmelser i saa Henseende. — Der maa endvidere gaas ud fra, at der af Bestyrelsens Formand paa Bestyrelsesmødet den 18 August 1924 er givet Bestyrelsens øvrige Medlemmer saadan Meddelelse om de af Tybjerg foretagne Dispositioner og den med Landsbanken s D truffene Ordning, at de ved at sanktionere Forholdets Fortsættelse har paadraget sig Ansvar for de derefter begaaede Ulovligheder.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den, idet det til Støtte for den subsidiære Paastand anførte findes at være uden Vægt, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes samtlige Appellanter in solidum at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanketer, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Rodemester P H Wittrock, Forretningsfører Axel Olsen, Tømrmester Hansen-Bonderup, Formand Mads Jensen, Overgartner J Brix Andersen, Grosserer N Bjerregaard, Dekorator Johs Jensen, Grosserer Oscar Hansen, Forvalter L Nørsgaard, Forstander J Bugge, Ingeniør Edv Nybjerg og Redaktør J Tybjerg, een for alle og alle for een til Indstævnte, Typograf Louis A Nielsen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren Typograf Louis A Nielsen paastaet de Sagsøgte Rodemester P H Wittrock, Forretningsfører Axel Olsen, Tømrmester Hansen-Bonderup, Formand Mads Jensen, Overgartner Brix Andersen, Grosserer N Bjerregaard, Dekorator Johs Jensen, Grosserer Oscar Hansen, Forvalter L Nørsgaard, Forstander J Bugge, Ingeniør Edv Nybjerg, Redaktør J Tybjerg og Revisor Axel Foersom tilpligtet — in solidum, bortset fra Revisor Foersom — at betale ham i Erstatning et Beløb, stort 4711 Kr 02 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsindkaldelsens Berammelsesdato den 20 Oktober 1928, til Betaling sker.

De Sagsøgte har alle paastaet sig frifundet. Sagsøgte Brix Andersen og Redaktør Tybjerg har hver især subsidiært protesteret imod, at de tilpligtes at betale in solidum med nogen af de øvrige Sagsøgte.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Paa et den 5 August 1920 afholdt Møde blev der stiftet en Forening, kaldet »Centralforeningen for Parcellforeninger og Villaejere i København og Omegn«. Foreningens Formaal skulde ifølge Vedtægternes § 2, 1 Stk bl a være at varetage Medlemmernes Interesser ved Forhandlinger med Stats- og kommunale Myndigheder, forhandle med offentlige og private Institutioner i Spørgsmaal vedrørende Anlæg af Gader, Kloaker og Trafiklinjer, bedre Byggeskik m m. Vedtægternes § 2, 2 Stk er saalydende:

»Foreningen har Ret til at udvide Foreningens Omraade til at omfatte andre Fællesinteresser saavel af økonomisk som samfundsmæssig Art, herunder Samarbejde med Foreninger med lignende Formaal i andre Amter.«

Ifølge § 4 i Vedtægterne skulde enhver Parcellforening ved Indmeldelse i Centralforeningen betale et Indskud, stort 50 Øre pr Parcel, derefter var det kvartaarlige Kontingent 25 Øre pr Parcel. Ejere af Villaer og Villagrunde skulde betale et Indskud af 1 Kr og et aarligt Kontingent af 2 Kr. I Vedtægternes § 7 bestemtes det, at Generalforsamlingen havde den højeste Myndighed i Foreningens Anliggender, medens ifølge § 17 Bestyrelsen havde Ledelsen af Foreningens Anliggender og traf Bestemmelse om lønnet Hjælp til Udførelse af Foreningens løbende Forretninger. Generalforsamlingen blev ogsaa benævnt »Delegeretmøde«, idet de enkelte Parcellforeninger i Henhold til Vedtægternes § 13, 1 Stk paa Generalforsamlingen kunde lade sig repræsentere ved Delegerede. Foreningens Firma tegnedes enten af Formanden eller Næstformanden i Forbindelse med et andet Medlem af Bestyrelsen eller med Kassereren eller Forretningsføreren. Det bestemtes derhos i Vedtægternes § 16, at der skulde nedsættes et Arbejdsudvalg, bestaaende af Formanden for Bestyrelsen og to andre Bestyrelsesmedlemmer.

Fra Foraaret 1921 havde Centralforeningen en Overenskomst med »Københavns almindelige Boligselskab« om Financiering af Byggesagerne, men dette Samarbejde vedvarede kun indtil Begyndelsen af 1922, og herefter begyndte Foreningen selv i Henhold til en paa et Delegeretmøde den 24 Marts 1922 truffet Vedtagelse, og efter at Loven om Statslaan til Boligbyggeri var vedtaget i December 1922, at financiere Byggeforetagerne gennem Laan i forskellige Banker. Fremgangsmaaden med Hensyn til Udbetalingen af Udgifterne ved de forskellige Byggeforetager var den, at Bygherren udstedte en til Centralforeningen stilet Akkomodationsobligation, som han bemyndigede Foreningen til at belaae, og som samtidigt skulde tjene som Sikkerhed for Foreningens og Haandværkernes Tilgodehavende i Byggesagen. Der blev derefter i en af de Banker, med hvilke Foreningen stod i Forbindelse, optaget et Byggelaan. Hver Byggesag blev holdt paa en Konto for sig i Bankens Bøger, men Kontoen lød dog paa Centralforeningens Navn. Laanet blev som Regel trukket til Udbetaling i 3 Rater, efterhaanden som Byggearbejderne skred frem. Naar Bygherren og Bankens bygningskyndige Konsulent havde sanktioneret, at en Rate maatte udbetales, blev Beløbet overført fra den enkelte Konto til Foreningens Fælleskonto, hvorfra de Haandværkere, som var beskæftigede ved Foreningens Byggeforetager, naar deres Arbejde var færdigt, fik deres Tilgodehavende udbetalt. Der var ikke Checkhæfte til den enkelte Konto, fra hvilken der derfor ikke kunde trækkes pr Check.

Paa et Bestyrelsesmøde den 5 November 1922 blev Redaktør Tybjerg, der ved Foreningens Stiftelse var blevet valgt til Medlem af Bestyrelsen, antaget som Forretningsfører. Paa et den 30 April 1923 afholdt Delegeretmøde vedtoges følgende Forslag:

»Bestyrelsen vedtager, at Centralforeningens Firma for alle Sager vedrørende den daglige Drift tegnes af Redaktør Tybjerg. For Optagelse af Byggelaan og ved Trækning paa Foreningens Bankkonti tegnes Foreningen af Redaktør Tybjerg i Forbindelse med Forretningsfører Bygbjerg eller Arkitekt Hvid.«

Paa Delegeretmødet den 28 Maj 1924 blev følgende Resolution vedtaget:

»Delegeretmødet godkender Bestyrelsens Beslutning, hvorefter Centralforeningens Firma for alle Sager vedrørende den daglige Drift tegnes af Redaktør Jens Tybjerg.

Ved Trækning paa Foreningens Bankkonti og ved Optagelse af Byggelaan og de til disses Ordning fornødne Underskrifter samt ved Prioriteringsforanstaltninger, derunder Pantsætninger og Moderationspaategninger, paa de til Foreningen udstedte Obligationer, tegnes Foreningens Firma af Redaktør Jens Tybjerg i Forbindelse med Sekretær Andre Bygbjerg eller Arkitekt K S Hvid.«

Foreningens Virksomhed med Financiering af Byggeforetagender vanskeliggjordes i høj Grad derved, at Foreningen manglede Driftskapital. Bestyrelsen havde endog maattet fremskaffe en Kassekredit i Revisionsbanken med Bestyrelsens personlige Kaution. Det blev derfor vedtaget at søge tegnet en Garantikapital. I Løbet af Aarene 1923 og 1924 blev der ialt tegnet en Garantikapital paa ca 43 000 Kr væsenlig af Bestyrelsen og Kontorpersonalet, og mod Deponering af 31 600 Kr Garantibeviser opnaede Foreningen i Løbet af 1924 en Kassekredit i Arbejdernes Landsbank paa 10 450 Kr og mod Deponering af 4500 Kr Garantibeviser hos Sagsøgte Forstander Bugge et Laan paa 3000 Kr. Da Foreningen stadigt manglede tilstrækkelig Driftskapital, vedblev de økonomiske Vanskeligheder at gøre sig gældende. Tybjerg havde allerede fra Begyndelsen af Foreningens Financieringsvirksomhed søgt at komme ud over Vanskelighederne derved, at han disponerede over Pengene fra nye Byggelaan til at gøre de tidligere Byggesager færdige, ligesom der ogsaa i ret stort Omfang blev givet Haandværkerne Veksler som Betaling. Den 18 August 1924 havde det af Foreningen nedsatte Arbejdsudvalg et Møde i Arbejdernes Landsbank, hvor Banken forlangte, at hver Byggesag skulde holdes for sig, og hvor der blev givet Foreningen en Frist af 2 Maaneder til at bringe dette Forhold i Orden. Denne Frist gik Banken dog senere efter Henstilling af Tybjerg, men uden Bestyrelsens Vidende, ind paa at forlænge til den 1 November 1924. Da der som foran nævnt var disponeret over Byggelaanene til Fordel for de ældre Byggeforetagender, blev Følgen den, at der tilsidst manglede Midler til at færdiggøre det betydelige Antal nye Byggeforetagender. Bestyrelsen, der under 14 November 1924 havde afskediget Tybjerg som Forretningsfører, blev derefter klar over, at Foreningen ikke kunde fortsætte sin Virksomhed; den besluttede derfor at rette Henvendelse til Sagfører R N Rasmussen og anmode ham om at afvikle Foreningens Forhold. Den 5 Februar 1925 standsede Foreningen sine Betalinger. Den af Revisor Axel Andersen pr Standsningsdagen opgjorte Status viste et Underskud af 144 274 Kr 40 Øre og en Dividende af ca 46 pCt. En væsenlig Del af Foreningens Aktiver indgik i Form af Obligationer, paa hvilke Foreningen kom til at lide et betydeligt Tab. Likvidationen afsluttedes først i December 1927, og Dividenden blev kun 23,6 pCt.

Sagsøgeren var Medlem af Grundejerforeningen »Ny Ryvang«, hvilken Forening i 1921 indmeldte sig i Centralforeningen. Da Sagsøgeren

i Foraaret 1923 besluttede sig til at bygge en Villa paa en ham tilhørende Grund ved Horserødvej, henvendte han sig derfor til Centralforeningen, for at denne kunde yde ham fornøden Assistance, og den 24 Juli 1924 udstedte han til Centralforeningen en Akkomodationsobligation, stor 40 000 Kr, hvilken Obligation af Foreningen blev belaant i Arbejdernes Landsbank. Sagsøgeren var selv i Besiddelse af nogen Kapital, og denne i Forbindelse med Provenuet af Laanet var tilstrækkelig til at gennemføre Byggeforetagendet. Foreningen skulde af Provenuet af Laanet, som den disponerede over, sørge for Betalingerne til Arkitekt, Haandværkere m m, men Foreningen anvendte — efter hvad Sagsøgeren har hævdet uden hans Vidende og Vilje — en stor Del af Byggelaanet til andre Byggeforetagender. Den første Rate af Udbetalingerne til Haandværkerne skulde falde, naar Huset var under Tag, og dette indtraf den 12 August 1924. Tybjerg hævede imidlertid allerede den 8 August 1924 11 000 Kr paa Byggelaanet, medens Udbetalingen til Haandværkerne først begyndte den 22 August og fortsattes til den 6 September. Den 26 September 1924 blev 2den Rate hævet med 4500 Kr, af hvilket Beløb der fandt Udbetaling Sted i Tiden fra 3 Oktober—24 Oktober. Endelig blev der den 14 November 1924 som 3die Rate hævet 4500 Kr. Da Sagsøgerens Mellemværende med Foreningen efter Betalingsstandsningen blev opgjort, viste det sig, at der paa uretmæssig Maade var disponeret over 6166 Kr 25 Øre af det paagældende Byggelaan, og Sagsøgeren har kun faaet udbetalt en samlet Dividende af 1455 Kr 23 Øre. Sagsøgeren har nu gjort gældende, at saavel Bestyrelsen i Centralforeningen, de førstnævnte 11 Sagsøgte, som Foreningens Forretningsfører, Sagsøgte Tybjerg og dens Revisor, Sagsøgte Foersom maa være ansvarlige for det Tab, han har lidt, idet de formentlig har handlet uforsvarligt og gjort sig skyldige i grov Uagtsomhed i Udførelsen af de Pligter, de har paataget sig.

De Sagsøgte Medlemmer af Bestyrelsen har til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, at Sagsøgte Tybjerg, der, som anført, var valgt til Leder af den Afdeling i Centralforeningen, der besørgede den økonomiske Administration af Foreningens Byggesager, og som havde faaet Prokura til — dog kun i Forbindelse med en Tredjemand — at tegne Foreningens Firma i disse Sager, alene maa bære Ansvaret for de ulovlige Dispositioner, der har fundet Sted med Hensyn til Sagsøgerens Byggelaan. Foreningens Byggevirksomhed voksede sig hurtigt saa stor, at det var ganske umuligt for Bestyrelsen at tage sig af de enkelte Byggesager, der heller aldrig blev forelagt i Bestyrelsesmøderne. Det var netop af den Grund, at der blev oprettet en særlig Afdeling for Byggesager indenfor Foreningen med en af Generalforsamlingen ansat Leder, der fik Fuldmagt til i Forbindelse med en anden Person, der ikke var Medlem af Bestyrelsen, at tegne Firmaet. Lederen virkede som valgt af Generalforsamlingen paa dennes, ikke paa Bestyrelsens Ansvar. Bestyrelsen er gaaet ud fra, at hver Byggesag hvilede i sig selv. Hver Byggesag havde ogsaa i vedkommende Banks Bøger særskilt Konto og Penge maatte først udbetales paa den enkelte Byggesag efter Inspektion af Bankens Tillidsmand. Der har derhos ifølge § 18 i Foreningens Vedtægter stedse været ansat to kriti-

ske Revisorer til at gennemgaa Foreningens aarlige Regnskaber — den ene af disse Revisorer var statsautoriseret — uden at Anmærkning med Hensyn til Dispositionerne over Byggelaanene var gjort, og man havde paa et Bestyrelsesmøde den 10 Maj 1924 yderligere ansat Revisor Foersom til daglig at revidere Byggeafdelingens Regnskaber. Bestyrelsen havde Gang paa Gang af Revisorerne og Tybjerg faaet Meddelelse om, at Foreningen var solvent og havde derfor ogsaa stedse turdet vise Foreningen Tillid, bl a ved personlig at tegne Garanti for denne. Til at imødegaa Tab, der iøvrigt i det væsentlige hidrørte fra nedad-gaaende Konjunkturer og Fald i Obligationskurser, havde Foreningen vel ikke nogen Driftskapital af Betydning, men Foreningen havde dels Ret til at forhøje Honorarerne for Byggesagernes Udførelse, dels havde Foreningen som andre organisatoriske Foreninger Adgang til at foreslaa Forhøjelse af Medlemmernes Kontingent til Dækning af Underskudet. Det havde under disse Omstændigheder intet at sige, at der ikke var rigeligt med Penge i Kassen. Der kunde derhos ikke blive Spørgsmaal om at yde store Forskud til de enkelte Byggeforetagender, idet Bygherrerne selv skulde indskyde 20 pCt af Byggesummen i Penge eller Arbejde, hvilket blev paaset af Københavns Magistrat. Sagsøgeren havde haft Lejlighed til som Medlem af vedkommende Parcelforening at gøre sig bekendt med Centralforeningens økonomiske Forhold og gennemgaa dens Regnskaber. Skønt Sagsøgeren selv har udtalt, at han allerede, da den 1ste Rate af hans Byggelaan den 12 August 1924 skulde udbetales, anede Uraad, har han hverken dengang eller senere fundet Anledning til at henvende sig til Bestyrelsen. Da Bestyrelsen i August 1924 var blevet bekendt med, at der i Afdelingen for Byggesager blev laant Penge fra et Byggeforetagende til et andet, skred den øjeblikkelig ind og traf Bestemmelse om, at dette Forhold skulde bringes ud af Verden i Løbet af 2 Maneder, hvilken Frist saavel af Banken som af Tybjerg og Foersom blev anset som tilstrækkelig, hvad der selvfølgelig i høj Grad maatte berolige Bestyrelsen.

Sagsøgte Tybjerg har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført følgende:

Ifølge Status pr 31 December 1922 var der allerede da et Underskud paa Foreningens Formuekonto paa 9434 Kr 65 Øre; til Dækning af dette Underskud blev der optaget en Kassekredit, stor 10 000 Kr i Revisionsbanken mod Bestyrelsens personlige Kaution. Kassebeholdningen udgjorde kun 1448 Kr 42 Øre. Det blev i 1923 nødvendigt at bruge Penge til at bygge nogle Huse færdige for i Tilfælde, hvor Haandværkerne havde været ude af Stand til at fuldføre deres Entreprise. Det var heller ikke muligt at kalkulere saa nøjagtigt, at Entreprisesummerne og Byggelaanene altid svarede nøje til hinanden. Da det var Centralforeningen, der optog Byggelaanene i Bankerne, og da Raterne af Byggelaanene — iøvrigt ifølge Bankernes udtrykkelige Forlangende — ved Udbetalingen blev overført til Foreningens Fælleskonto, ansaa han sig for berettiget til at disponere over Byggelaanene til Afholdelse af Foreningens løbende Udgifter, altsaa ogsaa til Udgifter, der ikke vedrørte de Byggeforetagender, til hvilke de enkelte Byggelaan var optagne, hvilken Fremgangsmaade ogsaa blev benyttet andetsteds. Der forekom ham saa meget

mindre Betænkelighed derved, som den Udvej altid stod aaben til Dækning af eventuelt Underskud at forhøje Honorarerne for Foreningens Assistance og at udskrive Ekstrakontingent, saaledes at Tabet blev forholdsmæssigt fordelt paa samtlige Medlemmer af Foreningen. Tybjerg har endvidere anført, at han forudsatte, at Bestyrelsen fra første Færd af ved Gennemgang af Bøgerne havde set, at han havde anvendt Byggelaanene delvis paa andre Byggeføretagender, hvilket iøvrigt var den eneste Udvej, der stod aaben, naar man trods Mangel paa fornøden Driftskapital vilde fortsætte Virksomheden med Financiering af Byggeføretagender. Da Arbejdernes Landsbank i August 1924 stillede Krav om, at Administrationen inden en Frist af 2 Maaneder skulde ordnes saaledes, at hver enkelt Byggesag økonomisk kom til at hvile i sig selv, fortsatte Foreningen paa samme Maade som hidtil i de følgende 2 Maaneder og tilstræbte derunder at opfylde Bankens Krav, idet man derefter ikke begyndte med nye Byggeføretagender, uden at Byggherren stillede fuld Sikkerhed for de nødvendige Midlers Tilstedeværelse forud. — De gamle Sager blev derimod afviklet efter de gamle Regler med saavel Bankens som Bestyrelsens fulde Viden og Billigelse. Det viste sig, at han havde taget Fejl i sin Formening om at kunne faa de gamle Byggesager ordnet indenfor den fastsatte Frist, idet det ikke lykkedes at skaffe de dertil fornødne Penge, f. Eks. gennem en Udvidelse af Garantikapitalen, men han gik dog ud fra, at Foreningen vilde vise sig solvent; han regnede vel med et Tab paa 15 à 20000 Kr. paa de udestaaende Fordringer, men dette Beløb blev modsvaret dels ved den ca. 11000 Kr. store Garantikapital, dels ved Kassekrediten paa 10000 Kr. Det var alene Mangel paa Likviditet, der slog Foreningen i Stykker. Tybjerg har endvidere gjort gældende, at det Tab, der viste sig ved Likvidationen, ikke burde være overført alene til de sidst opførte Huse, men burde have været fordelt over alle de Huse, med hvis Opførelse Foreningen havde haft at gøre. Endelig har han fremhævet, at Bestyrelsen i ethvert Fald siden den 18 August 1924 har været bekendt med Sagens Sammenhæng og er gaaet med til at tillade, at den af ham anvendte Fremgangsmaade med Hensyn til Benyttelsen af Foreningens Fælleskonto fortsattes endnu i 2 Maaneder, og at Bestyrelsen, hvis den havde anset denne Fremgangsmaade, som havde været benyttet i 1½ Aar, for ulovlig, straks burde have standset Foreningens Virksomhed, naar man ikke kunde skaffe den fornødne Kapital.

Sagsøgte Foersom har forklaret, at han i Marts 1924 af Forretningsfører Tybjerg blev engageret til at affatte en Status pr. 31 December 1923, hvilken Status var færdig i Maj 1924 og derefter blev revideret af Foreningens faste Revisorer. Fra Maj 1924 blev han antaget til at udføre den daglige Revision paa Kontoret og til at affatte maanedlige Balancer, som afgaves til Bestyrelsen; han havde ingen som helst Indflydelse paa Bestyrelsens eller Forretningsførerens Dispositioner. I Begyndelsen af August 1924 henvendte den daværende Formand for Foreningens Bestyrelse, Sagsøgte Wittrock, sig til ham for at indhente nærmere Oplysninger om Foreningens hele økonomiske Stilling, og han gjorde ham nu bekendt med, at der blev disponeret over de enkelte Byggelaan til andre Byggeføretagender; han var iøvrigt selv allerede i

Efteraaret 1923 blevet klar over, at der blev trukket Penge fra et Byggeføretagende til et andet og havde talt med Tybjerg derom. En Dag i Foraaret 1924, da han var beskæftiget med at udarbejde den ovennævnte Status paa Foreningens Kontor, henvendte Medlem af Bestyrelsen og Arbejdsudvalget, Sagsøgte Hansen Bonderup, sig til ham og spurgte, om dette Forhold var lovligt, hvortil han svarede, at det efter hans Mening ikke var korrekt, men, som Forholdene laa, var der intet andet at gøre, thi hvis man holdt op dermed, vilde det ende med et Krak. Forholdet var nemlig det, at Foreningen ved de første Byggeføretagenders Iværksættelse havde udlagt Penge for forskellige Mestre, for at de kunde betale deres Arbejdere, og da Foreningen ikke havde nogen særlig Kapital, var den i økonomiske Vanskeligheder og kunde derfor ikke fuldføre de gamle Byggeføretagender uden ved Hjælp af Laanene for de nye; han antog dog, at hvert Byggeføretagende, naar dette blev gennemført, og Prioriteringen gav det Beløb, der regnedes med, ikke vilde paaføre Foreningen Tab. Foersom har endvidere forklaret, at han mente, at Bestyrelsen i det Hele har været bekendt med dette Forhold om Overførelse af Penge fra det ene Byggeføretagende til det andet, idet han gik ud fra, at Hansen-Bonderup, naar han var blevet sat i Kundskab herom, maatte gøre den øvrige Bestyrelse bekendt hermed; han mente endvidere, at Bestyrelsesmedlemmerne maatte have kunnet se det af de maanedlige Balancer, som de fik tilstillet. Efter at han i Begyndelsen af August 1924 havde sat Wittrock ind i Forholdet, havde denne gjort den samlede Bestyrelse bekendt med samme den 18 August. Da det af Sagsøgeren lidte Tab først indtraadte efter nævnte Tidspunkt, maa han allerede af denne Grund være uden Ansvar for det Sagsøgeren paaførte Tab.

Sagsøgte Wittrock, der den 28 Maj 1924 blev valgt til Formand for Bestyrelsen, af hvilken han havde været Medlem siden den 20 April 1923, har forklaret, at han den 14 August 1924 havde en Samtale med Revisor Foersom, idet han havde ønsket at faa Klarhed over forskellige Forhold vedrørende Foreningen; han fik ved denne Lejlighed af Foersom at vide, at de af Bygherrerne gennem Foreningen optagne Byggelaan ikke blev holdt hver for sig; han sammenkaldte straks Foreningens Arbejdsudvalg, der foruden af ham selv bestod af de Sagsøgte Forretningsfører Axel Olsen og Tømrermester Hansen-Bonderup til et Møde den 16 s M og satte i dette Møde Udvalget ind i Sagen. Den 18 s D blev der afholdt et Møde i Arbejdernes Landsbank. Foreningen var her repræsenteret ved Arbejdsudvalgets 3 Medlemmer, Sagsøgte Formand Mads Jensen, Redaktør Tybjerg og Revisor Foersom, medens der for Banken gav Møde dens 3 Direktører samt daværende Sekretær Ipsen. Det blev paa dette Møde besluttet, at man skulde søge at faa Forholdet ændret saaledes, at hvert Byggeføretagende skulde hvile i sig selv. Efter Tybjergs og Foersoms Mening var det imidlertid umuligt straks at indføre denne Ordning, og det blev saa vedtaget at give en Frist af 2 Maaneder til den 18 Oktober s A, fra hvilket Tidspunkt den nye Ordning skulde træde i Kraft. Tybjerg og Foersom mente, at denne Frist vilde være tilstrækkelig; til den Tid kunde de gamle Byggeføretagender være ordnede. Banken forlængede denne Frist til den 1 November s A efter Henvendelse fra Tybjerg, uden at han eller de andre Medlemmer af Be-

styrelsen fik noget at vide herom. Efter Mødet i Banken gav han paa et samme Dag afholdt Bestyrelsesmøde Meddelelse om den trufne Ordning, og denne blev sanktioneret af Bestyrelsen. Wittrock har bestemt hævdet, at han inden sin Samtale med Foersom den 14 August 1924 havde været ganske uvidende om, at Foreningen anvendte Penge fra et Byggeforetagende til et andet, og at det var hans Overbevisning, at de andre Medlemmer af Bestyrelsen heller ikke vidste Besked hermed. Efter Mødet i Banken den 18 August 1924 hævde han ikke ført nogen Kontrol med Hensyn til, om den da vedtagne Ordning blev gennemført, idet han gik ud fra, at Banken sørgede derfor. Banken ordnede ogsaa Forholdet efter den skete Vedtagelse fra den 1 November 1924, for saa vidt som der derefter ikke maatte trækkes Penge fra den enkelte Byggesagskonto over til Foreningens Fælleskonto paa anden Maade end, at de paagældende Checks blev udstedt til de enkelte paagældende Haandværkere og noteret i Banken, som var à jour med, hvem der arbejdede for de forskellige Bygherrer. Kort forinden Tybjergs Afskedigelse, der fandt Sted den 14 November 1924, fik han at vide, at Ordningen ikke havde vist sig effektiv, idet der ikke havde været tilstrækkelige Midler indstaaende paa Fælleskontoen til Dækning af alle de til Haandværkerne udstedte Checks, og der altsaa stadigt var disponeret over de hævdede Rater af Byggelaanene til uvedkommende Formaal. Wittrock har yderligere forklaret, at han ikke forinden den 14 August 1924 har rettet Spørgsmaal til Tybjerg om Ordningen af Laanene i Banken; han fik fra Juni 1924 af Tybjerg overleveret maanedlige Balancer, der var udarbejdede af Foersom, og disse Balancer viste stadigt Solvens; han har nok været klar over, at det kneb med Foreningens Likviditet, men betragtede det som en øjeblikkelig Krise, hvilken Opfattelse ogsaa støttedes ved Udtalelser fra Tybjergs Side; han havde selv ikke særligt Kendskab til Byggeadministrationsvirksomhed, og han havde ikke i sin Formandstid personligt undersøgt Foreningens Regnskabsbøger.

Tømrermester Niels Hansen-Bonderup har forklaret, at han, der havde været Medlem af Centralforeningens Bestyrelse siden 1922, altid var gaaet ud fra, at hver Byggesag blev behandlet særskilt og hvilede i sig selv; han har bestemt benægtet, at han i Foraaret 1924 af Revisor Foersom skulde være gjort bekendt med, at dette ikke var Tilfældet; han har ikke undersøgt Foreningens Regnskabsbøger, men det var ham, der satte igennem, at Bestyrelsens Medlemmer fra Juni 1924 hver Maaned fik tilstillet en af Foersom udarbejdet Balance; han har udtrykkelig spurgt Foersom, om han nu var sikker paa, at Balancen kunde holde, hvilket Foersom besvarede bekræftende; han havde været bekendt med, at der var et Par Byggeforetagender, hvor Foreningens Tilgodehavende ikke vilde kunne dækkes ved Prioriteringen, og han havde i den Anledning foreslaaet, at de ret lave Honorarer, som Foreningen beregnede sig for sin Bistand, skulde forhøjes.

Kontorchef i Arbejdernes Landsbank Thorstein Ipsen har forklaret, at det var Bankens Mening fra først af, at hver Byggesag skulde hvile i sig selv, og at et Laan fra en Akkomodationsobligation fra en Bygherre altsaa ikke skulde kunne anvendes til et andet Byggeforetagende. Først i Foraaret eller i Sommeren 1924 blev man under en Forhandling med

Tybjerg, der ønskede yderligere Hjælp, klar over, at de enkelte Byggeforetagender og Udbyttet af de til Udførelsen af samme rejste Laan ikke blev holdt hver for sig.

Den af Centralforeningen benyttede Fremgangsmaade, hvorefter Raterne af de i Banken rejste Laan i vidt Omfang er blevet benyttet til andre Byggeforetagender end dem, til hvis Udførelse Laanene var stiftede, maa under de foreliggende Omstændigheder anses for retsstridig i Forhold til de Bygherrer, over hvis Midler der paa den anførte Maade blev disponeret. Sagsøgte Tybjerg, der bærer Hovedansvaret herfor, maa derfor være pligtig at erstatte hele det Tab, som Sagsøgeren har lidt ved den ommeldte Fremgangsmaade, og idet der ikke er rejst nogen Indsigelse med Hensyn til Størrelsen af det af Sagsøgeren opgjorte Tab, vil den af Sagsøgeren nedlagte Erstatningspaastand derfor saa vidt være at tage til Følge. Hvad de sagsøgte Bestyrelsesmedlemmer angaar, deriblandt ogsaa Sagsøgte Hansen-Bonderup, kan det ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at de forinden August 1924 skulde have været vidende om de af Tybjerg foretagne retsstridige Dispositioner. — Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Bestyrelsen burde have været klar over de omhandlede retsstridige Dispositioner, bemærkes, at det vel — som af Bestyrelsen hævdedet — er rigtigt, at Tybjerg af Generalforsamlingen var blevet antaget til at lede Byggesagerne, og at der var givet ham en ret selvstændig og betroet Stilling indenfor Byggeafdelingen, men denne Omstændighed kunde ikke fritage Bestyrelsen, der ifølge Vedtægternes § 17 havde Ledelsen af alle Foreningens Anliggender, for at føre nøje Tilsyn med, at han udførte det ham betroede Hverv paa behørig Maade. Der maa efter alt foreliggende gaas ud fra, at Bestyrelsens Medlemmer, hvis de havde sat sig nøje ind i Foreningens hele Byggevirksomhed og Regnskabsførelse, vilde kunne være blevet klar over den Maade, hvorpaa der disponeredes over Byggelaanene, særlig under Hensyn til, at de Beløb, som Foreningen efterhaanden kom til at staa i Forskud med, i høj Grad oversteg de likvide Midler, der stod til Foreningens Raadighed. Bestyrelsen maatte i ethvert Fald i Forsommeren 1924 være blevet paa det rene med, at Foreningen som Følge af dens Byggevirksomhed var kommet i meget alvorlige økonomiske Vanskeligheder, hvad der ogsaa fandt sit Udtryk i, at den paa Sagsøgte Hansen-Bonderups Initiativ traf Bestemmelse om, at der fremtidig skulde tilstilles Bestyrelsens Medlemmer maanedlige Balancer, men der blev alligevel ikke fra Bestyrelsens Side foretaget noget alvorligt Skridt for gennem en nærmere Undersøgelse at komme til Bunds i Forholdene, forinden Bestyrelsens Formand saa sent som den 14 August 1924 henvendte sig til Revisor Foersom. Bestyrelsen maa herved anses at have gjort sig skyldig i en retsstridig og tilregnelig Pligtforsømmelse, der maa paaføre den Erstatningsansvar.

Det maa endvidere statueres, at Bestyrelsen derved, at den i Mødet den 18 August 1924 har sanktioneret den mellem Foreningens Arbejdsudvalg og Arbejdernes Landsbank trufne Aftale, hvorefter der endnu i 2 Maaneder kunde disponeres over de af Foreningen hævdede Byggelaan til uvedkommende Byggeforetagender, har paadraget sig Erstatningsansvar overfor Sagsøgeren med Hensyn til det denne derved paaførte Tab.

Det vil ikke kunne diskulperes Bestyrelsen, at den maatte være gaaet ud fra, at Forholdet i Løbet af de 2 Maaneder kunde bringes i Orden, saaledes at ingen af Bygherrerne kom til at lide Tab, hvorved bemærkes, at der ingen som helst Udsigt var til, at det saaledes tilsigtede Resultat kunde opnaas, naar det ikke indenfor den anførte Tidsfrist kunde lykkes Foreningen at tilvejebringe tilstrækkelige Midler, hvad der ikke kunde paaregnes og heller ikke ses at være forsøgt. Det maatte staa Bestyrelsen klart, at den paadrog sig en personlig Risiko, naar den gik med til at tillade, at der vedblivende paa retsstridig Maade disponeredes over de enkelte Bygherrers Byggelaan til uvedkommende Formaal, og der i den Anledning i Tilfælde af, at Forsøget paa at skaffe Foreningens Forhold i Orden, indenfor det oftnævnte Tidsrum mislykkedes, paaførtes Bygherrerne yderligere Tab. Bestyrelsen maa endelig anses at have paadraget sig Erstatningsansvar derved, at den efter Fristens Udløb intet foretog sig for at kontrollere, at den ulovlige Fremgangsmaade ikke fortsattes. En saadan Kontrol maatte være saa meget mere paakrævet, som Foreningens økonomiske Stilling ikke i det forholdsvis korte Tidsrum kunde antages at være blevet en saadan, at det havde været muligt at dække de lidte Tab og at fortsætte Virksomheden paa forsvarlig Maade uden Tilførsel af ny Driftskapital, som ikke var fremskaffet, og det derhos burde have staaet Bestyrelsen klart, at den med Banken trufne Ordning ikke var fyldestgørende, idet der vel blev udstedt Checks til de forskellige Bygningshaandværkere for deres Tilgodehavende, men Byggelaanene stadigt blev overført til Foreningens Fælleskonto, og der saaledes ikke var nogen Sikkerhed for, at der til enhver Tid paa den nævnte Konto var Dækning til Indfrielse af de udstedte Checks. Det viste sig da ogsaa, at flere af de ved Sagsøgerens Byggeforetagende beskæftigede Haandværkere ikke kunde faa deres Checks indløst, og at Sagsøgeren, der efter den oprettede Byggekontrakt hæftede direkte overfor Haandværkerne, selv maatte betale dem deres Tilgodehavende for at undgaa at blive sagsøgt.

Med Hensyn til Sagsøgte Foersom bemærkes, at han ikke havde nogen Andel i de af Forretningsføreren trufne ulovlige Dispositioner, og at han heller ikke findes at have paadraget sig Erstatningsansvar derved, at han ikke har sat Bestyrelsen ind i Sagens Sammenhæng, idet han, som Forholdene laa, maatte være beføjet til at gaa ud fra, at Bestyrelsen var bekendt hermed; hans Frifindelsepaastand vil derfor allerede som Følge heraf være at tage til Følge. De 11 sagsøgte Med-

Færdig fra Trykkeriet den 25 Februar 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Trykfejl.

p 604 L 18 f n § 231, læs § 281.

p 746. Den i Fodnoten anførte Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 31 Maj 1927 har Indenrigsministeriet stadfæstet en af Viborg Stiftamt den 5 Februar s A afgivet Resolution, hvorved det er statueret, at den i Vile Sogn den 7 Oktober 1887 fødte Fisker Kristian Andersen i Esbjerg var forsørgelsesberettiget i Nautrup-Sæby-Vile Kommune. Bemeldte Afgørelse var bl a støttet paa, at Andersen i et nærmere angivet Tidsrum havde modtaget Fattighjælp ved, at han i 1919 havde været forgæves efterlyst som Alimentant, og ved at et ham paa hvilende Alimentsbidrag i 1924 var skønnet uerholdeligt hos ham. I Stævningen i nærværende ved Retten for Esbjerg Købstad, Skads Herred samt Fanø Birk forberedte Sag angives den Paastand, som Sagsøgerne, Nautrup-Sæby-Vile Sogneraad, vil nedlægge, at være den, at de Sagsøgte, Esbjerg Byraad, tilpligtes at anerkende, at den formeldte af Politimesteren i Skive den 28 Maj 1919 foretagne Efterlysning og det ligeledes ommeldte af Politimesteren i Esbjerg udtalte Skøn ikke har den ved Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7, 1 Pkt hjemlede Retsvirkning. De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten paastaaet Sagen afvist, idet de har gjort gældende, at den mellem Parterne opstaaede Tvist, ikke blot for saa vidt angaar selve Spørgsmaalet om Andersens Forsørgelseskommune, men ogsaa med Hensyn til de i Paastanden nævnte Spørgsmaal, hvis Besvarelse danner Grundlag for Afgørelsen af førstnævnte Spørgsmaal, er endeligt og bindende afgjort af Indenrigsministeriet, jfr Fattiglovens § 59.

Saaledes som Sagen med den anførte Paastand er indbragt for Retten, maa den antages alene at dreje sig om, hvorvidt vedkommende Politimestre har overskredet Grænserne for de Beføjelser, der ifølge §§ 5 og 6 jfr § 7 i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 tilkommer dem, og da der ikke ses at være nogen Hjemmel til at unddrage de saaledes rejste Spørgsmaal fra Domstolenes Prøvelse, kan den nedlagte Afvisningspaastand ikke tages til Følge; men Sagen vil efter Sagsøgernes Paastand være at henvise til ovennævnte Underret som nedenfor bestemt.

Sé videre p 448.

Højesteretstidende.

Udgivere: **Højesterets Protokolsekretærer,**

74. Aargang

Højesteretsaaret 1930.

Nr. 35

Fredag den 6 Februar.

lemmer af Bestyrelsen vil derimod i Forbindelse med Sagsøgte Tybjerg in solidum være at tilpligte at betale Sagsøgeren det af ham krævede Beløb tilligemed Renter som paastaet.

Sagsøgeren vil have at betale Sagsøgte Foersom Sagens Omkostninger med 100 Kr, medens de øvrige Sagsøgte in solidum vil have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 600 Kr.

For Udeblivelse fra den befalede Forligsmægling vil Sagsøgte Tybjerg have at betale en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 20 Kr.

Nr 19/1931.

Garageejer **C Petersen**

mod

Aktieselskabet **Dunlop Rubber Co.**

Sø- og Handelsrettens Kendelse af 15 Januar 1931: Da det ikke kan anses for udelukket, at Besvarelsen af det nævnte Spørgsmaal [hos hvilken Forhandler et i Sagen mødt Vidne køber sit Gummi] kan være af Betydning for Bevisførelsen, naar det i det hele er Meningen, at Vidnets Udsagn skal paaberaabes i Sagen, kan Vidnets Protest mod at besvare Spørgsmaalet ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Da det ikke findes af Betydning for nærværende Sag at oplyse, hos hvilken Forhandler Vidnet køber sit Gummi, findes det som af den kærende hævdet ikke at burde paalægges Vidnet at besvare dette Spørgsmaal, hvorfor

bestemmes:

Det bør ikke paalægges Vidnet at besvare dette Spørgsmaal.

Nr 220/1930. Aktieselskabet **Korn- og Foderstofkompagniet**
(Bruun)

m o d

Aktieselskabet **Det Forenede Dampskibsselskab**
(Holten-Bechtolsheim),

betræffende Godtgørelse for Liggedage.

Sø- og Handelsrettens Dom af 31 Juli 1930: De Sagsøgte, A/S Det Forenede Dampskibsselskab ved dets administrerende Direktør A O Andersen bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstofkompagniet i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter alt foreliggende, navnlig ogsaa de i Dommen omtalte Konnossementsbestemmelser, hvormed Skibsmægler Pekholtz maa antages at have været bekendt, maa det have staaet Appellanten klart, at Indstævnte ikke vilde paatage sig Risikoen for de paagældende, ved Ishindringer foraarsagede Omkostninger. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Korn- og Foderstofkompagniet, til Indstævnte, Aktieselskabet Det Forenede Dampskibsselskab, med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, A/S Korn- og Foderstofkompagniet modtog i Hamburg, med en større Importdamper ved Navn »Meanticut« et Parti Majs, stort 217 Tons, som skulde omlades her og transporteres videre til Aarhus. I denne Anledning fragtede Sagsøgerne gennem Skibsmægler W Pekholtz i Altona Skibsrum i den de Sagsøgte, A/S Det Forenede Dampskibsselskab tilhørende Damper »Hjelm«. Aftalen blev indgaaet mundtlig den 29 Januar 1929 paa Børsen i Hamburg mellem nævnte Pekholtz og Afde-

lingschef Koch hos Firmaet M H Gehrrens som Repræsentant for de Sagsøgte. Fragten blev fastsat til 10 Kr 50 Øre pr 1000 kg, og dette Fragtbeløb skulde inkludere samtlige Fragtomkostninger ved at befordre Varen fra Importdamperen og skaffe den indladet i Damperen »Hjelm«. Man regnede med, at Damperen »Hjelm« vilde ankomme til Hamburg den 4 Februar og sandsynligvis kunde afgaa fra Hamburg den 6 Februar 1929, og man var klar over, at Majsene, der skulde aftages fra Importdamperen den 31 Januar 1929, saaledes maatte henligge i nogen Tid i Lægter. De Sagsøgte hævder, at deres Repræsentant udtrykkelig ved Aftalens Indgaaelse har gjort opmærksom paa, at der kun kunde være Tale om, at de Sagsøgte vilde dække Lagring i Lægter indtil den 4 Februar 1929, men Sagsøgerne hævder, at der overhovedet ikke er taget noget saadant Forbehold fra de Sagsøgtes Repræsentants Side, og at Aftalen i dette som i andre Tilfælde er gaaet ud paa, at Fragten skulde dække samtlige Omkostninger ved at bringe Varen fra Importdamperens Ræling og til Bestemmelsesstedet, derunder eventuel Lagring i Lægter under Omladning. Damperen »Hjelm« kom imidlertid ikke til Hamburg til den fastsatte Tid, idet der indtraadte Isvanskeligheder, og Varen blev først afskibet fra Hamburg den 2 April 1929 i Sagsøgtes Dampers »Yrsa«. Konnossementet, der er dateret den 2 April 1929, udfærdigedes med den oprindelige Fragtaftale som Grundlag, dog blev Konnossementet forsynet med Paategning om, at der var paaløbet 1425 Reichsmark for Liggedage. Ved Varens Modtagelse i Aarhus maatte Sagsøgerne betale dette Beløb med 1269 Kr 32 Øre, som de Sagsøgte forlangte i Lagringspenge for Tiden fra 5 Februar indtil 2 April 1929.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne gældende, at de Sagsøgte ikke har været berettigede til at afkræve Sagsøgerne det her nævnte Beløb, og Sagsøgerne har derfor paastaet de Sagsøgte, A/S Det Forenede Dampskibsselskab ved dets administrerende Direktør A O Andersen dømt til Betaling af 1269 Kr 32 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 5 April 1929, til Betaling sker.

Sagsøgerne gør gældende, at Aftalen i Hamburg mellem de 2 Repræsentanter ogsaa dækkede de Omkostninger, som var forbundet med, at Varen, i Tilfælde af at »Hjelm« maatte blive forsinket, maatte henligge i den Lægter, i hvilken den blev indladet fra Importdamperen. De støtter sig herved til en af Skibsmægler Wilhelm Ludwig Pekholtz i Hamburg afgivet Vidneforklaring, i hvilken han fastholder, at der ikke ved Fragtaftalen med de Sagsøgtes Repræsentant blev taget noget Forbehold med Hensyn til Omkostningerne vedrørende Varigheden af Omladningen i Hamburg. Han udtaler videre, at det ved den Slags Fragtaftaler hyppigt forekommer, at Omladningen af en eller anden Grund varer længere end beregnet, og der er aldrig i saadanne Tilfælde Tale om efterfølgende Forhøjelse af Fragtsatsen, men den aftalte Sats bliver bestaaende, og den inkluderer Omkostningerne fra Aftagelsen i Importdamperen, indtil Varen er ombord i Lokaldamperen. I det foreliggende Tilfælde havde Repræsentanten for de Sagsøgte naturligvis ikke regnet med de indtrædende abnorme Isforhold, men det var hans egen Risiko, saa snart han havde aftaget Partiet med sin Lægter.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet. De henviser til en af Afdelingschef Hans Cäsar Koch i Hamborg afgivet Vidneforklaring, i hvilken han hævder, at han ved sin Aftale med Pekholtz overfor ham klart har udtrykt, at de i Hamburg Havn ved Omladning fra et Skib til et andet og en kort Lagring af Varen i en Lægter opstaaede Omkostninger kun indbefattede Omkostninger indtil den Afladning, som forventedes fuldført den 4 Februar i Damperen »Hjelm«. Da det den 2 Februar viste sig, at Damperen »Hjelm« paa Grund af Is ikke vilde komme, meddelte Vidnet straks dette paa Børsen til Pekholtz og opfordrede ham til at disponere over Varen paa anden Maade, da de eventuelt udover den 4 Februar opstaaede yderligere Liggedage ikke gik ind under den Fragtaftale, som Vidnet havde afsluttet med ham, men at disse alene kom til at paahvile Varen. Pekholtz modtog denne Meddelelse uden Indsigelse, men traf ingen Forberedelser til at disponere over Varen, der derfor blev liggende i den Lægter, hvor den nu en Gang laa. Efter Vidnets Mening kunde man ved Indgaaelsen af Fragtoverenskomsten ikke forudse, at Damperen »Hjelm« kunde blive forhindret i at komme paa Grund af Is.

Foruden at henvise til denne Vidneforklaring har de Sagsøgte yderligere gjort gældende, at Fragtaftalen blev sluttet paa de Sagsøgtes almindelige Linie-Betingelser; de hertil svarende Konnossementer, herunder ogsaa Konnossementet af 2 April 1929, indeholder vidtgaende Bestemmelser for Tilfælde af Isvanskeligheder. I § 4 hedder det saaledes: »at Udlæg og Liggedagspenge af enhver Art ved før eller efter Indladningen er for Vareejerens Regning og Risiko«, og i § 7, at »alle ekstra Omkostninger som er opstaaet paa Grund af — — — Is — — — skal bæres af Afladeren og/eller Modtageren.« Ogsaa som Følge af disse Bestemmelser, maa Sagsøgerne efter de Sagsøgtes Mening være pligtige at betale de omtalte Lagringspenge, og dette Resultat vil i det hele stemme med Ret og Billighed, idet det under almindelige Forhold er Vareejerens, der maa bære Risikoen ved, at Varen ikke kan transporteres paa Grund af Isvanskeligheder. Fragtens Størrelse er da ogsaa fastsat uden Hensyntagen til saadanne Vanskeligheder.

Overfor disse Betragtninger har Sagsøgerne henvist til, at Pekholtz i sin Vidneforklaring yderligere har udtalt, at han vel har faaet Underretning om, at Damperen »Hjelm« paa Grund af Is ikke kunde komme til Hamburg, samt ret sikkert Opfordring til paa anden Maade at disponere over Varen, og at han ikke har svaret mundtligt; derimod har han, da Koch den 11 Februar 1929 skrev til ham, den 13 s M svaret, at han lod Skrivelsen gaa videre til Afladerne, men bemærkede, at han havde kontraheret Partiet med Koch til en Fragt, der indbefattede samtlige Omkostninger ved Mellemtransporten fra Importdamperen indtil ombord de Sagsøgtes Dampere. Dernæst gør Sagsøgerne gældende, at de Sagsøgte ikke kan paaberaabe sig Konnossementsbetingelser, der først kommer i Betragtning, efter at Afladningen er sket, og i det hele ikke kan være gældende, naar der som her foreligger en mundtlig Aftale i modsat Retning.

Som det fremgaar af foranstaaende, er der Uenighed om, hvad der er aftalt mundtligt paa Børsen i Hamborg. Da der imidlertid er Enighed om, at man ved Aftalen regnede med, at »Hjelm« vilde komme til Ham-

burg den 4 Februar, og Fragtsatsen maa antages at være beregnet i Forhold hertil, finder Retten det rimeligt, at Sagsøgerne bærer de efter den 4 Februar paaløbne Lagrings-Omkostninger, og de Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Mandag den 9 Februar.

Nr 267/1930.

Rigsadvokaten

mod

Jens Nielsen Arentoft (Fich),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 185 og 210.

Vestre Landsrets Dom af 28 Oktober 1930: Tiltalte Jens Nielsen Arentoft bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Hey, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 80 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Nielsen Arentoft til Højesteretssagfører Fich 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Jens Nielsen Arentoft ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 8 Oktober 1930 sat under Tiltale til at lide Straf:

1) principalt for Voldtægt efter Straffelovens § 168, I, subsidiært for Overtrædelse af Straffelovens § 185, jfr § 210, ved Natten mellem den 1 og 2 Juni 1930 paa Vejen mellem lille Almstok og Billund ved Vold at

have forskaffet sig Samleje med Mariane Thomine Nielsen, der var uberygtet,

II) principalt for Forsøg paa Voldtægt efter Straffelovens § 168, I, jfr § 46, subsidiært for Overtrædelse af Straffeloven § 185, jfr § 210, ved Natten mellem den 10 og 11 Marts 1929 paa Vejen i Nærheden af Hovborg Kro ved Vold at have forsøgt at forskaffe sig Samleje med Nielsine Kristine Kristensen, der var uberygtet.

Tiltalte er født den 16 April 1910 og er ved Dom, afsagt den 12 Marts 1930 af Retten i Straffesager for Kolding Købstad m v anset for Overtrædelse af Lov om Motorkøretøjer af 1 Juli 1927 § 24, 1 Stk, og Politivedtægten for Veje Amts Landdistrikt § 40, jfr Tillæg II efter nævnte Lovs § 41, og Lov 4 Februar 1871 § 6 med Bøder af 200 Kr til Statskassen og 15 Kr til Kolding Herreds Politikasse, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj er frakendt Tiltalte for et Tidsrum af 6 Maaneder.

Under Sagen er der forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal: Hovedspørgsmaal I.

Er Tiltalte Jens Nielsen Arentoft skyldig i den i Straffelovens § 168, 1 Stk, omhandlede Forbrydelse ved Natten mellem den 1 og 2 Juni 1930 paa Vejen mellem Lille Almstok og Billund ved Vold at have tiltvunget sig Samleje med den uberygtede Pige Mariane Thomine Nielsen? Hovedspørgsmaal II.

(besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal I besvares med Nej).

Er Tiltalte Jens Nielsen Arentoft skyldig i de i Straffelovens §§ 185 og 210 omhandlede Forbrydelser ved, at han ved den i Hovedspørgsmaal I omhandlede Lejlighed ved Anvendelse af Magt har tvunget fornævnte Mariane Thomine Nielsen til at taale, at han lagde hende ned, trak hendes Benklæder ned, skilte hendes Ben ud, indførte sit Kønslem i hendes Kønsdele og fuldbyrdede Samlejet med hende, uagtet hun ydede Modstand?

Hovedspørgsmaal III.

Er Tiltalte Jens Nielsen Arentoft skyldig i Forsøg paa Voldtægt efter Straffelovens § 168, I, jfr § 46, ved Natten mellem den 10 og 11 Marts 1929 paa Vejen i Nærheden af Hovborg Kro ved Vold at have forsøgt at tiltvinge sig Samleje med den uberygtede Nielsine Kristine Kristensen? Hovedspørgsmaal IV.

(besvares kun, hvis Spørgsmaal III besvares med Nej).

Er Tiltalte Jens Nielsen Arentoft skyldig i de i Straffelovens §§ 185 og 210 omhandlede Forbrydelser ved, at han ved den i Hovedspørgsmaal III omhandlede Lejlighed ved Anvendelse af Magt har tvunget Pigen Nielsine Kristine Kristensen til at taale, at han kastede hende om i Landevejsgrøften, lagde sig ved Siden af hende, førte sin Haand op under hendes Tøj, trak i hendes Underkjole og først slap hende, da der kom andre Folk til Stede?

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaalene I og III med Nej og Hovedspørgsmaalene II og IV med Ja.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 185 og 210 med en Straf, der

efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 80 Kr.

Onsdag den 11 Februar.

Nr 147/1930. **Georg Julius Gottlieb Fackmann Hansen (Selv)**
mod

Kommunehospitalet i København ved Borgmester Hedebol (Trolle)
og Det offentlige ved Byretspræsident Rytter (Ingen),

betræffende Erstatning for Tilbageholdelse paa Sindssygehospital.

Østre Landsrets Dom af 10 April 1930: Forsaavidt angaar det offentlige som sagsøgt ved Københavns Byrets Præsident afvises denne Sag. Sagsøgte, Kommunehospitalet i København ved Borgmesteren for Magistratens 2 Afdeling, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Georg Julius Gottlieb Fackman Hansen, i Sagen fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Kommunehospitalet i København 200 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand. Kommunehospitalet ved Borgmester Hedebol har paastaaet Frifindelse, medens det offentlige ved Byretspræsident Rytter ikke har givet Møde.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de for Højesteret foreliggende ny Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten til den førstnævnte Indstævnte at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Georg Julius Gottlieb Fackmann Hansen til Indstævnte Kommunehospitalet i København ved Borgmester Hedebol 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Oktober 1923 tilskrev Sagsøgeren, Georg Julius Gottlieb Fackmann Hansen, Rigsadvokaten et saalydende Brev:

»Ærede Herr Rigsadvokat Topsøe Jensen.

Jeg ser altsaa nu af Domsafsigelsen i Landmandsbanksagen, at det fuldtud er lovligt, at begaa Snigmord i Danmark. Og bedrageri naar det bare tjener til Embedsmændenes Bedste. Jeg var paa deres Kontor i Dag og fik da, at vide, at de ikke agtede, at gøre mere hved den Sag. Men for det første har jeg ikke i Sinde, at lade G Becks Svindlerier overfor min Person gaa uhævnede hen. Og for det andet kan det ikke forandre Sagen selv om de og Hans Majestædt Kongen har betalt Danmarks, Største Fløsejournalist nok saa meget for, at skrive i Aviserne, at det kuns var en Sindssyg Mands Paahidt med den Røde Løbeseddel, derhoved faar jeg ikke mit tilgodehavende. Men jeg tværtimod en god grund til at udføre en Blodhævn, da Sindssygs Mand ikke kan drages til Ansvar for sine Handlinger.

Jeg ønsker hermed de Herrer hjertelig til Lykke. Hævnen skald blive udført førend jeg forlader Danmark vær forvisset om det.

Med Højagtelse. G F H.

Hævnen er Sød naar den rammer de rigtige. Og det skald jeg sørge for i dette Tilfælde.«

Under en i Anledning heraf mod Sagsøgeren indledet Undersøgelse, under hvilken han sigtedes for Overtrædelse af Straffelovens § 299, anholdtes Sagsøgeren den 10 Oktober 1923 og fængsledes den følgende Dag. Efter en af vedkommende Fængselslæge afgivet Erklæring blev han ved Rettens Kendelse indlagt til Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling. Overlægen her, Professor Wimmer, afgav den 10 December s A saalydende Erklæring:

»Med Tilbagesendelse af Akterne for den 28 aarige Arrestant Georg Julius Gottlieb Fachmann Hansen, der indlagdes her den 5 f M, skal bemærkes:

Han er født i Ægteskab, men har paa Grund af Faderens tidlige Død været i Pleje paa Landet som Barn, har siden Konfirmationen mest sejlet som Sømand, dog ogsaa arbejdet i Land ved Skibsbygning og lignende. Han ses ikke tidligere at have været i Konflikt med Loven.

Han synes ikke arveligt disponeret til Sindssygdom, vil ikke selv have gennemgaaet alvorligere legemlige Sygdomme, benægter Syfilis, har nu og da drukket lidt rigeligt, men der synes ikke at være Tale om kronisk Alkoholmisbrug. Han har aldrig haft Kramper eller andre Tegn paa Epilepsi (eller Hysteri), aldrig alvorligere Læsioner af Hovedet.

Han vil have fulgt godt med i Skolen, har altid interesseret sig meget for Læsning, specielt om sociale Spørgsmaal og »Videnskab«, vil ogsaa have taget Timer i Sang. Hans Grundstemning angiver han jævn, uden episodiske Depressioner, ligesom heller intet kan oplyses om mere

periodiske Stemningssvingninger, specielt ikke af manisk Art. Ej heller faas ved Eksaminationen af ham eller fremgaar af hans Livsløb noget sikkert i Retning af tidligere paranoiske Faser eller Anfald.

De mærkelige Ideer, der danner Grundlaget for hans »Aktion« i den senere Tid som for de »Trusler« mod Øvrighedspersoner, der synes at være Foranledningen til hans Arrestation, disse Idéers Opstaaelsestidspunkt er vanskeligt at bestemme: I Sommeren 1921 havde han anlagt Sag mod det amerikanske Flyvervæsen til Betaling af ca 200 Dollars, som han mente at have til gode hos det. Han synes i den Anledning at have søgt forskellige Personer i New York, blandt andre ogsaa Generalkonsul Bech der. Under en »Samtale« med denne i September 1922 vil han have fremsat »sit Syn« paa Landmandsbankaffæren og udkastet den Plan til »Fjernelse af Etatsraad Glückstadt«, som han nu mener — uden hans Vidende — sat i Værk. Men hans »Kontraaktion«, respektive hans mere almindelige Mistanke om at alskens »Lumskerier« nu var sat i Gang, skriver sig vist fra et noget senere Tidspunkt, da det paa Generalkonsulatet blev meddelt ham, at der ikke var nogen Penge til ham fra det amerikanske Flyvervæsen, men uden at han fik Lov til selv at læse de paagældende Papirer(!). Fra dette Tidspunkt synes han at have faaet den ganske bestemte Overbevisning, at Generalkonsul Bech, »selv havde stukket Pengene i Lommen«, ligesom han ogsaa »forstod«, at man vilde forholde ham en beskeden Belønning for den af ham udkastede »Plan«. Efter Hjemkomsten her til Landet (med Overbevisningen om, at der var »noget i Gære« i Landmandsbanksagen) synes han at have været en saare ivrig Avislæser om alt, hvad denne Sag angik, findende sin Mistanke bekræftet gennem haarkløvende og barokke »Fortolkninger« af Referaternes Ord, ved raa Slugen af tilfældige Menneskers fantastiske Fortællinger o s v, saaledes som det til fulde kan læses i Akterne og hans Skriverier.

Medens han til at begynde med synes at have været tilbøjelig til egenhændig at medvirke til en »Forsvinden« af Etatsraad Glückstadt, synes han efter Hjemkomsten til Danmark at have taget en ganske anden Stilling i Sagen, var nu fuldt og fast besluttet paa at »afsløre Skurkestregerne«, synes først at have forsøgt dette ved Henvendelse til Embedskontorer, derpaa ved Uddeling af Løbesedler om Sagen, ved at lade sig interviewe af Bladene o s v.

Under hele denne Fase synes han vel at have været meget aktiv, men saa vidt jeg tør skønne ikke almindeligt eksalteret. Han synes paa intet Tidspunkt at have været hallucineret.

Herinde har han hele Tiden været klar og fuldt orienteret, aldrig tydelig hallucineret. Han har hele Tiden været noget vanskelig, selv-sikker, lidt kværunderende, ogsaa lidt tilbøjelig til at sætte Medpatienterne lidt op, alt stærkest overfor Lægerne, overfor hvem han stadig med Foragt afviser Mistanke om, at han skulde være sindssyg.

Han fremsætter paa en sikker og overbevist Maade sine barokke Idéer som ovenfor nævnt, underbyggende dem med talrige, mere eller mindre fjerntliggende Fortolkninger af ganske nevtrale Episoder, Bemærkninger i Aviser og lignende. »Sagen« er for ham yderlig gennem-sigtig, een Embedsmand har faaet saa og saa mange Penge for at med-

virke, Fængselslægen, der sørgede for en Stedfortræder for Etatsraad Glückstadt til Operationen, har maaske faaet 100 000 Kr, o s v, o s v. I et Par Skrivelser til mig gaar disse og lignende Idéer stereotypet igen, som de gør det i de Sagens Akter vedlagte Skriverier fra hans Haand. Der synes efter hans Opfattelse at være et fuldstændigt Komplot til at skjule alle »Kæltringestregerne« i denne Affære, først og fremmest til at holde hans Afsløringsforsøg nede, hvad han dog er sikker paa ikke vil lykkes i Længden.

Hans Idéer synes udelukkende opstaaede gennem Fortolkninger, Kombinationer o s v. Egentlig »Førfølgelse« mod ham selv mener han vist ikke der er ud over Bestræbelserne for at »holde ham ude«, respektive faa ham stemplet som sindssyg. Ud over hans sikre Forvisning om Sagens Realitet og hans Overbevisning om at være kaldet til at »rense« Samfundet, har jeg ikke kunnet paavise paranoiske Storhedsidéer.

Der er hverken i hans Tankegang eller i hans Adfærd, respektive Stemningsreaktioner, noget schizofrent, ligesom der herinde ej heller er iagttaget Tegn paa virkelig (manio-depressiv) Eksaltation, Baade under Samtale og ved de specielle psykiske tests viser han middel Begavelse. Han har heller ikke herinde haft Tilfælde af epileptisk Art.

Den objektive Undersøgelse viser ingen Tegn paa organisk Lidelse af Nervesystemet, specielt ikke af alkoholisk eller syfilitisk Art. Spinalvædskefundet er negativt, Wassermannreaktionerne negative i Blod og Spinalvædske, heller ikke Tegn paa Pulsaareforkalkning eller paa Nyre-Hjærtelidelse. Ingen hysteriske Tegn. Totalhabitus ikke særlig degenerativt præget.

Arrestanten er efter mit Skøn sindssyg, lidende af en »kombinatorisk (fantastisk) paranoia«, en Forrykthed gennem sygelige Indfald og Mistydninger, rimeligvis med sine Forudsætninger i hans Tilbøjelighed til at »tænke over« Samfundsforhold og lignende ud fra hans meget begrænsede Indsigt i disse Sager, men »født« af en bestemt Modgang, det bristede Haab om Erstatning fra det amerikanske Flyvervæsen og derefter kombineret med hans fantastiske »Plan«. I Enkelthederne at udrede den intimere Opstaaen og Kombination af disse to Ledemotiver skal jeg ikke forsøge paa, men Billedet svarer godt til andre Tilfælde af Forrykthed udviklede over en primær »overværdig Idé«.

Hans forskellige mere eller mindre lovstridige Handlinger er simple og letforstaaelige Udslag af hans Sindssygdom.

Han egner sig formentlig bedst til at overføres til en Sindssygeanstalt, og med Rettens forventede Tilladelse vil jeg med det samme træffe Foranstaltninger dertil. Paa fri Fod vil han sikkert alene fortsætte sin »Aktion«, om end maaske næppe med blodige Midler. Ved et Ophold paa en Sindssygeanstalt vil han mulig kunne helbredes.«

Straffesagen blev herefter forelagt Retslægeraadet, der i Skrivelse af 4 Januar 1924 udtalte, at Sagsøgeren maatte anses som farlig for den offentlige Sikkerhed. Rigsadvokaten bestemte da under 7 s M, at der ikke vilde være videre at foretage i Straffesagen, idet han lod Politidirektøren anmode om at træffe Bestemmelse med Hensyn til Sagsøgerens Anbringelse paa et Sindssygehospital. Den 10 s M hævdedes Fængslingen. Sagsøgeren, der allerede den 2 s M paa Foranledning af Professor Wimmer

var overført til Sct Hans Hospital, forblev paa dette, indtil han den 16 Februar 1925 blev udkrevet paa Prøve tilsyneladende helbredet for sine fantastiske Idéer.

I 1928 anlagde Sagsøgeren Sag mod den daværende Justitsminister, hvem han paastod dømt paa Statskassens Vegne til at betale Erstatning for den Sagsøgeren ved Anbringelsen paa St Hans Hospital overgaaede Frihedsberøvelse, som Sagsøgeren betegnede som et groft Administrationsovergreb. Ved Østre Landsrets Dom af 31 August 1928 blev Justitsministeren frifundet, idet Sagsøgeren efter det oplyste antoges at have henligget paa Sct Hans Hospital i Henhold til de Bestemmelser, der omhandles i Danske Lov 1—19—7 og dertil sig sluttende Lovregler, og da hans Tilbageholdelse paa nævnte Hospital ansaas sket paa sædvanlig Maade ved en af Øvrigheden taget Beslutning.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren nu paastaaet de Sagsøgte, Kommunehospitalet i København ved Borgmesteren for Magistratens 2 Afdeling og det offentlige ved Præsidenten for Københavns Byret, dømt til Betaling, in solidum eller i et af Retten bestemt Forhold, af 6000 Kr med nærmere angivne Renter i Erstatning for Sagsøgerens Tilbageholdelse paa St Hans Hospital fra den 10 Januar 1924 til den 16 Februar 1925.

Kommunehospitalet procederer til Frifindelse; Byretspræsidenten har ikke givet Møde under Sagen.

Til Støtte for Paastanden overfor den sidstnævnte Sagsøgte har Sagsøgeren kun anført, at der fra Byrettens Side ikke er draget Omsorg for, at Sagsøgeren, da Arrestdekretet den 10 Januar 1924 hævedes, blev sat i Frihed. Da der imidlertid ikke paahvilede Byretten nogen Pligt til at drage Omsorg herfor, vil Paastanden ikke kunne tages til Følge, men Sagen vil, forsaavidt Byretspræsidenten angaar, være at afvise.

Til Støtte for Paastanden overfor Kommunehospitalet gør Sagsøgeren først gældende, at kun Domstolene kan træffe Bestemmelse om Sikringsforanstaltninger, og at Kommunehospitalet maa bære Ansvaret for den Fejl, Professor Wimmer og Overlægen paa Sct Hans Hospital, Dr Bisgaard, saaledes har begaaet ved uden Rettens Kendelse henholdsvis at overføre Sagsøgeren til Sct Hans Hospital og at holde ham tilbage der.

Efter Bestemmelsen i Danske Lov 1—19—7 kan imidlertid ogsaa Øvrigheden træffe Bestemmelse om farlige Sindssyges Indlæggelse paa Sindssygehospital, og da det efter Sagens Oplysninger maa antages, at det er i Henhold til den her givne Hjemmel, at Sagsøgeren er blevet holdt tilbage paa Sct Hans Hospital, bliver der ikke Spørgsmaal om at anse Kommunehospitalet for ansvarligt af den heromhandlede Grund.

Sagsøgeren gør dernæst gældende, at Hospitalet maa bære Ansvaret for, at de to nysnævnte Læger har skønnet forkert ved at behandle Sagsøgeren som en farlig Sindssyg.

Hvad nu først Professor Wimmers Stilling angaar, bemærkes, at da Sagsøgerens Tilbageholdelse paa Sct Hans Hospital i den Periode, for hvilken Erstatning søges — altsaa Tiden efter den 10 Januar 1924 — er sket efter at Retslægeraadet i den ovennævnte Erklæring af 4 Januar 1924 havde betegnet Sagsøgeren som farlig for den offentlige Sikkerhed, maa Tilbageholdelsen efter Øvrighedens Bestemmelse antages at være

sket paa Grundlag af denne Erklæring og ikke paa Grundlag af Professor Wimmers Udtalelser, der netop ikke med en saadan Bestemthed betegnede Sagsøgeren som farlig for Almensikkerheden. Om i dette Forhold at paalægge Kommunehospitalet Ansvar for Professor Wimmers Erklæring bliver der derfor ikke Spørgsmaal.

Hvad dernæst angaar Overlæge Bisgaards Forhold, bemærkes følgende:

Sagsøgeren har for det første henvist til en af Dr Bisgaard den 17 Februar 1925 afgivet Erklæring, hvorefter Sagsøgeren »er udskrevet fuldt rask og arbejdsdygtig«, til en af samme Læge den 19 Januar 1926 afgivet Erklæring, der lyder paa, at Sagsøgeren »ikke er lidende af Sindssygdom og maa anses for fuldt i Stand til at varetage sine økonomiske Interesser paa forsvarlig og fornuftig Maade«, til en af 2den Stadslæge i Hangø den 14 s M udstedte Attest om, at Sagsøgeren fra »5—14—I 1926 er blevet behandlet paa Hangø Stads Sygehus for Lumbago, samt at han derunder ikke har vist nogle sygelige Symptomer fra Nervesystemet«, og til en af St Hans Hospital den 23 April 1925 udstedt Erklæring, der er saalydende:

»Georg Julius Gottlieb Fachmann Hansen, ug Sømand, f 12 August 1895, har været pt paa St Hans Hospital, fra 2 Januar 1924—16 Februar 1925. Han indlagdes fra K H Afd VI, hvortil han er kommet fra Vestre Fængsel. Af K H Journal fremgaar, at han tidligere har været rask. I 1921 har han anlagt Sag mod det amerikanske Flyvevæsen. Han tabte Sagen og mener sig fra den Tid forurettet, bl a af Generalkonsul Bech, som han angiver ikke vilde fremvise Sagens Akter. Hjemkommen fra Amerika begyndte han sin Aktion i »Glückstadt-Affæren«, hvilken førte ham i Konflikt med Politiet med det Resultat, at han dømtes til Anbringelse paa Sindssygehospitalet.

Her paa Hospitalet har han været meget kværuerende, mistroisk og opfarende, men har ellers ikke frembudt noget abnormt i psykisk Henseende. En enkelt Gang har han exhiberet, fordi han laa til Sengs og ikke maatte faa sine Benklæder. Ved en anden Lejlighed gjort sig vaad i Sengen, fordi man var ond imod ham. Flere Gange har han beskyldt Læger for at stræbe ham efter Livet med »Veronal« og grønt »Pulver«. Han forsøgte at faa sine Medpt til at skrive under paa, at der blev tilblandet Maden Veronal, og var rasende, da det ikke lykkedes at faa dem dertil. Iøvrigt holdt han Foredrag for enhver, der gad høre det, om sine egne fremragende Egenskaber og om al den Uret, der var tilføjet ham.«

Videre gør Sagsøgeren gældende, at Dr Bisgaard i et Brev til ihv Forvalter Carl Nielsen har betegnet Indlæggelsen af Sagsøgeren som et Misgreb og i en Samtale med Fru Caroline Mønnicke udtalt, at Sagsøgeren aldrig havde været sindssyg.

Nævnte Fru Mønnicke har som Vidne bekræftet, at da hun i Foråret 1926 i anden Anledning talte med Overlæge Bisgaard, udtalte denne, at han havde intet at bebrejde sig med Hensyn til Fackmann-Hansen, for han havde givet ham Attest for, at han ikke var sindssyg, at hun opfattede Overlægens Udtalelse saaledes, at han ikke mente en Attest ved Udskrivelsen, men at han mente, at Fackmann Hansen aldrig

havde været sindssyg, og at Plejere paa Sct Hans Hospital har udtalt til hende, at Fackmann Hansen var en af de roligste Beboere, de havde haft.

Overlæge Bisgaard har som Vidne forklaret, at han paa Grund af Sygdom ikke fungerede i Tiden fra Januar til September 1924 og saaledes først havde med Sagsøgeren at gøre fra September 1924 til Februar 1925, og at han ikke kan have udtalt, at han ikke har anset Sagsøgeren for sindssyg, hvorimod han nok muligt har udtalt, at han ikke har anset ham for farlig, det vil sige i den Tid, han har haft ham til Behandling. I en Erklæring til Direktoratet for Københavns Hospitalsvæsen af 16 August 1926 — hvilken Erklæring Dr Bisgaard har vedstaaet som Vidne — har han paa Grundlag af Hospitalsjournaler med Hensyn til Udslaget af Sagsøgerens Sygdom udtalt om Sagsøgeren, at »Udskrivningsdiagnosen var Degeneratio psychopathica (Imbecillitas). Han var til Tider meget udskældende og truende, vilde myrde en af Funktionærerne og havde i den Anledning forsynet sig med — vistnok — en Kniv fra Afdelingen ved en Lejlighed. Da denne hans Tilstand nødvendiggjorde tvangsmæssige Repressalier fra Hospitalets Side i Form af Frihedsberøvelse etc, reagerede han saa hæftigt derimod, at man vovede at prøve Virkningen af en »No-restraint-Behandling«, der ogsaa gav forholdsvis bedre Resultater.

Fordi Patienten var saa vanskelig at hospitalisere, havde jeg bedt en Hr Nielsen (se mit Brev af 23 Marts 1925), som ved anden Lejlighed havde været heldig som »social Worker«, om at prøve paa at snakke Manden til Fornuft, idet jeg ligesom Professor Wimmer var klar over, at naar Fackmann Hansen kunde falde lidt til Ro, vilde hans Tankegang hurtigt komme i sit normale Leje igen, saa det blev muligt paany at skaffe ham ud i Livet. Dette lykkedes forsaavidt ogsaa, men Hr Nielsen viste sig desværre mindre egnet som »social worker« for Patienterne, idet han misforstod sin Opgave derhen, at Sindssygehospitalet brugtes af Myndighederne til at indespærre raske Mennesker, som var socialt besværlige, og at dette foregik paa ganske ulovlig Maade med Lægerne som Hjælpere. Det var da Hr Niensens Opgave at befri disse ulykkelige Medmennesker.

I mit Brev til Hr Nielsen af 23 Marts 1925, som er en rent privat Meddelelse uden Tilladelse til at benyttes offentligt, hentyder Udtrykket »Misgrebet med Fachmann Hansen« udelukkende til Vanskelighederne, der ovenfor er omtalt med at finde den rette Behandling for ham, idet jeg mente, at en Lempelse af de Forholdsregler, der blev truffet imod ham, vilde føre til et bedre Resultat, som det jo ogsaa viste sig. Den konstituerede Overlæge, Dr Nørvig, kunde ingenlunde vide dette forud.«

Om den ovenfor gengivne Erklæring af 23 April 1925 har Dr Bisgaard udtalt, at den »er affattet dels paa Grundlag af Journal og dels paa Grundlag af eget Indtryk, hvorved han tilføjer, at han dels efter Forhistorien, der bragte Sagsøgeren i Arrest, og dels efter det oplyste om hans Opførsel i den Periode, Vidnet ikke havde med ham at gøre, vil anse Sagsøgeren for da at have været farlig for Almensikkerheden« samt at det efter Journalen først var i November 1924, at Sagsøgeren begyndte at falde til Ro.

Som Sagen saaledes foreligger oplyst, maa det siges, at Sagsøgeren ved sit foran gengivne Brev til Rigsadvokaten har givet rimelig Grund til at mistænke ham for at være farlig. Han maa da tilskrive sig selv, at Retslægeraadet paa Grundlag af Lægeerklæringer, som, efter hvad der maa anses utvivlsomt, er afgivne efter bedste Skønnende, har erklæret denne Mistanke for begrundet, og det findes ikke at kunne bebrejdes Overlæg Bisgaard, at han ikke straks udskrev Sagsøgeren, fordi denne ikke efter Overlægens Tiltrædelse af sit Embede frembød Symptomer paa Farlighed. Overlæggen maatte, overfor Retslægeraadets Udtalelse og Indholdet af Hospitalets Journaler for den Tid, i hvilken Dr Nørvig fungerede som Overlæge, have Sagsøgeren under lagttagelse en vis Tid, inden han iværksatte det fornødne for at erholde Justitsministeriets Tilladelse til at udskrive ham, og der findes intet Grundlag for at antage, at en rimelig Frist i saa Henseende er overskredet.

I Henhold hertil vil Kommunehospitalet være at frifinde.

Sagsomkostningerne findes Sagsøgeren at burde godtgøre Kommunehospitalet med 200 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt vil være at ophæve.

Nr 145/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Carl Marinus Fuglsang (Kondrup) og **Peder Martin Pedersen** (Steglich-Petersen),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Dom afsagt 1 August 1929 af Retten for Nørresundby Købstad m v: Tiltalte, Dykker Carl Fuglsang, bør anses med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 25 Kr, men bør iøvrigt for det offentlige Tiltale og for den nedlagte Erstatningspaastand fri at være. Tiltalte Skipper Peder Martin Pedersen bør ligeledes for Tiltale af det offentlige og for Erstatningspaastanden fri at være. Der tillægges Overretssagfører Melson og Sagfører Wiese, begge af Nørresundby, hver et Salær af 40 Kr, der tilligemed Sagens øvrige Omkostninger udredes af det offentlige. Den idømte Bøde udredes inden 3 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 13 December 1929: De Tiltalte Carl Marinus Fuglsang og Peder Martin Pedersen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. I Henseende til Sagens Omkostninger i 1 Instans bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til de for de Tiltalte beskikkede Forsvarere sammesteds, Overretssagførerne Jørgensen og Sørensen, 50 Kr til hver, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Efter Søvejsreglernes Art 25 havde det været Tiltalte Fuglsangs Pligt under Sejladsen ind gennem Løbet at holde sig i dettes nordre Side. Tiltalte Pedersen findes at have begaaet en Pligtforsømmelse ved i det vanskelige Farvand at overlade Navigationen til Fuglsang, hvem han derhos ikke havde givet fornøden Instruktion. Idet den indtrufne Søulykke maa anses foranlediget ved de Tiltaltes Forhold, vil de være at anse: Fuglsang efter Lov Nr 181 af 1 Maj 1923, § 84, 1 Stykke, og Pedersen efter Sølov 1 April 1892 § 293 efter Omstændighederne med Bøder til Statskassen, der findes at kunne bestemmes for Fuglsangs Vedkommede til 100 Kroner og for Pedersens Vedkommende til 200 Kroner. Efter samtlige Sagens Omstændigheder tiltrædes det, at de begge er frifundet for Tiltalen efter Straffelovens § 198. Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedennævnt.

Efter den Anledning, Sagen giver, bemærkes, at de Sagfører Wiese og Overretssagfører Melson som beskikkede Forsvarere under et i Sagen optaget Reassumtionsforhør tilkommende Salærer samt Godtgørelse for Udlæg vil være at fastsætte af Retten i Nørre Sundby Købstad m v.

Thi kendes for Ret:

De Tiltalte Carl Marinus Fuglsang og Peder Martin Pedersen bør til Statskassen bøde, Fuglsang 100 Kroner og Pedersen 200 Kroner og een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger for Underretten, dog at de hver for sig udreder de Overretssagfører Melson og Sagfører Wiese tillagte Salærer, 40 Kroner til hver. Sagens øvrige Omkostninger, der under de ved Landsretten fastsatte Salærer til Overretssagførererne Jørgensen og Sørensen, 50 Kroner til hver, og i Salærer for Højesteret til Højesteretssagførererne Kondrup og Steglich-Petersen 150 Kroner til hver samt i Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Kondrup 131 Kroner udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales:

1) Dykker Carl Fuglsang, født den 7 Marts 1886 i Nibe, boende i Frederikshavn, og

2) Skipper Peder Martin Pedersen, født den 3 Januar 1877 i Aunslev Sogn, boende Villa »Rome«, Dyrehavevej, Nyborg, til at lide Straf:

I) Tiltalte Fuglsang efter pg 84 i Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 for under sin Tjeneste som vagthavende Bedstemand paa Motorskonnerten »Carla« den 4 September 1928 Kl ca 10½ Aften ved Skødesløshed, Uforsigtighed eller Forsømmelse i Tjenesten under Indsejling i Limfjorden ved Hals i Modstrid med Bestemmelserne i Artikel 25 i kgl Anordning Nr 4 af 22 Januar 1897, jfr pg 6 i Bekendtgørelse af 29 Juli 1927, Søvejs Reglernes Artikel 18 og pg 4 i Reglement for Sejladsen i Farvandet udfor Hals at have holdt sig i Løbets bagbords Side og derved foranlediget Søulykke, idet Skibet, da det skulde passere S/S »Aalborghus«, der var under Udsejling af Limfjorden, blev ramt midtskibs paa styrbords Side af »Aalborghus«s Stævn, saaledes at Skibet sank, og Skibsdrengen Jens Martin Havkrog druknede, og

II) Tiltalte Pedersen efter pg 293 i Sølov af 1 April 1892 for som Fører af Motorskonnert »Carla« den 4 September 1928 om Aftenen ved Pligtforsømmelse at have forvoldt den under I ommeldte Søskade, idet han dels undlod at være paa Dækket under Skibets Sejlads over Hals Barre, uagtet der ikke var særlige Grunde, der hindrede ham heri, dels undlod at instruere Bedstemanden, medtiltalte Fuglsang, om Navigeringen, og

III) de Tiltalte Fuglsang og Pedersen efter Straffelovens pg 198 for uagtsomt Manddrab ved den fornævnte Lejlighed og under de sammesteds anførte Omstændigheder ved Uagtsomhed at have foraarsaget Skibsdrengen Jens Martin Havkrogs Død ved Drukning, da Skibet som Følge af de Tiltaltes Uforsigtighed og Pligtforsømmelse sank.

Til Paakendelse i Forbindelse med Sagen er der af Skibsdreng Jens Martin Havkrogs Fader, Tømrer Havkrog, Gug, nedlagt Paastand paa, at de Tiltalte tilpligtes at udrede i Erstatning til ham for forskellige hans Søn tilhørende ved Ulykken bortkomne Beklædningsgenstande og en Dyne 50 Kr.

Begge de Tiltalte har paastaaet sig tillagt Friindelse saavel for Straf som for Erstatning.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Motorskonnert »Carla« den 4 September 1928 Kl ca 10½ om Aftenen var for indgaaende i Limfjorden, og at S/S »Aalborghus« samtidig var for udgaaende, og at Fartøjerne stødte sammen ca 45 Meter sønden for den hvide 2 Kost.

Det fremgaar endvidere, at »Carla« førte Sejl og samtidig havde sin Motor i Gang og sejlede i Løbets søndre Side, antagelig indenfor Kostene, og at »Carla« først umiddelbart før Sammenstødet gik bagbord over og derved kom udenfor Kostene.

Det maa endvidere antages, at S/S »Aalborghus«, der sejlede i Løbets søndre Side, har holdt sig indenfor Kosterækken, og at »Aalborghus« bakkede for at undgaa Kollision, og ved denne Manøvre svingede Forstævnen styrbord over og udenfor Kosterækken og ramte »Carla« midtskibs, da denne samtidig gik bagbord over.

Det findes herefter, at Tiltalte Fuglsang ved at sejle i Løbets bagbords Side i Stedet for i styrbords Side har overtraaet Søfartsreglerne,

og han vil derfor efter Sømandslovens pg 84 være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 25 Kr.

Under Hensyn til, at Fuglsang har sejlet som Matros i ca 20 Aar og har været ombord i »Carla« i ca 4 Maaneder og i den Tid har passeret Hals Barre mangfoldige Gange, findes det ikke, at Tiltalte Pedersen har gjort sig skyldig i noget uforsvarligt Forhold ved at lade Fuglsang føre Fartøjet ved den omhandlede Lejlighed, og Tiltalte Pedersen findes derfor ikke at kunne anses med Straf for Overtrædelse af Sølovens pg 293.

Det findes uantageligt, at nogen af de Tiltalte har kunnet tænke sig Muligheden af, at de ved deres Forhold ved den paagældende Lejlighed udsatte Menneskeliv for Fare, hvorved bemærkes, at Tiltalte Fuglsangs Manøvre, hvorved »Carla« gik bagbord over, udførtes for at undgaa Kollision, og at det var uforudseeligt for ham, at S/S »Aalborghus« ved at bakke vilde svinge sin Stævn styrbord over.

Begge de Tiltalte vil derfor være at tillægge Frifindelse forsaavidt angaar Tiltalen efter Straffelovens pg 198 og for Erstatningspaastanden.

Sagens Omkostninger, derunder Salær til de for de Tiltalte beskikkede Forsvarere, 40 Kr til hver, udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Nørresundby Købstad m v den 1 August 1929 afsagte Dom er paaanket alene af det offentlige.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Vinden ved den paagældende Lejlighed var Vest Syd Vest, og at »Carla«, der kom Nord fra, ved Indsejlingen til Hals sejlede saa langt Syd paa som muligt for at opnaa de gunstigste Vindforhold under Indsejlingen. Dels af samme Grund, og dels fordi Farvandet udenfor Sejlløbet mod Syd er dybere end paa den nordlige Side, holdt »Carla« sig paa Sydsiden under Indsejlingen. Da »Aalborghus« kom i Sigte med rød Kuglelanterne paa Fortoppen, regnede Tiltalte Fuglsang med, at det, saasnart det naaede Fyrlinien Egense—Korsholm, vilde ændre Kurs for at følge denne Fyrlinie, hvorved det vilde være passeret i god Afstand Nord om »Carla«, og han vil ikke have tænkt sig, at »Aalborghus« vilde sejle saa langt mod Syd, at et Sammenstød kunde finde Sted.

Det findes nu ikke at kunne bebrejdes Tiltalte Fuglsang, at han under disse Omstændigheder under Indsejlingen har holdt sig paa den sydlige Side af Sejlløbet, eller at han undlod at søge over paa den nordlige Side af Sejlløbet, hvorved han vilde være kommet til at sejle tværs over den Linie, som han maatte regne med, at »Aalborghus« vilde følge. Herefter kan han ikke anses at have gjort sig skyldig i de ham paasigtede Overtrædelser.

Efter det saaledes antagne vil der ejheller kunne paahvile Tiltalte Pedersen noget Ansvar efter de i Tiltalen nævnte Straffebestemmelser, og de vil derfor begge være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale.

Herefter bliver der ikke Spørgsmaal om at tage den nedlagte Erstatningspaastand under Paakendelse.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Underretten vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten og derunder i Salær til de for de Tiltalte beskikkede Forsvarere sammesteds, 50 Kr til hver, vil være at udrede af det offentlige.

Nr 226/1930. Repræsentant **Knud Moeslund** (Selv)

mod

Firmaet Fabriken **Dana** ved dets ansvarlige Indehaver Fabrikant **Roste** (P Jacobsen),

betræffende Erstatning for Afskedigelse.

Vestre Landsrets Dom af 13 September 1930: De Sagsøgte, Firmaet Fabriken Dana ved dets ansvarlige Indehaver, Fabrikant Roste, bør for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Repræsentant Knud Moeslund, til Indstævnte, Firmaet Fabriken Dana ved dets ansvarlige Indehaver Fabrikant Roste med 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under Anbringende af ubeføjet og uden Varsel den 10 Januar 1930 at være afskediget fra sin Stilling som provisionslønnet Repræsentant for Salg af Skocremer hos de Sagsøgte, Firmaet Fabriken Dana ved dets ansvarlige Indehaver, Fabrikant Roste i Vejle, har Sagsøgeren, Repræsentant Knud Moeslund i Viborg, der hævder i Henhold til Lov Nr 243 af 8 Maj 1917 § 86 at have haft Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel, under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham i Erstatning for det ham derved paaførte Tab 2000 Kr eller et af Retten fastsat Beløb tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 7 April 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Efter de foreliggende Oplysninger om Sagsøgerens Stilling, derunder at han ikke har staaet i Tjenesteforhold til de Sagsøgte, har disse i Henhold til fornævnte Lovs § 87, jfr § 46, været berettigede til at afskedige ham uden Opsigelsesvarsel, og da han mod deres Benægtelse ikke har godtgjort at have fortjent Provision til Gode hos dem, vil de Sagsøgte, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad Parterne iøvrigt har anført, være at friinde for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Indstævnte med 100 Kr.

Fredag den 13 Februar.

Nr 148/1930. **Randers Kommune** som Ejer af Randers Gasværk
(Oluf Petersen)

mod

Københavns Kul- og Koks-Kompagni, Aktieselskab
(Landsretssagfører Qvortrup),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Kontrakt om Levering af Kul.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 April 1930: De Indstævnte, Københavns Kul- & Koks Kompagni A/S, bør til Sagsøgerne, Randers Kommune som Ejer af Randers Gasværk, Randers, betale 8307,47 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 3 April 1929, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 800 Kr, men iøvrigt bør de Indstævnte for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Ved et efter Dommens Afsigelse afholdt Skøn er Appellantens Tab opgjort til ialt 26 490 Kroner 05 Øre. Idet herfra gaar Doms-

beløbet 8307 Kroner 47 Øre, som Indstævnte har betalt med Renter og Omkostninger, fremkommer Appellantens Paastand for Højesteret, 18 182 Kroner 58 Øre med Renter.

Efter alt foreliggende maatte det staa klart for Indstævnte, at det var nødvendigt for Appellanten i Tiden til »Aktiv«s Ladnings Ankomst til Randers at gøre betydelige Indkøb af eller paa andre Maader skaffe sig Kul for at holde Gasværket i Drift, og det Driftstab, der derved er fremkommet, findes Appellanten at have Krav paa at faa erstattet. Den Omstændighed, at man, da Dækningskøbet afsluttedes, kunde regne med, at »Aktiv« kunde være i Randers med sin Last omkring 1 April, kan ikke bevirke, at den Tid, der yderligere hengik, inden »Aktiv« kom frem, maa lades ude af Betragtning ved Fastsættelsen af Erstatningen.

Erstatningens Størrelse findes under Hensyn dels til, at det efter at Appellanten havde prolongeret Afskibningsterminen, maatte stille sig som ret usikkert, om den oprindelig købte Ladning kunde være i Randers den 15 Marts, dels til, at Appellantens Indkøb maa antages at kunne være sket til noget lavere Priser, at kunne fastsættes til 12 000 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 1200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Københavns Kul- og Koks Kompagni, Aktieselskab, bør til Appellanten, Randers Kommune som Ejer af Randers Gasværk, betale 12 000 Kroner, med Renter 6 pCt aarlig fra den 28 Januar 1930 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Højesteret med 1200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser saalydende:

I November 1928 købte Randers Gasværk af de Indstævnte, Københavns Kul- og Koks Kompagni A/S, 4 à 5000 Tons prima Marley Hill Coking Kul til en Pris af 19 sh 7½ d pr engelsk Ton cif Randers, at levere med 2000 til 2500 Tons primo Januar og 2000 til 2500 Tons ultimo Februar 1929.

I den af de Indstævnte til Gasværket fremsendte Kontrakt var der blandt de særlige Betingelser anført Britscan Conditions.

Første Ladning leveredes i Randers den 24 Januar.

I Februar Maaned var der Isvanskeligheder i de danske Farvande, og Bestyreren for Randers Gasværk, der anerkendte de Indstævntes

Ret til at fragte med Isklausul, meddelte derfor under en en Gang i Februar stedfundet Telefonsamtale med de Indstævntes Direktør, at Afskibningen gerne maatte udskydes noget, for at man kunde se, hvorledes Issituationen kom til at foreligge, med Tilføjende, at Gasværket ikke var i Nød, samt at Gasværket nok skulde varsle de Indstævnte i god Tid.

Den 27 Februar meddelte de Indstævntes Direktør pr Telefon Gasværksbestyreren, at Afskiberen truede med en Annulation, hvis Afskibning ikke fandt Sted i Februar, og Direktøren opfordrede da Bestyreren til at annullere Ordren, hvilket denne imidlertid ikke var villig til at gøre.

I Telegram af 28 Februar forlangte Gasværket Afskibning, men de Indstævnte meddelte i Skrivelse af 2 Marts Gasværket, at de i Medfør af §§ 1 og 2 i Britscan Conditions suspenderede Kontrakten og eventuelt vilde annullere den den 6 og 7 Marts.

Herimod protesterede Gasværket i Telegram af 6 Marts, idet Gasværket forbeholdt sig eventuelt at foretage Dækningskøb, hvis Kullene ikke var afskibet inden 9 Marts.

De Indstævnte meddelte dog i Telegram af 7 Marts Gasværket, at de annullerede den ikke leverede Ladning.

Den 8 Marts anmodede Gasværket en Mægler om at foretage Dækningskøb. Efter det oplyste fremkom der til Mægleren kun fra de Indstævnte Tilbud om Salg til straks Afskibning, og den 11 Marts blev der da gennem Mægleren foretaget Dækningskøb, hvorved Gasværket hos de Indstævnte købte 2000 til 2500 Tons Marley Hill Coking Kul a 1016 kg til en Pris af 23 sh 7½ d pr Ton cif Randers, Afskibning straks, Britscan Betingelser, Baltcon Charter med Isklausul.

De Indstævnte befragtede derefter S/S »Activ« til at føre den dækningskøbte Ladning fra Tynen til Randers. I Certepartiet var det anført, at »Activ« var lasteklar omkring den 23 Marts 1929 med 7 Notice-Dage, og Kancelleringsdagen var fastsat til den 6 April.

Dette Certeparti blev gennem Mægleren tilstillet Randers Gasværk, der ikke fremkom med nogen Reklamation i Anledning af Certepartiet.

Paa Grund af forskellige Omstændigheder blev S/S »Activ« forsinket, saaledes at den først ankom til Randers den 15 April.

Ved Stævning af 3 April 1929 anlagde Randers Kommune som Ejer af Randers Gasværk nærværende Sag mod de Indstævnte, Københavns Kul- & Koks Kompagni A/S, og paastod ifølge Stævningen de Indstævnte dømt til at udrede i Erstatning 8400 sh og 4000 Kr med Renter 6 Cpt p a fra Stævningens Dato, idet de dog forbeholdt sig at udvide Paastanden.

De Indstævnte paastod principalt Sagen afvist som hørende under Voldgift, idet de gjorde gældende, at Handlen i November 1928 var indgaaet i Henhold til Britscan Conditions, der bestemmer, at Tvistigheder angaaende Kontrakten skal afgøres ved Voldgift.

Sagsøgerne protesterede mod Afvisningspaastanden, idet de bestred, at Handlen var indgaaet paa Britscan Conditions, og Afvisningsspørgsmaalet blev derefter gjort til Genstand for særskilt Behandling og Paakendelse.

Ved nærværende Rets Dom af 29 Maj 1929 blev Sagen afvist, men Dommen indankedes af Sagsøgerne for Højesteret, der ved Dom af 11 December 1929*) hjemviste Sagen til fornyet Foretagelse og eventuel Paakendelse i Realiteten.

Sagsøgerne har nu ved den af dem nedlagte endelige Paastand paastaaet de Indstævnte dømt til til at betale 29 780,44 Kr med Renter 5 pCt p a af 11 639,80 Kr fra 3 April 1929 og af 18 140,64 Kr fra vedkommende Processkrifts Dato, den 28 Januar 1930, til Betaling sker.

Fra Sagsøgernes Side gøres det gældende, at den stedfundne Annulation af den anden Levering i Henhold til Kontrakten var uberettiget, og at de Indstævnte dels herfor, dels paa Grund af Misligholdelse af Dækningskøbet maa være erstatningspligtige overfor Sagsøgerne.

Sagsøgerne har anført, at det var i Strid med Sandheden, naar de Indstævnte meddelte Gasværket, at deres Sælger vilde annullere og havde annulleret Handlen, fordi Leveringstiden blev udskudt til efter Februar, og med Hensyn til Dækningskøbet har Sagsøgerne anført, at det var urigtigt, naar Lastedagen for den dækningskøbte Ladning af de Indstævnte blev angivet til den 23 Marts, idet den i Virkeligheden paaregnede Lastedag var den 26 Marts, hvilket menes at fremgaa deraf, at de Indstævnte til den engelske Leverandør af Kullene angav stem til den 26 Marts.

Sagsøgerne har henvist til, at det i Britscan Conditions § 3 er bestemt, at der, hvis Skibet bona fide er forventet lasteklart indenfor den aftalte Tid, skal taales en Forsinkelse af 14 Dage, naar denne skyldes Omstændigheder udenfor Sælgerens Kontrol, men da de Indstævnte efter Sagsøgernes Anbringende ikke har været i god Tro med Hensyn til den stipulerede Lastedato for S/S »Activ«, maa efter Sagsøgernes Formening de Indstævnte bære Tabet ved Skibets hændelige Forsinkelse.

Idet Sagsøgerne erkender, at den i Novemberaftalen stipulerede Leveringstid blev udskudt i Henhold til den i Februar 1929 stedfundne Telefonsamtale, gør de gældende, at de Indstævnte først var pligtige at levere i Henhold til det af Gasværket den 28 Februar fremsatte Krav paa Levering, og at de Indstævnte, der havde været i Stand til at fragte en Damper allerede i Begyndelsen af Marts, saaledes at Ladningen kunde have været fremme i Randers den 15 Marts — hvilken Dag Randers Havn efter at have været spærret af Is paany blev aabnet for Trafik — maa være pligtige at erstatte Sagsøgerne det Tab, de har lidt ved Ophold med Levering fra den 15 Marts til den 15 April 1929.

Dette Tab opgør Sagsøgerne til det nu paastaaede Beløb, 29 780,44 Kr.

Beløbet fremkommer ifølge den af Sagsøgerne fremlagte Opgørelse paa følgende Maade:

- 1) Afharpning 319,7 Tons købt primo Marts 1929..... 7 036,93 Kr
- 2) Omkostninger ved, at der ca medio Marts hos Viborg Gasværk er laant 326,3 Tons Marley Hill Coking Kul.. 4 680,39 —

*) Højesteretstidende 1929 p 565.

3) Ved Faktura af 26 Marts hos Randers Kul Co indkøbt 160,345 kg øvreschlesiske Dampkul.....	4 920,05 Kr.
4) Ifølge Faktura af 2 April 1929 hos samme købt 212,115 kg Horden Gaskul leveret ab Nr Sundby.....	7 548,95 —
5) Hos Aarhus Belysningsvæsen købt 304,060 kg Easington Gaskul	8 591,58 —
6) Ifølge Faktura af 15 April af Randers Kul Co købt 5746 kg Cowdenbeath Dampkul.....	165,89 —
7) Differencen mellem det gennem Mægler foretagne Dæk- ningskøb med Tillæg og Omkostninger.....	8 307,47 —
8) Ekstra Omkostninger ved Opkørsel til Retorthuset....	187,84 —
9) Ekstra Rensning af Retorter.....	139,28 —
10) Forøget Koksforbrug	1 530,00 —
11) Formindsket Koksproduktion, fordi Gasværket, medens der ventedes paa Erstatningskullene indtil 15 April maatte arbejde med daarlige Kul.....	3 836,25 —
	<hr/>
	46 944,63 Kr.

Herfra drages det Beløb, Gasværkets normale Kulforbrug
vilde have andraget i tilsvarende Tidsrum, 798,38 Tons

a 23/7 ½ lig £ 943—1—9 a Kr 18,20.....	17 164,19 —
	<hr/>
	29 780,44 Kr.

De Indstævntes endelige Paastand gaar ud paa Frifindelse mod
Betaling af Prisdifferencen mellem den aftalte Pris og Prisen for Dæk-
ningskøbet, 8307,47 Kr med Renter, idet de Indstævnte erkender, at
den stedfundne Annulation var uberettiget i Henhold til Købelovens
Regler, men bestrider, at de har gjort sig skyldig i nogen Mislighol-
delse af den af dem ved Dækningskøbet afsluttede Handel.

I sidste Henseende gør de Indstævnte gældende, at den i Certe-
partiet for S/S »Activ« angivne Lastedato var overensstemmende med
den med Bortfragteren truffene Aftale, der gik ud paa, at Skibet kunde
ventes lasteklart omkring den 23 Marts, og naar de Indstævnte overfor
den engelske Leverandør opgav stem til den 26 Marts, skyldes det,
at de efter Forholdene ansaa det for sandsynligst, at S/S »Activ« først
naaede frem den 26 Marts. Forøvrigt protesterer de Indstævnte mod,
at der tages noget Hensyn til Sagsøgernes Indsigelser med Hensyn til
Dækningskøbet, da Sagsøgerne ikke har fremsat nogen Reklamation i
saa Henseende.

Da Sagsøgerne var cif-Købere, maa de efter de Indstævntes An-
bringende bære Risikoen for S/S »Activ«s Forsinkelse, og efter de
Indstævntes Formening vilde der, hvis Sagsøgerne havde Krav paa
Erstatning ud over Prisdifferencen mellem den oprindeligt aftalte Pris
og Dækningskøbets Pris med Tillæg af Mægleromkostninger o l, kun
kunne være Spørgsmaal om Erstatning for Afsavn af Kul i Tiden fra
omkring den 20 eller 21 Marts, da Skibet ikke kunde forventes at være
fremme forinden, idet Krav om Levering først var fremsat den 28 Fe-
bruar, og Erstatningskravet vilde ikke kunne række længere frem i

Tiden end til omkring den 1 April, hvilken Dag S/S »Activ« kunde forventes at være i Randers i Henhold til det sluttede Certeparti.

Efter de Indstævntes Anbringende skyldes det Gasværkets Forhold, at den oprindeligt fastsatte Leveringstid blev udskudt, da Gasværket frygtede for, at Ladningen, hvis den afskibedes i Februar vilde blive udlosset i en anden Havn end Randers i Henhold til Certepartiets Isklausul, og den af Gasværket saaledes foranledigede Udsættelse medførte, at den engelske Leverandør truede med Annulation og faktisk annullerede Handlen. De Indstævnte bestrider saaledes, at det er rigtigt, naar det af Sagsøgerne gøres gældende, at de Indstævnte overfor Gasværket har fremsat urigtige Anbringender om Leverandørens Stilling.

De Indstævnte protesterer mod, at der tages noget Hensyn til den fra Sagsøgerne fremsatte Erstatningsberegning, da Sagsøgerne ifølge den kræver Godtgørelse af Prisdifference for 3611,5 Tons, altsaa for et langt større Kvantum end det omkontraherede.

Efter de Indstævntes Formening var det en Fejl, at Gasværket foretog hele Dækningskøbet som et Distancekøb, da man maatte vide, at Ladningen ikke kunde være i Randers før tidligst den 1 April, og Gasværket burde derfor have foretaget loco Køb i hvert Fald for en Del af det omkontraherede Kvantum.

De Indstævnte hævder, at det havde været muligt at skaffe loco-Varer, og har i saa Henseende henvist til, at de selv i Frederikshavn havde liggende en passende Ladning Dampkul.

Endvidere har de Indstævnte anført, at det var irregulært, at Sagsøgerne laante sig frem og foretog Indkøb af loco-Kul underhaanden uden at underrette de Indstævnte og saaledes give disse Lejlighed til at varetage deres Interesser.

De Indstævnte bestrider derhos Rigtigheden af de enkelte Poster paa Sagsøgernes Opgørelse, idet de saaledes nægter at anerkende de paa Opgørelsen anførte Priser og Omkostningsbeløb. Af Sagsøgernes Opgørelse anerkender de Indstævnte kun den ved Dækningskøbet fremkomne Prisdifference med Tillæg af Mæglerens Regning og Udgifter til Telegrammer, hvilke sidste Poster er taget i Betragtning i den af de Indstævnte nedlagte Paastand.

Konsul L Jepsen af Korsør, der sluttede S/S »Activ« paa Rederiets Vegne, har afgivet Forklaring som Vidne og derunder gjort Rede for Grundlaget for den af ham anstillede Beregning, hvorefter Skibet kunde være lasteklar til den i Certepartiet angivne Tid. Ifølge Vidnets Forklaring var det rigtigt anslaaet, at Skibet tidligst kunde være lasteklar den 23 Marts.

Gasværksbestyrer Caspar Christian Georg Hansen har som Vidne forklaret, at han, efter at være gjort bekendt med det i Anledning af Dækningskøbet udstedte Certeparti, ikke fremkom med nogen Indsigelse i Anledning af dette, om der end indenfor Gasværksudvalget var nogen Misforståelse med, at Lastedatoen var sat til ca 23 Marts.

Naar Vidnet bortset fra det gennem Mægleren foretaget Dækningskøb ikke lod de Indstævnte varsko med Hensyn til de trufne Foranstaltninger for at skaffe Kul, skyldes dette, at de Indstævnte havde bestridt overhovedet at være erstatningspligtige. Vidnet vil have hen-

vendt sig overalt, hvor det var muligt at faa Gaskul, idet han dog ikke foretog nogen Henvendelse til Esbjerg og Frederikshavn, hvor Gasværket ingen Forbindelser havde. Vidnet har endelig forklaret, at Gasværket i Februar Maaned var forsynet med Kul til medio Marts.

Som det fremgaar af det anførte, er der mellem Parterne Enighed om, at de Indstævnte er erstatningspligtige overfor Sagsøgerne, og Tvisten drejer sig alene om Erstatningens Størrelse, idet Sagsøgerne kræver Erstatning ud over den ved Dækningskøbet fremkomne Prisdifference, medens de Indstævnte nægter at være pligtige at betale yderligere Erstatning bortset fra de til Dækningskøbet medgaaede Omkostninger.

Forsaavidt Sagsøgerne støtter deres Erstatningskrav paa, at de Indstævnte, der ogsaa var Sælgere ved det foretagne Dækningskøb, har misligholdt deres Forpligtelser med Hensyn til Dækningskøbet, har Sagsøgerne ikke godtgjort, at de Indstævnte har gjort sig skyldig i nogen saadan Misligholdelse, hvortil kommer, at Sagsøgerne paa Grund af undladt rettidig Reklamation maa være afskaaret fra at paaberaabe sig en saadan Misligholdelse som delvist Grundlag for det fremsatte Erstatningskrav. Der bliver herefter alene Spørgsmaal om de Indstævntes Erstatningsansvar som Følge af Misligholdelse af den i November 1928 indgaaede Handel.

Retten maa give de Indstævnte Medhold i, at den af Sagsøgerne fremsatte Erstatningsopgørelse ikke er egnet til at danne Grundlag for Fastsættelsen af Parternes Mellemværende, idet de Indstævnte har Føje til at gøre Indsigelse saavel med Hensyn til det ialt inddækkede Kvantum, Tiden for Inddækningen, og Maaden, paa hvilken denne er sket, saafremt den stedfundne Inddækning skal danne Basis for Sagsøgenes Krav paa de Indstævnte.

Det bemærkes særligt, at Sagsøgerne, naar de, skønt Dækningskøbet ifølge Mægler Sluttedlen af 11 Marts 1929 lød paa straks-Afskibning, akcepterede et Certeparti, i hvilket Skibet først angaves lasteklar omkring den 23 Marts, ikke bør kunne kræve Erstatning hos de Indstævnte for det Tab, der er foraarsaget ved, at Leveringstiden saaledes blev udskudt.

Da Sagsøgerne ikke tilstrækkeligt har bevist, at de udover Differencen mellem den aftalte Pris og Dækningskøbets Pris med Tillæg af Omkostninger har lidt Tab, for hvilket de Indstævnte kan gøres ansvarlige, findes alene Dækningskøbet at burde lægges til Grund ved Fastsættelsen af den Sagsøgerne tilkommende Erstatning, og de Indstævnte vil herefter kun være at dømme til at betale 8307,47 Kr tillige med Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3 April 1929, til Betaling sker. Sagens Omkostninger findes de Indstævnte at burde godtgøre Sagsøgerne efter Omstændighederne med 800 Kr.

Tirsdag den 17 Februar.

Nr 199/1930. **Nautrup—Sæby—Vile Sogneraad (Cohn)**
mod
Esbjerg Byraad (O Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt der af Vedkommende Myndigheder er begaaet saadanne Fejl ved Inddrivelsen af to Underholdsbidrag, at den i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7 omhandlede Virkning ikke indtræder.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 26 Juni 1930: De Sagsøgte, Esbjerg Byraad, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Nautrup—Sæby—Vile Sogneraad, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom med forudgaaende Kendelse af 28 September 1929*) er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte under en efter Rettens Beslutning foretaget særskilt Procedure af dette Spørgsmaal nedlagt Paastand om, at Sagen afvises fra Landsretten som henhørende under de administrative Myndigheders endelige Afgørelse. Til Støtte for sin Paastand har Indstævnte gentaget sit i Kendelsen af 28 September 1929 gængivne Anbringende om, at det i Sagen omhandlede Spørgsmaal i Henhold til Fattiglovens § 59 maa anses at være endelig afgjort ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 31 Maj 1927. Heri kan der imidlertid ikke gives Indstævnte Medhold. Fattiglovens § 59 findes ikke at kunne være til Hinder for at Spørgsmaalet, om der af Politiet ved Inddrivelsen af de to Underholdsbidrag er begaaet Fejl, som maa bevirke, at der ikke kan tillægges den skete Efterlysning eller det afgivne Skøn om, at Bidraget var uerholdeligt, den i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7 omhandlede Virkning som Fattighjælp, af Appellanten forelægges Domstolene.

Da derhos Spørgsmaalet, om der er begaaet saadanne Fejl efter sin Beskaffenhed findes at vedrøre Sagens Realitet, vil den af Indstævnte nedlagte Paastand ikke kunne tages til Følge.

Thi kendes for Ret:

Den af Indstævnte Esbjerg Byraad nedlagte Paastand om Sagens Afvisning fra Landsretten kan ikke tages til Følge.

*) Kendelsen er saalydende: Sagen henvises til ovennævnte Underret til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Januar 1919 flyttede Fisker Kristian Andersen, der er født den 7 Oktober 1887 i Vile Sogn, fra Boldesager i Jerne Kommune til Esbjerg, hvor han derefter boede til den 20 Juni 1925. Andersen oppebar vel Understøttelse af Esbjerg kommunale Hjælpekasse, saaledes at hans Erhvervelse af Forsørgelsesret var hvilende i Perioderne fra den 30 December 1922 til den 15 Maj 1923 og fra den 6 November 1924 til den 18 Marts 1925, men hans Ophold i Esbjerg Kommune havde dog en saadan Varighed, at han, der indtil 1 Januar 1919 havde været forsørgelsesberettiget i Nautrup—Sæby—Vile Kommune, vilde have erhvervet Forsørgelsesret i Esbjerg Kommune. Dette har de Sagsøgte, Esbjerg Byraad, ikke villet anerkende, idet de har henvist til, at Andersen, der ved Viborg Stiftamts Resolution af 12 Maj 1915 var tilpligtet at svare Bidrag til et af ham udenfor Ægteskab avlet, den 17 Marts 1915 født Barn, af Politimesteren i Skive har været forgæves efterlyst som Alimentant i Politiefterretninger den 28 Maj 1919, og at det Andersen for et halvt Aar til den 17 Marts 1925 paahvilende Bidrag den 30 September 1924 af Politimesteren i Esbjerg er skønnet uerholdeligt ved Udpantning, saaledes at Andersens til Erhvervelse af Forsørgelsesret i Esbjerg egnede Ophold ifølge Bestemmelserne i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7, ifr Fattiglovens § 16 1 Stk er afbrudt inden Udløbet af de lovbestemte 5 Aar.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerne, Nautrup—Sæby—Vile Sogneraad, paastaet Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at den ommeldte Efterlysning som foretaget uden Føje ikke har den ved nævnte Lovbestemmelser hjemlede Retsvirkning, og at det af Politimesteren i Esbjerg udtalte Skøn ejheller medfører den ved Lovbestemmelserne hjemlede Retsvirkning. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Byfogden i Skive Købstad efter forskudsvis at have udbetalt Barnemoderen Bidraget for et halvt Aar indtil den 17 September 1919 den 20 Marts s A tilskrev Byfogden i Esbjerg med Anmodning om at afkræve Andersen Bidraget. Den 21 s M autoriseredes Bidragsbeløbet til Udpantning, hvorefter Sagen tilsendtes Sognefogden i Boldesager, der imidlertid den 3 April s A tilbagesendte Sagen med Bemærkning, at Andersen havde taget Bopæl i Skolegade i Esbjerg. Sagen har derefter været overleveret til Politistationen i Esbjerg, hvorfra det den 7 Maj meddeltes, at man ikke havde kunnet finde Andersen, og Sagen blev derpaa tilbagesendt Byfogden i Skive. Af dennes Alimentationsjournal fremgaar det derhos, at Sagen den 9 s M har været tilsendt Sognefogden i Vile, hvorefter der fandt Efterlysning Sted i Politiefterretninger som foran nævnt. Den 10 Juli 1919 afkrævedes Underholdsbidraget Sagsøgerne, og den 23 Aug s A indbetalte Sogneraadshovedmand Lars Larsen af Vile der tillige var Sognefoged smst, Bidraget til Byfogden i Skive, uden at Beløbet er indført i Kommuneregnskabet. Det maa endelig antages, at Andersen har betalt Beløbet til Sagsøgerne med Brev af 22 September s A.

Ifølge en af Fisker Andersen under Sagen afgivet Partsforklaring anmeldte han Flytning til Sognefogden i Boldesager, da han den 1 Januar 1919 flyttede til Esbjerg, hvor han med sin Hustru lejede et Værelse

i Skolegade 51 hos Ejendommens Ejer. Han anmeldte dernæst sin nye Bopæl til det daværende Ernæringskontor.

Endvidere har ovennævnte daværende Sogneraadformand og Sognefoged Lars Larsen af Vile som Vidne forklaret, at han, der var en god Bekendt af Andersen, lovede denne, da han forlod Vile Sogn, at Larsen, hvis der blev rettet Krav til Kommunekontoret i Anledning af Andersens Alimentationsforpligtelse skulde lade Andersen det vide, og at han da der, saavidt han husker, i 1919 og i 1924 rettedes Krav som det nævnte, skrev herom til Andersen, der straks indsendte Beløbet. Der er ikke i Anledning heraf foretaget Tilførsel til Kommunens Regnskab, da Larsen betragtede det som en privat Sag mellem ham og Andersen. Endvidere har Larsen forklaret, at han ved Henvendelse til Andersens Forældre, der boede i Larsens Nærhed, altid kunde have faaet Andersens nøjagtige Adresse opgivet.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastands 1 Led gjort gældende, at det maa bero paa manglende Omhyggelighed fra Esbjerg Politis Side i Eftersøgningen af Andersen, at han ikke er antruffet, samt at Politimesteren i Skive kunde have faaet hans Adresse opgivet ved Forespørgsel i Vile.

Der findes nu ikke efter det oplyste at kunne rettes nogen Bebrejdelse mod Politiet i Esbjerg. Der kan vel ikke efter den forløbne Tid tilvejebringes Oplysning om, hvorledes man er gaaet frem ved Eftersøgningen af Andersen, men det fremgaar af en af Politibetjent Ovesen i Esbjerg under Sagen afgivet Vidneforklaring, at der i Tilfælde som det foreliggende for Fiskernes Vedkommende søges Oplysninger ved Henvendelse paa Toldboden hos deres Købmænd og Fagforeninger samt iøvrigt ved Afhøring af Folk paa den opgivne Bopæl. Skolegade beboes af ca 350 Personer, og da Andersen som nævnt alene var Logerende, maa den Eftersøgning, der vil kunne foretages i en Sag som den omhandlede, let kunne føre til et negativt Resultat. Naar dernæst henses til, at Politimesteren i Skive forinden Efterlysningen ifølge den paagældende Journal har korresponderet med Sognefogden i Vile, fornævnte Lars Larsen, maa det antages, at man ikke der paa det Tidspunkt kunde oplyse Andersens Adresse, hvorved bemærkes, at det af Sognefogden overfor Andersen paatagne Hverv saaledes ikke synes at være gaaet ud paa, at han overfor Kommunen indestod for Betalingen af Alimentationsbidraget.

Efter det saaledes foreliggende findes Efterlysningen ikke at kunne anses for ubeføjet, og Sagsøgernes Paastand vil ikke forsaavidt kunne tages til Følge.

Til Støtte for deres Paastands 2 Led har Sagsøgerne anbragt, at Andersen da Udpankning hos ham den 30 September 1924 skønnedes for-gæves, havde tilstrækkelige Midler til at betale Alimentationsbidraget, og at han da ogsaa allerede den 8 Oktober s A indbetalte det paagældende Bidrag.

Andersen har som Vidne forklaret, at han, naar Alimentationsbidrag afkrævedes ham af Politiet, ofte fik Henstand i nogen Tid. Han husker ikke bestemt, hvorledes der blev gaaet frem i September 1924, men han mener ikke, at der da var andet at gøre Udpankning i end hans Indbo,

der var et Par Hundrede Kroner værd, og en Motorjolle, som maaske ved et Tvangssalg vilde kunne have indbragt en 2—300 Kr.

Politibetjent Sørensen i Esbjerg, der ved den paagældende Lejlighed havde henvendt sig til Andersen, har som Vidne forklaret, at han da havde taget et Skøn paa Andersens Bopæl, og at han iøvrigt har støttet sig paa Andersens egen Erklæring.

Under Hensyn til det saaledes oplyste vil der ikke kunne rejses berettigede Indvendinger mod det saaledes at Politimesteren i Esbjerg udøvede Skøn, og de Sagsøgte vil herefter i det hele være at frifinde.

Sagsøgerne findes derhos at burde godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Nr 286/1930. **Kommissionær Niels Thorvald Henrik Michaelsen**
(Henriques)

m o d

Fru Anna Marie Cathrine Michaelsen, født Hansen
(Kondrup efter Ordre),

betræffende Skilsmisse.

Dom afsagt af Retten for Nakskov Købstad m v den 25 April 1930: Det mellem Sagsøgeren, Kommissionær og Repræsentant Niels Thorvald Henrik Michaelsen, Odense, og Sagsøgte, Fru Anna Marie Cathrine Michaelsen, f Hansen, Nakskov, den 2 April 1903 indgaaede Ægteskab opløses paa følgende Vilkaar: 1) Formuefællesskabet ophæves, og Fællesboet deles. 2) Sagsøgeren udreder Underholdsbidrag til Sagsøgte efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 30 August 1930: Appellantinden, Fru Anna Marie Cathrine Michaelsen, f Hansen, bør for Tiltale af Indstævnte, Kommissionær Niels Thorvald Henrik Michaelsen, i denne Sag fri at være. Saa bør Indstævnte til Appellantinden betale i Sagsomkostninger for Underretten 50 Kr samt til det offentlige betale de Retsgebyrer, der skulde være erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, der skulde være brugt, hvis Appellantinden ikke havde haft fri Proces for Landsretten, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører H Steinthal henholdsvis 80 Kr og 25 Kr. Det idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at Indstævnte ikke længere nærer noget alvorligt Ønske om at forny Samlivet med Appellanten, men at hendes Modstand mod Ægteskabets Ophævelse væsenlig skyldes Krænkelser over Appellantens Forhold til den i Underrettsdommen nævnte Kvinde, med hvem han samlever og har 3 Børn. Da Opretholdelsen af dette Ægteskab, i hvilket Børnene nu alle er voksne, under disse Omstændigheder ikke skønnes at have virkelig Værdi, og da Ægtefællerne nu i ca 6 Aar ikke har levet sammen, findes der — uanset at Appellanten maa anses væsenlig at have Skylden for Samlivets Ophævelse — ikke at burde tages Hensyn til Indstævntes Protest mod Opløsning af Ægteskabet, men dette vil i Henhold til Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55 efter Appellantens Paastand være at opløse paa de i Underrettsdommen fastsatte Vilkaar.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves. Der tillægges Overretssagfører Steinthal 80 Kroner i Salær for Landsretten og for hafte Udlæg 25 Kroner samt Højesteretssagfører Kondrupi Salær for Højesteret 150 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Kommissionær og Repræsentant Niels Thorvald Henrik Michaelsen, Odense, paastaaet det mellem ham og Sagsøgte, Fru Anna Marie Cathrine Michaelsen, født Hansen, Nakskov, den 2 April 1905 indgaaede Ægteskab opløst ved Dom i Medfør af Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55, idet han har anbragt, at han efter at have opnaaet en Stilling ved Fraugde Plovfabrik i Marts 1925 flyttede dertil, og at Sagsøgte da nægtede at flytte med ham, samt at Samlivet mellem dem ikke senere er genoptaget. Subsidiært har Sagsøgeren paastaaet Dom til Separation.

Sagsøgte har modsat sig saavel Skilsmisse som Separation og paastaaet sig frifundet og subsidiært, saafremt denne Paastand ikke gives Medhold, paastaaet Sagsøgeren tilpligtet at udrede Underholdsbidrag til hende. Hun har til Støtte for sine Paastande anført, at Samlivets Ophævelse hovedsagelig skyldes Sagsøgerens Livsførelse, og at hun ikke har nægtet at flytte til Fraugde.

Af det under Sagen oplyste fremgaar det, at Sagsøgeren i Marts 1925 efter Aftale med Sagsøgte forlod deres fælles Hjem i Nakskov og søgte og fik en Stilling i Fraugde og skaffede Lejlighed der til sig og

Familie fra 1 Maj 1925. Sagsøgte forblev imidlertid i Nakskov med Børnene, efter hendes Anbringende af Hensyn til en Søns Skolegang, men det blev aftalt mellem Parterne, at Sagsøgte skulde flytte til Fraugde i Juli Maaned s A. Sagsøgeren havde imidlertid paadraget sig en Dom for uterligt Forhold overfor en anden Kvinde, hvorfor han opgav sin Stilling i Fraugde og ved Telegram af 5 Juli 1925 meddelte Sagsøgte, at han forlod Fraugde. Senere har der ikke været Tale om, at Parterne skulde flytte sammen, og det er ikke oplyst, enten at der foreligger noget Tilbud herom fra Sagsøgerens Side eller noget Krav herom fra Sagsøgtes Side.

Sagsøgeren har under Partsafhøring forklaret, at Forholdet mellem Parterne, der aldrig havde været helt godt, efterhaanden væsenligt som Følge af, at Sagsøgte nægtede Ægteskabspligtens Opfyldelse, var blevet saa daarligt, at han var ked af Samlivet, samt at han allerede i 1912 havde indledet et Forhold til en anden Kvinde, med hvilket Forhold Sagsøgte var bekendt. Endvidere har Sagsøgeren forklaret, at han siden Januar 1926 har samlevet med en anden Kvinde, der har født tre Børn, til hvilke han er Fader.

Af Sagens Oplysninger fremgaar endvidere, at Sagsøgeren i Maj 1926 er blevet tilpligtet at svare Underholdsbidrag til Sagsøgte og deres to da umyndige Børn, der dog nu er over 18 Aar gl.

Endelig har Sagsøgte under Sagen fremlagt en Lægeattest af 4 April d A, hvoraf fremgaar, at hun lider af Hjertesvækkelse og Aareknuder, og at det forhøjede Blodtryk og Aareknuderne gør hende lidet egnet til at tjene sit Brød som Arbejderske.

Efter alt foreliggende skønnes der ikke at foreligge nogen rimelig Grund til Opretholdelse af Ægteskabet, og da Samlivet mellem Parterne har været ophævet i over 4 Aar, vil Ægteskabet mellem Parterne i Medfør af Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55 efter Sagsøgerens Paastand være at opløse paa de Vilkaar, at Formuefællesskabet ophæves, og at Fællesboet deles, samt at Sagsøgeren udreder Underholdsbidrag til Sagsøgte efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 25 April 1930 af Retten for Nakskov Købstad m v og paastaas af Appellantinden, Fru Anna Marie Cathrine Michaelsen, f Hansen, forandret, saaledes at hun overensstemmende med hendes for Underretten nedlagte Paastand frifindes for Tiltale af Indstævnte, Kommissionær Niels Thorvald Henrik Michaelsen, medens denne paastaar Dommen stadfæstet.

Efter de foreliggende Oplysninger maa Indstævnte antages ved sin egen Livsførelse hovedsagelig at være Skyld i Samlivets Ophævelse, og da Indstævnte ikke har oplyst saadanne særlige Forhold, som desuagtet kunde begrunde hans Krav paa Skilsmisse, vil den af ham frem-

satte Paastand om Ægteskabets Opløsning ikke mod Appellantindens Protest kunne tages til Følge.

Appellantinden vil derfor være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Endvidere findes Indstævnte at burde betale Appellantinden, hvem der har været bevilget fri Proces for Landsretten, Sagens Omkostninger for Underretten med 50 Kr samt at burde betale Sagens Omkostninger for Landsretten efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Appellantinden beskikkede Sagsfører, Overretssagfører H Steinthal, henholdsvis 80 Kr og 25 Kr.

Nr 225/1930.

Rigsadvokaten

mod

Leo Christian Jensen (Kondrup),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 16 September 1930: Tiltalte Leo Christian Jensen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører L Hallager, 80 Kr. At efterkommes under Anfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter alt foreliggende findes det bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet nævnte Tyverier hos Gaardejerne Christian Hansen og Peter Hansen, hvorved bemærkes, at førstnævntes Hønseshus er en muret Bindingsværksbygning. I det disse Forhold vil være at henhøre dels under Strfl § 229 Nr 4, dels under dens § 228, og idet det tiltrædes, at Tiltalte iøvrigt er fundet skyldig i Hønsetyveri i det i Dommen statuerede Omfang, vil Dommen kunne stadfæstes, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 2 Aar.

Tiltalte vil derhos have at betale i Erstatning til Kongerigets Forsikringsanstalt 96 Kroner og til Gaardejer Peter Hansen 30 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 2 Aar. I Erstatning betaler Tiltalte Leo Christian Jensen

til Kongeriget's Forsikringsanstalt 96 Kroner og til Gaardejer Peter Hansen 30 Kroner. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Tiltalte 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 37 Kroner 5 Øre.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Vordingborg Købstad og Vordingborg søndre Birk, er Leo Christian Jensen ved Anklageskrift af 4 August 1930 sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf efter Straffelovens §§ 228 og 229 for Tyveri ved i Tiden fra Nytaar 1930 til sin Anholdelse den 19 April 1930 fra Høsehuse i Ring og Omegn — i det nedenfor under 1) nævnte Tilfælde ved Indbrud — at have stjaalet ca 500 Høns til en samlet Værdi af ca 1500 Kr og herunder navnlig begaaet følgende Tyverier:

1) Natten til den 22 Marts 1930 indbrudsvis ved Vold skaffet sig Adgang til et aflaaet Høsehuse i Pilegaard, Hammer Thorup, og der fra-stjaalet Gaardejer Christian Hansen 22 Høns til Værdi 66 Kr.

2) Natten til den 19 April 1930 stjaalet ca 10 Høns til Værdi 30 Kr fra Gaardejer Peter Hansens uafaaede Høsehuse i Hammer.

Tiltalte paastaas derhos tilpligtet at udrede i Erstatning til »Kongeriget's Forsikringsanstalt« 96 Kr og til Gaardejer Peter Hansen 30 Kr.

Tiltalte er født den 11 April 1879 og er tidligere anset ved Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 1 Juni 1899 efter Straffelovens § 228 med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage,

ved Helsingør Købstads Politirets Dom af 21 Februar 1902 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med simpelt Fængsel i 3 Dage,

ved Højesterets Dom af 12 Marts 1918 efter Straffelovens § 245 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder,

ved Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Dom af 8 Februar 1918 efter Lov 8 Maj 1894 § 23, jfr § 13, med en Bøde af 160 Kr,

ved Vordingborg søndre Birks Ekstrarets Dom af 10 April 1918 efter Straffelovens § 228, tildels sammenholdt med §§ 52 og 64, og 238, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage, hvilken Straf Tiltalte havde udstaaet den 2 November 1918,

og senest ved Østre Landsrets Dom af 8 November 1929 efter Lov 30 Juni 1922 § 37, jfr §§ 14 og 27, med en Bøde af 230 Kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I Tiden fra Nytaar 1930 var der begaaet et meget stort Antal natlige Fjerkrætyverier, efter Anmeldelserne omfattende ca 230 Høns, i en Omkreds af ca 5 km fra Ring. Mistanken for disse Tyverier rettedes mod Tiltalte, og den 19 April 1930 Kl 3 om Morgenen antraf 2 Betjente, som i Anledning af Mistanken mod Tiltalte opholdt sig i Nærheden af hans Bopæl, Tiltalte kommende cyklende hjemad med en Sæk, der indeholdt 6 hvide

Høns, 2 røde Høns og 4 mørke, næsten sorte, der alle var aflivede kort Tid forinden, idet de tilsyneladende havde naturlig Legemsvarme. Angaaende Hønsene har Tiltalte forklaret, at de var fra hans eget Hønsesus, og at han havde dræbt dem og cyklet ud med dem for at henlede Politiets Opmærksomhed paa sig og faa Mistanken for Hønsetyveri undersøgt. Ved samme Lejlighed fandtes i umiddelbar Nærhed af Tiltalte et Koben, som den ene af Betjentene, Politibetjent Borg, erklærede at have set Tiltalte kaste fra sig, men som Tiltalte mener tilfældigt maa være kommet ud, hvor det fandtes, idet han ikke den paagældende Nat havde det hos sig. Om Maaden, hvorpaa han har faaet Kobenet, har Tiltalte forklaret, at det henlaa i en tom Høsekasse, der returneredes ham i Begyndelsen af April d A fra Brødrene Nielsen i København.

Overbetjent Guldager og Politibetjent Sørensen har derhos forklaret, at de nogle Nætter før Paagribelsen havde undersøgt Tiltaltes Hønsesus, og at der da kun fandtes ca 33 Høns, hvoraf 2 var hvide, og at der efter Paagribelsen fandtes 31 Høns, deraf 2 hvide.

Om Tiltaltes Forhold er iøvrigt oplyst og erkendt af Tiltalte, at han i det i Anklagen ommeldte Tidsrum dels i København og dels i Næstved har solgt ca 500 Høns, men Tiltalte, der ogsaa har erkendt ikke at have købt Høns til umiddelbar videre Forhandling, har hævded, at disse stammede fra hans egen Hønsbestand, som i Februar d A godt kan have været ca 500 Stykker. Om denne er oplyst, at den i Øjeblikket bestaar af 31 Høns, og alle hans nærmeste Naboer har forklaret, at den altid har været noget lignende, i hvert Fald ikke over 50 Stykker, efter en Enkeltts Udsagn dog mulig 100 Stykker.

Tiltaltes Datter, Ella Ragnhild Jensen, der opholdt sig i Hjemmet i nogen Tid forud for 15 Januar 1930 og ofte overnattede der senere, har anslaaet Hønsbestanden til ca 60—75 Høns, ikke derover, samt forklaret, at hun flere Gange i Februar og Marts d A er kaldt op om Natten for at plukke Høns.

Tjenestekarl Karl Alfred Bechmann Rasmussen, der har boet hos Tiltalte fra 4 Marts d A, har forklaret, at han aldrig har set, at der er kommet Høns til Huse, men at der ofte om Morgenen har staaet en Kasse slagtede Høns i Køkkenet, uagtet Tiltaltes Hønsbestand, som han anslaaer til stadig at have været fra 30—50 Stykker, ikke er blevet nævneværdig mindre siden Fastelavn.

Tiltaltes Hustru, Hansine Olivia Jensen, f Samuelsen, har ikke turdet udtale noget bestemt om Hønsesmængden.

Med Hensyn til de i Tiltalen ommeldte specielle 2 Tyverier er der ved Tyveriet hos Gaardejer Christian Hansen fundet Skaarspor af et Instrument, om hvilket Københavns Politis Laboratorium i en Erklæring af 29 April 1930 har udtalt, at under Hensyn til den Nøjagtighed, hvormed det hos Tiltalte fundne Koben passer i Sporene, og under Hensyn til nogle der forefundne Trykmærker maa der siges at være stor Sandsynlighed for, at det hos Tiltalte forefundne Koben har afsat Mærkerne, og til dette har Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende i en Skrivelse af 1 Maj 1930 sluttet sig.

Efter det foreliggende, særlig de af Fjerkræhandlerne Hans Neumann Nielsen og Peter Marius Nielsen, hvem Kobenet er kommet bort fra, samt

af Carlo Victor Snedorff Jensen og af Vognmand Johan Gudmar Hansen, der har set Kobenet hos Tiltalte, afgivne Forklaringer, maa det derhos anses sandsynliggjort, at Kobenet allerede er kommet til Tiltalte i Begyndelsen af Marts 1930 og ikke først i April som af ham forklaret.

Med Hensyn til Tyveriet hos Peter Hansen har dennes Hustru forklaret, at de hos Tiltalte ved hans Anholdelse forefundne Høns lignede hendes meget, men hun turde ikke med Bestemthed sige, at de var hendes, men en anden Person, Gartner Carl Nielsen, har ogsaa forklaret, at de ham frastjaalne Høns lignede de hos Tiltalte forefundne meget.

Efter alt det foreliggende, derunder de tilvejebragte Oplysninger om Tiltaltes Køb af Foder og Indretningen af Hønsegaarden, hans Salg af Æg m v, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte ikke kan have haft de af ham bortsolgte ca 500 Høns fra sin egen Hønsebestand, og under Hensyn til, at Tyverierne stadig er begaaet i Nærheden af hans Bopæl, samt de Forhold, under hvilke han blev anholdt, og hans Forsøg paa at skille sig af med det da medbragte Koben, samt at han overhovedet ikke har kunnet give nogensomhelst sandsynlig Forklaring paa, hvorfra han har faaet de af ham solgte store Mængder Høns, findes det uden Betænkelighed at gaa ud fra, at Hovedparten af de af Tiltalte solgte Høns hidrører fra de ovenomtalte Tyverier, og at Tiltalte som Gerningsmand eller Medgerningsmand har Ansvar for de Tyverier, hvorfra Hønsene stammer, hvorved yderligere bemærkes, at Tiltalte efter det oplyste i flere Tilfælde netop Morgenen efter, at et Hønsetyveri er begaaet, har afsendt Høns til Salg.

Derimod findes det betænkeligt paa det foreliggende at fastslaa, at han har gjort sig skyldig i de særlige i Anklagen ommeldte Tyverier, og han vil derfor, forsaavidt angaar disse, derunder ogsaa med Hensyn til de de nævnte Forhold vedrørende Erstatningspaastande, være at frifinde.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte efter Straffelovens § 228 være at anse med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Onsdag den 18 Februar.

Nr 280/1930. Frøken **Kristine Sørensen** (Selv)

mod

Otto N C Berg (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om en Bygning paa Frederiksberg maa betragtes som Nybygning.

Østre Landsrets Dom af 18 November 1930: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger bør Sagsøgerinden, Frøken Kristine Sørensen, til Sagsøgte, Otto N C Berg, betale 150 Kr. Saa bør og Sagsøgerinden til

Statskassen bøde 100 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og de idømte Sagsomkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Da Appellantinden uden rimelig Grund har indbragt Sagen for Højesteret, vil hun være at anse med en yderligere Bøde til Statskassen af 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Frk Kristine Sørensen, til Indstævnte Otto N C Berg med 200 Kroner. Til Statskassen bøder Appellantinden 100 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Frøken Kristine Sørensen, paastaaet Sagsøgte Otto N C Berg tilpligtet at anerkende, at Ejendommen Matr Nr 22 br af Frederiksberg er gammel og er opført 1895, og at den ikke kan sidestilles med en nyopført Bygning, ej heller har undergaaet saa gennemgribende Forandringer, at der kan være Tale om nyindrettede Lokaler, der falder udenfor Boliglovens Bestemmelser.

Sagsøgte har paastaaet Sagen afvist — subsidiært Frifindelse — under Henvisning til, at Sagen angaar et Forhold mellem Parterne, der er endelig afgjort ved Forhold mellem Parterne, der er endelig afgjort ved Højesterets Dom af 11 November 1926.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Efter at Sagsøgerinden ved Lejekontrakt af 20 November 1924 havde lejet et Butikslokale med Bagværelse for en aarlig Leje af 2200 Kr i den Sagsøgte tilhørende, i Sagen ommeldte Ejendom, H C Ørstedsvej Nr 8, klagede hun og nogle andre Lejere i Januar 1926 til det frederiksbergske Huslejenævn, der afviste Klagen, da Ejendommen efter en i 1924 stedfunden Ombygning ikke omfattedes af Boliglovens Bestemmelser, jfr Lov af 18 Maj 1923 § 1, næstsidste Stykke.

Sagsøgerinden anlagde derefter under Henvisning til, at Lejen af

den af hende lejede Butik stod i Misforhold til det lejedes Værdi, en Erstatningssag mod Otto N C Berg, men ved Østre Landsrets Dom af 10 Maj 1926 blev Berg frifundet, idet Bestemmelsen i § 22 i Lov Nr 83 af 1 April 1925 ikke antoges gældende for Lejligheder i Ejendomme opførte efter 31 Maj 1918, og der under Sagen var Enighed mellem Parterne om, at den paagældende Ejendom maatte betragtes som opført efter 31 Maj 1918.

Denne Afgørelse stadfæstedes ved Højesterets Dom af 11 November 1926, og under 21 Januar 1927 blev det af Højesteret meddelt Sagsøgerinden, at hendes Begæring om Sagens Genoptagelse paa Grundlag af, at hun nu vilde bestride, at Ejendommen var en Nybygning, ikke kunde tages til Følge.

Under en ny ved Østre Landsret anlagt Sag paastod Sagsøgerinden derefter Sagsøgte Berg tilpligtet for Retten at afgive Forklaring om, hvorvidt den paagældende Ejendom var en Nybygning eller et ældre ombygget Hus, og ved Landsrettens Dom af 23 August 1927 blev Berg frifundet under Henviisning til Højesteretsafgørelserne.

Sagsøgerinden anlagde saa bl a Sag mod Forretningslokalenævnet paa Frederiksberg, hvorunder dette bl a paastodes tilpligtet at fastsætte Lejen af den oftommeldte Butik, da der formentlig kun kunde siges at foreligge en Ombygning af de paagældende Lokaler, men ved Østre Landsrets Dom af 3 Februar 1930, der senere stadfæstedes af Højesteret*) frifandtes ogsaa Nævnet, idet der fandtes at maatte gives dette Medhold i, at den paagældende Ejendom, derunder de af Sagsøgerinden senere lejede Lokaler, har været underkastet en saa gennemgribende Forandring, at Ejendommen, uanset at der bl a i de af Sagsøgerinden lejede Lokaler kan paavises Dele af den tidligere Bygning, i sin Helhed maa anses for en nyopført Bygning, og at Fastsættelsen af Lejen ligger udenfor Nævnets Kompetence.

Efter det saaledes foreliggende findes det af Sagsøgerinden under nærværende Sag nedlagte Krav overfor Sagsøgte allerede at have fundet sin endelige Afgørelse ved Højesteretsdommen af 11 November 1926, jfr det i Landsretsdommen af 23 August 1927 udtalte, og Sagsøgtes Paa-stand om, at Sagen afvises, vil derfor være at tage til Følge.

Sagsøgerinden vil derhos have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Da det efter de foreliggende Afgørelser, derunder ogsaa Udtalelserne om Ejendommen i den af Højesteret stadfæstede Landsrets Dom af 3 Februar 1930, derhos findes, at nærværende Sag er anlagt uden rimelig Grund, vil Sagsøgerinden i Medfør af Retsplejelovens § 324 være at anse med en Bøde til Statskassen af 100 Kr.

*) HRD 4 Juni 1930.

Nr 308/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Søren Marinus Sørensen (Stein),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Vestre Landsrets Dom af 2 December 1930: Fængslede Søren Marinus Sørensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for Fængslede beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, 60 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

Som udtalt i Dommen maa det anses bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de tre af Anklagen omfattede Forhold, hvorved bemærkes med Hensyn til Forhold I, at Citatet af Straffelovens § 174 bør udgaa og med Hensyn til Forhold III, at Tiltalte umiddelbart efter det beskrevne Optrin forfulgte Ester Marie Hansen, greb fat i hende og i det hele optraadte saaledes, at hun med Føje opfattede hele hans Adfærd som tilsigtende Uterlighed.

Efter Sagens Oplysninger kan Tiltalte ikke anses for utilregnelig. Derimod maa det efter de i Sagen afgivne Lægeerklæringer antages, at han, der er ganske ude af Stand til paa egen Haand at klare sig i Livet, er lidende af en sygelig Forstyrrelse af Sjælsevernerne, som har givet sig Udslag i de af ham begaaede strafbare Handlinger. Efter det saaledes foreliggende findes Tiltalte at frembyde en saa nærliggende og alvorlig Fare for den almindelige Retssikkerhed, at han i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stykke, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 bør dømmes til at tvangsindlægges paa et Sindssygehospital.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Søren Marinus Sørensen bør tvangsindlægges paa et Sindssygehospital og betale Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder det ved Landsretsdommen bestemte Salær til Overretssagfører Sørensen og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein 80 Kroner.

Ved Anklageskrift af 25 September 1930 har 3 jyske Statsadvokatur nedlagt Paastand om, at der overfor Fængslede Søren Marinus

Sørensen, der er født den 9 Januar 1904, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, træffes Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, eller at han i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, tvangsindlægges paa et Sindssygehospital. Til Begrundelse af Paastanden har Statsadvokaturen henvist til, at Fængslede har gjort sig skyldig i følgende Forhold, som hvis han tiltales til Strafs Lidelse, vilde være at henføre under følgende Straffebestemmelser:

Forhold I. Straffelovens §§ 68 og 174, begge jfr § 46, ved den 25 April 1930 om Morgen en i Nærheden af Hornstrup Kirkeby i Grejsdalen under Anvendelse af Vold at have forsøgt at tiltvinge sig Samleje med Pigen Gerda Christiane Jensine Hansen, født 27 Februar 1918.

Forhold II. Straffelovens § 210, jfr § 185, ved en Dag i Februar 1930 paa en Skovvej, der fører fra Grejsdal til Hover under Anvendelse af Vold at have krænket ugift Johanne Christensens Blufærdighed, idet Tiltalte efter at have trukket hende et Stykke ind i Skoven, og idet han holdt hende for Munden, løftede hendes Kjole op foran og anmodede hende om at tilstaa sig Samleje.

Forhold III. Straffelovens § 185 ved i Marts 1930, medens han tjente hos Gaardejer P Munkholm, at have krænket sin Medtjenende, den 16 aarige Ester Marie Hansens Blufærdighed, idet Tiltalte, der sad sammen med hende i en Sofa i Gaardens Stue, lagde Armen om hendes Hals og forsøgte at kysse hende.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Fængsledes egen Tilstaaelse, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet ommeldte Forhold, der maa henføres under de der nævnte Straffebestemmelser.

Fængsledes mentale Tilstand er under hans Ophold i Varetægtsarresten blevet undersøgt af Amtslægen i Vejle. Den af Amtslægen herom afgivne Erklæring gaar ud paa, at Fængslede ikke frembyder Tegn paa egentlig Sindssygdom, hvorimod der findes at foreligge en vis Sandsynlighed for, at Fængslede kan være lidende af en Hjernesygdom eller Følgerne af en saadan. Amtslægens Opmærksomhed har navnlig været henledt paa Sygdommen encephalitis lethargica — den epidemiske Sovesyge — der er en i mange Tilfælde langsomt progredierende destruktiv Proces i Hjernen, som kan bevirke sygelige Karakterforandringer i uheldig Retning, derunder ogsaa erotomane Tilbøjeligheder med sygelige Udslag, og som i nogle Tilfælde kan føre til veritable Sindslidelser.

Fængslede har endvidere været indlagt til Observation paa Sindssygehospitalet i Aarhus. Konklusionen af en af Overlægen ved Sindssygehospitalet afgivet Erklæring af 22 Juli 1930 gaar ud paa følgende:

»Paa Grundlag af Sagens Akter sammenholdt med Resultatet af Observationen her paa Hospitalet skal jeg slutelig udtale, at Obs i intellektuel Henseende gør et normalt udviklet Indtryk, der kan ikke paavises Disposition til Sindssygdom i Slægten.

Man er enig med Amtslægen i, at der er en Del i Forhistorien, der kunde tale for Formodningen om, at Obs led under Følgerne af et Anfald af Sovesyge (Encephalitis letargica) der ikke sjældent bevirker en moralsk Forringelse, der kan give sig Udslag i seksuelle Delikter, som

i det foreliggende Tilfælde, hans Energiløshed og Holdningsløshed, der giver sig Udtryk i hans i de senere Aar stadige Omflakken fra Plads til Plads og i et enkelt Tilfælde i Misligholdelse af indgaaede Forpligtelser er ogsaa godt foreneligt med Hypotesen om en overstaaet Encephalitis letargica — — —

Ved en objektiv legemlig Undersøgelse er det ganske vist ikke lykkedes at finde nogle af de karakteristiske Tegn paa overstaaet Sovesyge, i hvert Fald er de saa skiftende og usikre, at man ikke tør tillægge dem Betydning. Spinalvædskeundersøgelsen viser heller ingen Forandringer, men trods Mangelen af legemlige Symptomer, tør Diagnosen Sovesyge ikke benægtes, idet saadanne legemlige Symptomer godt kan mangle, de kan muligvis senere indfinde sig, men dette er dog ikke nødvendigt.

Paa den anden Side tør man ikke med Sikkerhed udelukke den Mulighed, at hans abnorme seksuelle Handlinger og Tilbøjelighed til Omflakken kan være Udtryk for en medfødt psykopatisk Degeneration, som den Rachitis hvorom hans Hovedform bærer Vidne, muligvis ogsaa kan have nogen Skyld i.

Efter det udviklede kan Obs ikke for Tiden betegnes som sindssyg i egentlig Forstand, han lider af en Degeneratio psychopatica, der enten er gradvis udviklet fra den tidlige Barndom eller er Følgerne af en gennemgaaet Sovesyge, meget taler for, at det sidste er det rigtige. Hvis det forholder sig saaledes, vil han næppe være meget paavirkelig af Straf, paa den anden Side tør man ikke i saa Fald udtale nogen Garanti med Hensyn til lign Forbrydelser i Fremtiden, hvis han er paa fri Fod. Han bør utvivlsomt af Hensyn til Samfundssikkerheden igennem længere Tid forvares under betryggende Forhold, da der ikke er egentlig psykotiske Symptomer for Tiden, er det næppe nødvendigt at forvare ham paa et Sindssygehospital, der forsaavidt ogsaa er mindre egnet som Faren for Undvigelse, hvis Tilbøjeligheden til Vagabondering skulde komme over ham, er relativ stor et saadan Sted, og Faren for seksuelle Forbrydelser ogsaa er til Stede. — — —

Sagen har derpaa været forelagt Retslægeraadet, som i Skrivelse af 9 August 1930 til 3 jydsk Statsadvokatur har udtalt, at det efter det oplyste maa anses for det sandsynligste, at Fængslede er sindssyg, rimeligvis paa Grund af kronisk epidemisk Encephalitis, at han maa anses farlig for den almindelige Retssikkerhed og at hans Anbringelse paa et Sindssygehospital anbefales.

Fremdeles har Overlægen for Sindssygehospitalet i Aarhus i Skrivelse til Direktoratet for Statens Sindssygehospitaler af 6 Oktober 1930 under Henvi sning til sin fornævnte Erklæring ytret, at Fængslede, da han ikke i Øjeblikket kan kaldes sindssyg, næppe rettelig hører hjemme paa et Sindssygehospital. Endelig har Sundhedsstyrelsen i Skrivelse af 4 November 1930 udtalt, at Fængslede formentlig kan modtages paa et Sindssygehospital under betryggende Forhold, men at han under Hensyn til de særlige Omstændigheder, der foreligger, maa anbringes paa en mere lukket Afdeling end ellers strengt taget nødvendigt efter hans aandelige Tilstand.

Efter det saaledes foreliggende skønnes det ikke for Tiden at kunne fastslaa, at Fængslede er utilregnelig. Herefter samt da det ligeledes

findes betænkeligt at statuere, at Fængslede frembyder en saa nærliggende og alvorlig Fare for Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelse, at det er nødvendigt at internere ham, vil han være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag. Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Torsdag den 19 Februar.

Nr 299/1930. **Sagfører Valdemar Andersen**
 mod
Politimesteren i Roskilde.

Østre Landsrets Kendelse af 5 December 1930: Fhv Sagfører Valdemar Andersen umyndiggøres saavel i formueretlig som i personlig Henseende. Saa vil han have at betale til det offentlige den Retsafgift, som vilde have været at erlægge, hvis fornævnte Politimester ikke havde haft fri Proces, samt have at betale i Salær til de for Politimesteren og for ham beskikkede Sagførere, henholdsvis Overretssagfører Sachs og Overretssagfører H H Schmidt, 100 Kr til førstnævnte og 60 Kr til sidstnævnte, og i Godtgørelse for Udlæg til Overretssagfører Sachs 4 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Østre Landsret, anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Der tillægges de for Parterne beskikkede Sagførere, Højesteretssagførerne Harboe og Henriques hver 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Politimesteren i Roskilde Købstad m v som Stedets Øvrighed fremsat Begæring om Umyndiggørelse saavel i formueretlig som i personlig Henseende af fhv Sagfører Valdemar Andersen, p t Patient paa Sct Hans Hospital ved Roskilde, født 12 Februar 1871.

Da fhv Sagfører Valdemar Andersen efter de fremkomne Oplysninger lider af Sindssygdom og maa antages ved uforsvarlig Adfærd at udsætte sin Velfærd for Fare,

bestemmes:

Nr 141/1930. Firmaet **Budde, Schou & Co** som Repræsentanter for **Radio-Corporation of America, U S** (P Jacobsen)

m o d

Grosserer Tobias Jensen (Schjørring),

betræffende Beregning af Licensafgift.

Østre Landsrets Dom af 9 April 1930: Sagsøgte, Grosserer Tobias Jensen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Budde, Schou & Co, betale 3030 Kr 08 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 8 Juli 1929, til Betaling sker. Sagsøgte kendes derhos uberettiget til at udlevere af Sagsøgerne udstedte Licensmærker, der ikke hører til bestemte og samtidig med Mærkernes Udlevering specificerede og fakturerede Byggesæt. Sagens Omkostninger hæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte betalt det Appellanten tilkendte Beløb 3030 Kroner 08 Øre med Renter.

For Højesteret gaar Appellantens principale Paastand ud paa, at der tilkendes ham de i Dommen under 1 og 2 omhandlede Beløb med Renter. Han paastaar derhos Indstævnte tilpligtet i Fremtiden at beregne Licensafgift til Appellanten af alle fast forbundne Dele i de af Indstævnte forhandlede Radiomodtagere, derunder Eliminatorer og Højttalere, samt til at beregne Licensafgiften af den fulde Nettosalgspris af Radiomodtagerne, derunder indbefattet Licensafgiften.

Indstævnte har paastaaet sig frifundet mod at betale 559 Kroner 89 Øre, hvilket Beløb han erkender at skyldte for for lidt betalt Licensafgift.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende ad 1 og 2 anførte Grunde vil der være at tillægge Indstævnte Frifindelse med Hensyn til Appellantens principale Paastand, ligesom en af Appellanten nedlagt subsidiær Paastand om at der i Fremtiden skal beregnes Licensafgift af alle fast forbundne Dele i Radiomodtagerne, derunder Eliminatorer og Højttalere ej heller kan tages til Følge.

Forsavidt endelig Appellanten subsidiært har paastaaet sig tilkendt 1376 Kroner 86 Øre med Renter under Henvielse til at Licensbeløbene med Urette er fradraget Bruttopriserne, findes heller ikke denne Paastand at kunne tages til Følge, idet der i det hele taget ved Beregningen af de Priser, i Forhold til hvilke den Indstævnte paahvilende Licensafgift skal fastsættes, maa bortses fra denne Afgift.

Herefter vil Indstævntes Paastand i sin Helhed være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Grosserer Tobias Jensen, bør til Appellanten, Budde, Schou & Co, som Repræsentanter for Radio Corporation of America, U S, betale 559 Kroner 89 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 8 Juli 1929 til Betalings sker, men bør iøvrigt for Appellantens Tiltale fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellanten til Indstævnte med 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1926 førtes forskellige Forhandlinger vedrørende Udnyttelsen af nogle Patenter mellem Repræsentanter for Radiofabrikanter og Forhandlere i Danmark og den saakaldte amerikanske Radiogruppe, der var Indehaver af Patenterne og repræsenteret af Firmaet Budde, Schou & Co.

Efter længere Forhandlinger opnaaedes Enighed om en Slags Standardkontrakt, der skulde underskrives særskilt af hvert enkelt dansk Firma, der ønskede at benytte Amerikanernes Patenter, og der oprettedes i Overensstemmelse dermed den 5 Januar 1927 mellem Sagsøgerne under nærværende Sag, Firmaet Budde, Schou & Co, og Sagsøgte, Grosserer Tobias Jensen, som Licenstager en saakaldet Licenskontrakt angaaende hans Benyttelse af nogle i Kontraktens § 1 nærmere angivne Patenter.

I Kontraktens § 2 hedder det derhos bl a:

»Saalænge der i de paagældende Radioapparater benyttes Opfindelser, som er beskyttede ved et eller flere af de i § 1 nævnte Patenter, svarer Licenstageren til Radiogruppen en Afgift af $7\frac{1}{2}$ — syv og en halv — Procent af Fremstillereens Nettosalgspris (for importerede Apparaters Vedkommende Importørens Nettosalgspris) — dog mindst af Halvdelen af Udsalgsprisen til Forbrugerne — for hvert helt og færdigbygget Apparat. Ved Ordet »Apparat« forstaas alle indbyrdes sammenbyggede eller forbundne, fast monterede Organer efter hidtil gældende Praksis, hvorimod der ikke svares Afgift af Tilbehør, der er aftageligt uden Brug af Værktøj og som ikke er beskyttet ved noget af de i § 1 nævnte Patenter. Samme Afgift som af Apparater svares af »Byggesæt«.

I § 5 gives endvidere Regler for Opgørelsen af Licensbeløbet og udtales:

»Licenstageren forpligter sig til inden 10 Dage efter Udløbet af hver Kalendermaaned at sende Firmaet Budde, Schou & Co i København, eller hvilken anden Agent Radiogruppen maatte have udpeget her, særskilte Opgørelser over de i Maanedens Løb solgte Apparater tillige med Afgiften for disse.

Licenstageren forpligter sig til at forsyne de under Patenternes Omraade faldende Apparater med Fabrikationsnumre efter Aftale og at føre en særlig Konto for Afgifterne ifølge nærværende Kontrakt, og han skal paa Forlangende give en af Radiogruppen udpeget statsautoriseret dansk Revisor Adgang til at kontrollere Rigtigheden af den foretagne Opgørelse.

Indsigelse mod Opgørelsen og Forlangende om Revision skal fremsættes inden Udløbet af 1 Aar, efter at den afsluttende Opgørelse for hvert udløbet Kontraktsaar er forelagt Radiogruppens herværende Agent.

Ethvert Apparat, af hvilket der er betalt Afgift i Medfør af nærværende Kontrakt, forsynes med et Mærke, der bærer samme Nummer som Apparatets Fabrikationsnummer og iøvrigt indrettes efter Aftale.»

Sagsøgerne har som Repræsentanter for den amerikanske Radiogruppe hævdet, at de af Tobias Jensen til dem afgivne Opgørelser ikke har været affattede efter Kontraktens Bestemmelser, og at de derfor har faaet betalt for lille Licensafgift, samt paastaat Sagsøgte principalt dømt til at betale dem et Beløb af 42 334 Kr 70 Øre og subsidiært et Beløb af 18 478 Kr 69 Øre.

Af begge Beløbene paastaas tilkendt Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 8 Juli 1929.

Endvidere paastaas Sagsøgte tilpligtet i Fremtiden at beregne Licensafgiften til Sagsøgerne af den fulde Udsalgspris for Radioapparater, derunder indbefattet Licensafgiften, samt at betale Licensafgift af de Eliminatorer og Højttalere, der er indbygget i Radioapparater, og Sagsøgte kendt uberettiget til at udlevere Licensmærker, der ikke hører til bestemte og samtidig med Mærkernes Udlevering specificerede og fakturerede Byggesæt.

Sagsøgte har erkendt at ville betale Sagsøgerne ialt 3030 Kr 08 Øre, men har iøvrigt paastaat sig frifundet og paa sin Side som Modregning for af ham for meget erlagt Afgift fremsat Krav paa 3025 Kr 94 Øre, saaledes at han i det hele kun skulde betale Sagsøgerne 4 Kr 14 Øre.

Under Sagen er afgivet Forklaringer af Indehaverne af Sagsøgernes Firma, Ingeniørerne Schou og Høgsted, samt af forskellige Vidner, hvorhos der er afgivet Syn og Skøn af to dertil af Retten udmeldte Syns- og Skonsmænd, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt Absalon Larsen og Overingeniør Kay Christiansen.

Sagsøgerne har delt deres Pengekrav i forskellige Dele støttet paa forskellige Søgsmålsgrunde.

De har i saa Henseende nærmere anført

1) at Sagsøgte ikke efter Kontrakten med dem har haft Ret til i det Beløb, af hvilket deres Licensafgift skulde beregnes, at foretage et Afdrag for i Radioapparaterne indbyggede Eliminatorer og Højttalere, selv om disse ikke vedkommer deres Patenter, og har efter Sagsøgtes Salg opgjort det dem paa den Konto for lidt betalte til 33 662 Kr 63 Øre.

Sagsøgte har i saa Henseende henvist til den i Kontraktens § 2 givne Fortolkning af, hvad der forstaas ved et afgiftspligtigt Radioapparat og til den deri fastsatte Definition af ikke afgiftspligtigt Tilbehør. De har derhos anført, at naar der i Paragraffen staar »efter

hidtil gældende Praksis«, er der ved denne Angivelse ikke tænkt at foretage nogen Ændring i Hovedreglen, at der skal betales Afgift af Apparatet, som det er, med fast Tilbehør i Modsætning til det nærmere definerede løse Tilbehør, men Indføjelsen af disse Ord er kun sket efter deres Forlangende for at fastslaa, at hvad der paa Kontraktens Oprettelsestid betragtedes som naturlig fast Montering, ikke ved en Ændring med Hensyn til Montering ved Hjælp af Klemmer, Vingeskruer eller lignende maatte gøres løst og afgiftsfrit.

Sagsøgte har paa sin Side hævdet, at der i Kontrakten nok fastslaaes udtrykkeligt, at der ikke skal betales Licens af løs Montering, men at der iøvrigt ikke fastsættes, at Licensen skal beregnes af alt fast Tilbehør, idet Tilføjelsen »efter hidtil gældende Praksis« netop skal forstås saaledes, at Licensen kun skal beregnes af det, der paa Kontraktens Tid naturligt og almindeligt regnedes hørende til et Radio-Mottagerapparat, og hertil hørte navnlig ikke Eliminatorer eller Højttalere, som man ikke her i Landet paa det Tidspunkt almindelig kendte til at indbygge i Apparaterne.

Da disse Eliminatorer og Højttalere derhos nu udgør langt den kostbareste og betydningsfuldere Del af det samlede Apparat i Forhold til den af Sagsøgerne patenterede Modtagerdel, er det efter Sagsøgtes Mening et fuldstændigt urimeligt Krav at lade disse Tings Værdi paa Grund af, at de sætter hele det samlede Anlægs Pris i Vejret, ogsaa sætte Licensafgiften i Vejret.

Under de af Indehaverne af Firmaet Budde, Schou & Co, Ingeniørerne Schou og Høgsted, under Sagen afgivne Forklaringer har disse bestemt fastholdt, at Ordene »efter hidtil gældende Praksis« kun er indsat i Standardkontrakten og den i Overensstemmelse med denne affattede, her i Sagen ommeldte Kontrakt af den af dem foran angivne Grund.

Efter Forklaringerne af Vidnerne, Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim, Ingeniør Frode Herløv, Kaptajn Haagensen og Grosserer Teisen, der alle har deltaget i Forhandlingerne om Standardkontrakten og været med til at affatte den, har Spørgsmaalet om Forstaaelsen af Ordet »Apparat« og Ordene »efter hidtil gældende Praksis« været indgaaende drøftet under Forhandlingerne, og Meningen har været, at man nok ved Kontraktens Oprettelse vidste, hvad der hørte fast til et normalt Modtageranlæg, men at man netop forudsaa, at dette kunde forskydes, og man fandt det saa urimeligt, ogsaa under Hensyn til de uberegnelige Følger heraf, at Licens skulde gives ogsaa af, hvad man efter senere Forandringer i Byggemetoden maatte finde paa at sætte ind i Apparaterne. Man vilde derfor udtrykkelig, og det var efter deres Mening alle klar over, ved den oftomtalte Passus fastslaa, at der skulde betales Licens af alt, hvad der paa den Tid hørte til et godt sædvanligt Anlæg, men ikke af derudover tilføjede Ting ved særlig Tilbygning eller særligt kostbart Udstyr.

De har derhos alle erklæret, at man ikke paa Kontraktens Tid anvendte at indbygge Eliminatorer og Højttalere.

Skønsmændene har med Hensyn til dette Punkt udtalt, at der i 1926 var nogle spredte Tilløb til Indbygning af Eliminatorer og Højtt-

talere i Apparaterne, men saadan Indbygning kunde ikke siges at være sædvanlig dengang.

Efter alt det foreliggende findes Kontrakten vel ikke affattet saa klart, at der i selve Ordene ikke kan findes en Del Støtte for den af Sagsøgerne hævdede Opfattelse, men efter Vidnernes bestemte Udtalelser om de under Affattelsen foretagne Drøftelser af Forstaaelsen, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at der er faldet saadanne Udtalelser fra mange Sider, at det maa have været tydelig, at Meningen var at lægge den af Sagsøgte nu hævdede Forstaaelse til Grund, og dette støttes ogsaa ved, at det i og for sig maatte anses urimeligt, at den mindre patentbeskyttede Del af Apparatet altid skulde inddrage den større Værdi af de ikke Patenterne vedkommende og Modtagerapparatet som saadant egentlig uvedkommende Dele under Licensafgiften, og at man ved Bestemmelsen »efter hidtil gældende Praksis« kun skulde have haft til Hensigt at beskytte Sagsøgerne mod Forandringer til Skade for dem, men ikke give Sagsøgte samme Stilling. Da en Tvivl om Forstaaelsen maa komme Sagsøgte til Gode, findes der herefter at burde gives ham Medhold i hans Paastand om Friindelse for saavel Betalingen af de under dette Punkt paastaaede 33 662 Kr 63 Øre som for den dertil sig sluttende Paastand om fremtidig Pligt til at ændre Beregningsmaaden af Licensen.

Sagsøgerne har endvidere paastaet

2) at Sagsøgte har været uberettiget til ved Beregningen af det licenspligtige Beløb at trække Licensafgiften fra den af Køberne erlagte Købesum og har paa dette Punkt paastaet sig tilkendt 4443 Kr 07 Øre som for lidt betalt som Følge heraf, nemlig $7\frac{1}{2}$ pCt af den erlagte Licensafgift til 1 Juni 1929.

Sagsøgerne har i saa Henseende henvist til, at Afgiften efter Kontraktens § 2 er $7\frac{1}{2}$ pCt af Fremstillereis eller Importørens Nettosalgspris, og at der ved denne kun kan forstaaes den Pris, for hvilken Apparatet sælges, alene med Fradrag af indrømmet Rabat.

Sagsøgte har heroverfor anført, at der i alle andre Forhold, hvor der ikke foreligger en udtrykkelig Hjemmel til anden Beregning, aldrig betales Afgift af en Afgift. Oprindeligt blev derhos Licensafgiften afkrævet af Kunden udenfor Købesummen, men selv nu angives det altid overfor Køberne, at den af dem erlagte Sum omfatter Licensafgift.

Under Sagen er derhos fremlagt en Udtalelse fra et Patentbureau om, at dette ikke nogensinde i sine Kontrakter har set Licens taget ogsaa af Licensafgiften.

De i Sagen afhørte Vidner, Ingeniør Herløv, Kaptajn Haagensen og Grosserer Teisen, har derhos alle forklaret, at det aldrig har været Meningen med Udtrykket Nettosalgspris, at Licens skulde kunne forlanges ogsaa af Licensen.

Idet der herefter ikke i Udtrykket »Nettosalgspris« findes at foreligge tilstrækkelig Grundlag for at forlange en Beregning, saaledes at der skal ydes Licens ogsaa af Licensen, vil Sagsøgte ogsaa paa dette Punkt være at frifinde saavel for Betalingen af det opgjorte Beløb som for Pligten til fremtidig at beregne Afgiften som af Sagsøgerne paastaet.

Sagsøgerne har endelig paastaet

3) at Sagsøgte i Strid med Kontrakten ikke har beregnet Licensafgift af Omsætningen til visse Kunder, og at denne ikke til dem erlagte Afgift skulde udgøre 2229 Kr og dette Beløb har Sagsøgte tilbudt at betale, saaledes at Sagsøgernes Krav her vil kunne tages til Følge.

4) Endelig har Sagsøgerne paastaet, at Sagsøgte til sine Firmaer sælger løse Dele til Radioapparater og senere uden nøjere Regnskab leverer Licensmærker, og de mener herved ikke at have faaet den dem tilkommende Afgift, hvorfor de skønmæssigt anslaaet forlanger 2000 Kr tilkendt i Erstatning herfor.

Sagsøgte har erkendt at skyldte 801 Kr 18 Øre paa dette Punkt, men benægter iøvrigt, at nogen Forpligtelse skulde paahvile ham, og da der ikke mod hans Benægtelse kan anses at være ført Bevis herfor, vil kun det tilbudte Beløb kunne tilkendes Sagsøgerne.

Med Hensyn til Pligten til ikke at udlevere Licensmærker, der ikke hører til bestemte og samtidig med Mærkernes Udlevering specificerede og fakturerede Byggesæt, har Sagsøgte under Proceduren erklæret sig villig til frivillig at anerkende denne Pligt, og der maa ogsaa af rent regnskabsmæssige Grunde og de Sagsøgte med Hensyn hertil efter Kontrakten paalagte Pligter gives Sagsøgerne Medhold i, at deres Krav herom er berettiget.

Sagsøgerne har derhos, forsaavidt deres foran omhandlede principale Paastand ad 1) og 2) ikke tages til Følge, subsidiært paa disse to Punkter paastaet sig tilkendt

a) 10225 Kr som for lidt beregnet Afgift, idet der ved Fordelingen af Apparaternes Salgssum paa Eliminatorer og Højttalere paa den ene Side og den licenspligtige Del af Apparatet paa den anden Side, skulde være beregnet altfor store Beløb som faldende paa de først nævnte Dele.

Sagsøgerne har i saa Henseende særlig henvist til, at naar der findes to Apparater, der af Sagsøgte averteres som samme Type, af hvilke det ene er forsynet med indbygget Eliminator og Højttaler og det andet ikke, bør de af begge Apparater have samme Licens, i Stedet for at de har faaet mindre af det med Eliminator og Højttaler forsynede end af det andet.

Sagsøgte har heroverfor anført, at to Apparater af tilsyneladende samme Type er vidt forskellige i Henseende til Udstyr og Indhold, og at der navnlig med Hensyn til de enkelte Deles ydre Udstyr kan spares en Del ved, at alt indbygges i samme Kasse, og dermed ogsaa i Udsalgspris, hvorhos han i Retten har forevist Apparaterne og gjort nærmere Rede herfor.

Efter det oplyste findes der at maatte gives ham Medhold heri, og da det ikke ved det i Sagen optagne Skøn findes godtgjort, at den faktisk stedfundne Fordeling af Salgssummen paa den licenspligtige Del og den ikke licenspligtige Del har været urimelig, vil Sagsøgte ogsaa paa dette Punkt være at frifinde for Sagsøgernes Krav.

b) 4024 Kr 69 Øre, nemlig 6½ pCt af den samlede erlagte Licensafgift til 1 Juni 1929, idet Bestemmelsen i Kontraktens § 2 om, at Licens i hvert Fald skal betales af Halvdelen af Udsalgsprisen til Forbrugerne ikke skulde være blevet overholdt, men at der gennemsnitlig af Sagsøgte skal være ydet 6½ pCt for stor Rabat paa Udsalgsprisen.

Sagsøgerne har i saa Henseende foretaget en vidtløftig Beregning, som skulde vise dette.

Sagsøgte har indrømmet at have givet visse Kunder en særlig Om-sætningsrabat, men har hævdet, at naar der i Udsalgsprisen fradrages Licensen, der ikke skal regnes med til det afgiftspligtige Beløb, er Reglerne om, at der skal beregnes Licens af mindst Halvdelen af Ud-salgsprisen, stedse iagttaget.

Overfor Sagsøgtes Benægtelse af Rigtigheden af Sagsøgernes Paa-stand, findes disse efter det foreliggende ikke at have ført tilstrækkeligt Bevis for, at den foretagne Beregning af Licens har været i Strid med Kontraktens Bestemmelser, og Sagsøgtes Paastand om Frifindelse paa dette Punkt vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til det af Sagsøgte fremsatte Modregningskrav paa 3025 Kr 94 Øre er dette begrundet med, at det ved de nu i Anledning af nærværende Sag foretagne Revisioner skulde have vist sig, at der igennem flere Aar stadig har været beregnet for stor Licensafgift paa visse Punkter, men da Sagsøgerne ikke har villet anerkende Modkravet, og det er Sagsøgte selv, der til Stadighed har foretaget Beregningen og haft hele Grundlaget for denne, findes der at maatte paahvile ham fuldt Bevis for, at der virkelig er beregnet et Beløb som det paastaaede for meget, og saadant Bevis findes efter alt det foreliggende ikke ført. Modregningsbeløbet findes derfor ikke at kunne anerkendes.

Der vil herefter i det hele være at tilkende Sagsøgerne de af Sag-søgte tilbudte Beløb, nemlig ad Post 3) 2229 Kr og ad Post 4) 801 Kr 08 Øre, eller ialt 3030 Kr 08 Øre med Renter som paastaaet.

Sagsøgte bør derhos kendes uberettiget til at udlevere af Sag-søgerne udstedte Licensmærker, der ikke hører til bestemte og samtidig med Mærkernes Udlevering specificerede og fakturerede Byggesæt.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

Hermed endte Højesteretsaaret 1930.

Færdig fra Trykkeriet den 4 Marts 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København